

សុយាមរណ្ណគុត្ត ពេជ្រិភ្នំ

០៧

វិណ្ណបិណ្ឌ

គុត្តគុត្តគុត្ត

តុតិយ ភាគ

ห้องกรมพระจันทบุรีนฤนาถ

วินยปฎิภา
จตุตทศคต
ทตฺติโย ภาโค

294.311

๓ ๑๓ ๘

ค. ๗ ค. ๓

สยามรัฐสด เตเป็นัก

วินยปฎเก จุลลวคคศล

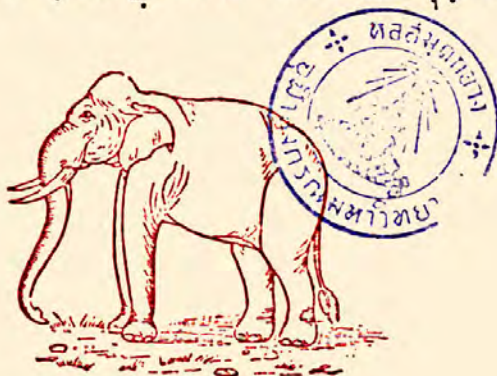
ทตโย ภาโค

กิตติสารตเถเรน กิตติสารมุนินา อาโท ไสริโค

พานวรตเถเรน สาดนโสภเนน

ปุน ไสริโค

ราชปมมุเรน สยามรัฐวาสนา มหาชน มุททาปโค

สยามรัฐสด ราชธานี

มหามกุฏราชวิทยาลัย ปกาสิต

พุทธปรินิพพานา ๒๔๗๐

3473

มกรมตทิตตามพระราชบัญญัติ

กรุงเทพ ๑

โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ ถนนบำรุงเมือง

กิตฺตนปฺตํ

ขุทฺทกขุทฺตกขุทฺตํ	ฉพฺพศุคฺคิยภิกฺขุขุทฺตํ	นหํ นวคฺคํ	องฺเก	๑	
ปฺปฺปจฺจปฺริกขมํ	ฉพฺพศุคฺคิยภิกฺขุขุทฺตํ	มณฺฑนวิภคิ	,,	๕	
ทิสฺสเกสฺสชารณํ	โกจฺจนาทิหิ	เกสฺสโอสฺสนุหนํ	,,	๖	
อาทาสาทิสฺสํ	มุขนิมิคฺคโตโสณํ		,,	,,	
มุขอาติมุปนาทิ			,,	๗	
วิสุทฺถสฺสํ	อายตฺแทน	คฺคสฺสสฺสเรน	ชมฺมคายนํ	,,	๘
สวณฺณํ	พาหิรโถมิคฺคณฺณชารณํ		,,	๙	
อมฺพปรีภุณฺชนํ			,,	๑๐	
ปญฺจ สมนกปฺปา	อหิทฏฺฐจฺภิกฺขุขุทฺตํ	อหิรราชสฺสคฺคํ	,,	๑๑	
องฺคชาตจฺเจตนํ			,,	๑๒	
ฉสฺสสฺสคฺคขุทฺตํ	จฺนุทนคณฺจิปคฺคโต		,,	๑๓	
ปฺปฺปจฺจโฆตถการทฺวาชคฺคเธรวคฺค			,,	๑๔	
ทารุปคฺคชารณํ	ฉพฺพศุคฺคิยภิกฺขุขุทฺตํ	ปคฺคตกถา	,,	๑๖	
ปคฺคตมณฺฑลํ			,,	๑๗	
สํพหุภิกฺขุขุทฺตํ	ปคฺคตกถา		,,	๑๘	
คฺคมฺพกฏาหาทิหิ	ปฺปฺปจฺจทาย	จรณํ	,,	๒๑	
สฺสคฺคตกทณฺฑชารณํ	จิวรรคถา		,,	๒๓	
กจฺฉินกถา			,,	๒๔	

กิตฺตคนปคฺคํ

ก

มสฺสํกปฺปาปนวทฺตมาปนาทิ	ของเก ๖๐
กตฺตตริกาย เกสฺสจฺเจทาปนํ เกโสโรปนํ สฺนุทาสํ ,, ๖๑	
ปติคฺคาหาปนํ กณฺณมถหรณํ โถหณฺณํ กัณฺณํ ,, ๖๒	
อณฺชนิ อณฺชนิสฺสากํ สํวยาปฏิปตฺตคฺคิกนิสฺสํ อายโศ ,, ๖๓	
อกายพฺพชนโน กายพฺพชนานิ วิถา ,, ๖๔	
คณฺจิกํ ปาสกํ ,, ๖๕	
คิหิณิวคฺคา คิหิปารุตา สํวตฺตนิวาสนํ ,, ๖๖	
อุมฺมโคทาสํ ทนฺตกฏฺฐจฺจาทนํ อาทินฺวา ทนฺตกฏฺฐํ ,, ๖๗	
ทายอาเพปนํ ,, ๖๘	
ปฏฺฐคฺคิทานํ ปริคฺตกรณํ รุกฺขาริรุหนา ,, ๖๘	
เมฏฺฐโกฏฺฐจฺจิกฺขวคฺคฺ อุทฺธโร อารوپนํ โถกายนํ ,, ๗๐	
คิรฺรณานวิชฺชา อิมํ โศ ,, ๗๑	
ตสฺสณฺชาทํ ปสฺสํวากุมฺภํ ปาทุกา วรฺรจกรณํ ,, ๗๓	
วรฺรจกฺกฺกํ กวาณานิ โธตมฺพโก โกฏฺฐโก ,, ๗๕	
อพฺพคฺคิยภิกฺขวคฺคฺ วิวิโร อนาจาโร ,, ๗๖	
โถหณฺณํ ทารุณฺณํ มคฺคิกาทณฺณํ ,, ๗๗	
อุมฺมทานคฺคา ,, ๗๘	
เสณาสณฺชณฺทํ ราชคฺคกเสฏฺฐจิวคฺคฺ ,, ๗๕	
วิหารทานํ วิหารทานคฺคา ,, ๗๗	
คณฺนิ คานานิ คินฺจณฺทนา วาตปานานิ ,, ๗๘	

คินฺตฺนุถริกํ โสธํนิกมสํวรกมณฺจาทิ	องฺเก ๘๐
โสธํนิกขาหจฺจมณฺโจ อาตฺนุทิกโก สฺตฺตฺตฺตฺโค	,, ๘๑
ผลกํ โกจฺจํ ปถาถปฺปํ มณฺจปฺปฏิปาทกํ	,, ๘๒
อชฺชกมฺปิยํโพหนาทิ อุนฺนุณฺนํภิสฺสํ	,, ๘๓
ภิสฺสํโชนฺทฺธํ โชนฺทฺธมณฺจํ โชนฺทฺธปฺปํ ภูมि	,, ๘๔
มุสฺสํปฺปํ โท เกรกา มุสฺสํชกมฺปิยํ	,, ๘๕
ปฏิจฺจกิตฺตํ อาตฺนุณฺนํ	,, ๘๖
ชฺชกมฺปิยํ กุสฺสํชกมฺปิยํ วิคานํ	,, ๘๗
กิตฺตฺตฺตํ นาคทฺตฺตํ จีวรํโส จีวรํชฺช	,, ๘๘
อาตฺนุทาทิ กุสฺสํชกมฺปิยํ	,, ,,
ปณฺนํชกมฺปิยํ ปณฺนํชกมฺปิยํ ปณฺนํชกมฺปิยํ	,, ๘๙
อชฺชกมฺปิยํ โทชฺชกมฺปิยํ	,, ๑๐๑
อนาถปฺปํชกมฺปิยํชกมฺปิยํ ชกมฺปิยํ	,, ๑๐๒
สํวรกมฺปิยํ สํวรกมฺปิยํ	,, ๑๐๕
อนุปฺปํชกมฺปิยํ	,, ๑๐๖
อนาถปฺปํชกมฺปิยํ ชกมฺปิยํ	,, ๑๐๗
นวกมฺปิยํ คารวณฺ	,, ๑๑๓
อชฺชกมฺปิยํ อชฺชกมฺปิยํ อชฺชกมฺปิยํ	,, ๑๑๕
คิตฺตฺตํ	,, ๑๑๖
อชฺชกมฺปิยํ	,, ๑๑๗

กิตฺตคนปตฺตํ

ง

ทสฺส อวนุทฺติยา ตโย วนุทฺติยา	อฺงเก ๑๓๘
อุจฺจาสยนมมหาสยนาณิ คิหิวิกฺกํ	,, ๑๒๐
เชตวนารามทานํ วิหารทานคาถา	,, ๑๒๑
วิปฺปกคโกชนวฺจุจฺาปนํ ธาณฺนปฺปฏิพาหนํ	,, ๑๒๓
คิถานวฺจุจฺาปนํ เตสฺสกปฺเปณ เสนาณฺนปฺปฏิพาหนํ	,, ๑๒๔
สํคฺคฺรตฺสวคฺคิยภิกฺขุชฺวตฺตุ มหาวิหารปฺปฏิสงฺขรณํ	,, ๑๒๕
สงฺฆิกวิหารา นิกฺกขุทฺตมนา เสนาณฺนคฺคาหาปถมฺมุตติ	,, ๑๒๖
เสนาณฺนคฺคาหาปณฺนวิธิ สํพุทฺธาทปฺปฏิพาหนํ	,, ๑๒๗
ตโย เสนาณฺนคฺคาหา อฺปนฺนทภิกฺขุชฺวตฺตุ	,, ๑๒๘
เทวเสนาณฺนปฺปฏิพาหนํ วินยวณฺณกถา	,, ๑๒๙
สํมานาสํนิกคฺคสํมานาสํนิกา	,, ๑๓๐
ทฺวคฺคตฺสํ มณฺโโจ ปิํจํ ที่ฆาณํ วิสาขามิคฺคาจฺาตวคฺคํ	,, ๑๓๑
ปเสนฺทิโกตฺตจฺาตวคฺคํ อกปฺปิยภณฺจํ	,, ,,
สงฺฆิกเสนาณฺนวิสฺสํชฺชนํ ปณฺญํ อวิสฺสํชฺชียานิ	,, ๑๓๓
อตฺสํชฺชิปฺนพฺพสฺสภิกฺขุชฺวตฺตุ ปณฺญํ อเวภฺงคฺคิยานิ	,, ๑๓๕
อาพวิกภิกฺขุชฺวตฺตุ นวกมฺมทานํ	,, ๑๓๗
สํพุทฺธวิหารนวกมฺมทานํ เทวนวกมฺมทานํ	,, ๑๓๘
ภิกฺขุณฺํ นวกมฺมํ คเหตุวา ปกฺกมฺนาทิ	,, ๑๔๐
คาวกาทิกฺกหฺรณํ วุคฺคตฺตถาย หฺรณํ ปรีวคฺคณํ	,, ๑๔๓
ปาทปฺปญฺณนิกรณํ อโธเคหิ ปาเทหิ เสนาณฺนคฺคกมฺนาทิ	,, ๑๔๔

เชวมถฺตโก ปริกมฺมกตา ภิกฺขุ อปสฺสเนนตฺตกาภิ องฺเก	๓๔๕
ตฺถมฺมคฺคอุทฺเทสฺสภคฺคคาภิ ภคฺคอุทฺเทสฺสภคฺค	๓๔๖
ภคฺคอุทฺเทสฺสภคฺค เสนาสนปฺปณฺณวาทกตฺตมฺมคฺคาภิ	๓๔๗
อปฺปมคฺคกวิธฺสฺสภคฺค	๓๔๘
อปฺปมคฺคกวิธฺสฺสภคฺค เสนาสนปฺปณฺณวาทกตฺตมฺมคฺคาภิ	๓๔๙
อุทฺทธานคฺคา	๓๕๐
ตฺถมฺมคฺคกตฺตมฺมคฺค มหาณามอนฺนรฺกตฺตมฺมคฺค	๓๕๕
ตฺถมฺมคฺคกตฺตมฺมคฺค มหาณามอนฺนรฺกตฺตมฺมคฺค	๓๕๖
อณฺนรฺกตฺตมฺมคฺคกตฺตมฺมคฺค มหาณามอนฺนรฺกตฺตมฺมคฺค	๓๕๗
ตฺถมฺมคฺคกตฺตมฺมคฺค มหาณามอนฺนรฺกตฺตมฺมคฺค	๓๕๘
อณฺนรฺกตฺตมฺมคฺคกตฺตมฺมคฺค มหาณามอนฺนรฺกตฺตมฺมคฺค	๓๖๓
อุทฺทธานคฺคา เทวทตฺตมฺมคฺค	๓๖๓
กตฺตมฺมคฺคกตฺตมฺมคฺค มหาณามอนฺนรฺกตฺตมฺมคฺค	๓๖๕
ตฺถมฺมคฺคกตฺตมฺมคฺค มหาณามอนฺนรฺกตฺตมฺมคฺค	๓๖๗
กตฺตมฺมคฺคกตฺตมฺมคฺค มหาณามอนฺนรฺกตฺตมฺมคฺค	๓๗๓
เทวทตฺตมฺมคฺค ปจฺจโม อชฺชวโค ปกาสณฺนคฺค	๓๗๓
อชฺชวโคตฺตมฺมคฺค มหาณามอนฺนรฺกตฺตมฺมคฺค	๓๗๗
เทวทตฺตมฺมคฺค ตฺถมฺมคฺค มหาณามอนฺนรฺกตฺตมฺมคฺค	๓๗๘
อณฺนรฺกตฺตมฺมคฺคกตฺตมฺมคฺค มหาณามอนฺนรฺกตฺตมฺมคฺค	๓๘๓
เทวทตฺตมฺมคฺค ภคฺคโค รุทฺธิรฺกตฺตมฺมคฺค	๓๘๓

กิตฺตนปคฺคํ

ณ

ปญฺจสํสฺสกา	องฺเก ๑๘๕
เทวทศฺสํสํ นวทศฺสํสํ นวทศฺสํสํ	๑๘๗
ปญฺจวคฺคยาจกคา	๑๘๙
สํฆเภทกคา	๑๙๔
อุทฺธานคคา	๑๙๕
อนฺนตรภิกฺขุวคฺค	๑๙๗
เทวทศฺสํสํ พุทฺธํพหุยา ชมฺมเทสนา	๑
เทวทศฺสํสํ อุนฺนทโลหิตสํสํ มุชฺโค อุกฺกมณํ	๑๙๘
สํมุพฺพหุณาควคฺค	๒๐๐
ทฺศเยยํ อปาโยโก เหนยโยโก กปฺปฏโฐ อคฺคิโก	๒๐๑
อุปาติคฺคเณวคฺค สํฆวราชิ สํฆเภท	๒๐๔
สํฆโม ภิกฺขุ	๒๐๖
สํฆสํมคฺค	๒๐๗
สํฆเภทโก อปาโยโก	๒๐๘
สํฆเภทโก น อปาโยโก	๒๑๑
อุทฺธานคคา	๒๑๒
วคฺคกฺขณกํ อคฺคนคฺคภิกฺขุวคฺค	๒๑๓
อคฺคนคฺคกคฺค	๒๑๔
อวาลิกภิกฺขุวคฺค อวาลิกวคฺค	๒๑๘
คมิภิกฺขุวคฺค	๒๒๑

คฺมิทวคฺคํ	อังกุ ๒๒๒
สํมุพฺพุตฺตํ ภาตฺตคฺคํ อนุโมทนา	,, ๒๒๓
ภาตฺตคฺคํ	,, ๒๒๕
อนฺนคฺคํ ภาตฺตคฺคํ	,, ๒๒๘
ภาตฺตคฺคํ	,, ๒๓๐
สํมุพฺพุตฺตํ	,, ๒๓๓
อนฺนคฺคํ	,, ๒๓๔
สํมุพฺพุตฺตํ	,, ๒๓๕
เสนาสนคฺคํ	,, ๒๓๖
อนฺนคฺคํ	,, ๒๓๘
อนฺนคฺคํ	,, ๒๔๐
อนฺนคฺคํ ภาตฺตคฺคํ อนุโมทนา	,, ๒๔๒
อนฺนคฺคํ	,, ,,
อนฺนคฺคํ	,, ๒๔๔
อนฺนคฺคํ อนุโมทนา	,, ๒๔๕
อนุโมทนา อนุโมทนา	,, ๒๔๓
อนฺนคฺคํ อนุโมทนา	,, ๒๔๘
อนุโมทนา อนุโมทนา	,, ๒๖๗
อนุโมทนา	,, ๒๖๘
ปาติโมกฺขคฺคํ อนุโมทนา	,, ๒๘๓

ពិតុក្កនបត្តិ

ឈ

មហាសមុទេ ខន្ទ ឧទុនិយបុត្តតម្កា	ចន្ទ ២៨៥
តម្កាវិលេ ខន្ទ ឧទុនិយបុត្តតម្កា	,, ២៨៨
បាតិមោក្ខន្ទបន្ត ឧបុកុកិយភិក្ខុវត្ថុ	,, ២៩៣
បាតិមោក្ខន្ទបន្តនាមាតិកា	,, ២៩៤
បាតិមោក្ខន្ទបន្តបរិភោគកា	,, ២៩៥
តម្កាវិលេបាតិមោក្ខន្ទបន្តកា	,, ៣០៣
ឧបាតិប្បុណ ឧត្តតាហន្ត	,, ៣០៨
ឧបាតិប្បុណ ត្រៃតា	,, ៣១១
តម្កាវិលេភិក្ខុប្បិទ្ធាវ តម្កាវិលេភិក្ខុប្បិទ្ធាវ	,, ៣១៤
តម្កាវិលេភិក្ខុប្បិទ្ធាវ តម្កាវិលេភិក្ខុប្បិទ្ធាវ	,, ៣១៥
ឧត្តតាហន្ត	,, ៣១៧
ភិក្ខុវិលេ មហាបាតិកាតិកាវត្ថុ បុព្វបទ្ធាយាណ	,, ៣២០
មហាបាតិកាតិកាវត្ថុ មាគ្គកាមស្ថេ បុព្វបទ្ធាយាណ	,, ៣២៣
មហាបាតិកាតិកាវត្ថុ ខន្ទ ក្រុតម្កា	,, ៣២៣
បុព្វបទ្ធាយាណ ឧទុនិយបុត្តតម្កា	,, ៣២៦
ភិក្ខុវិលេ មហាបាតិកាតិកាវត្ថុ វរយាណ	,, ៣២៨
តម្កាវិលេភិក្ខុប្បិទ្ធាវ ឧត្តតាហន្ត	,, ៣៣១
ភិក្ខុវិលេ បាតិមោក្ខន្ទបន្ត ឧបាតិប្បុណ	,, ៣៣២
ឧបាតិប្បុណ ភិក្ខុវិលេ តម្កាវិលេ	,, ៣៣៣

ยสกาณชกปคฤคฤเรวคฤ	อจฺเ ๓๘๖
จณทิมลฺรียานํ จคฤตาโร อปฏิกิเตสํ	,, ๓๘๘
สมนพฺรหฺมณานํ จคฤตาโร อปฏิกิเตสํ	,, ๓๘๙
มณิจฺฐกคณณคฤ	,, ๔๐๓
อฺปนฺนทสฺสอฺปคฤคฤคฤ ยสกาณชกปคฤคฤเรวคฤ	,, ๔๐๓
อฺกฺเขปํนํยกมฺมกณณํ สมฺภูตสํณวาสิตฺคฤเรวคฤ	,, ๔๐๔
ทสฺสคฤณิ ปาเชยฺยภกฺกิชฺฐคฤ	,, ๔๐๕
เรวคฤเรวคฤ	,, ๔๐๖
ทสฺสคฤปฺจณาวิสฺสํชฺชนา	,, ๔๐๘
สํหุพคฤเรวคฤคฤโก	,, ๔๑๓
อฺคฤคฤเรวคฤ	,, ๔๑๓
สํชฺชสฺสํ อธิกณณวินิจฺฉินิคฺคณณคฤ	,, ๔๑๓
สํพพกณณสํชฺชคฤเรวคฤ	,, ๔๑๔
สํณวาสิตํมฺภูตคฤเรวคฤ	,, ๔๑๕
ปาจันนปาเชยฺยกณณํ ภิกฺขุณํ สมฺมคิ	,, ๔๑๗
อชิตคฤเรวคฤ ทสฺสคฤปฺจณาวิสฺสํชฺชนา	,, ๔๑๘
สคฤคฤคฤคฤคฤคฤคฤคฤคฤคฤคฤ	,, ๔๒๒
อฺทฺทณคฤคฤ	,, ๔๒๓

วินยปฎิเก จตุตถคัคคัสส ทติโย ภาคี

ชุตทกวัตตฤกขณนถกั

[๑] เตน สัมเณน พุทฺโธ ภควา ราชคเห วิหริติ เวทฺสฺสเน
กตฺตทกนิวาเป ๑ เตน โข ปน สัมเณน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ นหยา มานา
รุกฺเข กายํ อุกฺกมฺเสณฺติ อูรุมฺปี้ พาทุมฺปี้^๑ อูรุมฺปี้ ปิฏฺฐิมฺปี้ ๑
มนุสฺสํ ปสฺสํติ^๒ อชฺชฌายณฺติ ชียนฺติ วิปาเจณฺติ กถํ หิ นาม
สํณนา สกฺยปฺตคฺคิยา นหยา มานา รุกฺเข กายํ อุกฺกมฺเสณฺติ อูรุมฺปี้
พาทุมฺปี้ อูรุมฺปี้ ปิฏฺฐิมฺปี้ เสยฺยถาปี้ มตฺตมฺมุจฺจิกา ความปฺปฺวาตติ^๓ ๑
อสฺสํโส สฺสํ โข ภิกฺขุ เตสํ มนุสฺสํ นํ อชฺชฌายณฺตานํ ชียณฺตานํ
วิปาเจณฺตานํ ๑ เป ๑ อถ โข เต ภิกฺขุ ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจสฺสํ ๑
อถ โข ภควา เอตสฺมिํ นิทาเน เอตสฺมिํ ปกรเณ ภิกฺขุสงฺฆํ สห-
นิปาตาเปตฺวา ภิกฺขุ ปฏฺธิปฺปจฺฉิ สจฺจํ กิร ภิกฺขเว ฉพฺพคฺคิยา
ภิกฺขุ นหยา มานา รุกฺเข กายํ อุกฺกมฺเสณฺติ อูรุมฺปี้ พาทุมฺปี้ อูรุมฺปี้
ปิฏฺฐิมฺปิตติ ๑ สจฺจํ ภควาติ ๑ วิคฺรหิ พุทฺโธ ภควา อนนฺนจฺฉณฺนิกั

๑ ยฺโรปียโปคฺคเก พาทุมฺปิตติ ปาโส อากโต ๑ ๒ อยํ ปาโส
ยฺ. น. รา. โปคฺคเกสฺส น ทิสฺสติ ๑ ๓ ยฺโรปียมรมฺมโปคฺคเกสฺส
คามโปทฺทวาคฺคิตติ ปาโส ๑

ภิกขเว เสด็จ โมฆปริณามิ อสนุโสมิถิ อปปฏิรูปิ อสตามณกั
 อกပ္ปิยิ อกรณิยิ ถถิ หิ นาม เต ภิกขเว โมฆปริณามิ นหยามนา
 รุกเข กายิ อุกุฆเณตฺตํ นติ อรุมฺปิ พาทุมฺปิ อรุมฺปิ ปิฏฺฐิมฺปิ เนตฺติ
 ภิกขเว อปฺปสํหานํ วา ปสาทาย ๆเปฯ วิครหิตฺวา ชมฺมิ ถถิ
 กถฺวา ภิกขุ อามนฺเตสฺสิ น ภิกขเว นหยามนาเนหิ รุกเข กายิ
 อุกุฆเณตฺตํ โย อุกุฆเณตฺตํ อปคฺติ ทุกฺกฏฐสํสาติ ฯ

[๒] เตน โห ปน สมนฺเนน นพฺพคฺคิยา ภิกขุ นหยามนา
 ฅมฺเภ กายิ อุกุฆเณตฺตํ อรุมฺปิ พาทุมฺปิ อรุมฺปิ ปิฏฺฐิมฺปิ ฯ
 มนุสฺสา อุกฺกมฺภนฺติ ชีวนฺติ วิปาเจนฺติ ถถิ หิ นาม สมนฺนา
 สกฺกยปคฺคิยา นหยามนา ฅมฺเภ กายิ อุกุฆเณตฺตํ อรุมฺปิ พาทุมฺปิ
 อรุมฺปิ ปิฏฺฐิมฺปิ เณตฺตํ มตฺตมฺภจฺจิกา คามปฺปวาทิ ฯ อสฺสํโส
 โห ภิกขุ เสด็จ มนุสฺसानํ อุกฺกมฺภนฺตานํ ชีวนฺตานํ วิปาเจนฺตานํ
 ๆเปฯ อถ โห เต ภิกขุ ภควโต เอตมคฺคํ อาริเจสฺสุ ๆเปฯ
 สจฺจํ กิร ภิกขเว ๆเปฯ สจฺจํ ภควาติ ฯ วิครหิตฺวา ชมฺมิ
 ถถิ กถฺวา ภิกขุ อามนฺเตสฺสิ น ภิกขเว นหยามนาเนน ฅมฺเภ
 กายิ อุกุฆเณตฺตํ โย อุกุฆเณตฺตํ อปคฺติ ทุกฺกฏฐสํสาติ ฯ

[๓] เตน โห ปน สมนฺเนน นพฺพคฺคิยา ภิกขุ นหยามนา
 รุกเข กายิ อุกุฆเณตฺตํ อรุมฺปิ พาทุมฺปิ อรุมฺปิ ปิฏฺฐิมฺปิ ฯ
 มนุสฺสา อุกฺกมฺภนฺติ ชีวนฺติ วิปาเจนฺติ ถถิ หิ นาม สมนฺนา
 ๑ อิติ ปรํ ยโรปมมฺมมฺมโปตฺตเกสฺสุ ภิกฺขุมาติ ปาโง ปณฺณายติ ฯ

๖] ขุททกขัตติยนิบาต นพพคฺคิยภิกฺขุวคฺคฺ นหฬวคฺคํ ๓

สํกฺขปฺปตฺติยา นหฬมาณา กุชฺเช กายํ อุกฺกมฺเภตฺตํ นทฺติ อุมฺมํ ปาหุมฺมํ
อุมฺมํ ปิฏฺฐิมํมํ เสงฺฆณามํ มตฺตมฺมจฺจิกา ความปฺปวาทิ ๑เป ๑ น
ภิกฺขเว นหฬมาเนน กุชฺเช กายํ อุกฺกมฺเภตฺตํ โย อุกฺกมฺเสงฺฆ
อาปคฺติ ทฺถกฺกตฺตํ ๑

[๔] เตน โข ปน สมนฺเน นพพคฺคิยา ภิกฺขุ นหฬมาณา
อฏฺฐาเน นหฬนทฺติ ๑ มนุสฺสํ อฏฺฐณนทฺติ ชฺชนทฺติ วิปาเจนทฺติ
๑เป ๑ เสงฺฆณามํ คิหิ กามภิกฺขโนติ ๑ อตฺตํ โข ภิกฺขุ เสงฺ
มนุสฺสํ อฏฺฐณนทฺติ ชฺชนทฺติ วิปาเจนทฺติ ๑เป ๑ อตฺตํ
เต ภิกฺขุ ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจตฺตํ ๑เป ๑ สจฺจํ กิร ภิกฺขเว
๑เป ๑ สจฺจํ ภควาทิ ๑เป ๑ วิคฺคหิตฺวา ธมฺมํ กตฺถวา ภิกฺขุ
อามนฺเตสิ น ภิกฺขเว นหฬมาเนน อฏฺฐาเน นหฬิตฺตํ โย
นหฬเสงฺฆ อาปคฺติ ทฺถกฺกตฺตํ ๑

[๕] เตน โข ปน สมนฺเน นพพคฺคิยา ภิกฺขุ คณฺหพฺพหคฺคเกน
นหฬนทฺติ ๑ มนุสฺสํ อฏฺฐณนทฺติ ชฺชนทฺติ วิปาเจนทฺติ ๑เป ๑
เสงฺฆณามํ คิหิ กามภิกฺขโนติ ๑ อตฺตํ โข ภิกฺขุ เสงฺ มนุสฺสํ
อฏฺฐณนทฺติ ชฺชนทฺติ วิปาเจนทฺติ ๑เป ๑ อตฺตํ เต ภิกฺขุ
ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจตฺตํ ๑เป ๑ น ภิกฺขเว คณฺหพฺพหคฺคเกน
นหฬิตฺตํ โย นหฬเสงฺฆ อาปคฺติ ทฺถกฺกตฺตํ ๑

[๖] เตน โข ปน สมนฺเน นพพคฺคิยา ภิกฺขุ กุรฺวณฺทกตฺตติยา
นหฬนทฺติ ๑ มนุสฺสํ อฏฺฐณนทฺติ ชฺชนทฺติ วิปาเจนทฺติ ๑เป ๑

เสยฺยถาปํ คีหิ กามโมคฺคิโนติ ฯ เป ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะสุ
 ฯ เป ฯ น ภิกฺขเว กุรุวิมฺพกสฺสคฺคิยา นหํยิตพฺพํ โย นหาเยยฺย
 อาปคฺคิ ทฺวณฺณสฺสํคฺคิ ฯ

[๗] เตน โข ปน สมฺเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ วิคฺคยฺห ปริกมฺมํ
 การารเปหฺติ ฯ มนุสฺสํ อชฺชฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ ฯ เป ฯ
 เสยฺยถาปํ คีหิ กามโมคฺคิโนติ ฯ เป ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะสุ
 ฯ เป ฯ น ภิกฺขเว วิคฺคยฺห ปริกมฺมํ การารเปตพฺพํ โย การารเปยฺย
 อาปคฺคิ ทฺวณฺณสฺสํคฺคิ ฯ

[๘] เตน โข ปน สมฺเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ มตฺตเกน
 นหํยนฺติ ฯ มนุสฺสํ อชฺชฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ ฯ เป ฯ
 เสยฺยถาปํ คีหิ กามโมคฺคิโนติ ฯ เป ฯ อถ โข เต ภิกฺขุ ภควโต
 เอตมคฺคํ อารโจะสุ ฯ เป ฯ น ภิกฺขเว มตฺตเกน นหํยิตพฺพํ
 โย นหาเยยฺย อาปคฺคิ ทฺวณฺณสฺสํคฺคิ ฯ

[๙] เตน โข ปน สมฺเยน อญฺเฏตฺรสฺสํ ภิกฺขุโน กจฺจุโรคาพาโห
 โหติ ฯ ตสฺส วิมา มตฺตกา น ฆาสุ โหติ^๑ ฯ เป ฯ ภควโต
 เอตมคฺคํ อารโจะสุ ฯ เป ฯ อหฺมฺชา นามิ ภิกฺขเว คิถานสฺส
 อกตมตฺตกนฺติ ฯ

[๑๐] เตน โข ปน สมฺเยน อญฺเฏตฺโร ภิกฺขุ ชราทฺพฺพโต
 นหํยมาโน น สกฺโกติ อคฺคโน กายํ อฺปฺพมฺเสตฺตุ^๒ ฯ เป ฯ ภควโต

๑ ม. น ตสฺส วิมา มตฺตเกน ฆาสุ โหติ ฯ ๒ ย. ม. อฺปฺพมฺเสตฺตุ ฯ

๑๒] ขุททกขัตติยนิรุกติ นพพคฺคิยภิกขุวตฺต มณฑนวิภคิ ๕

เอตมคฺคํ อารโหเสํ ๑ เป ๑ อญฺชานามิ ภิกฺขเว อุกฺกาสิกฺขุติ ๑

[๑๑] เตน โข ปน สฺมเยน อญฺเจตโร ภิกฺขุ ปิฏฺฐิจฺฉริกมฺมํ
กาคฺคํ กุกฺกฏจายตี ๑ เป ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเสํ ๑ เป ๑
อญฺชานามิ ภิกฺขเว ปฏฺฐาณิกฺขุติ ๑

[๑๒] เตน โข ปน สฺมเยน นพพคฺคิยา ภิกฺขุ วตฺติกํ ชาเรหฺติ ๑
๑ เป ๑ ปามงฺกํ ชาเรหฺติ ๑ กณฺฐสฺสคฺคํ ชาเรหฺติ ๑ กณฺฐสฺสคฺคํ
ชาเรหฺติ ๑ โอวฏฺฐิกํ ชาเรหฺติ ๑ กายูรํ ชาเรหฺติ ๑ หคฺคณารณํ
ชาเรหฺติ ๑ อญฺจติมฺมทฺธิกํ ชาเรหฺติ ๑ มนุสฺสํ อญฺจณานฺติ ชียนฺติ
วิปาเจนฺติ ๑ เป ๑ เสยฺยถาปี คีหิ กามโภกิโนติ ๑ อสฺสโสฬฺสํ โข
ภิกฺขุ เตสํ มนุสฺสํ อญฺจณานฺตํ ชียนฺตํ วิปาเจนฺตํ ๑ เป ๑
อถ โข เค ภิกฺขุ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเสํ ๑ เป ๑ สจฺจํ
กิริ ภิกฺขเว นพพคฺคิยา ภิกฺขุ วตฺติกํ ชาเรหฺติ ๑ ปามงฺกํ ชาเรหฺติ ๑
กณฺฐสฺสคฺคํ ชาเรหฺติ ๑ กณฺฐสฺสคฺคํ ชาเรหฺติ ๑ โอวฏฺฐิกํ ชาเรหฺติ ๑
กายูรํ ชาเรหฺติ ๑ หคฺคณารณํ ชาเรหฺติ ๑ อญฺจติมฺมทฺธิกํ ชาเรหฺติ ๑
สจฺจํ ภควาติ ๑ เป ๑ วิครหิตฺวา ชมฺมํ กถํ กถฺวา ภิกฺขุ อามนุสฺสํ
น ภิกฺขเว วิตฺติกํ ชาเรตพฺพํ น ปามงฺกํ ชาเรตพฺพํ น
กณฺฐสฺสคฺคํ ชาเรตพฺพํ น กณฺฐสฺสคฺคํ ชาเรตพฺพํ น โอวฏฺฐิกํ
ชาเรตพฺพํ น กายูรํ ชาเรตพฺพํ น หคฺคณารณํ ชาเรตพฺพํ น

๑ ย. ม. ไปคฺคเกสฺส เตน โข ปน สฺมเยน ภิกฺขุ ปิฏฺฐิจฺฉริกมฺมํ
กาคฺคํ กุกฺกฏจายนฺตีติ วณฺณํ อากคํ ๑

อญฺญตมฺหิ กํ ชาเรตพฺพํ โย ชาเรยฺย อปฺปคฺติ ทฺวํภุสฺสํ ๑

[๑๓] เตน โห ปน สฺมเยน นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ ทีฆเ เกเธ
ชาเรนฺติ ๑ มนุสฺสํ อญฺญายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ ๑ เป ๑ เสยฺยถาปํ
คิหิ กามภิกฺโขนฺติ ๑ เป ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อโรเจสฺสํ ๑ เป ๑
น ภิกฺขเว ทีฆา เกธํ ชาเรตพฺพํ โย ชาเรยฺย อปฺปคฺติ
ทฺวํภุสฺสํ ๑ อญฺญานามิ ภิกฺขเว ทฺมาสีกํ วา ทฺวํคฺคํ วาติ ๑

[๑๔] เตน โห ปน สฺมเยน นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ โกจุเณ
เกเธ โอสฺสเณนฺติ ๑ ฌณเณ เกเธ โอสฺสเณนฺติ ๑ หตฺถฌณเณ
เกเธ โอสฺสเณนฺติ ๑ สิกฺขิตฺเตน เกเธ โอสฺสเณนฺติ ๑ อทุกฺกเตน
เกเธ โอสฺสเณนฺติ ๑ มนุสฺสํ อญฺญายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ
๑ เป ๑ เสยฺยถาปํ คิหิ กามภิกฺโขนฺติ ๑ เป ๑ ภควโต เอตมคฺคํ
อโรเจสฺสํ ๑ เป ๑ น ภิกฺขเว โกจุเณ เกธํ โอสฺสเณนฺติ
น ฌณเณ เกธํ โอสฺสเณนฺติ น หตฺถฌณเณ เกธํ โอสฺสเณน-
น สิกฺขิตฺเตน เกธํ โอสฺสเณนฺติ น อทุกฺกเตน
เกธํ โอสฺสเณนฺติ โย โอสฺสเณนฺติ อปฺปคฺติ ทฺวํภุสฺสํ ๑

[๑๕] เตน โห ปน สฺมเยน นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ อทาเสปํ
อทุกฺกตฺเตปํ มุขนิมิตฺตํ โอโธเกนฺติ ๑ มนุสฺสํ อญฺญายนฺติ ชียนฺติ
วิปาเจนฺติ ๑ เป ๑ เสยฺยถาปํ คิหิ กามภิกฺโขนฺติ ๑ เป ๑ ภควโต
เอตมคฺคํ อโรเจสฺสํ ๑ เป ๑ น ภิกฺขเว อทาเส วา อทุกฺกตฺเต วา
มุขนิมิตฺตํ โอโธเกนฺติ โย โอโธเกนฺติ อปฺปคฺติ ทฺวํภุสฺสํ ๑

๓๘] ชุทฺตทกฺขณฺณํ อพฺพคฺคิภิกฺขุวตฺถ มุชฺฉาติมนฺนาทิ ๗

[๑๖] เตน ไช ปน สัมเณ อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน มุชเ
วโน โหติ ฯ โส ภิกฺขุ ปุจฺฉิ กัถิโส เม อวฺโส วโนติ ฯ
ภิกฺขุ เอวมาหํสุ อีหิโส เต อวฺโส วโนติ ฯ โส น
ตฺถุหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อวโรเจสุ ฯ เป ฯ อหฺมฺหานามิ
ภิกฺขเว อพาสปฺปจฺญา อาทาเส วา อุกกปฺเต วา มุขนิมิตฺตํ
โธโตเกตุํติ ฯ

[๑๘] เทน ไช ปน สัมเปณ นพพคฺคิยา ภิกฺขุ มุขํ อาติมุเปหิตี^๒ ฯ
มุขํ อุมุมทุเทหิตี ฯ มุขํ จุณฺเณหิตี ฯ มโนลิตกายี มุขํ
ตณฺเจะหิตี ฯ องฺคราคํ กโรหิตี ฯ มุขราคํ กโรหิตี ฯ องฺคราคมุขราคํ
กโรหิตี ฯ มนุสฺสํ อชฺชณายหิตี ชีเยหิตี วิปาเจหิตี ฯ เปฯ เสยฺยถามี
คิหิ กามโภคิโนติ ฯ เปฯ ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจตุ ฯ เปฯ
น ภิกฺขเว มุขํ อาติมุเปตพฺพํ น มุขํ อุมุมทุตพฺพํ น มุขํ
จุณฺเณตพฺพํ น มโนลิตกาย มุขํ ตณฺเजेตพฺพํ น องฺคราโค
กาทพฺโพ น มุขราโค กาทพฺโพ น องฺคราคมุขราโค กาทพฺโพ
โย กรายฺเยว อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสํคิ ฯ

[๑๘] เตน ไช ปน ส้มแขวน อดุลยครุฑสถ ภิภุโน จกขุโรคาพาโช
โหติ ฯ ภควโต เอตมตถุ อาริเจสฺสุ ฯ เปฯ มนุชานามิ ภิกขเว
อาพาธปฺปจฺจุยา มุขํ อาตมิปฺปิตฺตุนฺติ ฯ

๓ ม. เขทิส ๑ ๒ ย. ม. อาติมนุติ ๑ ๓ ย. ม.
มโนสิติกา ๑ ๔ ย. ตบเนนุติ ๑

[๑๘] เตน โห ปน สมนเณ ราชคเห ทิรคคสมชโห โหติ ฯ
 นพพคคิยา ภิกขุ ทิรคคสมชชํ ทสฺสํนาย อคมํสุ ฯ มนุสฺสา
 อชฺชฌายนฺติ ชฺชยนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม สมนนา สกฺขยปคฺคิยา
 นจฺจมฺปิ คํคมฺปิ วาทคมฺปิ ทสฺสํนาย คจฺฉนฺตํนฺติ^๑ เถยฺยถาปํ คีหิ
 กามโภคิโนติ ฯ เป ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจสฺสุ ฯ เป ฯ น
 ภิกฺขเว นจฺจ วา คํคํ วา วาทคํ วา ทสฺสํนาย คนฺตพฺพํ โย
 คจฺฉนฺตํนฺติ ฌาปคฺคิ ทุกฺกฏสฺสาติ ฯ

[๒๐] เตน โห ปน สมนเณ นพพคคิยา ภิกขุ อายตเกน
 คํคสฺสํเรน รมฺมํ คายนฺติ ฯ มนุสฺสา อชฺชฌายนฺติ ชฺชยนฺติ วิปาเจนฺติ
 ยถเว มยํ คายาม เอวเมวิเม นาม สมนนา สกฺขยปคฺคิยา
 อายตเกน คํคสฺสํเรน รมฺมํ คายนฺตํคิติ ฯ อสฺสํโสสฺสุ โห ภิกขุ
 เคสํ มนุสฺसानํ อชฺชฌายนฺตานํ ชฺชยนฺตานํ วิปาเจนฺตานํ ฯ เป เค
 ภิกขุ อปฺปํจฺฉนา ฯ เป ฯ เค อชฺชฌายนฺติ ชฺชยนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ
 หิ นาม นพพคคิยา ภิกขุ อายตเกน คํคสฺสํเรน รมฺมํ คายนฺตํคิติ ฯ
 อถโห เค ภิกขุ ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจสฺสุ ฯ เป ฯ สจฺจํ กิร
 ภิกฺขเว ฯ เป ฯ สจฺจํ ภควาติ ฯ เป ฯ รมฺมํ กถํ กตฺวา ภิกขุ
 อามนฺเตสฺสิ ปญฺจิเม ภิกฺขเว ฌาตึนฺวา อายตเกน คํคสฺสํเรน
 รมฺมํ คายนฺตํสฺสํ อคฺคตโนปํ^๒ คสฺมํ สเร สวรชฺชติ ปเรปํ
 คสฺมํ สเร สวรชฺชนฺติ คหปติกาปํ อชฺชฌายนฺติ สรฺกฺขคํปํ^๓

๑ ม. รา. ฌาจฺฉนฺตํนฺติ ฯ ๒ ย. ม. อคฺคตนาปํ ฯ ๓ ย. ม. สรฺกฺขคํปํ ฯ

๒๓] ชุทฺตทกตฺตฤทฺชนุชํ สรรพญํ พหิรโตมิชฺฌนุณิชาเรณํ ๘

นิกามยฆานสฺส สมาริสฺส ภูโค โหติ ปจฺฉิมา ชนตา ทิฏฺฐาณ-
คฺติมาปชฺชติ อิมे โห ภูทเว ปณฺจ อาทึนฺวา อายตฺเทณ
คฺติสฺสเรณ ชมฺมํ คายนฺตสฺส น ภูทเว อายตฺเทณ คฺติสฺสเรณ
ชฺมุโม คายิตพฺโพ โย คาเยยฺย อปคฺติ ทฺตฺตฤทฺธสํวติ ฯ

[๒๑] เทน โห ปน สมฺเยน ภูทชฺช สรรพญเญ ทฺตฺตฤทฺธจายนฺติ ฯ
อถโห เต ภูทชฺช ภควโต เอตมตฺถํ อารุเญสฺส ฯ อนุชานามิ
ภูทเว สรรพญนฺติ ฯ

[๒๒] เทน โห ปน สมฺเยน นพฺพคฺคิยา ภูทชฺช พหิรโตมฺิ
ชฺฌนุณิ ชาเรนฺติ ฯ มนุสฺสํ อชฺชฌายนฺติ ชฺชยฺนฺติ วิปาเจนฺติ ฯ เปฯ
เสยฺยถาปี คิหิ กามภิกฺโขนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารุเญสฺส ฯ
เปฯ น ภูทเว พหิรโตมฺิ ชฺฌนุณิ ชาเรตพฺพา โย ชาเรยฺย
อปคฺติ ทฺตฺตฤทฺธสํวติ ฯ

[๒๓] เทน โห ปน สมฺเยน รณฺโณ มาครสฺส เสณียสฺส
พิมฺพิสสารสฺส อารามे อมฺพา ฌตฺติโน โหนฺติ ฯ รณฺเญา จ มาครเณ
เสณิเยน พิมฺพิสสารเณ อนุญฺจนาคํ โหติ ยถาสฺสํ อยฺยา อมฺพํ
ปริภุชชนฺตฺติ ฯ นพฺพคฺคิยา ภูทชฺช ตฺรณญเญว อมฺพํ ปาตาเปควา
ปริภุชชิสฺส ฯ รณฺโณ จ มาครสฺส เสณียสฺส พิมฺพิสสารสฺส อมฺเพน
อตุโถ โหติ ฯ อถโห ราชา มาครโห เสณิโย พิมฺพิสสารโ
มนุสฺสเส อานาเปสฺสิ ทจฺจนฺน ภณเ อารามํ คนฺตฺวา อมฺพํ

๓ ย. ฌตฺติกา ฯ

อาหรรณตติ ๑ เหว เทวาคิ ไช เตะ มนุสสุสา รณโณ มาครสุต
 เสนียสุต พิมพิสารสุต ปฏิสสุตฺวา อารามิ คณฺหฺวา อารามปาสิ^๑
 เอกทโวจํ เทวสุต ภาเน อมฺพเพน อตุโธ อมฺพํ เทวาคิ ๑
 นคฺคยฺยา อมฺพํ ตฺรณฺณนฺนฺนฺน อมฺพํ ปาตาเปตฺวา ภิกฺขุ ปริภุญฺชิสฺสึ ๑
 อถไช เตะ มนุสสุสา รณโณ มาครสุต เสนียสุต พิมพิสารสุต
 เอกมคฺคํ อาโรเจสฺสุ ๑ สุปฺปิริกฺคํ ภาเน อญฺเยหิ อมฺพํ อปฺป
 ภควตา มคฺคา วณฺณิตาคิ ๑ มนุสสุสา อชฺชฌายนฺนํ ชียนฺนํ วิปาเจนฺนํ
 กถํ หิ นาม สมนฺนา สกฺยปฺปคฺติยา น มคฺคํ ชานิตฺวา รณโณ
 อมฺพํ ปริภุญฺชิสฺสึ^๑ ๑ อสฺสโสสฺสุ ไช ภิกฺขุ เตะ มนุสสุสา
 อชฺชฌายนฺนํ ชียนฺนํ วิปาเจนฺนํ ๑เป ๑ อถไช เตะ ภิกฺขุ
 ภควโต เอกมคฺคํ อาโรเจสฺสุ ๑เป ๑ น ภิกฺขเว อมฺพํ ปริภุญฺชิตพฺพ
 โย ปริภุญฺชเยยฺย อาปคฺติ ทฺถกฺกฺกฺกฺกฺกฺก ๑

[๒๔] เตะ ไช ปน สมนฺนํ อณฺณตฺรสุต ปุคฺคํ สํฆภคฺค
 โหติ ๑ สฺวเป อมฺพเปตฺติกา ปกฺขิตฺตา โหณฺติ ๑ ภิกฺขุ กุกฺกฺกฺกฺกฺก
 น ปฏิกฺคณฺหนฺติ ๑เป ๑ ปฏิกฺคณฺหนฺติ ภิกฺขเว ปริภุญฺชถ อญฺชานามิ
 ภิกฺขเว อมฺพเปตฺติกนฺติ ๑

[๒๕] เตะ ไช ปน สมนฺนํ อณฺณตฺรสุต ปุคฺคํ สํฆภคฺค
 โหติ ๑ เตะ ปรียาปฺปณฺนํ อมฺพเปตฺติกา ปาติ ๑ ภคฺคคฺเค สกฺกฺก
 อมฺพเพหิ จรณฺติ ๑ ภิกฺขุ กุกฺกฺกฺกฺกฺก น ปฏิกฺคณฺหนฺติ ๑เป ๑

๑ ย. อารามปาเต ๑

๒๗] ชุทฺตทกตฺตฤทฺถนุทํ ปณฺจ สมนกปฺปา อหิทฺทจฺฉริทฺทวตฺต ๓๓

ปฏิกุณฺโณท ภิทฺทเว ปรีทฺทชฺช อนุชานามิ ภิทฺทเว ปณฺจหิ
สมนกปฺเปหิ สทํ ปรีทฺทชฺชิตํ อคฺคิปริจิตํ สทฺทปริจิตํ นทปริจิตํ
อพฺพิ นีพฺพชฺชิตฺทเว ปณฺจมนํ อนุชานามิ ภิทฺทเว อิมหิ
ปณฺจหิ สมนกปฺเปหิ สทํ ปรีทฺทชฺชิตฺทติ ๑

[๒๖] เตน ๒ ปน สมนเณ อนุชตโร ภิทฺท อหิชา ทฺวโจ
กาทกโต โหติ ๑ กตวโต เอตมตฺตํ อารุเจตฺ ๑เป ๑ นหิ
นฺน ๒ ภิทฺทเว ภิทฺท จตฺตาริ อหิราชกฺกานิ เมตฺเตน จิตฺเตน
สริ ๑ สเจ หิ ๒ ภิทฺทเว ภิทฺท จตฺตาริ อหิราชกฺกานิ เมตฺเตน
จิตฺเตน สเรยฺย น หิ ๒ ภิทฺทเว ภิทฺท อหิชา ทฺวโจ กาทํ
กเรยฺย ๑ กตมานิ จตฺตาริ อหิราชกฺกานิ ๑ วิรูปกฺกํ อหิราชกฺกํ
เอราปตํ อหิราชกฺกํ นพฺยาปฺตํ อหิราชกฺกํ กณฺหาโคตมกํ
อหิราชกฺกํ นห นฺน ๒ ภิทฺทเว ภิทฺท อิมานิ จตฺตาริ อหิราชกฺกานิ
เมตฺเตน จิตฺเตน สริ ๑ สเจ หิ ๒ ภิทฺทเว ภิทฺท อิมานิ
จตฺตาริ อหิราชกฺกานิ เมตฺเตน จิตฺเตน สเรยฺย น หิ ๒
ภิทฺทเว ภิทฺท อหิชา ทฺวโจ กาทํ กเรยฺย ๑ อนุชานามิ ภิทฺทเว
อิมานิ จตฺตาริ อหิราชกฺกานิ เมตฺเตน จิตฺเตน สริตํ อคฺคตฺตฺติยา
อคฺคตฺตรกฺกชย อคฺคตฺตฺตฺติยา ๒ ๑ เหวณฺจ ปน ภิทฺทเว กาทพฺพิ

[๒๗] วิรูปกฺกเชหิ เม เมตฺตํ เมตฺตํ เอราปเลหิ เม

นพฺยาปฺตเลหิ เม เมตฺตํ เมตฺตํ กณฺหาโคตมเกหิ ๑

๑ ม. รา. น หิ ๑ ๒ ย. ม. รา. อคฺคตฺตฺตฺติ กาทํ ๑

อปาทเกหิ เม เมตฺตํ เมตฺตํ ทิปาทเกหิ^๑ เม
 จตุปปเทหิ เม เมตฺตํ เมตฺตํ พหุปปเทหิ เม
 มา มํ อปาทโก หิ^๒สิ มา มํ หิ^๒สิ ทิปาทโก ๑
 มา มํ จตุปปโท หิ^๒สิ มา มํ หิ^๒สิ พหุปปโท ๑
 สัพเพ สคฺคา สัพเพ ปาณา สัพเพ ภูตา จ เกวตา
 สัพเพ ภทฺธานิ ปสฺสณฺตุ มา กิณฺจิ ปาปมาคมา ๑

อปฺปมาโน พุทฺโธ อปฺปมาโน รมฺโม อปฺปมาโน สงฺโฆ
 ปมาณวณฺดาหิ สิวีสฺวาหิ อหิวิจฺจิกา สคฺปทํ อญฺเณนาภํ สรวุ^๒
 มฺมุตฺติกา กตา เม รกฺขา กตา เม ปรีคฺคา ปฏฺิฏกมฺมฺกุ
 ภูตานิ โสโห นโม ภควโต นโม สคฺคณฺโณ สมนฺมาสมฺพุทฺธานนฺติ^๓ ๑

[๒๘] เตน โห ปน สมนฺเยน อณฺเณคโร ภิกฺขุ อนภีรติยา ปิฬิโต
 อคฺคตโน องฺกชาตํ ฉินฺหิ ๑เป ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อาโรเจสฺสุ ๑
 ๑เป ๑ อณฺเณมฺหิ โส ภิกฺขเว โมชปฺริโส ฉินฺหิตพฺพมฺหิ^๔ อณฺเณ
 ฉินฺหิ น หิ^๕ ภิกฺขเว อคฺคตโน องฺกชาตํ ฉินฺหิตพฺพ^๖ โย
 ฉินฺหเทยฺย อาปคฺติ กุตฺตจฺเจยฺยสฺสาคิ ๑

[๒๙] เตน โห ปน สมนฺเยน ราชคฺคหสฺสํ เสฏฺฐิ^๑สฺส มหคฺคหสฺสํ
 จนฺทนสฺสารสฺสํ จนฺทนคณฺฐํ อปฺปนฺนา โหติ ๑ อถ โห ราชคฺคหสฺสํ

๑ ย. ทวิปาทเกหิ ๑ ๒ ย. สรวุ ๑ ๓ อโธ ปรี ยโรปีย-
 ไปคฺตเก อนฺชานามิ ภิกฺขเว โสหิ^๑คํ โมเจคฺคณฺติ ๑ ๔ ย.
 เจตพฺพมฺหิ ๑ ๕ ย. ไปคฺตเก หิสฺสทฺโท นคฺติ ๑ ๖ ย. เจตพฺพ ๑

๓๑] ขุทฺทกเวทมูลกนิพนธ์ นลลิตตมูลก จันทนคณจีปคโต ๑๓

แสงจุติสุด เอตทโทสิ ยนฺนุนาหํ อิมาย จนฺทนคณจฺจียา ปคฺคํ
 ตฺริชาเปยยํ ตฺริชญจํ เม ปรีโภกํ ภวิสฺสํติ ปคฺคตญฺจ ทานํ
 ทสฺสํมํติ ฯ อถโฆ ราชคหโก แสงจํ ตาย จนฺทนคณจฺจียา ปคฺคํ
 ตฺริชาเปตฺวา สิกฺกทายํ อุกฺกทิตฺวา^๑ เวพฺพเค อาตคฺเคตฺวา เวพฺพปรมฺปราย
 วาหิตฺวา^๒ เอมมาห โย สมนฺโน วา พุราหฺมณฺโน วา อรหา
 เจว อิทฺธิมา จ ทินฺนํเยว ปคฺคํ โอิหฺรตฺติ ฯ

[๓๐] อถโฆ ปุรโณณ กถสโป เยน ราชคหโก เสฏฐี
 เตนุปลงฺกมิ กุปลงฺกมิตฺวา ราชคหํ เสฏฐี เอตทโวจ อหํ หิ
 คหปติ อรหา เจว อิทฺธิมา จ เทหิ เม ปคฺคณฺติ ฯ สเจ
 ภาณเต อายสฺมา อรหา เจว อิทฺธิมา จ ทินฺนํเยว ปคฺคํ
 โอหรรคฺติ ฯ อถโฆ มกฺขติ โคธํโส อชิตฺโต เกสภมฺพโถ
 ปกฺโข กจฺจายโน สณฺขโย เวพฺพชฺชปฺกฺโข นิคฺคณฺโส นาว-
 ปฺกฺโข เยน ราชคหโก เสฏฐี เตนุปลงฺกมิ กุปลงฺกมิตฺวา
 ราชคหํ เสฏฐี เอตทโวจ อหํ หิ คหปติ อรหา เจว อิทฺธิมา
 จ เทหิ เม ปคฺคณฺติ ฯ สเจ ภาณเต อายสฺมา อรหา เจว
 อิทฺธิมา จ ทินฺนํเยว ปคฺคํ โอหรรคฺติ ฯ

[๓๑] เคน ไช ปน สัมเขน อายสุมา จ มหาโมกฺคฤดาโน

๓ ย. เทวบุจ ๑ ๒ ย. ปฏฐิปีตวา ๑ รา. อฏฐิปีตวา ๑
(คฺพฺพนุชิตวา ๑) ๓ ย. ม. รา. พนฺชิตวา ๑ & ย. เกธกมุพฺธ ๑
& ย. ม. เพตฺทชฺปฺตโต ๑ รา. เพตฺทชฺปฺตโต ๑ ๖ ย. นาคปฺตโต ๑

อายสุมมา จ ปิณฺโณทการทวาโห ปุพฺพพณฺหสฺมยํ นิวาเสตุวา ปคฺค-
 จัวรมาทาย ราชคหํ ปิณฺทาย ปาวิสฺสํ ๑ อายสุมามี โห ปิณฺโณท-
 การทวาโห อรหา เจว อิทฺธิมา จ ๑ อายสุมามี โห มหาโมคฺคตฺถนาโน
 อรหา เจว อิทฺธิมา จ ๑ อถโห อายสุมมา ปิณฺโณทการทวาโห
 อายสุมนฺตํ มหาโมคฺคตฺถนาณํ เอตทโวจ จฺจุฉาธุโส โมคฺคตฺถนา
 เอตํ ปคฺคํ โอหร คฺกุเขโส ปคฺคโคติ ๑ อายสุมามี โห
 โมคฺคตฺถนาโน อายสุมนฺตํ ปิณฺโณทการทวาทฺ เอตทโวจ จฺจุฉาธุโส
 การทวาทฺ เอตํ ปคฺคํ โอหร คฺกุเขโส ปคฺคโคติ ๑ อถโห
 อายสุมมา ปิณฺโณทการทวาโห เวหาสํ อพฺภกฺคณฺคฺวา ตํ ปคฺคํ
 คเหตุวา ติกฺขคฺคํ ราชคหํ อนุปริยาธิ ๑

[๓๒] เตน โห ปน สมฺเยน ราชคโก เสฏฺฐี สปุคฺคทาโร
สเก นิเวสเน จิโต โหติ ปณฺชติโก นมสฺสํมาโน อิวะ ภาเต
 ๑ ย. ม. รา. ไปตฺถเกสฺส เตน โห ปน สมฺเยน อายสุมมา
 จ มหาโมคฺคตฺถนาโน ๑ เป ๑ ปาวิสฺสํ ๑ อถโห อายสุมมา ปิณฺโณท-
 การทวาโห อายสุมนฺตํ มหาโมคฺคตฺถนาณํ เอตทโวจ อายสุมมา
 โห โมคฺคตฺถนาโน อรหา เจว อิทฺธิมา จ จฺจุฉาธุโส โมคฺคตฺถนา
 เอตํ ปคฺคํ โอหร คฺกุเขโส ปคฺคโคติ ๑ อายสุมมา โห ปิณฺโณท-
 การทวาโห อรหา เจว อิทฺธิมา จ จฺจุฉาธุโส การทวาทฺ เอตํ
 ปคฺคํ โอหร คฺกุเขโส ปคฺคโคติ ๑ นเยน วจันํ อากตํ ๑
 ๒ ย. อนุปริยาธิ ๑ ม. อนุปริวฏฺเฐสิ ๑

อโย ภารทวาช อมฺหากํ นิเวสเน ปติฏฺฐาตุ ๑ อถ ๒ อายสฺมา
 ปิณฑาทนการทวาช ราชคหสฺส เสฏฺฐิสฺส นิเวสเน ปติฏฺฐาติ ๑
 อถ ๒ ราชคหโก เสฏฺฐี อายสฺมโต ปิณฑาทนการทวาชสฺส หตฺถโต
 ปตฺตํ คเหตฺวา มหคฺชสฺส ขาถนียสฺส ปฺรเวตฺวา อายสฺมโต ปิณฑาท-
 นการทวาชสฺส อทาสี ๑ อถ ๒ อายสฺมา ปิณฑาทนการทวาช
 ตํ ปตฺตํ คเหตฺวา อารามํ อคมาสี ๑ อสฺสสฺส ๒ มนุสฺสา
 อโยเยน กิร ปิณฑาทนการทวาชเนน ราชคหสฺส เสฏฺฐิสฺส ปตฺโต
 โหหาริโตติ ๑ เค ๑ มนุสฺสา อจฺจุจาสฺสทฺทา มหาสฺสทฺทา อายสฺมมฺหํ
 ปิณฑาทนการทวาชํ ปิฏฺฐิจิโต ปิฏฺฐิจิโต อนุพฺพนธึ ๑ อสฺสสฺส ๒
 ภควา อจฺจุจาสฺสทฺทํ มหาสฺสทฺทํ สํคฺวาน อายสฺมมฺหํ อานนฺทํ อานนฺเตสฺสี
 กิ นุ ๒ สํ อานนฺท อจฺจุจาสฺสทฺโท มหาสฺสทฺโทติ ๑ อายสฺมตา
 ภนฺเต ปิณฑาทนการทวาชเนน ราชคหสฺส เสฏฺฐิสฺส ปตฺโต โหหาริโต
 อสฺสสฺส ๒ ภนฺเต มนุสฺสา อโยเยน กิร ปิณฑาทนการทวาชเนน
 ราชคหสฺส เสฏฺฐิสฺส ปตฺโต โหหาริโตติ เค ๑ ภนฺเต มนุสฺสา
 อจฺจุจาสฺสทฺทา มหาสฺสทฺทา อายสฺมมฺหํ ปิณฑาทนการทวาชํ ปิฏฺฐิจิโต
 ปิฏฺฐิจิโต อนุพฺพนา สํ เอสํ ภควา ๒ อจฺจุจาสฺสทฺโท มหาสฺสทฺโทติ ๑

[๓๓] อถ ๒ ภควา เอตสฺมี นิทานเณ เอตสฺมี ปกรเณ ภิกฺขุสงฺฆมฺหิ
 สฺนนิปาตาเปตฺวา อายสฺมมฺหํ ปิณฑาทนการทวาชํ ปฏิปฺยุจฺสี สจฺจํ
 กิร คยา ภารทวาช ราชคหสฺส เสฏฺฐิสฺส ปตฺโต โหหาริโตติ ๑

๓๗] ขุททกปาฐกถา ๑๖๖ ๓๗

น กาจมโย ปตุโต ชาเรตพุโพ น ติปุมโย ปตุโต ชาเรตพุโพ
น สีสัมมโย ปตุโต ชาเรตพุโพ น คมฺพโถหมโย ปตุโต
ชาเรตพุโพ โย ชาเรยฺย อปคฺติ ทุกฺกฏสฺส อหฺมฺมานามิ ภิกฺขเว
เทว ปตุเต อโยปคฺตํ มคฺติกาปคฺตํ ๑

[๓๕] เตน โข ปน สัมเยน ปคฺตมฺถํ ฆสฺสยติ ๑ ภควโต
เอตมคฺตํ อารโหสฺสํ ๑ อหฺมฺมานามิ ภิกฺขเว ปคฺตมณฺฑลํ ๑

[๓๖] เตน โข ปน สัมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ อจฺจุจวจํ
ปคฺตมณฺฑลํ ชาเรนฺติ โสวณฺณมยํ ฐปฺเปยฺมยํ ๑ มนุสฺสํ อจฺจุจวจํ
ชฺชยฺมยํ วิปาเจนฺติ ๑ เป ๑ เสยฺยถาปํ คิหิ กามภิกฺขโนติ ๑ เป ๑
ภควโต เอตมคฺตํ อารโหสฺสํ ๑ เป ๑ น ภิกฺขเว อจฺจุจวจํ
ปคฺตมณฺฑลํ ชาเรตพุพานิ โย ชาเรยฺย อปคฺติ ทุกฺกฏสฺส
อหฺมฺมานามิ ภิกฺขเว เทว ปคฺตมณฺฑลํ ติปุมยํ สีสัมมยฺมยํ ๑
พหฺมณํ ปคฺตมณฺฑลํ น อจฺจุจวจํ ๑ ภควโต เอตมคฺตํ
อารโหสฺสํ ๑ อหฺมฺมานามิ ภิกฺขเว สทฺธิคฺคํ ๑ วสฺสํ โหณฺติ ๑ เป ๑
อหฺมฺมานามิ ภิกฺขเว มกฺกธมฺมํ ๑ ๑

[๓๗] เตน โข ปน สัมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ จิตฺราณิ
ปคฺตมณฺฑลํ ชาเรนฺติ รูปกาคิณฺณานํ ภิกฺขุณฺณํ ๑ คานิ
วทิตฺวา ทสฺสํ อหฺมฺมานามิ ๑ มนุสฺสํ อจฺจุจวจํ ชฺชยฺมยํ
วิปาเจนฺติ ๑ เป ๑ เสยฺยถาปํ คิหิ กามภิกฺขโนติ ๑ ภควโต

๑ ย. ม. รูปโลกิณฺณานํ ภิกฺขุณฺณํ ๑

เอตมคฺคํ อารโหเสํ ๑ น ภิกฺขเว จิตฺวานิ ปคฺคตมณฺฑลานิ ชาเร-
ตพฺพานิ รุปกาคินฺณณานิ ภิตฺติกมฺมกตานิ โย ชาเรยฺย อปฺปติ
ทุกฺกฏสฺส อนุชานามิ ภิกฺขเว ปคฺคตมณฺฑลนฺติ ๑

[๓๘] เตน โข ปน สมฺเยน ภิกฺขุ สํหํ ปคฺคํ ปฏิสํเมหฺติ ๑
ปคฺคโต ทสฺสติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเสํ ๑ เป ๑ น ภิกฺขเว
สํหํโก ปคฺคโต ปฏิสํเมตฺตพฺโพ โย ปฏิสํเมยฺย อปฺปติ
ทุกฺกฏสฺส อนุชานามิ ภิกฺขเว โอตฺตาเปตฺวา ปคฺคํ ปฏิสํเมตฺตนฺติ ๑

[๓๙] เตน โข ปน สมฺเยน ภิกฺขุ สํหํ ปคฺคํ โอตฺตาเปหฺติ ๑
ปคฺคโต ทสฺสนฺโร หิติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเสํ ๑ เป ๑
น ภิกฺขเว สํหํโก ปคฺคโต โอตฺตาเปตฺตพฺโพ โย โอตฺตาเปยฺย
อปฺปติ ทสฺส อนุชานามิ ภิกฺขเว นิรุตฺตํ กตฺวา โอตฺตา-
เปตฺวา ปคฺคํ ปฏิสํเมตฺตนฺติ ๑

[๔๐] เตน โข ปน สมฺเยน ภิกฺขุ อญฺเฐ ปคฺคํ นิตฺตนฺติ ๑
ปคฺคตสฺส วณฺโณ ทสฺสติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเสํ ๑ น
ภิกฺขเว อญฺเฐ ปคฺคโต นิตฺตพฺโพ โย นิตฺตเยยฺย อปฺปติ
ทุกฺกฏสฺส อนุชานามิ ภิกฺขเว มุหุตฺตํ อญฺเฐ โอตฺตาเปตฺวา
ปคฺคํ ปฏิสํเมตฺตนฺติ ๑

[๔๑] เตน โข ปน สมฺเยน สมฺพหุสา ปคฺคา อชฺโฌกาเส
อนาชาวา นิกฺขิตฺตา โหณฺติ ๑ วาตมณฺฑลิกาย อวฏฺฐิตฺวา ปคฺคา

๑ ย. ม. โวทกํ ๑

๔๔] ชุทฺตทกฺขณฺทกฺขณํ สမฺพหฺตํ ภิက္ขฺวตฺตํ ปคฺคกถา ๓๘

ภิขฺชํ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเส ๑เป ๑ อหฺมึชานามิ ภิက္ขฺว
ปคฺคตารกฺขณํ ๑

[๔๕] เตน โข ปน สมฺเยน ภิက္ขฺว มิมฺหเต ปคฺคํ นิภฺวปฺนติ ๑
ปวิจฺจติ ๑ ปคฺคโต ภิขฺชติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเส
๑เป ๑ น ภิက္ขฺว มิมฺหเต ปคฺคโต นิภฺวปฺนติ ๑ โย นิภฺว-
เปยฺย อปคฺคติ ทฺถกฺกํ ๑

[๔๖] เตน โข ปน สมฺเยน ภิက္ขฺว ปริภณฺทกฺขณํ ปคฺคํ
นิภฺวปฺนติ ๑ ปวิจฺจติ ๑ ปคฺคโต ภิขฺชติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ
อารโหเส ๑เป ๑ น ภิက္ขฺว ปริภณฺทกฺขณํ ปคฺคโต นิภฺวปฺนติ ๑
โย นิภฺวเปยฺย อปคฺคติ ทฺถกฺกํ ๑

[๔๗] เตน โข ปน สมฺเยน ภิက္ขฺว ฌมฺยํ ปคฺคํ นิภฺวปฺนติ ๑
โฆจฺจํ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเส ๑เป ๑ อหฺมึชานามิ
ภิက္ขฺว ตินฺสํ ๑ ตินฺสํ ๑ อปจฺจิกํ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเส ๑เป ๑
อหฺมึชานามิ ภิက္ขฺว ฌมฺยํ ปคฺคํ ๑ ฌมฺยํ ๑ อปจฺจิกํ ๑ ภควโต
เอตมคฺคํ อารโหเส ๑เป ๑ อหฺมึชานามิ ภิက္ขฺว ปคฺคตมฺพกฺขณํ ๑
ปคฺคตมฺพกฺกํ ๑ ปคฺคโต ภิขฺชติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเส ๑เป ๑
อหฺมึชานามิ ภิက္ขฺว ปคฺคตคฺคณฺโหติ ๑ ปคฺคตคฺคณฺโหติ ๑ ปคฺคโต
อหฺมึชานามิ ๑ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเส ๑เป ๑ อหฺมึชานามิ ภิက္ขฺว
ปคฺคตคฺค-

๑ ย. ม. ปวิจฺจติ ๑ ๒ ย. ร. ฌมฺยํ ๑

ถวิกนุติ ๑ อังสวทฐโก น โหติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเสสุ
 ๑เป ๑ อหฺซานามิ ภิกฺขเว อังสวทฐกํ พุทฺธนตฺตกนฺติ ๑

[๔๕] เตน โห ปน สมเยน ภิกฺขุ ภิกฺขิตฺธีเจปี นาคทนฺตเกปี
 ปตฺตํ ตคฺเคนฺติ ๑ ปริปตฺติวา ปตฺโต ภิชฺชติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ
 อารโหเสสุ ๑เป ๑ น ภิกฺขเว ปตฺโต ตคฺเคตฺตพฺโพ โย ตคฺเคยฺย
 อापตฺติ ทฺถกฺกฏสฺสํติ ๑

[๔๖] เตน โห ปน สมเยน ภิกฺขุ มนฺเญ ปตฺตํ นิภฺชิปนฺติ ๑
 สติสฺมโมสา นิสฺสทฺนฺตา โอตุตฺติวา ปตฺตํ ภินฺทนฺติ ๑ ภควโต
 เขตมคฺคํ อารโหเสสุ ๑เป ๑ น ภิกฺขเว มนฺเญ ปตฺโต นิภฺชิปฺตพฺโพ
 โย นิภฺชิเปยฺย อापตฺติ ทฺถกฺกฏสฺสํติ ๑

[๔๗] เตน โห ปน สมเยน ภิกฺขุ ปิเญ ปตฺตํ นิภฺชิปนฺติ ๑
 สติสฺมโมสา นิสฺสทฺนฺตา โอตุตฺติวา ปตฺตํ ภินฺทนฺติ ๑ ภควโต
 เขตมคฺคํ อารโหเสสุ ๑เป ๑ น ภิกฺขเว ปิเญ ปตฺโต นิภฺชิปฺตพฺโพ
 โย นิภฺชิเปยฺย อापตฺติ ทฺถกฺกฏสฺสํติ ๑

[๔๘] เตน โห ปน สมเยน ภิกฺขุ องฺเก ปตฺตํ นิภฺชิปนฺติ ๑
 สติสฺมโมสา อฏฺฐนฺติ ๑ ปริปตฺติวา ปตฺโต ภิชฺชติ ๑ ภควโต
 เขตมคฺคํ อารโหเสสุ ๑เป ๑ น ภิกฺขเว องฺเก ปตฺโต นิภฺชิปฺตพฺโพ
 โย นิภฺชิเปยฺย อापตฺติ ทฺถกฺกฏสฺสํติ ๑

[๔๙] เตน โห ปน สมเยน ภิกฺขุ นคฺเต ปตฺตํ นิภฺชิปนฺติ ๑
 วาตมณฺฑลิกาย นคฺตํ อฏฺฐนฺติ ๑ ปริปตฺติวา ปตฺโต ภิชฺชติ ๑

๕๓] ชุทฺทกถาคฺคกฺขณฺณํ สัมพหุตฺถกฺกชวตฺถุ ปคฺคตถา ๒๓

ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเส ๑เป ๑ น ภิกฺขเว นตฺเต ปคฺโค
นิกฺขิปิตฺตพฺโพ โย นิกฺขิปเยยฺย อปคฺคิ ทุกกฺกสฺสํสาติ ๑

[๕๐] เตน โข ปน สมฺเยน ภิกฺขุ ปคฺคตคฺคธา กวาวุ
ปณามนฺติ ๑ กวาเว อวญฺญิตฺวา ปคฺโค ภิชฺชติ ๑ ภควโต
เอตมคฺคํ อารโหเส ๑เป ๑ น ภิกฺขเว ปคฺคตคฺคเณน ภิกฺขุนา
กาวุ ปณามตฺตพฺพํ โย ปณามเยยฺย อปคฺคิ ทุกกฺกสฺสํสาติ ๑

[๕๑] เตน โข ปน สมฺเยน ภิกฺขุ คฺคฺคพฺพกฺกาเห^๑ ปิณฺฑทาย
จฺรณฺติ ๑ มนุสฺสํ อชฺชณฺณายนฺติ ชฺชียนฺติ วิปาเจนฺติ ๑เป ๑ เสยฺยถาปี
ตฺติคฺคิยาติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเส ๑เป ๑ น ภิกฺขเว
คฺคฺคพฺพกฺกาเห ปิณฺฑทาย จริตพฺพํ โย จเรยฺย อปคฺคิ ทุ-
กกฺกสฺสํสาติ ๑

[๕๒] เตน โข ปน สมฺเยน ภิกฺขุ ชฺชิกฺกกาเห^๑ ปิณฺฑทาย
จฺรณฺติ ๑ มนุสฺสํ อชฺชณฺณายนฺติ ชฺชียนฺติ วิปาเจนฺติ ๑เป ๑ เสยฺยถาปี
ตฺติคฺคิยาติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเส ๑เป ๑ น ภิกฺขเว
ชฺชิกฺกกาเห ปิณฺฑทาย จริตพฺพํ โย จเรยฺย อปคฺคิ ทุ-
กกฺกสฺสํสาติ ๑

[๕๓] เตน โข ปน สมฺเยน อณฺเฑคโร ภิกฺขุ สพฺพปัสสฺสํโก
โหติ ๑ โส นวสฺสํสฺสํ ปคฺคํ ทาเรติ ๑ อณฺเฑครา อิตฺถิ

๑ ย. ม. กวาโฏ ๑ ๒ ย. ม. คฺคฺคพฺพกฺกาเห ๑ ๓ ย.
ชฺชิกฺกกาเห ๑

ปัสสัฏฐิภา ภาตา วิสัสมณาสี อพฺพมฺเม ปิสาโจ วตายนฺติ^๑ ๑
 มนุสฺสํ อชฺชฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม สมนฺนา
 สกฺขยปฺปคฺติยา นวตฺตัสสํ ปคฺคํ ชาเรตฺตฺสนฺติ เสยฺยถาปํ ปิสาจิตฺติกาติ ๑
 ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะสฺส ๑เป ๑ น ภิกฺขเว นวตฺตัสสํ ปคฺคโต
 ชาเรตพฺโพ โย ชาเรยฺย อปคฺติ ทุกฺกฏสฺส น จ ภิกฺขเว
 สัพพปัสสัฏฺฐิเกน ภวิตพฺพํ โย ภเวยฺย อปคฺติ ทุกฺกฏสฺสํสาติ ๑

[๕๔] เตน โข ปน สมนฺเนน ภิกฺขุ จตฺถาณิปปิ อฏฺฐิจิภาณิปปิ
 อจฺจุณฺนิโสํทกํปิ ปคฺคเตน นีหฺรณฺติ ๑ มนุสฺสํ อชฺชฌายนฺติ ชียนฺติ
 วิปาเจนฺติ ยสฺมึเยวิเม สมนฺนา สกฺขยปฺปคฺติยา ภุญฺชนฺติ โส
 ว เณลํ ปฏฺฐิคุคฺคโหติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะสฺส ๑เป ๑ น
 ภิกฺขเว จตฺถาณิ วา อฏฺฐิจิภาณิ วา อจฺจุณฺนิโสํทกํ วา ปคฺคเตน
 นีหฺริตพฺพํ โย นีหฺเรยฺย อปคฺติ ทุกฺกฏสฺสํ อณฺุชานามิ
 ภิกฺขเว ปฏฺฐิคุคฺคหนฺติ ๑

[๕๕] เตน โข ปน สมนฺเนน ภิกฺขุ หคฺคเณน จีวรํ วิสาเตคฺวา^๒
 จีวรํ สัพฺเพนฺติ ๑ จีวรํ วิโตมํ โหติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ
 อารโจะสฺส ๑เป ๑ อณฺุชานามิ ภิกฺขเว สคฺคกํ นมตกนฺติ ๑

[๕๖] เตน โข ปน สมนฺเนน สจฺจสฺสํ ทณฺฑสคฺคกํ อปฺปปณฺณํ
 โหติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะสฺส ๑ อณฺุชานามิ ภิกฺขเว

๑ ย. ม. วตมฺนฺติ ๑ ๒ ย. หคฺคเณน วิปาเจคฺวา ๑ ม.
 หคฺคเณน วิปาเตคฺวา ๑ รา. หคฺคเณน วิปาเพคฺวา ๑

ทณฺฑาทสํคฤทฺถกถา ๑

[๕๗] เทน โห ปน สัมเขน นพฺพศฺคิยา ภิกฺขุ อจฺจุจาวเจ
 สํคฤทฺถกถาชาเรณฺติ โสวณฺณมยํ ฐปฺปมยํ ๑ มนุสฺสํ อชฺชฌายนฺติ
 ชีวนนฺติ วิปาเจนฺติ ๑เป ๑ เสยฺยถาปํ ทิถี กามโมคฺคิโนติ ๑เป ๑
 ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเส ๑เป ๑ น ภิกฺขเว อจฺจุจาวจา
 สํคฤทฺถกถาชาเรตพฺพา โย ชาเรยฺย อาปคฺคิ ทกฺกฏสฺส
 อนุชานามิ ภิกฺขเว อฏฺฐจิมมํ ทนฺตมมํ วิสาณมมํ นพฺพมมํ เวพฺพมมํ
 กฏจิมมํ ชคฺคมมํ ผลมมํ โลหมมํ สํวณฺณภิมฺมมมฺ ๑

[๕๘] เทน โห ปน สัมเขน ภิกฺขุ กุกฺกฏปคฺคเตนปํ เวพฺพ-
 เปลิกายปํ จีวรํ สัพฺพะนฺติ ๑ จีวรํ ทุสฺสสิพฺพิตํ โหติ ๑ ภควโต
 เอตมคฺคํ อารโหเส ๑เป ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว สฺฐิจินฺติ ๑ สฺฐิจโย
 กณฺณกิตาโย โหณฺติ ๑เป ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว สฺฐิจินาฬิกนฺติ ๑
 นาฬิกายปํ กณฺณกิตาโย โหณฺติ ๑เป ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว
 กิณฺณเจเนน ปุเรตฺตนฺติ ๑ กิณฺณเจเนปํ กณฺณกิตาโย โหณฺติ ๑เป ๑
 อนุชานามิ ภิกฺขเว สํคฺคยาปํ ปุเรตฺตนฺติ ๑ สํคฺคยาปํ กณฺณกิตาโย
 โหณฺติ ๑เป ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว สํริตกนฺติ ๑ สํริตเกปํ กณฺณ-
 กิตาโย โหณฺติ ๑เป ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว มรฺตฺตคฺคเกน สํเรตฺตนฺติ ๑
 สํริตกนฺตปํ ปริภิชฺชติ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว สํริตคฺคิปาฏิกนฺติ^๒ ๑

[๕๙] เทน โห ปน สัมเขน ภิกฺขุ คคฺค คคฺค ชีตํ นินฺนิตฺวา

๑ ย. วา. สํคฤทฺถา ๑ ๒ ม. สํริตคคิปาฏิกนฺติ ๑

สมฺพนฺธิตฺวา จีวรํ สัพฺเพนฺธิ ๑ จีวรํ วิภณฺณํ โหติ ๑ ภควโต
 เขตมคฺคํ อารโจะสฺส ๑เป ๑ อญฺชานามิ ภิกฺขเว กจฺฉิํ กจฺฉิรชฺชํ
 ตคฺคํ ตคฺคํ โอปนฺธิตฺวา จีวรํ สัพฺเพนฺธิ ๑ วิธเม กจฺฉิํ
 ปคฺคตฺรณฺติ ๑ กจฺฉิํ ปริภิชฺชติ ๑เป ๑ น ภิกฺขเว วิธเม กจฺฉิํ
 ปคฺคตฺริตพฺพํ โย ปคฺคตฺเรยฺย อปคฺติ ทุกฺกฏสฺสํสาติ ๑ ฉมายํ
 กจฺฉิํ ปคฺคตฺรณฺติ ๑ กจฺฉิํ ปัสสํโกตํ โหติ ๑เป ๑ อญฺชานามิ ภิกฺขเว
 ตินฺตฺนุถารณฺติ ๑ กจฺฉิํสฺส อญฺโต ชิริติ ๑เป ๑ อญฺชานามิ
 ภิกฺขเว อญฺวาคํ ปริภณฺจํ อารโเปคฺคณฺติ ๑ กจฺฉิํ นปฺโปหิ
 ๑เป ๑ อญฺชานามิ ภิกฺขเว ทนฺนชกจฺฉิํ วิทกฺก^๑ สฺสํกํ วินฺทชน-
 รชฺชํ วินฺทชนสฺสํคํ วินฺทชิตฺวา^๒ จีวรํ สัพฺเพนฺธิ ๑ สฺสํคณฺติกาโย
 วิธมา โหนฺติ ๑เป ๑ อญฺชานามิ ภิกฺขเว กพฺปิณฺณณฺติ ๑ สฺสํคตา
 วรฺกตา โหนฺติ ๑เป ๑ อญฺชานามิ ภิกฺขเว โมชสฺสํคณฺติ ๑

[๖๐] เตนฺ ไช ปนฺ สมนฺเยน ภิกฺขุ อโชเตหิ ปาเทหิ กจฺฉิํ
 อกฺกมณฺติ ๑ กจฺฉิํ ทสฺสํสฺติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะสฺส
 ๑เป ๑ น ภิกฺขเว อโชเตหิ ปาเทหิ กจฺฉิํ อกฺกมิตพฺพํ โย
 อกฺกเมยฺย อปคฺติ ทุกฺกฏสฺสํสาติ ๑

[๖๑] เตนฺ ไช ปนฺ สมนฺเยน ภิกฺขุ อตฺเตหิ ปาเทหิ กจฺฉิํ
 อกฺกมณฺติ ๑ กจฺฉิํ ทสฺสํสฺติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะสฺส

๑ ยฺ. ม. ปิตกํ ๑ ๒ ยฺ. วา. วินฺทชนรชฺชํ วินฺทชนสฺสํคํ
 วินฺทชิตฺวา ๑

๖๕] ชุทฺตทกตถุญฺหํ สํวาทนํ กัจจกมฺมํ ปฏิคฺคหณฺตา ๒๕
๑เป ๑ น ภิกฺขเว อตฺตเจติ ปาเทติ กัจจํ อฏฺกมิตฺตํ โย
อฏฺกเมยฺย อาปคฺติ ทฺวณฺณสํสํสํ ๑

[๖๖] เตน โข ปน สมฺเยน ภิกฺขุ สํวาทนํ กัจจํ อฏฺกมฺมํ ๑
กัจจํ ทฺวณฺณสํสํ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจสฺส ๑เป ๑ น ภิกฺขเว
สํวาทนํ กัจจํ อฏฺกมิตฺตํ โย อฏฺกเมยฺย อาปคฺติ ทฺว-
ณฺณสํสํ ๑

[๖๗] เตน โข ปน สมฺเยน ภิกฺขุ จีวรํ สิปฺพเพนฺดา อํกุตฺติยา
ปฏิกคณฺหณฺติ ๑ อํกุตฺติโย ทฺวณฺณสํสํ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ
อาโรเจสฺส ๑เป ๑ อญฺชานามิ ภิกฺขเว ปฏิกคณฺหณฺติ ๑

[๖๘] เตน โข ปน สมฺเยน นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ อํกุตฺติยา
ปฏิกคเห ชาเรณฺติ สํวณฺณมยํ รมฺมมยํ ๑ มนุสฺสํ อญฺชานณฺติ
ชัยณฺติ วิปาเจณฺติ ๑เป ๑ เสยฺยถาปํ คีฬํ กามภิกฺคิโนติ ๑ ภควโต
เอตมคฺคํ อาโรเจสฺส ๑เป ๑ น ภิกฺขเว อํกุตฺติยา ปฏิกคหา
ชาเรตฺตพฺพา โย ชาเรยฺย อาปคฺติ ทฺวณฺณสํสํ อญฺชานามิ
ภิกฺขเว อญฺจิมยํ ๑เป ๑ สํวณฺณมยณฺติ ๑

[๖๙] เตน โข ปน สมฺเยน สฺวญฺญิมํ สํวณฺณมยํ ปฏิกคหาปํ
นสํสณฺติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจสฺส ๑ อญฺชานามิ ภิกฺขเว อาเวส-
ณฺวิตฺตกณฺติ ๑ อาเวสณฺวิตฺตเก สํวณฺณมยํ ๑เป ๑ ภควโต เอตมคฺคํ
อาโรเจสฺส ๑ อญฺชานามิ ภิกฺขเว ปฏิกคทฺวณฺณสํสํ ๑ อํกุตฺติโย
น โหติ ๑เป ๑ อญฺชานามิ ภิกฺขเว อํกุตฺติโย นสํสณฺติ ๑

[๖๖] เตน โข ปน สมนเยน ภิกขุ อชฺโฌกาเส^๑ จีวร^๒
 สัพพะพุทฺธา สัเตนปี^๓ อุนฺเณหนปี^๔ กิตฺตมฺหุตติ ๑ ภควโต เอตมฺหุตฺตํ
 อารโหเส^๕ ๑ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว กจฺจินํสาธํ กจฺจิมมณฺฑปฺนฺหุตติ ๑
 กจฺจินํสาธตา นัจฺจวตฺตูกกา โหติ ๑ อุตฺตเกน โยจฺจตุตฺตริยติ ๑ ภควโต
 เอตมฺหุตฺตํ อารโหเส^๖ ๑ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว อุนฺจจวตฺตูกํ กาคฺคฺนฺหุตติ ๑
 จโย ปริปคฺติ ๑ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว จินฺนํ ตโย จเย อิจฺจุสฺสกาจยํ
 สิตฺถาจยํ ทารุจฺจนฺหุตติ ๑ อารโหหนฺตา วิหณฺณนฺหุตติ ๑ เป^๗ ๑ อุนฺชานามิ
 ภิกฺขเว ตโย โสปาเนน อิจฺจุสฺสกาโสปาณํ สิตฺถาโสปาณํ ทารุ-
 โสปาณนฺหุตติ ๑ อารโหหนฺตา ปริปคฺนฺหุตติ ๑ เป^๘ ๑ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว
 อาตมฺพณฺพาหนฺติ ๑

[๖๗] เตน โข ปน สมนเยน กจฺจินํสาธาย ตินฺนจฺจนฺณํ ปริปคฺติ
 ๑ เป^๙ ๑ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว โยคฺคฺมฺเพตฺวา^{๑๐} อุตฺตติตฺตาวตฺตติตฺตํ กาคฺคฺ
 เสตฺตวณฺณํ กาวณฺณํ เกรกฺกปริกมฺมํ มาตาคมฺมํ ตตาคมฺมํ มกรทฺนคฺกํ
 ปณฺณจปฏฺฐิจํ จีวรํวสํ จีวรรัชฺชนฺหุตติ ๑

[๖๘] เตน โข ปน สมนเยน ภิกขุ จีวร^{๑๑} สัพพะพุทฺธวา ตตฺตเถว
 กจฺจินํ อุนฺชณฺติคฺวา ปกฺกมฺนฺหุตติ ๑ อุนฺทฺทฺเรหิปี^{๑๒} อุนฺปจิกาหิปี^{๑๓} รัชฺชติ ๑
 ภควโต เอตมฺหุตฺตํ อารโหเส^{๑๔} ๑ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว กจฺจินํ สํจฺจริ-
 ตฺนฺหุตติ ๑ กจฺจินํ ปริภิชฺชติ ๑ เป^{๑๕} ๑ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว โคฆํสํสํกาย
 กจฺจินํ สํจฺจริตฺนฺหุตติ ๑ กจฺจินํ วิณฺโณจฺจียติ^{๑๖} ๑ เป^{๑๗} ๑ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว

๑ ย. อชฺโฌกาเส ๑ ๒ ย. โยคฺคฺมฺเพตฺวา ๑ ๓ ม. วิเวเจติ ๑

๗๒] ขุทฺตกถาขุทฺตกนุทฺตํ กัจจิงคคณฺโณ อังสวทฺธกพฺพนสํสัคคกถา ๒๗
พฺพนรชชฺชนฺติ ฯ

[๖๙] เตน โข ปน สัมเยน ภิกฺขุ กุทฺตเตปฺปี อมฺเภปฺปี กัจจิง
อัสสํสาเปตฺวา ปกฺกมฺมฺนฺติ ฯ ปริปตฺติตฺวา กัจจิง ภิชฺชติ ฯ ภควโต
เอตมคฺคํ อารโหเสตฺถํ ฯ อานุชานามิ ภิกฺขเว ภิกฺขิตฺธีเต วา นาคทนฺตเก
วา ตคฺคเคตฺตฺนฺติ ฯ

[๗๐] อถ โข ภควา วาชคเห ยถาภินฺนํ วิหริตฺวา เยน
เวสํสํ เตน จาริกํ ปกฺกามิ ฯ เตน โข ปน สัมเยน ภิกฺขุ
สัจฺจิมฺปิ สคฺคกมฺปิ เกสฺสชฺชมฺปิ ปตฺเตน อาทาย คจฺจนฺติ ฯ
ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเสตฺถํ ฯ อานุชานามิ ภิกฺขเว เกสฺสชฺชคฺคตฺตวิภฺนฺติ ฯ
อํสวทฺธโก น โหติ ฯ เปฯ อานุชานามิ ภิกฺขเว อํสวทฺธกํ
พฺพนสํสัคคกนฺติ ฯ

[๗๑] เตน โข ปน สัมเยน อญฺเฏตโร ภิกฺขุ อูปาหนาโย
กายพฺพนเนน พฺพนฺติตฺวา คามํ ปิณฺฑาทาย ปาวีสี ฯ อญฺเฏตโร
อูปาสโก ตํ ภิกฺขุ อภิวาเทนฺโต อูปาหนาโย สํเสณ ชฏฺฐเฐสี ฯ
โส ภิกฺขุ มงฺกุลฺลํ อโหสี ฯ อถ โข โส ภิกฺขุ อารามํ คนฺตฺวา
ภิกฺขุณฺเณ เอตมคฺคํ อารโหเสตี ฯ ภิกฺขุ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเสตฺถํ ฯ
อานุชานามิ ภิกฺขเว อูปาหนคฺคตฺตวิภฺนฺติ ฯ อํสวทฺธโก น โหติ ฯ เปฯ
อานุชานามิ ภิกฺขเว อํสวทฺธกํ พฺพนสํสัคคกนฺติ ฯ

[๗๒] เตน โข ปน สัมเยน อมฺตรามคฺเค อุกทํ อกปฺปิยํ
โหติ ฯ ปริสฺสํสาณํ น โหติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเสตฺถํ ฯ

อนฺชานามิ ภิกฺขเว ปริสฺสํวณฺหิตํ ๑ โฉพกํ นปฺปโหติ ๑ เป ๑
 อนฺชานามิ ภิกฺขเว กฺขุจฺจุปริสฺสํวณฺหิตํ ๑ โฉพกํ นปฺปโหติ ๑
 ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเส ๑ อนฺชานามิ ภิกฺขเว ฌมฺมกรกฺขิตํ ๑

[๗๓] เตน โข ปน สฺมเยน เทว ภิกฺขุ โกสฺสเถสฺสุ ชนปฺเตสฺสุ
 อทฺธานมคฺคปฏฺธิปฺนฺหา โหหนฺติ ๑ เอโก ภิกฺขุ อนาจารํ อจาริตํ ๑
 ทฺติโย ภิกฺขุ คํ ภิกฺขุํ เอตทวโจ มา อากฺโข เอวรฺูปมกาสี
 เนคํ กปฺปตฺตีติ ๑ โส คสฺมึํ อฺปนฺนทฺธิ ๑ อถ โข โส ภิกฺขุ
 ปิปาสาเย ปิฬิตอ อฺปนฺนทฺธิ ๑ ภิกฺขุํ เอตทวโจ เทหิ เม อากฺโข
 ปริสฺสํวณฺํ ปาณํ ปิฬิตสํมิตํ ๑ อฺปนฺนทฺธิ ภิกฺขุ น อทาสี ๑
 โส ภิกฺขุ ปิปาสาเย ปิฬิตอ กาสมกาสี ๑ อถ โข โส ภิกฺขุ
 อารามํ คณฺฐวา ภิกฺขุณฺํ เอตมคฺคํ อารโหเส ๑ กิ ปน ควํ
 อากฺโข ปริสฺสํวณฺํ ยาจียมาโน น อทาสีติ ๑ เอวมาคฺคโสติ ๑
 ये เต ภิกฺขุ อปฺปิจฺจนา ๑ เป ๑ เต อฺชฺชณฺยานฺหิตํ ชฺชยฺหนฺติ วิปาเจนฺติ
 กถํ หิ นาม ภิกฺขุ ปริสฺสํวณฺํ ยาจียมาโน น ทสฺสตฺตีติ ๑ อถ โข
 เต ภิกฺขุ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเส ๑

[๗๔] อถ โข ภควา เอตสฺมึํ นิทาเน เอตสฺมึํ ปกรเณ ภิกฺขุสงฺฆํ
 สฺนฺนิปาตาเปคฺวา คํ ภิกฺขุํ ปฏฺธิปฺจฺฉิ สจฺจํ กิร ควํ ภิกฺขุ
 ปริสฺสํวณฺํ ยาจียมาโน น อทาสีติ ๑ สจฺจํ ภควาติ ๑ วิครหิ
 พุทฺโธ ภควา อนฺนจฺฉนฺตํ เต โมชปฺริสฺส อนฺนุโลมิกํ อปฺปฏฺฐิรํ

๑ ยฺ. วา. อฺปนฺนทฺธิ ๑ ๒ ยฺ. วา. อฺปนฺนทฺธิ ๑

๗๘] ชุททกตถกฏขุณฺณํ ปริสฺสํวณํ ทณฺทปริสฺสํวณํ มกฺกฏฺฐิกํ ๒๘
อสุตฺตมณฺณํ อกฺกปฺปิยํ อกรณียํ กถํ หิ นาม ตฺวํ โมฆปริสฺส
ปริสฺสํวณํ ยาจียมาโน น ทสฺสสฺสึ เนตํ โมฆปริสฺส อปฺปสฺสณฺณานํ
วา ปสฺสํทาย ๑เป ๑ วิคฺคหิตฺวา ฌมฺมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ
น ภิกฺขเว อทฺธานมคฺคปฺปฏิปฺนฺเนน ภิกฺขุณา ปริสฺสํวณํ ยาจียมาเนน
น ทาตพฺพํ โย น ทเทยฺย อปฺปคฺติ ทฺถกฏฺฐสฺส น จ ภิกฺขเว
อปฺปริสฺสํวณเกน อทฺธานมคฺคโค ปฺปฏิปชฺชิตพฺโพ โย ปฺปฏิปชฺชเยย
อปฺปคฺติ ทฺถกฏฺฐสฺส สเจ น โหติ ปริสฺสํวณํ วา ฌมฺมกรโก วา
สงฺฆาฏิกณฺโณปปี อธิฏฺฐจํตพฺโพ อิมินา ปริสฺสํวาเวตฺวา ปวีตฺสํมํติ ๑

[๗๕] อถ โข ภควา อญฺญปฺพุเพน จาริกญฺจรมาโน เยน
เวสํถิ คทวสฺริ ๑ ตตฺถ สํกํ ภควา เวสํถิยํ วิหริติ มหาเว
ณฺฏาการํสาธาย ๑

[๗๖] เตน โข ปน สมนฺเยน ภิกฺขุ นวกมฺมํ กโรนฺหติ ๑
ปริสฺสํวณํ น สมนฺมติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะสฺสุ ๑ อญฺชานามิ
ภิกฺขเว ทณฺทปริสฺสํวณนฺหติ ๑ ทณฺทปริสฺสํวณํ น สมนฺมติ ๑
ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะสฺสุ ๑ อญฺชานามิ ภิกฺขเว โอคฺคตริกนฺหติ ๑

[๗๗] เตน โข ปน สมนฺเยน ภิกฺขุ มกฺกเสหิ อพฺพพาพฺพา โหณฺหติ ๑
ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะสฺสุ ๑ อญฺชานามิ ภิกฺขเว มกฺกฏฺฐิกนฺหติ ๑

[๗๘] เตน โข ปน สมนฺเยน เวสํถิยํ ปณฺธิตานํ ภคฺคตํ
ภคฺคปฺปฏิปาฏิ อฏฺฐิจิตา^๒ โหติ ๑ ภิกฺขุ ปณฺธิตานิ โภชณานิ ภุญฺชิตฺวา

๓ ย. โอคฺคตริกนฺหติ ๑ ๒ ย. ม. อธิฏฺฐิจิตา ๑ รา. ปฏฺฐิจิตา ๑

อภิสันนกายา โหนติ พหฺวาพารชา ๑ อถโธ ชีวโก โกमारภจฺโจ
 เวธํถิ อคมาสิ เกนจิเทว กรณฺเณน ๑ อทฺทสา โธ ชีวโก
 โกमारภจฺโจ ภิกฺขุ อภิสันนกาเย พหฺวาพาเช ทิสฺสุวาน เยน
 ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺหุตฺตํ
 นิสฺสีทิ ๑ เอกมฺหุตฺตํ นิสฺสินโน โธ ชีวโก โกमारภจฺโจ ภควนฺตํ
 เอตทโวจ เอตฺรหิ ภนุเต ภิกฺขุ อภิสันนกายา พหฺวาพารชา
 สํว รณฺเต ภควา ภิกฺขุณฺโณ จงฺกมณฺญ จนฺตวณฺญจ อนุชานาคู
 เหว ภิกฺขุ อปฺปาพารชา ภวิสฺสํคตฺติ ๑ อถโธ ภควา ชีวโก
 โกमारภจฺจ ชมฺมียา กถาย สํหตฺตสฺส สํมาทเปสฺสิ สํมุตฺเตเชสฺสิ
 สํบฺพหฺสฺส ๑ อถโธ ชีวโก โกमारภจฺโจ ภควตา ชมฺมียา
 กถาย สํหตฺตสฺส สํมาทปฺปสฺส สํมุตฺเตชฺชิตฺส สํบฺพหฺสฺสิตฺส อญฺจายาธนา
 ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา ปทฺทชฺฉินฺทํ กตฺวา ปกฺกามิ ๑

[๗๘] อถโธ ภควา เอกสฺมึ นีทานเณ เอกสฺมึ ปกรเณ ชมฺมึ
 กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ อนุชานามิ ภิกฺขเว จงฺกมณฺญ
 จนฺตวณฺญจาคิ ๑

[๗๙] เตน โธ ปน สมนฺเณน ภิกฺขุ วิสฺสเม จงฺกเม จงฺกมณฺติ ๑
 ปาทา ทฺฤชชา โหนติ ๑ ภควโต เอกมฺหุตฺตํ อาริเจสฺสุ ๑ อนุชานามิ
 ภิกฺขเว สมนํ กาคฺคฺหิติ ๑

[๘๐] เตน โธ ปน สมนฺเณน จงฺกโม นิจฺจวตฺตโก โหติ ๑
 ตฺถเกน โอบุตฺตริยติ ๑ เป ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว อจฺจุจวตฺตกํ กาคฺคฺหิติ ๑

จโย ปริปตติ ๑เป ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว จินิตุํ ตโย จเย
 อธิฐกาจยํ สิตาจยํ ทารุจยนฺติ ๑ อารโหณฺตา วิหณฺณนฺติ ๑เป ๑
 อนุชานามิ ภิกฺขเว ตโย โสปาณเณ อธิฐกาโสปาณํ สิตาโสปาณํ
 ทารุโสปาณนฺติ ๑ อารโหณฺตา ปริปตฺตนฺติ ๑เป ๑ อนุชานามิ
 ภิกฺขเว อาตมฺพณฺพาหนฺติ ๑

[๘๒] เตน โข ปน สมฺเยน ภิกฺขุ จงกเม จงกมนฺตุตา
 ปริปตฺตนฺติ ๑ ภควโต เอตมฺคถํ อารโจะสุ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว
 จงกมนเวทิกนฺติ ๑

[๘๓] เตน โข ปน สมฺเยน ภิกฺขุ อชฺโฌนกาเส จงกมนฺตุตา
 สึเตนปี อญฺเฐนปี กิถมนฺติ ๑ ภควโต เอตมฺคถํ อารโจะสุ ๑
 อนุชานามิ ภิกฺขเว จงกมนสํสาณนฺติ ๑ จงกมนสํสาธายํ ตินฺจณฺณ
 ปริปตติ ๑เป ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว โอคฺคฺมุเพตฺวา อุตฺตติตฺตวาทิตฺตํ
 กาคุํ เสตวณฺณํ กาพวณฺณํ เกรกฺกปริกฺกมํ มาธากมมํ ธตฺตากมมํ
 มกฺกรทฺทกํ ปณฺจปฏฺฐิจํ จีวรํสํ จีวรฺรชฺชนฺติ ๑

[๘๔] เตน โข ปน สมฺเยน ชนุตคามรํ นิจฺจวคฺคกํ โหติ ๑
 อุตฺตเกน โอตฺตกรียติ ๑เป ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว อจฺจุจวคฺคกํ กาคฺคนฺติ ๑
 จโย ปริปตติ ๑เป ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว จินิตุํ ตโย จเย
 อธิฐกาจยํ สิตาจยํ ทารุจยนฺติ ๑ อารโหณฺตา วิหณฺณนฺติ ๑เป ๑
 อนุชานามิ ภิกฺขเว ตโย โสปาณเณ อธิฐกาโสปาณํ สิตาโสปาณํ
 ทารุโสปาณนฺติ ๑ อารโหณฺตา ปริปตฺตนฺติ ๑เป ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว

ชาตมพพพหุติ ๑ ชนตมรตัสส กวาหฺมฺ น โหติ ๑ เป ๑ อหฺชานามิ
 ภิกฺขเว กวาหฺมฺ ปิฏฺฐสํสฺสวํ อุกฺกขลํ อุกฺกตฺรปาลํ อคฺคพวญฺญิ
 กปิสํสํ สํจิกํ ขมฺมิกํ ตาตฺถจฺฉิทฺทํ อวិฉนฺนจฺฉิทฺทํ อวิฉนฺนรชฺชฺหุติ ๑
 ชนตมรตัสส กุทฺตปาโท ชีรติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อโรเจสฺส ๑
 อหฺชานามิ ภิกฺขเว มนฺนทลิกํ กาคฺคหุติ ๑ ชนตมรตัสส ชุมเนคฺคํ
 น โหติ ๑ เป ๑ อหฺชานามิ ภิกฺขเว ชุมเนคฺคหุติ ๑

[๔๕] เตนฺ ไช ปน สํเยน ภิกฺขุ ชุทฺตเก ชนตมเร มชฺเฌ
 อคฺคิฏฺฐาณํ กโรหฺมฺ ๑ อปรจาโร น โหติ ๑ เป ๑ อหฺชานามิ
 ภิกฺขเว ชุทฺตเก ชนตมเร เอกมฺหํ อคฺคิฏฺฐาณํ กาคฺคํ มหุตฺตเก
 มชฺเฌติ ๑ ชนตมเร อคฺคิ มุขํ ทหติ ๑ เป ๑ อหฺชานามิ ภิกฺขเว
 มุขมคฺคิกฺกหุติ ๑ หตฺถเณ มคฺคิกํ เตะเมหฺมฺ ๑ เป ๑ อหฺชานามิ
 ภิกฺขเว มคฺคิกาโทณิกฺกหุติ ๑ มคฺคิกา ทุคฺคณฺธา โหหฺมฺ ๑ เป ๑
 อหฺชานามิ ภิกฺขเว วาเสคฺคหุติ ๑

[๔๖] เตนฺ ไช ปน สํเยน ชนตมเร อคฺคิ กายํ ทหติ
 ๑ เป ๑ อหฺชานามิ ภิกฺขเว อุกฺกํ อคฺคิหฺริคฺคหุติ ๑ ปาญฺชียปํ ปคฺคเณปํ
 อุกฺกํ อคฺคิหฺริคฺคหุติ ๑ เป ๑ อหฺชานามิ ภิกฺขเว อุกฺกนิชานํ^๑ อุกฺกสฺสว-
 กหฺมฺ ๑ ชนตมรํ ตินฺนจฺฉนฺนํ น เสเทติ ๑ เป ๑ อหฺชานามิ ภิกฺขเว
 โอคฺคุมพฺเตวา อุกฺกิตฺตวาทิตฺตํ กาคฺคหุติ ๑ ชนตมรํ จิกฺขตฺถํ โหติ
 ๑ เป ๑ อหฺชานามิ ภิกฺขเว สํนฺนริตฺตํ ตโย สํนฺนารํ อิจฺจสกาณฺนารํ

๑ ย. อุกฺกฏฺฐาณํ ๑

สีตาสันถาร ทารุสันถารนุติ ๑ จิกฺขตฺตํเยว โหติ ๑ เป ๑ อมนุษย์นามิ
ภิกฺขเว โธวตฺตุนุติ ๑ อุตฺถํ สันตฺติจฺจติ ๑ เป ๑ อมนุษย์นามิ ภิกฺขเว
อฺตถกนิทฺธมฺมนุติ ๑

[๘๗] เตน โข ปน สมฺเยน ภิกฺขุ ชนุตตามเร ฌมายํ นิสฺสํกฺขติ
คคฺคตานิ กณฺทวณฺติ ๑ เป ๑ อมนุษย์นามิ ภิกฺขเว ชนุตตามรปฺปจฺจนุติ ๑

[๘๘] เตน โข ปน สมฺเยน ชนุตตามรํ อปปริกฺขิตํ โหติ
๑ เป ๑ อมนุษย์นามิ ภิกฺขเว ปริกฺขิตํ คโย ปากาเร อิจฺจุสฺสกาปการํ
สีตปาการํ ทารุปาการนุติ ๑ โกฏฐโก น โหติ ๑ เป ๑ อมนุษย์นามิ
ภิกฺขเว โกฏฐกนุติ ๑ โกฏฐโก นีจวตฺตโก โหติ ๑ อุตฺถเกน
โธคฺคตริยติ ๑ เป ๑ อมนุษย์นามิ ภิกฺขเว อจฺจุจวตฺตกํ กาคฺคนุติ ๑
จโย ปริปตฺติ ๑ เป ๑ อมนุษย์นามิ ภิกฺขเว จินฺตํ คโย จเย
อิจฺจุสฺสกาจยํ สีตัจยํ ทารุจยนุติ ๑ อารโหณฺตา วิหณฺณนุติ ๑ เป ๑
อมนุษย์นามิ ภิกฺขเว คโย โสฺสปาณํ อิจฺจุสฺสกาโสฺสปาณํ สีตาสโสฺสปาณํ
ทารุโสฺสปาณนุติ ๑ อารโหณฺตา ปริปตฺตุนุติ ๑ เป ๑ อมนุษย์นามิ
ภิกฺขเว อาตมฺพณฺพาหุติ ๑ โกฏฐกสฺส กวาวํ น โหติ ๑ เป ๑
อมนุษย์นามิ ภิกฺขเว กวาวํ ปิฏฺฐสฺสงฺฆาวํ อุกฺกฏฺชติกํ อุตฺตรปาสกํ
อคฺคคพฺพวฺจฺฉิ กปฺปัสสํ สฺสจิกํ ฆฏิกํ คาคจฺฉนฺทํ อาวณฺณจฺฉนฺทํ
อาวณฺณนรชฺชนุติ ๑

[๘๙] เตน โข ปน สมฺเยน โกฏฐเก คินฺนจฺจนฺนํ ปริปตฺติ
๑ เป ๑ อมนุษย์นามิ ภิกฺขเว โธคฺคฺคพฺพคฺคา อุตฺตติคฺคาตติคฺคํ กาคํ

เสถวณณํ กาวณณํ เกรกปริกมฺมํ มาตาทมฺมํ ตตาทมฺมํ มกร-
ทนต์กํ ปณฺจปฏฺฐิจฺฉนฺติ ๑ ปรีเวณํ จิฏฺฐตฺถํ โหติ ๑ เป ๑ อุนฺชานามิ
ภิกฺขเว มรุมฺพํ อุนฺชปรีตฺตฺตฺตํ ๑ น ปรียาปฺนฺตฺตํ ๑ เป ๑ อุนฺชานามิ
ภิกฺขเว ปทฺธสํ นิกฺขิปฺตฺตํ ๑ อุนฺชํ สํนฺตฺตํ ๑ เป ๑ อุนฺชานามิ
ภิกฺขเว อุนฺชนิทฺตมฺมํ ๑

[๘๐] เตน โข ปน สฺมเยน ภิกฺขุ นคฺคา นคฺคํ อภิวาทนฺติ ๑
นคฺคา อุนคฺคํ อภิวาทนฺติ ๑ นคฺคา นคฺคํ อภิวาทาเปนฺติ ๑ นคฺคา
อุนคฺคํ อภิวาทาเปนฺติ ๑ นคฺคา นคฺคสฺส ปรีกมฺมํ กโรนฺติ ๑
นคฺคา นคฺคสฺส ปรีกมฺมํ กาวาเปนฺติ ๑ นคฺคา นคฺคสฺส เทนฺติ ๑
นคฺคา ปฏฺฐคฺคณฺตฺตํ ๑ นคฺคา ชาทฺตํ ๑ นคฺคา ภาณฺตฺตํ ๑
นคฺคา สํยนฺติ ๑ นคฺคา ปวีณฺติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหณฺติ
๑ เป ๑ น ภิกฺขเว นคฺเคน นคฺโค อภิวาทนฺตฺตํ น นคฺเคน
อภิวาทนฺตฺตํ น นคฺเคน นคฺโค อภิวาทาเปนฺตฺตํ น นคฺเคน
อภิวาทาเปนฺตฺตํ น นคฺเคน นคฺคสฺส ปรีกมฺมํ กาวตฺตํ น
นคฺเคน ปรีกมฺมํ กาวาเปนฺตฺตํ น นคฺเคน นคฺคสฺส ทาตฺตํ น
นคฺเคน ปฏฺฐคฺคณฺตฺตํ น นคฺเคน ชาทิตฺตํ น นคฺเคน ภาณฺตฺตํ

๑ ย. ม. ปทสํ ๑ ๒ ยโรปมฺมมฺมโปตฺตเกสฺส นคฺคา นคฺคํ
อภิวาทนฺติ ๑ นคฺคา นคฺคํ อภิวาทาเปนฺตฺตํ ๑ จณฺทกโม อาทิต
ปฏฺฐาย เอตฺตโกเยว อาทิต ๑ ๓-๔ ย. โปตฺตเกสฺส เอตฺต
ทวสฺส จาเนสฺส นคฺเคนาติ ปทํ น ปณฺณายติ ๑

ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเสํ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว อุตฺปานนฺติ ๑
 อุตฺปานสฺส กฺคํ อชฺชติ ๑ เป ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว จินิตุํ ตโย
 จเย อธิจฺจกาจํ สิตาจํ ทารุจฺจนฺติ ๑ อุตฺปาโน นิจฺจวตฺตโก
 โหติ ๑ อุตฺเทเน โอบุตฺตริยติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเสํ ๑
 อนุชานามิ ภิกฺขเว อจฺจวตฺตกํ กาคฺชนฺติ ๑ จโย ปริปตฺติ ๑ เป ๑
 อารโหหนฺตา วิหณฺณนฺติ ๑ เป ๑ อารโหหนฺตา ปริปตฺติ ๑ เป ๑
 อนุชานามิ ภิกฺขเว อาตมฺพณฺพาหนฺติ ๑

[๔๕] เตน โข ปน สมฺเยน ภิกฺขุ วุตฺติยาปํ กายพฺพชฺฌนํ
 อุตฺกํ วาเหณฺติ ๑ เป ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว อุตฺปานรชฺชฺชนฺติ ๑
 หตฺถา ทฺถชา โหณฺติ ๑ เป ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว ตฺถํ กรกฺขํ
 จกฺกวฏฺฏกฺกนฺติ ๑ ภาชฺณา พฺหุ ภิชฺชนฺติ ๑ เป ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว
 ตโย วารเก โสทวารกํ ทารุวารกํ จมฺมชณฺฑนฺติ ๑

[๔๖] เตน โข ปน สมฺเยน ภิกฺขุ อชฺโฌกาเส อุตฺกํ วาเหณฺตา
 สํเตนํ อฺญเณหนํ กิตฺตมฺนฺติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเสํ ๑
 อนุชานามิ ภิกฺขเว อุตฺปานสํสาตฺตมฺนฺติ ๑ อุตฺปานสํสาตฺถา ตินฺจณฺณํ
 ปริปตฺติ ๑ เป ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว โอบุคฺคํ เพตฺวา อุตฺติตฺตาวตฺติตฺตํ
 กาคํ เสตวณฺณํ กาวพณฺณํ เกรกฺกปริกมฺมํ มาตาคมฺมํ ตตฺถากมฺมํ
 มกรทฺนคํ ปณฺจปฏฺฐิจํ จีวรวิสํ จีวรรชฺชฺชนฺติ ๑

[๔๗] เตน โข ปน สมฺเยน อุตฺปาโน อปารุโต โหติ ๑

๑ ย. ม. อุตฺกวาหนรชฺชฺชนฺติ ๑

๓๐๓] ชุททกวัตตฤทฺษนุทํ ชุททโทณิยาติ จนฺตนิกา โปกฺขรณํ ๓๗

ติณฺจณฺเณหิปี มัสฺสเกหิปี โอภิริยติ ฯ เป ฯ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว
อปีธานนฺติ ฯ

[๘๘] เตน โข ปน สฺมเยน ชุททภาชนํ น สํวิชฺชติ ฯ เป ฯ
อนฺุชานามิ ภิกฺขเว ชุททโทณํ ชุททกฺกฺขานนฺติ ฯ

[๘๘] เตน โข ปน สฺมเยน ภิกฺขุ อารามे คหํ คหํ
นหายนฺติ ฯ อารามे จิกฺขตฺถโต โหติ ฯ ภควโต เขตมคฺคํ
อาโรเจสฺสุ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว ชุททจฺนฺตนิกฺขณฺติ ฯ จนฺตนิกา
ปากฺกา โหติ ฯ ภิกฺขุ หิริยนฺติ นหยิตฺตุํ ฯ เป ฯ อนฺุชานามิ
ภิกฺขเว ปริกฺขิเปตฺตุํ คโย ปากาเร อีจฺจุสฺสากาปการํ สีตาปการํ
ทารุปการนฺติ ฯ จนฺตนิกา จิกฺขตฺถตา โหติ ฯ เป ฯ อนฺุชานามิ
ภิกฺขเว สฺนฺตริตฺตุํ คโย สฺนฺตารे อีจฺจุสฺสาสฺนฺตารํ สีตาสฺนฺตารํ
ทารุสฺนฺตารนฺติ ฯ ชุทกํ สฺนฺตริจฺจุสฺสติ ฯ เป ฯ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว
ชุทกนิทฺธมฺมณฺติ ฯ

[๓๐๐] เตน โข ปน สฺมเยน ภิกฺขุณํ กคฺคตานิ สํตติกตานิ
โหณฺติ ฯ ภควโต เขตมคฺคํ อาโรเจสฺสุ ฯ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว
ชุทกปฺปณฺณณํ โฉพเณปี ปจฺจุทฺทริคฺคณฺติ ฯ

[๓๐๑] เตน โข ปน สฺมเยน อเบเบตโร อุปาสโก สงฺฆสฺส
อคฺคตยา โปกฺขรณํ กาวเรตฺตุกาโม โหติ ฯ ภควโต เขตมคฺคํ
อาโรเจสฺสุ ฯ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว โปกฺขรณนฺติ ฯ โปกฺขรณียา

๑ ย. ม. จนฺตนิกฺขณฺติ ฯ

ภูตํ อุกุชติ ๑ เป ๑ อหุชานามิ ภิกขเว จินิคุํ ตโย จเย อิจฺจุส-
กาจยํ สิตาจยํ ทารุจยณฺติ ๑ อาโรหณฺตา วิหณฺณณฺติ ๑ อหุชานามิ
ภิกขเว ตโย ไสฺปาเน อิจฺจุสกาไสฺปาณํ สิตาไสฺปาณํ ทารุ-
ไสฺปาณณฺติ ๑ อาโรหณฺตา ปริปตฺตณฺติ ๑ เป ๑ อหุชานามิ ภิกขเว
อาตมพฺพพาหณฺติ ๑ โปกฺขรณฺนิยา อุกทํ ปุราณํ โหติ ๑ เป ๑
อหุชานามิ ภิกขเว อุกทกมาตีกิ^๑ อุกทกนิทฺทมณฺณณฺติ ๑

[๓๐๒] เตน โข ปน สมฺเยน อณฺเวยตโร อฺปาตโก ภิกฺขุสงฺฆสฺส
อตุถาย นิตฺเตธํ ชนฺตาจฺจํ กตฺตุกาโม^๒ โหติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ
อาโรเจสฺส ๑ อหุชานามิ ภิกขเว นิตฺเตธํ ชนฺตาจฺจณฺติ ๑

[๓๐๓] เตน โข ปน สมฺเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ จาคฺคฺมาสํ
นิตฺตฺทเนน วิปฺปวสฺสณฺติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจสฺส ๑ น
ภิกขเว จาคฺคฺมาสํ นิตฺตฺทเนน วิปฺปวสฺสิตพฺพํ โย วิปฺปวเสยฺย
อาปคฺคิ ทุกกฺกฺขสฺสํสาติ ๑

[๓๐๔] เตน โข ปน สมฺเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ ปุณฺณปาภิกิณฺ-
เนสฺส สยฺเนสฺส สยฺนณฺติ ๑ มนุสฺสํสา วิหารจาวริกํ อาหิณฺทชนฺตา
ปสฺสํสํสํสา อฺชฺชณฺนายณฺติ ฐึยณฺติ วิปาเจณฺติ ๑ เป ๑ เสยฺยถาปี ติหิ
กามโกตฺติโนติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจสฺส ๑ เป ๑ น ภิกขเว
ปุณฺณปาภิกิณฺเนสฺส สยฺเนสฺส สยฺยิตพฺพํ โย สยฺเยยฺย อาปคฺคิ

๑ ยฺ. อุกทกมาตีกิ ๑ ๒ ยฺ. ม. อณฺเวยตโร ภิกฺขุ สงฺฆสฺส
อตุถาย นิตฺเตธํ ชนฺตาจฺจํ กตฺตุกาโม ๑

๑๐๔] ชุททกตฤกษนุทกํ ปณฺจจุตฺติกํ นมตํ ชาลิตฺตฤกฺษานํ ๓๘

ทฺฤกฺษสํสํสาติ ฯ

[๑๐๕] เตน โข ปน สัมเยน มนุสฺสํสา คนฺธมฺบิ มาตมฺบิ
อาทาย อารามํ อาคฺจฺจนฺติ ฯ ภิกฺขุ กุกฺกฺจฺจายนฺตา น ปฏิคฺ-
คณฺหนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสฺสุ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว
คณฺห์ คเหตุวา กวาเอว ปณฺจจุตฺติกํ ทาตุํ ปุပ္ผํ คเหตุวา
วิหาเร เอกมฺนตํ นิฏฺฐิเปตฺตุนฺติ ฯ

[๑๐๖] เตน โข ปน สัมเยน สจฺจสํสํ นมตํ อฺปฺปนฺนํ
โหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสฺสุ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว นมค-
กนฺติ ฯ อถ โข ภิกฺขุณฺโ มเตทโหสิ นมตํ อธิฏฺฐาตพฺพิ นุ โข
อฺุทาหุ วิกปฺเปตพฺพนฺติ ฯ เปฯ น ภิกฺขเว นมตํ อธิฏฺฐาตพฺพิ
น วิกปฺเปตพฺพนฺติ ฯ

[๑๐๗] เตน โข ปน สัมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ ชาลิตฺตฤกฺษานเ
ภฺณฺชนฺติ ฯ มนุสฺสํสา อฺุชฺฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ ฯ เปฯ
เสยฺยถาปี คิหิ กามโภคิโนติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสฺสุ ฯ
น ภิกฺขเว ชาลิตฺตฤกฺษานเ ภฺณฺชิตพฺพิ โย ภฺณฺชเยยฺย ธาปคฺติ
ทฺฤกฺษสํสํสาติ ฯ

[๑๐๘] เตน โข ปน สัมเยน อณฺเวยตโร ภิกฺขุ คิถาโน
โหติ ฯ โส ภฺณฺชมาโน น สกฺโกติ หตฺถเณ ปตฺตํ สฺนฺหาเรตุํ ฯ
ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสฺสุ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว มโพริกนฺติ ฯ

[๑๐๙] เตน โข ปน สัมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ เอกภาชเนปิ

๓๓๑] ขุททกขุททกนุทกั วทฺธมฺมทิจฺฉนฺทิมะคฺคตฺยภุมฺมชกฺวคฺค ๔๓

เมคฺคตฺยภุมฺมชกฺวา ภิกฺขุ นาทปัสฺสุ ๑ กฺยาหิ อญฺยานํ อปรชฺชณามิ
กิสฺสํ มํ อญฺยา นาทปนฺตํ ๑ คทา หิ ปนฺ คฺวํ อวฺสุโส วทฺธม
อเมห ทพฺเพน มตฺตปฺคฺเตน วิเหจฺยมาเน อชฺฉนฺเปกฺขสฺสํ ๑ กฺยาหิ
อญฺยา กโรมีติ ๑ สฺเส ๒ คฺวํ อวฺสุโส วทฺธม อิจฺฉนฺเยยาสิ
อชฺชเชว ภควา อายสฺสมนฺตํ ทพฺพํ มตฺตปฺคฺตํ นาสาเปยฺยาติ ๑ กฺยาหิ
อญฺยา กโรมิ กิ มยา สกฺกา กาคฺคฺติ ๑ เอหิ คฺวํ อวฺสุโส
วทฺธม เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกม อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ
เอวํ วเทหิ อิทํ ภนฺเต นจฺฉนฺนํ นปฺปฏฺฐิเป ยายํ ภนฺเต
ทิสฺสํ อภยา อนฺตฺติกา อนฺนปทฺทวา สํยํ ทิสฺสํ สภยา สอฺตฺติกา
สอฺนปทฺทวา ยโต นีวาคํ คโต ปวาคํ อุกกํ มณฺเณ อาทิคุตํ
อญฺเยน เม ทพฺเพน มตฺตปฺคฺเตน ปชาปติ ทฺฐิตาติ ๑ เอวํ
อญฺยาติ ๒ วทฺโธม ทิจฺฉนฺทิมะคฺคตฺยภุมฺมชกฺวานํ ภิกฺขุนํ ปฏฺฐิสฺสคฺวา
เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทคฺวา
เอกมฺนฺตํ นิสฺสํ ๑ เอกมฺนฺตํ นิสฺสินฺโน ๒ วทฺโธม ทิจฺฉนฺทิมะคฺคตฺยภุมฺมชกฺวานํ
เอตทโวจ อิทํ ภนฺเต นจฺฉนฺนํ นปฺปฏฺฐิเป ยายํ ภนฺเต ทิสฺสํ
อภยา อนฺตฺติกา อนฺนปทฺทวา สํยํ ทิสฺสํ สภยา สอฺตฺติกา สอฺนปทฺทวา
ยโต นีวาคํ คโต ปวาคํ อุกกํ มณฺเณ อาทิคุตํ อญฺเยน
เม ทพฺเพน มตฺตปฺคฺเตน ปชาปติ ทฺฐิตาติ ๑

[๓๓๑] อถ ๒ ภควา เอตสฺมึ นีทาเน เอตสฺมึ ปกรณ
ภิกฺขุสงฺฆํ สมนฺนิปาตาเปคฺวา อายสฺสมนฺตํ ทพฺพํ มตฺตปฺคฺตํ ปฏฺฐิปุจฺฉิ

ธวัช คฺวํ ทพฺพ เหวรุมํ กคฺคา ยถายํ วทฺโธม อหาคิ ฯ
 ยถา มํ ภนฺเต ภควา ชานาคฺคิ ฯ พุคฺคิมุเป โห ภควา ฯ เป ฯ
 คคฺคิมุเป โห ภควา อายสฺมนคํ ทพฺพ มตฺตปฺปคํ เขตฺทโวจ
 ธวัช คฺวํ ทพฺพ เหวรุมํ กคฺคา ยถายํ วทฺโธม อหาคิ ฯ
 ยถา มํ ภนฺเต ภควา ชานาคฺคิ ฯ น โห ทพฺพ ทพฺพา เหว
 นิพฺเพเชนฺติ ธฺเจ คยา กคํ กคฺคนฺติ วเทหิ ธฺเจ อกคํ
 อกคฺคนฺติ วเทหิ คิ ฯ ยโคหํ ภนฺเต ชาโค นากิขานามิ สุปฺปนฺน-
 เตนเป เมณฺหํ รมมํ ปฏฺฐิเสวิตา ปเคว ชาคโรติ ฯ

[๑๑๒] อถโห ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ เคนหิ ภิกฺขเว
 สงฺโฆ วทฺสสฺสํ ติจฺฉนฺตสฺสํ ปคฺคํ นิกฺกขชฺตุ อสฺมมฺภกํ สงฺเขน
 กโรตุ ฯ

[๑๑๓] อญฺชหิ ภิกฺขเว อญฺเคหิ สมนฺนาคตฺสฺสํ อฺปาสกสฺสํ
 ปคฺคโต นิกฺกขชฺิตพฺโพ ภิกฺขุณฺ อถาภาย ปริสํกฺกติ ภิกฺขุณฺ
 อนตฺถาย ปริสํกฺกติ ภิกฺขุณฺ อนาวาธาย ปริสํกฺกติ ภิกฺขุ
 อญฺโกสฺสติ ปริภาสฺติ ภิกฺขุ ภิกฺขุหิ เกเทหิ พุทฺธสฺสํ อวณฺณํ
 ภาสฺติ รมฺมสฺสํ อวณฺณํ ภาสฺติ สงฺฆสฺสํ อวณฺณํ ภาสฺติ
 อญฺชานามิ ภิกฺขเว อิมหิ อญฺชหฺงเคหิ สมนฺนาคตฺสฺสํ อฺปาสกสฺสํ
 ปคฺคํ นิกฺกขชฺิตํ ฯ

[๑๑๔] เหวณฺจ ปน ภิกฺขเว นิกฺกขชฺิตพฺโพ ฯ พุยฺยเตน

๑ ย. ม. อวาธาย ฯ

๑๑๕] ชุททกเวทฎกขมฺภัก ปตฺตสฺส นิกฺกขฺชนา อานนฺทฺเตรเวทฎ ๕๓

ภิกฺขุณา ปฏฺิพฺเตน สงฺโฆ ฌาเปตฺพุทฺธํ สຸณฺนาตุ เม ภาມฺเต
สงฺโฆ วาฏฺโฆมํ ติจฺฉนฺนํ อายสຸມນຸຕຸ ทພຸພຸ ມຸດຸດປຸຕຸຕຸ ອມຸຕິກາຍ
ສຳລັບປັດຕິຍາ ອນຸທຸຂໍເສຕິ ຍທີ ສຸຂສຸສຸ ປັດຕກດຸຕຸ ສຸງໂ
ວາຸໝສຸສຸ ທິຈຸດວິສຸສຸ ປັຕຕຸ ນິກັກຸຂເຍຍ ອສຸມຸໂກຕຸ ສຸງເໝ ກເຍຍ ។
ເອສຳ ພັຕຕິ ។ ສຸຸນາຕຸ ມ ກຸເໝ ສຸງໂ ວາຸໝ ທິຈຸດວິ
ອາຍສຸມນຸຕຸ ທພຸພຸ ມຸດຸດປຸຕຸຕຸ ອມຸຕິກາຍ ສຳລັບປັດຕິຍາ ອນຸທຸຂໍເສຕິ ។
ສຸງໂ ວາຸໝສຸສຸ ທິຈຸດວິສຸສຸ ປັຕຕຸ ນິກັກຸຂັຕິ ອສຸມຸໂກຕຸ ສຸງເໝ
ກໂວຕິ ។ ຍສຸສຳຍສຸມໂຕ ພມຕິ ວາຸໝສຸສຸ ທິຈຸດວິສຸສຸ ປັຕຕສຸສຸ
ນິກັກຸຂັຕິ ອສຸມຸໂກຕຸ ສຸງເໝ ກກນຸ ໂສ ຕຸລຸເສສຸ ຍສຸສຸ
ນກຸພມຕິ ໂສ ກຳເສຍຍ ។ ນິກັກຸຂັຕິ ສຸງເໝ ວາຸໝສຸສຸ ທິຈຸດວິສຸສຸ
ປັຕຕໂຕ ອສຸມຸໂກຕິ ສຸງເໝ ພມຕິ ສຸງເໝສຸສຸ ຕສຸມາ ຕຸນຸທີ່ ។
ເວເມຕຸ ຫາຍາມັຕິ ។

[๑๑๕] อถ โข อายสุมมา อานนุโธ ปุพฺพณฺหສມຍํ ນິວາເສຕຸວາ
ປັຕຕຈຳວຣມາທາຍ ເຍນ ວາຸໝສຸສຸ ທິຈຸດວິສຸສຸ ນິເວສນຸ ຕະນຸປສຸງກມິ
ອຸປສຸງກມິວາ ວາຸໝ ທິຈຸດວິ ເອຕທໂວຈ ສຸງເໝ ຕ ຫາວຸໂສ
ວາຸໝ ປັຕໂຕ ນິກັກຸຂັຕິ ອສຸມຸໂກຕິສຸ ສຸງເໝນາຕິ ។ ອດໂຂ
ວາຸໝ ທິຈຸດວິ ສຸງເໝ ກິຣ ມ ປັຕໂຕ ນິກັກຸຂັຕິ ອສຸມຸໂກ-
ໂຄມຸຫິ ກິຣ ສຸງເໝນາຕິ ຕຕຸເຄວ ມຸຈຸຕິໂຕ ປປັໂຕ ។ ອດໂຂ

๑ อโธ ปรั อถ โข สงฺโฆ ວາຸໝສຸສຸ ທິຈຸດວິສຸສຸ ປັຕຕຸ ນິກັກຸຂັຕິ
ອສຸມຸໂກຕຸ ສຸງເໝ ອກາສັຕິ ປາໂຈ ກວິຕຸ ອຣຫຕິເຍວ ។

วคคตติ สงฺฆํ ปคฺคกุกฺกฺขณํ ยาจติ ฯ สงฺโฆ วทฺธมฺมํ สฺสํ ติจฺจนวีสฺสํ
 ปคฺคํ อุกฺกฺกฺขติ สฺมโภกํ สงฺเขน กโรติ ฯ ยสฺสํ ยสฺมโค ชมติ
 วทฺธมฺมํ ติจฺจนวีสฺสํ ปคฺคํ อุกฺกฺกฺขนา สฺมโภกํ สงฺเขน กรณํ
 โส คุณฺหสฺสํ ยสฺสํ นกฺขมติ โส ภาเสยฺย ฯ อุกฺกฺกฺขติโค
 สงฺเขน วทฺธมฺมํ ติจฺจนวีสฺสํ ปคฺโค สฺมโภโก สงฺเขน ชมติ
 สงฺฆสฺสํ คสฺมา คุณฺหิ ฯ เอวเมตํ ชารยํติ ฯ

[๑๓๘] อถ โข ภควา เวธํติ ยถาภินนฺตํ วิหริตฺวา เยน
 ภคฺคา เตน จาริกํ ปกฺกามิ อนุปฺพุเพน จาริกํ จรมาโน
 เยน ภคฺคา คทวธฺริ ฯ คคฺร สฺสํ ภควา ภคฺเคสุ วิหริติ
 สํสํมารติเร เกธกพาวเน มิคทาเย ฯ

[๑๓๙] เตน โข ปม สมนฺเณ โพิสฺสํ ราชกุมารสฺสํ โลกนุโท
 นาม ปาธํโต อจิรการิโต โหติ อนชฺฌาเวคฺโค สมนฺเณ วา
 พฺราหฺมณเณ วา เกณจิ วา มนุสฺสํเกณ ฯ อถ โข โพิ
 ราชกุมารโ สมนฺธิกาปคฺคํ มาณวํ อามนฺเตติ เอहि คุวํ สมนฺ
 สมนฺธิกาปคฺคํ เยน ภควา เตนปสฺสํกม อปสฺสํกมิตฺวา มม
 วจเนน ภควโค ปาเท สิริธํ วนฺท อปฺปาพารํ อปฺปาตงฺกํ
 สหฺมุจํ พถํ ฆาตฺวิหารํ ปุจฺฉ โพิ ภนฺเต ราชกุมารโ
 ภควโค ปาเท สิริธํ วนฺทติ อปฺปาพารํ อปฺปาตงฺกํ สหฺมุจํ
 พถํ ฆาตฺวิหารํ ปุจฺฉตฺติ เอวญฺจ วเทหิ^๑ อธิวาเสตุ กิร
 ๑ ยฺโรปฺปิโยคฺคเก อติสฺสํโท น ปณฺณายติ ฯ ๒ ยฺ. วเทหิ ฯ

ภนฺเต ภควา โภทฺติสฺส ราชกุมารสฺส สฺวาทนาย ภคฺคํ สทฺธิ
 ภิกฺขุสงฺฆเมนาติ ฯ เอวํ โภทฺติ โช สณฺนิทาปฺปฺโต มาณโว โภทฺติสฺส
 ราชกุมารสฺส ปฏิสฺสํวาทา เยน ภควา เทนุปลงฺกมิ อฺปฺปลงฺก-
 มิทฺวา ภควา สทฺธิ สมนฺโหมติ สมนฺโหมทํมยํ กถํ สํวาทนํมยํ
 วิทิสฺสเรทฺวา เอกมฺหํ นิสฺสีทิ ฯ เอกมฺหํ นิสฺสินฺโน โช สณฺนิทา-
 ปฺปฺโต มาณโว ภควนฺตํ เอกทโวจ โภทฺติ^๑ ราชกุมารโ ภโถ
 โคตมสฺส ปาเท สิริสา วนฺทติ อปฺปาพารํ อปฺปาทกํ ทนฺนุจํ
 พถํ ฆาสฺสํวิหารํ ปุณฺณติ เอวญฺจ วเทติ อธิวาเสตฺถ กิร ภวํ
 โคตโม โภทฺติสฺส ราชกุมารสฺส สฺวาทนาย ภคฺคํ สทฺธิ ภิกฺขุสงฺฆ-
 เมนาติ ฯ อธิวาเสตฺถิ ภควา ตุนฺนํภาเวน ฯ อถโช สณฺนิทาปฺปฺโต
 มาณโว ภควโต อธิวาสนํ วิทิตฺวา อญฺญาสาธนา เยน โภทฺติ
 ราชกุมารโ เทนุปลงฺกมิ อฺปฺปลงฺกมิทฺวา โภทฺติ ราชกุมารํ เอกท-
 วोज อโวจฺมุห โช มยํ โภโถ วจเนน คํ ภวนฺตํ โคตมํ
 โภทฺติ^๒ ราชกุมารโ ภโถ โคตมสฺส ปาเท สิริสา วนฺทติ
 อปฺปาพารํ อปฺปาทกํ ทนฺนุจํ พถํ ฆาสฺสํวิหารํ ปุณฺณติ เอวญฺจ
 วเทติ อธิวาเสตฺถ กิร ภวํ โคตโม โภทฺติสฺส ราชกุมารสฺส
 สฺวาทนาย ภคฺคํ สทฺธิ ภิกฺขุสงฺฆเมนาติ อธิวตฺตญฺจ ปน สมนฺเนน
 โคตเมนาติ ฯ

[๑๒๑] อถโช โภทฺติ ราชกุมารโ ทสฺสํ วตฺติยา อจฺจเยน

๑๒๔] ขุททกตปิฎกขุททก จេปปฏิภา อณฺณตริศฺสวตฺต ๔๘

อฏฺกมตฺ ภาหเต^๑ สฺสโต ทฺสฺสํนิ ยํ มม อสฺสํ ทิฆมคฺคํ ทิตาย
สฺสชยาติ ។ อถโฆ ภควา อายสฺสมนฺตํ อานนฺทํ อวโธเกสิ^๒ ។
อถโฆ อายสฺมา อานนฺโท โฟธิ^๓ ราชกุมารํ เอตทโวจ สฺหรัศ
ราชกุมาร ทฺสฺสํนิ น ภควา เจปปฏิภา อฏฺกมิตฺสฺสติ ปจฺฉิมํ
ชนคํ ตถาคโต อณฺณมุปฺปตฺติ ។ อถโฆ โฟธิ ราชกุมาริ ทฺสฺสํนิ
สฺหราเปตฺวา อฺปวิ โกกนฺทเท ปาสาทะ อาสํ ปณฺณวาเปสิ ។
อถโฆ ภควา โกกนฺทํ ปาสาทํ อภิรฺยฺหิตฺวา ปณฺณตฺเต อาสเน
นิสฺสํทิ สฺทฺธิ ภิภฺชฺสํชเนน ។ อถโฆ โฟธิ ราชกุมาริ พุทฺธปฺปมฺขํ
ภิภฺชฺสํชํ ปณฺตีเตน ขาทนฺเยน โภชนฺเยน สฺหตฺถา สมนฺตปฺเปตฺวา
สฺมปฺวาเรตฺวา ภควนฺตํ ภูตฺตาวํ โอนฺตปฺคฺตปาณิ เอกมฺนฺตํ นิสฺสํทิ ។
เอกมฺนฺตํ นิสฺสินํ โฆ โฟธิ ราชกุมารํ ภควา รมฺมียา กถาย
สฺมทฺสฺสํเตตฺวา สฺมาทเปตฺวา สฺมตฺเตเตตฺวา สฺมปฺหํเตตฺวา อฺนฺนจฺจา
ยาสฺนา ปฏฺกามิ ។

[๑๒๓] อถโฆ ภควา เอตฺสํนิ นิทาเน เอตฺสํนิ ปกรณ
รมฺมํ กถํ กตฺวา ภิภฺชฺ อานนฺเตสิ น ภิภฺชเว เจปปฏิภา
อฏฺกมิตฺตพฺพา โย อฏฺกเมยฺย อปฺคฺติ ทฺกฺกฏฺสฺสํสํติ ។

[๑๒๔] เตน โฆ ปน สฺมเยน อณฺณตฺรา^๑ อิตฺถิ อปฺคตฺตพฺภา
ภิภฺชฺ นิมฺนฺเตตฺวา ทฺสฺสํ ปณฺณวาเปตฺวา เอตทโวจ อฏฺกมต

๑ อิทํ อาตปนํ ยฺ. รา. ปโตตฺเตสฺ น ทิสฺสํติ ។ ๒ ยฺ. ม.
รา. อวโธเกสิ ។

ภนฺเต ทุสฺสํนฺติ ฯ ภิกฺขุ กุกฺกุกฺจายนฺตา น อกฺกมฺนฺติ ฯ อกฺกมฺน
 ภนฺเต ทุสฺสํ มงฺกตฺตถายาติ ฯ ภิกฺขุ กุกฺกุกฺจายนฺตา น อกฺกมฺสิ ฯ
 อถ โส ติ อิตฺถํ อชฺชฌายติ ชฺชิตฺติ วิปาเจติ กถํ หิ นาม
 อชฺชฌายา มงฺกตฺตถายา ยาจียมานา เจพปฏิกํ น อกฺกมฺสิทฺสํนฺตํ ติ ฯ
 อสฺสํสํสํ โส ภิกฺขุ ทสฺสํ อิตฺถิยา อชฺชฌายนฺติยา ชฺชนฺติยา
 วิปาเจนฺติยา ฯ อถ โส เต ภิกฺขุ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเส ฯ
 คีหิ ภิกฺขเว มงฺกตฺตถา อนุชานามิ ภิกฺขเว คีหิ มงฺกตฺตถาย
 ยาจียมาเนน เจพปฏิกํ อกฺกมิตฺตฺตํ ติ ฯ

[๑๒๕] เตน โส ปน สมนฺน ภิกฺขุ โสตปาทกํ อกฺกมิตฺตํ
 กุกฺกุกฺจายนฺติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเส ฯ อนุชานามิ
 ภิกฺขเว โสตปาทกํ อกฺกมิตฺตฺตํ ติ ฯ

ทตฺติยภาณวารํ ฯ

[๑๒๖] อถ โส ภควา ภคฺเคสฺส ยถาภินฺทํ วิหริตฺวา เยน
 สํวคฺคํ เตน จาริกํ ปกฺกามิ อนุปฺพุเพน จาริกญฺจมาโน
 เยน สํวคฺคํ ตทวสฺสํ ติ ตตฺร สํ ภควา สํวคฺคิยํ วิหริติ
 เชตวเน อนาถปิ่นฺนํทิกสฺส อารามे ฯ อถ โส วิธํชา มิคารมาตา
 อฏฺกญฺจ กตฺกญฺจ* สมนฺนชฺชนฺนํ อาทาย เยน ภควา เตน-
 ปสฺสํกมฺมิ อปฺสํสํกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนํ นิสฺสีติ ฯ
 เอกมฺนํ นิสฺสินฺนา โส วิธํชา มิคารมาตา ภควนฺตํ เอตทโวจ
 ปฏิกุณฺหาตุ เม ภนฺเต ภควา อฏฺกญฺจ กตฺกญฺจ สมนฺนชฺชนฺนํ

๑๒๕] ขุทฺตกถกขุทฺตขมฺมกํ ฆฏกํ สํมมชฺชํ វិទាខាមិការភាវាវត្ថុ ៥១

ຍໍ ມມ ອຣັສ ທໍຣຸຕຸ ທິຕາຍ ສຸຂາຍາຕິ າ ປຣຶກຸເສຕິ ກຸວາ
ໝູກບຸຈ ສັມມະສັນນິບຸຈ າ ນ ກຸວາ ກຕກໍ ປຣຶກຸເສຕິ າ ອຕໂຂ
ກຸວາ ວິສາຂໍ ມິການມາຕຣໍ ຮມຸມິຍາ ກຕາຍ ສັນຸທຸສັເສຕິ ສັມາທເປຕິ
ສັມຸຕເຕເສຕິ ສັມປຳເສຕິ າ ອຕໂຂ ວິສາຂາ ມິການມາຕາ ກຸວາ
ຮມຸມິຍາ ກຕາຍ ສັນຸທຸສັຕິຕາ ສັມາທປິຕາ ສັມຸຕເສຕິຕາ ສັມປຳສັຕິຕາ
ອຸຸຈາຍາສຳນາ ກຸວາພຸຕໍ ອກິວາເທຕຸວາ ປທຸກຸຈິໝໍ ກຕຸວາ ປກຸກາມິ າ

[๑๒๖] ອຕໂຂ ກຸວາ ເອຕຸສັມໍ ນິທານ ເອຕຸສັມໍ ປກຸກຸເນ
ຮມຸມໍ ກຕໍ ກຕຸວາ ກິກຸຂູ ອາມຸເຕຕິ ອນຸຂານາມິ ກິກຸຂເວ ໝູກບຸຈ
ສັມມະສັນນິບຸຈ ນ ກິກຸຂເວ ກຕກໍ ປຣິກຸບຸຊິຕພຸພໍ ໂຍ ປຣິກຸບຸ-
ເຊຍຍ ອາປຕຸຕິ ທຸກຸກຸອຸສັ ອນຸຂານາມິ ກິກຸຂເວ ຕິສັໂສ ປາທ-
ຳສິນິໂຍ ສັກຸຣຸ ກສັຕໍ ສັມຸທຸທເຜນກຸຕິ າ

[๑๒๗] ອຕໂຂ ວິສາຂາ ມິການມາຕາ ວິຣູປນບຸຈ ຕາຕວນຸນຸບຸຈ
ອາທາຍ ເຍນ ກຸວາ ເຕນຸປສັງກມິ ອຸປສັງກມິຕຸວາ ກຸວາພຸຕໍ
ອກິວາເທຕຸວາ ເອກມຸຕໍ ນິສັຕິ າ ເອກມຸຕໍ ນິສິນຸນາ ໂຂ ວິສາຂາ
ມິການມາຕາ ກຸວາພຸຕໍ ເອຕຸໂວຈ ປຣຶກຸກຸຸທາຕຸ ເມ ກຸເຕ
ກຸວາ ວິຣູປນບຸຈ ຕາຕວນຸນຸບຸຈ ຍໍ ມມ ອຣັສ ທໍຣຸຕຸ ທິຕາຍ
ສຸຂາຍາຕິ າ ປຣຶກຸເສຕິ ກຸວາ ວິຣູປນບຸຈ ຕາຕວນຸນຸບຸຈ າ ອຕໂຂ
ກຸວາ ວິສາຂໍ ມິການມາຕຣໍ ຮມຸມິຍາ ກຕາຍ ສັນຸທຸສັເສຕິ າ ເປ
ປທຸກຸຈິໝໍ ກຕຸວາ ປກຸກາມິ າ

[๑๒๘] ອຕໂຂ ກຸວາ ເອຕຸສັມໍ ນິທານ ເອຕຸສັມໍ ປກຸກຸເນ

ธมฺมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺส อุนฺชานามิ ภิกฺขเว วิฐปนฺนญจ
 คาทวณฺณญจาทิ ฯ

[๑๓๐] เตน โข ปน สมนฺเยน สงฺฆสฺส มกฺสวฺชํ ฐปฺปนา
 โหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารเญสฺส ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว
 มกฺสวฺชนิหิติ ฯ จามวฺชํ ฐปฺปนา โหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ
 อารเญสฺส ฯ น ภิกฺขเว จามวฺชํ ชาเวตพฺพา โย ชาเรยฺย
 อาปคฺติ ทุกฺกฏสฺส อุนฺชานามิ ภิกฺขเว คิสฺโส วฺชนิโย วากมยฺ
 อสฺสรมยฺ โมรปฺปณฺณนิหิติ ฯ

[๑๓๑] เตน โข ปน สมนฺเยน สงฺฆสฺส นคฺคํ ฐปฺปนา โหติ ฯ
 ภควโต เอตมตฺถํ อารเญสฺส ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว นคฺคนิหิติ ฯ

[๑๓๒] เตน โข ปน สมนฺเยน นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ นคฺคปคฺคิหิตา^๑
 อาหิณฺชนฺติ ฯ เตน โข ปน สมนฺเยน อญฺเจตโร ฐปฺปนา โห
 สมนฺพหุเตหิ อาชวฺกถาวเกหิ สทฺธิ อญฺยานํ อคฺมาสิ ฯ อทฺทสฺส โข
 เต อาชวฺกถาวกา นพฺพคฺคิเย ภิกฺขุ ทูโร ๖ นคฺคปคฺคิหิต
 อาคจฺจนฺเต ทิสฺวาน คํ ฐปฺปนา เอตทวโจ อเต โข อญฺยา
 คุมฺหากํ ภทฺททฺธา นคฺคปคฺคิหิตา อาคจฺจนฺติ เสยฺยถาปํ คณ-
 มหามคฺคทาติ ฯ น อญฺยา เอเต ภิกฺขุ ปรีพฺพชกาติ ฯ ภิกฺขุ
 น ภิกฺขุติ อพฺภุคํ อกฺกํ ๑ อถ โข โส ฐปฺปนา ฐปฺกโต^๒
 สณฺชานิตฺวา อฺฐณายติ ฐยติ วิปาเจติ กถํ หิ นาม ภทฺททฺธา

๑ ย. ม. นคฺคํ ปคฺคเหตฺวา ฯ ๒ ย. ม. ฐปฺกเต ฯ

อนุปติศวา คเหตฺวา สณฺขานิตฺวา มุญฺจิสฺสุ ๑ อถโฆ โส ภิกฺขุ
 อารามํ คนฺธฺวา ภิกฺขุํ เอตมคฺคํ อารโจะติ ๑ กิ ปนํ คฺวํ
 อากฺโข หนฺนฺทสฺสํ ฐาเรตฺติ ๑ เอวมาคฺโขติ ๑ เย เต ภิกฺขุ
 อปฺปํจฺฉา ๑ เป ๑ เต อชฺชฌายนฺติ ชัยนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ
 นาม ภิกฺขุ หนฺนฺทสฺสํ ฐาเรตฺตํ ๑ อถโฆ เต ภิกฺขุ ภควโต
 เอตมคฺคํ อารโจะติ ๑ เป ๑ จิครหิตฺวา สมฺมํ กถํ กถฺวา ภิกฺขุ
 อามนฺเตสฺสิ น ภิกฺขเว หนฺนฺทสฺสํ ฐาเรตฺตํ โย ชาเรยฺย
 อปฺปคฺติ ทฺถกฺกนฺตํ ๑

[๑๓๖] เคน ไช ปน สมนเณ ธนฺตโร ภิกฺขุ คิสาโน
โหติ น สกฺโกติ วิมา ทนฺเตน อาหิณฺณํ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ
อาโรเจถฺ ๑ อานุชานามิ ภิกฺขเว คิสาณสฺส ภิกฺขุโน ทนฺทสมฺมตฺติ
ทาตุ ๑

[๑๓๗] เหวอญะ ปน ภิกขเว ทาตพพา ฯ เตน คิถาเนน
ภิกขุณา สงฺฆิ อุตตงฺกมิตฺวา เขกัถํ อุตฺตราสงฺกํ กริตฺวา อุตฺตมานิ
ภิกขุณํ ปาเท วญฺหิตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสีทิตฺวา อณฺชลํ ปคฺคเหตฺวา
เขวมลฺลํ วจฺนีโย อหํ ภนฺเต คิถาโน น สกฺโกมิ วิชา ทณฺเฑน
อาหิณฺนฺทิตฺตุํ โสหํ ภนฺเต สงฺฆิ ทณฺฑลํมมตฺติ ยาจามตฺติ ฯ ทฺติยมนํ
ยาจิตพพา ตติยมนํ ยาจิตพพา ฯ

[๑๓๘] พยุหฺมเตน ภิกขุณา ปฏิพเพน สงฺโฆ นวาทะพุพ
 สุนาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ อหํ อิตฺถกฺขณาโม ภิกขุ คิตาโน น

๓๔๓] ขุทฺตกถาขุทฺตขุทฺตกัมมมุตติ ตักกาสัมมุตติ ๕๕

สกฺโกติ วิภา ทนฺนเตน อาหิณฺชิคฺคํ โส สงฺฆํ ทนฺนสํมมตฺติ
 ยาจติ ฯ ยถิ สงฺฆสฺส ปคฺคกถถํ สงฺโฆ อิตฺตณฺนามสฺส ภิกฺขุโน
 ทนฺนสํมมตฺติ ททเทยฺย ฯ เสงฺสา เวคฺติ ฯ สฺสณาคฺค เม ภนฺเต
 สงฺโฆ อयํ อิตฺตณฺหาโม ภิกฺขุ คิธานํ น สกฺโกติ วิภา
 ทนฺนเตน อาหิณฺชิคฺคํ โส สงฺฆํ ทนฺนสํมมตฺติ ยาจติ ฯ สงฺโฆ
 อิตฺตณฺนามสฺส ภิกฺขุโน ทนฺนสํมมตฺติ เทติ ฯ ยสฺสํยสฺมโต ชมตฺติ
 อิตฺตณฺนามสฺส ภิกฺขุโน ทนฺนสํมมตฺติยา ทานํ โส ตุนฺนสฺส ยสฺส
 นกฺขมตฺติ โส ภาเสยฺย ฯ ทินฺนา สงฺเขน อิตฺตณฺนามสฺส ภิกฺขุโน
 ทนฺนสํมมตฺติ ชมตฺติ สงฺฆสฺส คสฺมา ตุนฺนํ ฯ เอวเมคํ ชารยํมตฺติ ฯ

[๑๓๘] เตน ไช ปน สัมเพน อญฺจคโร ภิกฺขุ คิตาโน
โหติ น สกฺโกติ วิมา สิกฺกาย ปตุํ ปริหริตุํ ฯ ภควโต
เอตมคฺคํ อโรเจตุํ ฯ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว คิตานสฺส ภิกฺขุโน
สิกฺกาสมฺมตํ ทาตุํ ฯ

[๓๕๐] เชาวณฺจ ปณ ภิกฺขเว ทาตพฺพา ฯ เตเน คิธานเน
ภิกฺขุณา สงฺฆิ อปสงฺกมิตฺวา เขถิสํ ชุตฺตตราสงฺคํ กริตฺวา อุตฺตมานํ
ภิกฺขุณํ ปาเท วณฺทิตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสฺสํทิตฺวา อณฺชติ ปคฺคเหตฺวา
เอวมนสฺส วณฺโณโย อหํ ภนฺเต คิธานโน น สงฺกโถมิ วิณา
ลิกฺกาย ปคฺคํ ปริหริตุํ โสหํ ภนฺเต สงฺฆิ ลิกฺกาสมฺมุติ ยาจามํติ ฯ
ทุติยมุขี ยาจิตพฺพา คติยมุขี ยาจิตพฺพา ฯ

[๑๕๓] พุยุตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพฺเตน สงฺโฆ นวาทฺตพฺโพ

สุณาคฺ เม ภนฺเต สงฺโฆ อหํ อิตฺตุนฺหาโม ภิกฺขุ คิตาโน น
 สกฺโกติ วินา สิกฺกาย ปคฺคํ ปริหริคฺ์ โส สงฺฆํ สิกฺกาสมฺมุคฺ
 ยาจติ ฯ ยถิ สงฺฆสฺส ปคฺคกถสฺส สงฺโฆ อิตฺตุนฺหาโมภสฺส ภิกฺขุโน
 สิกฺกาสมฺมุคฺ ททฺเหยย ฯ เสดา ฅตฺติ ฯ สุณาคฺ เม ภนฺเต
 สงฺโฆ อหํ อิตฺตุนฺหาโม ภิกฺขุ คิตาโน น สกฺโกติ วินา สิกฺกาย
 ปคฺคํ ปริหริคฺ์ โส สงฺฆํ สิกฺกาสมฺมุคฺ ยาจติ ฯ สงฺโฆ อิตฺตุน-
 หาโมภสฺส ภิกฺขุโน สิกฺกาสมฺมุคฺ เทติ ฯ ยสฺสํยสฺมโค ชมติ
 อิตฺตุนฺหาโมภสฺส ภิกฺขุโน สิกฺกาสมฺมุคฺยา ทานํ โส คุณฺหสฺส
 ยสฺสํ นกฺขมฺติ โส ภาเสยฺย ฯ ทินฺหา สงฺเขน อิตฺตุนฺหาโมภสฺส
 ภิกฺขุโน สิกฺกาสมฺมุคฺ ชมติ สงฺฆสฺส คสฺมา คุณฺหํ ฯ
 เขวเมคํ ชารยามีติ ฯ

[๑๔๒] เตน โห ปน สมฺเยน ฅนฺตโร ภิกฺขุ คิตาโน
 โหติ น สกฺโกติ วินา ทนฺเตน อาหิณฺจติคฺ์ น สกฺโกติ วินา
 สิกฺกาย ปคฺคํ ปริหริคฺ์ ฯ ภคฺวโต ฅตฺมคฺคํ อาโรเจสฺ์ ฯ อนุชานามิ
 ภิกฺขเว คิตาโนภสฺส ภิกฺขุโน ทนฺตสิกฺกาสมฺมุคฺ ทาคฺ์ ฯ เขวณฺจ
 ปน ภิกฺขเว ทาคพฺพา ฯ เตน คิตาเนน ภิกฺขุณา สงฺฆํ คุปฺสงฺกมิตฺวา
 เอกํ อคฺคฺตราสงฺคํ กริตฺวา อุกฺกมฺนํ ภิกฺขุณํ ปาทะ วนฺทิตฺวา
 อุกฺกฏิกํ นิสฺสิตฺวา ฅนฺตสฺส ปคฺคเหตฺวา เขวณฺสฺส วณฺโณ โห
 ภนฺเต คิตาโน น สกฺโกติ วินา ทนฺเตน อาหิณฺจติคฺ์ น สกฺโกติ
 วินา สิกฺกาย ปคฺคํ ปริหริคฺ์ โส ภนฺเต สงฺฆํ ทนฺตสิกฺกา-

๑๔๔] ชุททกถกตถกขมฺมกํ ทณฺหาตักฺกาตมฺมตฺติ โรมฺมฺชกภิกฺขวตฺถุ ๕๗

ตมฺมตฺติ ยาจามํตฺติ ฯ ทุติยมฺปิ ยาจิตฺตพฺพา ตติยมฺปิ ยาจิตฺตพฺพา ฯ

[๑๔๓] พยฺยคฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพฺเพน สงฺโฆ ฌาเปตฺตพฺโพ
สฺสณาคฺคฺ เม ภนฺเต สงฺโฆ อโย อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ คิธานํ น
สํโกติ วิณา ทณฺเฑน อาหิณฺฑิตฺตํ น สํโกติ วิณา สิกฺกาเย
ปคฺคํ ปริหริตฺตํ โส สงฺฆํ ทณฺหาตักฺกาตมฺมตฺติ ยาจติ ฯ ยถิ
สงฺฆสฺส ปคฺคตถตฺตํ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน ทณฺหาตักฺกา-
ตมฺมตฺติ ททฺเยยฺย ฯ เอสํ ฌคฺคิ ฯ สฺสณาคฺคฺ เม ภนฺเต สงฺโฆ อโย
อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ คิธานํ น สํโกติ วิณา ทณฺเฑน อาหิณฺฑิตฺตํ
น สํโกติ วิณา สิกฺกาเย ปคฺคํ ปริหริตฺตํ โส สงฺฆํ ทณฺหาตักฺกา-
ตมฺมตฺติ ยาจติ ฯ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน ทณฺหาตักฺกาตมฺมตฺติ
เทติ ฯ ยสฺสํยสฺมโต ชมตฺติ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน ทณฺหาตักฺกา-
ตมฺมตฺติยา ทานํ โส คฺคฺคหสฺสํ ยสฺสํ นกฺขมตฺติ โส ภาเสยฺย ฯ
ทินฺนา สงฺฆเณ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน ทณฺหาตักฺกาตมฺมตฺติ ชมตฺติ
สงฺฆสฺสํ คคฺคมา คฺคฺคหํ ฯ เอวเมตํ ชารยํมํตฺติ ฯ

[๑๔๔] เตน โข ปน สมฺเยน ฌนฺตโร ภิกฺขุ โรมฺมฺชโก
อโหสิ ฯ โส โรมฺมฺชจิตฺวา โรมฺมฺชจิตฺวา อชฺโฆหริติ ฯ ภิกฺขุ
อชฺชฌายนฺติ ชฺชยนฺติ วิปาเจนฺติ วิกาธายํ" ภิกฺขุ โภชนํ ญญชฺคฺติ ฯ
ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจตฺตํ ฯ เอโส ภิกฺขเว ภิกฺขุ อจิริ

๑ ยฺ. ม. โรมฺมฺชโก โหติ ฯ ๒ ยฺ. ม. โรมฺมฺชจิตฺวา โรมฺมฺชจิตฺวา ฯ

๓ ยฺ. วิกาธ ยํ ฯ

โคโยนิยา จุกโต อนุชานามิ ภิกขเว โรมฏฐกสฺส โรมฏฐํ น
จ ภิกขเว พหิมุขทวารํ นํหริตฺวา อชฺโฌหริตพฺพํ โย อชฺโฌ-
หเรยฺย ยถาธมฺโม การตพฺพโหติ ๑

[๑๔๕] เตน โข ปน สมนฺเณ อญฺเณตฺรสฺส ปุคฺคสฺส สจฺจภคฺคํ
โหติ ๑ ภคฺคคฺเค พหุ สิจฺฉณานิ ปรีกิริสฺส^๑ ๑ มนุสฺสํ อชฺชฌายนฺติ
ชฺชียนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม สมนฺนา สจฺจปคฺคิยา โอตฺถเน
ทียฺยมาเน น สจฺจจจํ ปฏฺฐิคฺคเหสฺสณฺติ เอกเมกํ สิจฺฉํ กมฺมสฺสเทน
นิฏฺฐายตฺติ ๑ อสฺสสฺส โข ภิกขุ เคสฺ มนุสฺสํ อชฺชฌายนฺตานํ
ชฺชียนฺตานํ วิปาเจนฺตานํ ๑ อถ โข เค ภิกขุ ภคฺวโต เอกมคฺคํ
อาโรเจสฺ ๑ เป ๑ อนุชานามิ ภิกขเว ยํ ทียฺยมานํ ปคฺคิ คํ
สํมํ คเหตฺวา ปรีกิริสฺส^๒ คํ กิสฺส^๓ เหตุ^๒ ปรีจฺจคฺคํ คํ
ภิกขเว ทายเกหิ^๓ ๑

[๑๔๖] เตน โข ปน สมนฺเณ อญฺเณตโร ภิกขุ ทํเขหิ
นเขหิ ปิณฺฑทาย จรติ ๑ อญฺเณตฺรา อิจฺฉํ ปสฺสสิตฺวา คํ ภิกขุ
เขตฺทโวจฺ เอหิ ภนฺเต เมถุนํ ธมฺมํ ปฏฺฐิเสวาคิ ๑ อถ ภคฺคิ
เนตํ กปฺปตฺติ ๑ สเจ โข ควํ ภนฺเต น ปฏฺฐิเสวิสฺสสิ อิทานาหํ
อคฺคโน นเขหิ คคฺคานิ วิทิตฺวา กุปฺปํ กริสฺสํมํ ๕ ยํ มํ
ภิกขุ วิปฺปกโรตฺติ ๑ ปชานาหิ^๓ ควํ ภคฺคิ^๓ ๑ อถ โข ส

๑ ย. ม. ปกริยีสฺ ๑ ๒ อิทํ ปทคฺคยํ ย. ม. รามญฺเณ-
โปคฺคเกสฺ น ทิสฺสติ ๑ ๓ ย. ม. วา. ปชานาหิ ๑

๑๔๘] ขุทฺตกถาขุทฺตกนุสสํ ที่ฆา นขา นขจุเนทน์ วัสติมขุจ ๕๘

อิตถิ อคฺคโน นเชหิ คคฺคตานิ วิตฺติจิตฺวา กุปฺปํ อกาสิ อยํ มํ
ภิกฺขุ วิปฺปกโรตฺติ ๑ มนุสฺสํ อปฺปชาจิตฺวา คํ ภิกฺขุ อคฺคเหสิ ๑
อหุทฺธํ ไซ เต มนุสฺสํ คสฺสํ อิตฺติยา นเช จนิมฺปิ โถหิตฺมฺปิ
ทิสฺวาน อิมิสฺสาเยว อิตฺติยา อิทํ กมฺมํ อการโก ภิกฺขุติ
คํ ภิกฺขุ มุญฺหสิ ๑ ธนฺไซ โส ภิกฺขุ อารามํ คนฺหา ภิกฺขุ
เขตฺมคฺคํ อารโจะสิ ๑ กิ ปรน คฺวํ อากุโส ที่เช นเช ชาเรตฺติ ๑
เอวมากุโสติ ๑ เย เต ภิกฺขุ อปฺปิจฺฉา ๑เป ๑ เต อชฺฌายนฺติ
ชฺยนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม ภิกฺขุ ที่เช นเช ชาเรตฺตํ ๑
ธนฺไซ เต ภิกฺขุ ภควโค เขตฺมคฺคํ อารโจะสิ ๑เป ๑ น ภิกฺขเว
ที่ฆา นขา ชาเรตฺตพฺพา โย ชาเรยฺย อปฺปคฺติ ทฺถกฺขสฺสํ ๑

[๑๔๘] เตน ไซ ปรน สฺมเยน ภิกฺขุ นเชนํ นขํ จินฺทนฺติ ๑
มุเชนํ นขํ จินฺทนฺติ ๑ กุทฺเทนํ นขํ ชฺเณนฺติ ๑ อชฺฌโย
ทฺถชา โหณฺติ ๑ ภควโค เขตฺมคฺคํ อารโจะสิ ๑เป ๑ อชฺฌานามิ
ภิกฺขเว นขจุเนทฺนํ ๑ สโถหิตํ นขํ จินฺทนฺติ ๑ อชฺฌโย
ทฺถชา โหณฺติ ๑เป ๑ อชฺฌานามิ ภิกฺขเว มํสํปฺปมาเนน นขํ
จินฺทิตฺตํ ๑

[๑๔๘] เตน ไซ ปรน สฺมเยน นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ วัสติมขุจ^๑
การาเปนฺติ ๑ มนุสฺสํ อชฺฌายนฺติ ชฺยนฺติ วิปาเจนฺติ ๑เป ๑
เสยฺยถาปี คิทํ กามโกตฺติโนติ ๑เป ๑ ภควโค เขตฺมคฺคํ อารโจะสิ

๑ ย. วัสติมขุจ ๑

าเปฯ น ภิกขเว วิสติมฺหฺสํ การาเปตพฺพํ โย การาเปยฺย
อาปคฺติ ทฺวักกฺขณฺตํ อหฺมฺชานามิ ภิกขเว มตฺมคฺคํ อปคฺทณฺณคฺคณฺติ ฯ

[๑๔๘] เตน โข ปน สฺมเยน ภิกฺขุณฺโณ เกสา ทึฆา โหนฺติ ฯ
ภควโต เขตมคฺคํ อาโรเจสฺสํ ฯ อุตฺตสฺสหนฺติ ปน ภิกขเว ภิกฺขุ
อณฺณมณฺณํ เกเส โอโรเปตฺตฺวณฺติ ฯ อุตฺตสฺสหนฺติ ภควาติ ฯ อถ โข
ภควา เขตสฺมิมิ นีทาเน เขตสฺมิมิ ปกรณเณ ภิกฺขุสฺสสงฺฆํ สมนฺนิปาตาเปตฺวา
าเปฯ ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ อหฺมฺชานามิ ภิกขเว ชฺวรํ ชฺวรสิถํ ชฺวรสิปาฏิกํ
นมหตํ สํพฺพํ ชฺวรณฺนชฺชนฺติ ฯ

[๑๕๐] เตน โข ปน สฺมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ มสฺสํ
กปฺปาเปนฺติ ฯ มสฺสํ วชฺตฺวาเปนฺติ ฯ โคโถมิกํ การาเปนฺติ ฯ
จตุรฺสฺสํ การาเปนฺติ ฯ ปริมุขํ การาเปนฺติ ฯ อชฺตมฺรํ การาเปนฺติ ฯ
ทาสิกํ สเปนฺติ ฯ สฺมฺพาเช โถมํ สํหฺราเปนฺติ ฯ มนฺตฺสา อชฺตฺตฺวาเปนฺติ
ชฺยณฺติ วิปาเจนฺติ ฯ าเปฯ เสยฺยถาปิ คีทึ กามโกติโนติ ฯ าเปฯ
ภควโต เขตมคฺคํ อาโรเจสฺสํ ฯ าเปฯ น ภิกขเว มสฺสํ กปฺปา-
เปตพฺพํ น มสฺสํ วชฺตฺวาเปตพฺพํ น โคโถมิกํ การาเปตพฺพํ
น จตุรฺสฺสํ การาเปตพฺพํ น ปริมุขํ การาเปตพฺพํ น อชฺตมฺรํ
การาเปตพฺพํ น ทาสิกา สเปตพฺพา น สฺมฺพาเช โถมํ สํหฺรา-
เปตพฺพํ โย สํหฺราเปยฺย อาปคฺติ ทฺวักกฺขณฺตํ ติ ฯ

[๑๕๑] เตน โข ปน สฺมเยน อณฺณตฺรสฺสํ ภิกฺขุโน สฺมฺพาเช
วโน โหติ ฯ เกสชฺชํ น สฺนฺติฏฺฐติ ฯ าเปฯ ภควโต เขตมคฺคํ

๑๕๖] ขุทฺทกทตฺตกฺขมฺหํ กตฺตริกาย เกสํ เณทาปนํ เกสโรปนํ ๖๑
อาโรเจสฺ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว อาพาธปฺปจฺจยา สํพาเช โธมํ
สํหฺราเปตฺตุนฺติ ๑

[๑๕๗] เตน โข ปน สมนฺเณ นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ กตฺตริกาย
เกสํ เณทาปนฺติ ๑ มนุสฺสํ อชฺชฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ
๑เป ๑ เสยฺยถาปํ คีหิ กามโกติโนติ ๑เป ๑ ภควโต เขตมคฺคํ
อาโรเจสฺ ๑เป ๑ น ภิกฺขเว กตฺตริกาย เกสํ เณทาเปตฺตุนฺติ
โย เณทาเปยฺย อาปคฺติ ทฺตฺตกฺกสฺสํสํสํ ๑

[๑๕๘] เตน โข ปน สมนฺเณ อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน สํเส
วโน โหติ ๑ น สกฺโกติ ชฺเรน เกสํ โอโรเปตฺ ๑ ภควโต
เขตมคฺคํ อาโรเจสฺ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว อาพาธปฺปจฺจยา
กตฺตริกาย เกสํ เณทาเปตฺตุนฺติ ๑

[๑๕๙] เตน โข ปน สมนฺเณ ภิกฺขุ ทิฆานิ นาสิกาโตมานิ
ชาเรนฺติ ๑ มนุสฺสํ อชฺชฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ ๑เป ๑
เสยฺยถาปํ ปิสาจิจฺฉิกคํ ๑เป ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อาโรเจสฺ ๑
น ภิกฺขเว ทิฆํ นาสิกาโตมํ ชาเรตฺตพฺพํ โย ชาเรยฺย อาปคฺติ
ทฺตฺตกฺกสฺสํสํสํ ๑

[๑๖๐] เตน โข ปน สมนฺเณ ภิกฺขุ สกฺขริกายปํ มรฺตฺตคฺคเกนปํ
นาสิกาทอมํ คหาเปนฺติ ๑ นาสิกา ทฺตฺตวา โหนฺติ ๑เป ๑ อนุชานามิ
ภิกฺขเว สณฺฑาสนฺติ ๑

[๑๖๑] เตน โข ปน สมนฺเณ นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ ปตฺติคํ คหา-

เปณฺติ ๑ มนุสฺสํ อชฺชฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ ๑ เป ๑ เสยฺยถาปํ
คิหิ กามโกกิลนฺติ ๑ เป ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อาริเจสฺส ๑ เป ๑ น
ภิกฺขเว ปติคฺคํ คาทาเปตพฺพํ โย คาทาเปยฺย อปคฺคิตี ทฺว-
กฏสฺสํ ๑

[๑๕๗] เตน โข ปน สมฺเยน อญฺญตรสฺสํ ภิกฺขุโน กณฺณ-
ศฺตฺเทหิ กณฺณนา กกิตา โหณฺติ ๑ เป ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อาริเจสฺส
๑ เป ๑ อหฺมฺชาณามิ ภิกฺขเว กณฺณมตฺถรณฺนิ ๑

[๑๕๘] เตน โข ปน สมฺเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ อจฺจุจาวจา
กณฺณมตฺถรณฺนิโย ชาเรณฺติ โสวณฺณมยํ ฐปฺเปมยํ ๑ มนุสฺสํ
อชฺชฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ ๑ เป ๑ เสยฺยถาปํ คิหิ กามโกกิ-
ลนฺติ ๑ เป ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อาริเจสฺส ๑ เป ๑ น ภิกฺขเว
อจฺจุจาวจา กณฺณมตฺถรณฺนิโย ชาเรตพฺพา โย ชาเรยฺย อปคฺคิตี
ทฺวกฏสฺสํ อหฺมฺชาณามิ ภิกฺขเว กณฺณมตฺถรณฺนิโย อฏฺฐิมยํ
ทฺนตฺมยํ วิสาณมยํ นพฺพมยํ เวพฺพมยํ กฏฺฐมยํ ชคฺคมยํ ผลมยํ
โถหมยํ สํวณฺณามิยนฺติ ๑

[๑๕๙] เตน โข ปน สมฺเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ พหุํ โถห-
ภณฺทํ กัณฺถภณฺทํ สณฺนิจยํ กโรนฺติ ๑ มนุสฺสํ วิหารจาวกํ
อาหิณฺฑาณคฺคา ปสฺสํสํคฺคา อชฺชฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ
นาม สมนฺนา สกฺยปคฺคิยา พหุํ โถหภณฺทํ กัณฺถภณฺทํ สณฺนิจยํ
๑ ย. ม. ไปตฺถเกสฺส อยํ กณฺณมตฺถรณฺนิโยติ ปาโส น ทิสฺสํติ ๑

๑๖๓] ชุททกวดคฤกฺขณํ อณฺขนิ อณฺขนิสํถากํ กณฺณมถหรณํ ๖๓

กิริยฺสํหิตํ เสยฺยถาปํ กัสมฺปคฺคฺริกาติ ๑เป ๑ ภควโต เอตมคฺคํ
อาโรเจสฺส ๑เป ๑ น ภิกฺขเว โฉหภณฺทํ กัสมฺภณฺทํ สมนฺนิจโย
กาคพุโ ๑โย กเรยฺย อาปคฺคิ ๑ทุกกฺขสํสาติ ๑

[๑๖๐] เตน โห ปน สมนฺเยน ภิกฺขุ อณฺขนิมฺปํ อณฺขนิสํถากมฺปํ
กณฺณมถหรณนิมฺปํ พนฺชนมคฺคํ กุกฺกฺจายนฺติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ
อาโรเจสฺส ๑เป ๑ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว อณฺขนิ อณฺขนิสํถากํ กณฺณ-
มถหรณํ พนฺชนมคฺคนฺติ ๑

[๑๖๑] เตน โห ปน สมนฺเยน นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ สํฆาฏิ-
ปถฺตคฺคิกาย นิสํทนฺติ ๑ สํฆาฏิยา ปคฺคา กุชฺชนฺติ ๑ ภควโต
เอตมคฺคํ อาโรเจสฺส ๑เป ๑ น ภิกฺขเว สํฆาฏิปถฺตคฺคิกาย นิสํท-
คฺคพํ ๑โย นิสํเทยฺย อาปคฺคิ ๑ทุกกฺขสํสาติ ๑

[๑๖๒] เตน โห ปน สมนฺเยน อณฺเวยคโร ภิกฺขุ คิสาโน
โหติ ๑ คสฺส วินา อาโยคา น ฌาสฺ โหติ ๑เป ๑ ภควโต
เอตมคฺคํ อาโรเจสฺส ๑เป ๑ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว อาโยคนฺติ ๑
อถ โห ภิกฺขุํ เอตทโหสิ กถํ นุ โห อาโยโค เวทิตฺพุทฺธิ^๒ ๑
ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจสฺส ๑เป ๑ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว คณฺคํ
เวมกํ วฏฺฐิ สํถากํ สํพํ คณฺคภณฺทกนฺติ ๑

[๑๖๓] เตน โห ปน สมนฺเยน อณฺเวยคโร ภิกฺขุ อกายพนฺชโน
คามํ ปิณฺฑาย ปาวิสิ ๑ คสฺส วติยา^๓ อนฺุคฺรวาสโก ปภัสสิคฺค ๑

๑ ย. ม. อาโยเคน ๑ ๒ ย. ม. กาคพุโติ ๑ ๓ ย. ม. วติยาย ๑

มณฺธสํ ปรสฺสิตฺวา^๑ อุกฺกฏฺฐิมกํสุ ๑ โส ภิกฺขุ มรฺกฺ อโหสิ ๑
 อถ โส ภิกฺขุ อารามํ คนฺตฺวา ภิกฺขุํ เอตมคฺคํ อารโจะติ ๑
 ภิกฺขุ ภาวโต เอตมคฺคํ อารโจะติ ๑ เป ๑ น ภิกฺขเว อกาย-
 พนฺธเนน คาโม ปวิสิตฺพุโ โย ปวิสฺสยฺย อปคฺติ ทุกฺกฏฺสฺส
 อมนุษย์านามิ ภิกฺขเว กายพนฺธนฺนติ ๑

[๑๖๔] เตน โส ปน สฺมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ อุกฺกฏฺฐจฺจนิ
 กายพนฺธนํ ธารเณติ กถาพุทํ เททฺทฺทฺทํ มุรฺขํ มหฺตฺวิณํ ๑
 มณฺธสํ อชฺชฌายนฺติ ชฺชยฺนฺติ วิปาเจนฺติ ๑ เป ๑ สฺสยฺยถาปี ทิหิ
 กามภิกฺโข ๑ เป ๑ ภาวโต เอตมคฺคํ อารโจะติ ๑ เป ๑ น
 ภิกฺขเว อุกฺกฏฺฐจฺจนิ กายพนฺธนํ ธารเณตฺวา กถาพุทํ เททฺทฺทฺทํ
 มุรฺขํ มหฺตฺวิณํ โย ธารยฺย อปคฺติ ทุกฺกฏฺสฺส
 อมนุษย์านามิ ภิกฺขเว เทว กายพนฺธนํ ปฏฺฐิกํ สฺสฺสฺสฺสคฺคํ
 ๑ เป ๑ กายพนฺธนํ สฺส สฺส ๑ เป ๑ อมนุษย์านามิ ภิกฺขเว
 มุรฺขํ มหฺตฺวิณนฺติ ๑ กายพนฺธนํ สฺส อโธ ๑ เป ๑
 อมนุษย์านามิ ภิกฺขเว สฺส^๒ คณนฺติ ๑ กายพนฺธนํ สฺส ปวณฺโธ
 ๑ เป ๑ อมนุษย์านามิ ภิกฺขเว ๑

[๑๖๕] เตน โส ปน สฺมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ อุกฺกฏฺฐจฺจ
 วิเถ ธารเณติ สฺสวณฺณมยํ ๑ รุเปมยํ ๑ มณฺธสํ อชฺชฌายนฺติ

๑ ย. ม. รา. ปิตฺถเกสุ ปรสฺสิตฺวาติ ปาไซ น ทิสฺสิตฺติ ๑

๒ ย. ม. สฺสภณํ ๑ ๓ ย. วิธนฺติ ๑

๑๖๘] ขุทฺตกถาขุทฺตขุทฺต วิภา คณฺหิโก ปาສกํ ๖๕

ขัณฺหิโก วิภาเจนฺติ ๑ เป ๑ เสยฺยถาปํ คิหิ กามโกคิโนติ ๑ เป ๑
ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะสํ ๑ เป ๑ น ภิกฺขเว อจฺจุจาวจา วิภา
ชาเรตพฺพา โย ชาเรยฺย อปคฺติ ทุกฺกฏสฺส อหฺมฺชานามิ
ภิกฺขเว วิถิ อหฺมฺจิมยํ ทนฺตมยํ วิสาณมยํ นพมยํ เวพฺพมยํ
๑ เป ๑ สํวณฺนาภิมยํ สํคฺคตมยฺหิ ๑

[๑๖๖] เตน โห ปน สมนฺเยน อายสฺมา อานนฺโท ตหฺกา
สํวณฺนาภิมยํ ปารุเปตฺวา คามํ ปิณฺทาย ปาวิสิ ๑ คสฺส วาตมณฺหา-
ติกาย สํวณฺนาภิมยํ อหฺมฺจิมยํ ๑ อถ โห อายสฺมา อานนฺโท อารามํ
คณฺหิโก ภิกฺขเว เอตมคฺคํ อารโจะสํ ๑ ภิกฺขเว ภควโต เอตมคฺคํ
อารโจะสํ ๑ เป ๑ อหฺมฺชานามิ ภิกฺขเว คณฺหิโก ปาສกํ ๑

[๑๖๗] เตน โห ปน สมนฺเยน นพฺพคฺคิยา ภิกฺขเว อจฺจุจาวจา
คณฺหิโกชา โย ชาเรนฺติ สํวณฺณมยํ รุเปยฺมยํ ๑ มนุสฺสํ อหฺมฺชานามิ
ขัณฺหิโก วิภาเจนฺติ ๑ เป ๑ เสยฺยถาปํ คิหิ กามโกคิโนติ ๑ เป ๑
ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะสํ ๑ เป ๑ น ภิกฺขเว อจฺจุจาวจา
คณฺหิโกชา ชาเรตพฺพา โย ชาเรยฺย อปคฺติ ทุกฺกฏสฺส อหฺม-
ชานามิ ภิกฺขเว คณฺหิโก^๑ อหฺมฺจิมยํ ทนฺตมยํ วิสาณมยํ นพมยํ
เวพฺพมยํ อหฺมฺจิมยํ ชคฺคมยํ ผลมยํ โถหฺมยํ สํวณฺนาภิมยํ สํคฺคตมยฺหิ ๑

[๑๖๘] เตน โห ปน สมนฺเยน ภิกฺขเว คณฺหิโกมยํ ปาສกํ ๑

๑ ย. ม. รา. ปุคฺคเกสฺส วิถิ สทฺโท น ปณฺณายติ ๑

๒ ย. ม. รา. ปุคฺคเกสฺส คณฺหิโกมยํ สทฺโท น ทิสฺสติ ๑

จีวร เวทนี ๑ จีวร ชีวติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหสิ
 ๑ เป ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว คณฺหิจกฺกมํ ปาธกมฺมกฺกํ ๑ คณฺหิจก-
 กมฺมกฺกํ ปาธกมฺมกฺกํ อนุเต เวทนี ๑ โภโก วิปริยติ ๑
 ภควโต เอตมคฺคํ อารโหสิ ๑ เป ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว คณฺหิจกฺกมํ
 อนุเต เวทนี ปาธกมฺมกฺกํ สคฺคกมฺมกฺกํ วา อฏฺฐกมฺมกฺกํ วา โอคา-
 เหตุวา เวทนี ๑

[๑๖๘] เตน โข ปน สมฺเยน นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ คิหิณฺหวคฺคํ
 นิวาเสณฺติ หคฺคิโสณฺทิกํ มจฺจนวาทํ จตุกกณฺณกํ ตาตวณฺณกํ
 สคฺคกมฺมกฺกํ ๑ มนุสฺสํ อฏฺฐกมฺมกฺกํ ชีวณฺติ วิปาเจณฺติ ๑ เป ๑
 เสยฺยถาปี คิหิ กามโภคิโนติ ๑ เป ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหสิ
 ๑ เป ๑ น ภิกฺขเว คิหิณฺหวคฺคํ นิวาเสณฺทพฺพํ หคฺคิโสณฺทิกํ มจฺจน-
 วาทํ จตุกกณฺณกํ ตาตวณฺณกํ สคฺคกมฺมกฺกํ โย นิวาเสยฺย
 อาปคฺติ ทุกกฏฐสํวาทิ ๑

[๑๖๙] เตน โข ปน สมฺเยน นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ คิหิปารุคํ
 ปารุณฺติ ๑ มนุสฺสํ อฏฺฐกมฺมกฺกํ ชีวณฺติ วิปาเจณฺติ ๑ เป ๑
 เสยฺยถาปี คิหิ กามโภคิโนติ ๑ เป ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหสิ
 ๑ เป ๑ น ภิกฺขเว คิหิปารุคํ ปารุณฺทพฺพํ โย ปารุณฺทพฺพํ อาปคฺติ
 ทุกกฏฐสํวาทิ ๑

[๑๗๐] เตน โข ปน สมฺเยน นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ สํเวตฺติยํ
 นิวาเสณฺติ ๑ มนุสฺสํ อฏฺฐกมฺมกฺกํ ชีวณฺติ วิปาเจณฺติ ๑ เป ๑

๑๗๓] ขุทฺทกถาขุทฺทกนุสํ อุกฺกมฺมํ ทนฺตกฺกขฺยอชฺชาทเน ธาตํนฺวา ๖๗
เสยฺยถาปํ รมฺมโย- มฺมทวณฺณํ ๑ เป- ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโ
เจสฺส ๑ เป- ๑ น ภิกฺขเว สํเวตฺถิยํ นินฺวาเสตฺถพฺพํ โย นินฺวาเสยฺย
ธาปคฺคํ ทนฺตกฺกขฺยสํสํ ๑

[๑๗๔] เตน โห ปรํ สํมเยน นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ อุกฺกมฺมํ
ทนฺตํ ๑ มนุสฺสํ อชฺชวณฺณํ ชยฺยณฺติ วิปาเจนฺติ ๑ เป- ๑ เสยฺยถาปํ
รมฺมโย มฺมทวณฺณํ ๑ เป- ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโเจสฺส ๑ เป- ๑
น ภิกฺขเว อุกฺกมฺมํ ทนฺตํ ๑ หริคพฺพํ โย ทนฺตํ ๑ ธาปคฺคํ ทนฺ-
ตกฺกขฺย สมนฺตํ ๑ ภิกฺขเว เอตมคฺคํ อชฺชวณฺณํ สมนฺตํ ๑
ทนฺตํ ๑ ทนฺตํ ๑ โยธมฺมทนฺตํ ๑

[๑๗๕] เตน โห ปรํ สํมเยน ภิกฺขุ ทนฺตกฺกขฺยํ น ธาตํนฺติ ๑
มฺมํ ทนฺตํ ๑ โหติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโเจสฺส ๑ เป- ๑
ปณฺจเม ภิกฺขเว ธาตํนฺวา ทนฺตกฺกขฺยสํสํ อชฺชาทเน อชฺชวณฺณํ
มฺมํ ทนฺตํ ๑ โหติ ๑ รตฺตทนฺตํ ๑ น วิสฺสวณฺณํ ๑ ปิณฺดํ ๑ เสมฺหํ ๑
ภคฺคํ ๑ ปริโยนทนฺตํ ๑ ภคฺคํ ๑ น ธาตํ ๑ อเม โห ภิกฺขเว
ปณฺจ ธาตํนฺวา ทนฺตกฺกขฺยสํสํ อชฺชาทเน ๑ ปณฺจเม ภิกฺขเว
อานิสฺสํ ทนฺตกฺกขฺยสํสํ อชฺชาทเน อชฺชวณฺณํ ๑ มฺมํ น ทนฺตํ ๑ โหติ
รตฺตทนฺตํ ๑ วิสฺสวณฺณํ ๑ ปิณฺดํ ๑ เสมฺหํ ๑ ภคฺคํ ๑ น ปริโยนทนฺตํ
ภคฺคํ ๑ ธาตํ ๑ อเม โห ภิกฺขเว ปณฺจ อานิสฺสํ ทนฺต-
กฺกขฺยสํสํ อชฺชาทเน ๑ อชฺชวณฺณํ ๑ ภิกฺขเว ทนฺตกฺกขฺยสํสํ ๑

๑ ย. ม. ปริโยนทนฺตํ ๑

[๑๗๔] เตน ไช ปน สัมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ ที่ฆานิ
 ทนฺตกฺกฺขจฺจานิ ขาทนฺติ เตเหว สํมณฺเระ อาโกเฐนฺติ ๑ ภควโต
 เอตมคฺคํ อารโหเส ๑เป ๑ น ภิกฺขเว ที่ฆํ ทนฺตกฺกฺขจฺ จาทิตพฺพ
 โย ขาเทยฺย อปคฺติ ทนฺตกฺกฺขจฺ อหฺมฺมานามิ ภิกฺขเว อจฺจุ
 คุตฺตปรมํ ทนฺตกฺกฺขจฺ น จ เตนฺว สํมณฺเระ อาโกเฐตพฺโพ
 โย อาโกเฐยฺย อปคฺติ ทนฺตกฺกฺขจฺจํ ๑

[๑๗๕] เตน ไช ปน สัมเยน อณฺณตฺรสุตฺตํ ภิกฺขุโน อติ
 มนฺทาหํ^๑ ทนฺตกฺกฺขจฺ ขาทนฺตสุตฺตํ กณฺเจะ วิตคฺคํ โหติ ๑ ภควโต
 เอตมคฺคํ อารโหเส ๑เป ๑ น ภิกฺขเว อติมนฺทาหํ ทนฺตกฺกฺขจฺ
 ขาทิตพฺพ โย ขาเทยฺย อปคฺติ ทนฺตกฺกฺขจฺ อหฺมฺมานามิ
 ภิกฺขเว จตุรํคฺคํ ปจฺฉิมํ^๒ ทนฺตกฺกฺขจฺนฺติ ๑

[๑๗๖] เตน ไช ปน สัมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ ทายํ อาเพ
 เปนฺติ^๓ ๑ มนฺตํสา กุซฺณายนฺติ ชฺชยนฺติ วิปาเจนฺติ ๑เป ๑ เสยฺยถาปํ
 ทวทาหกาติ ๑เป ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเส ๑เป ๑ น
 ภิกฺขเว ทาโย อาเพเปตพฺโพ โย อาเพเปยฺย อปคฺติ
 ทนฺตกฺกฺขจฺจํ ๑

[๑๗๗] เตน ไช ปน สัมเยน วิหารา ตินคฺคหนา โหนฺติ ๑
 ทวทาเห จยฺหฺมาเน วิหารา จยฺहनฺติ ๑ ภิกฺขุ กุกฺกุจฺจายนฺติ

๑ ย. ม. อติมนฺทาหํ ๑ ๒ ย. ม. จตุรํคฺคปจฺฉิมํ ๑ ๓ ย.
 ม. อาติมนฺเตน ๑

โฆ เต ภิกขุ ภควนฺตํ เอตทโวจํ เอตทหิ ภนฺเต ภิกขุ
 นานานามา นานาโคตฺตา นานาชาจฺจา นานากุตา ปพฺพชิตา เต
 สํกาย นินฺรุติยา พุทฺธวณฺํ ทูเถนฺติ หนฺท มยํ ภนฺเต พุทฺธวณฺํ
 ฉนฺทโส อารโหเมมาติ ฯ วิคฺรหิ พุทฺโฆ ภควา กถํ หิ นาม
 คฺคฺเมห โมชปฺริสา เอวํ วทฺชถ หนฺท มยํ ภนฺเต พุทฺธวณฺํ
 ฉนฺทโส อารโหเมมาติ เหนฺตํ โมชปฺริสา อปฺปสํนฺนํ วา ปสาทาย
 ฯเปฯ วิคฺรหิตฺวา ธมฺมํ กถํ กถฺวา ภิกขุ อามนฺเตสฺสิ น
 ภิกฺขเว พุทฺธวณฺํ ฉนฺทโส อารโหเมตพฺพํ โย อารโหเมยฺย
 อาปคฺติ ทฺถกฺกฺขสฺสํ อนุชานามิ ภิกฺขเว สํกาย นินฺรุติยา พุทฺธวณฺํ
 ปรียาปฺนิตฺตุนฺติ ฯ

[๓๘๓] เตน โฆ ปน สมนฺเยน ทพฺพคฺคิยา ภิกขุ โสกายคํ
 ปรียาปฺนิตฺตุนฺติ ฯ มนุสฺสํ อชฺชฌายนฺติ ชฺชียนฺติ วิปาเจนฺติ ฯเปฯ
 เสยฺยถาปี คีหิ กามภิกฺโขโนติ ฯ อสฺสํโส โฆ ภิกขุ เสดํ มนุสฺสํ
 อชฺชฌายนฺตานํ ชฺชียนฺตานํ วิปาเจนฺตานํ ฯเปฯ อถ โฆ เต ภิกขุ
 ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเส ๑เปฯ อปี นุ โฆ ภิกฺขเว โสกายเต
 สํวทสฺสํวํ อิมสฺมํ ธมฺมวินเย อุตฺถมํ วิรูปฺหิ เวปฺปสฺสํ อาปชฺชเรยฺยาติ ฯ
 โน เหนฺตํ ภนฺเตติ ๑ อิมสฺมํ วา ปน ธมฺมวินเย สํวทสฺสํวํ
 โสกายคํ ปรียาปฺนิตฺตุนฺติ ฯ โน เหนฺตํ ภนฺเตติ ฯ น ภิกฺขเว โสกายคํ
 ปรียาปฺนิตฺตุนฺติ โย ปรียาปฺนิตฺตุนฺติ อาปคฺติ ทฺถกฺกฺขสฺสํวํ ๑

๓ ย. ม. ปิตฺตเกสฺส อิตฺตํทโท น ทิสฺสตี ๑

๑๘๕] ขุทฺตกถาขุทฺตกนุทฺตโก โสภายคัมภีระ จิตฺตวิเคราะหวิธาน ๗๓

[๑๘๒] เตน โข ปน สัมเปเนน นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ โสภายคัมภีระ
วาเจนุติ ๑ มนุสฺสํ อชฺชฌายนุติ ชีวนุติ วิปาสเจนุติ ๑ เป
เสยฺยถาปี คีหิ กามภิกฺขุโนติ ๑ เป ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อโรเจสฺสํ
๑ เป ๑ น ภิกฺขเว โสภายคัมภีระ วาเจตพฺพํ โย วาเจยฺย อปคฺคิ
ทุกฺกฏสฺสํ ๑

[๑๘๓] เตน โข ปน สัมเปเนน นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ จิตฺตวิเคราะหวิธาน
ปริยาปนฺนุติ ๑ เป ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อโรเจสฺสํ ๑ เป ๑ น
ภิกฺขเว จิตฺตวิเคราะหวิธาน ปริยาปนฺนคพฺพา โย ปริยาปนฺนญฺ
อปคฺคิ ทุกฺกฏสฺสํ ๑

[๑๘๔] เตน โข ปน สัมเปเนน นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ จิตฺตวิเคราะหวิธาน
วาเจนุติ ๑ มนุสฺสํ อชฺชฌายนุติ ชีวนุติ วิปาสเจนุติ ๑ เป
เสยฺยถาปี คีหิ กามภิกฺขุโนติ ๑ เป ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อโรเจสฺสํ
๑ เป ๑ น ภิกฺขเว จิตฺตวิเคราะหวิธาน วาเจตพฺพา โย วาเจยฺย
อปคฺคิ ทุกฺกฏสฺสํ ๑

[๑๘๕] เตน โข ปน สัมเปเนน พุทฺโธ ภควา มหิตฺยา ปริธาย
ปริวฺโต ชมมํ เทเสนฺโต จีวี ๑ ภิกฺขุ ชีวคฺคํ ภาวนา ภควา
ชีวคฺคํ สกฺโคติ อจฺจาสทฺทํ มหาสทฺทํ อถสฺสํ ๑ เตน สทฺเทน
ชมมกฺกา อมฺตรวา อโหสิ ๑ อถ โข ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ
อปี น โข ภิกฺขเว จีวีเต ชีวคฺคิ วุคฺคิ คปฺปจฺจุยา ชีเวยฺย

วา มรเญย วาติ ๑ โน เหติ ภาณเตติ ๑ น ภิกขเว ชีปีเต
ชีวาติ วคตพุโ โย วเทญย อาปคฺติ ทุกฺกฏธฺมฺมํ ๑

[๑๘๖] เตน โข ปน สมเญน มนุสฺสํ ภิกฺขุณฺโณ ชีปีเต ชีว
ภาณเตติ วทนฺติ ๑ ภิกฺขุ กุกฺกฏจายนฺตา นาทปนฺติ ๑ มนุสฺสํ
อฺฐมายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม สมนฺนา สกฺยปคฺติยา
ชีวณ ภาณเตติ วุจฺจมานา นาทปฺมฺมํ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ
อาโรเจสฺส ๑ เป ๑ คีหิ ภิกฺขเว มจฺจติกา อุนฺชานามิ ภิกฺขเว
คิหิณํ ชีวณ ภาณเตติ วุจฺจมาเนน จิรํ ชีวาติ วคฺคฺคฺติ ๑

[๑๘๗] เตน โข ปน สมเญน ภควา มหิตฺยา ปริสําย ปริวฺโต
ขมฺมํ เทเสนฺโต นิสฺสินฺโห โหติ ๑ อณฺเวยตเรน ภิกฺขุณา ตสฺสณฺ
ชายิตํ โหติ ๑ โส ๑ มา ภิกฺขุ พฺยาพาหิสฺสติ เอกมฺนตํ นิสฺสีติ ๑
อทุกฺสลา โข ภควา ตํ ภิกฺขุ เอกมฺนตํ นิสฺสินฺโห ทิสฺวาน ภิกฺขุ
อามนฺเตสฺสิ กิณฺนุ โข โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ เอกมฺนตํ นิสฺสินฺโหติ ๑
เอเตน ภาณเต ภิกฺขุณา ตสฺสณฺ ชายิตํ โส ๑ มา ภิกฺขุ พฺยาพาหิสฺสติ
เอกมฺนตํ นิสฺสินฺโหติ ๑ อปี นุ โข ภิกฺขเว ภิกฺขุณํ ตํ ชาทิตพฺพํ
ยํ ชาทิตฺวา เอวรูปาย ขมฺมกถาย ปริพาหิโร อสฺสํ ๑ โน
เหติ ภาณเตติ ๑ น ภิกฺขเว ตสฺสณฺ ชาทิตพฺพํ โย ชาเทญย
อาปคฺติ ทุกฺกฏธฺมฺมํ ๑

๑ ย. ม. ไปทุกเทศ อิตตฺทโท น ปณฺณายติ ๑ ๒ มรฺมมไปทุกเทศ
อโย สทฺโท น ปณฺณายติ ๑

๑๘๐] ขุททกขัตติยสัทธัมมปิณฑะ ปัสสัณณิกะปาฐกา วจุจกรณ ๗๓

[๑๘๑] เทน โข ปน สัมเยน อายสุมโต สารีปุตตัสสะ
อุมฺมาตฺตาพาโห โหติ ฯ อถ โข อายสุมมา มหาโมคฺคฺชธฺมฺมา
เยนํายสุมมา สารีปุตฺโต เทนุปลงฺกมฺมิ อฺปฺปลงฺกมิตฺวา อายสุมนฺตํ
สารีปุตฺตํ เอตทวโจ ปุพฺเพ เต อากุโส สารีปุตฺต อุมฺมาตฺตาพาโห
เทน ฆาตฺว โหตฺติ ฯ สสฺสเนน เม อากุโสติ ฯ ภาวโต เอตมคฺคํ
อาโรเจสฺส ฯ อญฺชานามิ ภิกฺขเว อพฺพาชปฺปจฺจยา สสฺสเน ชาติคฺคฺคฺติ ฯ

[๑๘๒] เทน โข ปน สัมเยน ภิกฺขุ อารามे คหํ คหํ
ปัสสัณณิกะโรหิตํ ฯ อารามิ ทสฺสสฺสติ ฯ ภาวโต เอตมคฺคํ
อาโรเจสฺส ฯ เปฯ อญฺชานามิ ภิกฺขเว เอตมคฺคํ ปัสสัณณิกะโรหิตํ ฯ
อารามิ ทสฺสสฺสติ โหติ ฯ เปฯ อญฺชานามิ ภิกฺขเว ปัสสัณณิกะ-
โรหิตํ ฯ ทสฺสเนน นิสฺสํสา ปัสสัณณิกะโรหิตํ ฯ เปฯ อญฺชานามิ
ภิกฺขเว ปัสสัณณิกะโรหิตํ ฯ ปัสสัณณิกะโรหิตํ ปาฐกา ปาฐกา โหติ ฯ
ภิกฺขุ หิริยนฺติ ปัสสัณณิกะโรหิตํ ฯ เปฯ อญฺชานามิ ภิกฺขเว ปริกฺขิเปตฺว
ตโย ปาฐกาเร อญฺจกาปกาเร สฺสึตาปกาเร ทารุปกาเรโรหิตํ ฯ
ปัสสัณณิกะโรหิตํ อปารุตา ทสฺสคฺคฺคฺติ โหติ ฯ เปฯ อญฺชานามิ ภิกฺขเว
อปฺปชาเนโรหิตํ ฯ

[๑๘๓] เทน โข ปน สัมเยน ภิกฺขุ อารามे คหํ คหํ วจุจ
กโรหิตํ ฯ อารามิ ทสฺสสฺสติ ฯ เปฯ ภาวโต เอตมคฺคํ อาโรเจสฺส

๑ มรฺมมโปคฺคเก ปุพฺเพ โข อากุโส โมคฺคฺชธฺมฺมา อุมฺมาตฺตาพาโห
สสฺสเนน ฆาตฺว โหตฺติ ปาโห อากโต ฯ

๑. เป ๑. อนุชานามิ ภิกขเว เอกมณฺโฑ วจุํ กาคฺคฺคฺคฺ ๑. อาราโม
 ๒. ๒. ๑. อนุชานามิ ภิกขเว วจุญฺญปณฺธิ ๑. วจุญฺญปณฺธิ
 ๓. ๓. ๑. อนุชานามิ ภิกขเว จินฺตํ ตโย จเย อธิจฺจกาจยํ
 ๔. ๔. ๑. อนุชานามิ ภิกขเว จินฺตํ ตโย จเย อธิจฺจกาจยํ
 ๕. ๕. ๑. อนุชานามิ ภิกขเว จินฺตํ ตโย จเย อธิจฺจกาจยํ
 ๖. ๖. ๑. อนุชานามิ ภิกขเว จินฺตํ ตโย จเย อธิจฺจกาจยํ
 ๗. ๗. ๑. อนุชานามิ ภิกขเว จินฺตํ ตโย จเย อธิจฺจกาจยํ
 ๘. ๘. ๑. อนุชานามิ ภิกขเว จินฺตํ ตโย จเย อธิจฺจกาจยํ
 ๙. ๙. ๑. อนุชานามิ ภิกขเว จินฺตํ ตโย จเย อธิจฺจกาจยํ
 ๑๐. ๑๐. ๑. อนุชานามิ ภิกขเว จินฺตํ ตโย จเย อธิจฺจกาจยํ
 ๑๑. ๑๑. ๑. อนุชานามิ ภิกขเว จินฺตํ ตโย จเย อธิจฺจกาจยํ
 ๑๒. ๑๒. ๑. อนุชานามิ ภิกขเว จินฺตํ ตโย จเย อธิจฺจกาจยํ
 ๑๓. ๑๓. ๑. อนุชานามิ ภิกขเว จินฺตํ ตโย จเย อธิจฺจกาจยํ
 ๑๔. ๑๔. ๑. อนุชานามิ ภิกขเว จินฺตํ ตโย จเย อธิจฺจกาจยํ
 ๑๕. ๑๕. ๑. อนุชานามิ ภิกขเว จินฺตํ ตโย จเย อธิจฺจกาจยํ
 ๑๖. ๑๖. ๑. อนุชานามิ ภิกขเว จินฺตํ ตโย จเย อธิจฺจกาจยํ
 ๑๗. ๑๗. ๑. อนุชานามิ ภิกขเว จินฺตํ ตโย จเย อธิจฺจกาจยํ
 ๑๘. ๑๘. ๑. อนุชานามิ ภิกขเว จินฺตํ ตโย จเย อธิจฺจกาจยํ
 ๑๙. ๑๙. ๑. อนุชานามิ ภิกขเว จินฺตํ ตโย จเย อธิจฺจกาจยํ
 ๒๐. ๒๐. ๑. อนุชานามิ ภิกขเว จินฺตํ ตโย จเย อธิจฺจกาจยํ

[๓๘๓] เตน โข ปน สมฺเยน ภิกฺขุ อหฺมิกาเส วจุํ
 กโรนฺตา สฺสเตนํ อญฺเณหนํ กิตฺตมฺหิ ๑. เตน ภิกฺขุ ภควโต

๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐.

ເຂັມຫຸ່ງ ອາໂຣເຈສຸ່ ໑ ເປ ໑ ອນຸຊານາມີ ກິກຸຂເວ ວຈຈຸກຸນິທິ ໑
 ວຈຈຸກຸນິຍາ ກວາງຸ່ ນ ໂຫິຕິ ໑ ເປ ໑ ອນຸຊານາມີ ກິກຸຂເວ ກວາງຸ່
 ປັງຊຸ່ງຊາງຸ່ ຄຸກຸກຸຊິກິ ຄຸກຸກຸປາສັກິ ຄຸກຸກຸພວງຸ່ ກຸປີສີ່ສັກິ ສຸຈິກິ
 ສຸກິກິ ຫາດຈຸດິກຸທິ ອາວິນຸຊນຈຸດິກຸທິ ອາວິນຸຊນຮຸຊຸນິທິ ໑ ວຈຈຸກຸນິຍາ
 ຕິນຈຸນຸຸນິ ປຣິປຕຕິ ໑ ເປ ໑ ອນຸຊານາມີ ກິກຸຂເວ ໂອກຸມເພຕຸວາ
 ຄຸດຸຕິຕຸດາວຕິຕຸຕິ ກາຕຸ ເສັດວນຸຸນິ ກາພວນຸຸນິ ເກຣກຸປຣິກຸມຸມິ ມາຕາກຸມຸມິ
 ຕຕາກຸມຸມິ ມກຣກຸນຸຕຕິ ປຸນຈຸປຸງຊິກິ ຈິວຣວິສິ ຈິວຣຮຸຊຸນິທິ ໑

[๑๘๓] เตน ไช ปน ส้มเยน วจจุญ์ อปริกขิตตา โหติ ฯ
 เตะ ภิกขุ ภควโต เอตมคฺคํ อາโรเจตุ ฯ อมนุษย์านามิ ภิกขเว ปริก-
 ขิเปคฺคํ คโย ปากาเร อัญญาปการํ สีตาปการํ ทารุณาการุนฺติ ฯ

[๑๘๕] ไกฺยสโก น โหติ ๑เป๑ อมนุษย์นมิ ภิกฺขเว ไกฺยส-
กนฺติ ๑ ไกฺยสโก นีจวตฺตโก โหติ ๑เป๑ อมนุษย์นมิ ภิกฺขเว
อจฺจวตฺตกํ กาคฺคณฺติ ๑ จโย ปริปรคฺติ ๑เป๑ อมนุษย์นมิ ภิกฺขเว
จฺฉินฺตํ ตโย จเย อธิฏฺฐกาจยํ สิตาจยํ ทารุจยนฺติ ๑ อารโหณฺตา
วิหฺมณฺนนฺติ ๑เป๑ อมนุษย์นมิ ภิกฺขเว ตโย โสฺปาณเ อธิฏฺฐกา-
โสฺปาณํ สิตาโสฺปาณํ ทารุโสฺปาณนฺติ ๑ อารโหณฺตา ปริปรคฺคณฺติ
๑เป๑ อมนุษย์นมิ ภิกฺขเว อาตมฺพณฺพาหนฺติ ๑ ไกฺยสกลฺลสฺส กวณฺณํ

น โหติ ๑ เป ๑ อหุชานามิ ภิกฺขเว กวณฺหํ ปิฏฺฐังสงฺฆาณํ อหุทฺธตํ
 อหุทฺธปาสกํ อหุทฺธพวณฺหํ กปิธํ สํจิกํ ชนฺทิกํ คาสจฺฉนฺทํ อหฺวิณ-
 ฺณจฺฉนฺทํ อหฺวิณฺณนรชฺชนฺทํ ๑ โภจฺจเก คินจฺฉนฺทํ ปรีปตฺติ ๑ เป ๑
 อหุชานามิ ภิกฺขเว โยคฺคฺมเพตฺวา อหฺตฺติคาวตฺติคํ กาคํ เสตฺวณฺทํ กาว-
 ฺวณฺทํ เกรทฺทปรีกมฺมํ มาตาทมฺมํ ตตาทมฺมํ มกรทฺทตํ ปณฺจปฏฺฐิ-
 กนฺทํ ๑ ปรีเวณํ จิกฺขตฺถ โหติ ๑ เป ๑ อหุชานามิ ภิกฺขเว มรฺมพํ
 ปกิริตฺทนฺทํ ๑ น ปรียาปฺปนฺทํ ๑ เป ๑ อหุชานามิ ภิกฺขเว ปทฺธตํ
 นิกฺขิปิตฺทนฺทํ ๑ อหฺกํ สํหิตฺทจฺฉิ ๑ เป ๑ อหุชานามิ ภิกฺขเว อหฺกนฺท-
 ฺทมนฺทํ ๑ อหฺจมนฺทํ น โหติ ๑ เป ๑ อหุชานามิ ภิกฺขเว
 อหฺจมนฺทํ นิกฺขิปิตฺทนฺทํ ๑ อหฺจมนฺทํ วาโก น โหติ ๑ เป ๑ อหุชานามิ
 ภิกฺขเว อหฺจมนฺทํ วา กนฺทํ ๑ ทฺถํ นิสฺสํหา อหฺจเมตฺติ ๑ เป ๑
 อหุชานามิ ภิกฺขเว อหฺจมนฺทํ ปาทกนฺทํ ๑ อหฺจมนฺทํ ปาทกา ปาทกา
 โหติ ๑ ภิกฺขุ หิริยนฺทํ อหฺจเมตฺติ ๑ เป ๑ อหุชานามิ ภิกฺขเว
 ปรีกฺขิปิตฺติ คโย ปาทาเร อหฺจกาปาทาเร สิตาปาทาเร ทารุ-
 ฺปาทาเร ๑ อหฺจมนฺทํ อปารุตา โหติ ๑ คินจฺฉนฺทํ นิสฺสํหา
 โหติ ๑ เป ๑ อหุชานามิ ภิกฺขเว อปรีชานนฺทํ ๑

[๑๕๕] เตน ไช ปน สมนเณ นพพคฺคิยา ภิกขุ เฮอร์นุ
 อนาคติ อนาคติ มาตาวจฺฉ โรปนคฺคิ โรปนคฺคิ สนิจนคฺคิ
 สนิจนคฺคิ ไชจนคฺคิ ไชจนคฺคิ คณคฺคิ คณคฺคิ
 เอกโคตตคฺคิ กโรนคฺคิ การาคคฺคิ อุกโคตตคฺคิ กโรน-

อภฺชกริยาบปี กัฬนฺติ มเนสสิกาบปี กัฬนฺติ ยถาวชฺเชนปี กัฬนฺติ
 หคฺคิถัมมิบปี สิกฺขนฺติ อสฺสธัมมิบปี สิกฺขนฺติ รกฺษัมมิบปี สิกฺขนฺติ
 ฆนฺธัมมิบปี สิกฺขนฺติ ฌรฺกัมมิบปี สิกฺขนฺติ หคฺคิถัสฺสปี ปุรโต ชาวนฺติ
 อสฺสธัสฺสปี ปุรโต ชาวนฺติ รกฺษัสฺสปี ปุรโต ชาวนฺติ ชาวนฺติปี
 อาชาวนฺติปี อสฺสธะเพหฺนฺติปี อปฺโปฆเณนฺติปี นิพฺพชฺเณนฺติปี มุญฺหิสีปี
 ยชฺชเณนฺติ รกฺคมชฺเณปี สงฺฆาฏี ปคฺคกริยา นจฺจนฺติ เหว วเทนฺติ
 อธิ ภคินิ นจฺจสฺสฺสฺติ นตฺถิกมฺปี เทนฺติ วิวิธมฺปี อนาจารํ อาจรนฺติ ฯ
 ภควโต เขตมคฺคํ อารโหสฺสํ ฯ เป ฯ น ภิกฺขเว วิวิธํ อนาจารํ
 อจาริตพฺพํ โย อจเรยฺย ยถารมฺโม การตพฺพโหติ ฯ

[๑๘๖] เตน โห ปน สมนฺเนน อายสฺสมนฺเต อรุเวถกสฺสเป
 ปพฺพชฺเณ สงฺฆสฺส พหุํ โถหณนํ ทารุณนํ มคฺคิกาณนํ
 อุปฺปนฺนํ โหติ ฯ อถ โห ภิกฺขวฺนํ เขตทโหสิ กิณฺนุ โห ภควตา
 โถหณนํ อนนฺนญฺจํ กิ อนนฺนญฺจํ กิ ทารุณนํ อนนฺนญฺจํ
 กิ อนนฺนญฺจํ กิ มคฺคิกาณนํ อนนฺนญฺจํ กิ อนนฺนญฺจ-
 ตนฺติ ฯ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหสฺสํ ฯ อถ โห ภควา เขตสฺมิ นิตาเน
 เขตสฺมิ ปกรเณ ชมฺมิ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ อนฺุชานามิ
 ภิกฺขเว จเปตฺวา ปหรณิ สพฺพํ โถหณนํ จเปตฺวา อาสฺนํ
 ปตฺตงฺกํ ทารุปคฺคํ ทารุปาทุกํ สพฺพํ ทารุณนํ จเปตฺวา กตกณฺจ
 กุมภกาวริกณฺจ สพฺพํ มคฺคิกาณนฺตฺติ ฯ

ชฺชททกฺวคฺคกฺขนฺตํ นิฏฺฐิตํ ปณฺจมนํ ฯ

คตฺตํขุทฺตทกขณฺณนุสํ ๑

- [๑๘๗] รุกฺเข ฌมฺเภ จ ฌมฺเภ จ อฏฺฐาเน คณฺฐสฺสคฺติยา
 วิคฺคยฺห มตฺตโก กจฺญ ชฺรฯ จ ปุณฺณปาณิกา
 วตฺติกาปฺปํ ปามฺงโค กณฺฐสฺสคฺติ น ชารเย
 กฏฺฐิ โอวฏฺฐิ กายูรํ หตฺถาภรณมฺพุทฺธิกา
 ที่ฆะ โภจฺเจ ฌเน หคฺเค สิตฺถา ขุทฺตทกขณฺณนุสํ
 อาทาสฺสคฺตคฺคณฺณนา อาทาโป มทฺทจฺจณฺณนา
 ฌนฺเจนฺติ อองฺคราคณฺณจ มุชฺรคํ คตฺตทกขณฺณนุสํ
 จกฺขุโรคํ คิรคฺคณฺณจ อายคํ สฺร พาทิรํ
 อมฺพเปตฺตคฺคณฺณนุสํ อหิ ฌนฺติ จ ฌนฺทํ
 ขุจฺจาวจฯ ปคฺคณฺณนา สฺสคฺคณฺณนา พหฺตา วตฺติ
 จิตฺตทกขณฺณนุสํ ทคฺคณฺณนุสํ ขุณฺเฬ ฌนฺทํ มคฺคณฺณนา
 ปริภณฺทํ คินฺนํ โฉปํ มาโป กุณฺโฑทิตฺถาย จ
 ทวิกา อตฺตทคฺคณฺณจ คคฺคา พนฺชนสฺสคฺคณฺณนา
 ชิตฺตํ มณฺเฑ จ ปฺปํ ฌนฺทํ อองฺเก คคฺเค ปณฺณามนฺนา
 คคฺคณฺณนุสํ จตฺถกณฺณ ปฏฺธิคฺคณฺณนา
 วิฆาติทคฺคณฺณนุสํ ปคฺคณฺณนา เปตฺติ จ นาทิกฯ
 กิณฺณนา สคฺคณฺณ สคฺคณฺณจ มคฺคณฺณนา สคฺคณฺณนา
 วิคฺคณฺณนา พนฺธิ วิคฺคณฺณนา คคฺคา ชริปปโหติ จ

กฬิมพํ โมฆสฺสคฺคณฺจ	อโรคตฺถํ อฺปาหนา
องฺคุเต ปฏิกฺคหณฺจ	อาเวธฺนณฺจ วิตฺถกํ
ปฏิกฺคหคฺคณฺจ	อัสสํคฺคํ จ พนฺธกา
อชฺโฌกาเส นิจฺวคฺค	จโย จาปี วิหณฺนเว
ปริปคํ คินฺจณฺณํ	อฺตฺตคฺคณฺจาวตฺตคํ
เสคํ กาวกวนฺณณฺจ	ปฺริกมฺมณฺจ เกรกํ
มาตากมฺมํ ตตากมฺมํ	มกรทนฺคปายิกํ ^๒
จิวรวสํ ราชฺชณฺจ	อนฺนณฺยาสิ วินายโก ๑
อฺชฺฌณฺจ ปกฺกมฺมคิ จ	กจฺฉิ นํ ปฺริกขฺชติ
วินิเวจฺยติ กฺขทฺเท	ปคฺคเณนาทาย คจฺฉนเว
ถวิกา พนฺธสฺสคฺคณฺจ	พนฺธคฺคณฺจ จ อฺปาหนา
อฺปาหณคฺคณฺจ	อัสสํคฺคณฺจ สฺสคฺคณฺจ ^๕
อฺทกาทปฺปิยํ มคฺเค	ปฺริสฺสํวณฺโจพกํ
ทมนฺทกํ เทว ฆิกฺขุ	เวธํถิ อคฺมา มฺนิ
ทณฺฑํ โอคฺคณฺจ คคฺค-	นฺนณฺยาสิ ปฺริสฺสํวณฺ ๑
มกเสหิ ปณฺเฑน	พฺหุวาทาทา จ ชีวโก
จจฺจกมฺมชฺชนฺตาชวํ	วิธเม นิจฺวคฺคโก

๑ ย. ม. องฺคุเต ปฏิกฺคหณฺจ วิตฺถกํ ถวิกพนฺธกา ๑ ๒ ย. ม.
 มกรทนฺคกํ ปฏิกฺคา ๑ ๓ ย. ม. วินิเวจฺย กฺขทฺเทปี ๑ ๔ ย.
 ม. พนฺธสฺสคฺคณฺจ ๑ ๕ ย. ม. ปคฺคณฺจ นํ ทิสฺสติ ๑

ตโย จเย วิหณฺณนฺติ	โสเปณานตมฺพเวทิกั
อชฺโฌกาเส ตินฺนจฺณณั	อฺลฺลิตฺตคฺคณฺจาวตฺตคฺคกั
เสตกั กาวณฺณณฺจ	ปฺริกมฺมณฺจ เกรกั
มาตาคมฺมํ ตตาคมฺมํ	มกฺรทนฺตปายิกั
วสั จีวรฺรชฺชณฺจ	อฺจฺจํ ว วคฺคกั กเร
จโย โสเปณพาทณฺจ	กวาหฺมึ ปิฏฺฐสํขวาหฺมึ
อฺลฺลิตฺตคฺคณฺจปาสกั	วณฺณณฺจ กมฺปิตฺตํ
สฺสจฺฉิตฺตคฺคณฺจ	อวณฺณณฺจ ราชฺชกั
มณฺฑลํ ฐมฺมเนตฺตคฺคณฺจ	มชฺชณฺจ มชฺชมคฺคิกิ
โทณิ ทฺตคฺคณฺจ จ ททิตฺ	อฺลฺลิตฺตคฺคณฺจ สวาทกั
น เสเทติ จ จิกฺขณฺตํ	โธวิ นิตฺตมฺมํ กเร
ปิฏฺฐณฺจ โภฏฺฐเก กมฺมํ	มรฺมฺพา สิตฺตนิทฺธมํ
นคฺคา ฌมฺมายํ วสฺสณฺจ	ปฏฺฐิตาถ ตโย คทึ
อฺลฺลิตฺตคฺคณฺจ จ	วณฺณณฺจ กายพณฺณ
คฺคกั กเรกฺกั จกฺกั	พหุ ภิชฺชณฺติ ภาชฺชา
โธททารุจฺจมฺมณฺจ	สวาทา ตินฺนปิฏฺฐาณิ จ
โทณิ จนฺตนิ ปาการา	จิกฺขณฺตํ นิตฺตมฺมณฺจ
สิตฺตคฺคกั โปฏฺฐวณฺ	ปฺรเวณฺณจ นิตฺตคฺคกั
จคฺคมาลํ สยณฺติ จ	คณฺธปฺปณฺ นิตฺตจฺเจ

ธาสีคตกมโพธิกัม	ภุชชเนเตกัม	ตฺวณฺณยฺ
วทฺโธ โปธิ ๑ อฏฺกมิมิ	ชฺชํ	กตฺกตฺมมฺชชํ
ธกฺขรํ กชฺชณฺเญ	เมณกัม	ปาทชฺชํ
วิฐฺปนํ ตาถวณฺณํ	มกชฺชณฺจาปิมิ	จามวี
นคฺคํ วิณา ๑ อวราเม	คโย	สิกฺกาย สมนฺมตฺติ
โรมา สิตฺตภา นชา ทชฺชา	ฉินฺทนฺตฺกคฺคิกา	ทฺกฺชา
สโธทิตํ ปมาณณฺ	วชฺชิตฺติ	ทชฺชเกสฺสตา
ชฺรํ สิตํ สิปาณฺณํ	นคฺคํ	ชฺรภณฺทกัม
มชฺชํ กปฺเปณฺติ วทฺชณฺณํ	โคโธมิ	จคฺคชฺชํ
ปริมุขํ อชฺชณฺณณฺ	ทาสี	สมนฺพาณฺณเร
อพาชา กคฺคิ วโน	ทชฺชํ	สกฺขริกาย ๑
ปตฺติ กคฺคิ อจฺจ	โธภณฺทกคฺคิ	สชฺ
ปตฺตคฺคิกคฺคิ	อโยโค	วณฺณ ๑
กตฺกคฺคิ	เททฺทกคฺคิ	มชฺชชฺ
ปฏฺฐิกา	สฺกนฺคคฺคิ	ทชฺชา
อนฺโต	โสภณฺคคฺคิ	ปวณฺณโคปิมิ
คณฺชิกา	อจฺจวณฺณ	ผลกคฺคิ
คิหิวกคฺคิ	โสณฺทํ	มจฺจ
ตาถวณฺณํ	สคฺคชฺช	คิหิปาณฺณ

สเวตติ อุกโตกา	ทนต์กฏฐากิโกฏฐเน
กณเจ วิตคัม ทายณเจ	ปฏคคิ รุกขหคคินา
สณเฐ โสกายคัม	ปริยาปนันตฺ วาญ
คิรจณนคณ วิชชา	ชิปี มงคตฺ ขาติ จ
วาตพาโห ทุสฺสคิ จ	ทคฺคณโห ทคฺคณปาทกา
หิริยหคิ ปารุทคฺคณโห	คหิ คหิ กโรหคิ จ
ทคฺคณโห กุปฺปี สขคิ	อจฺจวคคฺค จเยน จ
โสปาณณคณพพาหา	อนคเต ทคฺคณเจ ปาทกา
พหิทฺธา โทณิ กฏฐณเจ	มีจโร จ อปารโค
วจฺจกฏฐิ กวณณเจ	มีจฺจสงฺฆาณเมว จ
อจฺจกฏฐคฺคปาส	วณณเจ กมีจฺจคัม
สฺวคคิณคคคคคค	อวณณคคคคคคคค จ
รชฺช อจฺจคคคคคคคค	เสคคคคคคคคคคคค
มาตาคคคคคคคคคค	มคคคคคคคคคคคค
จฺจวคคคคคคคคคค	ชราทคคคคคคคคคค
โกฏฐเก จาปี คคคค	มคคคคคคคคคคคค
สคคคคคคคคคคคค	กคคคคคคคคคคคคค
ทคคคคคคคคคคคค	อนาคคคคคคคคคคคค

๑ ย. ทนต์กฏฐ. อวโกฏฐเน ฯ ม. ทนต์กฏฐ. อวโกฏฐโน ฯ

๒ ย. ม. ยเมเพ ฯ

โตหณฺทํ อณฺเฑวณฺ	จฺปยิตฺวา ปหฺรณฺ
จฺปยิตฺวาณฺทํ ปถถงกํ	ทารุปคฺคณฺจ ปาทกํ
สพฺพิ ทารุณยํ ภาณฺทํ	อณฺเฑวณฺ มหามฺนิ
กคกํ กุมฺภการณฺจ	จฺปยิตฺวา คถาคโต
สพฺพมฺปํ มคฺคิกการณฺทํ	อณฺเฑวณฺ อณฺกมฺปโก
ยสฺส วคฺคสฺส นิตฺเทโส	ปฺริเมณ ยทิ สมนํ
คมฺปํ สงฺฆิตฺกํ อุกฺกทาเน	นยโต คํ วิชานียา
เอวํ ทสฺสตา วคฺค	วินเย ชฺชทกฺกวคฺค
สทฺธมฺมจฺฉิตฺโก เจว	เปตฺตานณฺจณฺคคฺโค
สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส	หิตฺจฺจโค สฺสฺสฺสฺส
ปทํปกรโณ จีโร	ปฐาวโห พหุสฺสฺสฺส

เสนาสนกษณฺธิ

[๑๘๘] เตน สัมเยน พุทฺโธ ภควา ราชคเห วิหริติ เวพฺพเน
 กตมฺหทกนิวาเป ๑ เตน โช ปน สัมเยน ภควตา ภิกฺขุณฺโณ เสนาสนํ
 อปฺปญฺเจตฺตํ โหติ ๑ เเต จี ๑ ภิกฺขุ คหํ คหํ วิหริตฺติ อรณฺเญ
 รุกฺขมฺเเต ปพฺพเต กนฺทรา ยํ คิริคฺคา ยํ สํสาเน วนปตฺเต อชฺโฌกาเส
 ปตฺตตปฺปญฺเช ๑ เเต กาสสฺสํว ตโต ตโต อฺปนิกฺขมฺมตฺติ อรณฺเญ
 รุกฺขมฺมตา ปพฺพตา กนฺทรา คิริคฺคา สํसानา วนปตฺตา อชฺโฌกาสา
 ปตฺตตปฺปญฺชา ปาสาทิเกน อภิกฺกนฺเตน ปฏิกฺกนฺเตน อาโตกิเตน วิโต-
 กิเตน สัมมิณฺชิเตน ปสํริเตน โอบุชิตฺตจฺจฺจุ อิริยาปถสํปฺปนา ๑

[๑๘๙] เตน โช ปน สัมเยน ราชคฺคโโก เสฏฺฐี กาสสฺสํว
 อฺยุยานํ อคมาสี ๑ อทฺทสา โช ราชคฺคโโก เสฏฺฐี เเต ภิกฺขุ
 กาสสฺสํว ตโต ตโต อฺปนิกฺขมฺมเต อรณฺเญ รุกฺขมฺมตา ปพฺพตา
 กนฺทรา คิริคฺคา สํसानา วนปตฺตา อชฺโฌกาสา ปตฺตตปฺปญฺชา
 ปาสาทิเกน อภิกฺกนฺเตน ปฏิกฺกนฺเตน อาโตกิเตน วิโตกิเตน
 สัมมิณฺชิเตน ปสํริเตน โอบุชิตฺตจฺจฺจุ อิริยาปถสํปฺปนา ๑ ทิสฺวา-
 นสฺส จิตฺตํ ปสํติ ๑ อถ โช ราชคฺคโโก เสฏฺฐี เยน เเต ภิกฺขุ
 เตนฺอุปสงฺกมิ อฺอุปสงฺกมิตฺตฺวา เเต ภิกฺขุ เอกทโวจ สํจาหํ ภนฺเต
 วิหาเร กาเรยฺยํ วเสยฺยาถ เม วิหาเรสฺสึติ ๑ น โช คหปติ ภควตา

วิหารา อนุญญาตาคิ ๑ เตนหิ ภาเนเต ภาควนตัม ปฏิปฺญนิตฺวา
 มม อารโหเยยฺยาตาคิ ๑ เอวํ คหปตฺติ ๒ เเต ภิกฺขุ ราชคหสฺส
 เสฏฺฐิํสฺส ปฏิสฺสํสฺสฺวา เยน ภาควา เตนฺอุปสงฺกมมฺสํ อุปสงฺกมิตฺวา
 ภาควนตัม อภิวาเทตฺวา เอกมฺนตัม นิสิตฺตํ ๑ เอกมฺนตัม นิสินฺหา
 ๒ เเต ภิกฺขุ ภาควนตัม เอตทวโจ ราชคหโก ภาเนเต เสฏฺฐิํ วิหารเ
 การวเปตฺวาโม กถํ นุ ๒ ภาเนเต อเมหฺหิ^๑ ปฏิปชฺชิตพฺพนฺติ ๑

[๒๐๐] อถ ๒ ภาควา เอตฺถมฺมํ นินทาเน เอตฺถมฺมํ ปกฺรเณ ชมฺมํ
 กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ อนุชานามิ ภิกฺขเว ปนฺนํ เสนาสนานิ^๒
 วิหารํ อทฺตมโยคํ ปาสาทํ หนุมิมิํ คุหนฺติ ๑

[๒๐๑] อถ ๒ เเต ภิกฺขุ เยน ราชคหโก เสฏฺฐิํ เตนฺ-
 อุปสงฺกมมฺสํ อุปสงฺกมิตฺวา ราชคหกํ เสฏฺฐิํ เอตทวโจ อนุญญาตา
 ๒ คหปตฺติ ภาควา วิหารา ยสฺสํสฺสํทานิ กถํ มนฺนุสฺสํ ๑
 อถ ๒ ราชคหโก เสฏฺฐิํ เอกาเหเนว สฺสํสฺสํ วิหารเ ปตฺติจฺจาเปสฺสิ ๑
 อถ ๒ ราชคหโก เสฏฺฐิํ เเต สฺสํสฺสํ วิหารเ ปริโยสาเปตฺวา
 เยน ภาควา เตนฺอุปสงฺกมมฺสํ อุปสงฺกมิตฺวา ภาควนตัม อภิวาเทตฺวา
 เอกมฺนตัม นิสิตฺติ ๑ เอกมฺนตัม นิสินฺโน ๒ ราชคหโก เสฏฺฐิํ
 ภาควนตัม เอตทวโจ อชฺวาเสตฺถุ เม ภาเนเต ภาควา สฺวาคนฺยา
 ภาควตํ สทฺธิํ ภิกฺขุสงฺฆเณนาคิ ๑ อชฺวาเสตฺถิ ภาควา คฺคณฺหิภาเวเน ๑

๑ ย. ม. โปตฺตเกสฺส อเมหฺหิตฺติ ปทํ น ทิสฺสํ ๑ ๒ ย.
 เณานิ ๑ ม. เณานิ ๑

๒๐๓] เสนาสนกษมฺภัก ราชคหเสฏฺฐิจิวคฺค วิหารทานคาคา ๘๘

อลโฆ ราชคหโก เสฏฺฐี ภาควโต อธิวณฺโณ วิทิตฺวา อญฺจายาสนา
ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา ปฏกามิ ฯ อลโฆ
ราชคหโก เสฏฺฐี ศัสสะ วกฺกิตฺวา อจฺจุเยน ปณฺณํ ขาพฺณียํ
โกธนียํ ปฏฺยิทาเปตฺวา ภาควโต กาลํ อารอจาเปสิ กาลโต
ภนฺเต นิฏฺฐิตํ ภคฺคณฺติ ฯ

[๒๐๒] อลโฆ ภควา ปุพฺพพนฺหสฺสมยฺ นีวาเสตฺวา ปคฺคจิวรมาทาย
เยน ราชคหคฺคสฺส เสฏฺฐีคฺคสฺส นิเวสฺสนํ เตนฺอุปสงฺกมฺมิ อุปสงฺกมฺมิตฺวา
ปญฺญคฺคเต อาสเน นิสฺสีทิ สทฺธิ ภิกฺขุสงฺฆเณ ฯ อลโฆ ราชคหโก
เสฏฺฐี พุทฺธปฺปมฺขํ ภิกฺขุสงฺฆํ ปณฺณเตน ขาพฺณียเณ โกธนียเณ
สทฺคฺคา สมนฺคปฺเปตฺวา สมนฺปวาเรตฺวา ภควนฺตํ ภคฺคตาวิ อโณตฺตปคฺค-
ปาณํ เอกมฺนตํ นิสฺสีทิ ฯ เอกมฺนตํ นิสฺสินฺโน โฆ ราชคหโก
เสฏฺฐี ภาควนฺตํ เอตทโวจ เอเต เม ภนฺเต สฏฺฐี วิหารา
ปญฺญคฺคตฺเถน สคฺคคฺคตฺเถน ทารายิตฺวา กถาหํ ภนฺเต เตสุ วิหารเสสุ
ปฏฺยปชฺชามฺมิตฺติ ฯ เตนฺหิ คฺควํ คหปติ เต สฏฺฐี วิหารเ อากคฺคา-
นาคคฺคสฺส จาคฺคทฺธิคฺคสฺส สงฺฆคฺคสฺส ปคฺคิจฺจาเปหิตฺติ ฯ เอวํ ภนฺเตติ
โฆ ราชคหโก เสฏฺฐี ภาควโต ปฏฺยิตฺตฺคฺคา เต สฏฺฐี วิหารเ
อากคฺคานาคคฺคสฺส จาคฺคทฺธิคฺคสฺส สงฺฆคฺคสฺส ปคฺคิจฺจาเปสิ ฯ อลโฆ
ภควา ราชคหกํ เสฏฺฐี อิมานิ คาคาหิ อนฺนโมทิตฺติ

[๒๐๓] สิตํ อุนฺนํ ปฏฺยิทฺติ คโต พาวมิกานิ ฯ

สิริสเป ฯ มกเส สิสิเร จาปี อญฺจโย

๒๐๘] เสนาสนกษณฺฐกํ ตัณฺนิ ตาถาณิ ตินฺนจุตฺตนา วาตปานานิ ๘๘

ปาสกนฺธุ ๑ กวาฏฺฐา น มุสฺสียนฺธุ ๑ เป ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว
อาวิณฺณจฺจุทฺทํ อาวิณฺณจฺจชฺชนฺธุ ๑ กวาฏฺฐา น ถิกฺขณฺธุ ๑ เป ๑
อนุชานามิ ภิกฺขเว อคฺคพวณฺณํ กปฺปิสฺสํ สฺฐิจํ ชฺชิกนฺธุ ๑

[๒๐๙] เคน โห ปน สฺมเยน ภิกฺขุ น สกฺโกณนฺธุ กวาฏฺฐํ
อปาปริตฺตํ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจสฺสํ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว
ตาทจฺจุทฺทํ ตัณฺนิ ตาถาณิ โถหตถาถํ กฺกุชฺฐตถาถํ วิสาณตาทนฺธุ ๑
เยมี เต อคฺคมาเวตฺวา ปวิสฺสนฺธุ ๑ วิหารา อคฺคตฺตา โหนฺธุ ๑
ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจสฺสํ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว ยนฺตํ สฺฐิจนฺธุ ๑

[๒๑๐] เคน โห ปน สฺมเยน วิหารา ตินฺนจุตฺตนา โหนฺธุ
สฺสีกาเถ สฺสีกา อุนฺนกาเถ อุนฺนหา ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจสฺสํ ๑
อนุชานามิ ภิกฺขเว โอคฺคุมฺพเตว อุตฺถิตฺตาวตฺถิตฺตํ กาคฺคนฺธุ ๑

[๒๑๑] เคน โห ปน สฺมเยน วิหารา อวาตปานกา โหนฺธุ
อจฺจุชฺฐสฺสํ ทคฺคณฺธา ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจสฺสํ ๑ อนุชานามิ
ภิกฺขเว ตัณฺนิ วาตปานานิ เวทิกาวาตปานิ ชาตวาตปานิ สฺถาก-
วาตปานนฺธุ ๑ วาตปานนฺตริกาย กาลกามิ วคฺคฺติโยมี ปวิสฺสนฺธุ ๑
ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจสฺสํ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว วาตปานจ-
กฺกนฺธุ ๑ จกฺกนฺตริกาย กาลกามิ วคฺคฺติโยมี ปวิสฺสนฺธุ ๑ เป ๑
อนุชานามิ ภิกฺขเว วาตปานกวาฏฺฐํ วาตปานภิสฺสิกนฺธุ ๑

[๒๑๒] เคน โห ปน สฺมเยน ภิกฺขุ ฌมายํ สยนฺธุ ๑

๓ ย. มุสฺสียนฺธุ ๑

คคตานิปี จีวรานิปี ปัสสัฏกานิ โหนติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ
 อารโหเส ๑ อชฺชานามิ ภิกฺขเว ตินสฺสณฺณริกฺขนิติ ๑ ตินสฺสณฺณริกํ
 อชฺชทฺเรหิปี อชฺชจิกฺกาหิปี ชชชติ ๑ เป ๑ อชฺชานามิ ภิกฺขเว มิมฺหานิ ๑
 มิมฺหยา คคตานิ ทุกฺขานิ โหนติ ๑ เป ๑ อชฺชานามิ ภิกฺขเว
 วิทตมณฺเญจกฺขนิติ^๒ ๑

[๒๐๘] เตน โข ปน สมฺเยน สงฺฆสฺส สัสสาณิกโก มสฺสารโก
 มณฺเญจ อชฺชปฺปนฺโน โหติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเส ๑
 อชฺชานามิ ภิกฺขเว มสฺสารกํ มณฺเญจกฺขนิติ ๑ มสฺสารกํ ปัสสั
 อชฺชปฺปนฺโน โหติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเส ๑ อชฺชานามิ
 ภิกฺขเว มสฺสารกํ ปัสสัณฺนิติ ๑

[๒๐๙] เตน โข ปน สมฺเยน สงฺฆสฺส สัสสาณิกโก พุทฺธิกาพทฺโธ
 มณฺเญจ อชฺชปฺปนฺโน โหติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเส ๑
 อชฺชานามิ ภิกฺขเว พุทฺธิกาพทฺธํ มณฺเญจกฺขนิติ ๑ พุทฺธิกาพทฺธํ ปัสสั
 อชฺชปฺปนฺโน โหติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเส ๑ อชฺชานามิ
 ภิกฺขเว พุทฺธิกาพทฺธํ ปัสสัณฺนิติ ๑

[๒๑๐] เตน โข ปน สมฺเยน สงฺฆสฺส สัสสาณิกโก กุฬิรปาทโก
 มณฺเญจ อชฺชปฺปนฺโน โหติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเส ๑
 อชฺชานามิ ภิกฺขเว กุฬิรปาทกํ มณฺเญจกฺขนิติ ๑ กุฬิรปาทกํ ปัสสั
 อชฺชปฺปนฺโน โหติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเส ๑ อชฺชานามิ

๑ ย. ม. ตินสฺสณฺณวารกฺขนิติ ตินสฺสณฺณวารโก ๑ ๒ ย. ปิณฑมณฺเญจกฺขนิติ ๑

๒๓๓] เสนาสนกฤษณกัม ใส่นานิกโก มณฺโโจ อาสนนุทิกโก สตุตฺตโค ๘๓

ภิกฺขเว กุฬิรปาทกัม ปิฉนฺติ ฯ

[๒๓๒] เตน โห ปน สมนฺเณ สงฺฆสฺส ใส่นานิกโก อาหจฺจปาทโก มณฺโโจ อุပ္ปนฺโน โหติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจสฺสุ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว อาหจฺจปาทกัม มณฺจฺนฺติ ฯ อาหจฺจปาทกัม ปิฉํ อุပ္ปนฺนํ โหติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจสฺสุ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว อาหจฺจปาทกัม ปิฉนฺติ ฯ

[๒๓๓] เตน โห ปน สมนฺเณ สงฺฆสฺส อาสนนุทิกโก อุပ္ปนฺโน โหติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจสฺสุ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว อาสนนุทิกนฺติ ฯ อจฺจุโก อาสนนุทิกโก อุပ္ปนฺโน โหติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจสฺสุ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว อจฺจุกมฺปิ อาสนนุทิกนฺติ ฯ สตุตฺตโค อุပ္ปนฺโน โหติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจสฺสุ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว สตุตฺตกนฺติ ฯ อจฺจุโก สตุตฺตโค อุပ္ปนฺโน โหติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจสฺสุ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว อจฺจุกมฺปิ สตุตฺตกนฺติ ฯ ภทฺทปิฉํ อุပ္ปนฺนํ โหติ ฯ เป ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว ภทฺทปิฉนฺติ ฯ ปิฉิกา อุပ္ปนฺนา โหติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจสฺสุ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว ปิฉิกนฺติ ฯ เขพกปาทกัม ปิฉํ อุပ္ปนฺนํ โหติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจสฺสุ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว เขพกปาทกัม ปิฉนฺติ ฯ อามตฺถวณฺณิกัม ปิฉํ อุပ္ปนฺนํ โหติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจสฺสุ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว อามตฺถวณฺณิกัม ปิฉนฺติ ฯ ผลกัม อุပ္ปนฺนํ โหติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ

๒๓๘] เสนาสนกษत्रกํ อทฺธกกายิกพิมฺโพนานิ อุณฺณภิสํ ๘๓

โหติ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ อารโหเส ๑ อมนุษย์านามิ ภิกฺขเว สํสฺสํ^๑
มณฺจํ เวเชตฺตุนฺติ^๒ ๑ อํคานิ พหุํ สํสฺสํ ปริยาทियนฺติ ๑ เป ๑
อมนุษย์านามิ ภิกฺขเว อํคเ วิชฺฌิตฺวา อฏฺฐปทํ เวเชตฺตุนฺติ ๑ โฉพํ
อุปฺปนฺนํ โหติ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ อารโหเส ๑ อมนุษย์านามิ
ภิกฺขเว จิตฺมิกํ กาคฺตุนฺติ ๑ ตฺถิกา อุปฺปนฺนา โหติ ๑ เป ๑ อมนุษย์านามิ
ภิกฺขเว วิชฺฌेतฺวา พิมฺโพนํ กาคํ ตํณิ ตฺถานิ รุกฺขตฺถํ
ถคาตฺถํ โปฏฺถํตฺถนฺติ ๑

[๒๓๘] เตน โข ปน สมนฺเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ อทฺธกกายิกานิ
พิมฺโพนานิ ชาเรนฺติ ๑ มนุสฺสํ วิหารจวริกํ อาหิณฺชนฺตา ปสฺสํติคา
อุชฺฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ ๑ เป ๑ เสยฺยถาปํ คีทํ กามโกคฺคิโนติ
๑ เป ๑ ภควโต เอตมตฺถํ อารโหเส ๑ น ภิกฺขเว อทฺธกกายิกานิ
พิมฺโพนานิ ชาเรตฺตพฺพานิ โย ชาเรยฺย อปคฺติ ทฺถกฏฺฐสฺส
อมนุษย์านามิ ภิกฺขเว สํสฺสํปฺमानํ พิมฺโพนํ กาคฺตุนฺติ ๑

[๒๓๘] เตน โข ปน สมนฺเยน ราชคฺเห คิรคฺคสฺมชฺโช โหติ ๑
มนุสฺสํ มหามคฺคตํ อคฺคาย ภิสํโย ปฏฺฐิยาเทนฺติ อุณฺณภิสํ
โจพภิสํ วากภิสํ คิณภิสํ ปณฺณภิสํ ๑ เเต วิคฺคิตฺเต สมนฺชฺเช
ณฺวํ อุปฺปาเวตฺวา^๓ หรณฺติ ๑ อทฺธสํสฺสํ โข ภิกฺขุ สมนฺชฺชญฺจํ
พหุํ อุณฺณมฺปิ โจพมฺปิ วากมฺปิ คิณมฺปิ ปณฺณมฺปิ ฉทฺธิคํ^๔ ๑

๑ อยํ สํสฺสํสํสฺสํ โย. ม. ไปคฺคเกตฺตํ น ทิสฺสํติ ๑ ๒ ย. เวตฺตุนฺติ ๑
ม. เวเชตฺตุนฺติ ๑ ๓ ย. ม. โอปาเวตฺวา ๑ ๔ ย. ฉทฺธิคานิ ๑

ทิสฺวาน ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเส ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว มณฺเญ
ภิสฺสโย อุนฺณภิสฺสํ ใจฺพภิสฺสํ วากภิสฺสํ คินภิสฺสํ ปณฺณภิสฺสํ ๒

[๒๒๐] เตน โข ปน สมฺเยน สงฺฆสฺสํ เสนาสนปริกฺขาริกํ^๑
ทุสฺสํ อูปฺปนํ โหติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเส ๑ อนุชานามิ
ภิกฺขเว ภิสฺสํ โอนนุทฺติคฺคํ^๒ ๑

[๒๒๑] เตน โข ปน สมฺเยน ภิกฺขุ มณฺเญภิสฺสํ ปิเสํ สํหฺรณฺติ^๓
ปิเสภิสฺสํ มณฺเญ สํหฺรณฺติ ๑ ภิสฺสโย ปริภิชฺชนฺติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ
อารโหเส ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว โอนนุทฺตมณฺเญ โอนนุทฺตปิเสนฺติ ๑
อฺตุตฺถกํ อกริควา สนฺนถรณฺติ^๔ ๑ เหฏฺฐโค นิปฺปาณฺนฺติ^๕ ๑ เป ๑
อนุชานามิ ภิกฺขเว อฺตุตฺถกํ กริควา สนฺนถริควา ภิสฺสํ โอนนุทฺติคฺคํ ๑
ณฺวิ อูปฺปาณฺนฺติว หรณฺติ ๑ เป ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว โสฬฺสีคฺคํ^๖ ๑
หฺรณฺติเยว ๑ เป ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว ภคฺคิกมฺมณฺติ ๑ หฺรณฺติ-
เยว ๑ เป ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว หคฺคภคฺคินฺติ^๗ ๑

[๒๒๒] เตน โข ปน สมฺเยน ติคุติยานํ เสยฺยาโย เสตฺวณฺณาย
โหนฺติ ๑ กาวณฺณกตา ภูมि ๑ เกรกฺปริกมฺมกตา ภคฺคิ ๑
พฺหุ มนุสฺสา เสยฺยาเปกฺชกา คจฺจนฺติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ
อารโหเส ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว วิหารเ เสตฺวณฺณํ กาวณฺณ-

๑ ย. เสนาสนปริกฺขารทุสฺสํ ๑ ๒ ย. ม. โอนนุทฺติคฺคํ ๑
๓ ม. สนฺนถรณฺติ ๑ ๔ ย. สํหฺรณฺติ ๑ ๕ ย. ม. นิปฺปาณฺนฺติ ๑
๖ ย. โสฬฺสีคฺคํ ๑ ม. โสฬฺสีคฺคํ ๑ ๗ ย. ม. ภคฺคิกมฺมณฺติ ๑

๒๒๕] เสนาสนกฺขนฺทํ กุสฺมฺปิณฺโฑ เกรฺกา กุณฺทกมฺคฺติกา ๙๕

เกรฺกปริกมฺมฺนฺติ ฯ

[๒๒๓] เตน โข ปน สฺมเยน ฌรฺสํย ภิกฺขุติยา เสฺตวณฺโณ
น นิปคฺติ ฯ ภควโต เอตมฺคฺตํ อารโจะสุํ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว
กุสฺมฺปิณฺทํ ทควา ปาณิกาย ปฏฺิพาเหฺตวํ เสฺตวณฺณํ นิปาเตฺคฺนฺติ ฯ
เสฺตวณฺโณ อนิพฺพนฺนีโย โหติ ฯ ภควโต เอตมฺคฺตํ อารโจะสุํ ฯ
อุนฺชานามิ ภิกฺขเว สฺนฺทกมฺคฺติกํ ทควา ปาณิกาย ปฏฺิพาเหฺตว
เสฺตวณฺณํ นิปาเตฺคฺนฺติ ฯ เสฺตวณฺโณ อนิพฺพนฺนีโย โหติ ฯ เปฯ
อุนฺชานามิ ภิกฺขเว อิกฺกาฬ ปิฏฺุจฺมทฺทนฺติ ฯ

[๒๒๔] เตน โข ปน สฺมเยน ฌรฺสํย ภิกฺขุติยา เกรฺกา น
นิปคฺติ ฯ ภควโต เอตมฺคฺตํ อารโจะสุํ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว
กุสฺมฺปิณฺทํ ทควา ปาณิกาย ปฏฺิพาเหฺตว เกรฺกํ นิปาเตฺคฺนฺติ ฯ
เกรฺกา อนิพฺพนฺนียา โหติ ฯ เปฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว กุณฺทกมฺคฺติกํ
ทควา ปาณิกาย ปฏฺิพาเหฺตว เกรฺกํ นิปาเตฺคฺนฺติ ฯ เกรฺกา
อนิพฺพนฺนียา โหติ ฯ ภควโต เอตมฺคฺตํ อารโจะสุํ ฯ อุนฺชานามิ
ภิกฺขเว สํสํปฺกฏฺิ^๒ สฺติฏฺเถเตถกนฺติ ฯ อจฺจุสฺสํสํนํ โหติ ฯ ภควโต
เอตมฺคฺตํ อารโจะสุํ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว โจพฺเพน ปจฺจุทฺทริคฺนฺติ ฯ

[๒๒๕] เตน โข ปน สฺมเยน ฌรฺสํย ภุมฺมิกาย กาวณฺโณ
น นิปคฺติ ฯ เปฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว กุสฺมฺปิณฺทํ ทควา ปาณิกาย
ปฏฺิพาเหฺตว กาวณฺณํ นิปาเตฺคฺนฺติ ฯ กาวณฺโณ อนิพฺพนฺนีโย

๓ ยฺ. ม. ปฏฺิพาหิตฺวา ฯ ๒ ยฺ. สํสํปฺกฏฺุทฺทํ ฯ ม. สํสํปฺกฏฺุทฺทํ ฯ

โหติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะสุ ๑ อหฺมฺชานามิ ภิกฺขเว
 ฅณฺฑมคฺคิ^๑ ทคฺวา ปาณิกาย ปฏฺิพาเหตุว กาพวณฺณํ นิปาเต-
 คฺคฺมุติ ๑ กาพวณฺโณ อหฺมฺพฺนํ โหติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ
 อารโจะสุ ๑ อหฺมฺชานามิ ภิกฺขเว อิกฺกาณํ กถาวันฺติ ๑

[๒๒๖] เตน โห ปน สมฺเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู วิหารเ
 ปฏฺิภาณจิตฺตํ การาเปณฺติ อิตฺถํรูปํ ปุริสํรูปํ ๑ มนุสฺสา วิหารจาริกํ
 อาหิณฺชนฺตา ปสฺสํติว อชฺชฅายณฺติ ชัยณฺติ วิปาเจณฺติ ๑เป ๑
 เสยฺยถาปี คีทํ กามโกคิโนติ ๑เป ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะสุ ๑
 น ภิกฺขเว ปฏฺิภาณจิตฺตํ การาเปตพฺพํ อิตฺถํรูปํ ปุริสํรูปํ โย
 การาเปยฺย อาปคฺติ ทฺวณฺณสฺส อหฺมฺชานามิ ภิกฺขเว มาตถกมฺมํ
 ตถากมฺมํ มกรทนฺตํ ปณฺจปฏฺิณฺติ ๑

[๒๒๗] เตน โห ปน สมฺเยน วิหารา นิจฺจวคฺคกฺกา โหณฺติ ๑
 อุกฺเกน โอคฺคตริยณฺติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะสุ ๑เป ๑
 อหฺมฺชานามิ ภิกฺขเว อจฺจวคฺคกํ กาคฺคณฺติ ๑ จโย ปวิปคฺติ ๑เป ๑
 อหฺมฺชานามิ ภิกฺขเว จินฺตํ คโย จเย อิจฺจุสกาจยํ สิตาจยํ ทารุ-
 จยณฺติ ๑ อารโหณฺตา วิหณฺณณฺติ ๑เป ๑ อหฺมฺชานามิ ภิกฺขเว
 คโย สัปปาเน อิจฺจุสกาโสปปาณํ สิตาโสปปาณํ ทารุโสปปาณณฺติ ๑
 อารโหณฺตา ปวิปคฺติ ๑เป ๑ อหฺมฺชานามิ ภิกฺขเว อาตมพฺพนพาณฺติ ๑

[๒๒๘] เตน โห ปน สมฺเยน วิหารา อาพกมฺมฺทา ปากฺกฺวา^๒

๑ ยฺ. ม. ฅณฺฑมคฺคิ^๑ ๒ อยํ สทฺโท ยฺ. ม. ไปคฺคเกสุ น ทิสฺสํติ ๑

๒๓๑] เสนาสนกฤษณรตํ ชุทฺทกวิहार กุฏกุปาโท วิธานํ ๘๗

โหนติ ๑ ภิกฺขุ หิริยนฺติ นิปฺชฺชิตฺ๑ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ อารโหเจสฺ๑ ๑
อนุชานามิ ภิกฺขเว ติโรกรณินฺติ ๑ ติโรกรณํ อุกฺขิปิตฺวา โอโธ-
เกนฺติ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ อารโหเจสฺ๑ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว
อชฺชฌกฺขทกนฺติ ๑ อชฺชฌกฺขทกา อฺปรโต โอโธเกนฺติ ๑ ภควโต
เอตมตฺถํ อารโหเจสฺ๑ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว ตโย คพฺเพ สีวิกา-
คพฺภํ นาฬิกาคพฺภํ หนฺมมียคพฺพนฺติ ๑

[๒๒๘] เตน โข ปณ สํเยน ภิกฺขุ ชุทฺทเก วิหารเ มชฺเฌ
คพฺภํ กโรนฺติ ๑ อฺปฺจาโร น โหติ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ อารโ-
เจสฺ๑ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว ชุทฺทเก วิหารเ เอกมณฺธํ คพฺภํ
กาตุํ มหฺลลเก มชฺเฌติ ๑

[๒๓๐] เตน โข ปณ สํเยน วิหารสฺส กุฏกุปาโท ชิริติ ๑
ภควโต เอตมตฺถํ อารโหเจสฺ๑ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว กุฏกุปา-
ทกนฺติ ๑ วิหารสฺส กุฏโท โอวสฺสตี ๑ เป ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว
ปริตฺตคานถิกฺกํ อุตฺทาสฺสนฺติ ๑

[๒๓๑] เตน โข ปณ สํเยน อณฺเฑครสฺส ภิกฺขุโน ตินฺจณฺทนา
อหิ ชนฺเช ปปติ ๑ โส ภโต วิสฺสัสมกาสี ๑ ภิกฺขุ อฺปฺชาวิตฺวา
ตํ ภิกฺขุํ เอตทโวจํ กิสฺส ตฺวํ อวฺโส วิสฺสัสมกาสีติ ๑ อถ โข
โส ภิกฺขุณฺํ เอตมตฺถํ อารโหเจสฺ๑ ๑ ภิกฺขุ ภควโต เอตมตฺถํ
อารโหเจสฺ๑ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว วิธานนฺติ ๑

๑ ย. ม. อุตฺทาสฺสนฺติ ๑

๒๓๖] เสนาสนกฺขมฺหํ จีวรวิโส จีวรรัชฺช ปานียสํสา ๘๘

ปริปตฺนติ ๑เป ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว อาตมฺพณฺพาหฺนติ ๑ อุปฏฺ-
จํานสํสาถาย คิณฺจฺณฺณํ ปริปตฺติ ๑เป ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว
โอคฺมุเพตฺวา อุตฺถิตฺตาวตฺตํ กาคํ เสตฺวณฺณํ กาวณฺณํ เกรก-
ปริกมฺมํ มาตาคมฺมํ ตตาคมฺมํ มกฺรทฺนตํ ปณฺจปฏฺกํ จีวรวิโส
จีวรรัชฺชนฺติ ๑

[๒๓๖] เตน โข ปน สมฺเยน ภิกฺขุ อชฺโฌกาเส ฌมายํ
จีวรํ ปตฺตฺนติ ๑ จีวรํ ปัสสํกํ โหติ ๑เป ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว
อชฺโฌกาเส จีวรวิโส จีวรรัชฺชนฺติ ๑เป ๑ ปานียํ โอคฺปฺปติ
๑เป ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว ปานียสํสํ ปานียมณฺทปฺนติ ๑
ปานียสํสา นีจวตฺตฺกา โหติ ๑ อุตฺเทน โอคฺตฺริยติ ๑เป ๑
อนุชานามิ ภิกฺขเว อจฺจวตฺตฺกํ กาคฺนฺติ ๑ จโย ปริปตฺติ ๑เป ๑
อนุชานามิ ภิกฺขเว จินฺตํ ตโย จเย อิจฺจํกาจยํ สิทฺธาจยํ
ทารุจฺยนฺติ ๑ อาโรหฺนฺตา วิหฺนฺตฺนฺติ ๑เป ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว
ตโย โสปฺาณํ อิจฺจํกาโสปฺาณํ สิทฺทาโสปฺาณํ ทารุโสปฺาณนฺติ ๑
อาโรหฺนฺตา ปริปตฺนติ ๑เป ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว อาตมฺพณ-
พาหฺนติ ๑ ปานียสํสาถาย คิณฺจฺณฺณํ ปริปตฺติ ๑เป ๑ อนุชานามิ
ภิกฺขเว โอคฺมุเพตฺวา อุตฺถิตฺตาวตฺตํ กาคํ เสตฺวณฺณํ กาวณฺณํ
เกรกฺปริกมฺมํ มาตาคมฺมํ ตตาคมฺมํ มกฺรทฺนตํ ปณฺจปฏฺกํ จีวรวิโส
จีวรรัชฺชนฺติ ๑ ปานียภาชนํ น สํวิชฺชติ ๑เป ๑ อนุชานามิ
ภิกฺขเว ปานียสงฺขํ ปานียสํราวณฺติ ๑

๒๓๘] เสนาสนกฺขນุทํ อคฺคิธํดา ตโย จยา ตโย โสပါณา ๓๐๓

กาคฺคฺนุติ ๑ อคฺคิธํดา นิจฺจวตฺตกา โหติ ๑ อุตฺแทน โອคฺคฺกริยติ
๑ เป ๑ อหฺมฺชานามิ ภิกฺขเว อหฺมฺจวตฺตกํ กาคฺคฺนุติ ๑ จโย ปริปตฺติ
๑ เป ๑ อหฺมฺชานามิ ภิกฺขเว จินฺตํ ตโย จเย อหฺมฺชกฺกจํ สิทฺธจํ
ทารุจฺจนุติ ๑ อารโหณฺดา วิหณฺณนุติ ๑ เป ๑ อหฺมฺชานามิ ภิกฺขเว
ตโย โสปาเน อหฺมฺชกฺกโสปานํ สิทฺธโสปานํ ทารุโสปานนุติ ๑
อารโหณฺดา ปริปตฺติ ๑ เป ๑ อหฺมฺชานามิ ภิกฺขเว อตฺมพฺพนพาหฺนุติ ๑
อคฺคิธํดา ย กวาวํ น โหติ ๑ เป ๑ อหฺมฺชานามิ ภิกฺขเว กวาวํ
มิจฺจํสงฺฆวํ อหฺมฺชกฺกํ อหฺมฺชกฺกปฺปํ อหฺมฺชกฺกพฺพวํ กปฺปํสํ สํจิกํ
หฺมฺจิกํ คตฺตจฺฉิหํ อวิหฺมฺชจฺฉิหํ อวิหฺมฺชจฺฉิหํ ๑ อคฺคิธํดา ย
ติณฺจฺจนุติ ปริปตฺติ ๑ เป ๑ อหฺมฺชานามิ ภิกฺขเว โອคฺคฺมฺเพตฺวา
อหฺมฺชกฺกคฺคฺคฺคํ กาคํ เสงฺกฺคฺคฺคํ กาคฺคฺคฺคํ เกรกฺกปฺริกฺกมํ มาตา-
กมํ ตตฺตาคมํ มกฺกทฺทกํ ปณฺณปฺปิกํ จํวํสํ จํวํรฺรชฺชนุติ ๑
อวราโม อปฺริกฺกคฺคฺคฺคํ โหติ ๑ อชกฺกํ ปสฺสกํ อปฺโรเป
วิหฺมฺเชนุติ ๑ ภคฺคฺคฺคํ อตฺมคฺคํ อโรจฺจํ ๑ อหฺมฺชานามิ ภิกฺขเว
ปฺริกฺกคฺคํ ตโย วญฺเญ เวพฺพวํ กณฺณกาวํ ๑ ปริหฺมฺช ๑ โกองฺชโก
น โหติ ๑ คคฺคฺคํ อชกฺกํ ปสฺสกํ อปฺโรเป วิหฺมฺเชนุติ ๑
อหฺมฺชานามิ ภิกฺขเว โกองฺชกํ อเปสํ ยมกฺกวํ ไตรณํ ปติหฺมฺช ๑
โกองฺชเก ติณฺจฺจนุติ ปริปตฺติ ๑ เป ๑ อหฺมฺชานามิ ภิกฺขเว โອคฺคฺมฺ-
เพตฺวา อหฺมฺชกฺกคฺคฺคฺคํ กาคํ เสงฺกฺคฺคฺคํ กาคฺคฺคฺคํ เกรกฺกปฺริกฺกมํ

๑ ย. ม. วาญฺเญ เวพฺพวํ กณฺณกาวํ ๑ ม. กณฺณกาวํ ๑

มาตากมมัมม ตตากมมัมม มกรทนต์กัมม ปณฺจปฏิกนฺติ ๑ อาราโม
จิฏฐตฺโต โหติ ๑ เป ๑ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว มรุมฺพํ อูปกิริตฺตุนฺติ ๑
น ปริยาปฺนุนฺติ ๑ เป ๑ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว ปทริสฺสํ นิกฺขิปปิตฺตุนฺติ ๑
อุกกัมมํ สมนฺนิฏฺฐิตฺติ ๑ เป ๑ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว อุกกนฺนิทฺตมฺมุนฺติ ๑

[๒๔๐] เคน ไช ปน สัมเมเนน ราชา มาคโช เตณฺนิโย พิมฺพิ-
สํวโร สํวรสฺสํ อคฺคทาย สํวรามคฺคิตฺกาสเมปํ ปาสํทํ การาเปคฺคาโม
โหติ ๑ อถโช ภิกฺขวฺนํ เขตฺตโหสิ กิํ นุ ไช ภคฺวตา นทํ
อนฺนุเปวคฺคุนฺติ ๑ ภคฺวโต เขตฺตมคฺคํ อวโรเจสฺสํ ๑ อุนฺชานามิ
ภิกฺขเว ปณฺจ นทนามิ อธิฏฺฐกาณทํ สิตาณทํ สํวราณทํ ตินฺจ-
ณทํ ปณฺณจฺจณทมนฺติ ๑

ภาณวาร์ นิฏฺฐิตํ ปจฺมํ ๑

[๒๔๑] เคน ไช ปน สัมเมเนน อนาถปิตฺตโก คหปติ ราช-
คหสฺสํ เสฏฺฐสฺสํ ภคินฺนปิตฺตโก โหติ ๑ อถโช อนาถปิตฺตโก
คหปติ ราชคหํ อคฺคมาสิ เกณจิเทว กรณฺนิเยน ๑

[๒๔๒] เคน ไช ปน สัมเมเนน ราชคหเกณ เสฏฺฐจินา สํวาค-
นาย พุทฺธปฺปมฺนุโช สํวโฆ นิมนฺติโต โหติ ๑ อถโช ราชคหโก
เสฏฺฐจฺจิ ทาเส จ กมฺมกเร จ อาณานิเปสิ เตนฺนิ ภณฺเน กาสสฺสํ
อฏฺฐจฺจาย ยาคฺคโย ปจถ ภคฺคานิ ปจถ สุปานิ สัมปาเทถ
อฏฺฐคฺคิริภคฺคานิ สัมปาเทถาติ ๑

[๒๔๓] อถโช อนาถปิตฺตกสฺสํ คหปติสฺสํ เขตฺตโหสิ ปุพฺพเพ

๒๔๔] เสนาสนกฤษณ์ อมาตย์ปณิธิโกศลพิศณุ เขตวนนิทาน ๓๐๓

ชวามิ คหปติ มยิ อากเต สัพพกิจจานิ นิภูมิตุวา มมณฺเณว
สทฺธิ ปฏิสมฺโมติ โสทานาย วิภูตฺตฺโรโป ทาเส จ กมฺมกเร
จ อาณาเปสึ เตนฺหิ ภณฺเณ กาสสฺสเสว อญฺจาย ยาคฺโข ปจถ
ภคฺตานิ ปจถ สุปานิ สมนฺปาเทถ อุตฺตริภคฺตานิ สมนฺปาเทถาติ
กิณฺหุ โช อิมสฺส คหปติสฺส อาวาโห วา ภวิสฺสตี วิวาโห วา
ภวิสฺสตี มหายนฺโณ วา ปจฺจุปฺปจฺจิตฺโต ราชา วา มากโข เสนิโย
พิมฺพิสฺสโร นิมนฺติโต สุวาทนาย สทฺธิ พณฺณิกายเณนาติ ๑

[๒๔๔] อถโช ราชคหโก เสฏฺฐี ทาเส จ กมฺมกเร จ
อาณาเปตฺวา เยน อมาตย์ปณฺธิโก คหปติ เตนฺปสงฺกมิ อฺป-
สงฺกมิตฺวา อมาตย์ปณฺธิเกณ คหปตินา สทฺธิ ปฏิสมฺโมติตุวา
เอกมฺหุํ นิสฺสีติ ๑ เอกมฺหุํ นิสฺสินฺ โช ราชคหํ เสฏฺฐี อมา-
ตย์ปณฺธิโก คหปติ เอตทโวจ ปุพฺเพ โช ตวํ คหปติ มยิ
อากเต สัพพกิจจานิ นิภูมิตุวา มมณฺเณว สทฺธิ ปฏิสมฺโมทสึ
โสทานิ ตวํ วิภูตฺตฺโรโป ทาเส จ กมฺมกเร จ อาณาเปสึ
เตนฺหิ ภณฺเณ กาสสฺสเสว อญฺจาย ยาคฺโข ปจถ ภคฺตานิ ปจถ
สุปานิ สมนฺปาเทถ อุตฺตริภคฺตานิ สมนฺปาเทถาติ กิณฺหุ โช เค
คหปติ อาวาโห วา ภวิสฺสตี วิวาโห วา ภวิสฺสตี มหายนฺโณ
วา ปจฺจุปฺปจฺจิตฺโต ราชา วา มากโข เสนิโย พิมฺพิสฺสโร
นิมนฺติโต สุวาทนาย สทฺธิ พณฺณิกายเณนาติ ๑ น เม โช คหปติ

๑ ย. ม. พณฺณิกายเณนาติ ๑ ๒ ย. โชสทฺโท ย. ม. ปอตุถเกสฺน ทิสฺสตี ๑

อาวาโห วา^๑ ภวิสฺสติ นปี วิวาโห วา ภวิสฺสติ นปี ราชา
 มากโร เณโย พิมฺพิสาโร นิมนฺติโค สุวาทนาย สฺทฺธิ พตฺธิกา-
 เยน อปีจ เม มหายญฺโฆ ปจฺจุปฺปจฺจิตฺตํ สุวาทนาย พุทฺธป-
 ปมุโฆ สฺงฺโฆ นิมนฺติโคติ ๑ พุทฺธโรติ ตฺวํ คหปติ วเทสฺสติ ๑
 พุทฺธโรตาหํ คหปติ วทามํติ ๑ พุทฺธโรติ ตฺวํ คหปติ วเทสฺสติ ๑
 พุทฺธโรตาหํ คหปติ วทามํติ ๑ พุทฺธโรติ ตฺวํ คหปติ วเทสฺสติ ๑
 พุทฺธโรตาหํ คหปติ วทามํติ ๑ โฆโสปี โฆ เอโส คหปติ
 ทฺตฺตโก โลกสฺมํ ยทิตํ พุทฺธโรติ^๒ ๑ สกฺกา นุ โฆ คหปติ
 อิมํ กาลํ ตํ ภควนฺตํ ทสฺสํนาย อุปสฺงฺกมิตฺตุํ อรหฺนํตํ สํมาสํมพุทฺธ-
 ธนฺติ ๑ อกาโล โฆ คหปติ อิมํ กาลํ ตํ ภควนฺตํ ทสฺสํนาย
 อุปสฺงฺกมิตฺตุํ อรหฺนํตํ สํมาสํมพุทฺธํ เสวทานิ ตฺวํ กาเถน ตํ
 ภควนฺตํ ทสฺสํนาย อุปสฺงฺกมิตฺตํ อรหฺนํตํ สํมาสํมพุทฺธธฺติ ๑

[๒๕๕] อถโฆ อนาถปิณฺฑิโก คหปติ เสวทานาหํ กาเถน
 ตํ ภควนฺตํ ทสฺสํนาย อุปสฺงฺกมิตฺตํ อรหฺนํตํ สํมาสํมพุทฺธธฺติ
 พุทฺธคคาย สติยา นิปฺชฺชิตฺวา^๓ รตฺติยา สฺทํ ทิกฺขตฺตํ อญฺจาสํ ปภาตํ
 มณฺเฑมาโน ๑ อถโฆ อนาถปิณฺฑิโก คหปติ เยน สํวณทวารํ
 เตนฺอุปสฺงฺกมิ ๑ อมฺหุสฺสา ทวารํ วิวริสฺสุ ๑ อถโฆ อนาถปิณฺฑิกสฺส
 คหปติสฺส นคฺรมา นิกฺขมณฺคสฺส อาโลโก อนุตรรายิ ๑ อนุ-

๑ วาสทฺโท ย. ม. โปตุถเกสฺส สพุทฺธ น ทิสฺสติ ๑ ๒ ย.
 ม. ยทิตํ พุทฺธ พุทฺธโรติ ๑ ๓ ย. ม. นิปฺชฺชิตฺวา ๑

๒๔๗] เสนาสนกษत्रภัก อมาถป็นุชิกคหปติวตุ สักวคภา ๓๐๕

กาโร ปาตุโรหิ ๑ ภย ฌมกิตคต โคมหังโส อุตปาติ ๑ คโต
ว ปุณ นีวคิตคกาโม อโหสิ ๑

[๒๔๖] อถโฆ สักวโก ยกโฆ อนุตรหิโต สัททมนุสัสสาเวสิ
สคัม หตุถิ สคัม อสัสสา สคัม อสัสสคัรรภา
สคัม กณณวา สหัสसानิ อามุคตมณิกุณนุชตา
เอกสัสส ปทวักคิหารสัสส กถุถิ นาคุณนุติ โสฬสิ ๑

อภิกุณม คหปติ อภิกุณม คหปติ อภิกุณนุคเต เสงุโย
โน ปฏิกุณนุคติ ๑

[๒๔๗] อถโฆ อมาถป็นุชิกสัสส คหปติสัสส อนุทธาโร อนุตร-
ราชิ ๑ อาโตโก ปาตุโรหิ ๑ ยัม อโหสิ ภย ฌมกิตคต
โคมหังโส โส ปฏิปัสสคัมภิ ๑ คติยมปิ โฆ ๑เป๑ คติยมปิ
โฆ อมาถป็นุชิกสัสส คหปติสัสส อาโตโก อนุตรราชิ ๑ อนุทธาโร
ปาตุโรหิ ๑ ภย ฌมกิตคต โคมหังโส อุตปาติ ๑ คโต ว
ปุณ นีวคิตคกาโม อโหสิ ๑ คติยมปิ โฆ สักวโก ยกโฆ
อนุตรหิโต สัททมนุสัสสาเวสิ

สคัม หตุถิ สคัม อสัสสา สคัม อสัสสคัรรภา
สคัม กณณวา สหัสसानิ อามุคตมณิกุณนุชตา
เอกสัสส ปทวักคิหารสัสส กถุถิ นาคุณนุติ โสฬสิ ๑

อภิกุณม คหปติ อภิกุณม คหปติ อภิกุณนุคเต เสงุโย โน
ปฏิกุณนุคติ ๑ คติยมปิ โฆ อมาถป็นุชิกสัสส คหปติสัสส อนุทธาโร

อนุตรรายิ ๑ อาโลโก ปาตุรโหสิ ๑ ยํ อโหสิ ภาณํ นมฺภิตตํ
โถมหํโส โส ปฏฺฐิปปสฺสํภิ ๑ อถโฆ อนาถปฺเปณฺทิกโก คหปติ
เยน ตํคณํ เตนฺปสฺสงฺกมิ ๑

[๒๔๘] เตน โฆ ปน สมนฺเยน ภควา รตฺติยา ปจฺจุสฺสํยํ
ปจฺจุจฺจุจาย อชฺโฌกาเส จงฺกมฺติ ๑ อทฺทสา โฆ ภควา ตํ
อนาถปฺเปณฺทิกํ คหปติ ทฺวโร ๑ อากจฺจนฺตํ ทิสฺวาน จงฺกมา
โอรฺหิตฺวา ปณฺณคฺคเต อาสเน นิสฺสีติ ๑ นิสฺสรุช โฆ ภควา
อนาถปฺเปณฺทิกํ คหปติ เขตทโวจ เอหิ สฺสฺสคฺคาคิ ๑ อถโฆ
อนาถปฺเปณฺทิกโก คหปติ นามเน มํ ภควา อาตปตฺติ หฺมฺโง
จฺจุคฺคโค เยน ภควา เตนฺปสฺสงฺกมิ อฺปสฺสงฺกมิตฺวา ภควโต
ปาเทสฺส สิริสา นิปฺพิคฺวา ภควนฺตํ เขตทโวจ กจฺจิ ภนฺเต ภควา
สฺสํ สยิตฺถาคิ ๑

[๒๔๙] สฬฺพพา เว สฺสํ เสดฺติ พฺราหฺมโน ปรีนิพฺพุโต

โย น ติมฺปติ กาเมสฺส สฺตฺติภฺวโต นิรฺุปฺติ ๑

สฬฺพพา อาสคฺคิโย เจตฺวา วิเนยฺย หทฺเย ทฺรํ

อฺปสฺสนฺโต สฺสํ เสดฺติ สมนฺตํ ปปฺปญฺย^๒ เจตฺโสติ ๑

[๒๕๐] อถโฆ ภควา อนาถปฺเปณฺทิกสฺส คหปติสฺส อนฺนุพฺพุพิกํ
กเถสิ ๑ เสยฺยถํ ๑ ทานกถํ สฺตฺถกถํ สคฺคกถํ กามานํ
อาทึนํว โธการํ สจฺจิกเถสฺส เมกฺขมฺเม อานิสฺสํ ปกาเสสิ ๑

๑ อยํ คํสฺสทโท ยฺ ย. ม. ปโปคฺคเถสฺส น ทิสฺสติ ๑ ๒ ยฺ. อปฺปญฺย ๑

๒๕๙] เสนาสนกษนุชกั อนาคตปิณัติกคหปติวตุฏฐ ฐมมจกฐุ ๓๐๗

ยทา ภควา อนุณาสี อนาคตปิณัติก คหปติ กถตติจิตต์ มุทจิจิตต์
วินีวณจิตต์ กุทกคจิตต์ ปณฺณจิตต์ อด ยา พุทธานํ สํมกฺกัธิกา
ฐมมเทธนา ตํ ปกาเสธิ ทุกุชํ สํมทญํ นิโรธํ มคฺคํ ฯ
เสยฺยถาปํ นาม สํทุชํ วคฺคํ อปคตกาฬํ สํมมเทว ธรรมํ ปฏิคุ-
คณฺเอยฺย เอวเมว อนาคตปิณัติกสฺส คหปติสฺส คสฺมิเวยว ชาติเน
วิรัชํ วัคคมํ ฐมมจกฐุ กุทปาติ ยงฺกิลฺลิจิ สํมทญฺฐมมํ สํพพฺพคํ
นิโรธฐมมฺนติ ฯ

[๒๕๙] อดโธ อนาคตปิณัติโก คหปติ ทิฏฐฐมฺโม ปคตฐมฺโม
วิทิตฐมฺโม ปริโยคาพฺพฐมฺโม ตินฺนวิจิจฺจุโธ วิคคกถกโก เวธํ-
รชฺชปฺปคฺโค อปฺรปฺปจฺจุโย สคฺคํ สํสเน ภควคฺคํ เขตทโวจ
อภิกกณฺคํ ภาณเต อภิกกณฺคํ ภาณเต เสยฺยถาปํ ภาณเต นิฏฺฐชฺชิตํ
วา กุกฺกุชฺเชยฺย ปฏิจฺจนฺนํ วา วิวเรยฺย มุพฺพสฺส วา มคฺคํ
ชาจิกฺกเชยฺย อนุชกาเร วา เคตปฺปชฺชิตํ ชาเรยฺย จกฺขมฺนโค
รูปานิ ทกฺขณฺตํติ เอวเมว ภควคฺคา อเนกปริยาเยน ฐมฺโม ปกาสิโธ
เอธํ ภาณเต ภควคฺคํ สรรณํ คจฺฉามิ ฐมฺมณฺจ ภิกฺขุสงฺฆณฺจ
อุปาธกํ มํ ภควา ชาเรตุ อชฺชตคฺเค ปาณฺเปตํ สรรณํ คตํ
อริวเสตุ จ เม ภาณเต ภควา สฺวาคนฺาย ภคฺคํ สทฺธํ ภิกฺขุ-
สงฺฆเณวติ ฯ อริวเสธิ ภควา คฺคณฺเหภาเวณ ฯ อดโธ อนาคตปิณัติโก
คหปติ ภควโธ อริวสํ วิทิตฺวา อญฺจายาสฺนา ภควคฺคํ อภิ-
วาทฺเตว ปทกฺขินํ กตฺวา ปกฺกามิ ฯ

[๒๕๒] อตุโลสสิ โข ราชคหโก เสฏฐี อนาคตีณชิตินน กิร
 คหปตินา สุวาทนาย พุทธปมฺมุโห สงฺโฆ นินฺนุติโตติ ฯ ๑ อถโห
 ราชคหโก เสฏฐี อนาคตีณชิตินน คหปติ เอตทโวจ คยา กิร
 คหปติ สุวาทนาย พุทธปมฺมุโห สงฺโฆ นินฺนุติโต ตฺวณฺจาสี
 อากนฺตฺโก เทมิ เต คหปติ เวยฺยาโยกํ เยน ตฺวํ พุทธปมฺมุสฺส
 สงฺฆสฺส ภคฺตํ ภเรยฺยาสีติ ฯ ๑ อถ คหปติ อตฺถิ เม เวยฺยาโยกํ
 เยนํหิ พุทธปมฺมุสฺส สงฺฆสฺส ภคฺตํ ภริสฺสํมิตฺติ ฯ ๑

[๒๕๓] อตุโลสสิ โข ราชคหโก เนคโม อนาคตีณชิตินน
 กิร คหปตินา สุวาทนาย พุทธปมฺมุโห สงฺโฆ นินฺนุติโตติ ฯ ๑
 อถโห ราชคหโก เนคโม อนาคตีณชิตินน คหปติ เอตทโวจ คยา
 กิร คหปติ สุวาทนาย พุทธปมฺมุโห สงฺโฆ นินฺนุติโต ตฺวณฺจาสี
 อากนฺตฺโก เทมิ เต คหปติ เวยฺยาโยกํ เยน ตฺวํ พุทธปมฺมุสฺส
 สงฺฆสฺส ภคฺตํ ภเรยฺยาสีติ ฯ ๑ อถ อญฺญ อตฺถิ เม เวยฺยาโยกํ
 เยนํหิ พุทธปมฺมุสฺส สงฺฆสฺส ภคฺตํ ภริสฺสํมิตฺติ ฯ ๑

[๒๕๔] อตุโลสสิ โข ราชชา มากโห เสณิโย พิมฺพิสาโร อนาคตี
 อนาคตีณชิตินน กิร คหปตินา สุวาทนาย พุทธปมฺมุโห สงฺโฆ นินฺนุติ
 โตติ ฯ ๑ อถโห ราชชา มากโห เสณิโย พิมฺพิสาโร อนาคตีณชิตินน
 คหปติ เอตทโวจ คยา กิร คหปติ สุวาทนาย พุทธปมฺมุโห
 สงฺโฆ นินฺนุติโต ตฺวณฺจาสี อากนฺตฺโก เทมิ เต คหปติ
 เวยฺยาโยกํ เยน ตฺวํ พุทธปมฺมุสฺส สงฺฆสฺส ภคฺตํ ภเรยฺยาสีติ ฯ ๑

๒๕๖] เสนาสนกฤษณกัม อนาคตมีนุชิตกคหปติวตฺถุ ภคฺคทานัน ๑๐๘

อถ เตว อตฺถิ เม เวยฺยายิกํ เยนาหํ พุทฺธรปฺปมฺขสฺสํ สํวสฺสํ
ภคฺคํ กริสฺสํมิตฺติ ฯ

[๒๕๕] อถ โข อนาคตมีนุชิตโก คหปติ สสฺสํสา รตฺติยา อจฺจุเยน
ราชคคหสฺสํ เสฏฺฐิสฺสํ นิเวสฺสเน ปณฺณํ ขาทนํ โภชนํ ปฏฺิ-
ยาทาเปตฺวา ภควโต กถํ อาโรจาเปสฺสิ ทาโต ภนฺเต นิฏฺฐิตํ
ภคฺคณฺหิตํ ฯ อถ โข ภควา ปุพฺพพณฺหสฺมยํ นิวาเสตฺวา ปคฺคจฺจวราทาย
เยน ราชคคหสฺสํ เสฏฺฐิสฺสํ นิเวสฺสนํ เคนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิทฺวา
ปณฺณคฺคเต อาสเน นิสฺสํติ สทฺธิํ ภิกฺขุสงฺฆเณ ฯ อถ โข อนาคตมีนุชิตโก
คหปติ พุทฺธรปฺปมฺขํ ภิกฺขุสงฺฆํ ปณฺณํเตน ขาทนํเยน โภชนํเยน
สทฺธกฺกา สมนุทฺปปेतฺวา สมนฺปวาเรตฺวา ภควนฺคํ ภคฺคตาวิ โอนฺค-
ปคฺคปาณํ เอกมฺหคฺคํ นิสฺสํติ ฯ เอกมฺหคฺคํ นิสฺสนฺโน โข อนาคตมีนุชิตโก
คหปติ ภควนฺคํ เขตฺทวโจ อธิวาเสตฺถ เม ภนฺเต ภควา สํวตฺถิยํ
วสฺสํสาวาสํ สทฺธิํ ภิกฺขุสงฺฆเณนาติ ฯ สฺสณฺณาคาเร โข คหปติ ตถาคตา
อภิรมนฺคิตฺติ ฯ อณฺเวยาคํ ภควา อณฺเวยาคํ สฺสคฺคตาติ ฯ อถ โข
ภควา อนาคตมีนุชิตกํ คหปติ ชมฺมิยา กถาย สมนุทฺสเสตฺวา สมาท-
เปตฺวา สมนุคฺคเตเชตฺวา สมนฺปหํเสตฺวา อจฺจุจายาสฺนา ปกฺกามิ ฯ

[๒๕๖] เตน โข ปน สมนฺเยน อนาคตมีนุชิตโก คหปติ พหุมิคฺคโต
โหติ พหุสฺสหาโย อาเทยฺยวโจ ฯ อถ โข อนาคตมีนุชิตโก คหปติ
ราชคคเ ทํ กรณํยํ ตีเรตฺวา เยน สํวตฺถิํ เตน ปกฺกามิ ฯ
อถ โข อนาคตมีนุชิตโก คหปติ อนฺตรามคฺคเ มนุสฺสเส อาณาเปสฺสิ

อารามะ อญฺญา กโรถ วิหาระ ปติฏฐาเปถ ทานานิ ปฏฺฐาเปถ
 อิทานิ พุทฺโธ โถเถ อญฺปนฺโน ใต้ จ มยา ภควา นิมนฺติโต
 อิมินา มคฺเคน อากฺขณฺตีตฺติ ๑ อถโฆ เต มนุสฺสํ อณาทปฺปณฺทิกเณ
 คหปตินา อญฺโยชิตา อารามะ อกฺกํ วิหาระ ปติฏฐาเปสฺสุ
 ทานานิ ปฏฺฐาเปสฺสุ ๑ อถโฆ อณาทปฺปณฺทิกโก คหปติ สํวตฺถิ
 คณฺหา สมนฺตา สํวตฺถิ อญฺวิโถเกสิ กคฺค นุ โฆ ภควา
 วิหเรยฺย ยํ อสฺสํ คามโต เณว อติทฺฐเร น อจฺจาณฺเณ
 คมฺนาคมนฺตมฺปนฺนํ อตฺถิกานํ อตฺถิกานํ มนุสฺสํ อภิกฺกมฺนียํ ทิवा
 อปฺปาภิณฺณํ รตฺติ อปฺปสทฺทํ อปฺปนิคฺโขสฺสํ วิชนวาคํ มนุสฺส-
 ราชเสยฺยํ ปฏฺฐิสฺสตาณฺสํารูปฺนติ ๑ อทฺทสา โฆ อณาทปฺปณฺทิกโก
 คหปติ เขตฺตสฺส ราชกุมารสฺส อญฺยานํ คามโต เณว อติทฺฐเร น
 อจฺจาณฺเณ คมฺนาคมนฺตมฺปนฺนํ อตฺถิกานํ อตฺถิกานํ มนุสฺสํ
 อภิกฺกมฺนียํ ทิवा อปฺปาภิณฺณํ รตฺติ อปฺปสทฺทํ อปฺปนิคฺโขสฺสํ
 วิชนวาคํ มนุสฺสราชเสยฺยํ ปฏฺฐิสฺสตาณฺสํารูปํ ทิสฺวาน เณ
 เขตฺโต ราชกุมารโ ติณฺสปสฺสงฺกมิ อปฺปสฺสงฺกมิทฺวา เขตํ ราชกุมารํ
 เขตฺทโวจ เทหิ เม อญฺยปฺปคฺค อญฺยานํ อารามํ กาคฺคณฺติ ๑
 อเทฺยโย คหปติ อารามิ อมฺปี โกฏฺฐิสฺสตาณฺสํารูปํ ๑ คหิโต
 อญฺยปฺปคฺค อารามิ ๑ น คหปติ คหิโต อารามิ ๑ คหิโต
 น คหิโตติ โวหาริเก มหามคฺเค ปุณฺณํ ๑ มหามคฺคา เอวมาหฺสฺสุ
 ยโต คยา อญฺยปฺปคฺค อคฺโข กโต คหิโต อารามิ ๑ อถโฆ

๒๕๖] เสด็จมาณภุมรินทร์ อนาคตเป็นนิกคคหปติวคฤ เสด็จมา ๑๑๑

อนาคตเป็นนิกโก คหปติ สกนฺเทหิ หิรณฺณํ นิพฺพหหาเปตฺวา เสด็จมา
โกฏฐิณฺณํ ๑ สกนฺเทหิ หิรณฺณํ โลกสฺส โอภาสสฺส
โกฏฐิกสํมาภูตา นปฺปโหติ ๑ อถ โข อนาคตเป็นนิกโก คหปติ
มณฺธสฺส อาณาเปติ ๑ สกนฺเทหิ หิรณฺณํ อาหเร อิมํ โอภาส
สํมาภูตํ ๑ อถ โข เสด็จมา ราชกุมารสฺส เอตทโหติ น
โห อิทํ โอภาสํ ภาวสฺส คหปติ ๑ สกนฺเทหิ หิรณฺณํ
ปริจฺจสฺส ๑ อถ โข เสด็จมา ราชกุมาร โศภณํ คหปติ ๑ สกนฺเทหิ
เอตทโหติ ๑ สกนฺเทหิ ๑ มาตํ โอภาสํ สกนฺเทหิ ๑ เทหิ
เมตํ โอภาสํ ๑ เมตํ ๑ ทานํ ภาวสฺส ๑ อถ โข อนาคตเป็นนิกโก
คหปติ ๑ ยํ โข เสด็จมา ราชกุมาร โศภณํ ๑ มาตมณฺธสฺส
มทฺธสฺส ๑ โข ปน เสด็จมา ๑ มาตมณฺธสฺส ๑ อิมสฺมि ๑ มณฺธสฺส
ปสาโทติ ๑ โอภาสํ เสด็จมา ราชกุมารสฺส ๑ อถ โข
เสด็จมา ราชกุมาร ๑ สกนฺเทหิ ๑ โอภาสํ ๑ โศภณํ ๑ มาเปติ ๑ อถ โข
อนาคตเป็นนิกโก คหปติ เสด็จมา วิหารา การาเปติ ๑ ปริเวณานิ
การาเปติ ๑ โศภณํ การาเปติ ๑ อุปฺปจฺจสาธนาโย การาเปติ
๑ อคฺคิสาธนาโย การาเปติ ๑ กปฺปียกฺกโย การาเปติ ๑ ๑ จุจกฺกโย
การาเปติ ๑ จุจกเม การาเปติ ๑ จุจกมนสาธนาโย การาเปติ
๑ อุตฺปาเน การาเปติ ๑ อุตฺปานสาธนาโย การาเปติ ๑ ๑ สกนฺเทหิ
การาเปติ ๑ สกนฺเทหิ ๑ โศภณํ ๑ โศภณนิโย การาเปติ

๑ ย. ม. ปาหาลิ ๑

อหิ ปณมฺหิ ทพิทฺโท น มํ โกจิ โยวทติ วา อหุสํสํติ วา
 นวกมมํ วา อธิฏฺเฐตฺติ ๑ อสฺสํสํ ๒ ภิภฺชฺช คสฺสํ ทพิทฺทสฺสํ
 คุณฺณวายสฺสํ อชฺฌณายนคสฺสํ ชียนคสฺสํ วิปาเจนคสฺสํ ๑ อถ ๒
 เต ภิภฺชฺช ภควโต เอตมคฺคํ อาริเจตฺ ๑ อถ ๒ ภควา เอตสฺมี
 นิทานเ เอตสฺมี ปกรเณ ชมฺมี กถํ กตฺวา ภิภฺชฺช อามนฺเตติ
 อหุชานามิ ภิภฺชเว นวกมมํ ทาคุ นวกมฺมิโก ภิภฺชเว ภิภฺช
 อสฺสํสํกํ อปชฺชสฺสํติ กิณฺติ นุ ๒ วิหาโร ชิปฺปํ ปริโยสํ
 คจฺเจยฺยติ ชนฺนคฺคสฺสํ ปฏิสฺงฺขริสฺสํติ ๑ เอวเมว ปน ภิภฺชเว
 ทาคพฺพํ ๑ ปชฺมํ ภิภฺชฺช ยาจิตพฺพโ ๑ ยาจิตฺวา พฺยคฺเคน ภิภฺชฺชนา
 ปฏิพฺเพน สํโฆ ปาเปตพฺพโ สฺสณาคฺ เม ภนฺเต สํโฆ ยทิ
 สํฆสฺสํ ปคฺคกถํ สํโฆ อิตฺถนฺนามสฺสํ คหปติโน วิหารํ
 อิตฺถนฺนามสฺสํ ภิภฺชฺชโน นวกมมํ ทเทยฺย ๑ เอสา เปตฺติ ๑
 สฺสณาคฺ เม ภนฺเต สํโฆ สํโฆ อิตฺถนฺนามสฺสํ คหปติโน
 วิหารํ อิตฺถนฺนามสฺสํ ภิภฺชฺชโน นวกมมํ เทติ ๑ ยสฺสํยสฺมโต ชมฺติ
 อิตฺถนฺนามสฺสํ คหปติโน วิหารสฺสํ อิตฺถนฺนามสฺสํ ภิภฺชฺชโน นวกมมสฺสํ
 ทานํ โส คุณฺนสฺสํ ยสฺสํ นกฺขมฺติ โส ภาเสยฺย ๑ ทินฺโน
 สํฆเณ อิตฺถนฺนามสฺสํ คหปติโน วิหาโร อิตฺถนฺนามสฺสํ ภิภฺชฺชโน
 นวกมมํ ชมฺติ สํฆสฺสํ คสฺมา คุณฺนํ ๑ เอวเมตํ ชารยํมฺติ ๑

[๒๖๐] อถ ๒ ภควา เวธํติยํ ยถาภิรํหํ วิหริตฺวา เยน
 สํวคฺคํ เตน จาริกํ ปฏฺกามิ ๑ เตน ๒ ปน สมนฺเณ นพฺพคฺคิยานํ

ภิกขุณฺโณ อหุเตวาลิกา ภิกขุ พุทฺธบฺปมฺหุสฺสํ สํหุสฺสํ ปุโรโต ปุโรโต
 คนฺตุวา วิหารเ ปริคฺคณฺหนฺติ เสงฺฆยาโย ปริคฺคณฺหนฺติ อิทํ
 อมฺหากํ อปฺปชฺฌายานํ ภวิสฺสํติ อิทํ อมฺหากํ อาริยานํ ภวิสฺสํติ
 อิทํ อมฺหากํ ภวิสฺสํคํติ ฯ อถ โข อายสฺมา สํวริปฺตุโต พุทฺธบฺปมฺหุสฺสํ
 สํหุสฺสํ ปิฏฺฐิจิโต ปิฏฺฐิจิโต คนฺตุวา วิหารเสุ ปริคฺคณฺหนฺติ เสงฺฆยาสุ
 ปริคฺคณฺหนฺติ เสงฺฆยํ อถ ภมาโน อถ เชนฺตรสฺมํ รุกฺขมฺมูเต นิสฺสํติ ฯ
 อถ โข ภควา รคฺคิยา ปจฺจุสฺสํมยํ ปจฺจุสฺสํชํย อุกฺกาสํ ฯ อายสฺมา ปิ
 สํวริปฺตุโต อุกฺกาสํ ฯ โก เอตฺถาติ ฯ อหํ ภควา สํวริปฺตุโตติ ฯ
 กิสฺสํ ควํ สํวริปฺตุติ อธิ นิสฺสํโนติ ฯ อถ โข อายสฺมา สํวริปฺตุโต
 ภควโต เอตมฺคณฺ อารโหเจสิ ฯ

[๒๖๓] อถ โข ภควา เอตสฺมํ นิตาเน เอตสฺมํ ปกฺรเมน
 ภิกฺขุสฺสํมํ สํนุธิปาทาเปตฺวา ภิกฺขุ ปฏฺฐิจิโน สจฺจํ กิร ภิกฺขเว
 อหุเตวาลิกานํ ภิกฺขุณฺโณ อหุเตวาลิกา ภิกฺขุ พุทฺธบฺปมฺหุสฺสํ สํหุสฺสํ
 ปุโรโต ปุโรโต คนฺตุวา วิหารเ ปริคฺคณฺหนฺติ เสงฺฆยาโย ปริคฺคณฺหนฺติ
 อิทํ อมฺหากํ อปฺปชฺฌายานํ ภวิสฺสํติ อิทํ อมฺหากํ อาริยานํ
 ภวิสฺสํติ อิทํ อมฺหากํ ภวิสฺสํคํติ ฯ สจฺจํ ภควาติ ฯ วิคฺรหิ
 พุทฺโธ ภควา กถํ หิ นาม เต ภิกฺขเว โมฆปฺริสา พุทฺธบฺปมฺหุสฺสํ
 สํหุสฺสํ ปุโรโต ปุโรโต คนฺตุวา วิหารเ ปริคฺคณฺหนฺติ เสงฺฆยาโย
 ปริคฺคณฺหนฺติ อิทํ อมฺหากํ อปฺปชฺฌายานํ ภวิสฺสํติ อิทํ อมฺหากํ
 อาริยานํ ภวิสฺสํติ อิทํ อมฺหากํ ภวิสฺสํคํติ เนตํ ภิกฺขเว

๒๒๑] เถื่อนาสนกฤษณรํ กาวววกกา อคฺคาสนํ อคฺโคทกํ ๓๓๕

[illegible]

ภควา อรหา โส อรหติ อคฺคาสํ อคฺคโคทํ อคฺคปี่ณฺฑนฺติ ฯ
 เอกจุเจ ภิกฺขุ เอวมาหํสุ โย ภควา เทวฺชฺช โส อรหติ
 อคฺคาสํ อคฺคโคทํ อคฺคปี่ณฺฑนฺติ ฯ เอกจุเจ ภิกฺขุ เอวมาหํสุ
 โย ภควา นพภินฺโน โส อรหติ อคฺคาสํ อคฺคโคทํ
 อคฺคปี่ณฺฑนฺติ ฯ

[๒๖๒] อถ โส ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสึ ภูตปุพฺพํ ภิกฺขเว หิม-
 วนฺตฺปสฺสเด^๑ มหานิโครฺธ อโหสิ ฯ ตํ ตโย สหยา อุปนิสฺสํยา
 วหรี^๒ ติตฺติโร จ มกฺกญฺโฆ จ หตฺธินาโค จ ฯ เต อญฺเฌมณฺณํ
 อคารวา อปฺปติสฺสํ อสภากวคฺคิกา วิหรี^๓ ฯ อถ โส ภิกฺขเว
 เตสํ สหยาณํ เอตทโหสิ อโห มฺห มยฺ สาเนยฺยาม ยํ
 ธมฺมํ ชาติยา มหฺนฺตวฺ ตํ มยฺ สกฺกเรยฺยาม ครุทฺทเรยฺยาม
 มาเนยฺยาม ปุชฺเชยฺยาม ตสฺส จ มยฺ โอวาเท ติจฺจุเจยฺยามาติ ฯ
 อถ โส ภิกฺขเว ติตฺติโร จ มกฺกญฺโฆ จ หตฺธินาคํ ปุจฺฉี^๔ ตวํ
 สมฺมํ กิํ ปิรานํ สรตฺธิ^๕ ฯ ยทาหํ สมฺมา ปิโคเก^๖ โหมิ อิมํ
 นิโครธํ ธนฺตวา สคฺคิณํ กริตฺวา อติฏฺถามิ อคฺคกฺกฺรํ เม
 อทฺธํ นุปติ อิมานํ สมฺมา ปิรานํ สรตฺธิ^๖ ฯ อถ โส ภิกฺขเว
 ติตฺติโร จ หตฺธินาโค จ มกฺกญฺโฆ ปุจฺฉี^๔ ตวํ สมฺมํ กิํ ปิรานํ
 สรตฺธิ^๕ ฯ ยทาหํ สมฺมา ฉาไป โหมิ นมายํ นิสฺสํติตฺวา อิมสฺส
 นิโครธสฺส อคฺคกฺกฺรํ ขาทามิ อิมานํ สมฺมา ปิรานํ สรตฺธิ^๖ ฯ

๑ ม. หิมวนฺตฺปเทเส ๒ ย. ม. วิหรนฺติ ๓ ย. ฉาไป ๔

อลโฆ ภิกขเว มกฺกโฆ จ หตฺธินาโค จ ติตฺติรํ ปุจฺฉิตํ คุวํ
 สมนํ กิํ โปราณํ ธรรมํ ๑ อมฺกสฺมिํ สมนฺมา โยกาเส มหานิโครโฆ
 อโหสิ คโค อหํ ฌตฺถิ^๑ ภกฺขิตฺวา อิมสฺมिํ โยกาเส วจุจํ
 อกาสิ คสฺสํ นินฺโครโฆ ชาโค คทาหํ^๒ สมนฺมา ชาคิยา
 มนฺหตฺตโรติ ๑ อลโฆ ภิกขเว มกฺกโฆ จ หตฺธินาโค จ ติตฺติรํ
 เอตทโวจํ คุวํ สมนํ อมฺหากํ ชาคิยา มนฺหตฺตโร คํ มยํ
 สกฺกวิธํ สมนํ ฌกฺกวิธํ สมนํ มาเนธํ สมนํ ปุชฺเชธํ สมนํ คุยฺหณํ มยํ
 โยวาเท ติฏฺฐเยยฺยมาติ^๓ ๑ อลโฆ ภิกขเว ติตฺติโร มกฺกญฺญจ
 หตฺธินาตฺถจ ปณฺจสฺสํ สํเสธํ สมนํ เปสิ อคฺคณา จ ปณฺจสฺสํ สํเสธํ
 สมนํ ทาย วคฺคติ ๑ เต อณฺเฏมณฺเฏ สํการวา สํปฺปติสฺสํ สภาค-
 วคฺคิกา วิหริตฺวา กายสฺสํ เกทา ปรมฺมรณา สฺสคฺคิ สฺสคฺคิ โสกํ
 อุปฺปชฺชิตํ ๑ เอคํ โฆ ภิกขเว ติตฺติริยํ นาม พุทฺธมฺจริยํ อโหสิติ ๑

[๒๖๓] เย อุกฺกมฺมปจายนฺติ นรธา ชมนฺตสฺส โกวิทธา

ทิจฺฐเช ชมนฺเม จ ปาธํ^๔ สมนฺปฺราโย จ สฺสคฺคิตฺติ ๑

เต หิ นาม ภิกขเว ติจฺจุณฺณคตา ปาณา อณฺเฏมณฺเฏ สํการวา
 สํปฺปติสฺสํ สภาควคฺคิกา วิหริตฺถนฺติ อธิ เชวคํ^๕ ภิกขเว
 โสภณํ ยํ คุเมทฺธ เอวํสุวากฺขาเต ชมนฺวินเย ปพฺพชิตา สมนานา
 อณฺเฏมณฺเฏ สํการวา สํปฺปติสฺสํ สภาควคฺคิกา วิหเรยฺยตฺถ เนคํ

๑ ย. เอกํ ฌตฺถิ ๑ ๒ ย. คทาปหํ ๑ ๓ ย. ม. ติฏฺฐิจิธํมาติ ๑

๔ ย. ทิจฺฐเช ๑ ชมนฺเม ปาธํ ๑ ๕ ย. ม. ไชคํ ๑

ภิกขเว อปฺปสํนุหํ วา ปสํทาย ๑เป ๑ วิคฺรหิตฺวา ฐมฺมํ
กถํ กตฺวา ภิกขุ อามนุเคสึ อานุชานามิ ภิกขเว ยถาธุทฺธํ
อภิวาทนํ ปจฺจุจฺจุจํ อณฺชติกมฺมํ สํมํจิณฺมํ อคฺคาสํ อคฺคโคทกํ
อคฺคปฺปณฺทํ น ๑ ภิกขเว สงฺฆิกํ ยถาธุทฺธํ ปฏฺวิพาหิตพฺพํ โย
ปฏฺวิพาหะยฺย อปํตฺติ ทฺวณฺณสฺส ๑

[๒๖๔] ทสฺยิเม ภิกขเว อวฺนุทฺธิยา ปุเร อฺปสํนุหํเนน ปจฺฉา
อฺปสํนุหํโน อวฺนุทฺธิโย อฺปสํนุหํโน อวฺนุทฺธิโย นานาสํวาสโก
อุทฺทมคโร อฐมฺวาทํ อวฺนุทฺธิโย มาคฺคาโม อวฺนุทฺธิโย ปณฺทโก
อวฺนุทฺธิโย ปาริวาสโก อวฺนุทฺธิโย มุทฺตายปฏิกสฺสณารโห อวฺนุทฺธิโย
มานคฺตารโห อวฺนุทฺธิโย มานคฺตจารโห อวฺนุทฺธิโย อพฺพานารโห
อวฺนุทฺธิโย อิเม ไช ภิกขเว ทสฺ อวฺนุทฺธิยา ๑ ตโยเม ภิกขเว
วฺนุทฺธิยา ปจฺฉา อฺปสํนุหํเนน ปุเร อฺปสํนุหํโน วฺนุทฺธิโย
นานาสํวาสโก อุทฺทมคโร ฐมฺวาทํ วฺนุทฺธิโย สทฺเวเก โถเก
ภิกขเว^๑ สมารเก สพฺรหฺมเก สสฺสํมณพฺรหฺมณฺนิยา ปชาย สทฺเว-
มณฺธสํย ตถาคโค อรหํ สํมาสํมพฺพุโร วฺนุทฺธิโย อิเม ไช
ภิกขเว ตโย วฺนุทฺธิยาติ ๑

[๒๖๕] เตน ไช ปน สํเยน มนฺธสํสา สงฺฆํ อุกฺกิสฺส มณฺทปเป
ปฏฺวิยาเทหฺติ สฺนุเร ปฏฺวิยาเทหฺติ โอกาเส ปฏฺวิยาเทหฺติ ๑ ฉพฺพคฺ-
คิยานํ ภิกขุณํ อเนวาลิกา ภิกขุ สงฺฆิกณฺณเณว ภกฺวตา ยถาธุทฺธํ
๑ ย. สทฺเวเก ภิกขเว โถเก ๑

อนนฺตวาทํ โน อุกฺกัฏฺฐสํกตมฺหิ พุทฺธปมฺมุขสฺส สงฺฆสฺส ปุรโต
 ปุรโต คนฺตวาท มนฺตวาท ปริศฺศณฺณมฺหิ สมนฺตเว ปริศฺศณฺณมฺหิ
 โอภาสํ ปริศฺศณฺณมฺหิ อิทํ อมฺหากํ อุปชฺฌายานํ ภวิสฺสตีติ อิทํ
 อมฺหากํ ชาจริยานํ ภวิสฺสตีติ อิทํ อมฺหากํ ภวิสฺสตีตติ ๑ อถโฆ
 อายสฺมา สํวริปฺตโต พุทฺธปมฺมุขสฺส สงฺฆสฺส ปิฏฺฐิจิตโต ปิฏฺฐิจิตโต
 คนฺตวาท มนฺตวาทปฺตํ ปริศฺศณฺณมฺหิ สมนฺตเวสฺส ปริศฺศณฺณมฺหิ โอภาสํ
 ปริศฺศณฺณมฺหิ โอภาสํ อถมมาโน อณฺณตฺรสมฺมิมํ รุกฺขมฺมูเต นิสฺสตีติ ๑
 อถโฆ ภควา รตฺติยา ปจฺจุสฺสสมมํ ปจฺจุจฺจุจาย อุกฺกาสี ๑
 อายสฺมาปฺมํ สํวริปฺตโต อุกฺกาสี ๑ โภ เอกุถาติ ๑ อหํ ภควา
 สํวริปฺตโตติ ๑ กิสฺสํ คุวํ สํวริปฺตต อิท นิสฺสินฺโนติ ๑ อถโฆ
 อายสฺมา สํวริปฺตโต ภควโต เอกมคฺคํ อารโหเสตี ๑

[๒๖๖] อถโฆ ภควา เอกสฺมิมํ นิทานเน เอกสฺมิมํ ปกรณ
 ภิกฺขุสงฺฆมํ สมนฺนิปาตวาทวาท ภิกฺขุ ปฏิปฺปจฺฉิ สจฺจํ กิร ภิกฺขเว
 นพฺพคฺคิยานํ ภิกฺขุณํ อนฺนคฺวาเสิกา ภิกฺขุ สงฺฆิกญฺเอย ภควตา
 ยถาวุฑฺฒํ อนนฺตวาทํ โน อุกฺกัฏฺฐสํกตมฺหิ พุทฺธปมฺมุขสฺส สงฺฆสฺส
 ปุรโต ปุรโต คนฺตวาท มนฺตวาท ปริศฺศณฺณมฺหิ สมนฺตเว ปริศฺศณฺณมฺหิ
 โอภาสํ ปริศฺศณฺณมฺหิ อิทํ อมฺหากํ อุปชฺฌายานํ ภวิสฺสตีติ
 อิทํ อมฺหากํ ชาจริยานํ ภวิสฺสตีติ อิทํ อมฺหากํ ภวิสฺสตีตติ ๑
 สจฺจํ ภควาติ ๑ เป ๑ วิคฺรหิตวาท ฐมฺมํ กถํ กถวาท ภิกฺขุ
 อามนฺเตสิ น ภิกฺขเว อุกฺกัฏฺฐสํกตมฺหิ ยถาวุฑฺฒํ ปฏิพาหิตพฺพิ

โย ปฏีพาเหยฺย อปคฺติ ทฺวณฺณสํสาติ ฯ

[๒๖๗] เตน โข ปน สมนฺเยน มนุสฺสํสา ภคฺคคฺเค อนฺตรฆเร
อฺจุจาสฺยนมหาสฺยนาณิ ปณฺณวาเปนฺติ เสงฺยถิํ^๑ อาสฺนุํ^๒ ปตฺตงฺกํ
โคณกํ จิตฺตกํ ปฏฺฐิกํ ปฏฺฐิกํ ตฺวณฺณํ จิตฺตํ อฺจุทฺธโลมํ^๓ เอกนฺตโลมํ
กฺกฺกฺกฺก^๔ โทเสยฺยํ กมฺพณฺ^๕ กุคฺคกํ หคฺคคฺคฺค^๖ อตฺตคฺคฺค^๗ รคฺคคฺค^๘
อชินปฺปเวณฺณํ กทฺธิมคฺคปวรปจฺจคฺคฺค^๙ สอฺตุตฺตรจฺจกํ อฺภาโคโถหิต-
กฺุปรานํ ฯ ภิกฺขุ กุณฺณจฺจายนฺตา นานิสฺสํทฺธาติ ฯ ภคฺวโต เขตฺตมคฺคํ
อาโรเจสฺสุ ฯ อนฺุชานานิ ภิกฺขเว จเปตฺวา ตังนิ อาสฺนุํ^{๑๐} ปตฺตงฺกํ
ตฺวณฺณํ อวเสสฺ^{๑๑} คิหิวิกฺกํ อภินิสฺสํทฺธํ^{๑๒} น เตวว อภินิปรชฺชิตฺตฺวาติ ฯ

[๒๖๘] เตน โข ปน สมนฺเยน มนุสฺสํสา ภคฺคคฺเค อนฺตรฆเร
คฺวณฺณทฺธํ มณฺญมฺปิ ปิสมฺปิ ปณฺณวาเปนฺติ ฯ ภิกฺขุ กุณฺณจฺจายนฺตา
น อภินิสฺสํทฺธาติ ฯ ภคฺวโต เขตฺตมคฺคํ อาโรเจสฺสุ ฯ อนฺุชานานิ
ภิกฺขเว คิหิวิกฺกํ อภินิสฺสํทฺธํ^{๑๓} น เตวว อภินิปรชฺชิตฺตฺวาติ ฯ

[๒๖๙] อถ โข ภคฺวา อนฺุปรพฺเพน จาริกณฺุจรมานो เยน
สํวคฺคํ คทวสฺสริ ฯ คคฺค สํทํ ภคฺวา สํวคฺคิยํ วิหริติ เขตฺตวเน
อนาถปิ่นฺทิกสฺส อารามे ฯ อถ โข อนาถปิ่นฺทิกโก คหปติ เยน
ภคฺวา เตนฺุปรสํกมิ อฺปรสํกมิตฺวา ภคฺวณฺุ อภิวาทิตฺวา
เอกมณฺุคํ นิสฺสํทฺธาติ ฯ เอกมณฺุคํ นิสฺสํทฺธาติ โข อนาถปิ่นฺทิกโก คหปติ

๑ ย. กฺกฺกฺกฺก^๑ ๒ อยํ ย. ม. ไปคฺคฺคฺค^๒ น ทิสฺสํทฺธาติ ฯ

๓ อยํ อวเสสฺสํทฺธาติ ย. ม. ไปคฺคฺคฺค^๓ น ทิสฺสํทฺธาติ ฯ

๒๗๑] เสนาสนกฤษณกัมม์ เขตวนารามทานัม วิหารทานคาลา ๑๒๑

ภควนุคัม เอคทโวจ อธิวาเสตุ เม ภนุเต ภควา สุวาคนาย
ภคคัม สทฐิ ภิกขุสงฺฆเมนาติ ๑ อธิวาเสติ ภควา คุณุหิภาเวน ๑
อถโฆ อนาถปี่ณฺธิโก คหปติ ภควโต อธิวาสนัม วิทิตฺวา อญฺญา-
ยาสนา ภควนุคัม อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณัม กตฺวา ปฏฺถามิ ๑

[๒๗๐] อถโฆ อนาถปี่ณฺธิโก คหปติ ศสุตฺตา รคฺติยา อจฺจุเยน
ปณฺธิคัม ขาทนียัม โภชนียัม ปฏฺยทาเปตฺวา ภควโต กาลัม อารโจาเปสิ
กาโต ภนุเต นิฏฺฐิตัม ภคฺคณฺติ ๑ อถโฆ ภควา ปุพฺพพณฺโหมมฺยัม
นิวาเสตฺวา ปคฺคจฺจวรมาทาย เยน อนาถปี่ณฺธิกสฺส คหปติสฺส
นิเวสนัม เตนุปลงฺกมิมิ อุปสงฺกมิตฺวา ปณฺณคฺเค อาสนเน นิสฺสี-
ติ สทฐิ ภิกขุสงฺฆเม ๑ อถโฆ อนาถปี่ณฺธิโก คหปติ พุทฺธบุปฺมุขัม
ภิกขุสงฺฆมฺ ปณฺธิเตน ขาทนีเยน โภชนีเยน สหคฺคา สนฺนคฺคฺเปตฺวา
สมฺปวาเรตฺวา ภควนุคัม ภคฺคตาวั โอนีคปคฺคปานิ เอภมฺนุคัม
นิสฺสีติ ๑ เอภมฺนุคัม นิสินฺโน โฆ อนาถปี่ณฺธิโก คหปติ ภควนุคัม
เอคทโวจ กถาหัม ภนุเต เขตวเน ปฏฺยปชฺชามิตฺติ ๑ เคนหิ
คฺควัม คหปติ เขตวนัม อากตฺตานาคคฺคสฺส จาคฺคทฺธิสฺส สงฺฆสฺส
ปคฺคิฏฺฐาเปหิตฺติ ๑ เอวํ ภนุเตติ โฆ อนาถปี่ณฺธิโก คหปติ
ภควโต ปฏฺยสฺสคฺควา เขตวนัม อากตฺตานาคคฺคสฺส จาคฺคทฺธิสฺส สงฺฆสฺส
ปคฺคิฏฺฐาเปสิ ๑ อถโฆ ภควา อนาถปี่ณฺธิกัม คหปติ อิมานิ
คาลาหิ อญฺโมทมิ

[๒๗๑] สิตํ อญฺหัม ปฏฺยหนฺติ คโต วาพมิตานิ จ

สิริสเป ๑ มกเส สิริเร จาปี วุญจโย
 ตโต วาตาคโป โฆโร สณฺหาโต ปฏินฺนคฺติ ๑
 เถนคฺคณฺจ สฺขคฺคณฺจ ฌายิคฺคณฺจ วิปสฺสสิคฺคํ
 วิหารทานํ สฺขสฺส อคฺคํ พุทฺธเหติ วนฺณนิคํ ๑
 คสฺมา หิ ปณฺทิตโต โปโส สมนฺปสฺสํ อคฺคณฺมคฺคโน
 วิหารเ การเย รมนฺเม วาสฺเยคฺคณฺ พหุสฺสํคฺ
 เคสํ อนุญญจ ปาณญจ วคฺคณฺเตนํสํนํนิ ๑
 ทเทยฺย อฺชฺชฏเฐ วิปฺปสฺสนฺเนน เจตฺถา ๑
 เต คสฺสํ รมฺมํ เทเสณฺติ สํพุทฺธกฺขวา ปนฺทนี
 ยํ โส รมฺมํ อธิชฺฌนํ ปรีนิพฺพุตติ อนุสํโวลฺ ๑

อถโฆ ภควา อนุสํโวลฺกํ คหปคฺติ อิมํหิ คาทาหิ อนุโมทิตฺวา
 อญฺจํยาธํนา ปกฺกามิ ๑

[๒๗๒] เตน โฆ ปน สมนฺเนน อณฺณคฺคณฺจ อชฺชํวคฺคณฺจ
 มหามคฺคณฺจ สฺขณฺคคฺคํ โหติ ๑ อายสฺมา อฺปนฺนํโท สกฺขยปคฺคโต
 ปจฺจนา อคฺคณฺจวา วิปฺปคคโกชเน^๑ อนุคฺคณฺจํ วิกฺขํ วุญฺจาเปสฺสิ ๑
 ภคฺคคคฺคํ โกถาหํ อโหสิ ๑ อถโฆ โส มหามคฺคโต อชฺชณฺมายติ
 ฐียติ วิปาเจติ กถํ หิ นาม สมนฺนา สกฺขยปคฺคณฺจ ปจฺจนา
 อคฺคณฺจวา วิปฺปคคโกชเน อนุคฺคณฺจํ วิกฺขํ^๒ วุญฺจาเปสฺสํนํ
 ภคฺคคคฺคํ โกถาหํ อโหสิ นนุ นาม ตพฺภา อณฺณคฺคณฺจ นิสฺสินฺเนน
 ๑ ม. วิปฺปคคโกชนํ ๑ ๒ ย. ม. วิปฺปคคโกชเน วิกฺขํ ๑

ยาวทตฺถํ ญญชิตฺตุนํ ๑ อตฺถโสฬฺสํ ไช ภิภูชฺช คตฺถํ มหามคฺคตฺถํ
 อชฺชฌายนคฺคตฺถํ ชฺชนคฺคตฺถํ วิปาเจนคฺคตฺถํ ๑ เย เต ภิภูชฺช อปฺปปีจฺณา
 ๑ เป ๑ เต อชฺชฌายนคฺคตฺถํ ชฺชนคฺคตฺถํ วิปาเจนคฺคตฺถํ ถถํ หิ นาม อายสฺมา
 อุนนทฺโธ สกฺกยปฺปคฺโค ปจฺจนา อากนคฺคฺวา วิปฺปกตโกธเน อนนคฺคตฺถํ
 ภิภูชฺชํ วุจฺจสาเปตฺตคฺคตฺถํ ภคฺคคฺคํ โกธาทถํ อโหสิคฺคตฺถํ ๑ อถ ไช
 เต ภิภูชฺช ภคฺคคฺคํ อตฺถมคฺคตฺถํ อโรเจสฺสํ ๑ เป ๑ สจฺจํ กิร คฺควํ
 อุนนทฺโธ ปจฺจนา อากนคฺคฺวา วิปฺปกตโกธเน อนนคฺคตฺถํ ภิภูชฺชํ วุจฺจสาเปตฺติ
 ภคฺคคฺคํ โกธาทถํ อโหสิคฺคตฺถํ ๑ สจฺจํ ภคฺควาติ ๑ วิคฺคหิ พุทฺโธ
 ภคฺควา ถถํ หิ นาม คฺควํ โมชฺชปฺปริตฺตํ ปจฺจนา อากนคฺคฺวา วิปฺปกต-
 โกธเน อนนคฺคตฺถํ ภิภูชฺชํ วุจฺจสาเปตฺตคฺคตฺถํ ภคฺคคฺคํ โกธาทถํ อโหสิ
 เนตฺถํ โมชฺชปฺปริตฺตํ อปฺปสํนฺนาณํ วา ปธํทาย ๑ เป ๑ วิคฺคหิตฺวา
 ชมฺมํ ถถํ กคฺคฺวา ภิภูชฺช อามนคฺคตฺถํ น ภิภูชฺชเว วิปฺปกตโกธเน
 อนนคฺคตฺถํ ภิภูชฺชํ วุจฺจสาเปตฺตคฺคตฺถํ โย วุจฺจสาเปยฺย อปฺปคฺคตฺถํ
 ทฺถกฺกฏสฺสํ สจฺจํ วุจฺจสาเปตฺติ ปวารีโต จ โหติ คจฺจนํ ยฺยทํ
 อาทราติ วคฺคตฺตคฺคตฺถํ อเวณฺณเจ ตํ ตเถถ อิจฺจุเจตํ กุสฺสํ โน
 เจ ตเถถ สํวทํ สิตฺตฺตานํ คิตฺติคฺคฺวา วุจฺจจฺจตฺถสฺสํ ภิภูชฺชโน อถนํ
 ทาทพฺพํ น เตววาหํ ภิภูชฺชเว เกณจิ ปรียาเยน วุจฺจจฺจตฺถสฺสํ
 ภิภูชฺชโน อถนํ ปฏฺฐิททพฺพนคฺคตฺถํ วทามิ โย ปฏฺฐิททาเยน อปฺปคฺคตฺถํ
 ทฺถกฺกฏสฺสํ ๑

๑ ม. วิปฺปกตโกธโน ๑

[๒๗๓] เคน โข ปน สมนเยน นพพคฺคิยา ภิกฺขุ คิถาเน ภิกฺขุ
 วุจฺจสาเปหฺนติ ๑ คิถาเนา เหวํ วเทหฺนติ น มยํ อากุโส สกโกม วุจฺจสาตุ
 คิถาเนมฺหาติ ๑ มยํ อายสฺมนเต วุจฺจสาเปสฺสํมาติ ปริกฺคเหตฺวา
 วุจฺจสาเปตฺวา จิตฺเต มุญฺจนฺติ ๑ คิถาเนา มุจฺจिता ปตฺตฺนติ
 ๑เป ๑ ภคฺวโต เอตมคฺคํ อาริเจสฺสุ ๑เป ๑ น ภิกฺขเว คิถาเน
 วุจฺจสาเปตฺพโพ โย วุจฺจสาเปยฺย อปคฺติ ทุกฺกฏสฺสํสาติ ๑

[๒๗๔] เคน โข ปน สมนเยน นพพคฺคิยา ภิกฺขุ คิถาเน
 มยฺมฺหา อวุจฺจสาปนียาติ วรเสยฺยาโย ปติพฺพุตฺตฺนติ ๑เป ๑ ภคฺวโต
 เอตมคฺคํ อาริเจสฺสุ ๑เป ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว คิถาเนสฺส ปฏฺิริปฺปํ
 เสยฺยํ ทาตฺตฺนติ ๑

[๒๗๕] เคน โข ปน สมนเยน นพพคฺคิยา ภิกฺขุ เถสฺสกปฺเปเน
 เสนาสนํ ปฏฺิพาหฺนติ ๑เป ๑ ภคฺวโต เอตมคฺคํ อาริเจสฺสุ ๑เป ๑
 น ภิกฺขเว เถสฺสกปฺเปเน เสนาสนํ ปฏฺิพาหิตฺตพฺพํ โย ปฏฺิพาเหยฺย
 อปคฺติ ทุกฺกฏสฺสํสาติ ๑

[๒๗๖] เคน โข ปน สมนเยน สคฺคฺตรสฺสวคฺคิยา ภิกฺขุ อญฺญตรํ
 ปจฺจจฺญติมํ มหาวิหารํ ปฏฺิสงฺขโรหฺนติ อิท มยํ วสฺสํ วสฺสํสํมาติ ๑
 อทฺทสฺสํ โข นพพคฺคิยา ภิกฺขุ สคฺคฺตรสฺสวคฺคิเย ภิกฺขุ วิหารํ
 ปฏฺิสงฺขโรหฺนเต ทิสฺสวาน เอวมาหฺสฺสุ อิเม อากุโส สคฺคฺตรสฺส-
 วคฺคิยา ภิกฺขุ วิหารํ ปฏฺิสงฺขโรหฺนติ หนฺนท เน วุจฺจสาเปสฺสํมาติ^๑

๑ ย. วุจฺจสาเปมาติ ๑

๒๗๖] เสนาสนกฤษณกัมม สัตตสวคคิยภิกขุวตฺถุ ปฏิสังขรณ ๑๒๕

เอกจฺเจ เอวมาหํสุ อากเมถาสุโส ยาว ปฏิสังขโรหติ ปฏิ-
สังขเต วุญฺสาเปสฺสํสามาติ ๑ อถโฆ นพฺพคฺคิยา ภิกขุ สัตต-
สวคคิเย ภิกขุ เขตทโวจํ อญฺเฐถาสุโส อมฺหากํ วิหาโร
ปาปฺพนาคีติ ๑ นนุ อากุโส ปฏิกจฺเจว^๑ อจฺจิกฺขิตพฺพํ มยญฺจ
อณฺณํ ปฏิสังขเรยฺยามาติ ๑ นนุ อากุโส สงฺฆิกโก วิหาโรติ ๑
อามาสุโส สงฺฆิกโก วิหาโรติ ๑ อญฺเฐถาสุโส อมฺหากํ วิหาโร
ปาปฺพนาคีติ ๑ มหุตฺตโก อากุโส วิหาโร คฺคฺเมหํปี วสฺส
มยํปี วสฺสํสามาติ ๑ อญฺเฐถาสุโส อมฺหากํ วิหาโร ปาปฺพนาคีติ
กุปฺปีตา อนคฺคตมฺนา คีวํยํ คเหตุว นิกฺกขตฺตมฺนํ ๑ เต เต^๒
นิกฺกขตฺตมฺยมานา โรหติ ๑ ภิกขุ เอวมาหํสุ กิสฺสํ คฺคฺเมห
อากุโส โรหติ ๑ อีเม อากุโส นพฺพคฺคิยา ภิกขุ กุปฺปีตา
อนคฺคตมฺนา อเมห สงฺฆิกา วิหารา นิกฺกขตฺตมฺนํคีติ ๑ เข เต
ภิกขุ อปฺปิจฺฉา ๑เป ๑ เต อชฺชฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ
หิ นาม นพฺพคฺคิยา ภิกขุ กุปฺปีตา อนคฺคตมฺนา ภิกขุ สงฺฆิกา
วิหารา นิกฺกขตฺตมฺนํคีติ ๑ อถโฆ เต ภิกขุ ภควโค เขตมคฺคํ
อาโรเจสฺสํ ๑เป ๑ สจฺจํ กิร ภิกขเว นพฺพคฺคิยา ภิกขุ กุปฺปีตา
อนคฺคตมฺนา ภิกขุ สงฺฆิกา วิหารา นิกฺกขตฺตมฺนํคีติ ๑ สจฺจํ ภควาติ
๑เป ๑ วิคฺรหิตฺวา ชมฺมํ กถํ กคฺวา ภิกขุ อามนฺเตสฺสิ น ภิกขเว

๑ ย. ปฏิกจฺเจว ๑ ๒ ย. ม. ไปศฺลเกสฺส เตหิสฺสํโท น
ปณฺณายติ ๑

กุปิเตน อนตฺตมเนน ภิกฺขุ สงฺฆิกา วิหารา นิกฺกขุตฺตมิตฺตพฺพา โย
นิกฺกขุตฺตมเยยฺย ยถารมฺโม กาเรตฺตพฺโพ อนุชานามิ ภิกฺขเว
เสนาสนํ คาเหตุยฺยติ ๑

[๒๗๗] อถ โข ภิกฺขุณฺโณ เขตฺตโหสิ เกณ นุ โข สেনาสนํ
คาเหตุยฺยพฺพตฺติ ๑ ภควโต เขตฺตมคฺคํ อาริเรสฺส ๑ เป ๑ อนุชานามิ
ภิกฺขเว ปณฺจทฺทเกหิ สมนุทฺทคํ ภิกฺขุ สেনาสนคาหาปํ สมนุทฺทคํ
โย น ฉนฺทาคคํ คจฺเจยฺย น โทสาคคํ คจฺเจยฺย น โมหาคคํ
คจฺเจยฺย น ภยาคคํ คจฺเจยฺย คาคิคาคาคิตฺตญฺ ๒ ชาเนยฺย ๑

[๒๗๘] เอวญฺจ ปน ภิกฺขเว สมนุทฺทคพฺโพ ๑ ปจฺมํ ภิกฺขุ
ยาจิตฺตพฺโพ ๑ ยาจิตฺวา พยตฺเตน ภิกฺขุชา ปฏฺิพเพน สงฺโฆ
ฉาเปตฺตพฺโพ สฺสณาคฺค เม ภนฺเต สงฺโฆ ยถิ สงฺฆสฺส ปคฺคกถสฺส
สงฺโฆ อิตฺถนุทฺทคํ ภิกฺขุ สেনาสนคาหาปํ สมนุทฺทคเยยฺย ๑ เสดา
นคฺคติ ๑ สฺสณาคฺค เม ภนฺเต สงฺโฆ สงฺโฆ อิตฺถนุทฺทคํ ภิกฺขุ
เสนาสนคาหาปํ สมนุทฺทค ๑ ยสฺสํยสฺมโต ชมตฺติ อิตฺถนุทฺทคสฺส
ภิกฺขุโน สেনาสนคาหาปสฺส สมนุทฺติ โส คฺคณฺทสฺส ยสฺส
นทฺทชมตฺติ โส ภาสฺสเยยฺย ๑ สมนุโต สงฺฆเนน อิตฺถนุทฺทาโม ภิกฺขุ
เสนาสนคาหาปโก ชมตฺติ สงฺฆสฺส คสฺมา คฺคณฺทํ ๑ เอวเมตฺติ

๑ ยุโรปปียมรมฺมโปคฺคเกสฺส น ภิกฺขเว กุปิเตน อนตฺตมเนน
ภิกฺขุ สงฺฆิกา วิหารา นิกฺกขุตฺตมิตฺตพฺโพติ ปาโง อากโต ๑

๒ ย. ม. คาคิคาคาคิตฺตญ ๑

๒๘๑] เสนาสนกฺขนุรทํ เสนาสนคฺคาหาปนํ สัพพกถาปฺปฏีพาทนา ๑๒๗
ธารยามํติ ฯ

[๒๘๘] อถ โข เสนาสนคฺคาหาปนํ ภิက္ขุํ เขตฺทโหสี กถํ
นุ โข เสนาสนํ คาคาหาเปตฺตพฺพนฺติ^๑ ฯ ภควโต เขตฺตมคฺคํ อารโ
เจสุ^๒ ฯ อุนฺชานามิ ภิက္ขเว ปจฺมี ภิက္ขุ คณฺเฑํ ภิက္ขุ คณฺเฑว
เสยฺยา คณฺเฑํ เสยฺยา คณฺเฑว เสยฺยคฺเคน คาคฺเคนฺติ^๓ ฯ
เสยฺยคฺเคน คาคฺเคนฺติ เสยฺยา อุตฺตํสํทียํ^๔ ฯ เปฯ อุนฺชานามิ
ภิက္ขเว วิหารคฺเคน คาคฺเคนฺติ^๕ ฯ วิหารคฺเคน คาคฺเคนฺติ วิหาร
อุตฺตํสํทียํ^๖ ฯ เปฯ อุนฺชานามิ ภิက္ขเว ปรีเวณคฺเคน คาคฺเคนฺติ^๗ ฯ
ปรีเวณคฺเคน คาคฺเคนฺติ ปรีเวณา อุตฺตํสํทียํ^๘ ฯ อุนฺชานามิ
ภิက္ขเว อุนฺภาคมฺปํ ทาคุ^๙ คหิตฺเต อุนฺภาคเ อณฺโณ ภิက္ขุ อากฺขณฺติ
น อกามา ทาคพฺโพนฺติ^{๑๐} ฯ

[๒๘๙] เตน โข ปน สมฺเยน ภิက္ขุ นิสฺสํเม จิตฺตํ เสนาสนํ
คาคฺเคนฺติ^๑ ฯ ภควโต เขตฺตมคฺคํ อารโเจสุ^๒ ฯ เปฯ น ภิက္ขเว
นิสฺสํเม จิตฺตํ เสนาสนํ คาคฺเคนฺติ^๓ โย คาคฺเคนฺติ อปคฺติ
ทกฺกฏฺฐํ^๔ ฯ

[๒๙๐] เตน โข ปน สมฺเยน ภิက္ขุ เสนาสนํ คาคฺเคน
สัพพกถํ ปฏีพาทนฺติ^๑ ฯ ภควโต เขตฺตมคฺคํ อารโเจสุ^๒ ฯ เปฯ
น ภิက္ขเว เสนาสนํ คาคฺเคนฺติ สัพพกถํ ปฏีพาทิตพฺพํ โย
ปฏีพาทิตพฺพํ อปคฺติ ทกฺกฏฺฐํ^๓ อุนฺชานามิ ภิက္ขเว วสฺสํ^๔

๑ ย. ม. คาคฺเคนฺติ^๑ ฯ ๒ ม. อุตฺตํสํทียํ^๒ ฯ

เตมาส ปฏีพาทิ์ อุกุณฺณํ น ปฏีพาทิ์คฺคฺติ ๑

[๒๘๒] อถ โห ภิภูณํ เอตทโหสิ กตํ นุ โห เสนาสนคาหาติ ๑
ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะสฺ ๑ คโยเม ภิภูเว เสนาสนคาหา
ปฺริมโก ปจฺฉิมโก อนฺตรามคฺคโต อปฺรชฺชคฺคตยา อาสาพุทฺธิยา
ปฺริมโก คาเหตุพุโพ มาสคฺคตยา อาสาพุทฺธิยา ปจฺฉิมโก คาเหตุพุโพ
อปฺรชฺชคฺคตยา ปวารณาย อายคํ วสฺสวาสคฺคตยา อนฺตรามคฺคโต
คาเหตุพุโพ อิม โห ภิภูเว คโย เสนาสนคาหาติ ๑

ทฺธิยภาณวารํ ๑

[๒๘๓] เทน โห ปน สมฺเยน อายสฺมา อุปนฺนุโท สกฺยปฺคุโต
สํวคฺคิยํ เสนาสนํ คเหตุวา อเนฺยตฺรํ คามกาวาสํ อคฺมาสิ คคฺคฺมี
เสนาสนํ อคฺเหสิ ๑ อถ โห เตสํ ภิภูณํ เอตทโหสิ ๕ ยํ โห
อาวุโส อายสฺมา อุปนฺนุโท สกฺยปฺคุโต ภณฺทนาการโก กถการโก
วิวาทการโก ภสฺสการโก สงฺฆเ อธิกรณการโก สจายํ อธิ
วสฺสํ วสฺสสฺสคฺติ สพุเพ ว มยํ น ฆาสฺ วสฺสสํ หนฺท นํ
ปฺจุณฺนามาติ ๑ อถ โห เต ภิภู อายสฺมณฺคํ อุปนฺนุทํ สกฺยปฺคุตํ
เอตทโวจํ หนฺท คยา อาวุโส อุปนฺนุทํ สํวคฺคิยํ เสนาสนํ
คคฺคิณฺคฺติ ๑ เอวมาวุโสติ ๑ กิ ปน ควํ อาวุโส อุปนฺนุทํ เอโก
เทว ปฏีพาสฺสคฺติ ๑ อิทธานาหํ อาวุโส มุณฺญามิ คคฺค
คณฺหาณํคฺติ ๑ เป เต ภิภู อปฺปํจฺฉนา สฺนคฺคฺจฺจา ๑ เป ๑ เต

๑ ย. ม. คคฺคิณฺคฺติ ๑

๒๘๕] เสนาสนนุททกั เทวเสนาสนปฏิปาหนั วินยกถา ๑๒๘

อุทฺตมาณฺหิ ชัยฺหิ วิปาเจณฺหิ ถํ หิ นาม อายสฺมา อุปนฺนุโท
สกุญฺจโต เอโก เทว ปฏิปาหเสสฺสคฺคิ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ
อาโรเจสฺ ๑เป ๑ สจฺจํ กิรํ คฺวํ อุปนฺนุท เอโก เทว ปฏิปาหเสสฺสคฺคิ ๑
สจฺจํ ภควาติ ๑ วิครหิ พุทฺโธ ภควา ถํ หิ นาม คฺวํ โมชปฺริส
เอโก เทว ปฏิปาหเสสฺสคฺคิ คคฺคํ ตยา โมชปฺริส คคฺคํ อิท มุกฺกํ
อิต คคฺคํ คคฺคํ มุกฺกํ เอวํ โห คฺวํ โมชปฺริส อุภยคฺค
ปรีพาหิโร เนทํ โมชปฺริส อปฺปสฺสนฺนํ วา ปสฺสทาเย ๑เป ๑
วิครหิตฺวา ชมฺมํ ถํ กถวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ น ภิกฺขเว เอเกณ
เทว ปฏิปาหิตพฺพา โย ปฏิปาเหเยเย อปคฺคิ ทุกฺกฏสฺสคฺคิ ๑

[๒๘๕] เคน โห ปน สมนฺเยน ภควา ภิกฺขุณฺโ อเนกปริยาเยน
วินยถํ กเถติ วินยสฺส วณฺณํ ภาสฺสคฺคิ วินยปริยคฺคิยา วณฺณํ
ภาสฺสคฺคิ อาทิสฺส อาทิสฺส อายสฺมาโต อุปาสิสฺส วณฺณํ ภาสฺสคฺคิ ๑
ภิกฺขุณฺโ เอตทโหสิ ภควา โห ภิกฺขุณฺโ อเนกปริยาเยน วินยถํ
กเถติ วินยสฺส วณฺณํ ภาสฺสคฺคิ วินยปริยคฺคิยา วณฺณํ ภาสฺสคฺคิ
อาทิสฺส อาทิสฺส อายสฺมาโต อุปาสิสฺส วณฺณํ ภาสฺสคฺคิ หนนฺ
มยํ อาวุโส อายสฺมาโต อุปาสิสฺส สหฺมุติเก วินยํ ปริยาปฺนมาตฺติ ๑
เต จ^๒ พหุ ภิกฺขุ เกรวา จ นวา จ มชฺฌิมา จ อายสฺมาโต

๑ ย. ม. ไปคฺคเกสฺ อีโต ปวํ ภิกฺขุณฺโ เอตทโหสิคฺคิ วณฺ
นคฺคิ ๑ คคฺคํ ภิกฺขุ ภควา โห ภิกฺขุณฺโ อเนกปริยาเยน
วินยถํ กเถติคฺคิ อาทิสฺสเนว อาคคํ ๑ ๒ ย. เตธ ๑

อุปาติสฺส^๑ สฺนฺติเก วินยํ ปริยาปฺพนฺติ ๑ อายสฺมา อุปาติ จิตฺโก
 ๑ อุทฺทิสฺสิติ เถรานิ ภิกฺขุณฺโณ คารเวณ ๑ เถรปี่ ภิกฺขุ จิตฺกา ๑
 อุทฺทิสฺสาเปณฺติ ฌมฺมคารเวณ ๑ คคฺร^๒ เถรา เจว ภิกฺขุ กิตฺมฺนฺติ
 อายสฺมา ๑ อุปาติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเส^๓ ๑ อุนฺชานามิ
 ภิกฺขเว นวเกณ ภิกฺขุณา อุทฺทิสฺสนฺเตน สฺมเก วา ชาสฺสเน นิสฺสํทิตฺตุ^๔
 อุกฺกจฺจเร^๕ ๑ ฌมฺมคารเวณ เถเรณ ภิกฺขุณา อุทฺทิสฺสาเปณฺเตน
 สฺมเก วา ชาสฺสเน นิสฺสํทิตฺตุ^๖ นีจฺจเร^๗ ๑ ฌมฺมคารเวณาติ ๑

[๒๔๕] เคน โข ปน สฺมเยน พหุ ภิกฺขุ อายสฺมโต อุปาติสฺส^๑
 สฺนฺติเก จิตฺกา ๑ อุทฺทิสฺสํ ปฏฺธิมาเนนฺดา กิตฺมฺนฺติ ๑ ภควโต
 เอตมคฺคํ อารโหเส^๓ ๑ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว สฺมานาสฺนิกเกหิ สห
 นิสฺสํทิตฺตุนฺติ ๑

[๒๔๖] อถ โข ภิกฺขุณฺโณ เอตทโหสิ กิตฺตาวคทา นุ โข สฺมานา-
 สฺนิกโก โหตฺติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเส^๓ ๑ อุนฺชานามิ
 ภิกฺขเว ทิวสฺสํนฺตเรณ สห นิสฺสํทิตฺตุนฺติ ๑

[๒๔๗] เคน โข ปน สฺมเยน สฺมพฺพสา ภิกฺขุ^๕ สฺมานาสฺนิกา
 เอกมณฺเญ^๖ นิสฺสํทิตฺวา มณฺเญ^๖ ภินฺทิสฺสํ ๑ เอกปี่^๗ นิสฺสํทิตฺวา ปี่^๗
 ภินฺทิสฺสํ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเส^๓ ๑ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว

๑ ย. ไปคฺคเก วสฺสํทิต น ทิสฺสํทิต ๑ ๒ ย. ม. คคฺค ๑
 ๓ ย. ม. อุกฺกจฺเร ๑ ๔ ย. ม. นีจฺจเร ๑ ๕ ย. ม. ไปคฺคเกสฺ
 ภิกฺขุติ น ทิสฺสํทิต ๑ ๖ ย. ม. มณฺเญ ๑ ๗ ย. ม. ปี่ ๑

๒๘๑] เสนาสนนุชฌกัมม อสมานาสนิกกา ที่ฆาณัน วิธาวาตถุ ๑๓๑

ติวคฺคตฺถ มณฺจํ ติวคฺคตฺถ ปิณฺณติ ๑ ติวคฺคโคปํ มณฺเจ นิสฺสํติควา
มณฺจํ ภินฺทิตํ ๑ ปิณฺเจ นิสฺสํติควา ปิณฺจํ ภินฺทิตํ ๑ เค ภิกฺขุ ภควโต
เอตมคฺคํ อารโหเจสฺสุ ๑ อานุชานามิ ภิกฺขเว ทวคฺคตฺถ มณฺจํ
ทวคฺคตฺถ ปิณฺณติ ๑

[๒๘๘] เคน ไช ปน สมนฺเยน ภิกฺขุ อสมานาสนิกเกหิ สห
ที่ฆาณเน นิสฺสํติคฺคํ กุกฺกฏจายนฺติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเจสฺสุ ๑
อานุชานามิ ภิกฺขเว จเปตฺวา ปณฺทกํ มาตฺตุคามํ กุกฺกฏพฺยณฺชนํ
อสมานาสนิกเกหิ สห ที่ฆาณเน นิสฺสํติคฺคนฺติ ๑

[๒๘๘] อถ ไช ภิกฺขุณฺโณ เอตทโหสิ กิตฺตกํ ปจฺฉิมํ^๑ นุ ไช
ที่ฆาณนํ โหคฺคํ ๑ เป ๑ อานุชานามิ ภิกฺขเว ยํ คินฺนณฺหนํ
ปโหติ เอตฺตกํ ปจฺฉิมํ^๒ ที่ฆาณนฺติ ๑

[๒๘๙] เคน ไช ปน สมนฺเยน วิธาวา มิคารรมาตา สงฺฆสฺส
อตุลยา สาลินฺทํ ปาสาทํ กาวาเปตฺตกา มา โหติ หตฺถินฺทกํ ๑
อถ ไช ภิกฺขุณฺโณ เอตทโหสิ กิณฺนุ ไช ภควตา ปาสาทปริโกโต
อนุนฺนนาโค กิ์ อนุนฺนนาโคติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเจสฺสุ ๑
อานุชานามิ ภิกฺขเว สพฺพํ ปาสาทปริโกตฺตนฺติ ๑

[๒๙๐] เคน ไช ปน สมนฺเยน วนฺโณ ปเสนทิสฺสํ โกตฺถสฺส
อญฺญิกา กาลกตา โหติ ๑ คสฺสํ กาลกิริยา สงฺฆสฺส พหุ
อภิปฺปายณฺทํ อปฺปนฺนํ โหติ เสยฺยถึทํ อาสนฺทํ ปตฺตงฺโก

๑ ย. กิตฺตกปจฺฉิมํ ๑ ๒ ย. เอตฺตกปจฺฉิมํ ๑

โคณโก จิตตกา ปฏิกา ปฏติกา คฺคฺติกา วิภฏิกา อุตฺตฺโตมํ
 เอกนฺตฺโตมํ กฏิสฺสํ โกเสยฺยํ กุคฺคํ หคฺคตฺตฺตํ อสฺสํตฺตฺตํ รคฺคตฺตํ
 อชินปฺปเวณิ กทฺธิมคฺคปวรปจฺจคฺคตฺตํ สํคฺคตฺตํ อฏฺโฏโกโฏทิต-
 กุปฺปชานํ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะสฺส ๑ อญฺชานามิ ภิกฺขเว
 อาสํหยา ปาเท ฉินฺทิตฺวา ปริภุญฺชิตฺุํ ปตฺตํสํสํ วาเพ ภินฺทิตฺวา
 ปริภุญฺชิตฺุํ คฺคฺติกํ วิชฺเฐตฺวา พิมฺโพนํ กาคฺุํ อวเสสํ ภูมฺมคฺค-
 ตฺตํ กาคฺุณฺทิตฺ ๑

[๒๘๒] เตน โห ปน สํเยน สํวคฺคิยา อวิทุเร อญฺญตฺตํ
 คามกาวาเส อวาสิกา ภิกฺขุ อปฺปทฺตฺตา โหนฺติ อคฺคนฺตฺตํคฺคิกานํ
 ภิกฺขุํ เสนาสนํ ปณฺณาเปนฺตา ๑ อถ โห เตสํ ภิกฺขุํ เขตทโหสิ
 เขตฺตฺติ โห มยํ อวฺโส อปฺปทฺตฺตา อคฺคนฺตฺตํคฺคิกานํ ภิกฺขุํ
 เสนาสนํ ปณฺณาเปนฺตา หนฺต มยํ อวฺโส สํพฺพิ สํฆิกํ เสนาสนํ
 เอกสฺส เทม คสฺส สนฺตํ ปริภุญฺชิสฺสํมาติ ๑ เเต สํพฺพิ
 สํฆิกํ เสนาสนํ เอกสฺส อทฺธํ ๑ อคฺคนฺตฺตํ เเต อวาสิกา^๑
 ภิกฺขุ เขตทโวจํ อมฺหากํ อวฺโส เสนาสนํ ปณฺณาเปกาคิ ๑
 นคฺคทวฺโส สํฆิกํ เสนาสนํ สํพฺพิ อเมหิ เอกสฺส ทินฺนฺนฺติ ๑ กิ
 ปน คฺคเมห อวฺโส สํฆิกํ เสนาสนํ วิสฺสํชเชกาคิ ๑ เอวมาวฺโสติ ๑
 เย เเต ภิกฺขุ อปฺปจฺฉินา ๑ เป ๑ เเต อญฺญายนฺติ ชฺฉินฺติ วิปาเจนฺติ
 กถํ หิ นาม ภิกฺขุ สํฆิกํ เสนาสนํ วิสฺสํชเชสฺสํคฺคิ ๑ ภควโต

๑ ย. ม. อคฺคนฺตฺตํ ภิกฺขุ ๑ ๒ ย. ม. ปิตฺตํสํสํ อยํ น ทิสฺสํติ ๑

เขตมคฺคํ ชาโรเจตุํ ๑ สจฺจํ กิร ภิกฺขเว ภิกฺขุ สงฺฆิโก สเณสาณํ
 วิสัณฺขิเชนุคฺคิ ๑ สจฺจํ ภคฺวาติ ๑ วิครหิ พุทฺโธ ภคฺวา กถํ
 หิ นาม เต ภิกฺขเว โมฆปริณิสา สงฺฆิโก สเณสาณํ วิสัณฺขิเชนุคฺคิ
 เนตํ ภิกฺขเว อปฺปสันฺณานํ วา ปสาทาย ๑เป ๑ วิครหิตฺวา
 ชมฺมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนุสฺสํ ปญฺจิมานิ ภิกฺขเว อวิสัณฺขิยานิ
 น วิสัณฺขิเชตพฺพานิ สงฺฆเณ วา คณเณ วา ปุคฺคเณ วา
 วิสัณฺขิเชตานิปี อวิสัณฺขิเชตานิ โหติ โย วิสัณฺขิเชยฺย อปคฺติ
 กุตฺตจฺจุยสฺส ๑ กตฺมานิ ปญฺจ ๑ อาราโม อารามวตฺถุ อิทํ ปจฺมํ
 อวิสัณฺขิเชยฺย น วิสัณฺขิเชตพฺพํ สงฺฆเณ วา คณเณ วา ปุคฺคเณ
 วา วิสัณฺขิเชตมฺปี อวิสัณฺขิเชตํ โหติ โย วิสัณฺขิเชยฺย อปคฺติ
 กุตฺตจฺจุยสฺส วิหารโร วิหารวตฺถุ อิทํ ทุตฺติยํ อวิสัณฺขิเชยฺย น
 วิสัณฺขิเชตพฺพํ สงฺฆเณ วา คณเณ วา ปุคฺคเณ วา วิสัณฺขิเชตมฺปี
 อวิสัณฺขิเชตํ โหติ โย วิสัณฺขิเชยฺย อปคฺติ กุตฺตจฺจุยสฺส
 มนฺโญ ปจฺจํ ภิสฺสํ พิมฺโพนํ อิทํ ตุตฺติยํ อวิสัณฺขิเชยฺย น วิสัณฺขิเชตพฺพํ
 สงฺฆเณ วา คณเณ วา ปุคฺคเณ วา วิสัณฺขิเชตมฺปี อวิสัณฺขิเชตํ
 โหติ โย วิสัณฺขิเชยฺย อปคฺติ กุตฺตจฺจุยสฺส โถหณฺมกํ
 โถหณฺณกํ โถหณฺนโก โถหณฺนโก วาสํ ฆรํ กุสวํ กุทฺทาโต
 นิชาทํ อิทํ จตฺตมํ อวิสัณฺขิเชยฺย น วิสัณฺขิเชตพฺพํ สงฺฆเณ วา
 คณเณ วา ปุคฺคเณ วา วิสัณฺขิเชตมฺปี อวิสัณฺขิเชตํ โหติ
 โย วิสัณฺขิเชยฺย อปคฺติ กุตฺตจฺจุยสฺส วตฺถิ เวพุ มุณฺขํ

ปพพ^๑ ติณ มคฺติกา ทารุณนํ มคฺติกาณนํ อิทํ ปณฺณมํ
 อวิสฺสชฺชียํ น วิสฺสชฺชเชตพฺพํ สงฺเขน วา คณฺเณ วา ปุคฺคเณ วา
 วิสฺสชฺชิตมฺปิ อวิสฺสชฺชิตํ โหติ โย วิสฺสชฺชเยยฺย อปคฺติ
 กุลฺลจฺจุยสฺส อิมานิ ไช ภิกฺขเว ปณฺจ อวิสฺสชฺชียานิ น วิสฺสชฺช-
 ตพฺพานิ สงฺเขน วา คณฺเณ วา ปุคฺคเณ วา วิสฺสชฺชิตานิปิ
 อวิสฺสชฺชิตานิ โหหนฺติ โย วิสฺสชฺชเยยฺย อปคฺติ กุลฺลจฺจุยสฺสํ ๑

[๒๘๓] อถ ไช ภควา สํวตฺถิยํ ยถาภีรหํ วิหริตฺวา เยน
 ภิฆาติริ เตน จาริกํ ปกฺกามิ มหตา ภิกฺขุสงฺเขน สทฺธิ
 ปณฺณมคฺเตหิ ภิกฺขุสฺสคฺเตหิ สํวิปคฺตโมคฺคกฺคตฺตานเหิ ๑ ๑ อสฺสํโส
 ไช อสฺสํชิปนพฺพสฺสกา ภิกฺขุ ภควา กิร ภิฆาติริ อากฺขณฺติ
 มหตา ภิกฺขุสงฺเขน สทฺธิ ปณฺณมคฺเตหิ ภิกฺขุสฺสคฺเตหิ สํวิปคฺต-
 โมคฺคกฺคตฺตานเหิ ๑ หนฺนท มยฺ อากฺโส สทฺธิ สงฺฆิกํ เสณาสํ ภาเชน
 ปาเปจฺจนา สํวิปคฺตโมคฺคกฺคตฺตานา ปาเปกานํ อิจฺจนํ วสฺ คตา
 น มยฺ เตสฺ เสณาสํ ปณฺณวาเปสฺสํมาติ ๑ เต สทฺธิ สงฺฆิกํ
 เสณาสํ ภาเชสฺ ๑ อถ ไช ภควา อนุปฺพุเพน จาริกญฺจมาโน
 เยน ภิฆาติริ ตทวสฺริ ๑ อถ ไช ภควา สมนพฺพุเต ภิกฺขุ
 อามนฺเตสิ คจฺจนถ คฺมุเห ภิกฺขเว อสฺสํชิปนพฺพสฺสเก ภิกฺขุ
 กุปฺสงฺกมิตฺวา เอวํ วเทถ ภควา อากฺโส อากฺขณฺติ มหตา
 ภิกฺขุสงฺเขน สทฺธิ ปณฺณมคฺเตหิ ภิกฺขุสฺสคฺเตหิ สํวิปคฺตโมคฺคกฺคตฺตานเหิ

๑ ย. มุขปพพ^๑ ๑

จ ภควโต จ อากุโล เสนาสนํ ปณฺญาเปถ ภิกฺขุสงฺฆสฺส จ
 สํวริปฺปคฺตโมคฺคกฺขณานนฺนญจาทิ ฯ เอวฺมภนฺเตติ โห เต ภิกฺขุ
 ภควโต ปฏิสฺสํสุควา เยน อสฺสํสขิปปนฺพพฺสฺสกา ภิกฺขุ เตนฺอุปสงฺกมํสํ
 อุปสงฺกมิตฺวา อสฺสํสขิปปนฺพพฺสฺสเก ภิกฺขุ เขตฺทโวจํ ภควา อากุโล
 อากฺขณฺติ มหตา ภิกฺขุสงฺฆเณ สทฺธิํ ปณฺจมตฺเตหิ ภิกฺขุสฺสเดหิ
 สํวริปฺปคฺตโมคฺคกฺขณานนฺนญจาทิ จ ภควโต จ อากุโล เสนาสนํ ปณฺญาเปถ
 ภิกฺขุสงฺฆสฺส จ สํวริปฺปคฺตโมคฺคกฺขณานนฺนญจาทิ ฯ นตฺถากุโล สงฺฆิกํ
 เสนาสนํ สํพุํ อเมหฺหิ ภาซิคํ สุวาคคํ อากุโล ภควโต
 ยสฺมํ วิหารเ ภควา อิจฺฉิสฺสํติ คสฺมํ วิหารเ วสฺสิสฺสํติ ปาปํจฺฉา
 สํวริปฺปคฺตโมคฺคกฺขณานา ปาปํกานํ อิจฺฉานํ วสฺ คตา น มยฺ เตสํ
 เสนาสนํ ปณฺญาเปตฺถํสามาติ ฯ กิมนฺน ตฺเมท อากุโล สงฺฆิกํ
 เสนาสนํ ภาซิคฺกาทิ ฯ เอวฺமாகุโลติ ฯ เย เต ภิกฺขุ อุปปํจฺฉา
 ฯเปฯ เต อุกฺขณายนฺติ ชฺชยนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม
 อสฺสํสขิปปนฺพพฺสฺสกา ภิกฺขุ สงฺฆิกํ เสนาสนํ ภาเชตฺถนฺตํติ ฯ อถโห
 เต ภิกฺขุ ภควโต เขตฺมตฺถํ อารโจะสฺส ฯเปฯ สจฺจํ กิร
 ภิกฺขเว อสฺสํสขิปปนฺพพฺสฺสกา ภิกฺขุ สงฺฆิกํ เสนาสนํ ภาเชนฺตํติ ฯ
 สจฺจํ ภควาติ ฯ กถํ หิ นาม เต ภิกฺขเว โมฆปฺริสา สงฺฆิกํ
 เสนาสนํ ภาเชตฺถนฺตํติ เนตํ ภิกฺขเว อุปปสฺสนฺนํ วา ปสาทาย
 ฯเปฯ วิคฺรหิตฺวา ชมฺมํ กถํ กถฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ ปณฺจิมานิ
 ภิกฺขเว อเวภิกฺขยานิ น วิภชิตพฺพานิ สงฺฆเณ วา คณฺเณ วา

ปุคฺคเณน วา วิภคฺตานิมี อวิภคฺตานิ โหนฺติ โย วิภเชยฺย
 อาปคฺติ ฤตฺตจฺจุยสฺส ๑ กตมานิ ปญฺจ ๑ อวราโม อวรามวคฺตฺ
 อิทํ ปจฺมํ อเวภฺงคฺคิยํ น วิภชิตพฺพํ สงฺเขน วา คเณน วา
 ปุคฺคเณน วา วิภคฺตมฺปิ อวิภคฺตํ โหติ โย วิภเชยฺย
 อาปคฺติ ฤตฺตจฺจุยสฺส วิหาโร วิหารวคฺตฺ อิทํ ทุคฺคิยํ อเวภฺงคฺคิยํ
 น วิภชิตพฺพํ สงฺเขน วา คเณน วา ปุคฺคเณน วา วิภคฺตมฺปิ
 อวิภคฺตํ โหติ โย วิภเชยฺย อาปคฺติ ฤตฺตจฺจุยสฺส มณฺโโจ
 ปจฺจํ ภิคฺคํ พิมฺโพนํ อิทํ คคฺคิยํ อเวภฺงคฺคิยํ น วิภชิตพฺพํ สงฺเขน
 วา คเณน วา ปุคฺคเณน วา วิภคฺตมฺปิ อวิภคฺตํ โหติ โย
 วิภเชยฺย อาปคฺติ ฤตฺตจฺจุยสฺส โสหกฺกมฺภิ โสหกาณณํ โสหวารโก
 โสหกฺกฺขาหํ วาสํ ฆรํ กุสํ กุทฺทาโต นิชาทณํ อิทํ จคฺคฺคํ
 อเวภฺงคฺคิยํ น วิภชิตพฺพํ สงฺเขน วา คเณน วา ปุคฺคเณน
 วา วิภคฺตมฺปิ อวิภคฺตํ โหติ โย วิภเชยฺย อาปคฺติ
 ฤตฺตจฺจุยสฺส วตฺถํ เวพฺพ มุณฺธํ ปพฺพชฺชํ คินฺนํ มคฺคฺติกา ทารุณฺณํ
 มคฺคฺติกาณณํ อิทํ ปญฺจมนํ อเวภฺงคฺคิยํ น วิภชิตพฺพํ สงฺเขน
 วา คเณน วา ปุคฺคเณน วา วิภคฺตมฺปิ อวิภคฺตํ โหติ
 โย วิภเชยฺย อาปคฺติ ฤตฺตจฺจุยสฺส อิมานิ ๒ ภิคฺคฺชเว
 ปญฺจ อเวภฺงคฺคิยานิ น วิภชิตพฺพานิ สงฺเขน วา คเณน วา
 ปุคฺคเณน วา วิภคฺตานิมี อวิภคฺตานิ โหนฺติ โย วิภเชยฺย
 อาปคฺติ ฤตฺตจฺจุยสฺสํ ๑

๒๘๕] เสด็จณกษนุขกั อพวิกภิกขุวคฤ นวกมฺมทานิ ๓๓๗

[๒๘๕] อถโฆ ภควา ถิฏฐาสิริธมฺมึ ยถาภินนํ วิหริตฺวา เยน
อาฬวี เตน จาริกํ ปกุกามิ อหุပ္พุเพน จาริกญจรมาโน
เยน อาฬวี คทวสฺริ ฯ คคฺวร สฺสํ ภควา อาฬวียํ วิหริติ
อคฺคาพเว เจติเย ฯ

[๒๘๕] เตน โฆ ปน สมนเยน อาฬวิกา ภิกขุ เอรูปานิ
นวกมฺมานิ เทนฺติ * ปีนฺนทนิฏฺเฐปนํคฺเตนํ นวกมฺมํ เทนฺติ
กฺขุทฺธเตปนํคฺเตนํ นวกมฺมํ เทนฺติ ทฺวารวฺจฺสเปนํคฺเตนํ นวกมฺมํ
เทนฺติ อคฺคพวฺจฺจิกฺกณณคฺเตนํ นวกมฺมํ เทนฺติ อาโลกสฺสนิกฺกณ-
ณคฺเตนํ นวกมฺมํ เทนฺติ เสตวณฺณกณณคฺเตนํ นวกมฺมํ เทนฺติ
กาพวณฺณกณณคฺเตนํ นวกมฺมํ เทนฺติ เกรกฺปริกมฺมกณณคฺเตนํ
นวกมฺมํ เทนฺติ ฉาทนคฺเตนํ นวกมฺมํ เทนฺติ พนฺชนคฺเตนํ
นวกมฺมํ เทนฺติ ภณฺฑิกาทานคฺเตนํ^๑ นวกมฺมํ เทนฺติ ชนฺฑนคฺเตน-
ปฺปญฺจชฺรณคฺเตนํ นวกมฺมํ เทนฺติ ปริภณฺฑกณณคฺเตนํ นว-
กมฺมํ เทนฺติ วัสตฺวสฺสํคฺเตนํ นวกมฺมํ เทนฺติ ตสฺสวสฺสํคฺเตนํ นวกมฺมํ
เทนฺติ ยาวชฺชวคฺเตนํ นวกมฺมํ เทนฺติ ชุมกาสคฺเตนํ ปรีโยสฺสํ วิหารํ
นวกมฺมํ เทนฺติ ฯ เย เต ภิกขุ อปฺปญฺจา ฯ เป ฯ เต อชฺชณายนฺติ
ชฺชยนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม อาฬวิกา ภิกขุ เอรูปานิ
นวกมฺมานิ ทสฺสํคฺเตนํ ปีนฺนทนิฏฺเฐปนํคฺเตนํ นวกมฺมํ ทสฺสํคฺเตนํ
กฺขุทฺธเตปนํคฺเตนํ นวกมฺมํ ทสฺสํคฺเตนํ ทฺวารวฺจฺสเปนํคฺเตนํ นวกมฺมํ

๑ ย. คณฺฑิกาทานคฺเตนํ ฯ ม. ภณฺฑิกาสเปนํคฺเตนํ ฯ

ทสฺสํนฺติ อคฺคพวฏฺฐิกรณมคฺเตนปํ นวกมฺมํ ทสฺสํนฺติ อาโลกสฺสํนฺติ-
 กรณมคฺเตนปํ นวกมฺมํ ทสฺสํนฺติ เสดฺวณฺณกรณมคฺเตนปํ นวกมฺมํ
 ทสฺสํนฺติ กาพวณฺณกรณมคฺเตนปํ นวกมฺมํ ทสฺสํนฺติ เกรกปริ-
 กมฺมกรณมคฺเตนปํ นวกมฺมํ ทสฺสํนฺติ ฉาทนมคฺเตนปํ นวกมฺมํ
 ทสฺสํนฺติ พนฺธนมคฺเตนปํ นวกมฺมํ ทสฺสํนฺติ ภาณฺทิกาธานมคฺเตนปํ
 นวกมฺมํ ทสฺสํนฺติ ขณฺฑาณฺตปฏฺธิสฺสงฺขรณมคฺเตนปํ นวกมฺมํ ทสฺสํนฺติ
 ปริณายกกรณมคฺเตนปํ นวกมฺมํ ทสฺสํนฺติ วัสฺสํนฺติ นวกมฺมํ
 ทสฺสํนฺติ ติสฺสํนฺติ นวกมฺมํ ทสฺสํนฺติ ยาวธํนํ นวกมฺมํ
 ทสฺสํนฺติ ฐมกาทิกมฺมํ ปริโยสํ วิหารํ นวกมฺมํ ทสฺสํนฺติ ๑
 อถโฆ เต ภิกฺขุ ภควโค เอตมคฺตํ อาโรเจสฺสํ ๑เป ๑ สจฺจํ
 กิร ภิกฺขเว ๑เป ๑ สจฺจํ ภควาติ ๑เป ๑ วิตรหิตฺวา ฐมํ
 กถํ กถฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ น ภิกฺขเว ปิณฺฑนิกุเชปนมคฺเตน
 นวกมฺมํ ทาตพฺพํ น กุฑฺฐาเลปนมคฺเตน นวกมฺมํ ทาตพฺพํ น
 ทวารวฏฺฐปนมคฺเตน นวกมฺมํ ทาตพฺพํ น อคฺคพวฏฺฐิกรณมคฺเตน
 นวกมฺมํ ทาตพฺพํ น อาโลกสฺสํนฺติกรณมคฺเตน นวกมฺมํ ทาตพฺพํ
 น เสดฺวณฺณกรณมคฺเตน นวกมฺมํ ทาตพฺพํ น กาพวณฺณกรณ-
 มคฺเตน นวกมฺมํ ทาตพฺพํ น เกรกปริกมฺมกรณมคฺเตน นวกมฺมํ
 ทาตพฺพํ น ฉาทนมคฺเตน นวกมฺมํ ทาตพฺพํ น พนฺธนมคฺเตน
 นวกมฺมํ ทาตพฺพํ น ภาณฺทิกาธานมคฺเตน นวกมฺมํ ทาตพฺพํ
 น ขณฺฑาณฺตปฏฺธิสฺสงฺขรณมคฺเตน นวกมฺมํ ทาตพฺพํ น ปริณายก-

สงฆ์ ปฏิจาสนนํ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อโรโรจํ ๑ น ภิกฺขเว
 นวกมฺมํ คเหตฺวา สงฆ์ ปฏิจาสนนํ โย ปฏิจาสนนํ อปคฺติ
 ทุกฺกฏสฺส อานุชานามิ ภิกฺขเว เขกํ วรเสยฺยํ คเหตฺว ๑

[๓๐๐] เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุ นิสฺสํเม จิตฺตํ นวกมฺมํ
 เทนํ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อโรโรจํ ๑ น ภิกฺขเว นิสฺสํเม
 จิตฺตํ นวกมฺมํ ทาคพฺพํ โย ทเทยฺย อปคฺติ ทุกฺกฏสฺสํ ๑

[๓๐๑] เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุ นวกมฺมํ คเหตฺวา
 สัพพกถํ ปฏิจาสนนํ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อโรโรจํ ๑ น ภิกฺขเว
 นวกมฺมํ คเหตฺวา สัพพกถํ ปฏิจาสนนํ โย ปฏิจาสนนํ
 อปคฺติ ทุกฺกฏสฺส อานุชานามิ ภิกฺขเว วสฺสํ เตนํ ปฏิจาสนนํ
 อคฺคกถํ น ปฏิจาสนนํ ๑

[๓๐๒] เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุ นวกมฺมํ คเหตฺวา
 ปกฺกมคฺคํ วิพฺกมคฺคํ กถํ กโรนํ สํมณเว ปฏิจาสนนํ
 สิกฺขํ ปจฺจุจฺจกถํ ปฏิจาสนนํ อนฺติมวคฺคํ อชฺชวณนํ
 ปฏิจาสนนํ อมฺมคฺคํ ปฏิจาสนนํ จิตฺตจิตฺตํ ปฏิจาสนนํ
 เวทนญฺญํ ปฏิจาสนนํ อปคฺติยา อทฺธเน อคฺคคฺคํ ปฏิจาสนนํ
 อปคฺติยา อปฏิกมฺเม อคฺคคฺคํ ปฏิจาสนนํ ปาปํ กาย ทุจฺฉิยา
 อปฏินิสฺสํคฺคํ อคฺคคฺคํ ปฏิจาสนนํ ปณฺหคฺคํ ปฏิจาสนนํ
 เถยฺยสํวคฺคํ ปฏิจาสนนํ ทิตฺถิยปฏิกมฺมคฺคํ ปฏิจาสนนํ ทิรฺจ-
 จานคฺคํ ปฏิจาสนนํ มาตฺตคฺคํ ปฏิจาสนนํ ปิตฺตคฺคํ

๓๐๔] เสนาสนนทฺธนุทํ ภิกฺขุ นวกมฺมํ คเหตฺวา ปกฺกมฺนาทึ ๓๔๓

ปฏฺิชาณนฺทึ อรหฺนุคฆาตกาปึ ปฏฺิชาณนฺทึ ภิกฺขุนี้ทฺธกามี ปฏฺิชาณนฺทึ
สงฺฆเภทกามี ปฏฺิชาณนฺทึ โฉหิตฺตปฺปาทกามี ปฏฺิชาณนฺทึ อุกฺโก-
พฺพณฺชนกามี ปฏฺิชาณนฺทึ ฯ ภควโต เขตฺมคฺคํ อารโหเจสุ ฯ

[๓๐๓] อิทฺ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ นวกมฺมํ คเหตฺวา ปกฺกมฺติ ฯ
มา สงฺฆสฺส หายีติ อณฺเณสฺส ทาทพฺพํ ฯ อิทฺ ปน ภิกฺขเว
ภิกฺขุ นวกมฺมํ คเหตฺวา วิพฺภมฺติ กาลํ กโรติ สํมเนโร ปฏฺิชาณนฺทึ
สํกฺขํ ปจฺจุกฺขาทโก ปฏฺิชาณนฺทึ อนฺติมวคฺคํ อชฺฌาปนโก ปฏฺิ-
ชาณนฺทึ อุมฺมคฺคโก ปฏฺิชาณนฺทึ ชิตฺตจิตฺโต ปฏฺิชาณนฺทึ เวทณฺโฏ
ปฏฺิชาณนฺทึ อปคฺติยา อทสฺสเน อุกฺกิตฺตโก ปฏฺิชาณนฺทึ อปคฺติยา
อปฺปฏิกมฺเม อุกฺกิตฺตโก ปฏฺิชาณนฺทึ ปาปํกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิ-
สฺสคฺเค อุกฺกิตฺตโก ปฏฺิชาณนฺทึ ปณฺทโก ปฏฺิชาณนฺทึ เถยฺยสฺสวาสโก
ปฏฺิชาณนฺทึ ทิตฺถียปฺกนฺทโก ปฏฺิชาณนฺทึ ทิรฺจฺฌานคฺโค ปฏฺิชาณนฺทึ
มาคฺคฆาตโก ปฏฺิชาณนฺทึ ปิตฺตฆาตโก ปฏฺิชาณนฺทึ อรหฺนุคฆาตโก
ปฏฺิชาณนฺทึ ภิกฺขุนี้ทฺธโก ปฏฺิชาณนฺทึ สงฺฆเภทโก ปฏฺิชาณนฺทึ โฉหิตฺตปฺ-
ปาทโก ปฏฺิชาณนฺทึ อุกฺโกพฺพณฺชนโก ปฏฺิชาณนฺทึ ฯ มา สงฺฆสฺส
หายีติ อณฺเณสฺส ทาทพฺพํ ฯ

[๓๐๔] อิทฺ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ นวกมฺมํ คเหตฺวา วิปฺปกเต
ปกฺกมฺติ ฯ มา สงฺฆสฺส หายีติ อณฺเณสฺส ทาทพฺพํ ฯ อิทฺ ปน
ภิกฺขเว ภิกฺขุ นวกมฺมํ คเหตฺวา วิปฺปกเต วิพฺภมฺติ ฯ กาลํ
กโรติ ฯ เปฯ อุกฺโกพฺพณฺชนโก ปฏฺิชาณนฺทึ ฯ มา สงฺฆสฺส

โทติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะสุ ๑ อหฺมฺชานามิ ภิกฺขเว
ปาทปฺปญฺฉนํ กาคฺคฺคฺติ ๑

[๓๓๖] เตน โห ปน สฺมเยน สงฺฆสฺส จโฬกํ อปฺปฺพนํ โหติ ๑
ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะสุ ๑ อหฺมฺชานามิ ภิกฺขเว ปาทปฺปญฺฉนํ
กาคฺคฺคฺติ ๑

[๓๓๗] เตน โห ปน สฺมเยน ภิกฺขุ อโหเตหิ ปาเทหิ เสนาสนํ
อภฺกมฺมุติ ๑ เสนาสนํ ทฺถสฺสติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะสุ ๑
น ภิกฺขเว อโหเตหิ ปาเทหิ เสนาสนํ อภฺกมิตฺตพฺพํ โย อภฺกเมยฺย
อาปคฺคฺติ ทฺถกฺกฺขสฺสํ ๑

[๓๓๘] เตน โห ปน สฺมเยน ภิกฺขุ อตุเจหิ ปาเทหิ เสนาสนํ
อภฺกมฺมุติ ๑ เสนาสนํ ทฺถสฺสติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะสุ ๑
น ภิกฺขเว อตุเจหิ ปาเทหิ เสนาสนํ อภฺกมิตฺตพฺพํ โย อภฺกเมยฺย
อาปคฺคฺติ ทฺถกฺกฺขสฺสํ ๑

[๓๓๙] เตน โห ปน สฺมเยน ภิกฺขุ สฺสอฺปาหฺนา เสนาสนํ
อภฺกมฺมุติ ๑ เสนาสนํ ทฺถสฺสติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะสุ ๑
น ภิกฺขเว สฺสอฺปาหฺเนน เสนาสนํ อภฺกมิตฺตพฺพํ โย อภฺกเมยฺย
อาปคฺคฺติ ทฺถกฺกฺขสฺสํ ๑

[๓๔๐] เตน โห ปน สฺมเยน ภิกฺขุ ปริกฺขมฺมกตฺถาย ภูมฺมียา
นฺนุจฺจฺหนฺติ ๑ วณฺโณ ทฺถสฺสติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะสุ ๑

๑ ย. ม. นฺนุจฺจฺหนฺติ ๑

๓๒๕] เสด็จมาสนักขุณทกัม เขมมตถุโก ปริกขมกตา ภิตฺติ ๓๕๕

น ภิกฺขเว ปริกขมกตา ย ภูมียา นุญฺสทิตพฺพํ โย นุญฺสเหยฺย
อาปคฺติ ทุกฺกฏสฺส อานุชานามิ ภิกฺขเว เขมมตถุณฺหิ ๑

[๓๒๖] เคน ไช ปน สัมเยน มนุจปาทาปี ปัสสาทาปี
ปริกขมกตํ ภูมึ วิตฺติขมฺหิ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจสฺสํ ๑
อานุชานามิ ภิกฺขเว โจพเกน ปติเวเชตฺตุนฺหิ ๑

[๓๒๗] เคน ไช ปน สัมเยน ภิกฺขุ ปริกขมกตํ ภิตฺติ
อปสฺสเสตฺตุนฺหิ ๑ วณฺโณ ทสฺสติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจสฺสํ ๑
น ภิกฺขเว ปริกขมกตา ภิตฺติ อปสฺสเสตฺตพฺพา โย อปสฺสเสยฺย
อาปคฺติ ทุกฺกฏสฺส อานุชานามิ ภิกฺขเว อปสฺสเสตฺตณฺหิ ๑
อปสฺสเสตฺตณฺหํ เหฏฺฐโต ภูมึ วิตฺติขมฺหิ อปฺปวิโต ภิตฺติขมฺหิ ๒ ๑ ภควโต
เอตมคฺคํ อาโรเจสฺสํ ๑ อานุชานามิ ภิกฺขเว เหฏฺฐโต จ อปฺปวิโต
จ โจพเกน ปติเวเชตฺตุนฺหิ ๑

[๓๒๘] เคน ไช ปน สัมเยน ภิกฺขุ โรตปาทกา นิปชฺชิตฺตุ
กุกฺกุจฺจายนฺหิ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจสฺสํ ๑ อานุชานามิ
ภิกฺขเว ปจฺจุตฺตวิตฺวา นิปชฺชิตฺตุนฺหิ ๑

[๓๒๙] อถ ไช ภควา อาพวียํ ยถาภินฺหํ วิหริตฺวา เยน
ราชคหํ เคน จาริกํ ปกฺกามิ อานุพฺพุเพน จาริกํ จรมาโน
เยน ราชคหํ ตทวสฺสริ ๑ ตตฺส สํ ภควา ราชคเห วิหริ
เวพฺพเน กถนฺนทกนิวาเป ๑

๑ ม. ปติเวเชตฺตุนฺหิ ๑ ๒ ย. อปฺปวิโต ภิตฺติ หนฺหิ ๑

[๓๒๕] เตน โห ปน สมนเยน ราชคหิ ทพุกิฏฐิ โหติ ฯ
 มนุสฺสํ น สกฺโกณฺหิ สงฺฆภคฺคํ กาคฺคํ อิจฺฉนฺติ อุกฺกเทศภคฺคํ
 นิมนฺตํ สทาภคฺคํ ปกฺขิํ อุกฺกโถสฺสํ ปาฏิปทิกํ กาคฺคํ ฯ ภคฺวโต
 เขตมคฺคํ อารโหเสสฺสํ ฯ อานุชานามิ ภิกฺขเว สงฺฆภคฺคํ อุกฺกเทศภคฺคํ
 นิมนฺตํ สทาภคฺคํ ปกฺขิํ อุกฺกโถสฺสํ ปาฏิปทิกนฺติ ฯ

[๓๒๖] เตน โห ปน สมนเยน นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ อคฺคฺตโน
 วรภคฺตานิ^๑ กเหตุวา ตามกานิ ภคฺตานิ ภิกฺขุํ เทนฺติ ฯ ภคฺวโต
 เขตมคฺคํ อารโหเสสฺสํ ฯ อานุชานามิ ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคํ
 ภิกฺขุํ ภคฺคฺทฺทฺเทสํ สมนฺนนิคฺคํ โย น นนฺทาคคฺคิ คจฺเจยฺย น
 โทสาคคฺคิ คจฺเจยฺย น โมหาคคฺคิ คจฺเจยฺย น ภยาคคฺคิ คจฺเจยฺย
 อุกฺกทฺทฺชานุกฺกทฺทฺชณฺณ ชานเยยฺย ฯ

[๓๒๗] เหวญฺจ ปน ภิกฺขเว สมนฺนนิคฺคพฺโพ ฯ ปจฺมํ ภิกฺขุ
 ยาจิตฺพฺโพ ฯ ยาจิตฺวา พยฺยเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพฺเตน สงฺโฆ
 ณาเปตฺพฺโพ สฺสณาคฺคํ เม ภนฺเต สงฺโฆ ยถิ สงฺฆสฺส ปคฺคกฺกสฺส
 สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุํ ภคฺคฺทฺทฺเทสํ สมนฺนนฺนเยยฺย ฯ เอตฺตา
 ญคฺติ ฯ สฺสณาคฺคํ เม ภนฺเต สงฺโฆ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุ
 ภคฺคฺทฺทฺเทสํ สมนฺนนฺติ ฯ ยสฺสํยสฺมโต วมฺติ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน
 ภคฺคฺทฺทฺเทสํ สมนฺนนิคฺคํ โส คฺคฺนฺทสฺส ยสฺสํ นกฺขมฺติ โส
 ภาเสยฺย ฯ สมนฺโต สงฺเขน อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ ภคฺคฺทฺทฺเทสโก

๑ ย. มจฺจภคฺตานิ ฯ

๓๓๐] เสนาสนนุชฌัก ภคฺคฺทเทสโก เสนาสนปฺปญฺจาปโก ๑๔๗

ขมฺติ สงฺฆสฺส คตฺตมา ตฺวณฺที ๑ เอวเมตํ ชารยํมิตํ ๑

[๓๒๘] อถ โข ภคฺคฺทเทสกาณํ ภิกฺขุณฺํ เอตทโหสิ ทถํ นุ
โห ภคฺคํ อุตฺตํสํคฺคพฺพนฺติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะสฺสํ ๑
อนุชานามิ ภิกฺขเว สํสากาย วา ปฏิกายํ วา อุนิพฺพนฺติควา
โอมุญฺจิจิตฺวา ภคฺคํ^๒ อุตฺตํสํคฺคนฺติ ๑

[๓๒๙] เตน โข ปน สํเยน สงฺฆสฺส เสนาสนปฺปญฺจาปโก
น โหติ ๑ เป ๑ ภาวฺชาคารโก น โหติ ๑ เป ๑ จีวรปฏิกุตาโก
น โหติ ๑ เป ๑ จีวรภาสโก น โหติ ๑ เป ๑ ยาคุภาสโก น
โหติ ๑ เป ๑ ผตภาสโก น โหติ ๑ เป ๑ ชชฺชกภาสโก น
โหติ ๑ ชชฺชกํ อภายิมานํ นสฺสํติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ
อารโจะสฺสํ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคคํ ภิกฺขุ
ชชฺชกภาสกํ สมนฺนนิคฺคํ โย น ฉนฺนทาคคํ คจฺฉนฺนํ น โทสํคคํ
คจฺฉนฺนํ น โมหาคคํ คจฺฉนฺนํ น ภยาคคํ คจฺฉนฺนํ
ภาวิตาภาวิตญฺจ ชานนฺนํ ๑

[๓๓๐] เอวญฺจ ปน ภิกฺขเว สมนฺนนิคฺคพฺโพ ๑ ปจฺมํ ภิกฺขุ
ยาจิตพฺโพ ๑ ยาจิตฺวา พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพฺเพน สงฺโฆ
เปาเปตพฺโพ สฺสณาคฺคํ เม ภาวเต สงฺโฆ ยถิ สงฺฆสฺส ปคฺคกถํ
สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุ ชชฺชกภาสกํ สมนฺนนิคฺคํ ๑ เสงฺสา ฅตฺติ ๑
สฺสณาคฺคํ เม ภาวเต สงฺโฆ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุ ชชฺชกภาสกํ
๑ ย. น. ปฏฺิภิกาย ๑ ๒ อยํ ยฺวโรปฺปมฺมมโปคฺคเกสฺส น ทิสฺสํติ ๑

สัมมนุนติ ๑ ยสฺสํยสฺมโต วมติ อิตฺตุนฺนามสฺสํ ภิทฺชโน ฐฐชก-
 ภาชกสฺสํ สฺมมฺติ โสฺ คุณฺหสฺสํ ยสฺสํ นกฺขมฺติ โสฺ ภาเสยฺย ๑
 สฺมมโต สฺงฺเขน อิตฺตุนฺนาโม ภิทฺช ฐฐชกภาชโก วมติ สฺงฺฆสฺสํ
 คสฺมา คุณฺหิ ๑ เอวเมตํ ฐารยามีติ ๑

[๓๓๑] เตน โข ปน สฺมเยน สฺงฺฆสฺสํ ภณฺฑาการํ อปฺปมคฺตโก
 ปริกฺขารํ อสฺสํสนฺโน^๑ โหติ ๑ ภทฺวโต เอคมคฺตํ อารโรเจสฺสุ ๑
 อนฺุชานามิ ภิทฺชเว ปณฺุจหฺงฺเคหิ สฺมนฺุหาคํ ภิทฺชํ อปฺปมคฺตก-
 วิสฺสํฐชกํ สฺมนฺุหนิคฺคํ โย น ฌนฺุทาคํ คจฺเจยฺย น โทสํคํ
 คจฺเจยฺย น โมหาคํ คจฺเจยฺย น ภายาคํ คจฺเจยฺย วิสฺสํฐช-
 ทาวิสฺสํฐชิตนฺุจ ฐาเนยฺย ๑

[๓๓๒] เอวญฺจ ปน ภิทฺชเว สฺมนฺุหนิคฺคพฺโพ ๑ ปจฺมํ ภิทฺช
 ยาจิตพฺโพ ๑ ยาจิตฺวา พฺยคฺเตน ภิทฺชนา ปฏฺิพฺเตน สฺงฺโฆ
 ฌาเปตพฺโพ สฺุณฺาตุ เม ภนฺุเต สฺงฺโฆ ยถิ สฺงฺฆสฺสํ ปคฺตกสฺสํ
 สฺงฺโฆ อิตฺตุนฺนามํ ภิทฺชํ อปฺปมคฺตกวิสฺสํฐชกํ สฺมนฺุหเนยฺย ๑
 เอสํ ฌตฺติ ๑ สฺุณฺาตุ เม ภนฺุเต สฺงฺโฆ สฺงฺโฆ อิตฺตุนฺนามํ
 ภิทฺชํ อปฺปมคฺตกวิสฺสํฐชกํ สฺมนฺุหนิคฺคํ ๑ ยสฺสํยสฺมโต วมติ
 อิตฺตุนฺนามสฺสํ ภิทฺชโน อปฺปมคฺตกวิสฺสํฐชกสฺสํ สฺมมฺติ โสฺ
 คุณฺหสฺสํ ยสฺสํ นกฺขมฺติ โสฺ ภาเสยฺย ๑ สฺมมโต สฺงฺเขน
 อิตฺตุนฺนาโม ภิทฺช อปฺปมคฺตกวิสฺสํฐชโก วมติ สฺงฺฆสฺสํ คสฺมา

๑ ย. น. อปฺปนฺุโน ๑

๓๓๕] เสนาสน์กษัตริย์ อปฺปมคฺคกวิสสชฺชโก สำนฺนิกาหาปโก ๓๔๘

คฺคณฺหิ ๑ เอวเมตํ อารยามีติ ๑

[๓๓๓] เตน อปฺปมคฺคกวิสสชฺชเกน ภิกฺขุณา เอกา สฺฐิจิ
ทาทพฺพา ๑ สคฺคกํ ทาทพฺพิ ๑ อูปาหฺนา ทาทพฺพา ๑ กายพฺพชนํ
ทาทพฺพิ ๑ อัสวทฺธโก ทาทพฺโพน ๑ ปริสฺสํวณํ ทาทพฺพิ ๑
ชมฺมกรโก ทาทพฺโพน ๑ กุสฺสี ทาทพฺพา ๑ อชฺชมฺมกุสฺสี ทาทพฺพา ๑
มณฺฑลํ ทาทพฺพิ ๑ อชฺชมฺมมณฺฑลํ ทาทพฺพิ ๑ อนฺวาโค ทาทพฺโพน ๑
ปริภณฺฑํ ทาทพฺพิ ๑ สเจ โหติ สงฺฆสฺส สปุณฺนี วา เคถํ วา มชฺฐ วา
ผาณิกํ วา สกฺกิ ปฏิสํยิกุํ ทาทพฺพิ ๑ สเจ ปุณฺนี อคฺคโก โหติ
ปุณฺนี ทาทพฺพิ ๑ สเจ ปุณฺนี อคฺคโก โหติ ปุณฺนี ทาทพฺพนฺติ ๑

[๓๓๔] เตน ไช ปน สมนฺเยน สงฺฆสฺส สำนฺนิกาหาปโก น
โหติ ๑ เป ๑ ปคฺคคาหาปโก น โหติ ๑ เป ๑ อารยมิคฺเคสโก
น โหติ ๑ เป ๑ สำนฺเนรเปสโก น โหติ ๑ สำนฺเนรวา อเปสฺสิยมานา
กมฺมํ น กโรนฺติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อาริเจสฺสุ ๑ อนฺุชานามิ
ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคคํ ภิกฺขุํ สำนฺเนรเปสกํ สมนฺนนิคฺคํ
โย น นนฺทาคคํ คจฺญะย น โทสาคคํ คจฺญะย น โมหาคคํ
คจฺญะย น ภยาคคํ คจฺญะย เปสฺสิคาเปสฺสิคญฺจ ชาเนยฺย ๑

[๓๓๕] เอวญฺจ ปน ภิกฺขเว สมนฺนนิคฺคพฺโพน ๑ ปจฺจํ ภิกฺขุ
ยาจิตพฺโพน ๑ ยาจิตฺวา พยฺยคฺเคน ภิกฺขุณา ปฏิปเพน สงฺโฆ
นฺวาเปตพฺโพน สฺสณาคฺค เม ภนฺเต สงฺโฆ ยถิ สงฺฆสฺส ปคฺคตถฺถิ

๑ ย. เอกกา ๑ น. เอกา ๑ ๒ มรฺมมโปตฺตเก อาเมตฺติคํ นคฺคิ ๑

อาวณณนิทท ^๑ ราช ^๑	วณณ ^๑ กปัสส ^๑
ฐ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑	โธห ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ๑
ย ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑	ณ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ๑
เว ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑	ฐ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ๑
มิ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑	โส ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ๑
พ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑	อา ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ๑
ส ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑	มิ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ๑
อ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑	ป ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ๑
อ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑	อ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ๑
ส ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑	ฐ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ๑
ค ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑	ท ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ๑
โ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑	อ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ๑
ภ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑	อ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ๑
เส ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑	ภ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ๑
อ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑	ส ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ๑
ภ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑	ส ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ฐ ^๑ ๑

๑ ย. ม. ฐ^๑ ฐ^๑ ฐ^๑ ฐ^๑ ๑ ๒ ย. ม. ฐ^๑ ฐ^๑ ฐ^๑ ฐ^๑ ๑
 ๓ ย. ม. ฐ^๑ ฐ^๑ ฐ^๑ ฐ^๑ ๑ ๔ ย. ม. ฐ^๑ ฐ^๑ ฐ^๑ ฐ^๑ ๑
 ๕ ย. ม. ฐ^๑ ฐ^๑ ฐ^๑ ฐ^๑ ๑ ๖ ย. ม. ฐ^๑ ฐ^๑ ฐ^๑ ฐ^๑ ๑

อิกกาฬ ปฏิกานณจ	นี้จา จโย จ อารุหิ
ปริปนคหิตี อาพกา	อชฺชกุกุฑุ คโย ปุณ
ชุกทเท กุกุฑปาโท จ	โฆวสฺสติ จ วิสฺสร ^๑
ชิตฺ จีวรวัสสา จ ^๒	อาณินทํ กิฏเณน จ
อาตมพณํ คินจณณํ	เหฏฐามคฺเค นยํ กร
อชฺโณกาเส โอตปฺปติ	ธํมฺมํ เหฏฐา จ ภาชนํ
วิหาโร โกฏฐโก เจว	ปริเวณคฺคิสาธกํ
อวราเม จ ปุณ โกฏฐเจ	เหฏฐา เจว ^๓ นยํ กร
สฺส ^๔ อเนกมิตฺติ จ	สทฺธโร สํวณํ อคา
ทิจฺจสมฺโม นิมมฺมคฺคิ	สทฺธํ สจฺเจน นายกํ
อาณานิเวสฺสคฺคฺคฺ	อวราเม การยิ คโคณ
เวสฺสณิยํ นวณมํ	ปุรโต จ ปริคฺคห ^๕
โก อรหิติ ภคฺคคฺค	คิตฺติรณฺจ อวณฺธิยา
ปริคฺคหิตคฺคฺคฺ	คฺคฺโค สํวณฺติ โอสริ
ปติฏฐาเปติ อวราเม	ภคฺคคฺเค จ โกธาทถ
คิตานา วรเสยฺยา จ	เตสา สคฺคฺครสา คหิ
เกณ นุ ไซ กถํ นุ ไซ	วิหารคฺเคน ภาชยิ

๑ ย. ม. โฆวสฺสติ สฺริ ชิตํ ๑ ๒ ย. ม. จีวรวัสสํ รชฺชคฺคจ ๑

๓ ย. ม. เหฏฐนฺนคฺค ๑ ๔ ย. ม. สทฺธโร ๑ ๕ ย. ม. ปริคฺคหํ ๑
ม. ปริคฺคหํ ๑

ปริเวณานุภาตณฺจ	อภามา ภาค โน ทเท
นิสฺสํมํ สัพพกาดณฺจ	คาหา เสนาสเน ตโย
อุปนฺนุโท จ วณฺเณสฺส	จิตฺตา สมนาสนา
สํมานาสนิกา ภินฺทิสฺสุ	คิวกุตา จ ทฺวคฺคิกา
อสํมานาสนิกา ทมฺมิ	สํถินฺทํ ปริภุญฺชิตฺตุ
อญฺญิกา จ อวิทฺฐเว	ภาชิตณฺจ กิฏฺฐาสิริ
วาทวํ ปิณฺฑชากกฺขุเทหิ	ทวารอศฺศพวฏฺฐิกา
อาโถกเสตกาพณฺจ	เครฺจุณาทณพฺพชนา
ภณฺฑทิวณฺฑปรีภณฺฑํ	วีสํ คัสสา จ กาลิกา
โอสฺสิตะ ออคํ วิปฺปํ	ชฺชุกฺเต ฉปฺปณฺจวสฺสํ
อชฺชโยเค จ สคฺคชฺช	มฺหาลลเก ทสํ ทฺวาทส
สพฺพํ วิหารํ เอกสฺส	อณฺณํ วาเสณฺติ สงฺฆิกํ
นิสฺสํมํ สัพพกาดณฺจ	ปฏกม วิพฺพมณฺติ จ
กาดณฺจ สํมณเณรณฺจ	สิทฺธาปจฺจุทฺทชณฺติมํ
อุมฺมุคฺคกา ชิตฺตจิตฺตา	เวทนาปคฺคิตสฺสํ
อปฺปฏิกมฺมํ ทิฏฺฐิยา	ปณฺฑิตา เถยฺยตฺตฺติยา
คิรฺจุณานมาศฺสํ	อรหุตา จ ทฺฐกา
ภทฺธกา โถหิตฺตปฺปาทา	อภฺโถ จาปี พฺยณฺชนา
มา สงฺฆสฺส ปรีทายิ	กมฺมํ อณฺณสฺส ทาทเว
วิปฺปกเต จ อณฺณสฺส	กเต ตสฺสเสว ปฏกเม

วิพฺภวณฺติ กาสกฺโก	สํมณโร จ ชยติ
ปจฺจกฺขาโต จ สิกฺขาย	อนฺติมชฺฌาปนโน ยติ
สงฺฆโม ว สํมิโก โหติ	อุมฺมตฺตชิตฺตเวทนา
อหสฺสํหาปฺปฏิกมฺเม	ทิจฺจุจํ ตสฺสเสว โหติ คํ
ปณฺทโก เถยยติคฺคํ จ	คิรจฺฉานมาตุเปตํ
ฆาตโก ฆุสฺสโก จาปี	ภทฺโถหิตพฺพชฺชนา
ปฏิจฺฉานาติ ยติ สํ	สงฺฆโม ว โหติ สํมิโก
หฺรณฺตณฺณตฺว กุกฺกุจํ	อฺตุริยติ จ กมฺพลํ
ทสฺสํสา จ จมฺมจกฺกติ	โจพกํ อกฺกมฺนฺติ จ
อตุตา อฺปาหนา นฺนุจํ ^๑	ติชฺชนฺติ อปสฺสํสนฺติ จ
อปสฺสํสนํ ติชฺชเว	โรคํ ปจฺจกฺกเรน จ
ราชคเห น สกฺโกนฺติ	ถามกํ ภคฺคฺทฺเทสํ
กถํ นุ ไซ ปณฺณปํ	ภณฺฑาการิกสํมฺมติ
ปฏิกฺคาหภาชโก จาปี	ยาคุ จ ผตฺตภาชโก
ชชฺชกภาชโก เจว	อปฺปมตฺตกวิสฺสเส
สํนฺนิยคาหาปโก เจว	คธา ปตฺตคาหาปโก ^๒
อวรามิกสํมณโร	เปสฺสํสํ จ สํมฺมติ
สพฺพภาณฺญ โลกวิทู	หิตจฺจุโต วินายโก
เถณฺตณฺณจ สจฺจตณฺณจ	ณายิตฺตฺว วิปสฺสํติคฺคฺนฺติ ๑

๑ ย. นฺนุจํ ๑ ๒ ย. ม. รา. คเถว ปตฺตคาหาโก ๑

สงฺฆเภทกฺขนฺธกั

[๓๓๗] เตน สัมเขน พุทฺโธ ภควา อญฺปิยาโย วิหริติ อญฺปิยํ
นาม มตฺถนํ นิคโม ๑ เตน โห ปน สัมเขน อภินฺนุณาตา
อภินฺนุณาตา สกฺยกุมารรา ภควนฺตํ ปพฺพชิตํ อญฺปพฺพชนฺติ ๑

[๓๓๘] เตน โห ปน สัมเขน มหานาโม จ สกฺโก อญฺรุตฺโต
จ สกฺโก เทว ภาตฺตุกา โหนฺติ ๑ อญฺรุตฺโต สกฺโก สุตฺตมาโต
โหติ ๑ ตตฺถ ตโย ปาสาทา โหนฺติ เอโก เหมนฺติโก เอโก
คิมฺหิโก เอโก วสฺสโก ๑ โส วสฺสโก ปาสาเท จตฺตาวโร
มาเส นิบุปริเสหิ ตฺริเยหิ ปริจายีมาโน น เหฏฺฐา ปาสาทา
โอรุหติ ๑ อตฺโห มหามาสฺส สกฺกสฺส เอตฺทโหสิ เอตฺรหิ
โห อภินฺนุณาตา อภินฺนุณาตา สกฺยกุมารรา ภควนฺตํ ปพฺพชิตํ
อญฺปพฺพชนฺติ อมฺหากญฺจ ปน^๒ กุตา นคฺติ โกจิ อคารสฺมา
อนคาริยํ ปพฺพชิตฺโต ยมฺมุนาหํ วา ปพฺพเชยฺยํ อญฺรุตฺโต วาติ ๑
อตฺโห มหานาโม สกฺโก เขน อญฺรุตฺโต สกฺโก เตนฺปสงฺกมิ
อฺปสงฺกมิตฺตวา อญฺรุตฺตํ สกฺกํ เอตฺทโวจ เอตฺรหิ ตาต อญฺรุตฺต
อภินฺนุณาตา อภินฺนุณาตา สกฺยกุมารรา ภควนฺตํ ปพฺพชิตํ อญฺปพฺพชนฺติ
อมฺหากญฺจ ปน กุตา นคฺติ โกจิ อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชิตฺโต

๓ ม. เหฏฺฐาปาสาทํ ๑ ๒ ย. ม. รา. ไปตฺถเกสฺส ปนสฺสทโ
น ทิสฺสตี ๑

เคนหิ คุว วา ปพพช อหิ วา ปพพชิสฺสํมิตฺติ ๑ อหิ โห
 สฺสุมมาโต นาทิ สกโกมิ อคารสฺมา อนคาริยํ ปพพชิตฺตุ คุว
 ปพพชาหิตฺติ ๑ เอหิ โห เตะ คาค อนฺนรฺกฺช ฆราวาสฺสคฺคิ อญ-
 สาสิสฺสํมิตฺติ ปจฺมํ เขตฺตํ กสฺสาเปตฺตพฺพํ กสฺสาเปตฺตวา วปาเปตฺตพฺพํ
 วปาเปตฺตวา อุกกํ อติเนตฺตพฺพํ อุกกํ อติเนตฺตวา อุกกํ นิมนฺเนตฺตพฺพํ
 อุกกํ นิมนฺเนตฺตวา นิทฺททาเปตฺตพฺพํ^๑ นิทฺททาเปตฺตวา ลวาทเปตฺตพฺพํ
 ลวาทเปตฺตวา อุกฺกพฺพาหาเปตฺตพฺพํ^๒ อุกฺกพฺพาหาเปตฺตวา ปุณฺณํ การว-
 เปตฺตพฺพํ ปุณฺณํ การวเปตฺตวา มทฺททาเปตฺตพฺพํ มทฺททาเปตฺตวา
 ปถาถานิ อุกฺกธฺราเปตฺตพฺพานิ ปถาถานิ อุกฺกธฺราเปตฺตวา ภูตฺติกา
 อุกฺกธฺราเปตฺตพฺพา ภูตฺติกํ อุกฺกธฺราเปตฺตวา โอบุณฺนาเปตฺตพฺพํ โอบุณฺนา-
 เปตฺตวา^๓ อติหฺราเปตฺตพฺพํ อติหฺราเปตฺตวา อายติมฺปิ วสฺสํ เหวเมว
 กาคพฺพํ อายติมฺปิ วสฺสํ เหวเมว กาคพฺพนฺติ ๑ น กมฺมา
 ขียฺนติ น กมฺมานํ อนฺโตะ ปญฺญาติ กทา กมฺมา
 ขียฺสฺสํนฺติ กทา กมฺมานํ อนฺโตะ ปญฺญาติสฺสํนฺติ กทา มยํ
 อปฺโปสฺสํกกา ปญฺจหิ กามคฺคฺเคนหิ สฺมปฺปิคา สฺมจฺจํกฺกฺกา ปริจาริสฺ-
 สํมาติ ๑ น หิ คาค อนฺนรฺกฺช กมฺมา ขียฺนติ น กมฺมานํ
 อนฺโตะ ปญฺญาติ อธิเน^๔ ว กมฺเม มาตาปิตโร^๕ จ ปิตามหา

๑ ย. วา. นิทฺททาเปตฺตพฺพํ ๑ ๒ ย. อุกฺกพฺพาหาเปตฺตวา ๑ ๓ ย.
 โอบุณฺนาเปตฺตพฺพํ ๑ โอบุณฺนาเปตฺตวา ๑ ๔ ย. อธิเนเยว ๑
 ๕ ย. ม. ปิตโร ๑

๓๕๐] สังฆเภทกฺขณฺทํ อนุรฺทฺธสํกฺกวจฺจุ ภาทฺทียสํกฺยราชวคฺจุ ๓๕๗

จ กาดกคาคิ ฯ เตนหิ คฺวณฺเบว ฆราวาสคฺกุเลน อปฺขานาหิ อหํ
อการสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชิสฺสํมิตฺติ ฯ

[๓๓๘] อถโฆ อนุรฺทฺธโร สํกฺโก เยน มาตา เตนฺปสํกฺกมิ
อฺปสํกฺกมิตฺวา มาตโร เอตทโวจ อิจฺฉามหํ อมฺม อการสฺมา
อนคาริยํ ปพฺพชิตฺตุํ อนุชานาหิ มํ อมฺมํ อการสฺมา อนคาริยํ
ปพฺพชฺชายาติ ฯ เอวํ วคฺเต อนุรฺทฺธสฺส สํกฺกสฺส มาตา อนุรฺทฺธ
สํกฺกํ เอตทโวจ คฺกุเมห โฆ เม คาค อนุรฺทฺธ เทว ปคฺคา
ปียา มนาปฺวา อปฺปฏิญฺญา มรณฺณมปี โว อกามกา วิชา ภวิสฺสํมิ
กิ ปนาหํ คฺกุเมห ชีวันเต อนุชานิสฺสํมิตฺติ อการสฺมา อนคาริยํ
ปพฺพชฺชายาติ ฯ ทฺติยมฺมปี โฆ ฯ เป ฯ ตฺติยมฺมปี โฆ อนุรฺทฺธโร
สํกฺโก มาตโร เอตทโวจ อิจฺฉามหํ อมฺม อการสฺมา อนคาริยํ
ปพฺพชิตฺตุํ อนุชานาหิ มํ อมฺม อการสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชายาติ ฯ

[๓๕๐] เตน โฆ ปน สํมเยน ภาทฺทิโย สํกฺยราชา สํกฺยานิ
รชฺชํ กาวเรติ ฯ โส จ อนุรฺทฺธสฺส สํกฺกสฺส สํหาโย โหติ ฯ
อถโฆ อนุรฺทฺธสฺส สํกฺกสฺส มาตา อโย โฆ ภาทฺทิโย สํกฺยราชา
สํกฺยานิ รชฺชํ กาวเรติ อนุรฺทฺธสฺส สํกฺกสฺส สํหาโย โส น
อฺสฺสํสํหิติ อการสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชิตฺตุนฺติ อนุรฺทฺธ สํกฺกํ เอตทโวจ
สเจ คาค อนุรฺทฺธ ภาทฺทิโย สํกฺยราชา อการสฺมา อนคาริยํ
ปพฺพชติ เอวํ ควณฺมปี ปพฺพชฺชาหิติ ฯ อถโฆ อนุรฺทฺธโร สํกฺโก

๑ ย. ม. รา. ปโคตฺเตสฺส อมฺมาติ น ทิสฺสํติ ฯ

เยน ภทฺธิโย สกฺยวราชา เตนฺปสงฺกมิ อุปสงฺกมิคฺวา ภทฺธิยํ
 สกฺยวราชนํ เอตทโวจ มม ไช สํมม ปพฺพชฺชา ทว ปฏฺวิพฺพชฺชาติ ฯ
 สเจ เต สํมม ปพฺพชฺชา มม ปฏฺวิพฺพชฺชา วา^๑ อปฺปฏฺวิพฺพชฺชา
 วา สํ ไหคฺคฺ อหํ ตยา ยถาสํ ปพฺพชฺชาหิตี ฯ เอหิ สํมม
 อุกฺโก อคารสํมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชิสํมาติ ฯ นาทํ สํมม สกฺโกมิ
 อคารสํมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชํ ยํ เต สกฺกา อณฺณํ มยา
 กาคฺคํ ตฺวาทํ กริสํสามิ ตฺวํ ปพฺพชฺชาหิตี ฯ มาตา ไช มํ
 สํมม เอวมาห สเจ คาคฺค อณฺรทฺธ ภทฺธิโย สกฺยวราชา
 อคารสํมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชํ เอวํ ตฺวํ ปพฺพชฺชาหิตี ฯ ภาสิตา
 ไช ปน เต สํมม เอสา วาจา สเจ เต สํมม ปพฺพชฺชา
 มม ปฏฺวิพฺพชฺชา วา อปฺปฏฺวิพฺพชฺชา วา สํ ไหคฺคฺ อหํ ตยา
 ยถาสํ ปพฺพชฺชาหิตี ฯ เอหิ สํมม อุกฺโก อคารสํมา อนคาริยํ
 ปพฺพชฺชิสํมาติ ฯ เตน ไช ปน สํมเยน มนุสฺสํ สจฺจวาทีโน
 โหนฺติ สจฺจปฏฺวิณฺณาคา ฯ อถไช ภทฺธิโย สกฺยวราชา อณฺรทฺธํ
 สกฺกํ เอตทโวจ อากเมหิ สํมม สคฺคต วสฺสํ สคฺคตฺถนํ
 วสฺสํ อจฺจเยน อุกฺโก อคารสํมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชิสํมาติ ฯ
 อติจํ สํมม สคฺคต วสฺสํ นาทํ สกฺโกมิ สคฺคต วสฺสํ
 อากเมคฺคฺคฺติ ฯ อากเมหิ สํมม น วสฺสํ ๑เป ๑ ปณฺจ วสฺสํ
 จตฺตาริ วสฺสํ ตีณิ วสฺสํ เทว วสฺสํ เอกํ วสฺสํ เอกสฺส

๑ ย. ม. รา. ไปคฺคเกสฺส วาสฺสทโท น ทิสฺสตี ฯ

วสฺสํ อจฺจเยน อุกฺโกปํ อคารํ อณคาริยํ ปพฺพชิสฺสํ มาติ ๑
 อติจิรํ สํมมํ เอกํ วสฺสํ นาคํ สกฺโกมิ เอกํ วสฺสํ อากเมตฺตุนฺติ ๑
 อากเมหิ สํมมํ สัตต มาเต สัตตุนํ มาถํ อจฺจเยน อุกฺโกปํ
 อคารํ อณคาริยํ ปพฺพชิสฺสํ มาติ ๑ อติจิรํ สํมมํ สัตต
 มาถํ นาคํ สกฺโกมิ สัตต มาเต อากเมตฺตุนฺติ ๑ อากเมหิ
 สํมมํ น มาเต ๑ เป ๑ ปณฺจ มาเต จตุตฺตาร มาเต ตโย มาเต
 เทว มาเต เอกํ มาสํ อชฺชมาสํ อชฺชมาสํ อจฺจเยน
 อุกฺโกปํ อคารํ อณคาริยํ ปพฺพชิสฺสํ มาติ ๑ อติจิรํ สํมมํ
 อชฺชมาสํ นาคํ สกฺโกมิ อชฺชมาสํ อากเมตฺตุนฺติ ๑ อากเมหิ
 สํมมํ สัตตนาํ ยาวาํ ปุคฺเค จ ภาตโร จ รชฺชํ นิยุยาเทสฺ-
 สํมีติ ๑ น จิรํ สํมมํ สัตตนาโห อากเมตฺสํมีติ ๑

[๓๔๓] อถ โข ภทฺธิโย จ สกฺยวราชา อหฺรฺกฺโข จ อานนฺโต
 จ ภคฺค จ กิมีโต ๒ เทวทฺโค จ อุปาทิกปฺปนํ สัตตมา
 ยตา ปุเร จ จตุรํคินิยา เสนาย อญฺยานญฺมํ นิยุยฺหติ เหวเมว
 จตุรํคินิยา เสนาย นิยุยฺสํ ๑ เต ทูรํ คนฺตฺวา เสนํ นีวตฺตาเปตฺวา
 ปรวิสฺสํ โอบกมิตฺวา อารณํ โอบุญฺจิตฺวา อุตฺตราสงฺเคน ภณฺฑิกํ
 พนฺธิตฺวา อุปาถิ กปฺปกํ เอกทโวจํ หนฺนท ภณฺเ อุปาถิ
 นีวตฺตํ อตฺนฺเต เอกตํ ชีวิกายาติ ๑

[๓๔๔] อถ โข อุปาทิสฺสํ กปฺปกสฺสํ นีวตฺตุนฺตสฺสํ เอกทโหสิ

๑ ย. นิยุยาเทมีติ ๑ ๒ ย. ภค จ กิมีพิโต จ ๑

จณฺหา ไช สํกัยา อิมินา กุมารรา นิปฺปาทิตาติ ฆาตาเปยฺยํ
 มํ อิเม หิ นาม สํกัยกุมารรา อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชิสฺสํ
 กิมํจํ ปนาหนติ ฯ โส ภาณํกํ มุญฺจิตฺวา ตํ ภาณํ รุกฺเข
 อาตคฺเคตฺวา โย ปสฺสติ ทินฺนํเยว หรตฺติ วตฺวา เยน
 เต สํกัยกุมารรา เตนฺอุปสงฺกมิ ฯ อทฺทสฺสํ ไช เต สํกัยกุมารรา
 อุปาถิ กปฺปํ ทูรโต ๑ อาคจฺจนฺตํ ทิสฺสวาน อุปาถิ กปฺปํ
 เอตทวโจ กิสฺส ภาเน อุปาถิ นีวตฺโตตฺติ ๑ อิทฺ เม อยฺยปฺคฺตา
 นีวตฺตํตฺสํ เอตทวโจ จณฺหา ไช สํกัยา อิมินา กุมารรา
 นิปฺปาทิตาติ ฆาตาเปยฺยํ มํ อิเม หิ นาม สํกัยกุมารรา
 อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชิสฺสํ กิมํจํ ปนาหนติ โส ไช
 อํ อยฺยปฺคฺตา ภาณํกํ มุญฺจิตฺวา ตํ ภาณํ รุกฺเข อาตคฺเคตฺวา
 โย ปสฺสติ ทินฺนํเยว หรตฺติ วตฺวา ตโตมฺหิ^๑ ปฏินีวตฺโตติ ๑
 สฺยํ ภาเน อุปาถิ อกาสิ ยํ ปน นีวตฺโต^๒ จณฺหา ไช^๓
 สํกัยา อิมินา กุมารรา นิปฺปาทิตาติ ฆาตาเปยฺยํ คณฺติ ๑

[๓๔๓] อถไช เต สํกัยกุมารรา อุปาถิ กปฺปํ อาทาย เยน
 ภควา เตนฺอุปสงฺกมิตฺสํ อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา
 เอกมฺหํ นิสฺสํ ๑ เอกมฺหํ นิสฺสนา ไช เต สํกัยกุมารรา
 ภควนฺตํ เอตทวโจ มยฺ ภาเน สํกัยา นาม มานสฺสํโน

๑ ม. อาคโตมฺหิ ๑ ๒ ย. ยํ น นีวตฺโต ๑ ม. ยํ น นีวตฺโต ๑

๓ ย. ม. โปตฺตเกสฺส ไชสฺสทโท น ทิสฺสติ ๑

๓๔๕] สังขมเภทกฐนุหะกั จตุตถสัททกวดตุฏ ภาททิยภิกขุวตตุฏ ๓๖๓

อัย ภนุเต อูปาติ กปุปโก อมุหะกั ทัฆะระตุต ปะริจารโก อิมั
ภควา ปะจัม ปัพพาเซตุ อิมัสสะ มัย อภิวาทณั ปะจัจจุจัน
อณฺชติกมมัม สัมมัจจิกมมัม กริสสะตาม เอวั อมุหะกั สากิยานั
สากิยมาโน นิมฺมาทยิสฺสัคคีติ^๑ ๑ อถโฆ ภควา อูปาติ กปุปโก
ปะจัม ปัพพาเซติ ปะจัจจา เต สกฺขยญฺมาเว ๑

[๓๔๕] อถโฆ อายสฺมา ภาททิโย เตเนว อนฺตรวตฺตเสณ คิสฺโส
วิชฺชา สัจฺจาทาสิ ๑ อายสฺมา อนฺตรวตฺตโฆ ทิพฺพจกฺขุ อูปปาเทติ ๑
อายสฺมา อานนฺโท สัคคาปคฺคิณฺถ สัจฺจาทาสิ ๑ เทวทศฺโต
โปถฺตชนิกั อิทฺธิ อภินิปุณาเทติ^๒ ๑

[๓๔๕] เตน โฆ ปน สมฺเยน อายสฺมา ภาททิโย อรณฺณคโคปปี
รุกฺขมฺถคโคปปี สฺสญฺญาการคโคปปี อภิกฺขณฺ อุตฺถานั อุตฺถาเนติ อโห
สุขั อโห สฺสขฺหุติ ๑ อถโฆ สมฺพหุตา ภิกฺขุ เยน ภควา
เตนุปลงฺกมัสสะ อูปลงฺกमितฺวา ภควณฺทํ อภิวาเทตฺวา เขกมฺหุคฺ
นิสฺสัทิสฺส ๑ เขกมฺหุคฺ นิสฺสินฺหา โฆ เต ภิกฺขุ ภควณฺทํ เขตทโวจุ
อายสฺมา ภนุเต ภาททิโย อรณฺณคโคปปี รุกฺขมฺถคโคปปี สฺสญฺญา-
การคโคปปี อภิกฺขณฺ อุตฺถานั อุตฺถาเนติ อโห สุขั อโห
สฺสขฺหุติ นิสฺสัสสะยั โฆ ภนุเต อายสฺมา ภาททิโย อนภฺริโต ๑
พฺรหฺมจริยั จริติ คัมเบว วา ปุริมั รชฺชสฺสว สมนุสฺสัทรนฺโต
อรณฺณคโคปปี รุกฺขมฺถคโคปปี สฺสญฺญาการคโคปปี อภิกฺขณฺ อุตฺถานั

๑. ย. ม. นิมฺมานิยิสฺสัคคีติ ๑ ๒. ย. อภินิปุณาเทติ ๑

อุทานนลล อโห สฺขํ อโห สฺขนฺติ ๑ อถโฆ ภควา อญฺเญตวํ
 ภิกฺขุ อามนฺเตลล เอหิ ตวํ ภิกฺขุ มม วจฺเณน ภทฺธิยํ ภิกฺขุ
 อามนฺเตลล สฺตคฺคา คํ ชาวุโส ภทฺธิย อามนฺเตตฺถลล ๑ เอวํ
 ภนฺเตลล โฆ โส ภิกฺขุ ภควโต ปญฺชีสฺสคฺคา เยนายสฺมา ภทฺธิโย
 เตนฺอุปสงฺกมิลล อุปสงฺกมิตฺวา อายสฺมนฺคํ ภทฺธิยํ เอตทโวจ สฺตคฺคา
 คํ ชาวุโส ภทฺธิย อามนฺเตตฺถลล ๑

[๓๔๖] เอวมาวุสฺสตี โฆ อายสฺมา ภทฺธิโย ตสฺส ภิกฺขุโน
 ปญฺชีสฺสคฺคา เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิลล อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺคํ
 อภิวาเทตฺวา เอกมฺนคํ นิสฺสตี ๑ เอกมฺนคํ นิสฺสินฺนํ โฆ อายสฺมนฺคํ
 ภทฺธิยํ ภควา เอตทโวจ สฺจจํ กิร ตวํ ภทฺธิย อรณฺณคโตปํ
 รุกฺขมฺมุตคโตปํ สฺญณาการคโตปํ อภิกฺขณํ อุทานํ อุทานนลล อโห
 สฺขํ อโห สฺขนฺติ ๑ เอวมฺภนฺเตลล ๑ กิํ ปน ตวํ ภทฺธิย
 อตฺถวสํ สมนฺปสฺสสฺมาโน อรณฺณคโตปํ รุกฺขมฺมุตคโตปํ สฺญณาการ-
 คโตปํ อภิกฺขณํ อุทานํ อุทานนลล อโห สฺขํ อโห สฺขนฺติ ๑
 ปุพฺเพ เม ภนฺเต รณฺโณ สโตปํ^๑ อนฺโตปํ อนฺเตปฺเร รุกฺขา
 สฺสวฺหิตา โหติ พหิมํ อนฺเตปฺเร รุกฺขา สฺสวฺหิตา โหติ
 อนฺโตปํ นคเร รุกฺขา สฺสวฺหิตา โหติ พหิมํ นคเร รุกฺขา
 สฺสวฺหิตา โหติ อนฺโตปํ ชนปเท รุกฺขา สฺสวฺหิตา โหติ
 พหิมํ ชนปเท รุกฺขา สฺสวฺหิตา โหติ โส โฆ อหํ ภนฺเต

๑ ย. วา. รณฺโณ สโต ๑

๓๔๘] สังฆเภทกฺขณฺหํ อุตฺตานคาคา เทวทศฺตฺวตฺต ๑๖๓

เอวํ รกฺขิตฺตํ โคปิตฺตํ สมนฺโต ภิกฺขุ อပ္พพิคฺโค อุตฺตํ อุตฺตรโสฺต
วิหฺรามี เอตฺรหิ โช ปนาหํ เอโก ภาณฺเต อรณฺณคโคปิตํ
รูกฺขมฺมุตคโคปิตํ สฺสณฺณคาคโคปิตํ อภิกฺขุ อပ္พพิคฺโค อุตฺตํ
อุนฺตรโสฺต อปฺโปสฺสโก ปนฺนโตโม -ปรทศฺตฺวตฺต มิกฺกฺเตน
เจตสา วิหฺรามีติ^๒ อิมํ โช อหํ ภาณฺเต อคฺคฺวสํ สมนฺปสฺสฺมาโน
อรณฺณคโคปิตํ ๑เป ๑ อภิกฺขณํ อุตฺตานํ อุตฺตานเมหิ อโห สฺสํ
อโห สฺสณฺติ ๑ อถ โช ภควา เอตมคฺคํ วิทิตฺวา ตายํ เวธายํ
อิมํ อุตฺตานํ อุตฺตานเมหิ

[๓๔๙] ยสฺสสฺนฺตรโต น สฺนฺติ โกปา

อิตฺถิภาวภาวคณฺจ วิทิตฺวา

ตํ วิคคภยํ สฺสํ อโสฺกํ

เทวา นานุภวณฺติ ทสฺสํนํยาติ ๑

[๓๕๐] อถ โช ภควา อนุปิยาโย ยถาภินฺนํ วิทิตฺวา เยน
โกสฺมพิ ๑ เตน จาริกํ ปฏฺถามิ อนุปฺพุเพน จาริกํ จรมาโน
เยน โกสฺมพิ ๑ ตทวสฺริ ๑ คตฺร สฺสํ ภควา โกสฺมพิยํ วิทิตฺ
โฆสิตารามे ๑

[๓๕๑] อถ โช เทวทศฺตฺสํ รโหคคสฺสํ ปฏฺฐิตฺตํสฺสํ เอวณฺ-
เจตโสฺ ปริวิทฺตโก อุตฺปาติ กํ อนุ โช อหํ ปสาเทยฺยํ ยสฺมึ

๓ ย. ม. ไปคฺคฺเกสฺส อโย สฺสํโท นคฺติ ๑ ๒ ย. ไปคฺคฺเก
อิตฺตํโท นคฺติ ๑

เม ปสฺสเน พหุ ตาภสฺสกาโร อปฺปชฺชเยยยาติ ๑ อถโฆ เทวทคฺคฺคฺคฺ
 เอตทโหสิ อยํ โฆ อชฺชาตคฺคฺคฺ กุมารโ ครุโณ เจว อายคฺ
 ภาโท ๑ ยนฺนุนาหิ อชฺชาตคฺคฺคฺ กุมาริ ปสาเทยฺยํ คคฺคฺมิ
 เม ปสฺสเน พหุ ตาภสฺสกาโร อปฺปชฺชิสฺสคฺคฺคฺ ๑ อถโฆ เทวทคฺคฺคฺ
 เณนํ สํสาเมตฺวา ปคฺคฺคฺจฺจวราทาย เยน ราชคหํ เตน
 ปกุกามิ อนุปฺพเพน เยน ราชคหํ คทวสฺริ ๑ อถโฆ
 เทวทคฺคฺคฺ สกฺกวณฺณํ ปฏิสฺสทริตฺวา กุมารกฺกวณฺณํ อภินิมฺมิตฺวา
 อหิเมชฺชกฺกกาย อชฺชาตคฺคฺคฺคฺ กุมารสฺสํ อจฺจุจฺจุเก ปาตุโรหิสิ ๑
 อถโฆ อชฺชาตคฺคฺคฺ กุมารโ ภีโต อโหสิ อพฺพิคฺคฺโค อคฺคฺคฺคฺคฺ
 อคฺคฺคฺคฺคฺ ๑ อถโฆ เทวทคฺคฺคฺคฺ อชฺชาตคฺคฺคฺ กุมาริ เอตทโฆ
 ภายสิ มํ คฺคฺวํ กุมาราคิ ๑ อาม ภายามิ โภสิ คฺคฺคฺคฺคฺ ๑
 อหํ เทวทคฺคฺคฺคฺ ๑ สเจ โฆ คฺคฺวํ ภนฺเต อโย เทวทคฺคฺคฺ
 อิงฆ สกฺกเนว วณฺณเนน ปาตุกฺกคฺคฺคฺคฺ ๑ อถโฆ เทวทคฺคฺคฺ
 กุมารกฺกวณฺณํ ปฏิสฺสทริตฺวา สจฺจวชิปคฺคฺคฺจฺจวราโร อชฺชาตคฺคฺคฺคฺ
 กุมารสฺสํ ปฺรโต อจฺจุจฺจุติ ๑ อถโฆ อชฺชาตคฺคฺคฺ กุมารโ เทวทคฺคฺคฺ
 อิมินา อิทฺธิปาฏิหาริเยน อภิปสฺสโน ปณฺจหิ ๑ รกฺคฺคฺคฺคฺ สํ
 ปาตํ อปฺปจฺจํ คจฺจุคฺคฺ ๑ ปณฺจ ๑ ถาติปาทคฺคฺคฺ ภาตฺตภาทโร
 อภิหริยฺยติ ๑ อถโฆ เทวทคฺคฺคฺคฺ ตาภสฺสกาโร สโถเกน อภิกฺคฺคฺคฺ
 ปริยาทินฺนจคฺคฺคฺคฺ เหวรุมิ อิจฺจุคาคคฺ อปฺปชฺชิ อหํ ภิกฺคฺคฺคฺคฺ

๑ ย. อจฺจุจฺจุเค ๑ รา. อจฺจุจฺจุเค ๑

ปรีหิธัมมัตติ สห จิตฺตูปปาทา ว เทวทศโต ศัสสา อิทฺธิยา
ปรีหยา ๑

[๓๕๐] เตน โห ปน สมเยน กกุฏโห นาม โกปิยปคุโต
อายสุมโต มหาโมคฺคตฺตานัสส อฺปฺปจฺจาโก อรฺุณา กาสกโต อณฺณตรํ
มโนมยํ กายํ อฺปฺปนฺโน ๑ ศัสส เอวรฺุโป อคฺคภาวปฺปิตาโก
โหติ เสยฺยถาปํ นาม เทว วา ตัณฺนิ วา มาคฺชิกานิ คามกฺ-
เขตฺตานิ ๑ โส เตน อคฺคภาวปฺปิตาเกน เนว คตฺตานํ น
ปรํ พฺยาพาเจติ ๑ อถโห กกุฏโห เทวปคุโต เยนายสฺมา
มหาโมคฺคตฺตานเณ เตนฺอุปสงฺกมิ อฺปฺปสงฺกมิตฺวา อายสฺมณฺคํ มหา-
โมคฺคตฺตานํ อภิวาเทตฺวา เอกมณฺคํ อจฺจุสาสิ ๑ เอกมณฺคํ จิโต
โห กกุฏโห เทวปคุโต อายสฺมณฺคํ มหาโมคฺคตฺตานํ เอกทโวจ
เทวทศตฺส ฆนฺเต ตาภสํการสิโสเกน อภิกฺขตฺส ปรียาทินฺน-
จิตฺตตฺส เอวรฺุเป อิจฺฉาคคํ อฺปฺปชฺชริ อหํ ภิกฺขุสงฺฆํ ปรีหิธ-
ธัมมัตติ สห จิตฺตูปปาทา ว ฆนฺเต เทวทศโต ศัสสา อิทฺธิยา
ปรีหิโนติ ๑ อิทมโวจ กกุฏโห เทวปคุโต อิทํ วตฺวา
อายสฺมณฺคํ มหาโมคฺคตฺตานํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา คตฺเถว
อนฺตรรชาสิ ๑

[๓๕๑] อถโห อายสฺมา มหาโมคฺคตฺตานเณ เยน ภควา
เตนฺอุปสงฺกมิ อฺปฺปสงฺกมิตฺวา ภควนฺคํ อภิวาเทตฺวา เอกมณฺคํ

๓ ย. ม. วา. กกุโห ๑

[๓๕๒] ปรุจสิเม โมคคตถกถา สตุตถาโร สมนโค สวิขขมานา
 โลกสุมี ๑ กตเม ปรุจ ๑ อธิ โมคคตถกถา เขกจุใจ สตุตถา
 อปริสตุตถสัโธ สมานโน ปริสตุตถสัโธมัตติ ปฏิจานาติ ปริสตุตถ
 เม สัตถ์ ปริโยทาติ อสงฺกิตฺติจฺจติ ๑ ๑ คเมนํ สํวกา เหว
 ขานนุติ อยํ โข ภวํ สตุตถา อปริสตุตถสัโธ สมานโน ปริสตุตถ-
 สัโธมัตติ ปฏิจานาติ ปริสตุตถ เม สัตถ์ ปริโยทาติ อสงฺกิตฺติจฺจติ
 ๑ มยํ เจว โข ปน คิหิํ อารุเจยฺยยาม นาสฺสสฺส มนํ
 ยํ โข ปนสฺส อมนํ กถนุคํ^๒ มยํ เตน สมนุทาจเรยฺยยาม
 สมนนุติ โข ปน จีวรํปณฺทปาทเสนาณคิตานปรุจยภสฺสชฺชปริก-
 ขาเรน ยํ คุโม กริสฺสคิ คุโม ๑ เตน ปรุจยภสฺสคิต ๑
 เหวรุมํ โข โมคคตถกถา สตุตถารํ สํวกา สัตถโค รกฺขนุติ ๑
 เหวรุมํ ๑ ปน สตุตถา สํวเกหิ สัตถโค รกฺขํ ปรุจยภสฺสคิ ๑

[๓๕๓] ปุณ จปรํ โมคคตถกถา อธิเขกจุใจ สตุตถา อปริสตุตถาชีโว
 สมานโน ปริสตุตถาชีโวมัตติ ปฏิจานาติ ปริสตุตถอ เม อาชีโว
 ปริโยทาติ อสงฺกิตฺติจฺจติ ๑ ๑ คเมนํ สํวกา เหว ขานนุติ
 อยํ โข ภวํ สตุตถา อปริสตุตถาชีโว สมานโน ปริสตุตถาชีโวมัตติ
 ปฏิจานาติ ปริสตุตถอ เม อาชีโว ปริโยทาติ อสงฺกิตฺติจฺจติ
 ๑ มยํ เจว โข ปน คิหิํ อารุเจยฺยยาม นาสฺสสฺส มนํ
 ยํ โข ปนสฺส อมนํ กถนุคํ^๒ มยํ เตน สมนุทาจเรยฺยยาม

๑ ย. ม. ไปศุคเกสฺส อยํ จสฺสทโท น ปรุจยภสฺสคิ ๑ ๒ ย. กถนํ ๑

สมนาน ปริสุทฺธเวຍယากรណမ္မိหิ ปฐิทานาติ ปริสุทฺธํ เม
 เวຍယากรณံ ปริโยทาคํ อสงฺกิตฺติจฺจนฺติ ๑ มยฺ เจว โข ปน
 คีหิํ อาริเจຍယาม นาสฺสํสုสํ มนာมี ยํ โข ปนสฺส อมนา
 กถนํ มยฺ เตน สํมုทาจเรຍယาม สํมုมฺမุนฺหิ โข ปน จีวรปီဉ္ဇာ-
 ပာတေသာနိတဏာပညယမေသံဃပရိက္ခာဝေ ယံ ဣမ္မိ ကရိသံသိ ဣမ္မိ
 ၁ တေ ပဏ္ဍာယိသံသိတိ ၁ ဧဝံပူ ခြ မိဗုဒ္ဓဏာ ဓဗ္ဗာ
 သာဝက ဝေယယာကရဏတိ ဂရုဏ္ဏိ ၁ ဧဝံပူ ၁ ပန ဓဗ္ဗာ သာဝကေ
 ဝေယယာကရဏတိ ဂရုဏ္ဏံ ပညာသိသိတိ ၁

150 150

ปณฺจ สตุฏฺถาโร สมนฺโต สํวิชฺชमानา โลกสฺมี ฯ

[๓๕๗] อหํ โข ปน โมกฺกตฺตธาน ปริสฺสทุทฺธสฺสโต สฺมาโน
 ปริสฺสทุทฺธสฺสโตมฺหํติ ปฏฺฐานามิ ปริสฺสทุทฺธํ เม สํธํ ปริโยทาคํ
 อสงฺกิตฺติจฺจนฺติ จ น จ มํ สํวกา สํธโต รกฺขณฺติ น
 จาหํ สํวเกหิ สํธโต รกฺขํ ปจฺจาสํสํมิ ฯ ปริสฺสทุทฺธสฺสโต สฺมาโน
 ฯเปฯ ปริสฺสทุทฺธมฺมเทสฺสโน สฺมาโน ฯเปฯ ปริสฺสทุทฺธเวยฺยากรโน
 ฯเปฯ ปริสฺสทุทฺธฌานทสฺสโน สฺมาโน ปริสฺสทุทฺธฌานทสฺสโนมฺหํติ
 ปฏฺฐานามิ ปริสฺสทุทฺธํ เม ฌานทสฺสํ ปริโยทาคํ อสงฺกิตฺติจฺจนฺติ
 จ น จ มํ สํวกา ฌานทสฺสโนโต รกฺขณฺติ น จาหํ
 สํวเกหิ ฌานทสฺสโนโต รกฺขํ ปจฺจาสํสํมิติ ฯ

[๓๕๘] อถ โข ภควา โลกสฺมึปิยํ ยถาภีรทฺตํ วิหริตฺวา เยน
 ราชคหํ เตน จาริกํ ปฏฺฐามิ อญฺฺพพุเพน จาริกญฺจรมาโน
 เยน ราชคหํ ตทวสฺสริ ฯ ตตฺส สํกํ ภควา ราชคเห วิหริติ
 เวพฺพเน กตฺตุนฺทกนิวาเป ฯ

[๓๕๙] อถ โข สมนฺพหุตา ภิกฺขุ เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมํสํ
 อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนฺตํ นิสีทิสฺสํ ฯ เอกมฺนฺตํ
 นิสีนฺนา โข เต ภิกฺขุ ภควนฺตํ เขตฺทโวจํ เทวทศฺตสฺส ฆนฺเต
 อชาตสฺสคฺคํ กุมฺาโร ปณฺจหิ รตฺสเคหิ สํยํ ปาตํ อุปฺปจฺจํ
 คจฺจนฺติ ปณฺจ จ ถาถิปากสฺตานิ ภคฺคตฺตภาหิโร อภิหริยฺยตฺติติ ฯ
 มา ภิกฺขเว เทวทศฺตสฺส ตาภสฺสการสฺสโตกํ ปิเยยฺยคฺคํ ยาวกัณฺณจ

ภิภษเว เทวทศตัสส อชาตศตฺตฺ กุมาโร ปณฺจหิ รตฺสเทหิ สํยํ ปาตํ
 อปฺปญฺจํ คมิสฺสํติ ปณฺจ จ ถาถิปากสฺสคานิ ภคฺคาภิหาโร
 อภิหริยฺยิสฺสํติ หานิเยว ภิภษเว เทวทศตัสส ปาฏิกงฺขา กุสฺเสสฺ
 รมฺเมสฺ โน วุฑฺฒิ เสยฺยถาปํ ภิภษเว จณฺทสฺส กุกฺกุรฺสฺส
 นาสาย ปิตฺตํ ภินฺทเยยฺยํ เอวํ หิ โส ภิภษเว กุกฺกุโร ภิชฺโยโส
 มตฺตตาย จณฺททโร อสฺสํ เอวเมว โส ภิภษเว ยาวกัณฺณจ
 เทวทศตัสส อชาตศตฺตฺ กุมาโร ปณฺจหิ รตฺสเทหิ สํยํ ปาตํ
 อปฺปญฺจํ คมิสฺสํติ ปณฺจ จ ถาถิปากสฺสคานิ ภคฺคาภิหาโร
 อภิหริยฺยิสฺสํติ หานิเยว ภิภษเว เทวทศตัสส ปาฏิกงฺขา กุสฺเสสฺ
 รมฺเมสฺ โน วุฑฺฒิ ๑ อตฺตวชฺช ภิภษเว เทวทศตัสส ตาภ-
 สกฺการสฺสโถโก อุตฺปาหิ ปราภวาย เทวทศตัสส ตาภสฺกการสฺสโถโก
 อุตฺปาหิ เสยฺยถาปํ ภิภษเว กทฺถํ อตฺตวชฺช ผลํ เทติ ปราภวาย
 ผลํ เทติ เอวเมว โส ภิภษเว อตฺตวชฺช เทวทศตัสส ตาภ-
 สกฺการสฺสโถโก อุตฺปาหิ ปราภวาย เทวทศตัสส ตาภสฺกการสฺสโถโก
 อุตฺปาหิ เสยฺยถาปํ ภิภษเว เวฬุ อตฺตวชฺช ผลํ เทติ ปราภวาย
 ผลํ เทติ เอวเมว โส ภิภษเว อตฺตวชฺช เทวทศตัสส ตาภ-
 สกฺการสฺสโถโก อุตฺปาหิ ปราภวาย เทวทศตัสส ตาภสฺกการสฺสโถโก
 อุตฺปาหิ เสยฺยถาปํ ภิภษเว นโฬ อตฺตวชฺช ผลํ เทติ ปราภวาย
 ผลํ เทติ เอวเมว โส ภิภษเว อตฺตวชฺช เทวทศตัสส ตาภ-
 สกฺการสฺสโถโก อุตฺปาหิ ปราภวาย เทวทศตัสส ตาภสฺกการสฺสโถโก

อุทปาติ เสงฺยุถาปี ภิกฺขเว อสฺสตรึ อคฺคตวราย คพฺภํ คณฺหาติ
 ปรามวาย คพฺภํ คณฺหาติ เอวเมว โข ภิกฺขเว อคฺคตวราย
 เทวทศฺคตฺส ตาภสฺสการสฺสโถโก อุทปาติ ปรามวาย เทวทศฺคตฺส
 ตาภสฺสการสฺสโถโก อุทปาตํติ ฯ

[๓๖๐] ผตฺถ เว กทฺถิ หนฺติ ผตฺถ เวพุ ผตฺถ นพฺ

สฺสกาโร กาปฺริสฺส หนฺติ คพฺภโก อสฺสตรึ ยถาติ ฯ

ปจฺจมาณวารี นิฏฺฐิตํ ฯ

[๓๖๑] เตน โข ปน สฺมเยน ภควา มหติยา ปริสํยา
 ปริวฺโต ฐมํ เทเสนฺโต นิสิณฺโน โหติ สฺวาทิกายํ ฯ อถ โข
 เทวทศฺโต อญฺญาสาธนา เขกฺสํ อคฺคตวรายํ กริตฺวา เยน ภควา
 เตนญฺชติ ปณามตฺวา ภควนฺตํ เขตทวโจ ชินฺโนทานิ ภาเน
 ภควา วุฑฺโฒ มหตฺตโก อทฺธคฺโต วโยธนุปฺปตฺโต อปฺโป-
 สฺสโกทานิ ภาเน ภควา ทิฏฺฐชฺมมฺสฺสววิหารมนุญฺศฺโต วิหฺรตุ มม
 ภิกฺขุสงฺฆํ นิสฺสชฺชตุ อหํ ภิกฺขุสงฺฆํ ปริหริสฺสํมํติ ฯ อถ เทวทศฺต
 มา เต วุฑฺโฒ ภิกฺขุสงฺฆํ ปริหริตฺวา ฯ ทุตฺติยมฺปิ โข ฯ เป-
 ตติยมฺปิ โข เทวทศฺโต ภควนฺตํ เขตทวโจ ชินฺโนทานิ ภาเน
 ภควา วุฑฺโฒ มหตฺตโก อทฺธคฺโต วโยธนุปฺปตฺโต อปฺโป-
 สฺสโกทานิ ภาเน ภควา ทิฏฺฐชฺมมฺสฺสววิหารมนุญฺศฺโต วิหฺรตุ มม
 ภิกฺขุสงฺฆํ นิสฺสชฺชตุ อหํ ภิกฺขุสงฺฆํ ปริหริสฺสํมํติ ฯ สํวริตฺต-
 ๑ อโธ ปริ ญ. ม. ไปคฺตเกสฺส ปริสํยาติ ปาโจ ทิสฺสติ ฯ

๓๖๒] สังกษณภททญญกั เทวทศตคตฺตํ ปกาสณียกมมํ ๓๗๓

โมคคตฺตณานนํ^๑ โส อหํ เทวทศต ภิภูสงฺฆํ น นิสฺสชฺชเยยฺย
กั ปน คุยหิ นวสฺส^๒ เขฬาสกฺกสฺสาคี^๓ ๑ อถโส เทวทศโต
สฺวราชิกายนํ มํ ภควา ปริสําย เขฬาสกฺกวาเท^๒ อปสําทะติ
สํวริปฺปตฺตโมคคตฺตณานํ ๑ อฏฺฐกัณฺฐกั กุปฺปีโต อนตฺตมโน ภควนฺคํ
อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา ปกฺกามิ ๑ อยฺยจฺจ จรหิ^๓ เทวทศตสฺส
ภควติ ปจฺจโม อามาสโต อโหสิ ๑

[๓๖๒] อถโส ภควา ภิภูสงฺฆ อามนฺเตสิ เตนหิ ภิภูสงฺ
สงฺโฆ เทวทศตสฺส ราชคฺเห ปกาสณียกมมํ กโรตุ ปุพฺเพ
เทวทศตสฺส อญฺเฆ ปกฺติ อโหสิ อิทานิ อญฺเฆ ปกฺติ ยํ
เทวทศโต กเรยฺย กาเยน วาจาย น เตน พฺทฺโธ วา ชมฺโม
วา สงฺโฆ วา ทฏฺฐพฺโพ เทวทศโต ๑ เตน ทฏฺฐพฺโพติ ๑
เอวญฺจ ปน ภิภูสงฺเห กาคพฺพํ ๑ พฺยตฺเตน ภิภูสงฺหา ปฏิพฺเพ
สงฺโฆ ฌาเปตพฺโพ สฺสณาคฺ เม ภนฺเต สงฺโฆ ยถิ สงฺฆสฺส
ปคฺคตกฺกตํ สงฺโฆ เทวทศตสฺส ราชคฺเห ปกาสณียกมมํ กเรยฺย
ปุพฺเพ เทวทศตสฺส อญฺเฆ ปกฺติ อโหสิ อิทานิ อญฺเฆ ปกฺติ
ยํ เทวทศโต กเรยฺย กาเยน วาจาย น เตน พฺทฺโธ วา
ชมฺโม วา สงฺโฆ วา ทฏฺฐพฺโพ เทวทศโต ๑ เตน ทฏฺฐพฺโพติ ๑
เอตํ ฌตฺติ ๑ สฺสณาคฺ เม ภนฺเต สงฺโฆ สงฺโฆ เทวทศตสฺส

๑ ย. ม. เขฬาสกฺกสฺสาคี ๑ ๒ ย. ม. เขฬาสกฺกวาเท ๑

๓ ย. ครหิ ๑

ราชคเห ปกาสนียกมฺมํ กโรติ ปุพฺเพ เทวทศตฺตํ อญฺญา
 ปกฺติ อโหสิ อิทานิ อญฺญา ปกฺติ ยํ เทวทศโต กเรยฺย
 กาเยน วาจา ย น เคน พุทฺโธ วา ธมฺโม วา สงฺโฆ วา
 ทฺวชฺสํโพ เทวทศโต ว เคน ทฺวชฺสํโพติ ฯ ยสฺสํยสฺมโต
 วมฺติ เทวทศตฺตํ ราชคเห ปกาสนียกมฺมํสฺสํ กรณํ ปุพฺเพ
 เทวทศตฺตํ อญฺญา ปกฺติ อโหสิ อิทานิ อญฺญา ปกฺติ ยํ
 เทวทศโต กเรยฺย กาเยน วาจา ย น เคน พุทฺโธ วา ธมฺโม
 วา สงฺโฆ วา ทฺวชฺสํโพ เทวทศโต ว เคน ทฺวชฺสํโพติ
 โส คุณฺหสฺสํ ยสฺสํ นกฺขมฺติ โส ภาเสยฺย ฯ กคฺ สํเขน
 เทวทศตฺตํ ราชคเห ปกาสนียกมฺมํ ปุพฺเพ เทวทศตฺตํ อญฺญา
 ปกฺติ อโหสิ อิทานิ อญฺญา ปกฺติ ยํ เทวทศโต กเรยฺย
 กาเยน วาจา ย น เคน พุทฺโธ วา ธมฺโม วา สงฺโฆ วา
 ทฺวชฺสํโพ เทวทศโต ว เคน ทฺวชฺสํโพติ วมฺติ สํฆสฺสํ
 คสฺมา คุณฺหํ ฯ เอวเมตํ ธารยามีติ ฯ

[๓๖๓] อถโฆ ภควา อายสฺมณฺคํ สํวริปฺปคฺคํ อามนฺเตสิ เคนหิ
 ตฺวํ สํวริปฺปคฺคํ เทวทศคํ ราชคเห ปกาเสหิติ ฯ ปุพฺเพ มยา
 ภนฺเต เทวทศตฺตํ ราชคเห วณฺโณ ภาสีโต มหิทฺธิโก โคชิปฺปคฺโค
 มหानุภาโว โคชิปฺปคฺโคติ กถาหํ ภนฺเต เทวทศคํ ราชคเห
 ปกาเสหิติ ฯ นนฺ ตยา สํวริปฺปคฺคํ ภูโตเยว เทวทศตฺตํ ราชคเห
 วณฺโณ ภาสีโต มหิทฺธิโก โคชิปฺปคฺโค มหानุภาโว โคชิ-

๓๖๔] สังขมเภทกฤษณกรกัม เทวทศศวดัตถุ ปกาณณ์ยักมณัม ๑๗๕

ปฐโคติ ฯ เอวํ ภนุเคติ ฯ เอวเมว ไช คุวํ สําริปคุต ภูตญญเว
เทวทศุคํ ราชคเห ปกาเสหํติ ฯ เอวํ ภนุเคติ ไช ขายสุมา
สําริปคุโต ภควโต ปจฺจุสฺสโสสี ฯ

[๓๖๔] อถโธ ภควา ภิกขุ อามนุเตสึ เตนหิ ภิกขเว สงฺโฆ
 สารีปุตฺตํ สัมมมฺหฺนฺตุ เทวทฺตํ ราชคฺเห ปกาเสศํ ปุพฺเพ เทวทฺตํ
 อญฺญา ปกฺติ อโหสิ อิทานิ อญฺญา ปกฺติ ยํ เทวทฺตํ กเรยฺย
 กาเยน วาจาย น เตน พุทฺโธ วา สมฺโม วา สงฺโฆ วา ทฏฺฐพฺโพ
 เทวทฺตํ ว เตน ทฏฺฐพฺโพติ ฯ เอวํ ปน ภิกขเว สัมมมฺหิ-
 ตพฺโพ ฯ ปจฺมํ สารีปุตฺโต ยาจิตพฺโพ ฯ ยาจิกฺวา พุยฺยเตน ภิกขุณา
 ปฏฺิพฺเสน สงฺโฆ ญาเปตพฺโพ สฺสฺนาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ ยถิ
 สงฺฆสฺส ปคฺคกตฺตํ สงฺโฆ อายสฺมมฺหํ สารีปุตฺตํ สัมมมฺหฺนฺย
 เทวทฺตํ ราชคฺเห ปกาเสศํ ปุพฺเพ เทวทฺตํ อญฺญา ปกฺติ
 อโหสิ อิทานิ อญฺญา ปกฺติ ยํ เทวทฺตํ กเรยฺย กาเยน
 วาจาย น เตน พุทฺโธ วา สมฺโม วา สงฺโฆ วา ทฏฺฐพฺโพ
 เทวทฺตํ ว เตน ทฏฺฐพฺโพติ ฯ เอสํ ฅตฺติ ฯ สฺสฺนาตุ เม
 ภนฺเต สงฺโฆ สงฺโฆ อายสฺมมฺหํ สารีปุตฺตํ สัมมมฺหฺนฺติ เทวทฺตํ
 ราชคฺเห ปกาเสศํ ปุพฺเพ เทวทฺตํ อญฺญา ปกฺติ อโหสิ
 อิทานิ อญฺญา ปกฺติ ยํ เทวทฺตํ กเรยฺย กาเยน วาจาย
 น เตน พุทฺโธ วา สมฺโม วา สงฺโฆ วา ทฏฺฐพฺโพ เทวทฺตํ
 ว เตน ทฏฺฐพฺโพติ ฯ ยสฺสํ ยสฺมโต ฅมฺติ อายสฺมโต สารีปุตฺตํ

สมฺมุติ เทวทศฺ ตํ ราชคเห ปกาเสศํ ปุพฺเพ เทวทศฺตสฺส อญฺญา
 ปกฺติ อโหสิ อิทานิ อญฺญา ปกฺติ ยํ เทวทศฺโค กเรยฺย
 กาเยน วาจาเย น เตน พุทฺโธ วา สมฺโม วา สงฺโฆ วา
 ทฏฺฐพฺโพ เทวทศฺโค ว เตน ทฏฺฐพฺโพติ โส คณฺหสฺส ยสฺส
 นกฺขมฺมิ โส ภาเสยฺย ฯ สมฺมุโต สงฺเขน อายสฺมา สํวริปฺปฺโค
 เทวทศฺ ตํ ราชคเห ปกาเสศํ ปุพฺเพ เทวทศฺตสฺส อญฺญา ปกฺติ
 อโหสิ อิทานิ อญฺญา ปกฺติ ยํ เทวทศฺโค กเรยฺย กาเยน
 วาจาเย น เตน พุทฺโธ วา สมฺโม วา สงฺโฆ วา ทฏฺฐพฺโพ
 เทวทศฺโค ว เตน ทฏฺฐพฺโพติ ขมฺมิ สงฺฆสฺส ตสฺมา คณฺหํ ฯ
 เอวเมคํ ฐาปยามีติ ฯ

[๓๖๕] สมฺมุโต จายสฺมา สํวริปฺปฺโค สมฺพหฺมุเตหิ ภิกฺขุหิ
 สํทฺธึ ราชคเห ปวีสิตฺวา เทวทศฺ ตํ ราชคเห ปกาเสสิ ปุพฺเพ
 เทวทศฺตสฺส อญฺญา ปกฺติ อโหสิ อิทานิ อญฺญา ปกฺติ ยํ
 เทวทศฺโค กเรยฺย กาเยน วาจาเย น เตน พุทฺโธ วา สมฺโม
 วา สงฺโฆ วา ทฏฺฐพฺโพ เทวทศฺโค ว เตน ทฏฺฐพฺโพติ ฯ
 ตคฺคฺก เย เต มนุสฺสํ อสฺสํทฺธา อปฺปสันฺนา ทฺพฺพุทฺธิโน เต
 เอวมาหํ อสฺสํยฺยา อิมํ สมฺมา สกฺยปฺปคฺคิยา เทวทศฺตสฺส
 ตาภสฺสการํ อสฺสํยฺยมนฺตํ ฯ เย ปน เต มนุสฺสํ สทฺธา ปสันฺนา
 ปณฺฑิตา สฺพุทฺธิมนฺโต เต เอวมาหํ น โห อิทํ โอรกํ
 ภวิสฺสํ ยถา ภควา เทวทศฺ ตํ ราชคเห ปกาเสเปตฺติ ฯ

๓๖๖] สังฆเภทกฐนุรกั เทวทศุคคฤ อชาตศคฺคกุมารวคฺค ๑๗๗

[๓๖๖] อถโฆ เทวทศุโค เยน อชาตศคฺคกุมารโ เดนุ-
ปสงฺกมิ อุปสงฺกมิคฺวา อชาตศคฺคกุมารเ เอตทโวจ ปุพฺพเพ
โฆ กุมาร มนุสฺสสา ที่มายุกา เอตทหิ อปฺปายกา จานํ โฆ
ปนคฺคํ วิชฺชติ ยํ คฺวํ กุมารโ ว สฺมาโน กถํ กเรยฺยาสี เดนหิ
คฺวํ กุมาร ปิตฺร หนฺตฺวา ราชา โหหิ อหํ ภควนฺตํ หนฺตฺวา พุทฺโธ
ภวิสฺสํมิตฺติ ๑ อถโฆ อชาตศคฺคกุมารโ อโยโย โฆ เทวทศุโค
มทิตฺติโก มหानุภาโว ชาเนยฺยามี อโยโย เทวทศุโคติ อูรฺยา
โปคฺคณิกํ พนฺธิคฺวา ทิवा ทิวสฺสํ ภักโต อุกฺกฬคฺโค อุตฺตํสํกํ
อฺคฺคฺรโสฺต สหฺสา อนฺเตปรํ ปาวีสี ๑ อทฺทสฺสํ โฆ อนฺเตปรํปาดกามิ
มหามคฺคา อชาตศคฺคกุมารโ ทิवा ทิวสฺสํ ภักโต อุกฺกฬคฺโค อุตฺตํสํกํ
อฺคฺคฺรโสฺต สหฺสา อนฺเตปรํ ปวิสฺสํ ทิสฺวาน อคฺคฺเคหฺสํ ๑ เต
วิจฺฉินฺนคฺคา อูรฺยา โปคฺคณิกํ พทฺธํ ทิสฺวา อชาตศคฺคกุมารโ
เอตทโวจํ ก็ คฺวํ กุมาร กคฺคกามาโมสฺสํ ๑ ปิตฺร หนฺตฺกามาโมหิตฺติ ๑
เกนาสิ อุตฺตํสํหิโคติ ๑ อโยเยน เทวทศุเคนาติ ๑ เอกจฺเจ
มหามคฺคา เอวํ มคฺคํ อกํสํ กุมารโ จ หนฺตฺพุโ เทวทศุโค
จ สํพุเพ จ ภิกฺขุ หนฺตฺพุพาติ ๑ เอกจฺเจ มหามคฺคา เอวํ
มคฺคํ อกํสํ น ภิกฺขุ หนฺตฺพุพา น ภิกฺขุ กิณฺณจํ อปรชฺฌนฺติ
กุมารโ จ หนฺตฺพุโ เทวทศุโค จาติ ๑ เอกจฺเจ มหามคฺคา
เอวํ มคฺคํ อกํสํ น กุมารโ หนฺตฺพุโ น เทวทศุโค น

๑ รา. อนฺเตปรํ อุปจารกา ๑ ๒ ย. ปิตฺรํ หิ หนฺตฺกามาโมหิตฺติ ๑

ภิกขุ หนุตพุพา รมฺโง อาโรเจตพฺพํ ยถา ราชา วฏฺฐติ
คตา กริสฺสํมาติ ฯ

[๓๖๗] อถ โข เค มหามคฺคา อชาตสฺสคฺคํ กุมารํ อาทาย เยน
ราชา มากโร เณนโย พิมฺพิสาโร เตนฺอุปสงฺกมิตฺถํ อุปสงฺกมิตฺวา
รมฺโง มาครสฺสํ เณนยสฺสํ พิมฺพิสํวสฺสํ เขตมคฺคํ อาโรเจสฺสํ ฯ
กถํ ภณฺเน มหามคฺเคติ มติ กตฺวาติ ฯ เอกจฺเจ เทว มหามคฺคา
เอวํ มคฺคํ อภิสฺสํ กุมารํ จ หนุตพุโพ เทวทคฺโค จ สฺสพฺเพ
จ ภิกขุ หนุตพุพาติ เอกจฺเจ มหามคฺคา เอวํ มคฺคํ อภิสฺสํ น
ภิกขุ หนุตพุพา น ภิกขุ กิณฺณจิ อปฺรชฺฌนฺติ กุมารํ จ
หนุตพุโพ เทวทคฺโค จาติ เอกจฺเจ มหามคฺคา เอวํ มคฺคํ อภิสฺสํ
น กุมารํ หนุตพุโพ น เทวทคฺโค น ภิกขุ หนุตพุพา
รมฺโง อาโรเจตพฺพํ ยถา ราชา วฏฺฐติ คตา กริสฺสํมาติ ฯ
กถํ ภณฺเน กริสฺสํติ พุทฺโธ วา ธมฺโม วา สํโฆ วา นนุ
ภควตา ปฏิกจฺเจว เทวทคฺโค ราชคฺเค ปกาสาปฺปีโต ปุพฺเพ
เทวทคฺคสฺสํ อญฺญา ปกฺติ อโหสิ อิทานิ อญฺญา ปกฺติ ยํ
เทวทคฺโค กรายฺย ทายฺน วาจา ย น เตน พุทฺโธ วา ธมฺโม
วา สํโฆ วา ทฏฺฐพฺโพ เทวทคฺโค ว เตน ทฏฺฐพฺโพติ ฯ
คคฺคํ ย เค มหามคฺคา เอวํ มคฺคํ อภิสฺสํ กุมารํ จ หนุตพุโพ
เทวทคฺโค จ สฺสพฺเพ จ ภิกขุ หนุตพุพาติ เค อฏฺฐาเน อกาสิ ฯ

๓๖๘] สังฆเภทกฐนุรทํ เทวทศุตวตฺตํ สุตฺตวชฺชํ ปุริสฺสเปตฺตํ ๓๗๘

เย เต มหามคฺคา เอวํ มคฺคํ อกัณฺฐํ น ภิกฺขุ หนตฺตพฺพา น
ภิกฺขุ ภิณฺเจ อปฺปรชฺฌนฺตํ กุมารโ ฌ หนตฺตพฺโพ เทวทศฺโค
จาคิ เต นึเญ จานเญ สเปตฺติ ฯ เย เต มหามคฺคา เอวํ มคฺคํ
อกัณฺฐํ น กุมารโ หนตฺตพฺโพ น เทวทศฺโค น ภิกฺขุ หนตฺตพฺพา
รณฺโณ อารุญฺเจหํ ยถา ราชา วฏฺฐติ ตถา ภริยฺสํมาติ
เต อญฺเญ จานเญ สเปตฺติ ฯ อถ โข ราชา มาคโธ เตณฺโณ
พินฺพิสาโร อชาตสฺสคฺคํ กุมารํ เอตทวโจ ภิสฺสํ มํ ควํ กุมาร
หนตฺตกาโมตฺติ ฯ รชฺเชนฺมฺหิ เทว อคฺคิโกติ ฯ สเญ โข ควํ
กุมาร รชฺเชน อคฺคิโก เอตํ เต รชฺชนฺติ อชาตสฺสคฺคฺสํ กุมารสฺส
รชฺชํ นิยุยาเทสิ ฯ

[๓๖๘] อถ โข เทวทศฺโค เยน อชาตสฺสคฺคํ กุมารโ เตนุ-
ปสงฺกมฺมิ อปสงฺกมิตฺวา อชาตสฺสคฺคํ กุมารํ เอตทวโจ ปุริสเ
มหาราช อาณาเปหิ เย สมนํ โคตมํ ชีวิตา วโรเปตฺตํนฺตํติ ฯ
อถ โข อชาตสฺสคฺคํ กุมารโ มนุสฺสเ อาณาเปสิ ยถา ภณ
อญฺโณ เทวทศฺโค อาห ตถา ภโรถาติ ฯ อถ โข เทวทศฺโค
เอกํ ปุริสํ อาณาเปสิ อจฺฉาสุตํ อมกฺกมฺมิ โอภาเส สมน
โคตโม วิหริติ คํ ชีวิตา วโรเปตฺวา อิมินา มคฺเคน อากฺขณฺติ
คสฺมึ มคฺเค เทว ปุริสเ สเปตฺติ โย อิมินา มคฺเคน เอโก
ปุริสเ อากฺขณฺติ คํ ชีวิตา วโรเปตฺวา อิมินา มคฺเคน
อากฺขณฺติ คสฺมึ มคฺเค จตฺตาริ ปุริสเ สเปตฺติ เย อิมินา

มคฺเคน เทว ปุริสา อากฺขณฺติ เต ชีวิตา โวโรเปตฺวา อิมินา
มคฺเคน อากฺขณฺติ ตสฺมี มคฺเค อฏฺฐ ปุริเส ฐเปติ เป
อิมินา มคฺเคน จตฺตาริ ปุริสา อากฺขณฺติ เต ชีวิตา
โวโรเปตฺวา อิมินา มคฺเคน อากฺขณฺติ ตสฺมี มคฺเค โสฬส
ปุริเส ฐเปติ เป อิมินา มคฺเคน อฏฺฐ ปุริสา อากฺขณฺติ
เต ชีวิตา โวโรเปตฺวา อากฺขณฺติ ฯ

[๓๖๘] อถ โส เอโก ปุริโส อสฺสจฺมมํ คเหตฺวา ชนฺดถาปํ
สฺนฺนยฺหิตฺวา เยน ภควา เตนุปลงฺกมิ อฺปฺลงฺกมิตฺวา ภควโต
อวิหฺเร ภโต อพฺพิโค อสฺสจฺมมํ อฏฺฐโสฬส ปตฺตทฺธเนน กาเยน
อฏฺฐาสฺมิ ฯ อทฺทสา โส ภควา ตํ ปุริสํ ภโต อพฺพิคํ อสฺสจฺมมํ
อฏฺฐโสฬส ปตฺตทฺธเนน กาเยน จิตํ ทิสฺวาน ตํ ปุริสํ เขตฺทโวจ
เอหาวุโส มา ภายฺติ ฯ อถ โส ปุริโส อสฺสจฺมมํ เอกมฺหํ
กริตฺวา ชนฺดถาปํ นิฏฺฐิตฺวา เยน ภควา เตนุปลงฺกมิ อฺปฺลงฺก-
มิตฺวา ภควโต ปาเทสฺส สิริสา นิปตฺติกา ภควนฺตํ เขตฺทโวจ
อจฺจโย มํ ภนฺเต อจฺจคฺมา ยถาพาทํ ยถามุพฺพํ ยถาอภุสฺสํ ยวหา
ทฺฐจฺจิตฺโต วรฺกจฺจิตฺโต อธิปฺลงฺกนฺโต ตสฺส เม ภนฺเต ภควา
อจฺจยํ อจฺจยโต ปฏฺฐคฺคณฺหาตุ อายตีํ สํวรายาติ ฯ อิงฺฆิํ ตฺวํ
อาวุโส อจฺจโย อจฺจคฺมา ยถาพาทํ ยถามุพฺพํ ยถาอภุสฺสํ ยํ
ตฺวํ ทฺฐจฺจิตฺโต วรฺกจฺจิตฺโต อธิปฺลงฺกนฺโต ยโต จ โส ตฺวํ

ឥរណ៍ កត្តា ។ ចត្វា ភក្ខា កំ បុរិសំ ចេតតវិទុ មា ខៃ
គុវំ ចារុតំ ចិមិណា មគុគេណ កុទ្ធ ចិមិណា មគុគេណ កុទ្ធាតីតិ
ចល្លេណ មគុគេណ កុម្មុយិធម៌ ។

[៣៧០] ចត្វា គេ កេ បុរិសំ កំ មុ ខៃ តំ ចេត
បុរិសំ កិរេណ ចាកុទ្ធគីតិ ប្បិបតំ កុទ្ធកុតា ចត្វាតំ ភក្ខុកំ
ចល្លេណគុវំ រុក្ខធម្មតេ មិទ្ធិមំ វិទុវាណ មេណ ភក្ខា គេណុប្បត្តិកំ
ចុប្បត្តិកិកុវា ភក្ខុកំ ចិវិទុវា ចេតតវិទុ មេណុកំ មិទ្ធិតំ ។ គេ
ភក្ខា ចនុប្បត្តិកំ កត្តា ។ បេ ។ ចប្បប្បត្តិកុ តត្ថុតាតេ
ភក្ខុកំ ចេតតវិទុ ចិវិទុកំ ភក្ខុ ចិវិទុកំ ភក្ខុ ។ បេ ។
គុវាតេ ណ ភក្ខា ចារុតុ ចត្វាតុ បាណុបេតេ ឥរណ៍ កត្តា ។
ចត្វា ភក្ខា គេ បុរិសំ ចេតតវិទុ មា ខៃ គុវេ ចារុតំ
ចិមិណា មគុគេណ កុទ្ធ ចិមិណា មគុគេណ កុទ្ធាតិ ចល្លេណ
មគុគេណ កុម្មុយិធម៌ ។

[៣៧១] ចត្វា គេ កុតាវិ បុរិសំ ។ បេ ។ ចត្វា គេ ចត្វា
បុរិសំ ។ បេ ។ ចត្វា គេ តត្ថុ បុរិសំ កំ មុ ខៃ គេ ចត្វា
បុរិសំ កិរេណ ចាកុទ្ធគីតិ ប្បិបតំ កុទ្ធកុតា ចត្វាតំ ភក្ខុកំ
ចល្លេណគុវំ រុក្ខធម្មតេ មិទ្ធិមំ វិទុវាណ មេណ ភក្ខា គេណុប្បត្តិកំ
ចុប្បត្តិកិកុវា ភក្ខុកំ ចិវិទុវា ចេតតវិទុ មេណុកំ មិទ្ធិតំ ។ គេ
ភក្ខា ចនុប្បត្តិកំ កត្តា តេយ្យតំ តាណកំ តត្ថុ ។ បេ ។
ចប្បប្បត្តិកុ តត្ថុតាតេ ភក្ខុកំ ចេតតវិទុ ចិវិទុកំ ភក្ខុ

๓๗๒] สังกษเภทกฐนุชกั เทวทศตวตฺต ภาควโต รุหิรฺวปฺปาโท ๓๗๓

อภิกฺกนฺตํ ภาณเต ๑ เป ๑ อฺปาสฺสเก โน ภาควา ชารตฺต อชฺชตฺตเค
ปฺปาสฺสเปเต สฺรณํ คเตติ^๑ ๑ อถโฆ โส เอโก ปฺริโส เยน
เทวทศโต เตนฺปสงฺกมิ อฺปสงฺกมิตฺวา เทวทศตํ เขตทโวจ
นาหิ ภาณเต สกฺโกมิ ตํ ภาควนฺตํ ชีวิตา โวโรเปตฺตํ มหิตฺตโก
โส ภาควา มหานุภาวติ ๑ อถ อวฺโส มา ตวํ สมนํ โคตมํ
ชีวิตา โวโรเปติ อหเมว สมนํ โคตมํ ชีวิตา โวโรเปตฺตํมิติ ๑

[๓๗๒] เตน โฆ ปน สมนฺเยน ภาควา คิซฺมณฺณสฺส ปพฺพตฺส
นายนํ^๒ จงฺกมฺติ ๑ อถโฆ เทวทศโต คิซฺมณฺณํ ปพฺพตํ อภิรฺย-
หิตฺวา^๓ มหคํ สิตํ ปวิซฺมมิ อิมาย สมนํ โคตมํ ชีวิตา โวโร-
เปตฺตํมิติ ๑ เทว ปพฺพตฺตญฺหา สฺมาคนฺตฺวา ตํ สิตํ สมนฺปฏิจฺฉิ^๔ ๑
คโต ปปฏิกา อฺปฺปติคฺวา ภาควโต ปาเท รุหิรํ อฺปฺปาทฺสิ ๑
อถโฆ ภาควา อฺทฺทํ อฺทฺโตเกตฺวา เทวทศตํ เขตทโวจ พฺหุ คยา
โมฆปฺริส อฺปฺปณฺณํ ปสฺสํ ยํ ตวํ ทฺวฺจจิตฺโต วรทจิตฺโต
ตถาคตฺส รุหิรํ อฺปฺปาทฺสิ^๕ ๑ อถโฆ ภาควา ภิกฺขุ อามนฺเคสิ
อิทํ ภิกฺขเว เทวทศเตน ปจฺมํ อนนฺตริกกมฺมํ อฺปฺปจิตํ ยํ ทฺวฺจจิตฺเตน
วรทจิตฺเตน ตถาคตฺส รุหิรํ อฺปฺปาทิตฺตํ ๑ อสฺสโส^๖ โฆ ภิกฺขุ
เทวทศเตน กิร ภาควโต วโฆ ปยฺยคฺโคติ ๑ เต จ ภิกฺขุ
ภาควโต วิหารสฺส ปฺริโค ปฺริโค จงฺกมฺนฺติ อฺจฺจาสฺสทฺทา มหาสฺสทฺทา

๑ ม. ปาณฺเปตํ สฺรณํ คเตติ ๑ ๒ ย. ปจฺนายนํ ๑ ม.
นายน ๑ ๓ ย. อภิรฺยหิตฺวา ๑ ม. อารุหิตฺวา ๑

๓๗๕] สังขมเภทกฤษณภูมิ เทวาทศตวตฺถุ ปณฺจสัจจตฺถกถา ๑๗๕

ชานาคิ ปริสุทฺธํ เม สัตถํ ปริโยทาคํ อสงฺกิตฺติจฺจนฺติ ๑ ๖
 ตเมเนํ สํวกา เอวํ ชานนฺติ อပ္ปํ โห ภาวํ สํตุกา อปริสุทฺธสํโถ
 สฺมาโน ปริสุทฺธสํโถมฺหํติ ปฏิจชานาคิ ปริสุทฺธํ เม สัตถํ ปริ-
 โยทาคํ อสงฺกิตฺติจฺจนฺติ ๑ มยฺญเจว โห ปน ทิหิเนํ อาริเจยฺยาม
 นาสฺสํสํสํ มนํมํ ยํ โห ปนสฺสํ อมณํมํ กถนํมํ มยฺญเตน
 สมนฺทาจเรยฺยาม สมนฺมณฺณติ โห ปน จีวรปฏีณฺทปาคเสณาสณฺทิกถา-
 ปจฺจยเภสธฺชปฏิกฺขารเณ ยํ ตุโม กริสฺสํติ ตุโม ๖ เณ
 ปณฺณายิสฺสํสํติ ๖ เอวรฺมํ โห ภิกฺขเว สํตุการํ สํวกา สัตถโธ
 รกฺขนฺติ ๖ เอวรฺมํ ๑ ปน สํตุกา สํวเกหิ สัตถโธ รกฺขํ
 ปจฺจาสํสํติ ๖

[๓๗๓] ปุณ จปรํ ภิกขเว อีเธกจฺโจ สคฺคา อปริสฺสุทฺธาสีโว
 สฺมาโน ปริสฺสุทฺธาสีโวหีติ ปฏฺิขานาติ ฯ ๑. ๑. เอวรูปํ โข
 ภิกขเว สคฺคารํ สํวกา อาสีโว รกฺขนฺติ ฯ เอวรูปํ จ ปณ
 สคฺคา สํวเกหิ อาสีโว รกฺขํ ปจฺจาสิํสฺสติ ฯ

[๓๗๕] ปุ่น จปรํ ภิกขเว อีธေจฺจ สํตฺตา อปริสຸທຸທຸມ-
 ເທສໂນ ສມາໂນ ປຣິສຸທຸທຸມເທສໂນມຸທິຕິ ປຼິຊານາຕິ າເປາ
 ເວຣູບູ ໂຂ ກິດຊເວ ສຸຕຖາຣຸ ສຳວກາ ທຸມເທສໂນ ກຸຊນຸຕິ າ
 ເວຣູໂປ ຈ ປນ ສຸຕຖາ ສຳວເກທິ ທຸມເທສໂນ ກຸຊວຸ ປຈຈາຕິສິຕິ າ

[๓๗๕] บุน จปร ภิกขเว อิททกฺโข สตุถา อปริสฺสุทฺท-
เวยฺยากรโณ สฺมาโน ปริสฺสุทฺทเวยฺยากรโณมฺหิติ ปฏฺิชานาติ

๓๗๗] สังฆเภทกฺขณฺหํ เทวทศฺวตฺตํ นาวาภิวิหฺตฺติมฺญจํ ๑๘๗

๑เป ๑ ปริสฺสทฺธมฺมเทสฺสโน สฺมาโน ๑เป ๑ ปริสฺสทฺธเวยฺยากรโณ
๑เป ๑ ปริสฺสทฺธฅาณทสฺสโน สฺมาโน ปริสฺสทฺธฅาณทสฺสโนมฺหิํติ
ปฺปฺชานามิ ปริสฺสทฺธํ เม ฅาณทสฺสํ ปริโยทาคํ อสงฺกิตฺติจฺญสฺส
จ ๑ น จ มํ สํวกา ฅาณทสฺสํโต รกฺขณฺติ ๑ น จาหํ
สํวเกหิ ฅาณทสฺสํโต รกฺขํ ปจฺจุจาสํมิ ๑ อญฺจานเมตํ
ภิกฺขเว อนวกาโส โย ปฺรปฺกุกฺกเมน ตถาคตํ ชฺวีตา โวโร-
เปยฺย น ปฺรปฺกุกฺกเมน ภิกฺขเว ตถาคตา ปฺริณิพฺพายณฺติ ๑
คฺจฺจนฺต คฺคฺเมห ภิกฺขเว ยถาวิหารํ อรกฺขิยา ภิกฺขเว ตถาคตาติ ๑

[๓๗๗] เตน โข ปน สฺมเยน ราชคฺเห นาวาภิวิ นาม ทศฺถิ
จฺจนฺโต โหติ มนุสฺสสฺมาคฺโก ๑ อถ โข เทวทศฺโต ราชคฺห์ ปวิ-
สิคฺวา ทศฺถิสํถํ คณฺหา ทศฺถิภณฺเฑ เอตทโวจ มยํ โข
ภณฺเฑ ราชฅาตกา นาม ปฺปฺปิตา นัจฺญจฺญานียํ อฺจฺจจฺญจฺญาเน จเปตฺติ
ภคฺคํปํ เวคณํปํ วทฺธมาเปตฺติ เตนหิ ภณฺเฑ ยทา สฺมโน โคคโม
อิมํ รจฺฉํ ปฺปฺปนฺโน โหติ ตทา อิมํ นาวาภิวิ ทศฺถิ มฺญจฺสิคฺวา
อิมํ รจฺฉํ ปฺปฺปาทถาคติ ๑ เอวํ ภนฺเตติ โข เต ทศฺถิภณฺเฑ
เทวทศฺสํ ปจฺจุจาสํสํ ๑ อถ โข ภควา ปุพฺพณฺหสฺมยํ นิฉาเสคฺวา
ปคฺคจฺจวราทาย สฺมพฺพุเตหิ ภิกฺขุหิ สทฺธํ ราชคฺห์ ปาวิสิ ๑
อถ โข ภควา ตํ รจฺฉํ ปฺปฺปปฺชํ ๑ อทฺทสํ โข เต ทศฺถิภณฺเฑ
ภควนฺตํ ตํ รจฺฉํ ปฺปฺปนฺนํ ทิสฺวาน นาวาภิวิ ทศฺถิ มฺญจฺสิคฺวา
ตํ รจฺฉํ ปฺปฺปาทถํ ๑ อทฺทสา โข นาวาภิวิ ทศฺถิ ภควนฺตํ

ทฺรโต ๑ ธาตฺตณฺหํ ทิสฺวาน โสณฺทํ อุตฺถาเปตฺวา ปหฺนุจกณฺณ-
 วาโต เยน ภควา เตน อภิธาวิ ๑ อทฺทสฺสํ ๒ เเต ภิกฺขุ
 นาพาคิริ หคฺถิ ทฺรโต ๑ ธาตฺตณฺหํ ทิสฺวาน ภควนฺทํ เอตท-
 โวจุ อยํ ภาเย นาพาคิริ หคฺถิ จณฺโฆ ฌรฺโส มนุสฺสํฆาตโก
 อิมํ รจฺฉํ ปฏิปนฺโน ปฏิภุมตุ ภาเย ภควา ปฏิภุมตุ
 สฺกโคติ ๑ ธาตฺตณฺหํ ภิกฺขเว มา ภาเยตฺถ อญฺจํเมตํ
 ภิกฺขเว อนวกาโส โย ปรุปรุกฺกเมณ ตถาคคํ ชีวิตา โวโรเปยฺย
 น ปรุปรุกฺกเมณ ภิกฺขเว ตถาคตา ปรินิพฺพายนฺตํ ๑ ทฺติยมฺปิ
 ๒ เเต ภิกฺขุ ๑ เป ๑ ทฺติยมฺปิ ๒ เเต ภิกฺขุ ภควนฺทํ เอตทโวจุ
 อยํ ภาเย นาพาคิริ หคฺถิ จณฺโฆ ฌรฺโส มนุสฺสํฆาตโก อิมํ
 รจฺฉํ ปฏิปนฺโน ปฏิภุมตุ ภาเย ภควา ปฏิภุมตุ สฺกโคติ ๑
 ธาตฺตณฺหํ ภิกฺขเว มา ภาเยตฺถ อญฺจํเมตํ ภิกฺขเว อนวกาโส
 โย ปรุปรุกฺกเมณ ตถาคคํ ชีวิตา โวโรเปยฺย น ปรุปรุกฺกเมณ
 ภิกฺขเว ตถาคตา ปรินิพฺพายนฺตํ ๑

[๓๗๘] เตน ๒ ปน สฺมเยน มนุสฺสํ ปาสาเทสฺสํ มหฺมิเยสฺสํ
 นทเนสฺสํ อารุพฺพา อจฺฉนฺติ ๑ ตตฺถ เย เเต มนุสฺสํ อสฺสํทฺธา
 อปฺปสฺสนา ทฺพทฺธิโน เเต เอวมาหํ อภิโรโป วต โภ
 โคตโม^๒ มหาสฺมโน นาคเณ วิเหจฺยิสฺสํคํ ๑ เย ปน เเต
 ๓ ย. ม. ไปตฺถเกสฺส ฌรฺโสติ น ปณฺณายติ ๑ ๒ อยํ
 โคตโมติ ยฺโรเปยฺโยไปตฺถเก นตฺติ ๑

๓๘๐] สังฆมณฑลนุร กั เทวทศตวคฺค นาวาภิวิหคฺติวคฺค ๓๘๘

มนุสฺสํ สทฺธา ปสฺสนา ปณฺชิตา พุทฺธมฺนุโต เต เอวมาหํ
นจิรํ วัต โภ นาค นาคเนน สงฺคาเมตฺตํ ๑ อถ โข ภควา
นาวาภิวิ หคฺติ เมตฺเตน จิตฺเตน ฌริ ๑ อถ โข นาวาภิวิ หคฺติ
ภควโต เมตฺเตน จิตฺเตน ฌญฺโส ใสณํ โอโรเปตฺวา เยน
ภควา เตนุปลงฺกมิ อฺปลงฺกมิตฺวา ภควโต ปุโร อญฺจาสํ ๑
อถ โข ภควา ทกฺขิณฺน หคฺเตน นาวาภิวิตฺตํ หคฺติตฺตํ กุมฺภํ
ปฺรามตฺนุโต นาวาภิวิ หคฺติ คากาหิ อชฺฌณาสํ

[๓๘๘] มา กุญฺชร นาคมาตฺโท
ทุกฺขํ หิ กุญฺชร นาคมาตฺโท ๑
น หิ นาคหตฺตํ กุญฺชร
สํคฺติ โหติ อิตฺ ปวํ ยโต ๑
มา จ มโต มา จ ปมาโท
น หิ ปมตฺตา สํคฺติ วชฺฐติ เต ๑
ตฺวณฺเเวว ตถา กวิตฺตํ
เยน ตวํ สํคฺติ คมิตฺตํ ๑

[๓๘๐] อถ โข นาวาภิวิ หคฺติ ใสณํ ขาย ภควโต ปาทปฺฐนิ
คเหตฺวา อฺปริมุทฺธนิ อภิวิตฺวา ปฏิกฺขิตฺวา ปฏิสกฺติ ยาว ภควนฺตํ
อทกฺขิ ๑ อถ โข นาวาภิวิ หคฺติ หคฺติสํคฺติ คณฺตฺวา สกฺกจฺเณ
อญฺจาสํ ๑ คถาทนฺโต จ ปน นาวาภิวิ หคฺติ อโหสิ ๑

๑ นสฺสทโท ย. ไปตฺถเก นคฺติ ๑

[๓๘๓] เตน ไช ปน สมนเยน มนุสฺสา อิมํ คากํ คายนฺติ

ทณฺเฑเนเก ทมยฺนติ อฏฺเฐหิ กถาหิ จ ฯ

อทณฺเฑน อสฺสคฺเคน นาคโค ทนฺโต มเหสฺสํนาติ ฯ

มนุสฺสา อชฺชฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ ยาว ปาโป ฌยํ
เทวทคฺโค อตฺถวาทโก ยตฺร หิ นาม สมนฺตัสส โคตมสฺส เหว
มทิตฺตํสส เหวมทานุภาวสฺส วชย ปรรกมิตฺตํคฺติ ฯ เทวทคฺคสฺส
ธมมสฺสกาโร ปรีทายิ ฯ ภควโต จ ธมมสฺสกาโร อภิวทฺธิ ฯ

[๓๘๔] เตน ไช ปน สมนเยน เทวทคฺโค ปรีทํธมมสฺสกาโร
สปริโส กุเตสฺส วิญฺญาเปตฺวา วิญฺญาเปตฺวา ภูตฺติ ฯ มนุสฺสา
อชฺชฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม สมนฺตา สกฺขปฺปตฺติยา
กุเตสฺส วิญฺญาเปตฺวา วิญฺญาเปตฺวา ภูตฺติสฺสํนฺติ กถํ สมนฺตํ
น มนฺตํ กถํ สํทํ น รุจฺจํคฺติ ฯ อสฺสโส สฺส ไช ภิกฺขุ เทสํ
มนุสฺसानํ อชฺชฌายนฺตานํ ชียนฺตานํ วิปาเจนฺตานํ ฯ เย เต ภิกฺขุ
อปฺปจฺฉา ฯ เป ฯ เต อชฺชฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ
นาม เทวทคฺโค สปริโส กุเตสฺส วิญฺญาเปตฺวา วิญฺญาเปตฺวา
ภูตฺติสฺสํนฺติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อวโรเจสฺส ฯ เป ฯ สจฺจํ กิร
คฺวํ เทวทคฺค สปริโส กุเตสฺส วิญฺญาเปตฺวา วิญฺญาเปตฺวา ภูตฺติ-
สฺสํนฺติ ฯ สจฺจํ ภควาติ ฯ เป ฯ จิครทิตฺวา ฆมฺมํ กถํ กตฺวา
ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ เตนหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุณฺ ภิกฺขุณฺ กุเตสฺส ติกโกชนํ
ปณฺณเปตฺตํ คโย อคฺควเต ปฏิจฺจ ทุมมํณฺณํ ปุคฺคณํ

๓๘๓] สังฆเภทกฺขมฺหํ เทวทศฺวคฺคฺ ปณฺจวคฺคฺกถา ๓๘๓

นิกฺคหยา เปตฺตานํ ภิกฺขุํ ฌาตฺวิหาราย มา ภิกฺขุ ปาปํจฺณา
ปฏฺฐํ นิสฺสํสา ยํ สังฆํ ภินฺทฺเยยฺยํ^๑ กุณฺทานุทฺทาย^๒ จ คนฺโภชเน
ยถาธมฺโม กาเรตฺพุทฺธิ ๑

[๓๘๓] ขตฺโต เทวทศฺโค เยน โภกาติโก กฺขโมรคิสฺสโก
ขณฺฑเทวียปฺปคฺโค สฺมฺมทฺทคฺโค เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิทฺวา
โภกาติโก กฺขโมรคิสฺสโก ขณฺฑเทวียปฺปคฺโค สฺมฺมทฺทคฺโค เอตฺทโวจ
เอถ มยํ อวฺสุโส สฺมณฺสฺส โคตมฺสฺส สังฆเกทํ กริสฺสํสาม
จกฺกเกทนฺติ ๑ เอวํ วคฺคเต โภกาติโก เทวทศฺโค เอตฺทโวจ
สฺมนฺโน ๒ อวฺสุโส โคตโม มหิทธิโก มหานุภาโว ถถ มยํ
สฺมณฺสฺส โคตมฺสฺส สังฆเกทํ กริสฺสํสาม จกฺกเกทนฺติ ๑ เอถ
มยํ อวฺสุโส สฺมนํ โคตมํ อุปสงฺกมิทฺวา ปณฺจ วคฺคฺกถา ยาจิสฺส-
สํสาม ภควา ภาณฺเต อเนกปริยาเยน อปฺปิเจตฺสฺส สฺนฺคฺคฺจสฺส
สฺสฺสฺสฺส สฺนฺคฺคฺจสฺส ปาตํทิกสฺส อปฺจยสฺส วิริยารมฺภสฺส วณฺณวาที
อิมานิ ภาณฺเต ปณฺจ วคฺคฺกถา อเนกปริยาเยน อปฺปิเจตฺตาย สฺนฺคฺคฺจ-
สฺสฺสฺส สฺนฺคฺคฺจสฺส ปาตํทิกตฺตาย อปฺจยสฺส วิริยารมฺภสฺส
ลํวคฺคฺกถา สํว ภาณฺเต ภิกฺขุ ยาวชฺฉํ อารณฺณกา อสฺสํ โย
คามนฺตํ โอสฺสเรยฺย วชฺชํ นํ ฌเญยฺย ยาวชฺฉํ ปิณฺฑปาทิกถา
อสฺสํ โย นิมนฺตํ สํวทฺธิเยยฺย วชฺชํ นํ ฌเญยฺย ยาวชฺฉํ

๑ ย. ม. มา ปาปํจฺณา ปฏฺฐํ นิสฺสํสา ยํ สังฆํ ภินฺทฺเยยฺย ๑

๒ ย. ม. กุณฺทานุทฺทาย ๑ ๓ ย. สฺนฺคฺคฺจสฺส ๑ ๔ ย. สฺนฺคฺคฺจสฺส ๑

ปัสสัฏฐิกา อสฺสํ โย คหปติจิวํ สํติเยยุย วรฺชํ นํ มุเสยุย
 ยาวรฺชํ รุกขมูติกา อสฺสํ โย ฉนฺนํ อุกฺกเจยุย วรฺชํ นํ
 มุเสยุย ยาวรฺชํ มจฺจนมฺสํ น ชาเทยฺยํ โย มจฺจนมฺสํ ชาเทยฺย
 วรฺชํ นํ มุเสยุยาคิ อิมานิ ปญฺจ วตฺถุณี^๑ สมนฺโน โกตโม
 นานุชานิสฺสํติ เต จ^๒ มยฺ อิมเหติ ปญฺจเหติ วตฺถุเหติ ชนํ สญฺญา-
 เปตฺตํสมาคิ ฯ สกฺกา โช อวฺโส อิมเหติ ปญฺจเหติ วตฺถุเหติ สมนฺตฺส
 โคตมตฺส สงฺฆเกโท กาคํ จกฺกเกโท ตฺวปฺปสฺสนฺนา หิ อวฺโส
 มนฺตฺสํตํติ ฯ

[๓๘๔] อถโช เทวทศโค สปริโส เยน ภควา เตนฺปสฺสงฺกมิ
 อฺปสฺสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนฺตํ นิสีทิ ฯ เอกมฺนฺตํ
 นิสีนฺโน โช เทวทศโค ภควนฺตํ เขตฺทโวจ ภควา ภนฺเต
 อเนกปริยาเยน อปฺปํจฺจนตฺส สฺนฺตฺวจฺจตฺส สฺตฺเตวตฺส ฐตฺส ปาสา-
 ทิกตฺส อปฺจยตฺส วิริยารมฺภตฺส วณฺณวาทํ อิมานิ ภนฺเต ปญฺจ
 วตฺถุณี อเนกปริยาเยน อปฺปํจฺจนตฺาย สฺนฺตฺวจฺจตฺาย สฺตฺเตวตฺาย ฐตฺาย
 ปาสาทิกตฺาย อปฺจยตฺาย วิริยารมฺภตฺาย สํวตฺตมฺหิ สํวตฺตํ ภนฺเต
 ภิกฺขุ ยาวรฺชํ อารญฺเณกา อสฺสํ โย คามนฺตํ โอสฺสเรยุย
 วรฺชํ นํ มุเสยุย ยาวรฺชํ ปิณฺหาปาทิกา อสฺสํ โย นิมนฺตํ
 สํติเยยุย วรฺชํ นํ มุเสยุย ยาวรฺชํ ปัสสัฏฐิกา อสฺสํ โย

๑ ย. ม. ไปตุณฺณํ อิทํ ปทํวํ น ทิสฺสํติ ฯ ๒ ย. ม.
 ไปตุณฺณํ จตฺทโท น ทิสฺสํติ ฯ

๓๘๕] สังฆเภทกฐนุรกี เทวทศตวตฺถุ ปณฺจวตฺถุยาจนา ๓๘๓

คหปติจิวรํ สํททียะย วชฺชํ นํ มุเสยฺย ยาวชฺชํ วัฏฐมุตฺติกา
อัสสํ โย ฌนฺนํ อุตฺตคฺคเณยฺย วชฺชํ นํ มุเสยฺย ยาวชฺชํ
มจฺจมํสํ น ชาเทยฺยํ โย มจฺจมํสํ ชาเทยฺย วชฺชํ นํ มุเสยฺ-
ยาติ ฯ ๑ อถํ เทวทศตฺต โย อิจฺฉติ อารญฺณโก โหตุ โย
อิจฺฉติ คามนุเต วิหฺรตุ โย อิจฺฉติ ปิณฺฑปาติโก โหตุ
โย อิจฺฉติ นิมนฺตํ สํททียตุ โย อิจฺฉติ ปิณฺฑกฺติโก โหตุ
โย อิจฺฉติ คหปติจิวรํ สํททียตุ อฏฺฐ มาเส ๒ มยา เทว-
ทศต วัฏฐมุตฺเตนํสํ อนุญญาตํ ติโกฏฺฐิปริสฺสทฺธํ มจฺจมํสํ อทฺธิจฺจํ
อัสสํคํ อปริสฺสํกิตฺตํ ๑ อถ ๒ เทวทศตฺต น ภควา อิมานิ
ปณฺจ วตฺถุณี อนุชานาตํคิ ญฺจ ๓ อุตฺตคฺคโค สปริโส อฏฺฐายาธนา
ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณํ ภควา ปทกฺกามิ ฯ

[๓๘๕] อถ ๒ เทวทศตฺต สปริโส ราชคหํ ปวิสีตฺวา ปณฺจทฺธิ
วตฺถุณี ๕ นํ สญฺญาเปสํ มยํ อวฺโส สมนํ โคตมํ อุตฺตงฺ-
กมิตฺวา ปณฺจ วตฺถุณี ยาจิมฺหา ภควา ภาณเต อเนกปริยาเยน
อปรปฺปิจฺฉสฺส ๑ เป ๑ วิริยารมฺภสฺส วณฺณวาทํ อิมานิ ภาณเต
ปณฺจ วตฺถุณี อเนกปริยาเยน อปรปฺปิจฺฉคาย ๑ เป ๑ วิริยารมฺภาย
สํวตฺตํคิ สํท ภาณเต ภิกฺขุ ยาวชฺชํ อารญฺณกา อัสสํ โย คามนฺตํ
โอสเรยฺย วชฺชํ นํ มุเสยฺย ๑ เป ๑ ยาวชฺชํ มจฺจมํสํ น ชาเทยฺยํ
โย มจฺจมํสํ ชาเทยฺย วชฺชํ นํ มุเสยฺยาติ อิมานิ ปณฺจ
วตฺถุณี สมนฺโน โคตโม นานุชานาติ เต ๑ มยํ อิมํทฺธิ ปณฺจทฺธิ

วคฺคฺชฺหิ สฺมาทาย วคฺคามาคิ ฯ

[๓๘๖] คคฺคฺชฺหิ เต มนุสฺสํ อสฺสํทฺธา อปฺปสํนฺนา ทฺพพฺพุทฺธิโน
 เต เขวมาหํสํ อิมํ ไช สมนฺนา สกฺยปฺคฺติยา ชฺฐา สกฺเขวคฺคฺติโน
 สมนฺโน ปน โคตโม พาสฺสฺสฺสโก พาสฺสฺสฺสยา เจเตตฺติ ฯ ย
 ปน เต มนุสฺสํ สทฺธา ปสํนฺนา ปณฺชิตา พุทฺธิมนฺโต เต
 อชฺชฌายนฺติ ชฺชียนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม เทวทคฺโค สงฺฆเภทาย
 ปรรกมิสฺสํติ จกฺกเภทายาติ ฯ อสฺสํสํสํ ไช ภิกฺขุ เตสํ มนุสฺสํนํ
 อชฺชฌายนฺตานํ ชฺชียนฺตานํ วิปาเจนฺตานํ ฯ ย เต ภิกฺขุ อปฺปิจฺฉา
 ฯเปฯ เต อชฺชฌายนฺติ ชฺชียนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม เทวทคฺโค
 สงฺฆเภทาย ปรรกมิสฺสํติ จกฺกเภทายาติ ฯ อถไช เต ภิกฺขุ
 ภคฺวโค เขตมคฺคํ อาริเจสฺส ฯเปฯ สจฺจํ กิร ทฺวํ เทวทคฺค
 สงฺฆเภทาย ปรรกมสฺสิ จกฺกเภทายาติ ฯ สจฺจํ ภคฺวาติ ฯ อถ
 เทวทคฺค มา เต รุจฺฉิ สงฺฆเภทโท ครุโก ไช เทวทคฺค
 สงฺฆเภทโท โย ไช เทวทคฺค สมนฺคํ สงฺฆํ ภินฺทติ กปฺปญฺจํคิํ
 กิพฺพิสํ ปสฺวติ กปฺปํ นิรยมนฺติ ปจฺจติ โย จ ไช เทวทคฺค
 ภินฺนํ สงฺฆํ สมนฺคํ กโรติ พฺรหฺมปฺปณฺณํ ปสฺวติ กปฺปํ สคฺคมนฺติ
 โมทติ อถ เทวทคฺค มา เต รุจฺฉิ สงฺฆเภทโท ครุโก ไช
 เทวทคฺค สงฺฆเภทโทติ ฯ

[๓๘๗] อถไช อายสฺมา อานนฺโท ปุพฺพพฺพนฺตมํ นินฺวาเสตฺวา
 ปคฺคตจฺฉีวรมาทาย ราชคหํ ปิณฺฑาทาย ปาวิสิ ฯ อทฺทสา ไช เทวทคฺโค

๓๘๓] สังขมณฑกษนุรกี เทวทศตวตถุ อณฺเวยตฺรภิกขุวตถุ ๓๘๗

เตสํ นวเกสํ ภิกขุสํ การุณฺณณมปี ภาวีสํสํ คจฺจนฺตํ คฺคเมหํ สํวริปฺปคฺคา
ปฺปรา เต ภิกขุ อณฺยพฺยสํ อวปฺปชฺชนํคํคิ ๑ เขวํ ภาณฺเตคิ โข
สํวริปฺปคฺคโมคฺคตฺตนา ภาวโต ปฺปฺปิสํสํคฺคา อญฺจํสาณํ ภาวณํคํ
อภิวาเทคฺคา ปทกฺขิณํ กคฺคา เยน คยาสํสํ เตนุปลํงกมํสํ ๑

[๓๘๔] เตน โข ปน สมนฺเยน อณฺเวยตโร ภิกขุ ภาวโต
อวิหฺนุเร จิโต โรทิตโต โหติ ๑ อถ โข ภาวตา คํ ภิกขุ เขตทวโจ
กิสํสํ ควํ ภิกขุ โรทิสํคิ ๑ เยปี เต ภาณฺเต ภาวโต อคฺคสํวกา
สํวริปฺปคฺคโมคฺคตฺตนา เคปี เทวทศตสํสํ สมนฺติเก คจฺจนฺติ เทวทศ-
ตสํสํ รมํ โรเจณฺตาติ ๑ อญฺจํนเมคํ ภิกขุ อณฺวกาโส ยํ
สํวริปฺปคฺคโมคฺคตฺตนา เทวทศตสํสํ รมํ โรเจยฺยํ อปีจ เต
คคา ภิกขุสํณฺณคฺคิยาติ ๑

[๓๘๕] เตน โข ปน สมนฺเยน เทวทศโต มหิตฺยา ปริสํย
ปรีวโต รมํ เทเสณฺโต นิสินฺโน โหติ ๑ อทฺทสา โข เทวทศโต
สํวริปฺปคฺคโมคฺคตฺตนา ทูโรโต ๑ อากจฺจนฺเต ทิสํวาน ภิกขุ
อามนฺเตสิ ปลํสํสํ ภิกขุเว ยาว สํวากฺขาโต มยา รมโม เยปี
เต สมนฺสํสํ โคตมสํสํ อคฺคสํวกา สํวริปฺปคฺคโมคฺคตฺตนา เคปี
มม สมนฺติเก อากจฺจนฺติ มม รมํ โรเจณฺตาติ ๑ เขวํ วุตฺเต โภกาติโก
เทวทศคํ เขตทวโจ มา อวฺกโส เทวทศคํ สํวริปฺปคฺคโมคฺคตฺตนา^๒

๓ ย. ม. ปโปตฺตเกสํ ภาวโต . อวิหฺนุเร โรทมาโน จิโต โหติคิ
ปาโง อากโต ๑ ๒ ย. ม. สํวริปฺปคฺคโมคฺคตฺตนา ๑

วิธัสถาติ ปาปี่จุนา สารีปุตฺตโมคฺคตถาณา ปาปี่กานํ อิจฺจนํ
 วสฺ คตาคิ ฯ ๑ ๑ถฺ ๑อาจุสฺ ๑สุวาคคํ ๑เศสฺ ๑ยโต เม ๑มมํ
 ๑โรเจนุคฺคิ ๑ ๑ถฺ ๑เทวทฺคฺโค ๑ยายสุมฺมคํ สารีปุตฺตํ ๑อุปทฺตมาสฺเนน
 ๑นิมฺมเคสฺสิ ๑เอหาจุสฺ สารีปุตฺต ๑อิธ ๑นิสฺสทาหิ คิ ๑ ๑ถฺ
 ๑อาจุสฺคิ ๑ ๑ ๑ยายสุมฺมา สารีปุตฺโค ๑อณฺเณตฺร ๑อาสํ ๑คเหตฺวา
 ๑เอกมฺมคํ ๑นิสฺสํ ๑ ๑ยายสุมฺมา ๑ ๑ มหาโมคฺคตถาโน ๑อณฺเณตฺร
 ๑อาสํ ๑คเหตฺวา ๑เอกมฺมคํ ๑นิสฺสํ ๑ ๑ถฺ ๑เทวทฺคฺโค ๑พหุเทว
 ๑รคฺคิ ๑ภิกฺขุ ๑มฺมุณิยา ๑กถาย ๑สํหตฺสเถตฺวา ๑สํมาทเปตฺวา ๑สมุคฺเคเชตฺวา
 ๑สมุทฺทเถตฺวา ๑ยายสุมฺมคํ สารีปุตฺตํ ๑ชฺเชตฺส ๑วิคตถึณมิทฺโธ ๑ ๑
 ๑อาจุสฺ สารีปุตฺต ๑ภิกฺขุสงฺโฆ ๑ปฏฺิภาตฺ ๑คํ ๑อาจุสฺ สารีปุตฺต
 ๑ภิกฺขุณํ ๑มฺมุณิ ๑กถา ๑ปฏฺิจิ เม ๑อาคิถายคิ ๑คมํ ๑ยายมิสฺสํสามํคิ ๑
 ๑เอวมาจุสฺคิ ๑ ๑ ๑ยายสุมฺมา สารีปุตฺโค ๑เทวทฺคฺคตฺส ๑ปจฺจุสฺสํสํ ๑
 ๑ถฺ ๑เทวทฺคฺโค ๑จตุคฺคณฺ ๑สงฺฆาฐิ ๑ปณฺณาเปตฺวา ๑ทกฺขิณฺน
 ๑ปสฺสเถน ๑เสยฺยํ ๑กปฺเปสฺสิ ๑ ๑คตฺส ๑กิตฺตคตฺส ๑มฺมุจฺจสฺสํคิ ๑คตฺส ๑คตฺส
 ๑มฺมุคฺคเกเนว ๑นิทฺทํ ๑โอบุทฺมิ ๑

[๓๘๔] ๑ถฺ ๑ยายสุมฺมา สารีปุตฺโค ๑อาทสฺสนาปาฏิหาริยานุสํสา-
 ๑นียา ๑ภิกฺขุ ๑มฺมุณิยา ๑กถาย ๑โอวทิ ๑อนุสํสาติ ๑ ๑ยายสุมฺมา ๑มหาโมคฺ-
 ๑คตถาโน ๑อิทฺธิปาฏิหาริยานุสํสาณิยา ๑ภิกฺขุ ๑มฺมุณิยา ๑กถาย ๑โอวทิ
 ๑อนุสํสาติ ๑ ๑ถฺ ๑เศสํ ๑ภิกฺขุณํ ๑ยายสุมฺมา สารีปุตฺเตน ๑อาทสฺสนา-
 ๑ปาฏิหาริยานุสํสาณิยา ๑ยายสุมฺมา ๑ มหาโมคฺคตถาเนน ๑อิทฺธิปาฏิ-

หาวียานุสาธินิยา โอวทียมานานํ อนุสาธียมานานํ วิรัชํ วักตมํ รมฺม-
จกฺขํ อุตฺตปาที ยงฺกิญฺจิ สํมุตฺตมมํ สํพฺพนคํ นิโรธรมฺมมฺหิตี ๑
อถโฆ อายสฺมา สํวริปฺตโต ภิกฺขุ อามนุเคสฺสึ กฺขณาม มยํ อวฺโส
ภควโต สันนฺติเก โย ตสฺส ภควโต รมฺมํ โรเจติ โส อากฺขณ-
คฺคิตี ๑ อถโฆ สํวริปฺตตโมคฺคตฺตนา ตานิ ปญฺจ ภิกฺขุสฺตานิ
อาทาย เยน เวพฺพนํ เตนฺอุปสงฺกมิตฺตํ ๑ อถโฆ โกกาทิโก
เทวทศคํ อญฺจสาเปสฺสิ อญฺจเจหิ อวฺโส เทวทศตํ นีตา เต
ภิกฺขุ สํวริปฺตตโมคฺคตฺตนาเนหิ นนุ ตวํ อวฺโส เทวทศตํ มยา
วตฺตโต มา อวฺโส เทวทศตํ สํวริปฺตตโมคฺคตฺตนาเนหิ วิสฺสํสาสิ
ปายีจฺฉา สํวริปฺตตโมคฺคตฺตนา ปายีถานํ อิจฺฉานํ วสํ คคาคี ๑
อถโฆ เทวทศตสฺส ตตฺตเถว อุนฺหํ โถหิตํ มฺหโต อุกฺกณฺณิ ๑

[๓๘๕] อถโฆ สํวริปฺตตโมคฺคตฺตนา เยน ภควา เตนฺ-
อุปสงฺกมิตฺตํ อุปสงฺกมิตฺตวา ภควนฺคํ อภิวาทิตฺวา เอกมฺหคํ นิสิตฺตํ ๑
เอกมฺหคํ นิสินฺโน โฆ อายสฺมา สํวริปฺตโต ภควนฺคํ เอกทโวจ
สาธุ ภาณเต ภทฺถกานฺหวตฺตกา ภิกฺขุ ปฺนํ อฺปสงฺกมฺปชฺเชยฺยมนฺติ ๑
อถ สํวริปฺตต มา เต รุจฺจิ ภทฺถกานฺหวตฺตกานํ ภิกฺขุนํ ปฺนํ
อฺปสงฺกมฺปทา เตนฺหิ ตวํ สํวริปฺตต ภทฺถกานฺหวตฺตเก ภิกฺขุ อุตฺตจฺจยํ
เทสาเปหิ กถํ ปน เต สํวริปฺตต เทวทศโต ปฏฺธิปชฺชิตี ๑
ยเถว ภาณเต ภควา พหุเทว รัตนํ ภิกฺขุ รมฺมิมิยา กถาย สันนฺตสฺสํเตวา
สํมาทเปตฺวา สํมุตฺเตเชตฺวา สํมปทฺสํเตวา มํ อชฺชเมสฺสิ วิคคตฺถน-

มิทฺโธ โห สํวริปฺปคฺค ภิกฺขุสงฺโฆ ปฏฺธิภาตฺตํ คํ สํวริปฺปคฺค ภิกฺขุณฺโณ
 ฐมฺมํ กถา ปิฏฺฐิจิ เม อากิธายติ ตมฺหํ อายมิสฺสํสํมิตฺติ เอวเมว
 โห ภนฺเต เทวทศฺโค ปฏฺธิปชฺฐิตี ๑

[๓๘๖] ธถโห ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺส ภูตปุพฺพํ ภิกฺขเว
 อวณฺณายตเน มหาสฺรตี คํ นาคา กุปฺปนิสฺสํสา ย วิหริสฺสุ ๑ เค
 ๑ คํ สฺรตี โยคาเหตฺวา โสณฺทาย ภิสฺสมุพฺปตฺตํ อพฺพุทฺติวํ สํวิภูชาติคํ
 วิภูชาเตวํ อกฺกทฺทมํ สงฺขาติวํ ๒ อชฺโฌหรณฺติ ๑ เคสํ คํ วณฺณาย
 เจว โหติ พฺตาย ๑ ๑ น ๑ คโคณิทานํ มรณํ วา นิคฺคจฺจนฺติ
 มรณมตฺตํ วา ทฺถุชฺ ๑ เคสํเยว โห ปน ภิกฺขเว มหานาคานํ
 ธนฺตฺติภฺขมานา ตรฺณนา นาคา^๑ ภิงฺกจฺจปา เค คํ สฺรตี โยคาเหตฺวา
 โสณฺทาย ภิสฺสมุพฺปตฺตํ อพฺพุทฺติวํ น สํวิภูชาติคํ วิภูชาเตวํ
 สกฺกทฺทมํ สงฺขาติวํ อชฺโฌหรณฺติ ๑ เคสํ คํ เวน วณฺณาย
 โหติ น พฺตาย ๑ คโคณิทานํ ๑ มรณํ วา นิคฺคจฺจนฺติ มรณมตฺตํ
 วา ทฺถุชฺ เอวเมว โห ภิกฺขเว เทวทศฺโค มมานุกุพฺพํ กปฺปณ
 มริสฺสํสํมิตฺติ ๑

[๓๘๗] มหาวราหสฺสํ มหิ วิภุพฺพโค

ภิสฺสํ ฆณฺณสฺสํ นทิสฺสํ ชคฺคโค

๑ อยํ จสฺสทฺโท ย. ม. ไปตฺถเกสฺส น ทิสฺสํสํมิตฺติ ๑ ๒ ม. สงฺขริตฺวา ๑
 ๓ อิทํ นาคาติ วจฺนํ ย. ม. ไปตฺถเกสฺส น ทิสฺสํสํมิตฺติ ๑ ๔ ย.
 ฆณฺณมานสฺสํ ๑

๔๐๑] สังฆเภทกฺขณฺธํ เทวทศตฺวตฺตํ ทูเตยฺยํ อาปายิกํ ๒๐๓

ภิกฺโขว ปญฺกํ อภิภกฺขยิตฺวา

มมานุกฺกพฺพํ กปฺปณํ มริตฺถตฺตํ ๑

[๓๙๘] อฏฺฐหิ ภิกฺขเว อญฺเเคหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ ทูเตยฺยํ
คณฺตุมรหติ ๑ กตเมหิ อฏฺฐหิ ๑ อธิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ โสตา จ โหติ
สํเวตา จ กุคฺคเหตา จ ชารเตา จ วิญญาตา จ วิญญา-
เปตา จ กุสฺสโต จ สหิตาสหิตสฺส โน จ กตทการโก อิมะหิ
โฆ ภิกฺขเว อฏฺฐทฺหะเคหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ ทูเตยฺยํ คณฺตุมรหติ ๑

[๓๙๙] อฏฺฐหิ ภิกฺขเว อญฺเเคหิ สมนฺนาคโต สํวริปฺปโต ทูเตยฺยํ
คณฺตุมรหติ ๑ กตเมหิ อฏฺฐหิ ๑ อธิ ภิกฺขเว สํวริปฺปโต โสตา
จ โหติ สํเวตา จ กุคฺคเหตา จ ชารเตา จ วิญญาตา
จ วิญญาเปตา จ กุสฺสโต จ สหิตาสหิตสฺส โน จ กตทการโก
อิมะหิ โฆ ภิกฺขเว อฏฺฐทฺหะเคหิ สมนฺนาคโต สํวริปฺปโต ทูเตยฺยํ
คณฺตุมรหตฺติ ๑

[๔๐๐] โย เว น พุยาธติ ปตฺตวา ปริตฺถํ อุกฺกตฺวา^๓

น จ หาเปติ วจฺนํ น จ ฉาเทติ สํสํ

อธฺมทฺธิ^๔โฆ จ อภฺชติ ปุจฺฉติ^๕ น จ กุปฺปติ^๖

สเว ตาทิสฺสโก ภิกฺขุ ทูเตยฺยํ คณฺตุมรหตฺติ ๑

[๔๐๑] อฏฺฐหิ ภิกฺขเว อธฺมทฺธเมหิ อภิภฺโต ปริยาทินฺนจิตฺโต
เทวทฺธโต อาปายิกํ เณรียโก กปฺปญฺจ อเตกฺจฺจโน ๑ กตเมหิ

๓ ม. อุกฺกตฺวา^๓ ๑ ๒ ย. ม. ปุจฺฉติ^๕ จ น กุปฺปติ^๖ ๑

อฏฐหิ ๑ ฉาเภณ ภิกขเว อภิกุโต ปริยาทินฺนจิตฺโต เทวทตฺโต
 ชาปายิก เพรยิก กบฺปฏฺโฐ อเตกฺกฺโค อฉาเภณ ภิกขเว
 ๑เป ๑ ยเสณ ภิกขเว ๑เป ๑ อยเสณ ภิกขเว ๑เป ๑ สกฺกาเรน
 ภิกขเว ๑เป ๑ อสกฺกาเรน ภิกขเว ๑เป ๑ ปาปํจตตาย ภิกขเว
 ๑เป ๑ ปาปมิตฺตตาย ภิกขเว อภิกุโต ปริยาทินฺนจิตฺโต เทวทตฺโต
 ชาปายิก เพรยิก กบฺปฏฺโฐ อเตกฺกฺโค อิมหิ ๒ ภิกขเว
 อฏฐหิ อตฺทหฺมเมหิ อภิกุโต ปริยาทินฺนจิตฺโต เทวทตฺโต ชาปายิก
 เพรยิก กบฺปฏฺโฐ อเตกฺกฺโค ๑ สํว ภิกขเว ภิกขุ อปฺปนฺนํ
 ตาภํ อภิกุຍ อภิกุຍ วิหเรຍ อปฺปนฺนํ อตาภํ ๑เป ๑
 อปฺปนฺนํ ยสํ อปฺปนฺนํ อยสํ อปฺปนฺนํ สกฺกาเร อปฺปนฺนํ
 อสกฺกาเร อปฺปนฺนํ ปาปํจตํ ๑เป ๑ อปฺปนฺนํ ปาปมิตฺตํ อภิกุຍ
 อภิกุຍ วิหเรຍ กณฺจ ภิกขเว ภิกขุ อตฺถวสํ ปฏฺิจจ อปฺปนฺนํ
 ตาภํ อภิกุຍ อภิกุຍ วิหเรຍ อปฺปนฺนํ อตาภํ ๑เป ๑
 อปฺปนฺนํ ยสํ อปฺปนฺนํ อยสํ อปฺปนฺนํ สกฺกาเร อปฺปนฺนํ อสกฺกาเร
 อปฺปนฺนํ ปาปํจตํ ๑เป ๑ อปฺปนฺนํ ปาปมิตฺตํ อภิกุຍ อภิกุຍ
 วิหเรຍ ยํ หิสฺส ภิกขเว อปฺปนฺนํ ตาภํ อนภิกุຍ วิหโร
 อปฺปนฺนํ ๑เป ๑ อตฺถว วิฆาตปฺริพาหา อปฺปนฺนํ ตาภํ อภิกุຍ
 อภิกุຍ วิหโร เอวํ เต อตฺถว วิฆาตปฺริพาหา น โหณฺติ
 ยํ หิสฺส ภิกขเว อปฺปนฺนํ อตาภํ ๑เป ๑ อปฺปนฺนํ ยสํ อปฺปนฺนํ
 อยสํ อปฺปนฺนํ สกฺกาเร อปฺปนฺนํ อสกฺกาเร อปฺปนฺนํ ปาปํจตํ

๔๐๓] สังฆเภททณฺหํ เทวทศตฺวตฺตฺว อาปายิกฺโก เณรียิกโก ๒๐๓

๑ เป ๑ อุปลฺปนฺนํ ปาปมิตฺตคํ อภิภฺยฺย วิหฺรโต อุปลฺปนฺนํ
อาสวํ วิฆาตปริพาหํ อุปลฺปนฺนํ อตฺถํ อุปลฺปนฺนํ ปาปมิตฺตคํ
อภิภฺยฺย อภิภฺยฺย วิหฺรโต เอวํสํ เต อาสวํ วิฆาตปริพาหํ
น โหหนฺติ อิมํ ไช ภิภฺยฺย ภิภฺยฺย อตฺถวสํ ปฏิจฺจ อุปลฺปนฺนํ
ตฺถํ อภิภฺยฺย อภิภฺยฺย วิหฺเรยฺย อุปลฺปนฺนํ อตฺถํ ๑ เป ๑
อุปลฺปนฺนํ ยสํ อุปลฺปนฺนํ อยสํ อุปลฺปนฺนํ สกฺกการํ อุปลฺปนฺนํ อสฺกการํ
อุปลฺปนฺนํ ปาปมิตฺตคํ ๑ เป ๑ อุปลฺปนฺนํ ปาปมิตฺตคํ อภิภฺยฺย อภิภฺยฺย
วิหฺเรยฺย ๑ ตสฺมาคิห ภิภฺยฺย อุปลฺปนฺนํ ตฺถํ อภิภฺยฺย อภิภฺยฺย
วิหฺริสฺสํ ๑ อุปลฺปนฺนํ อตฺถํ ๑ เป ๑ อุปลฺปนฺนํ ยสํ อุปลฺปนฺนํ อยสํ
อุปลฺปนฺนํ สกฺกการํ อุปลฺปนฺนํ อสฺกการํ อุปลฺปนฺนํ ปาปมิตฺตคํ ๑ เป ๑
อุปลฺปนฺนํ ปาปมิตฺตคํ อภิภฺยฺย อภิภฺยฺย วิหฺริสฺสํ คิหํ เอวญฺหิ
โว ภิภฺยฺย สิกฺขิตฺตพฺพนฺติ ๑

[๔๐๒] ตีหิ ภิภฺยฺย อสฺสทณฺเมหิ อภิภฺยฺย วิหฺรโต ปริยาทินฺนิจฺจโต
เทวทศโต อาปายิกโก เณรียิกโก กปฺปญฺจโส อเตกฺกฺโค ๑ กตเมหิ
ตีหิ ๑ ปาปมิตฺตคํ ปาปมิตฺตคํ โอรัมมตฺตเกน วิเสสํ อคฺคเมน
อนฺตรา โวธํ อาปายิกโก อเมหิ ไช ภิภฺยฺย ตีหิ อสฺสท-
ณฺเมหิ อภิภฺยฺย วิหฺรโต ปริยาทินฺนิจฺจโต เทวทศโต อาปายิกโก เณรียิกโก
กปฺปญฺจโส ๑

[๔๐๓] มา ชาตฺส โกจิ โทกสฺสํ ปาปมิตฺตคํ

คติมินาปี ชานาถ ปาปี่จฺฉานํ ยถา คติ ๑
 ปณฺทิตฺโตติ สมนฺวณาโต ภาวิตฺตฺโตติ สมนฺมโต
 ชตฺ ๑ ยสฺสา อฏฺฐา เทวทฺตฺโตติ เม สฺตํ ๑
 โส ปมาทํ อหฺมิจฺฉินฺโน อาสฺซชฺช นํ ตถาคคํ
 อวิจฺฉิรยํ ปตฺโต จตฺตฺวารี ภายานกํ ๑
 อทฺฐสฺสํ หิ โย ทฺพภี ปาปกมฺมํ อทฺฐทฺโต
 คเมว ปาปํ ผุสฺติ ทฺฐสฺสิจฺฉิตฺตํ อนาทรํ ๑
 สมนฺทํ วิสฺสกฺกมฺเภน โย มณฺเวยยฺย ปทฺฐิตฺตํ
 น โส เตน ปทฺฐยฺย เภสฺมา หิ อุตฺถํ มหา
 เหวเมว ตถาคคํ โย วาเทนฺนปทฺฐิตฺติ
 สมนฺคคํ^๒ สมนฺตฺตฺตํ วาโท ตมฺหิ น รุหฺติ ๑
 คาทิสํ มิตฺตํ กุพฺเพถ ตถาเส เวยฺยํ ปณฺทิตฺโต
 ยสฺสํ มคฺคานุโค ภิกฺขุ ชยํ ทฺฐสฺสํ ปาปฺเพณิ ๑

[๔๐๕] อถฺโฆ อายสฺมา อฺปาติ เยน ภควา เตนฺนปตฺตํมิตฺติ
 อฺปตฺตํมิตฺติวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนฺตํ นิสฺสีทิ ๑ เอกมฺนฺตํ
 นิสฺสีนฺโน โฆ อายสฺมา อฺปาติ ภควนฺตํ เขตฺทวโจ สํฆราชิ
 สํฆราชิติ ภาณฺเต อจฺฉติ กิตฺตาวตฺตา นุ โฆ ภาณฺเต สํฆราชิ
 โหติ โน จ สํฆราชิโต กิตฺตาวตฺตา จ ปน สํฆราชิ เจว

๑ ยฺ. ทฺพภี ๑ ๒ ยฺ. สมนฺมาคคํ ๑ ม. สมนฺคคคํ ๑ ๓ ยฺ.
 ม. เสเวถ ๑

๔๐๕] สังขมณฑกชนุชกั อูปาติตุเถรวคตฺถุ สังขมราชิ สังขมเกโท ๒๐๕

โหติ สงฺฆเภท โหติ ๑ เอกโค อุปาติ เอก โหติ เอกโค
 เทว จตุคโค อนุสฺสาเวติ สฺถากํ คาเหติ อयํ ชฺมุโม อयํ
 วินโย อิทํ สฺตฤทฺธาสํ อิมํ คณฺหฬ อิมํ โรเจภาติ เอวมุปี
 โห อุปาติ สงฺฆราชา โหติ โน ๑ สงฺฆเภท ๑ เอกโค อุปาติ
 เทว โหนติ เอกโค เทว ปณฺจโม อนุสฺสาเวติ สฺถากํ คาเหติ
 อयํ ชฺมุโม อयํ วินโย อิทํ สฺตฤทฺธาสํ อิมํ คณฺหฬ อิมํ
 โรเจภาติ เอวมุปี โห อุปาติ สงฺฆราชา โหติ โน ๑ สงฺฆเภท ๑
 เอกโค อุปาติ เทว โหนติ เอกโค คโย ฌฺจโส อนุสฺสาเวติ
 สฺถากํ คาเหติ อयํ ชฺมุโม อยํ วินโย อิทํ สฺตฤทฺธาสํ
 อิมํ คณฺหฬ อิมํ โรเจภาติ เอวมุปี โห อุปาติ สงฺฆราชา
 โหติ โน ๑ สงฺฆเภท ๑ เอกโค อุปาติ คโย โหนติ
 เอกโค คโย สฺตคฺคโม อนุสฺสาเวติ สฺถากํ คาเหติ อยํ ชฺมุโม
 อยํ วินโย อิทํ สฺตฤทฺธาสํ อิมํ คณฺหฬ อิมํ โรเจภาติ
 เอวมุปี โห อุปาติ สงฺฆราชา โหติ โน ๑ สงฺฆเภท ๑ เอกโค
 อุปาติ คโย โหนติ เอกโค จตุคโค อนุสฺสาเวติ
 สฺถากํ คาเหติ อยํ ชฺมุโม อยํ วินโย อิทํ สฺตฤทฺธาสํ
 อิมํ คณฺหฬ อิมํ โรเจภาติ เอวมุปี โห อุปาติ สงฺฆราชา
 โหติ โน ๑ สงฺฆเภท ๑ เอกโค อุปาติ จตุคโค โหนติ
 เอกโค จตุคโค นวโม อนุสฺสาเวติ สฺถากํ คาเหติ อยํ
 ชฺมุโม อยํ วินโย อิทํ สฺตฤทฺธาสํ อิมํ คณฺหฬ อิมํ

โรเจภาติ เอวมนึ ไซ อูปาติ สงฺฆราชิ เจว โหติ สงฺฆเภทโ
 จ ๑ นวณฺหํ วา อูปาติ อติเรกนวณฺหํ วา สงฺฆราชิ เจว โหติ
 สงฺฆเภทโ จ ๑ น ไซ อูปาติ ภิกฺขุนี้ สงฺฆํ ภินฺหติ อมฺปึ
 เกทาย ปรกกมฺติ ๑ น สิกฺขมานา สงฺฆํ ภินฺหติ น สามเณโร
 สงฺฆํ ภินฺหติ น สามเณรํ สงฺฆํ ภินฺหติ น อูปาสโก สงฺฆํ
 ภินฺหติ น อูปาสิกา สงฺฆํ ภินฺหติ อมฺปึ เกทาย ปรกกมฺติ ๑
 ภิกฺขุ ไซ อูปาติ ปกตฺตโค สฺमानสฺวาตโก สฺमानสฺมายํ จิโค
 สงฺฆํ ภินฺหตฺติ ๑

[๔๐๕] สงฺฆเภทโ สงฺฆเภทติ ภาเนเต วุจฺจติ กิตฺตาวคา
 น ไซ ภาเนเต สงฺฆโ ภินฺโน โหตฺติ ๑ อธิอูปาติ ภิกฺขุ อธมฺมํ
 ธมฺโมติ ที่เปฺนฺติ ธมฺมํ อธมฺโมติ ที่เปฺนฺติ อวินยํ วินโยติ
 ที่เปฺนฺติ วินยํ อวินโยติ ที่เปฺนฺติ อภาสิตํ อตปฺปิตํ ตถาคเตน
 ภาสิตํ ตปฺปิตํ ตถาคเตนาติ ที่เปฺนฺติ ภาสิตํ ตปฺปิตํ ตถาคเตน
 อภาสิตํ อตปฺปิตํ ตถาคเตนาติ ที่เปฺนฺติ อนาจินฺณํ ตถาคเตน
 อาจินฺณํ ตถาคเตนาติ ที่เปฺนฺติ อาจินฺณํ ตถาคเตน อนาจินฺณํ
 ตถาคเตนาติ ที่เปฺนฺติ อปฺปญฺเจตฺตํ ตถาคเตน ปญฺเจตฺตํ
 ตถาคเตนาติ ที่เปฺนฺติ ปญฺเจตฺตํ ตถาคเตน อปฺปญฺเจตฺตํ ตถา-
 คเตนาติ ที่เปฺนฺติ อนาปคฺติ อापคฺตฺติ ที่เปฺนฺติ อापคฺติ
 อนาปคฺตฺติ ที่เปฺนฺติ ตหฺกํ อापคฺติ คุรฺกกา อापคฺตฺติ ที่เปฺนฺติ
 คุรฺกํ อापคฺติ ตหฺกกา อापคฺตฺติ ที่เปฺนฺติ สํวเสสํ อापคฺติ

ที่เปนฺติ ทฺวํสุตํ อาปคฺคิ ทฺวํสุตฺตา อาปคฺคิตฺติ ที่เปนฺติ อทฺวํสุตํ
 อาปคฺคิ อทฺวํสุตฺตา อาปคฺคิตฺติ ที่เปนฺติ เค อิมฺหิ อฏฺฐารสฺหิ
 วคฺคฺหิ น อปคฺคฺสํนฺติ น อวปคฺคฺสํนฺติ น อาเวณิกํ อฺอุปสํ
 กโรนฺติ น อาเวณิกํ ปวารณํ กโรนฺติ น อาเวณิกํ สงฺฆกมฺมํ
 กโรนฺติ เอตฺตวาคฺคา โช อฺุปาติ สงฺฆโม สมนฺคฺโค โหคฺคิตฺติ ฯ

[๔๐๗] สมนฺคฺคํ ปน ภานฺเต สงฺฆํ ภาณิตฺวา กิํ โส ปสวคฺคิตฺติ ฯ
 สมนฺคฺคํ โช อฺุปาติ สงฺฆํ ภาณิตฺวา กปฺปฏฺฐจฺจิตํ กิพฺพิสํ ปสวติ
 กปฺปํ นิรยมนฺหิ ปจฺจคฺคิตฺติ ฯ

[๔๐๘] อาปายิกो เภรยโก กปฺปฏฺฐโจ สงฺฆเภทโก
 วคฺครโต อธฺมมฺนฺโจ โยคกฺกฺเขมา ปธฺสฺติ ฯ
 สงฺฆํ สมนฺคฺคํ ภาณิตฺวา กปฺปํ นิรยมนฺหิ ปจฺจคฺคิตฺติ ฯ

[๔๐๙] ภาณํ ปน ภานฺเต สงฺฆํ สมนฺคฺคํ กตฺวา กิํ โส ปสวคฺคิตฺติ ฯ
 ภาณํ โช อฺุปาติ สงฺฆํ สมนฺคฺคํ กตฺวา พฺรหฺมปฺปญฺญํ ปสวติ กปฺปํ
 สคฺคฺคฺมฺหิ โมทคฺคิตฺติ ฯ

[๔๑๐] สฺฐา สงฺฆสฺส สมนฺคฺคํ สมนฺคฺคานณฺจฺนคฺคฺโค
 สมนฺคฺครโต ธฺมมฺนฺโจ โยคกฺกฺเขมา น ธฺสฺติ ฯ
 สงฺฆํ สมนฺคฺคํ กตฺวาน กปฺปํ สคฺคฺคฺมฺหิ โมทคฺคิตฺติ ฯ

[๔๑๑] สฺฐิยา นฺ โช ภานฺเต สงฺฆเภทโก อาปายิกो เภรยโก
 กปฺปฏฺฐโจ อเตกฺกฺจฺฉนฺติ ฯ สฺฐิยา อฺุปาติ สงฺฆเภทโก อาปายิกो
 เภรยโก กปฺปฏฺฐโจ อเตกฺกฺจฺฉนฺติ ฯ สฺฐิยา นฺ โช ปน ภานฺเต

สังฆเภทโก น อาปายโก น เหริโยโก น กปฺปฏุโง โน อเตกัจฉนติ ๑
 อธิยา อูปาติ สังฆเภทโก น อาปายโก น เหริโยโก น กปฺปฏุโง
 โน อเตกัจฉนติ ๑ กตโม ปน ภนุเต สังฆเภทโก อาปายโก
 เหริโยโก กปฺปฏุโง อเตกัจฉนติ ๑ อธิอูปาติ ภิกขุ อธมฺมํ ชมฺโมติ
 ที่เปติ คตฺถิ อธมฺมทิกฺขจี เกเท อธมฺมทิกฺขจี วินิชาเย ทิกฺขจี
 วินิชาเย ชนฺตํ วินิชาเย รุจี วินิชาเย ภาวํ อนุสฺสวเวติ สฺตถา
 คาคเหติ อยํ ชมฺโม อยํ วินโย อิทํ สคฺคตฺถาสํณํ อิมํ
 คณฺหฬ อิมํ โรเจถาติ อยมฺปิ โข อูปาติ สังฆเภทโก
 อาปายโก เหริโยโก กปฺปฏุโง อเตกัจฉนติ ๑ ปน จปรํ อูปาติ
 ภิกขุ อธมฺมํ ชมฺโมติ ที่เปติ คตฺถิ อธมฺมทิกฺขจี เกเท
 อธมฺมทิกฺขจี วินิชาเย ทิกฺขจี วินิชาเย ชนฺตํ วินิชาเย รุจี วินิชาเย
 ภาวํ อนุสฺสวเวติ สฺตถา คาคเหติ อยํ ชมฺโม อยํ วินโย
 อิทํ สคฺคตฺถาสํณํ อิมํ คณฺหฬ อิมํ โรเจถาติ อยมฺปิ โข
 อูปาติ สังฆเภทโก อาปายโก เหริโยโก กปฺปฏุโง อเตกัจฉนติ ๑
 ปน จปรํ อูปาติ ภิกขุ อธมฺมํ ชมฺโมติ ที่เปติ คตฺถิ
 อธมฺมทิกฺขจี เกเท เวเมติโก วินิชาเย ทิกฺขจี วินิชาเย ชนฺตํ วินิชาเย
 รุจี วินิชาเย ภาวํ อนุสฺสวเวติ สฺตถา คาคเหติ อยํ ชมฺโม อยํ
 วินโย อิทํ สคฺคตฺถาสํณํ อิมํ คณฺหฬ อิมํ โรเจถาติ อยมฺปิ
 โข อูปาติ สังฆเภทโก อาปายโก เหริโยโก กปฺปฏุโง อเตกัจฉนติ ๑
 ปน จปรํ อูปาติ ภิกขุ อธมฺมํ ชมฺโมติ ที่เปติ คตฺถิ อธมฺมทิกฺขจี

เกเท อธมฺมทิกฺขจฺจิ ๑เป๑ คสฺมึ ฐมฺมทิกฺขจฺจิ เกเท เวมตฺติโก
 ๑เป๑ คสฺมึ เวมตฺติโก เกเท อธมฺมทิกฺขจฺจิ คสฺมึ เวมตฺติโก
 เกเท ฐมฺมทิกฺขจฺจิ คสฺมึ เวมตฺติโก เกเท เวมตฺติโก วิณฺณาย ทิกฺขจฺจิ
 วิณฺณาย ขนฺตี วิณฺณาย รุจฺจิ วิณฺณาย ภาวํ อนุสฺสวเวติ สํธากํ
 คาเหติ อญํ ฐมฺโม อญํ วินโย อิทํ สตุทฺธาสํ อิมํ
 คณฺหฬ อิมํ โรเจถาติ อญมฺเป โฆ อฺปปาติ สํฆเกทโก
 อาปายิกโก เหนยิกโก กปฺปญฺโจ อเตกฺโข ๑ ปุณฺ จปรํ อฺปปาติ
 ภิกฺขุ ฐมฺมํ อธมฺโมติ ที่เปติ ๑เป๑ อวินยํ วินโยติ ที่เปติ
 วินยํ อวินโยติ ที่เปติ อภาสิตํ อตฺตํ ตถาคเตน ภาสิตํ
 ตตฺตํ ตถาคเตนาติ ที่เปติ ภาสิตํ ตตฺตํ ตถาคเตน อภาสิตํ
 อตฺตํ ตถาคเตนาติ ที่เปติ อนาจินฺณํ ตถาคเตน อจินฺณํ
 ตถาคเตนาติ ที่เปติ อจินฺณํ ตถาคเตน อนาจินฺณํ ตถาคเตนาติ
 ที่เปติ อปฺปณฺณคฺคํ ตถาคเตน ปณฺณคฺคํ ตถาคเตนาติ ที่เปติ
 ปณฺณคฺคํ ตถาคเตน อปฺปณฺณคฺคํ ตถาคเตนาติ ที่เปติ อนาปคฺคํ
 อาปคฺคํ ที่เปติ อาปคฺคํ อนาปคฺคํ ที่เปติ สหุกํ อาปคฺคํ
 ครุทํ อาปคฺคํ ที่เปติ ครุทํ อาปคฺคํ สหุกํ อาปคฺคํ ที่เปติ
 สวเสสํ อาปคฺคํ อนวเสสํ อาปคฺคํ ที่เปติ อนวเสสํ
 อาปคฺคํ สวเสสํ อาปคฺคํ ที่เปติ ทฺวํสฺสํ อาปคฺคํ อทฺวํสฺสํ
 อาปคฺคํ ที่เปติ อทฺวํสฺสํ อาปคฺคํ ทฺวํสฺสํ อาปคฺคํ ที่เปติ
 คสฺมึ อธมฺมทิกฺขจฺจิ เกเท อธมฺมทิกฺขจฺจิ คสฺมึ อธมฺมทิกฺขจฺจิ เกเท

๔๑๒] สังขมณฑลทวารวดี อุดมคติเกรวคฤ สังขมณฑลโก น อาปายโก ๒๑๑

ธมฺมทิจฺจํ คตฺถํ ธมฺมทิจฺจํ เกเห เวมตฺติโก คตฺถํ ธมฺมทิจฺจํ
เกเห ธมฺมทิจฺจํ คตฺถํ ธมฺมทิจฺจํ เกเห เวมตฺติโก คตฺถํ
เวมตฺติโก เกเห ธมฺมทิจฺจํ คตฺถํ เวมตฺติโก เกเห ธมฺมทิจฺจํ
คตฺถํ เวมตฺติโก เกเห เวมตฺติโก วิณฺชาย ทิจฺจํ วิณฺชาย ชนฺตํ
วิณฺชาย รุจํ วิณฺชาย ภาวํ ธนุสฺสํ เวตฺติ สํถากํ คาคหิตํ อຍံ
ธมฺโม อຍံ วิณฺชโย อิทํ สํคုပ္ပํ อิมံ คณฺหฬํ อิมံ
โรເຈດາຕີ อຍມပီ ໒ ອຸປາຕີ ສັງຂມະເທໂກ ອາປາຍິໂກ ເນຣຍິໂກ
ກປປງໄສ ອເຕກິຈຸໂຄຕີ າ

[๔๑๒] กตโม ปน ภาหเต สังขมณฑลโก น อาปายโก น
เนรยโก น กปฺปງฺໄສ น ອເຕກິຈຸໂຄຕີ າ ອຸປາຕີ ກິກຊຸ ອໄມ
ໄມຕີ ທີ່ເປຕີ ຄສັມ ສມທຶຈຶ ເກເ ສມທຶຈຶ ອວິນຊາຍ
ທຶຈຶ ອວິນຊາຍ ສນຕັ ອວິນຊາຍ ກຸຈັ ອວິນຊາຍ ກາວັ ອນຸສຸດາເວຕີ
ສຸດາກັ ຄາເຕຕີ ອຍັ ສມໄມ ອຍັ ວິນຍໄມ ອິທັ ສັກຸດສຸດສນັ
ອິມັ ຄນຸຮຸ ອິມັ ຣໂເຈດາຕີ ອຍມປີ ໒ ອຸປາຕີ ສັງຂມະເທໂກ
ນ ອາປາຍິໂກ ນ ເນຣຍິໂກ ນ ກປປງໄສ ນ ອເຕກິຈຸໂຄ າ ປຸນ
ຈປວັ ອຸປາຕີ ກິກຊຸ ສມັ ອໄມຕີ ທີ່ເປຕີ າເປ າ ທຸຍຸສຸດັ
ອາປັຕຕີ ອທຸຍຸສຸດາ ອາປັຕຕີ ທີ່ເປຕີ ຄສັມ ສມທຶຈຶ ເກເ
ສມທຶຈຶ ອວິນຊາຍ ທຶຈຶ ອວິນຊາຍ ສນຕັ ອວິນຊາຍ ກຸຈັ ອວິນຊາຍ
ກາວັ ອນຸສຸດາເວຕີ ສຸດາກັ ຄາເຕຕີ ອຍັ ສມໄມ ອຍັ ວິນຍໄມ
ອິທັ ສັກຸດສຸດສນັ ອິມັ ຄນຸຮຸ ອິມັ ຣໂເຈດາຕີ ອຍມປີ

โฆ อูปาติ สงฺฆเภทโก น อปาโยโก น เหนรียโก น กปฺปฏฺโฐ
น อเตกฺโขติ ๑

ศตยภาณวาร์ นิฏฺฐิตํ ๑

สงฺฆเภทกฺขนฺธํ นิฏฺฐิตํ สํคตมํ ๑

ศตฺสํกฺขานํ

[๔๓๓] อนุเปเย อภินุณาตา สํจฺจมาโต น อิจฺฉติ
กธํ วปา อติณฺเณ นิตฺถา ตาเว จ อุกฺกฺเข
ปฺปชฺชมทฺทปถาตฺตจ ภาตฺโถณฺนํหเร
อายคํปํ น ชฺชํนฺติ ปิตโร จ ปิตามหา
ภทฺธิโย อนฺนุทฺโธ จ อานนฺโท ภคฺคฺ กิมิโต
สํกฺขมาโน ว โกสํมฺพิ ปริหาสิ กกฺกฺเชน จ
ปกาเสสิ ปิตุโน จ ปุริเส เสธา นาวาภิวิ
ติกปณฺจ ครุโก โฆ ภินฺทิ กุตฺตจฺเจน จ
ตโย อฏฺฐ ปุณ คณิ ราชีกาธา ลีลา นุ โฆติ ๑

วตฺตกฺขณํ

[๔๑๕] เคน สัมเขน พุทฺโธ ภควา สวาคุณิย์ วิหริติ เขตตวเน
 ธนณปิณฺฑิกัสส อารามเ ๑ เคน โข ปน สัมเขน อากนฺตุกา
 ภิกขุ สอุปาหนามิ อารามํ ปวิตฺถนฺติ นคฺคตปคฺคหิตามิ อารามํ
 ปวิตฺถนฺติ โอคฺคณฺจิตามิ อารามํ ปวิตฺถนฺติ สํเสปํ จีวรํ กริตฺวา
 อารามํ ปวิตฺถนฺติ ปานํเขนมิ ปาทะ โขวณฺติ วุจฺจตฺตเรปํ
 อวาสิเก ภิกขุ น อภิวาเทนฺติ นปี^๑ เสนาสํ ปุจฺจนฺติ ๑
 ธนฺนตโรปิ อากนฺตุโก ภิกขุ ธนฺนตฺตวคฺคํ วิหารํ ฆฏฺิํ อุกฺขมาเนตฺวา
 กวณฺํ ปณามะตฺวา สหสา ปาวีสี ๑ คสฺส อฺปปริบฺบิฏฺจโก อหิ
 ธนฺนเร ปปติ ๑ โส ภักโต วิสฺสุตฺตมกาสี ๑ ภิกขุ อฺปชาวิตฺวา
 คํ ภิกขุ อฺคตทโวจุํ กิสฺส คฺวํ อวฺโส วิสฺสุตฺตมกาสีติ ๑
 ธนฺโห โส ภิกขุ ภิกขุณํ อฺคตมคฺคํ อวโรเจสี ๑ เข เต ภิกขุ
 ธนฺปิจฺฉา ๑ เป ๑ เต อฺชฺชณฺยานฺติ ชยฺหานฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม
 อากนฺตุกา ภิกขุ สอุปาหนามิ อารามํ ปวิตฺถิสฺสฺสนฺติ นคฺคตปคฺคหิตามิ
 อารามํ ปวิตฺถิสฺสฺสนฺติ โอคฺคณฺจิตามิ อารามํ ปวิตฺถิสฺสฺสนฺติ สํเสปํ
 จีวรํ กริตฺวา อารามํ ปวิตฺถิสฺสฺสนฺติ ปานํเขนมิ ปาทะ โขวิสฺสฺสนฺติ
 วุจฺจตฺตเรปํ อวาสิเก ภิกขุ น อภิวาทิสฺสฺสนฺติ นปี^๑ เสนาสํ
 ปุจฺจตฺถิสฺสฺสนฺตีติ ๑ ธนฺโห เต ภิกขุ ภควโต อฺคตมคฺคํ อวโรเจสฺ

๑ บ. ม. ร.า. ไปตุลเกตุ บีสทุโท น ปรณายติ ฯ

กตฺถ อวาสิกา ภิกฺขุ ปฏิกกมฺมัตติ ยตฺถ อวาสิกา ภิกฺขุ
 ปฏิกกมฺมตฺติ อุกฺกฺขณฺตํ ตํ วา มนฺทเป วา รุกฺขมฺเถ วา
 ตตฺถ คนฺทวา เอกมฺมตฺ ปคฺโค นิฏฺฐิตํ พุทฺโธ เอกมฺมตฺ จีวรํ
 นิฏฺฐิตํ พุทฺโธ ปฏิรูปํ อาสนํ คเหตฺวา นิสฺสิตํ พุทฺโธ ปานํ ยํ
 ปุจฺฉิตํ พุทฺโธ ปริโภชนํ ยํ ปุจฺฉิตํ พุทฺโธ กตฺมํ ปานํ ยํ กตฺมํ ปริโภช-
 นํ ยํ นฺทิตํ สเจ ปานํ เยน อคฺโค โหติ ปานํ ยํ คเหตฺวา ปาตํ พุทฺโธ
 สเจ ปริโภชนํ เยน อคฺโค โหติ ปริโภชนํ ยํ คเหตฺวา ปาธา
 โรจิตํ พุทฺธา ปาเท โรจนฺเตน เอเกน หตฺถेณ อุกฺกํ อาสิญฺจิตํ พุทฺโธ
 เอเกน หตฺถेณ ปาธา โรจิตํ พุทฺธา เยน หตฺถेณ อุกฺกํ อาสิญฺจิตํ พุทฺโธ
 น เตเนว หตฺถेณ ปาธา โรจิตํ พุทฺธา^๑ อูปาหนปฺปญฺจนโຈฬํ
 ปุจฺฉิตฺวา อูปาหนํ ปฺปญฺจิตํ พุทฺธา อูปาหนํ ปฺปญฺจนฺเตน ปจฺจํ
 สกฺกฺเขน โຈฬเกน ปฺปญฺจิตํ พุทฺธา ปจฺฉา อคฺคฺเตน อูปาหนปฺปญฺจน-
 โຈฬํ โรจิตฺวา ปิเพตฺวา^๒ เอกมฺมตฺ วิสฺสํสํเซตํ พุทฺโธ สเจ อวาสิกา
 ภิกฺขุ อุกฺกฺโถ โหติ อภิวาเทตํ พุทฺโธ สเจ นวโก โหติ
 อภิวาทาเปตํ พุทฺโธ เสนาสนํ ปุจฺฉิตํ พุทฺโธ กตฺมํ เม เสนาสนํ
 ปาปฺปณฺตํ ตติ อชฺฌมาอฺคฺคํ วา อนชฺฌมาอฺคฺคํ วา ปุจฺฉิตํ พุทฺโธ โคจโร
 ปุจฺฉิตํ พุทฺโธ อโคจโร ปุจฺฉิตํ พุทฺโธ เสกฺขสํมมคฺคานิ อุกฺกานิ

๑ ย. ม. วา. น เตเนว หตฺถेณ อุกฺกํ อาสิญฺจิตํ พุทฺโธ น
 เตเนว หตฺถेณ ปาธา โรจิตํ พุทฺธา ๑ ๒ ย. ม. ปิเพตฺถเกสฺ
 ปิเพตฺวาติ ปาโส น ทิสฺสตี ๑

ปุจฉิตัพพานิ วจฺจวฺชานํ ปุจฉิตัพพํ ปสฺสววฺชานํ ปุจฉิตัพพํ
 ปาณํ ปุจฉิตัพพํ ปริโกชนํ ปุจฉิตัพพํ กตฺตรทณฺโท ปุจฉิ-
 ตัพพะ สํวสฺสํ กตฺติสฺสวฺชานํ ปุจฉิตัพพํ กํ กาทํ ปวิสิตัพพํ
 กํ กาทํ นิภฺษมิตัพพนฺติ สฺเจ วิหารโ อนฺชฌาวคฺคโ โหติ
 กวาญฺ อโถเกตฺวา มุหฺหุคํ ชากเมตฺวา ฆฏิกํ ชุคฺชวเวตฺวา
 กวาญฺ ปณามेतฺวา พหิ จีเตนํ นิตฺตโถเกตฺวา สฺเจ วิหารโ
 ชุคฺคาโป โหติ มณฺเญ วา มณฺโโจ อารมฺมีโค โหติ ปิเญ
 วา ปิจํ อารมฺมีคํ โหติ เสนาสนํ อปริปฺปญฺชกคํ^๑ โหติ สฺเจ
 ชุคฺสฺสทฺติ โสเชตฺวา วิหารํ โสเชนฺเตน ปจฺมํ ภูมฺมตฺตรณํ
 นีหริตฺวา เอกมฺหคํ นิภฺษิตัพพํ มณฺจปฺฏิปาทกา นีหริตฺวา
 เอกมฺหคํ นิภฺษิตัพพา ภิสฺสิมฺโพหนํ นีหริตฺวา เอกมฺหคํ นิภฺษิตัพพํ
 นิสฺสทณฺปจฺจตฺตรณํ นีหริตฺวา เอกมฺหคํ นิภฺษิตัพพํ มณฺโโจ นิจํ
 กตฺวา สํวสฺสํ อปริฆสฺสเนน ชสฺสวฺชวฺชเนน กวาญฺปิฏฺจํ นีหริตฺวา
 เอกมฺหคํ นิภฺษิตัพพะ ปิจํ นิจํ กตฺวา สํวสฺสํ อปริฆสฺสเนน
 ชสฺสวฺชวฺชเนน กวาญฺปิฏฺจํ นีหริตฺวา เอกมฺหคํ นิภฺษิตัพพํ เชพ-
 มตฺตโก นีหริตฺวา เอกมฺหคํ นิภฺษิตัพพะ อปสฺสเสณมตฺกํ นีหริตฺวา
 เอกมฺหคํ นิภฺษิตัพพํ สฺเจ วิหารเ สมนฺตานกํ โหติ ชุคฺคโถกา
 ปจฺมํ โอหารตฺวา อโถกสฺสนิภฺษิตฺตรณภาคา ปมฺชชิตัพพา สฺเจ
 เกรกฺปปริภุมฺมกตา ภิตฺติ กณฺณกิตา โหติ โฉพกํ เตเมตฺวา

๑ อปริปฺปญฺชกคํ ปาโสี ภวติ ฯ ย. ม. รา. อปริปฺปญฺชกคํ ฯ

ปิเพตฺวา ปมชฺชิตฺตพฺพา สํเจ กภาพณฺณกคา ภูมि กณฺณกิตา
 โหติ โจพกํ เตเมตฺวา ปิเพตฺวา ปมชฺชิตฺตพฺพา สํเจ อกคา
 โหติ ภูมि คฺคฺคเกณ ปริบฺโผลิตฺวา^๑ สํมมชฺชิตฺตพฺพา มา วิหาโร
 รเชณ อฺหณฺณคิ สํการํ วิจิณฺิตฺวา เอกมฺนคํ ฉชฺชเตตฺตพฺ
 ภูมมคฺคกฺคณํ โอตาเปตฺวา โสเชตฺวา ปฺปโปญฺเฑตฺวา อติหริตฺวา
 ยถาปณฺณคคฺ^๒ ปณฺณวาเปตฺตพฺ ฌณฺญปฺปฏิปาทกา โอตาเปตฺวา
 ปมชฺชิตฺตพฺวา อติหริตฺวา ยถาภาคํ^๓ จเปตฺตพฺวา มณฺโโจ โอตาเปตฺวา
 โสเชตฺวา ปฺปโปญฺเฑตฺวา นีจํ กตฺวา สํราชํ อปฺริขฺสํสฺสเดณ อสงฺ-
 ฆณฺญนฺเดณ กวาญฺปิฏฺจํ อติหริตฺวา ยถาภาคํ ปณฺณวาเปตฺตพฺ โป^๔
 โอตาเปตฺวา โสเชตฺวา ปฺปโปญฺเฑตฺวา นีจํ กตฺวา สํราชํ อปฺริขฺสํสฺสเดณ
 อสงฺฆณฺญนฺเดณ กวาญฺปิฏฺจํ อติหริตฺวา ยถาภาคํ ปณฺณวาเปตฺตพฺ
 ภิตฺติพฺมโพนํ โอตาเปตฺวา โสเชตฺวา ปฺปโปญฺเฑตฺวา อติหริตฺวา
 ยถาภาคํ ปณฺณวาเปตฺตพฺ นิสฺสํทนปจฺจุคฺคกฺคณํ โอตาเปตฺวา โสเชตฺวา
 ปฺปโปญฺเฑตฺวา อติหริตฺวา ยถาภาคํ ปณฺณวาเปตฺตพฺ เขพมตฺถโก
 โอตาเปตฺวา ปมชฺชิตฺตพฺวา อติหริตฺวา ยถาภาคํ จเปตฺตพฺโว อปฺส-
 เณมตฺถกํ โอตาเปตฺวา ปมชฺชิตฺตพฺวา อติหริตฺวา ยถาภาคํ จเปตฺตพฺ
 ปคฺคตฺจิวํ นิกฺขิปปิตฺตพฺ ปคฺคตํ นิกฺขิปปนฺเดณ เอเกณ หคฺคเกณ
 ปคฺคตํ คเหตฺวา เอเกณ หคฺคเกณ เหญฺจํมณฺจํ วา เหญฺจํมณฺจํ วา

๓ ย. ปริบฺโผลิตฺวา ๑ ๒ ย. ยถาภาคํ ๑ ม. ยถาสาเน ๑

๓ ม. ยถาสาเน ๑

ปรามสิดุวา ปตุโต นิฏฐิปิตัพโพ น จ อนนฺตรหิตาย ภูมียา
 ปตุโต นิฏฐิปิตัพโพ จีวรํ นิฏฐิปนฺเตน เอเกน หตฺเตน จีวรํ
 คเหตฺวา เอเกน หตฺเตน จีวรํวสํ วา จีวรํวสํ วา ปมชฺชิตฺวา
 ปารโต ธนํ โอโรโต โภกํ กตฺวา จีวรํ นิฏฐิปิตัพพํ สเจ
 ปุรฺคตฺติมา สฺรชา วาตา วายนฺติ ปุรฺคตฺติมา วาตปานา ถเกตฺตพฺพา
 สเจ ปจฺจตฺติมา สฺรชา วาตา วายนฺติ ปจฺจตฺติมา วาตปานา
 ถเกตฺตพฺพา สเจ อุตฺตรมา สฺรชา วาตา วายนฺติ อุตฺตรมา
 วาตปานา ถเกตฺตพฺพา สเจ ทกฺขิณา สฺรชา วาตา วายนฺติ
 ทกฺขิณา วาตปานา ถเกตฺตพฺพา สเจ สัตฺตกาโต โหติ ทิवा
 วาตปานา วิวริตฺตพฺพา รคฺคิ ถเกตฺตพฺพา สเจ กุณฺหาโต โหติ
 ทิवा วาตปานา ถเกตฺตพฺพา รคฺคิ วิวริตฺตพฺพา สเจ ปริเวณํ
 อุกฺกตํ โหติ ปริเวณํ สํมชฺชิตัพพํ สเจ โกฏฺฐโก อุกฺกตํ
 โหติ โกฏฺฐโก สํมชฺชิตัพโพ สเจ อุกฺกตํ อุกฺกตํ
 โหติ อุกฺกตํ สํมชฺชิตัพพา สเจ อุกฺกตํ อุกฺกตํ
 โหติ อุกฺกตํ สํมชฺชิตัพพา สเจ วจฺจกฺกํ อุกฺกตํ โหติ
 วจฺจกฺกํ สํมชฺชิตัพพา สเจ ปานํ น โหติ ปานํ อุกฺกตํ
 สเจ ปริโกชนํ น โหติ ปริโกชนํ อุกฺกตํ สเจ อาจ-
 มนฺกมฺภียา อุกฺกตํ น โหติ อาจมนฺกมฺภียา อุกฺกตํ อาสณฺจิตัพพํ
 อิทํ ไซ ภิกฺขเว อากนฺตฺตานํ ภิกฺขุณํ วคฺคํ ยถา อากนฺตฺเทหิ
 ภิกฺขุหิ สํมา วคฺคิตัพพนฺติ ฯ

[๔๑๖] เตน โห ปน สมนฺเณ ชาวาลิกา ภิกฺขุ อากฺขนฺตฺเก
 ภิกฺขุ ทิสฺวา เนว ชาลํ ปณฺณเปนฺติ น ปาโททกํ ปาทปฺปํ
 ปาทกถกํ อุนฺนิทฺธิปฺนฺติ น ปจฺจุคฺคณฺตฺวา ปคฺคจฺจวํ ปฏิกฺคณฺหนฺติ
 น ปานํเยน ปฺจุณฺติ น ปริโชนํเยน ปฺจุณฺติ วุฑฺฒตฺเรปํ
 อากฺขนฺตฺเก ภิกฺขุ น อภิวาเทณฺติ น เสนาสนํ ปณฺณเปนฺติ ฯ
 เย เต ภิกฺขุ อุนฺนิทฺธิ ๑ เป ๑ เต อชฺฌายณฺติ ชฺชยณฺติ วิปาเจณฺติ
 กถํ หิ นาม ชาวาลิกา ภิกฺขุ อากฺขนฺตฺเก ภิกฺขุ ทิสฺวา เนว
 ชาลํ ปณฺณเปสฺสณฺติ น ปาโททกํ ปาทปฺปํ ปาทกถกํ
 อุนฺนิทฺธิปฺสฺสณฺติ น ปจฺจุคฺคณฺตฺวา ปคฺคจฺจวํ ปฏิกฺคณฺตฺสฺสณฺติ น
 ปานํเยน ปฺจุณฺตฺสฺสณฺติ น ปริโชนํเยน ปฺจุณฺตฺสฺสณฺติ วุฑฺฒตฺเรปํ
 อากฺขนฺตฺเก ภิกฺขุ น อภิวาเทสฺสณฺติ น เสนาสนํ ปณฺณเปสฺ-
 สฺสณฺตฺติ ฯ อถ โห เต ภิกฺขุ ภควโต เอตมคฺคํ ชาโรเจสฺส ๑ เป ๑
 สจฺจํ กิร ภิกฺขเว ๑ เป ๑ สจฺจํ ภควาติ ๑ เป ๑ วิครหิตฺวา
 ชมมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ เตนหิ ภิกฺขเว ชาวาลิกานํ
 ภิกฺขุณํ วคฺคํ ปณฺณเปสฺสํ ยถา ชาวาลิกเกหิ ภิกฺขุหิ สมนฺมา
 วคฺคคิพฺพํ ฯ

[๔๑๗] ชาวาลิกเกน ภิกฺขเว ภิกฺขุณา อากฺขนฺตํ ภิกฺขุ วุฑฺฒตฺวํ
 ทิสฺวา ชาลํ ปณฺณเปตฺพํ ปาโททกํ ปาทปฺปํ ปาทกถกํ
 ๑ ย. ม. วา. โปคฺคเกสฺส น ปริโชนํเยน ปฺจุณฺตฺติ ปาโส
 น ทิสฺสฺติ ฯ

อุปนิธิปิณฑุ พุ จุจกคณตวา ปตจจัวร์ ปฏิภคเหตุพัพ พานึเยน
 ปุจณิตพโพ ปริโชนึเยน ปุจณิตพโพ สเจ อุตตหติ อุปา-
 หนา ปุณณิตพพา อุปาหนา ปุณณเตน ปจมี สกุเขน โจพเกน
 ปุณณิตพพา ปจณา อตฺเตน อุปาหนปุณณโจพกั โหวิตวา
 ปิเพตฺวา เอกมนตํ วิสฺสชฺเชตพัพ อากนฺตุโก วุฑฺโฒ ภิภุช
 อภิวาเทตพโพ เสนาสนํ ปณฺณาเปตพัพ เขตํ คุมฺหากํ เสนาสนํ
 ปาปฺนาตํติ อชฺฌมาวุกฺกํ วา อนชฺฌมาวุกฺกํ วา อากิจฺจิตพัพ
 โคจโร อากิจฺจิตพโพ อโคจโร อากิจฺจิตพโพ เสงฺฆสฺสมฺตานิ
 กุฏานิ อากิจฺจิตพพานิ วจฺจุจฺจํ อากิจฺจิตพัพ ปสฺสํวจฺจุจฺจํ
 อากิจฺจิตพัพ ปานึยํ อากิจฺจิตพัพ ปริโชนึยํ อากิจฺจิตพัพ
 กตฺตรทณฺโฑ อากิจฺจิตพโพ สงฺฆสฺส กตฺติกสฺสจฺจํ อากิจฺจิตพัพ
 อิมํ กาทํ ปวิสฺสพัพ อิมํ กาทํ นิภฺชมิตพพฺพติ สเจ นวโก
 โหติ นิสฺสนฺเกนฺเว อากิจฺจิตพัพ อตฺร ปตฺตํ นิภฺชิปาหิ อตฺร
 จัวร์ นิภฺชิปาหิ อิทํ อาสนํ นิสฺสทาหิติ ปานึยํ อากิจฺจิตพัพ
 ปริโชนึยํ อากิจฺจิตพัพ อุปาหนปุณณโจพกั อากิจฺจิตพัพ
 อากนฺตุโก นวโก ภิภุช อภิวาทาเปตพโพ เสนาสนํ อากิจฺจิตพัพ

๑ ย. ม. รา. ปิตฺตเกสฺส ปริโชนึเยน ปุจณิตพโพติ น
 ทิสฺสติ ฯ ๒ ย. รา. ปิตฺตเกสฺส วุฑฺโฒติ ปาโส น ทิสฺสติ ฯ
 ม. อากนฺตุโก ภิภุช วุฑฺฒคโร ฯ ๓ ย. ม. รา. ปิตฺตเกสฺส
 นวโกติ ปาโส น ทิสฺสติ ฯ

เอตตฺเต เตหฺนํ ปาปฺณาตฺติ อชฺฌมาวคฺตํ วา อนชฺฌมาวคฺตํ
 วา อัจฉิตฺตพฺพํ โคจโร อัจฉิตฺตพฺพโผ อโคจโร อัจฉิตฺตพฺพโผ
 เสฏฺฐสํมตานิ กุตานิ อัจฉิตฺตพฺพานิ วจฺจุจฺจํ อัจฉิตฺตพฺพํ
 ปสฺสํวจฺจํ อัจฉิตฺตพฺพํ ปาณํ อัจฉิตฺตพฺพํ ปริโกชนํ
 อัจฉิตฺตพฺพํ กตฺตรทฺนโธ อัจฉิตฺตพฺพโผ สจฺจสฺส กตฺติสฺสจฺจํ
 อัจฉิตฺตพฺพํ อิมํ กถํ ปวตฺติพฺพํ อิมํ กถํ นิฏฺฐมิตฺตพฺพนฺติ
 อิทํ โช ภิกฺขเว อวาสีกานํ ภิกฺขุณํ วคฺตํ ยถา อวาสีเกหิ
 ภิกฺขุหิ สมนฺวา วคฺติตฺตพฺพนฺติ ฯ

[๔๑๘] เตน โช ปน สมนฺเยน คมิกกา ภิกฺขุ ทารุณญฺหํ
 มคฺคิตถาภณญฺหํ อปฺปปฏิสาเมคฺวา ทวารวาทปานํ วิวริตฺวา เตหฺนํ
 อนาปฺจุณา ปกฺกมฺมฺนฺติ ฯ ทารุณญฺหํ มคฺคิตถาภณญฺหํ นสฺสํติ ฯ
 เตหฺนํ อคฺคตํ ภวตฺติ ฯ เอ เต ภิกฺขุ อปฺปํจุณา ฯ เป ฯ เต
 อชฺฌมายนฺติ ชฺชยนฺติ วิปาเจยนฺติ กถํ หิ นาม คมิกกา ภิกฺขุ ทารุ-
 ณญฺหํ มคฺคิตถาภณญฺหํ อปฺปปฏิสาเมคฺวา ทวารวาทปานํ วิวริตฺวา
 เตหฺนํ อนาปฺจุณา ปกฺกมิตฺถสฺสํนฺติ ทารุณญฺหํ มคฺคิตถาภณญฺหํ
 นสฺสํติ เตหฺนํ อคฺคตํ ภวตฺติ ฯ อถโช เต ภิกฺขุ ภควโต
 เอตมคฺคํ อวโรเจสฺสํ ฯ เป ฯ สจฺจํ กิร ภิกฺขเว ฯ เป ฯ สจฺจํ
 ภควาติ ฯ เป ฯ วิครหิตฺวา ฐมฺมํ กถํ กถฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ
 เตนหิ ภิกฺขเว คมิกกานํ ภิกฺขุณํ วคฺตํ ปณฺณาเปสฺสํมิมิ ยถา

๑ ย. ม. โหติ ฯ

คมิเกหิ ภิกขุหิ สมนฺมา วตฺติคพฺพํ ๑

[๔๑๘] คมิเกน ภิกขเว ภิกขุณา ทารุณญฺหํ มคฺคิกาภณฺทํ
 ปฏิสัมเมตฺวา ทวารวาทปานํ ถเกตฺวา เสนาสนํ อปฺปจฺฉนิตพฺพํ^๑
 สเจ ภิกขุ น โหติ สํมณโร อปฺปจฺฉนิตพฺพโ ๑ สเจ สํม-
 เนโร น โหติ อารามิโก อปฺปจฺฉนิตพฺพโ ๑ สเจ อารามิโก
 น โหติ อฺปาสโก อปฺปจฺฉนิตพฺพโ ๑ สเจ น โหติ ภิกขุ วา
 สํมณโร วา อารามิโก วา อฺปาสโก วา^๒ จตุสฺส ปาสานเกสฺส
 มนุจํ ปณฺญาเปตฺวา มนุเจ มนุจํ อโรเปตฺวา ปิเจะ ปิเจะ อโร-
 เปตฺวา เสนาสนํ อฺปวิ ปุณฺชํ กริตฺวา ทารุณญฺหํ มคฺคิกาภณฺทํ
 ปฏิสัมเมตฺวา ทวารวาทปานํ ถเกตฺวา ปกฺกมิตพฺพํ สเจ วิหารโร
 โอวสฺสตี สเจ อสฺสตี ฌาเทตพฺพโ อสฺสสฺสูกํ วา กาคพฺพํ
 กิณฺติ นฺ ๒ วิหารโร ฌาเทยถาติ เหวณฺเจ ตํ ตเมถ อิจฺเจตํ
 กุสฺสํ โน เจ ตเมถ โย เทโส อโฆวสฺสโก โหติ คคฺค
 จตุสฺส ปาสานเกสฺส มนุจํ ปณฺญาเปตฺวา มนุเจ มนุจํ อโร-
 เปตฺวา ปิเจะ ปิเจะ อโรเปตฺวา เสนาสนํ อฺปวิ ปุณฺชํ กริตฺวา
 ทารุณญฺหํ มคฺคิกาภณฺทํ ปฏิสัมเมตฺวา ทวารวาทปานํ ถเกตฺวา
 ปกฺกมิตพฺพํ สเจ สพฺโพ วิหารโร โอวสฺสตี สเจ อสฺสตี

๑ ย. ม. อปฺปจฺฉา ปกฺกมิตพฺพํ ๑ ๒ ย. ม. รา. ไปคฺคเกสฺส
 สเจ สํมณโร น โหติ อารามิโก อปฺปจฺฉนิตพฺพโ ๑ สเจ น
 โหติ ภิกขุ วา สํมณโร วา อารามิโก วาติ วจฺหํ อากํ ๑

๔๒๒] วจตุตถนุชกั คมิกวคฺคั ภคฺคคฺเค อนุโมทนา ๒๒๓

เสนาสนั คามั อติหริคัพพั อุตฺตํกํ วา กาคัพพั ภิณฺธิ นุ
ໄໝ เสนาสนั คามั อติหริเยถาคิ เอวญฺเจ ตํ ฅภោ อิจฺจุเจตํ
กุตฺตํ โน เจ ฅภោ อชฺโฅกาเส จตุสฺส ปาสาณเกสฺส มณฺจํ
ปณฺณาเปตฺวา มณฺเจ มณฺจํ อารโฅเปตฺวา ปิเฌ ปิเฌ อารโฅเปตฺวา
เสนาสนั อูปริ ปุณฺธํ ภิริคฺวา ทารุภณฺฑํ มคฺคิกากภณฺฑํ ปฏฺิ-
สาเมตฺวา ติเนน วา ปณฺเณน วา ปฏฺิจฺฉาเทตฺวา ปกฺกมิตฺทพฺพํ
อປฺເປວນາມ ខុកាឃី ឆែង្គេយ្យនុតិ ចិត្តំ ໄໝ ភិក្ខុវេ គមិកាណំ
ភិក្ខុនំ វគ្គតំ យតា គមិកេតិ ភិក្ខុតិ សំមា វគ្គតិកុប្បតិ ។

[๔๒๐] เตน ໄໝ ปน สัมเขน ภิက္ขุ ภคฺคคฺเค น อนุโมทນฺติ ។
มณฺธสฺสา อชฺฌมายนฺติ ฐึยฺนฺติ วิกฺปาเจนฺติ ฅถํ ภิ นาม สัมฅนา
สํกยປ္ကຕិယា ភគ្គត្ថកេ ន อนุโมทิสฺสํคฺคิ ។ อดฺโสສ្តំ ໄໝ ภิက္ขุ
ເຕສ្តំ មន្តស្តានំ ឧប្បមាយនុតានំ ធិយនុតានំ វិປាទេនុតានំ ។ อดໄໝ
ເត ภิက္ขุ ភក្ខវត ខេតมคฺคํ อารโฅเจสฺส ។ อดໄໝ ภาควา ខេតສ្តមី
ນិកាເ ខេតສ្តមី ປក្រເ ឆມ្នំ ฅถํ ฅคฺวา ภิက္ขุ ฅามนุເតិ
ອນຸຊານາມີ ភិក្ខុវេ ភគ្គត្ថកេ อนุโมทิตฺนฺติ ។

[๔๒๑] อดໄໝ ภิက္ขุນំ ខេตทໂຫສີ ฅเณ นุ ໄໝ ភគ្គត្ថកេ
อนุโมทิตฺทพฺพตฺติ ។ ภาควໂຫ ខេតมคฺคํ อารโฅเจสฺส ។ อดໄໝ ภาควา
ខេតສ្តមី និកាເ ខេតສ្តមី ປក្រເ ឆມ្នំ ฅถํ ฅคฺวา ภิက္ขุ ฅามนุ-
ເຕສີ ອນຸຊານາມີ ភិក្ខុវេ ฅเเรน ภิက္ขุນา ភគ្គត្ថកេ อนุโมทิตฺนฺติ ។

[๔๒๒] เตน ໄໝ ปน สัมเขน ฅนฺเณคฺครสฺส ปุคฺคสฺส สํฆภคฺค

โทติ ๑ ขายสุมมา สาริปุตุโต สงฺฆเถโร โหติ ๑ ภิกฺขุ ภควตา
 อนุญญาตํ เถเรน ภิกฺขุณา ภตฺตคฺคเค อนุโมทิตฺตุนฺติ ขายสุมมตํ
 สาริปุตุตํ เอกกํ โอหาย ปกุกมัสสุ ๑ อถโฆ ขายสุมมา สาริปุตุโต
 เค มนุสฺสเถ ปฏิสมฺมุโมทิตฺวา ปจฺฉา เอกโก อคมาสี ๑ อทฺทสา
 โฆ ภควา ขายสุมมตํ สาริปุตุตํ ทูรโต ๖ เอกกํ^๑ อากจฺฉนฺตํ
 ทิสฺสุวาน ขายสุมมตํ สาริปุตุตํ เขตฺทโวจ กจฺจิ สาริปุตุตํ ภตฺตํ
 อิทฺธํ อโหสีติ ๑ อิทฺธํ โฆ ภนฺเต ภตฺตํ อโหสี อปฺปํ มํ
 ภิกฺขุ เอกกํ โอหาย ปกุกนฺตาติ ๑ อถโฆ ภควา เขตฺตมํ นิทานเ
 เขตฺตมํ ปกรเณ ชมฺมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสี อนุชานามิ
 ภิกฺขเว ภตฺตคฺคเค จตฺตฺติ ปณฺจฺติ เถรานุเถเรหิ ภิกฺขุหิ อากเมตฺตุนฺติ ๑

[๔๒๓] เตน โฆ ปน สมฺเยน ขณฺณคโร เถโร ภตฺตคฺคเค
 วจฺจิตฺ^๒ อากเมตฺ^๓ ๑ โส วจฺจํ สฺนุชารนฺโต^๔ มุจฺฉิตฺโต ปปฺติ. ๑
 ภควโต เขตฺตมตฺถํ อารโจะสฺสุ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว สติ กรณฺเเย
 อนนฺตวริกํ ภิกฺขุ อปฺปจฺฉิตฺวา คนฺตุนฺติ ๑

[๔๒๔] เตน โฆ ปน สมฺเยน ฌพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ ทฺพนินฺวตฺตา
 ทุปฺปารุตา อนากปฺปสฺมปฺนนา ภตฺตคฺคํ คจฺฉนฺติ โวฏฺถมฺมปฺปี
 เถรานุ ภิกฺขุณํ ปุรโต ปุรโต คจฺฉนฺติ เถเรปฺปี ภิกฺขุ อนุปชช

๑ ย. ม. รา. ปิตฺตเกสฺสุ เอกกนฺติ วจฺจํ นคฺติ ๑ ๒ รา.
 วจฺจปฺพิโต ๑ ๓ ย. ม. อากเมสี ๑ ๔ ม. สฺนุชารนฺตํ
 อสฺสโกนฺโต ๑

นิสฺสํหิตํ นเวปี ภาตฺตํ อาสเนน ปฏิพาหนติ สงฺฆาฏิมนี
 โอตฺตริตฺวา อนฺตรฆเร นิสฺสํหิตํ ฯ เย เต ภาตฺตํ อปฺปิจฺฉา ฯ เป ฯ
 เต อชฺชฌายนฺติ ชฺชยนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม ฉพฺพคฺคิยา
 ภาตฺตํ ทฺพนฺนิวตฺตา ทฺพปารุตา อนากปฺปสํปนฺนา ภาตฺตคฺคํ คจฺฉิสฺส-
 สฺสํหิตํ โวฏฺถกมฺมปี เถรานิ ภาตฺตํ ปุรโต ปุรโต คจฺฉิสฺสํหิตํ
 เถเรปี ภาตฺตํ อนุปชฺช นิสฺสํหิตํ นเวปี ภาตฺตํ อาสเนน
 ปฏิพาหิสฺสํหิตํ สงฺฆาฏิมนี โอตฺตริตฺวา อนฺตรฆเร นิสฺสํหิตํคฺคิ ฯ
 อถ โข เต ภาตฺตํ ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจสฺส ฯ เป ฯ สจฺจํ
 กิร ภาตฺตเว ฉพฺพคฺคิยา ภาตฺตํ ทฺพนฺนิวตฺตา ทฺพปารุตา อนากปฺป-
 สํปนฺนา ภาตฺตคฺคํ คจฺฉนฺติ โวฏฺถกมฺมปี เถรานิ ภาตฺตํ ปุรโต
 ปุรโต คจฺฉนฺติ เถเรปี ภาตฺตํ อนุปชฺช นิสฺสํหิตํ นเวปี ภาตฺตํ
 อาสเนน ปฏิพาหนติ สงฺฆาฏิมนี โอตฺตริตฺวา อนฺตรฆเร นิสฺส-
 หิตํคฺคิ ฯ สจฺจํ ภควาติ ฯ เป ฯ วิครหิตฺวา ชมฺมํ กถํ กถา
 ภาตฺตํ อามนฺเตสฺสิ เตนหิ ภาตฺตเว ภาตฺตํ ภาตฺตคฺคฺวตฺตํ ปณฺณ-
 เปสฺสํสามิ ยถา ภาตฺตํหิ ภาตฺตคฺคฺวตฺตํ สมนฺมา วตฺติตฺตพฺพํ ฯ

[๔๒๕] สจฺเจ อารามे กาโถ อาโรจฺโถ โหติ คิมนฺชาถํ
 ปฏิจฺฉาเทนฺเตน ปริมนฺชาถํ นีวาเสตฺวา กายพฺพชฺชนํ พนฺชิตฺวา
 สจฺฉนํ กถา สงฺฆาฏิโย ปารุมีตฺวา คณฺจิกํ ปฏิมุญฺจิตฺวา ไซวิตฺวา
 ปคฺคํ คเหตฺวา สํสจฺจํ อตฺตมาเนน คาโม ปวิสิตฺตพฺพโ หน โวฏ-
 ถกมฺม เถรานิ ภาตฺตํ ปุรโต ปุรโต คณฺคพฺพํ สุปฺปฏิจฺฉนฺเนน

อนุตรมเว คนคพฺพํ สํสํวเคน อนุตรมเว คนคพฺพํ โอภชิตฺต-
 จกฺขนา อนุตรมเว คนคพฺพํ น อภฺชิตฺตกาย อนุตรมเว คนคพฺพํ
 น อชฺชชฺฌมิกาย อนุตรมเว คนคพฺพํ ปรปฺปตฺตเทเน อนุตรมเว
 คนคพฺพํ น กายปรปฺปจาทกํ อนุตรมเว คนคพฺพํ น พาหุปรปฺปจาทกํ
 อนุตรมเว คนคพฺพํ น สํสํปรปฺปจาทกํ อนุตรมเว คนคพฺพํ น
 ขมฺภกเคน อนุตรมเว คนคพฺพํ น โอคฺคณฺจเคน อนุตรมเว
 คนคพฺพํ น อภฺกฺกฏิกาย อนุตรมเว คนคพฺพํ สํปฺปญฺจณฺเนน อนุตร-
 มเว นิสํสํคพฺพํ สํสํวเคน อนุตรมเว นิสํสํคพฺพํ โอภชิตฺตจกฺขนา
 อนุตรมเว นิสํสํคพฺพํ น อภฺชิตฺตกาย อนุตรมเว นิสํสํคพฺพํ
 น อชฺชชฺฌมิกาย อนุตรมเว นิสํสํคพฺพํ ปรปฺปตฺตเทเน อนุตรมเว
 นิสํสํคพฺพํ น กายปรปฺปจาทกํ อนุตรมเว นิสํสํคพฺพํ น พาหุปร-
 ปจาทกํ อนุตรมเว นิสํสํคพฺพํ น สํสํปรปฺปจาทกํ อนุตรมเว นิสํสํ-
 คพฺพํ น ขมฺภกเคน อนุตรมเว นิสํสํคพฺพํ น โอคฺคณฺจเคน
 อนุตรมเว นิสํสํคพฺพํ น ปฺลุตฺตคฺคิกาย อนุตรมเว นิสํสํคพฺพํ
 น เถเว ภิกฺขุ อนุปชฺชช นิสํสํคพฺพํ น นวา ภิกฺขุ อาสํเนน
 ปฏฺิพาหิตพฺพา น สงฺฆาฏี โอคฺคณฺจริตฺวา อนุตรมเว นิสํสํคพฺพํ
 อุกฺเก ทียมาเน อุกฺโกหิ หคฺคเณหิ ปคฺคํ ปรีคฺคเหตฺวา อุกฺกํ
 ปฏฺิคฺคเหตพฺพํ นํจํ กคฺวา ตาชฺชํ อปริมํสํนเคน ปคฺคโค โชว-
 คพฺโพ สเจ อุกฺกปฏฺิคฺคาหโก โหติ นํจํ กคฺวา อุกฺกปฏฺิคฺคเห
 อุกฺกํ อาสํณจิตพฺพํ มา อุกฺกปฏฺิคฺคาหโก อุกฺกเณน โอสํณจิ

มา สามนฺตา ภิกฺขุ อุกฺเกน โยสฺสิจฺฉํ มา สงฺฆาญฺญิ อุกฺเกน
 โยสฺสิจฺฉิตฺติ สฺเจ อุกฺกปฏิกฺคาหโก น โหติ นิจํ กตฺวา นมายํ
 อุกฺกํ ชาตฺสิจฺฉิตฺตํ มา สามนฺตา ภิกฺขุ อุกฺเกน โยสฺสิจฺฉํ
 มา สงฺฆาญฺญิ อุกฺเกน โยสฺสิจฺฉิตฺติ โอทเน ทิยมาเน อุกฺโกทฺติ หคฺคเกหิ
 ปคฺคํ ปฏิกฺคเหตฺวา โอทโน ปฏิกฺคเหตฺตํ สฺสํสํสํ โอภาโส
 กาคฺคํ สฺเจ โหติ สฺสํปํ วา เตลํ วา อุกฺคตฺติภงฺกํ วา
 เกเรน วตฺตคฺคํ สฺสํเพสํ สฺมกํ สฺมปาทะหิตํ สฺกกฺจํ ปิณฺท-
 ปาโต ปฏิกฺคเหตฺตํ ปคฺคสฺสณฺณินา ปิณฺทปาโต ปฏิกฺคเห-
 ตฺตํ สฺมสฺสํปโก ปิณฺทปาโต ปฏิกฺคเหตฺตํ สฺมคฺคิตฺติโก
 ปิณฺทปาโต ปฏิกฺคเหตฺตํ น ตาว เกเรน ญฺญิตฺตํ ยาว
 น สฺสํเพสํ โอทโน สฺมปคฺคิตฺติ โหติ สฺกกฺจํ ปิณฺทปาโต
 ญฺญิตฺตํ ปคฺคสฺสณฺณินา ปิณฺทปาโต ญฺญิตฺตํ สฺปทานํ^๒
 ปิณฺทปาโต ญฺญิตฺตํ สฺมสฺสํปโก ปิณฺทปาโต ญฺญิตฺตํ
 น อุกฺกิตฺติ โอมกฺกิตฺติ ปิณฺทปาโต ญฺญิตฺตํ น สฺสํ วา
 พุณฺณํ วา โอทเนน ปฏิกฺคเหตฺตํ ญฺญิตฺตํ อุกฺกาทาย
 น สฺสํ วา โอทโน วา อคฺคิตฺติ อคฺคิตฺติ อคฺคิตฺติ วิณฺณนาเปตฺวา
 ญฺญิตฺตํ น อุกฺกิตฺติ ปิณฺทปาโต ปิณฺทปาโต โยสฺสิจฺฉิตฺติ
 นาคฺคิตฺติ กคฺคํ กาคฺคํ ปิณฺทปาโต อาโสโป กาคฺคํ
 ๑ ย. สฺมปคฺคิตฺติ ๑ ๒ ย. สฺปทานํ ๑ ๓ อุกฺกิตฺติ
 ปาโส ทิสฺสิตฺติ ๑

น อนาหเน กพเพ มุขทวารํ วิวริตพฺพํ น ญฺชมาเนน สฺพโพ
 หตุโก มุขเ ปกฺขิเปตฺตพฺโพ น สกพเพน มุขเณ พยาหริตพฺพํ
 น ปิณฺฑกฺกเชปกํ ญฺชิตพฺพํ น กพฺพาวจฺเจตํ ญฺชิตพฺพํ น
 อวคณฺทการํ ญฺชิตพฺพํ น หตฺถนิทฺฐนํ ญฺชิตพฺพํ น
 สิตฺถาวการํ ญฺชิตพฺพํ น ชิวฺหานิจฺฉารํ ญฺชิตพฺพํ น
 จปฺปการํ ญฺชิตพฺพํ น สฺรฺสฺรการํ ญฺชิตพฺพํ น หตฺถนิ
 เตหํ ญฺชิตพฺพํ น ปคฺคินฺตเตหํ ญฺชิตพฺพํ น โอฏฺชนินฺตเตหํ
 ญฺชิตพฺพํ น สํมิเสน หตฺถเณ ปานียถาโก ปฏิกฺขเหตพฺโพ
 น คาว เถเรน อุกํ ปฏิกฺขเหตพฺพํ ยาว น สฺพเพ ว ญฺคฺตาวิน
 โหนฺติ อุกเก ทิยมาเน อุกฺโกหิ หตฺถเกหิ ปคฺคํ ปฏิกฺขเหตฺวา
 อุกํ ปฏิกฺขเหตพฺพํ นิจํ กตฺวา สํรฺกํ อปริฆํสนฺเคน ปคฺโค
 ไชวริตพฺโพ สฺเจ อุกกปฏิกฺคาหโก โหติ นิจํ กตฺวา อุกกปฏิกฺขเห
 อุกํ อาสิณฺจิตพฺพํ มา อุกกปฏิกฺคาหโก อุกเกณ โอสิณฺจิ มา
 สํมมุตา ภิกฺขุ อุกเกณ โอสิณฺจิสฺส มา สฺงฆาญฺญิ อุกเกณ
 โอสิณฺจิติ สฺเจ อุกกปฏิกฺคาหโก น โหติ นิจํ กตฺวา อมายํ
 อุกํ อาสิณฺจิตพฺพํ มา สํมมุตา ภิกฺขุ อุกเกณ โอสิณฺจิสฺส
 มา สฺงฆาญฺญิ อุกเกณ โอสิณฺจิติ น สฺสํกุกํ ปคฺคโชนํ อนุคฺคเร
 ฆทฺตพฺพํ นิวคฺคนฺเคน นวเกหิ ภิกฺขุหิ ปจฺมคฺคํ นิวคฺคิตพฺพํ
 ปจฺฉา เถเรหิ สฺปฏิจฺฉนฺเนน อนุคฺคเร คณฺตพฺพํ สฺสํวฺเคน
 อนุคฺคเร คณฺตพฺพํ โอฏฺชิตฺตจฺจฺจนา อนุคฺคเร คณฺตพฺพํ น

๔๒๖] วคฺคกฺขณฺทํ ภคฺคกฺควคฺคํ ปิณฺฑจาริกวคฺคํ ๒๒๘

อฺกุฏฺฐิตฺถกฺกาย อนุตรมเร คณฺดพฺพํ น อฺชฺชชฺคฺมิคฺกาย อนุตรมเร
คณฺดพฺพํ อปฺปสฺสทฺเทน อนุตรมเร คณฺดพฺพํ น กายปฺปจฺจาทกํ
อนุตรมเร คณฺดพฺพํ น พาหุปฺปจฺจาทกํ อนุตรมเร คณฺดพฺพํ น
ธီรฺสฺสปฺปจฺจาทกํ อนุตรมเร คณฺดพฺพํ น ชมฺภกฺคเตน อนุตรมเร
คณฺดพฺพํ น โອคฺคณฺจิเตน อนุตรมเร คณฺดพฺพํ น อฺกุฏฺฐิกฺกาย
อนุตรมเร คณฺดพฺพํ อิทํ ไช ภิกฺขเว ภิกฺขุณฺโณ ภคฺคกฺควคฺคํ
ยถา ภิกฺขุหิ ภคฺคกฺคเค สฺมมา วคฺคิตฺถพฺพนฺติ ๑

ปจฺจมาณวารี นิฏฺฐิตํ ๑

[๔๒๖] เตน ไช ปน สฺมเยน ปิณฺฑจาริกา ภิกฺขุ ทฺพนินฺวคฺคา
ทฺพปารุคฺคา อนากปฺปสฺสํปฺนนา ปิณฺฑาย จรณฺติ อสฺสํสฺสชฺเชตฺวาปํ
นิเวสํ ปวิสฺสนฺติ อสฺสํสฺสชฺเชตฺวาปํ นิฏฺฐมนฺติ อคิธฺสํปํ ปวิสฺสนฺติ
อคิธฺสํปํ นิฏฺฐมนฺติ อคิธฺสํปํ คิฏฺฐนฺติ อจฺจาสฺสนฺเนปํ คิฏฺฐนฺติ
อคิธฺสํปํ คิฏฺฐนฺติ อคิธฺสํปํ นินฺวคฺคณฺติ ๑ อณฺเฏคโร^๑ ปิณฺฑ-
จาริกโก ภิกฺขุ อสฺสํสฺสชฺเชตฺวา นิเวสํ ปาวิสิ ๑ ไส^๒ จ^๓ ทฺวารํ
มณฺเฑมาโน อณฺเฏคโร ไอวรํ ปาวิสิ ๑ คสฺมิมฺปิ^๓ ไอวรเก
อิตฺถํ นคฺคา อคฺคตฺตานา นิปฺนนา โหติ ๑ อทฺทสา ไช ไส ภิกฺขุ
คํ อิตฺถํ นคฺคํ อคฺคตฺตานํ นิปฺนนํ ทิสฺสวาน นฺนํทํ ทฺวารํ ไอวรํ

๑ ย. ม. อณฺเฏคโรปิ ๑ ๒ ย. จสฺสทฺโท ย. ม. รา.
โปคฺคเกสฺส น ทิสฺสติ ๑ ๓ ย. ปิธฺทฺโท ย. ม. โปคฺคเกสฺส
น ทิสฺสติ ๑

อิทนต์ ติมหา โอวรกมหา นิกขมิ ฯ อทตธา โว คตฺถา
 อิตฺติยา ตาไมโก ตํ อิตฺถํ นคํ อุตฺตํ นปฺนํ ทิสฺวาน อิมินา
 เม ภิกฺขุณา ปชาปติ ทฺวีสฺสาคิ ตํ ภิกฺขุํ คเหตฺวา อาโกเฏติ ฯ
 อถ โว ตํ อิตฺถํ เตน สทฺเทน ปฏฺพชฺชิตฺวา ตํ ปฺริสํ เอกทโวจ
 กิสฺสํ ทวํ อยฺย อิมํ ภิกฺขุํ อาโกเฏสฺสิติ ฯ อิมินาสฺมิ ทวํ ภิกฺขุณา
 ทฺวีสฺสาคิ ฯ นาทํ อยฺย อิมินา ภิกฺขุณา ทฺวีสฺสา อการโก ใส
 ภิกฺขุติ ตํ ภิกฺขุํ มุญฺจาเปสฺสิ ฯ อถ โว ใส ภิกฺขุ อารามํ คนฺตฺวา
 ภิกฺขุณํ เอกมคฺคํ อาโรเจสฺสิ ฯ ยะ เต ภิกฺขุ อปฺปํ จฺฉา ฯ เป ฯ เต
 อชฺชฌายนฺติ ชฺชนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม ปิณฺฑจาริกา ภิกฺขุ
 ทฺพนิวคฺตา ทฺปฺปารุตา อนากปฺปสฺมปฺนุณา ปิณฺฑาย จริสฺสํ นฺติ
 อตฺถตฺถกฺเขตฺวาปํ นีเวสํ ปวิสฺสํ นฺติ อตฺถตฺถกฺเขตฺวาปํ นิกฺขมิสฺ-
 สํ นฺติ อตฺถสํ นฺติ ปวิสฺสํ นฺติ อตฺถสํ นฺติ นิกฺขมิสฺสํ นฺติ อคิพุเรปํ
 คิฏฺฐิสฺสํ นฺติ อจฺจาสฺนเนปํ คิฏฺฐิสฺสํ นฺติ อคิจิมฺปํ คิฏฺฐิสฺสํ นฺติ
 อคิตฺตํ นฺติ นีวคฺคิสฺสํ นฺติ ฯ อถ โว เต ภิกฺขุ ภควโต เอกมคฺคํ
 อาโรเจสฺสํ ฯ เป ฯ สจฺจํ กิร ภิกฺขเว ฯ เป ฯ สจฺจํ ภควาติ ฯ เป ฯ
 วิครหิตฺวา ชมฺมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนุสฺสํ เตนหิ ภิกฺขเว
 ปิณฺฑจาริกานํ ภิกฺขุณํ วคฺคํ ปณฺณเปสฺสํ ยถา ปิณฺฑจาริเกหิ
 ภิกฺขุหิ สมนฺมา วคฺคิตฺตพฺพํ ฯ

[๔๒๗] ปิณฺฑจาริกเกน ภิกฺขเว ภิกฺขุณา อิทานิ คามํ ปวิ-
 สฺสํ สํ นฺติ ติมณฺฑลํ ปฏฺจนาเทนฺเตน ปริมณฺฑลํ นีวาเสตฺวา

ภายพฺนุชนํ พฺนุชิตฺวา ๔คฺณํ กตฺวา ๔งฺฆาฏฺโธ ปารุเปตฺวา คณฺจิกํ
 ปฏิมุญฺเจตฺวา โหวิตฺวา ปตฺตํ คเหตุวา ๔าฐกํ อตฺรมาเนน คาโม
 ปวิสิตฺพุโ ๔ปฏิจฺจนฺเนน ๔นฺตรฆเร คณฺตพฺพํ ๔ตฺตํวเตน
 ๔นฺตรฆเร คณฺตพฺพํ โหฏฺชิตฺตจกฺขณา ๔นฺตรฆเร คณฺตพฺพํ น
 ๔กฺขวิคฺคตฺถาย ๔นฺตรฆเร คณฺตพฺพํ น ๔ชฺชชคฺคิถาย ๔นฺตรฆเร
 คณฺตพฺพํ ๔ปฺปสฺสทฺเทน ๔นฺตรฆเร คณฺตพฺพํ น ๔กายปฺปจาทกํ
 ๔นฺตรฆเร คณฺตพฺพํ น ๔พาหุปฺปจาทกํ ๔นฺตรฆเร คณฺตพฺพํ น
 ๔สฺสปฺปจาทกํ ๔นฺตรฆเร คณฺตพฺพํ น ๔ฆมฺภกเตน ๔นฺตรฆเร
 คณฺตพฺพํ น ๔โหคฺคณฺจเตน ๔นฺตรฆเร คณฺตพฺพํ น ๔กฺกฏฺฐิถาย
 ๔นฺตรฆเร คณฺตพฺพํ น ๔เวตฺตํ ๔ปวิสฺสวเตน ๔ตฺตตฺถเวตฺตพฺพํ ๔มิณฺหา
 ๔ปวิสฺสสํมิ ๔มิณฺหา ๔นิฏฺฆมฺสํสํมิตฺติ ๔นาตฺตสฺสหา ๔ปวิสฺสพฺพํ
 ๔นาตฺตสฺสหา ๔นิฏฺฆมฺตพฺพํ ๔นาตฺตทฺเร ๔จํตพฺพํ ๔นาจฺจจํสฺสเน
 ๔จํตพฺพํ ๔นาตฺตจิริ ๔จํตพฺพํ ๔นาตฺตทฺทกํ ๔นิวคฺคิตฺตพฺพํ ๔จิตฺเทน
 ๔ตฺตตฺถเวตฺตพฺพํ ๔นิฏฺฆํ ๔ทาคฺคกามา ๔วา ๔อทาคฺคกามา ๔วาติ ๔สเจ
 ๔กมฺมํ ๔วา ๔นิฏฺฆปฺปติ ๔อาสฺสหา ๔วา ๔อฏฺฐจํติ ๔กฏฺฐจํ ๔วา ๔ปฺรามสฺติ
 ๔ภาชนํ ๔วา ๔ปฺรามสฺติ ๔สเปติ ๔วา ๔ทาคฺคกามิยาติ ๔จํตพฺพํ
 ๔นิฏฺฆาย ๔ทียมานาย ๔วาเมน ๔หคฺคเตน ๔งฺฆาฏฺฐิ ๔จฺจจเรตฺวา
 ๔ทกฺขิณฺเนน ๔หคฺคเตน ๔ปตฺตํ ๔ปณฺนาเมตฺวา ๔กฺโกทฺธิ ๔หคฺคเถติ ๔ปตฺตํ
 ๔ปฺริคฺคเหตุวา ๔นิฏฺฆา ๔ปฏิจฺจเหตุพฺพา น จ ๔นิฏฺฆาทายิถาย

๑ ย. ทาคฺคกามา วิยาติ ๑ ม. ทาคฺคกามาตฺตํ ๑

มฺหํ โยโตเกตพฺพํ” สัตตถกุเขตพฺพํ สฺมึ ทาตุกามา วา อทาตุ-
 กามา วาติ สเจ กญฺจุํ วา ปรามสฺสติ ภาชนํ วา ปรามสฺสติ
 จเปติ วา ทาตุกามิยาติ จาตพฺพํ ภิกฺขาย ทินฺนํ ย สงฺฆาภิยา
 ปคฺคํ ปฏิจฺฉาเทตฺวา สํวฏฺฏํ อตฺตมาเนน นินฺนํ คตพฺพํ สฺมึ ปฏิจ-
 ฉนฺนํ อนตฺตมเร คนฺตพฺพํ สฺมึ สํวฏฺฏํ อนตฺตมเร คนฺตพฺพํ
 โยกฺขิตฺตจกฺขณา อนตฺตมเร คนฺตพฺพํ น กฺขิตฺตคฺกาย อนตฺตมเร
 คนฺตพฺพํ น อุตฺตคฺคคฺกาย อนตฺตมเร คนฺตพฺพํ อปฺปสํกฺกเทน
 อนตฺตมเร คนฺตพฺพํ น กายปฺปจาสกํ อนตฺตมเร คนฺตพฺพํ น
 พาหุปฺปจาสกํ อนตฺตมเร คนฺตพฺพํ น สีสปฺปจาสกํ อนตฺตมเร
 คนฺตพฺพํ น ขมฺภกฺเตน อนตฺตมเร คนฺตพฺพํ น โยคฺคณฺจเณ
 อนตฺตมเร คนฺตพฺพํ น กฺกณฺจเณ อนตฺตมเร คนฺตพฺพํ โย
 ปจฺฉํ คามโค ปิณฺฑาย ปฏิกฺกมฺติ เตน อสํญํ ปณฺณเปตพฺพํ
 ปาโททกํ ปาทปฺปํ ปาทกถิกํ อปฺปนิทฺธิปิตพฺพํ อวฺกการปาริ-
 โชวิตฺวา อปฺปจาสเปตพฺพํ ปานํ ย ปริโกชนํ ย อปฺปจาสเปตพฺพํ
 โย ปจฺฉา คามโค ปิณฺฑาย ปฏิกฺกมฺติ สเจ โหติ ภุตฺตวเสโส
 สเจ อากฺขติ ภุตฺตคฺคพฺพํ โน เจ อากฺขติ อปฺปทริเต วา
 ฉทฺทเขตพฺพํ อปฺปาณเก วา อุตฺตเก โอมิถาเปตพฺพํ เตน
 อสํญํ อุตฺตริตพฺพํ ปาโททกํ ปาทปฺปํ ปาทกถิกํ ปฏิจฺฉาเมตพฺพํ
 อวฺกการปาริ โชวิตฺวา ปฏิจฺฉาเมตพฺพํ ปานํ ย ปริโกชนํ ย ปฏิ-

๑ ย. ม. อุตฺโตเกตพฺพํ ฯ

๔๔๘] วัตถุทฤษฎณ์ เป็นทวาริกวัตถุ อารมณวัตถุ ๒๓๓

តាមពេញ ភពគុក ធិរម្មតិក យ បន្តតិ បារិយញ្ញ វា
 បរិវាសនិយញ្ញ វា វុទ្ធាញ្ញ វា វិគុក គុទ្ធា គេ ឧប្បន្នាបេតព្វ
 ឥន្ទ្រ តិ វិស្វត តុក្កិកាវេន តុក្កិ ធានុគេត្វា តុក្ក-
 វិទ្យុនេន ឧប្បន្នាបេតព្វ ន ឧ គប្បន្នាបេតព្វ វា វា វិស្វតិក្កា
 វិ ឧ វិស្វត វិស្វតាវិកាវិ វិស្វត វិស្វត វិស្វតាវិកាវិ
 វិស្វត វិស្វត វិស្វតាវិកាវិ វិស្វត វិស្វត វិស្វតាវិកាវិ

[๔๒๘] เตน ไช ปน สัมเขน สัมพหุสา ภิกขุ อรณเณ
 วิหรนติ ฯ เตะ เหว ปานัย์ อุปฺปจฺจาเปนฺติ น ปริโภชนนีย
 อุปฺปจฺจาเปนฺติ น อคฺคิ อุปฺปจฺจาเปนฺติ น อรณฺธสิหิคฺ อุปฺปจฺจาเปนฺติ
 น นกฺขคฺคปทานิ ชานนฺติ น ทิสฺสาภาคํ ชานนฺติ ฯ โจรา คคฺค
 คนฺตฺวา เตะ ภิกขุ เอกทโวจฺ จคฺติ ฃนฺเต ปานียนฺติ ฯ
 นคฺถาธุโสติ ฯ อคฺติ ฃนฺเต ปริโภชนนียนฺติ ฯ นคฺถาธุโสติ ฯ
 อคฺติ ฃนฺเต อคฺคิ ฯ นคฺถาธุโสติ ฯ อคฺติ ฃนฺเต อรณฺธสิหิคนฺติ ฯ
 นคฺถาธุโสติ ฯ เกนชฺช ฃนฺเต ยุตฺตนฺติ ฯ น ไช มยฺ อาธุโส
 ชานามาติ ฯ กตมายฺ ฃนฺเต ทิสฺสาติ ฯ น ไช มยฺ อาธุโส
 ชานามาติ ฯ อถไช เตะ โจรา เหวเมสฺ ปานียํ อคฺติ น
 ปริโภชนนียํ อคฺติ น อคฺติ อคฺติ น อรณฺธสิหิคํ อคฺติ น
 นกฺขคฺคปทานิ ชานนฺติ น ทิสฺสาภาคํ ชานนฺติ โจรา อิเม
 นยิเม ภิกขุติ อาโกเญตฺวา ปกฺกมัสฺสุ ฯ อถไช เตะ ภิกขุ ภิกขุณ
 เอกมคฺคํ อาโรเจสฺสุ ฯ ภิกขุ ภควโต เอกมคฺคํ อาโรเจสฺสุ ฯ

อถโฆ ภควา เอตธัมมิ นิทาเน เอตธัมมิ ปกรณเ ชมฺมิ กถํ
กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ เตนฺหิ ภิกฺขเว อารณฺณกานํ ภิกฺขุณํ วุตฺตํ
ปญฺญาเปตฺถสํมิ ยถา อารณฺณเกหิ ภิกฺขุหิ สฺมมา วุตฺติตพฺพํ ฯ

[๔๒๘] อารณฺณเกน ภิกฺขเว ภิกฺขุณา กาสสฺสเฬว อญฺจาย
ปตฺถํ ถวีกาย ปกฺขิเปตฺวา อังเส อายคฺเคตฺวา จีวรํ ชนฺเช ภริตฺวา
อุปาหนา อารโหิตฺวา ทารุณญํ มตฺติกาณญํ ปฏฺฐิสาเมตฺวา
ทวารวาทปานานิ ถเกตฺวา เสนาสนา โยคฺตฺตพฺพํ อิทานิ คามํ
ปวิสฺสึสฺสํมิตฺติ อุปาหนา โอมุญฺจิตฺวา นิจํ กตฺวา ปปฺโปชฺเชตฺวา
ถวีกาย ปกฺขิเปตฺวา อังเส อายคฺเคตฺวา ติมนฺจลํ ปฏฺฐิณฺณาเทนฺ
ปริมณฺจลํ นิวาเสตฺวา กายพฺพชนฺํ พฺพชิตฺวา สคฺคณํ กตฺวา สจฺจมาญฺญิโย
ปารุเปตฺวา คณฺจิกํ ปฏฺฐิณฺณจิตฺวา โรจิตฺวา ปตฺถํ คเหตฺวา สํชุกํ
อตรมาเนน คาโม ปวิสฺสิตพฺพโฬ สุปฺปิจฺจนฺเนน อนฺตรฆเร คณฺตพฺพํ
สฺสํจฺจุเตน อนฺตรฆเร คณฺตพฺพํ ฯ เปฯ น อุกฺกุฏิกาย อนฺตรฆเร
คณฺตพฺพํ นิเวสนํ ปวิสฺสนฺเตน สจฺจตฺถเขตฺพํ อิมินา ปวิสฺสึสฺสํมิ
อิมินา นิฏฺฐมิตฺถสํมิตฺติ นาคิสฺสหสฺสา ปวิสฺสิตพฺพํ นาคิสฺสหสฺสา
นิฏฺฐมิตฺตพฺพํ นาคิทุเร จํตพฺพํ นาคฺจาสฺสนฺเน จํตพฺพํ นาคิจิรํ
จํตพฺพํ นาคิตฺถกํ นิคคฺคิตฺตพฺพํ จิตฺเกน สจฺจตฺถเขตฺพํ ภิกฺขุ
ทาคฺคกามา วา อทาคฺคกามา วาติ สจฺเจ กมฺมํ วา นิฏฺฐิปปติ
อาสนา วา วุญฺจํติ กญฺจณฺํ วา ปรามสฺสติ ภาชนํ วา ปรามสฺสติ
สเปติ วา ทาคฺคกามิยาติ จํตพฺพํ ภิกฺขุยาย ทิยมานาย วาเนน

หตุเถน สงฺฆาญฺหิ อจฺจุเรตฺวา ทกฺขิณฺเนน หตุเถน ปตฺตํ ปณฺนาเมตฺวา
 อุกฺโกทฺธิ หตุเถน ปตฺตํ ปรีคฺคเหตฺวา ภิกฺขฺวา ปฏฺธิคฺคเหตฺวา น
 จ ภิกฺขาทาทิกาย มุขํ โอโตเถตฺพํ สลฺลตฺถตฺพํ สุมํ วา
 ทาคฺคามา วา อทาคฺคามา วาติ สจฺเจ กญฺจณฺํ วา ปรามสฺติ
 ภาชนํ วา ปรามสฺติ สเปติ วา ทาคฺคามิยาติ จาคฺคํ ภิกฺขฺวา
 ทินฺนํ สงฺฆาญฺหิ ปตฺตํ ปฏฺธิคฺคาเหตฺวา สํสฺสํ อตฺตมาเนน
 นีวตฺติคฺคํ สุปฺปฏฺธิคฺคํ อนฺตรฆเร คณฺตํ ๑เป ๑ น อุกฺ-
 กฺกาทิ อนฺตรฆเร คณฺตํ คามโต นิภฺมิตฺวา ปตฺตํ ถิกาย
 ปกฺขิปิตฺวา อํเส อตฺตคฺคาเหตฺวา จีวรํ สํหริตฺวา สํเส กริตฺวา
 อปาหฺนา อารอฺหิตฺวา คณฺตํ อารญฺณเกน ภิกฺขฺเว ภิกฺขฺนา
 ปาณํ อปฺปจฺจาเปตฺพํ ปริโฆณํ อปฺปจฺจาเปตฺพํ อคฺคิ
 อปฺปจฺจาเปตฺพํ อรณฺนิสํสํ อปฺปจฺจาเปตฺพํ กตฺตวณฺโฑ
 อปฺปจฺจาเปตฺพํ นกฺขตฺตปทานิ อคฺคคฺคาเหตฺวานิ สกฺกานิ วา
 เอกเถสํ วา ทิสํกฺกสฺเสน ภวิตฺพํ อิทํ ๒ ภิกฺขฺเว
 อารญฺณกานํ ภิกฺขฺนํ วคฺคํ ยถา อารญฺณเกน ภิกฺขฺนํ สมนฺมา
 วตฺติคฺคํ ๑

[๔๓๐] เตน ๒ ปน สมนฺเนน สมนฺพหฺตา ภิกฺขฺนํ อชฺโฆกาเส
 จีวรกมฺมํ กโรนฺติ ๑ ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขฺนํ ปฏฺธิวาเต ปงฺคเณ
 เสนาสนํ ปปฺโปเจตฺถิ ๑ ภิกฺขฺนํ รเชน โอกรียํ ๑ ยเ เต ภิกฺขฺนํ

๑ ย. ปปฺโปเจตฺถิ ๑

อปปัจจันดา ฯ เป ฯ เตะ อุชฺฌายนฺติ ชฺชํนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ
 นาม นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ ปฏฺฐวาเต ปงฺกณฺเณ เสนาสนํ ปปฺโปชฺเชตฺถนฺติ^๑
 ภิกฺขุ รเชน โอภิริยิสฺสณฺตีติ ฯ อถ โส เตะ ภิกฺขุ ภควโต เอตมคฺคํ
 อารโรเจตฺถ ฯ เป ฯ สจฺจํ กิร ภิกฺขเว นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ ปฏฺฐวาเต
 ปงฺกณฺเณ เสนาสนํ ปปฺโปชฺเชนฺติ ภิกฺขุ รเชน โอภิริยิสฺสณฺตีติ ฯ
 สจฺจํ ภควาติ ฯ เป ฯ วิครหิตฺวา ชมฺมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺส
 เตนฺหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุณฺโณ เสนาสนวคฺคํ ปณฺณวาเปตฺถสํมิ ยถา
 ภิกฺขุหิ เสนาสนเณ สมฺมา วคฺคิตพฺพํ ฯ

[๔๓๑] ยสฺมिํ วิหารเว วิหริติ สเจ โส วิหารโร อุกฺกตาโป
 โหติ สเจ อุตฺตสฺสทฺติ โสเชตพฺโพ วิหารํ โสเชนฺเตน ปจฺมํ
 ปคฺคตจิวํ นีหริตฺวา เอกมฺนตํ นิฏฺฐิเปตพฺพํ นิสฺสํทณฺปะจฺจคฺคณฺณ
 นีหริตฺวา เอกมฺนตํ นิฏฺฐิเปตพฺพํ ภิสฺสิพฺพโพนํ นีหริตฺวา เอกมฺนตํ
 นิฏฺฐิเปตพฺพํ มณฺโโจ นีจํ กตฺวา สํวฏฺฏํ อปฺริขฺสณฺเตน อสงฺ-
 ฆญฺญนฺเตน กวาฏฺฐปฺปญฺจํ นีหริตฺวา เอกมฺนตํ นิฏฺฐิเปตพฺโพ ปีจํ นีจํ
 กตฺวา สํวฏฺฏํ อปฺริขฺสณฺเตน อสงฺฆญฺญนฺเตน กวาฏฺฐปฺปญฺจํ นีหริตฺวา
 เอกมฺนตํ นิฏฺฐิเปตพฺพํ มณฺจปฏฺฐิปาทกา นีหริตฺวา เอกมฺนตํ
 นิฏฺฐิเปตพฺพา เขพฺพมถฺตโก นีหริตฺวา เอกมฺนตํ นิฏฺฐิเปตพฺโพ
 อปฺสฺสเสณมถฺกํ นีหริตฺวา เอกมฺนตํ นิฏฺฐิเปตพฺพํ ภูมฺมคฺคณฺณ
 ยถาปณฺณวคฺคํ สตฺตถกฺเขตฺวา นีหริตฺวา เอกมฺนตํ นิฏฺฐิเปตพฺพํ

๑ ย. ปปฺโปชฺเชตฺถนฺติ ฯ

สัจ วิหาร สำนกั โหติ อุตฺตโลกา ปจฺม โหหาเวตพฺพ
 อาโลกสณฺธิกณฺณภาคา ปมชฺชิตพฺพา สัจ เกรกฺกปริกมฺมกคา
 ภิตฺติ กณฺณกิกา โหติ โจพํ เตเมตฺวา ปิเพตฺวา ปมชฺชิตพฺพา
 สัจ กาวณฺณกคา ภูมิ กณฺณกิกา โหติ โจพํ เตเมตฺวา
 ปิเพตฺวา ปมชฺชิตพฺพา สัจ อกคา โหติ ภูมิ อุตฺตเกณ
 ปริบฺโฬสฺสิตฺวา สมฺมชฺชิตพฺพา มา วิหาโร รเชน อุตฺตณฺณิตี
 สฺงการํ วิจิณฺิตฺวา เอกมฺนคํ นตฺตเตตพฺพํ น ภิกฺขุสํมฺนาคา
 เสนาสนํ ปปฺโปแฏคพฺพํ น วิหารสํมฺนาคา เสนาสนํ ปปฺโปแฏ
 คพฺพํ น ปาณียสํมฺนาคา เสนาสนํ ปปฺโปแฏคพฺพํ น ปริโกช
 นียสํมฺนาคา เสนาสนํ ปปฺโปแฏคพฺพํ น ปฏฺวิวาเต ปงฺคณ
 เสนาสนํ ปปฺโปแฏคพฺพํ อโชวาเต เสนาสนํ ปปฺโปแฏคพฺพํ
 ภูมฺมตฺตรณํ เอกมฺนคํ โอคาเปตฺวา โสเรตฺวา ปปฺโปแฏคพฺพา
 อติหริตฺวา ยถาปณฺณคฺคํ ปณฺณวาเปตพฺพํ มนฺจปฏฺฐิปาทกา เอก
 มฺนคํ โอคาเปตฺวา ปมชฺชิตฺวา อติหริตฺวา ยถาจาเน จเปตพฺพา
 มนฺจ โอคาเปตฺวา โสเรตฺวา ปปฺโปแฏคพฺพา นิจํ
 กตฺวา สํวฏฺฏํ อปฺริหํสํเคน อสงฺฆฏฺฏนฺเคน กวาฏฺฐปฺปฏฺฐํ อติ
 หริตฺวา ยถาปณฺณคฺคํ ปณฺณวาเปตพฺพํ ปิฬํ เอกมฺนคํ โอคา
 เปตฺวา โสเรตฺวา ปปฺโปแฏคพฺพา นิจํ กตฺวา สํวฏฺฏํ อปฺริ
 หํสํเคน อสงฺฆฏฺฏนฺเคน กวาฏฺฐปฺปฏฺฐํ อติหริตฺวา ยถาปณฺณคฺคํ
 ปณฺณวาเปตพฺพํ ภิสฺสิมฺโพหนํ เอกมฺนคํ โอคาเปตฺวา โสเรตฺวา

ปโปโปเถตฺวา อติหริตฺวา ยถาปณฺณตฺตํ ปณฺณาเปตพฺพํ นิสีทน-
 ปจฺจตฺตณฺณํ เอกมฺนตํ โยคาเปตฺวา โสเธตฺวา ปโปโปเถตฺวา
 อติหริตฺวา ยถาปณฺณตฺตํ ปณฺณาเปตพฺพํ เขมฺมตฺตโก เอกมฺนตํ
 โยคาเปตฺวา ปมชฺชิตฺวา อติหริตฺวา ยถาจาเน ชเปตพฺพํ อปสฺ-
 เสนตฺตํ เอกมฺนตํ โยคาเปตฺวา ปมชฺชิตฺวา อติหริตฺวา ยถา-
 จาเน ชเปตพฺพํ ปคฺคจิวํ นิฏฺธิปิตพฺพํ ปคฺคํ นิฏฺธิปนฺเตน
 เอเกน หตฺถेเนน ปคฺคํ คเหตฺวา เอเกน หตฺถेเนน เหฏฺฐามณฺจํ
 วา เหฏฺฐาปํ จีวํ วา ปรามสฺสิตฺวา ปคฺคโต นิฏฺธิปิตพฺพํ น จ
 อนนฺตรหิตาย ภูมฺยา ปคฺคโต นิฏฺธิปิตพฺพํ จีวํ นิฏฺธิปนฺเตน
 เอเกน หตฺถेเนน จีวํ คเหตฺวา เอเกน หตฺถेเนน จีวรํ วา จีวร-
 รชฺชํ วา ปมชฺชิตฺวา ปารโต อนตํ โอรโต โภคํ กตฺวา จีวํ
 นิฏฺธิปิตพฺพํ สเจ ปฺรตฺตณฺณิมา สรชฺชา วาตา วายนฺติ ปฺรตฺตณฺณิมา
 วาตปานา ถเกตพฺพา สเจ ปจฺจณฺณิมา สรชฺชา วาตา วายนฺติ
 ปจฺจณฺณิมา วาตปานา ถเกตพฺพา สเจ อุตฺตรว สรชฺชา วาตา
 วายนฺติ อุตฺตรว วาตปานา ถเกตพฺพา สเจ ทกฺขณฺณิมา สรชฺชา
 วาตา วายนฺติ ทกฺขณฺณิมา วาตปานา ถเกตพฺพา สเจ สีสฺสกาโต
 โหติ ทิวา วาตปานา วิวริตพฺพา รคฺคํ ถเกตพฺพา สเจ
 อุนฺนทกาโต โหติ ทิวา วาตปานา ถเกตพฺพา รคฺคํ วิวริตพฺพา
 สเจ ปรีเวณฺณํ อุกฺกตาปํ โหติ ปรีเวณฺณํ สมฺมุชฺชิตพฺพํ สเจ
 โกฏฺจโก อุกฺกตาปํ โหติ โกฏฺจโก สมฺมุชฺชิตพฺพํ สเจ

อุปฏฺฐาณสํสาธา อุกฺกตาปา โหติ อุปฏฺฐาณสํสาธา สํมมชฺชิตพฺพา
 สเจ อคฺคิสาธา อุกฺกตาปา โหติ อคฺคิสาธา สํมมชฺชิตพฺพา สเจ
 วจฺจุกฺกัฏฐิ อุกฺกตาปา โหติ วจฺจุกฺกัฏฐิ สํมมชฺชิตพฺพา สเจ ปาณียํ
 น โหติ ปาณียํ อุปฏฺฐาเปตพฺพํ สเจ ปริโกชนํ น โหติ
 ปริโกชนํ อุปฏฺฐาเปตพฺพํ สเจ อัจจนนภุมฺภิยา อุกฺกํ น โหติ
 อัจจนนภุมฺภิยา อุกฺกํ อาสิณฺณจิตพฺพํ สเจ วุฑฺฒเนน สทฺธิ์ เอก-
 วิหารเ วหฺรติ น วุฑฺฒํ อนาปฺจุณา อุกฺกเตโส ทาคพฺโพ น
 ปริปฺจุณา ทาคพฺพา น สชฺฌาโย กาคพฺโพ น ชมฺโม
 ภาสิตพฺโพ น ปทํโป กาคพฺโพ น ปทํโป วิชฺฌาเปตพฺโพ
 น วาคปานา วิวริตพฺพา น วาคปานา ถเกตพฺพา สเจ
 วุฑฺฒเนน สทฺธิ์ เอกจฺจุกเม จงฺกมฺติ เยน วุฑฺฒโน เตน
 ปริวคฺคิตพฺพํ น จ วุฑฺฒโน สงฺฆาฏิกณฺเณน ชฺชเวตพฺโพ
 อิทํ ไช ภิกฺขเว ภิกฺขุณฺ เสนาสนวคฺตํ ยถา ภิกฺขุหิ เสนาสน
 สํมา วคฺคิตพฺพนฺติ ฯ

[๔๓๒] เตน ไช ปน สมนฺเณ นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ ชนฺดาขเร
 เถเวหิ ภิกฺขุหิ นิวาริยมาณา อนาทริยํ ปฏฺฐิจฺจ ปหุคฺคํ กฏฺฐํ อารो-
 เปตฺวา อคฺคิ ทคฺวา ทวารํ ถเกตฺวา ทวารเ นิสีทนฺติ ฯ เถวา
 จิ ภิกฺขุ อญฺเฐวาทิตคฺคา ทวารํ อตถมาณา มุจฺฉิตฺวา บํปคฺคฺติ ฯ
 เย เค ภิกฺขุ อปฺปิจฺจา ฯ เป ฯ เค อชฺฌาณนฺติ ชฺชยฺนฺติ วิปาเจนฺติ
 ๑ ย. ม. รามณฺเณโปตฺตเกสฺสุ เถวา จาติ ปททฺวํ น ทิสฺสตี ฯ

กถํ หิ นาม นพพคฺคิยา ภิกฺขุ ชนฺตาชเร เถเวหิ ภิกฺขุหิ
 นิวาริยมาณา อนาทรียํ ปฏิจฺจ ปหุคฺ ฏฏฺจํ อารोเปตฺวา อคฺคิ
 ทตฺวา ทฺวารํ ถเกตฺวา ทฺวาวเร นิสฺสํทิสฺสํนฺติ เถรา จ ภิกฺขุ
 อุณฺหาภิตฺตฺตา ทฺวารํ อตฺถมาณา มุจฺฉิตฺตา ปปตฺตํคฺคิ ๑ อถโฆ เต
 ภิกฺขุ ภควโต เอตมคฺคํ อารอฺเจสฺส ๑เป๑ สจฺจํ กิร ภิกฺขเว
 นพพคฺคิยา ภิกฺขุ ชนฺตาชเร เถเวหิ ภิกฺขุหิ นิวาริยมาณา อนาทรียํ
 ปฏิจฺจ ปหุคฺ ฏฏฺจํ อารอฺเปตฺวา อคฺคิ ทตฺวา ทฺวารํ ถเกตฺวา
 ทฺวาวเร นิสฺสํทิตฺติ ภิกฺขุ อุณฺหาภิตฺตฺตา ทฺวารํ อตฺถมาณา
 มุจฺฉิตฺตา ปปตฺตํคฺคิ ๑ สจฺจํ ภควาติ ๑เป๑ วิครหิตฺวา ชมฺมํ
 กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ น ภิกฺขเว ชนฺตาชเร เถเรน
 ภิกฺขุณา นิวาริยมาเนน อนาทรียํ ปฏิจฺจ ปหุคฺ ฏฏฺจํ อารอฺเปตฺวา
 อคฺคิ ทาทพฺโพ โย ทเทยฺย อาปตฺติ ทฺกฏฺสฺส น จ
 ภิกฺขเว ทฺวารํ ถเกตฺวา ทฺวาวเร นิสฺสํทิตฺตพฺพํ โย นิสฺสํเทยฺย
 อาปตฺติ ทฺกฏฺสฺส เตเนหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุณฺโณ ชนฺตาชรวคฺคํ
 ปญฺญาเปสฺสํสามิ ยถา ภิกฺขุหิ ชนฺตาชเร สํมมา วคฺคิตพฺพํ ๑

[๔๓๓] โย ปจฺมํ ชนฺตาชรวํ ศจฺฉิตฺติ สจฺเจ ฉาริกา อุตฺตํสนฺนา
 โหติ ฉาริกา นทฺเทตพฺพา สจฺเจ ชนฺตาชรวํ อุตฺตํสนฺนํ โหติ
 ชนฺตาชรวํ สํมมชฺชิตพฺพํ สจฺเจ ปริภณฺทํ อุตฺตํสนฺนํ โหติ ปริ-
 ภณฺทํ สํมมชฺชิตพฺพํ สจฺเจ ปริเวณฺณํ อุตฺตํสนฺนํ โหติ ปริเวณฺณ-
 สํมมชฺชิตพฺพํ สจฺเจ โกฏฺจโก อุตฺตํสนฺนํ โหติ โกฏฺจโก

๔๓๕] วตุคณนุชกํ ชนฺตาฆรวคฺคํ วจฺจกฺกัณฺโณวตฺตนิทานํ ๒๕๓

สํมมุชฺชิตพฺโพ สฺเส ชนฺตาฆรธํสาธา อุกฺกตาปา โหติ ชนฺตาฆร-
ธํสาธา สํมมุชฺชิตพฺพา จุณฺณํ สมนฺเนตพฺพํ มคฺคิกา เคเมตพฺพา
อฺกทโทณิกาย อุกฺกํ อาสึณฺจิตพฺพํ ชนฺตาฆรํ ปวิสฺสนฺเตน มคฺคิกาย
มุขํ มกฺกเชตฺวา ปฺรโต ๑ ปจฺจโต ๑ ปฏิจฺจนาเทตฺวา ชนฺตาฆรํ
ปวิสฺสิตพฺพํ น เถเร ภิกฺขุ อญฺปะชช นิสฺสํกิตพฺพํ น นวา ภิกฺขุ
อาสึเนน ปฏิจฺจนาทิตพฺพา สฺเส อุตฺถสฺสหิ ชนฺตาฆเร เถรานํ
ภิกฺขุณํ ปริกมฺมํ กาทพฺพํ ชนฺตาฆรา นิกฺขมฺมฺเตน ชนฺตาฆรปฺปํ
อาทาย ปฺรโต ๑ ปจฺจโต ๑ ปฏิจฺจนาเทตฺวา ชนฺตาฆรา นิกฺขมิ-
ตพฺพํ สฺเส อุตฺถสฺสหิ อุกฺกเกปฺปี เถรานํ ภิกฺขุณํ ปริกมฺมํ กาทพฺพํ
น เถรานํ ภิกฺขุณํ ปฺรโตปฺปํ^๑ นหายิตพฺพํ น อฺปฺริโสเคปฺปํ^๒
นหายิตพฺพํ นหาเตน อุตฺตรนฺเตน โยตฺรนฺตานํ มคฺโค ทาทพฺโพ
โย ปจฺจนา ชนฺตาฆรา นิกฺขมฺมิ สฺเส ชนฺตาฆรํ จิกฺขุตุตฺถํ
โหติ ไรฺวคฺคพฺพํ มคฺคิกาโทณิกํ ไรฺวคฺควา ชนฺตาฆรปฺปํ ปฏิ-
ธํมาเทตฺวา อคฺคํ วิชฺฌาเปตฺวา ทฺวารํ ทเกตฺวา ปฏกฺกมิตพฺพํ อิทํ
โฆ ภิกฺขเว ภิกฺขุณํ ชนฺตาฆรวคฺคํ ยถา ภิกฺขุหิ ชนฺตาฆเร
สํมมา วคฺคิตพฺพนฺติ ๑

[๔๓๕] เตน โฆ ปน สมนฺเยน อณฺเณตโร ภิกฺขุ พฺราหฺมณ-
ชาติโก วจฺจํ กตฺวา น อิจฺฉติ อาจเมตฺตุํ โโก อิมํ วสฺสํ

๑ ยฺ. ม. รา. โปคฺคเกสฺสุ อิทํ ปิสฺสํโท นคฺคิ ๑ ๒ ยฺ. ม.
อฺปฺริโต ๑

กโรนฺติ ทนฺตกฺขุจํ ขาทนฺตานิ วຈຈຸ กโรนฺติ พหิทฺธาปී วຈຈ-
 โทณิกาย วຈຈຸ กโรนฺติ พหิทฺธาปී ปສຸສາວໂທນິກាយ ปສຸສາວ
 กโรนฺติ ปສຸສາວໂທນິກายປີ ເພພໍ ກໂຣນຕິ ຜຽເຊນປີ ກຼເຈນ
 ອວເຂໝຕິ ອວເຂໝກຼຈຸມປີ ວຈຈຸກຸປມຸຫິ ປາເຕນຕິ ອຕິສຸສາປີ
 ນິກຸໝນຕິ ອຸພຸກຸຈິຕຸວາປີ ນິກຸໝນຕິ ຈປຸຈປຸກກກາປີ ອາຈເມນຕິ
 ອາຈມນສຣາວເກປີ ອຸທກໍ ເສ່ເສ່ນຕິ ។ ເຍ ເຕ ກິກຸຂູ ອປປິຈຸດາ
 າເປ ເຕ ອຸຊຸມາຍນຕິ ຂື້ຍນຕິ ວິປາເຈນຕິ ກຄໍ ຫິ ນາມ ດພຸພຸ-
 ຕິຍາ ກິກຸຂູ ອຕິສຸສາປີ ວຈຈຸຣຸູ ປວິສິສຸສນຕິ ອຸພຸກຸຈິຕຸວາປີ
 ປວິສິສຸສນຕິ ນິຕຸຄຸນນຕາປີ ວຈຈຸ ກວິສຸສນຕິ ທນຕກຼຈຸ ຂາທນຕາປີ
 ວຈຈຸ ກວິສຸສນຕິ ພຫິທຸຫາປີ ວຈຈຸໂທນິກາຍ ວຈຈຸ ກວິສຸສນຕິ
 ພຫິທຸຫາປີ ປສຸສາວໂທນິກາຍ ປສຸສາວ ກວິສຸສນຕິ ປສຸສາວໂທນິກາຍປີ
 ເພພໍ ກວິສຸສນຕິ ຜຽເຊນປີ ກຼເຈນ ອວເຂໝສຸສນຕິ ອວເຂໝ-
 ກຼຈຸປີ ວຈຈຸກຸປມຸຫິ ປາເຕສຸສນຕິ ອຕິສຸສາປີ ນິກຸໝສຸສນຕິ ອຸພຸກຸ-
 ຈິຕຸວາປີ ນິກຸໝສຸສນຕິ ຈປຸຈປຸກກກາປີ ອາຈເມສຸສນຕິ ອາຈມນ-
 ສຣາວເກປີ ອຸທກໍ ເສ່ເສ່ສຸສນຕິຕິ ។ ອຄໂຂ ເຕ ກິກຸຂູ ກກວໂຕ
 ເອຕມຕຸຄໍ ອາໂຣເຈສຸ າເປ ສຈຈຸ ກິຣ ກິກຸຂເວ າເປ ສຈຈຸ
 ກກວາຕິ າເປ ວິຕຣຫິຕຸວາ ຫມື້ ກຄໍ ກຕຸວາ ກິກຸຂູ ຂາມນຸເຕສິ
 ເຕນຫິ ກິກຸຂເວ ກິກຸຂຸນໍ ວຈຈຸຣຸູວັຕຕິ ປພຸພາເປສຸສາມິ ຍຄາ
 ກິກຸຂູຫິ ວຈຈຸຣຸູຍາ ສມຸມາ ວັຕຕິຕພຸພໍ ។

๑. ຍ. ມ. ຈປຸຈປຸກກກາປີ ។

[๔๓๗] โย วจุจกฺขี คจฺฉติ เตน พหิจิเตน อุกกาธิตพฺพํ
 อนฺโต นิสินฺเนนํ อุกกาธิตพฺพํ จีวรํเส วา จีวรธชฺชยา วา
 จีวรํ นิกฺขิปิตฺวา ตาฐกํ อตฺรมาเนน วจุจกฺขี ปวิธิตพฺพา นาคิ-
 สหสฺสา ปวิธิตพฺพา น อุกฺกษิตฺวา ปวิธิตพฺพา วจุจปาทุกาย
 จิเตน อุกฺกษิตพฺพํ น นิตฺถนฺนเตน วจุโจ กาคพฺโพ น ทนฺด-
 กฏฺจํ ขาทนฺเตน วจุโจ กาคพฺโพ น พหิทฺธา วจุจโทณิกาย
 วจุโจ กาคพฺโพ น พหิทฺธา ปสฺสวโทณิกาย ปสฺสวาโว กาคพฺโพ
 น ปสฺสวโทณิกาย เขโฬ กาคพฺโพ น ผรุสฺเสน กฏฺเจน
 อวเลชิตพฺพํ น อวเลชนกฏฺจํ วจุจกฺขมฺหิ ปาเคตพฺพํ วจุจ-
 ปาทุกาย จิเตน ปฏฺิจฺฉนาเทตพฺพํ นาคิสรฺสสา นิกฺขมิตพฺพํ น
 อุกฺกษิตฺวา นิกฺขมิตพฺพํ อาจมนปาทุกาย จิเตน อุกฺกษิตพฺพํ น
 จปฺปการเกณฺ อาจเมตพฺพํ น อาจมนสรฺวเว อุกฺกํ เสเสตพฺพํ
 อาจมนปาทุกาย จิเตน ปฏฺิจฺฉนาเทตพฺพํ สเจ วจุจกฺขี อูหคา
 โหติ โชวิตพฺพา สเจ อวเลชนปฺปจโร ปุโร โหติ อวเลชน-
 กฏฺจํ นทฺเทตพฺพํ สเจ วจุจกฺขี อุกฺกตาปา โหติ วจุจกฺขี
 สมฺมุชฺชิตพฺพา สเจ ปรีกณฺฑํ อุกฺกตาปํ โหติ ปรีกณฺฑํ
 สมฺมุชฺชิตพฺพํ สเจ ปรีเวณฺ อุกฺกตาปํ โหติ ปรีเวณฺ สมฺมุชฺชิต-
 พฺพํ สเจ โกฏฺจโก อุกฺกตาปํ โหติ โกฏฺจโก สมฺมุชฺชิต-
 พฺโพ สเจ อาจมนกฺกมฺภิยา อุกฺกํ น โหติ อาจมนกฺกมฺภิยา

๑ ย. ม. จปฺปการกํ ฯ

ចូករំ ចាតិយុទិតពុវំ មិវំ នៃ ភិក្ខុខេ ភិក្ខុនំ វទុក្កុដ្ឋិតគំ
 បតា ភិក្ខុអិ វទុក្កុដ្ឋិយា សំបុរា វគុតិតពុវុតិ ។

[๔๓๘] เคน ไช ปน สัมเณ สัทธวิหริกา อุปชฌายะสุ น
 สัมมา วตฺตุนฺติ ฯ เย เต ภิกขุ อปฺปํจฺญา ฯ เป ฯ เค อุปชฌา-
 ยนฺติ ชยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม สัทธวิหริกา อุปชฌายะสุ
 น สัมมา วตฺติสฺสํ
 อาริเจสฺสุ ฯ เป ฯ สจฺจํ กิร ภิกขเว สัทธวิหริกา อุปชฌายะสุ
 น สัมมา วตฺตุนฺตํสํ
 กถํ หิ นาม ภิกขเว สัทธวิหริกา อุปชฌายะสุ น สัมมา
 วตฺติสฺสํ
 วิครหิตฺวา ชมฺมํ กถํ กถฺวา ภิกขุ ชามนฺเคสํ เคนหิ ภิกขเว
 สัทธวิหริกา น อุปชฌายะสุ วตฺตํ ปญฺญาเปสฺสํสํสํสํสํสํสํ
 วิหริเกหิ อุปชฌายะสุ สัมมา วตฺติตพฺพุ ฯ

[๔๓๘] สทฺธิวิหริเกณ ภิกฺขเว อุปฺปณฺณามุหิ สํมมา วคฺคิตัพฺปํ ๑
คตฺตารยํ สํมมาวคฺคณา กาสสฺสเสว อญฺจาย อุปาหนา โอมุญฺจิตฺวา
เอกํสํ อคฺคตฺตารสํกํ ภริตฺวา ทนฺตกญฺจํ ทาทพฺพํ มุโฆทกํ ทาทพฺพํ
อาสํญํ ปณฺณเปตพฺพํ สเจ ยาคุ โหติ ภาชนํ โรวิตฺวา ยาคุ
อุปฺนಾಮตพฺพา ยาคุ ปิตฺสสฺสํ อุกทํ ทตฺวา ภาชนํ ปฏิกฺกเหตุวา
นีจํ กตฺวา ตาฐกํ อปฺริขฺสณฺเณน โรวิตฺวา ปฏิสํเมตพฺพํ อุปฺป-
ณณามุหิ วุฏฺฐิตฺเต อาสํญํ อุกฺกธฺริตพฺพํ สเจ โส เตโส อุกฺกตาโป

โหติ โส เตโส สมนฺชิตฺตพฺโพ สเจ อฺปฺชฺชมาโย คามํ
 ปวิสฺสิตฺตกาโม โหติ นิวาสนํ ทาทพฺพิ ปฺปฺนิวาสนํ ปฺปฺนิคฺคเหตพฺพิ
 กายพฺพณฺนํ ทาทพฺพิ สคฺคณํ กตฺวา สํชฺชาวฺปิโย ทาทพฺพา โรวิตฺวา
 ปคฺคโต สอฺตโก ทาทพฺโพ สเจ อฺปฺชฺชมาโย ปจฺจนาสมณํ อากงฺขติ
 ทิมณฺฑลํ ปฺปฺนิจฺฉนาเทนฺเดน ปริมณฺฑลํ นิวาเสตฺวา กายพฺพณฺนํ
 พฺพณฺนิตฺวา สคฺคณํ กตฺวา สํชฺชาวฺปิโย ปารุเปตฺวา คณฺจิกํ ปฺปฺนิมฺลฺลจิตฺวา
 โรวิตฺวา ปคฺคตํ คเหตฺวา อฺปฺชฺชมายสฺส ปจฺจนาสมณฺเนน โหตพฺพิ
 นาคิตฺตฺวเร คณฺคพฺพิ นาคฺจฺจาตฺตฺวเนน คณฺคพฺพิ ปคฺคตปฺริยาปฺนํ
 ปฺปฺนิคฺคเหตพฺพิ น อฺปฺชฺชมายสฺส ภาณมานสฺส อนฺตรนฺตรรา กถา
 โอปาเตตพฺพา อฺปฺชฺชมาโย อปาปคฺคิตฺตํ นาคา ภาณมาโน นิวาเร-
 ตพฺโพ นีวคฺคตฺวเนน ปจฺจมคฺคํ อากคฺคตฺวา อาตํ ปญฺญาเปตพฺพิ
 ปาโททกํ ปาทปฺปํ ปาทกถิกํ อฺปฺนิภูมิตฺตพฺพิ ปจฺจกคฺคตฺวา
 ปคฺคตจฺจวํ ปฺปฺนิคฺคเหตพฺพิ ปฺปฺนิวาสนํ ทาทพฺพิ นิวาสนํ ปฺปฺนิคฺค-
 เหตพฺพิ สเจ จฺจวํ สีนฺนํ โหติ มุหฺคตํ อฺญฺเฬ โอตาเปตพฺพิ
 น จ อฺญฺเฬ จฺจวํ นิตฺทิตพฺพิ จฺจวํ สฺหริตพฺพิ^๑ จฺจวํ สฺหริตพฺพิ^๒
 จจฺจวํ กถณฺณํ กุสฺสสาเทตฺวา^๓ จฺจวํ สฺหริตพฺพิ มา มชฺเช
 กงฺโก อโหสฺสิตฺติ โอโกเก กายพฺพณฺนํ ทาทพฺพิ สเจ ปิณฺฑปาโต
 โหติ อฺปฺชฺชมาโย จ ภาณชฺชิตฺตกาโม โหติ อฺตฺถกํ ทตฺวา

๑ ม. รา. สจฺจวํ สฺหริตพฺพิ ๑ ๒ ม. รา. สจฺจวํ สฺหริตพฺพิ ๑ ๓ ย. ม.
 อุตฺตวคฺโค ๑

ปิณฺฑปาโต อุปฺปนาเมตฺตํ โฟ อุปฺปชฺฌาโย ปาณีนฺเณ ปุจฺฉิตฺตํ โฟ
 ภูตฺตาวิสฺสํ ภูทกํ ทคฺวา ปคฺคํ ปฏฺธิคฺคเหตฺวา นิจํ กคฺวา สํวฏฺกํ
 อปฺริขฺสํ เตนฺ วัชฺชิตฺวา วัชฺชกํ กคฺวา มุหุคฺคํ อญฺเฬ โอตาเปตฺตํ โฟ
 น จ อญฺเฬ ปคฺคโต นิทฺทิตฺตํ โฟ ปคฺคจิวฺรํ นิฏฺฐิตฺตํ ปคฺคํ
 นิฏฺฐิตฺตํ เณน ทคฺเณน ปคฺคํ คเหตฺวา เณน ทคฺเณน
 เหฏฺฐาณํ จ วา เหฏฺฐาณํ จ วา ปฺรามาณํ ปคฺคโต นิฏฺฐิตฺตํ โฟ
 น จ อนฺนคฺคํ ภูมฺมียา ปคฺคโต นิฏฺฐิตฺตํ โฟ จิวฺรํ นิฏฺฐิตฺตํ
 เณน ทคฺเณน จิวฺรํ คเหตฺวา เณน ทคฺเณน จิวฺรํ วา
 จิวฺรํ ภูมฺมียา ปมฺมชฺชิตฺวา ปมฺมโต อนฺตํ โอโรโต โภกํ กคฺวา
 จิวฺรํ นิฏฺฐิตฺตํ อุปฺปชฺฌายมฺหิ วุจฺฉิตฺตํ อาสํ ภูทกฺกํ
 ปาโททกํ ปาทํ ปาทกฺกํ ปาทกฺกํ ปฏฺฐิตฺตํ สจฺเจ สจฺเจ เทสํ
 ภูทกฺกํ โหติ สจฺเจ เทสํ สมฺมชฺชิตฺตํ สจฺเจ อุปฺปชฺฌาโย
 นหฺยคฺคาโม โหติ นหฺนํ ปฏฺฐิตฺตํ สจฺเจ สจฺเจ อคฺคโต
 โหติ สจฺเจ ปฏฺฐิตฺตํ สจฺเจ อญฺเฬน อคฺคโต โหติ อญฺเฬ
 ปฏฺฐิตฺตํ สจฺเจ อุปฺปชฺฌาโย ชนฺดาสมํ ปวฺสีตฺตํ โหติ
 จุณฺณํ สมนฺตํ มคฺคิกา เตเมตฺตํ ชนฺดาสมํ ปวฺสีตฺตํ อาทาย
 อุปฺปชฺฌายสฺส ปวฺสีตฺตํ ปวฺสีตฺตํ คคฺวา ชนฺดาสมํ ปวฺสีตฺตํ จิวฺรํ
 ปฏฺฐิตฺตํ เณน มคฺคิกา นิฏฺฐิตฺตํ จุณฺณํ ทคฺตํ มคฺคิกา
 ทคฺตํ สจฺเจ สจฺเจ สจฺเจ ชนฺดาสมํ ปวฺสีตฺตํ ชนฺดาสมํ
 ปวฺสีตฺตํ มคฺคิกาย มุชฺฉิ มคฺคิกา ปมฺมโต จ ปมฺมโต จ

ปฏิจนาเทควา ชนตาฆรํ ปวิสิตัพพํ น เถเว ภิกขุ ชนุปชช
 นิสํหิตัพพํ น นวา ภิกขุ อาสเนน ปฏิพาหิตัพพา ชนตาฆเร
 อุปชฌายสฺส ปริกมมํ กาศัพพํ ชนตาฆรา นิกฺขมนฺนเตน ชนตา
 ฆรํปํ อาทาย ปฺรโต จ ปจฺจโต จ ปฏิจนาเทควา ชนตาฆรา
 นิกฺขมิตัพพํ อุกกเป อูปชฌายสฺส ปริกมมํ กาศัพพํ นหาเตน
 ปจฺมตฺรํ อุตฺตริตฺวา อุตฺตโน คตฺตํ โวทกํ กตฺวา นินฺวาเสตฺวา
 อุปชฌายสฺส คตฺตโต อุกกํ ปมชฺชิตัพพํ นินฺวาสนํ ทาศัพพํ
 สงฺฆาฏิ ทาศัพพา ชนตาฆรํปํ อาทาย ปจฺมตฺรํ อากฺขนฺตฺวา
 อาสนํ ปณฺณาเปตัพพํ ปาโททกํ ปาทปํ ปาทกถลิกํ อูปนิกฺขิปี
 ตัพพํ อุปชฌาโย ปาณีนฺน ปุจฺฉิตฺพุโ สเจ อุกฺกิสํสาเปตฺกามา
 โหติ อุกฺกิสํสาเปตฺพุโ สเจ ปริปุจฺฉิตฺกามา โหติ ปริปุจฺฉิ
 ตฺพุโ ยสฺมึ วิหารเว อุปชฌาโย วิหริติ สเจ โส วิหารเว
 อุกฺกตาโป โหติ สเจ อุตฺตสฺสทฺติ โสเชตฺพุโ วิหารํ โสเชนฺเตน
 ปจฺมํ ปตฺตจฺจวํ นํหริตฺวา เอกมฺนตํ นิกฺขิปีตัพพํ นิสํหนปจฺจตุกรณํ
 นํหริตฺวา เอกมฺนตํ นิกฺขิปีตัพพํ ภิสํสิมฺโพหนํ นํหริตฺวา เอกมฺนตํ
 นิกฺขิปีตัพพํ มณฺโโจ นํจํ กตฺวา สํวากํ อปฺริฆสฺสเนน อสงฺฆญ
 ญนฺเตน กวาฏปฺปิฏฺจํ นํหริตฺวา เอกมฺนตํ นิกฺขิปีตฺพุโ ปํจํ นํจํ
 กตฺวา สํวากํ อปฺริฆสฺสเนน อสงฺฆญญนฺเตน กวาฏปฺปิฏฺจํ นํหริตฺวา
 เอกมฺนตํ นิกฺขิปีตัพพํ มณฺจปฺปิฏาทกา นํหริตฺวา เอกมฺนตํ
 นิกฺขิปีตัพพา เวพมถฺตโก นํหริตฺวา เอกมฺนตํ นิกฺขิปีตฺพุโ

อปฺสฺสเสณณตํ นีหริตฺวา เอกมฺหุตํ นิฏฺฐิเปตฺตํ ภูมฺมตฺตรณํ
 ยถาปณฺณตํ สตฺตถฺตฺตฺวา นีหริตฺวา เอกมฺหุตํ นิฏฺฐิเปตฺตํ สเจ
 วิหาเร สฺนฺตํทํ โหติ อุตฺตโลกา ปจฺมํ โอหาเรตฺตํ อโลก-
 สฺนฺชิกณฺณภาตา ปมฺชฺชิตฺตฺวา สเจ เกรกฺกปริกมฺมกตา ภิตฺติ
 กณฺณกิตา โหติ โจฬกํ เตเมตฺวา ปิเพตฺวา ปมฺชฺชิตฺตฺวา
 สเจ กาพวณฺณกตา ภูมि กณฺณกิตา โหติ โจฬกํ เตเมตฺวา
 ปิเพตฺวา ปมฺชฺชิตฺตฺวา สเจ อกตา โหติ ภูมि อุตฺตเกน
 ปริปฺปโสติตฺวา สมฺมชฺชิตฺตฺวา มา วิหาโร รเสน อฺหฺมณฺณิ
 สงฺการํ วิจินิตฺวา เอกมฺหุตํ ฉตฺตฺเตตฺตํ ภูมฺมตฺตรณํ โอตาเปตฺวา
 โสเรตฺวา ปฺปโปญฺเฒตฺวา อติหริตฺวา ยถาปณฺณตํ ปณฺณาเปตฺตํ
 มณฺจปฺปิปาทกา โอตาเปตฺวา ปมฺชฺชิตฺตฺวา อติหริตฺวา ยถาจาเน
 จเปตฺตํ มณฺจ โอตาเปตฺวา โสเรตฺวา ปฺปโปญฺเฒตฺวา นิจํ
 กตฺวา สํวฏฺฏํ อปฺริขฺสณฺเคน อสงฺฆฏฺฏนฺเคน กวาฏฺฏีจํ อติหริตฺวา
 ยถาปณฺณตํ ปณฺณาเปตฺตํ ปิเพตฺวา โอตาเปตฺวา โสเรตฺวา
 ปฺปโปญฺเฒตฺวา นิจํ กตฺวา สํวฏฺฏํ อปฺริขฺสณฺเคน อสงฺฆฏฺฏนฺเคน
 กวาฏฺฏีจํ อติหริตฺวา ยถาปณฺณตํ ปณฺณาเปตฺตํ ภิสฺสิมฺโพหนํ
 โอตาเปตฺวา โสเรตฺวา ปฺปโปญฺเฒตฺวา อติหริตฺวา ยถาปณฺณตํ
 ปณฺณาเปตฺตํ นิสฺสํทณฺณตฺตรณํ โอตาเปตฺวา โสเรตฺวา ปฺปโป-
 ญฺเฒตฺวา อติหริตฺวา ยถาปณฺณตํ ปณฺณาเปตฺตํ เจพมตฺตโก

๓ ย. ปริปฺปโสติตฺวา ฯ

โศคาเปตฺวา ปมชฺชิตฺวา อติหริตฺวา ยถาชาเน ชเปตพฺโพ อปสฺสเนน-
 ผลกํ โศคาเปตฺวา ปมชฺชิตฺวา อติหริตฺวา ยถาชาเน ชเปตพฺพํ
 ปตฺตจิวํ นิกฺขิปิตพฺพํ ปตฺตํ นิกฺขิปนฺเตน เอเกน หตฺถेเนน ปตฺตํ
 คเหตฺวา เอเกน หตฺถेเนน เญจฺสามณฺญํ วา เญจฺสามํปํ วา ปรามสฺสิตฺวา
 ปตฺโต นิกฺขิปิตพฺโพ น จ อนนฺตรหิตาย ภูมียา ปตฺโต นิกฺขิปิ-
 ตพฺโพ จิวํ นิกฺขิปนฺเตน เอเกน หตฺถेเนน จิวํ คเหตฺวา
 เอเกน หตฺถेเนน จิวํวสํ วา จิวรรชํ วา ปมชฺชิตฺวา ปารโต
 ธนํ โอโรโค โภคํ กตฺวา จิวํ นิกฺขิปิตพฺพํ สฺเส ปุรฺคฺติมา
 สฺรชา วาตา วายนฺติ ปุรฺคฺติมา วาตปานา ถเกตพฺพา สฺเส
 ปจฺจติมา สฺรชา วาตา วายนฺติ ปจฺจติมา วาตปานา ถเกตพฺพา
 สฺเส อุตฺตรา สฺรชา วาตา วายนฺติ อุตฺตรา วาตปานา ถเกตพฺพา
 สฺเส ทฺฆิณา สฺรชา วาตา วายนฺติ ทฺฆิณา วาตปานา ถเกตพฺพา
 สฺเส สํคทาโต โหติ ทิชา วาตปานา วิวริตพฺพา รตฺติ ถเกตพฺพา
 สฺเส อฺนุททาโต โหติ ทิชา วาตปานา ถเกตพฺพา รตฺติ
 วิวริตพฺพา สฺเส ปริเวณํ อุกฺกตาปํ โหติ ปริเวณํ สํมชฺชิตพฺพํ
 สฺเส โกฏฺฐโก อุกฺกตาโป โหติ โกฏฺฐโก สํมชฺชิตพฺโพ สฺเส
 อฺปฺปจฺจานสํสาตา อุกฺกตาปา โหติ อฺปฺปจฺจานสํสาตา สํมชฺชิตพฺพา
 สฺเส อคฺคิสาตา อุกฺกตาปา โหติ อคฺคิสาตา สํมชฺชิตพฺพา สฺเส
 วจฺจกฺกํ อุกฺกตาปา โหติ วจฺจกฺกํ สํมชฺชิตพฺพา สฺเส ปานํยํ
 น โหติ ปานํยํ อฺปฺปจฺจชเปตพฺพํ สฺเส ปริโกชนํ น โหติ

ปริโกชนีย์ อุปฐาเปตพัพ ๕๑ อาจมนกมุภิยา อุกกั น โหติ
 อาจมนกมุภิยา อุกกั อาสิณจิตพัพ ๕๑ อุปชฌายสัส อนภริติ
 อุปปนฺนา โหติ สัทธวิหริเกณ วูปกาเสตพัพ วูปกาสาเปตพัพ
 ฌมฺมกกา วาสัส กาคพัพ ๕๑ อุปชฌายสัส กุกกัจ อุปปนฺน
 โหติ สัทธวิหริเกณ วิโนเทตพัพ วิโนทาเปตพัพ ฌมฺมกกา
 วาสัส กาคพัพ ๕๑ อุปชฌายสัส ทิจฺจิกคัม อุปปนฺน โหติ
 สัทธวิหริเกณ วิเวเจตพัพ วิเวจาเปตพัพ ฌมฺมกกา วาสัส
 กาคพัพ ๕๑ อุปชฌาโย ครุฌมฺม อชฌาปนโน โหติ ปริ-
 วาสารโห สัทธวิหริเกณ อุตฺตํกํ กาคพัพ กิณฺติ นุ ๒ สงฺโฆ
 อุปชฌายสัส ปริวาสํ ทเทยฺยาติ ๕๑ อุปชฌาโย มุทาย ปฏิกส-
 ฌนารโห โหติ สัทธวิหริเกณ อุตฺตํกํ กาคพัพ กิณฺติ นุ ๒
 สงฺโฆ อุปชฌายํ มุทาย ปฏิกสเสยฺยาติ ๕๑ อุปชฌาโย มานค-
 ติวารโห โหติ สัทธวิหริเกณ อุตฺตํกํ กาคพัพ กิณฺติ นุ ๒ สงฺโฆ
 อุปชฌายสัส มานคํ ทเทยฺยาติ ๕๑ อุปชฌาโย อพฺภานารโห
 โหติ สัทธวิหริเกณ อุตฺตํกํ กาคพัพ กิณฺติ นุ ๒ สงฺโฆ อุปช-
 ฌายํ อพฺภายฺยาติ ๕๑ สงฺโฆ อุปชฌายสัส กมฺมํ กตฺตกาโม โหติ
 คชฺชนีย์ วา นียสฺส วา ปพฺพาชนีย์ วา ปฏิสาร์ณีย์ วา อุกฺกเขปนีย์
 วา สัทธวิหริเกณ อุตฺตํกํ กาคพัพ กิณฺติ นุ ๒ สงฺโฆ
 อุปชฌายสัส กมฺมํ น กเรยฺย ตหฺกาย วา ปริณามะยฺยาติ

๓ วา. วูปกาเสตพัพ วูปกาสาเปตพัพ ฯ

กคิ วา ปนัสส โหติ สงฺเขน กมฺมํ ตชฺชนียํ วา นียสฺส วา
 ปพฺพชณฺเญ วา ปฏิสารณฺเญ วา อุกฺกเขปณฺเญ วา สทฺธิวิหาริเกน
 อุตฺตสฺสูกํ กาคพฺพํ กิณฺติ นุ ไช อุปชฺฌมาโย สฺมา วคฺเตยฺย
 โถมํ ปาเตยฺย เนตฺถารํ วคฺเตยฺย สงฺโฆ คํ กมฺมํ ปฏิปสฺส-
 สฺมาเภยฺยาคิ สฺเจ อุปชฺฌมายสฺส จีวรํ โชวิตพฺพํ โหติ สทฺธิ-
 วิหาริเกน โชวิตพฺพํ อุตฺตสฺสูกํ วา กาคพฺพํ กิณฺติ นุ ไช
 อุปชฺฌมายสฺส จีวรํ โชวียเถาคิ สฺเจ อุปชฺฌมายสฺส จีวรํ กาคพฺพํ
 โหติ สทฺธิวิหาริเกน กาคพฺพํ อุตฺตสฺสูกํ วา กาคพฺพํ กิณฺติ นุ
 ไช อุปชฺฌมายสฺส จีวรํ กรียเถาคิ สฺเจ อุปชฺฌมายสฺส รชณํ
 ปจิตพฺพํ โหติ สทฺธิวิหาริเกน ปจิตพฺพํ อุตฺตสฺสูกํ วา กาคพฺพํ
 กิณฺติ นุ ไช อุปชฺฌมายสฺส รชณํ ปจียเถาคิ สฺเจ อุปชฺฌมายสฺส
 จีวรํ รชตพฺพํ โหติ สทฺธิวิหาริเกน รชตพฺพํ อุตฺตสฺสูกํ วา
 กาคพฺพํ กิณฺติ นุ ไช อุปชฺฌมายสฺส จีวรํ รชียเถาคิ จีวรํ
 รชนฺเตน^๒ สํวคฺคํ สฺมาปรีวคฺคํ สฺมาปรีวคฺคํ รชตพฺพํ น จ
 อจฺจุณฺเณ เถเว ปกฺกมิตพฺพํ น อุปชฺฌมายํ อนาปฺจุณา เอกจฺจุสฺส
 ปคฺโค ทาคพฺพโ ๓ เอกจฺจุสฺส ปคฺโค ปฏิกฺคเหตพฺพโ ๓
 เอกจฺจุสฺส จีวรํ ทาคพฺพํ ๓ เอกจฺจุสฺส จีวรํ ปฏิกฺคเหตพฺพํ
 ๓ เอกจฺจุสฺส ปรีกฺขาวโร ทาคพฺพโ ๓ เอกจฺจุสฺส ปรีกฺขาวโร
 ปฏิกฺคเหตพฺพโ ๓ เอกจฺจุสฺส เกธํ เนตฺเตตพฺพา ๓ เอกจฺเจน

เกสา เนทาเปตพฺพ น เอกจฺจุสฺส ปริกมฺม กาคพฺพ น
 เอกจฺเจน ปริกมฺม การาเปตพฺพ น เอกจฺจุสฺส เวยฺยาวจฺโจ
 กาคพฺพ น เอกจฺเจน เวยฺยาวจฺโจ การาเปตพฺพ น เอกจฺจุสฺส
 ปจฺจาสมฺเณน โหตพฺพ น เอกจฺโจ ปจฺจาสมฺเณน อาทาทพฺพ
 น เอกจฺจุสฺส ปิณฺฑปาโต นีหิตพฺพ น เอกจฺเจน ปิณฺฑปาโต
 นีหิตาเปตพฺพ น อุปชฺชฌายํ อนาปฺจฺจา คาโม ปวิสิตพฺพ
 น สฺสํ นํ คณฺดพฺพ น ทิสํ ปกฺกมิตพฺพา สฺเส อุปชฺชฌาย
 คิลาโน โหติ ยาวธวํ อุปฺปชฺชตพฺพ วุจฺจํ สฺส อากเมตพฺพ
 อิทํ โข ภิกฺขเว สํหฺมณิกวาทนํ อุปชฺชฌายสฺส วคฺคั ยถา
 สํหฺมณิกวาทเณน อุปชฺชฌายสฺส สํมา วคฺคิตพฺพนฺติ ฯ

[๔๔๐] เตน โข ปน สมนฺเณน อุปชฺชฌายา สํหฺมณิกวาทเณน
 สํมา วคฺคตฺถนฺติ ฯ เย เต ภิกฺขว อุปปจฺจา ฯ เป ฯ เต อุปชฺชฌายนฺติ
 ชยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม อุปชฺชฌายา สํหฺมณิกวาทเณน
 สํมา วคฺคิตสฺสํคตฺติ ฯ อถ โข เต ภิกฺขว ภคฺวโต เอตมคฺคํ
 อาริเจสฺส ฯ เป ฯ สจฺจํ กิร ภิกฺขเว อุปชฺชฌายา สํหฺมณิกวาทเณน
 สํมา วคฺคตฺถนฺตฺติ ฯ สจฺจํ ภคฺวาติ ฯ เป ฯ วิคฺรหิตฺวา ชมฺมํ
 กถํ กตฺวา ภิกฺขว อามนุสฺสํ เตนหิ ภิกฺขเว อุปชฺชฌายานํ
 สํหฺมณิกวาทเณน วคฺคั ปญฺญาเปสฺสํมํ ยถา อุปชฺชฌายเหิ สํหฺมณิก-
 วาทเณน สํมา วคฺคิตพฺพํ ฯ

[๔๔๑] อุปชฺชฌายเณน ภิกฺขเว สํหฺมณิกวาทนํ สํมา วคฺคิตพฺพํ ฯ

ตศรายัม สัมมาวคตนา อุปชฌายเณ ภิกขเว สัทธวิहारโก
 สงฺกเหตุพฺโพ อนุคฺคเหตุพฺโพ อุกฺกเตถนํ ปริปุจฺจาย โอวาทเณ
 อนุสาธนิยา สฺเจ อุปชฌายสฺส ปคฺโค โหติ สัทธวิहारิกสฺส
 ปคฺโค น โหติ อุปชฌายเณ สัทธวิहारิกสฺส ปคฺโค ทาทพฺโพ
 อุตฺตํ กว กาทพฺพํ กิณฺติ นุ ไช สัทธวิहारิกสฺส ปคฺโค
 อุปปชฺชียเถถาติ สฺเจ อุปชฌายสฺส จีวรํ โหติ สัทธวิहारิกสฺส
 จีวรํ น โหติ อุปชฌายเณ สัทธวิहारิกสฺส จีวรํ ทาทพฺพํ
 อุตฺตํ กว กาทพฺพํ กิณฺติ นุ ไช สัทธวิहारิกสฺส จีวรํ
 อุปปชฺชียเถถาติ สฺเจ อุปชฌายสฺส ปริกฺขารो โหติ สัทธ-
 วิहारิกสฺส ปริกฺขารो น โหติ อุปชฌายเณ สัทธวิहारิกสฺส
 ปริกฺขารो ทาทพฺโพ อุตฺตํ กว กาทพฺพํ กิณฺติ นุ ไช
 สัทธวิहारิกสฺส ปริกฺขารो อุปปชฺชียเถถาติ สฺเจ สัทธวิहारโก
 คิลาโม โหติ กาสฺสเสว อญฺจาย ทนฺตกญฺจํ ทาทพฺพํ มุโขทกํ
 ทาทพฺพํ อาสนํ ปณฺณเปตพฺพํ สฺเจ ยาคุ โหติ ภาชนํ
 โรวิตฺวา ยาคุ อุปนาเมตพฺพา ยาคุ ปิตฺตสฺส อุกกํ ทคฺวา ภาชนํ
 ปฏิคฺคเหตฺวา นิจํ กคฺวา สารุกํ อปริขณฺเณน โรวิตฺวา ปฏิ-
 ตาเมตพฺพํ สัทธวิहारิกมฺหิ วุฏฺฐิเต อาสนํ อุกฺกโรตพฺพํ สฺเจ โส
 เทโส อุกฺกาโป โหติ โส เทโส สัมมชฺชิตพฺโพ สฺเจ สัทธ-
 วิहारโก คามํ ปวิสิตฺกามาโม โหติ นิवासณํ ทาทพฺพํ ปญฺนิวาสนํ
 ปฏิคฺคเหตพฺพํ กายพฺพนํ ทาทพฺพํ สคฺคณํ กคฺวา สงฺฆาวิโย

ทาดพฺพา โหวิตฺวา ปคฺโคตฺถ สอฺทโก ทาดพฺโพ เอตฺตาวตฺตา นินฺตฺ-
 ติสฺสคฺคํ อาสํ ปณฺณเปตพฺพํ ปาโททกํ ปาทปฺปํ ปาทกถลิกํ
 กุปฺนิกฺขิปิตพฺพํ ปจฺจุคฺคณฺทฺวา ปคฺคจํวํ ปฏิกฺคเหตพฺพํ ปฏินิवासํ
 ทาดพฺพํ นิवासํ ปฏิกฺคเหตพฺพํ สเจ จํวํ สินฺนํ โหติ มฺหุคฺคํ
 อฺยุญฺเห อิตฺตาเปตพฺพํ น จ อฺยุญฺเห จํวํ นิตฺติคพฺพํ จํวํ สํหริตพฺพํ
 จํวํ สํหฺรณฺเตน จตฺตฺรํคฺคํ กณฺณํ อุตฺตํสาเทตฺวา จํวํ สํหริตพฺพํ
 มา มชฺเฌ ภงฺโก อโหสฺสํติ โอโภเค กายพฺพนฺนํ กาดพฺพํ
 สเจ ปิณฺณปาโต โหติ สทฺธิวิหริโก จ ญฺญชิตฺกามา โหติ
 อุกกํ ทคฺวา ปิณฺณปาโต อฺปนาเมตพฺโพ สทฺธิวิหริโก ปาณิเยน
 ปุจฺฉิตพฺโพ ญฺญตฺตาวิสฺสํ อุกกํ ทคฺวา ปคฺคํ ปฏิกฺคเหตฺวา นิจํ
 กคฺวา สํวํคฺคํ อปฺริฆสฺสํเตน โหวิตฺวา โวทกํ กคฺวา มฺหุคฺคํ อฺยุญฺเห
 อิตฺตาเปตพฺโพ น จ อฺยุญฺเห ปคฺโคตฺถ นิตฺติคพฺโพ ปคฺคจํวํ
 นิกฺขิปิตพฺพํ ปคฺคํ นิกฺขิปนฺเตน เอเกน หคฺเณน ปคฺคํ คเหตฺวา
 เอเกน หคฺเณน เหฏฺฐํมเบจํ วา เหฏฺฐํปฺปํ วา ปรามลิตฺวา
 ปคฺโคตฺถ นิกฺขิปิตพฺโพ น จ อนนฺตรหิตาย ญฺญิยา ปคฺโคตฺถ
 นิกฺขิปิตพฺโพ จํวํ นิกฺขิปนฺเตน เอเกน หคฺเณน จํวํ คเหตฺวา
 เอเกน หคฺเณน จํวํวสํ วา จํวํรชฺชํ วา ปมชฺชิตฺวา ปารโต
 อนฺคํ โอรโต โภคํ กคฺวา จํวํ นิกฺขิปิตพฺพํ สทฺธิวิหริกมฺหิ
 วุจฺฉิเต อาสํ อุกฺกฺขริตพฺพํ ปาโททกํ ปาทปฺปํ ปาทกถลิกํ
 ปฏิสํสาเมตพฺพํ สเจ สํ เทสํ อุกฺกฺตาโป โหติ สํ เทสํ

สมนุชฺชิตพฺพํ สเจ สทฺธิวิหาริกโก นหยาติคฺคาโม โหติ นหามํ
 ปฏฺยยาเทคพฺพํ สเจ สํเตน อคฺคโถ โหติ สํคํ ปฏฺยยาเทคพฺพํ
 สเจ อฺยุณฺหน อคฺคโถ โหติ อฺยุณํ ปฏฺยยาเทคพฺพํ สเจ
 สทฺธิวิหาริกโก ชนฺดาสมรํ ปวีสิตคฺคาโม โหติ จฺญณฺํ สมนฺเนคพฺพํ
 มคฺคติกา เตเมคพฺพา ชนฺดาสมรํปํจํ อาทาย คณฺหคฺวา ชนฺดาสมรํปํจํ
 ทคฺวา จีวรํ ปฏฺยคฺคเหคฺวา เอกมฺหคํ นิภฺชิตพฺพํ จฺญณฺํ ทาคพฺพํ
 มคฺคติกา ทาคพฺพา สเจ อุตฺตสฺสหติ ชนฺดาสมรํ ปวีสิตพฺพํ ชนฺดาสมรํ
 ปวีสิตฺเตน มคฺคติกาย มุขํ มกฺขเหคฺวา ปุรโต จ ปจฺฉโต จ
 ปฏฺยจฺญาเทคฺวา ชนฺดาสมรํ ปวีสิตพฺพํ น เถเร ภิกฺขุ อนุปชฺช
 นิสฺสํทิตพฺพํ น นวา ภิกฺขุ อาสํเนน ปฏฺยพาหิตพฺพา ชนฺดาสมเร
 สทฺธิวิหาริกสฺส ปริกมฺมํ ทาคพฺพํ ชนฺดาสมรํ นิภฺชมฺหเตน ชนฺดา-
 สมรํปํจํ อาทาย ปุรโต จ ปจฺฉโต จ ปฏฺยจฺญาเทคฺวา ชนฺดาสมรา
 นิภฺชมิตพฺพํ อุกฺกเถปี สทฺธิวิหาริกสฺส ปริกมฺมํ ทาคพฺพํ นหาเตน
 ปจฺมตฺรํ อคฺคตฺริคฺวา อคฺคตฺโน คคฺคํ โวทกํ กคฺวา นิวาเสคฺวา
 สทฺธิวิหาริกสฺส คคฺคโต อุกฺกํ ปมชฺชิตพฺพํ นิวาสนํ ทาคพฺพํ
 สจฺจมาภี ทาคพฺพา ชนฺดาสมรํปํจํ อาทาย ปจฺมตฺรํ อากณฺหคฺวา
 อาสนํ ปณฺณาเปคพฺพํ ปาโททกํ ปาทปํจํ ปาทกถลิกํ อฺปนฺนิภฺชิต-
 พฺพํ สทฺธิวิหาริกโก ปาณียेณ ปุจฺฉิตพฺพํ ยสฺสํ วิหารเ
 สทฺธิวิหาริกโก วิหริติ สเจ สํ วิหารโร อุกฺกตาโป โหติ สเจ
 อุตฺตสฺสหติ สํเชตพฺพํ วิหารํ สํเชนฺเตน ปจฺมํ ปคฺคตจิวรํ

นํหริตฺวา เอกมฺนํ นิกฺขิเปตฺพํ ๑ เป ๑ สเจ อาจมนกฺมฺภิยา
 อุกกํ น โหติ อาจมนกฺมฺภิยา อุกกํ อาสิณฺจิตฺพํ สเจ
 สํทฺธิวิหริกสฺส อนภิรติ อูปฺปนฺนา โหติ อูปฺปชฺฌาเยน วูปกาเส-
 ตฺพโพ วูปกาสาเปตฺพโพ ชฺฌมกฺกา วาสสํ กาคพฺพา สเจ
 สํทฺธิวิหริกสฺส กุกฺกุกฺจํ อูปฺปนฺนํ โหติ อูปฺปชฺฌาเยน วิโนเทตฺพํ
 วิโนทาเปตฺพํ ชฺฌมกฺกา วาสสํ กาคพฺพา สเจ สํทฺธิวิหริกสฺส
 ทิฏฺฐิคมํ อูปฺปนฺนํ โหติ อูปฺปชฺฌาเยน วิเวเจตฺพํ วิเวจาเปตฺพํ
 ชฺฌมกฺกา วาสสํ กาคพฺพา สเจ สํทฺธิวิหริโก ครุชฺฌมํ อชฺฌา-
 ปนฺโน โหติ ปรีวาสารโห อูปฺปชฺฌาเยน อุตฺตสฺสํ กาคพฺพํ
 กิณฺติ นุ ๒ สงฺโฆ สํทฺธิวิหริกสฺส ปรีวาสํ ททฺธยฺยาติ สเจ
 สํทฺธิวิหริโก มุตา ย ปฏิกสฺสํนารโห โหติ อูปฺปชฺฌาเยน อุตฺตสฺสํ
 กาคพฺพํ กิณฺติ นุ ๒ สงฺโฆ สํทฺธิวิหริกํ มุตา ย ปฏิกสฺสํยฺยาติ
 สเจ สํทฺธิวิหริโก มานคฺตารโห โหติ อูปฺปชฺฌาเยน อุตฺตสฺสํ
 กาคพฺพํ กิณฺติ นุ ๒ สงฺโฆ สํทฺธิวิหริกสฺส มานคฺตํ ททฺธยฺยาติ
 สเจ สํทฺธิวิหริโก อพฺภานารโห โหติ อูปฺปชฺฌาเยน อุตฺตสฺสํ
 กาคพฺพํ กิณฺติ นุ ๒ สงฺโฆ สํทฺธิวิหริกํ อพฺภยฺยาติ สเจ
 สงฺโฆ สํทฺธิวิหริกสฺส กมฺมํ กคฺคกฺกาโม โหติ คชฺชนํ ๑
 นิยสฺส ๑ ๑ พฺพชฺชนํ ๑ ๑ ปฏิสารณํ ๑ ๑ อุกฺเขปณํ ๑ ๑
 อูปฺปชฺฌาเยน อุตฺตสฺสํ กาคพฺพํ กิณฺติ นุ ๒ สงฺโฆ สํทฺธิวิหริกสฺส
 กมฺมํ น กรียฺย ตฺถกฺยา ๑ ๑ ปรีณาเมยฺยาติ กคฺ ๑ ๑

ปนัสส โหติ สงฺฆเณ กมฺมํ ตชฺชนํ ภา นียสฺส ภา ปพฺพชณฺเณ
 ภา ปฏิสารณํ ภา อุกฺกเขปนํ ภา อฺปชฺฌาเยน อุตฺตํ กาคพฺพ
 กิณฺติ นุ โห สทฺธิวิหริโก สมฺมา วคฺเตยฺย โฉมํ ปาเตยฺย
 เนตฺถารํ วคฺเตยฺย สงฺโฆ คํ กมฺมํ ปฏิปฺปสฺสสมฺภะยยาติ สเจ
 สทฺธิวิหริกสฺส จีวรํ โหติคพฺพ โหติ อฺปชฺฌาเยน อัจฺฉิตพฺพ
 เขวํ โหเวยฺยาสีติ อุตฺตํ กาคพฺพ กิณฺติ นุ โห
 สทฺธิวิหริกสฺส จีวรํ โหติคพฺพ สเจ สทฺธิวิหริกสฺส จีวรํ
 กาคพฺพ โหติ อฺปชฺฌาเยน อัจฺฉิตพฺพ เขวํ กเรยฺยาสีติ
 อุตฺตํ กาคพฺพ กิณฺติ นุ โห สทฺธิวิหริกสฺส จีวรํ
 กเรยฺยาสีติ สเจ สทฺธิวิหริกสฺส รชนํ ปจิตพฺพ โหติ อฺปชฺฌาเยน
 อัจฺฉิตพฺพ เขวํ ปเจยฺยาสีติ อุตฺตํ กาคพฺพ กิณฺติ
 นุ โห สทฺธิวิหริกสฺส รชนํ ปจิตพฺพ สเจ สทฺธิวิหริกสฺส
 จีวรํ รชตพฺพ โหติ อฺปชฺฌาเยน อัจฺฉิตพฺพ เขวํ รเจยฺยาสีติ
 อุตฺตํ กาคพฺพ กิณฺติ นุ โห สทฺธิวิหริกสฺส จีวรํ
 รชตพฺพ จีวรํ รชเนเคน ธารุํ สมฺปวิวคฺคํ สมฺปวิวคฺคํ
 รชตพฺพ น จ อจฺฉินฺเน เถเว ปกฺกมิตพฺพ สเจ สทฺธิวิหริโก
 ทิถาโน โหติ ยาวจํ อฺปชฺฌาเยน วุจฺจํ สทฺธิ อคฺคเมตพฺพ
 อิทํ โห ภิกฺขเว อฺปชฺฌาเยน สทฺธิวิหริเกสุ วคฺคํ ยถา
 อฺปชฺฌาเยหิ สทฺธิวิหริเกสุ สมฺมา วคฺคิตพฺพนฺติ ฯ

๑ ม. รา. อฺปชฺฌาเยนพฺพ โห ฯ

ทุคฺยภาณวารี นิฏฺฐิตั ๑

[๔๔๒] เตน โข ปน สมนฺเณ อนฺเตวาสิกา อารฺยเยสุ
 น สมนฺมา วคฺคณฺติ ๑ เป เต ภิกฺขุ อปฺปิจฺฉา ๑เป ๑-เต
 อชฺชฌายนฺติ ชฺชยนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม อนฺเตวาสิกา
 อารฺยเยสุ น สมนฺมา วคฺคิสฺสัณฺฑิตี ๑ อถ โข เต ภิกฺขุ ภควโต
 เอตมคฺคั อารโจะสุ ๑เป ๑ สจฺจํ กิร ภิกฺขเว อนฺเตวาสิกา
 อารฺยเยสุ น สมนฺมา วคฺคณฺตีติ ๑ สจฺจํ ภควาติ ๑เป ๑ วิครหิตฺวา
 ธมฺมํ กถํ กถฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสึ เตนหิ ภิกฺขเว อนฺเตวาสิกานํ
 ภิกฺขุณํ อารฺยเยสุ วคฺคั ปณฺณเปสฺสํมึ ยถา อนฺเตวาสิเกหิ
 ภิกฺขุหิ อารฺยเยสุ สมนฺมา วคฺคิตฺตพฺพํ ๑

[๔๔๓] อนฺเตวาสิเกน ภิกฺขเว อารฺยธฺมฺหิ สมนฺมา วคฺคิตฺตพฺพํ ๑
 คตฺตรายํ สมนฺมาวคฺคณา กาลสฺสเสว อชฺชชฺาย อปฺปาหนา โอมุญฺจิตฺวา
 เอกัง อชฺชตฺราสํกํ กวิตฺวา ทนฺตกฏฺฐํ ทาทพฺพํ มุโขทกํ ทาทพฺพํ
 อาสนํ ปณฺณเปตพฺพํ สเจ ยากุ โหติ ภาชนํ ไซฺวิตฺวา ยากุ
 อปฺปนาเมตพฺพา ยากุ ปิตฺตสฺส อทกํ ทตฺวา ภาชนํ ปฏฺธิกฺกเหตุวา
 นีจํ กตฺวา สํารุทํ อปฺริขฺสัณฺเณน ไซฺวิตฺวา ปฏฺธิสํเมตพฺพํ อารฺยธฺมฺหิ
 วุฏฺฐิตฺเต อาสนํ อชฺชชฺริตพฺพํ สเจ สโส เทโส อชฺชชฺาไป โหติ
 สโส เทโส สมนฺมชฺฐิตพฺโพ สเจ อารฺยโย ความํ ปวิสฺสึคฺคาโม
 โหติ นิवासํ ทาทพฺพํ ปฏฺธินิवासํ ปฏฺธิกฺกเหตุพฺพํ ภายพฺพณํ
 ทาทพฺพํ สคฺคณํ กตฺวา สจฺจฌาโย ทาทพฺพา ไซฺวิตฺวา

ปคโค สอฺกโก ทาทพฺโพ สเจ อจฺริโย ปจฺจาสมณํ อากงฺขติ
 คิมณฺฑลํ ปฏิจฺจนาทนฺเตน ปริมณฺฑลํ นิวาเสตฺวา กายพนฺธนํ
 พฺนุชิตฺวา สคฺคณํ กตฺวา สงฺฆาฏีโย ปารุบีตฺวา คณจิกํ ปฏิมุณฺจิตฺวา
 ไรฺวิตฺวา ปคฺคํ คเหตฺวา อจฺริยสฺส ปจฺจาสมณฺเณ โหตพฺพํ
 นาคิพุเร คณฺดพฺพํ นาจฺจาณฺเณ คณฺดพฺพํ ปคฺคตปริยาปนฺนํ
 ปฏิกุคฺคเหตพฺพํ น อจฺริยสฺส ภณฺมานสฺส อนฺตรนฺตรวรา กถา
 โอปาเตตพฺพา อจฺริโย อาปคฺคิตสํมฺมตา ภณฺมาโน นิวาเรตพฺโพ
 นีวตฺตคฺคเตน ปจฺจมคฺคํ ถาคณฺดฺวา อาสณํ ปณฺณวาเปตพฺพํ ปาโททกํ
 ปาท^๕ปฺปํ ปาทถณฺติกํ อุปนิทฺธิเปตพฺพํ ปจฺจุคฺคณฺดฺวา ปคฺคตจิวฺร
 ปฏิกุคฺคเหตพฺพํ ปฏินิવાสณํ ทาทพฺพํ นิवासณํ ปฏิกุคฺคเหตพฺพํ
 สเจ จิวฺร สีหณํ โหติ มุหฺหคฺคํ อุณฺเฬ โอตาเปตพฺพํ น จ
 อุณฺเฬ จิวฺร นิทฺทิตพฺพํ จิวฺร สฺหริตพฺพํ จิวฺร สฺหฺรณฺเตน
 จตฺตงฺคฺคํ กณฺณํ กุสฺสธาทฺตฺวา จิวฺร สฺหริตพฺพํ มา มชฺเช
 ภงฺโก อโหสฺสิติ โอโภเค กายพนฺธนํ ทาทพฺพํ สเจ ปิณฺฑปาโค
 โหติ อจฺริโย จ ภุณฺชิตฺกามา โหติ อุกกํ ทตฺวา ปิณฺฑปาโค
 อุปฺปนาเมตพฺโพ อจฺริโย ปานีเยน ปุจฺฉิตพฺโพ ภุคฺคาวิสฺส
 อุกกํ ทตฺวา ปคฺคํ ปฏิกุคฺคเหตฺวา นีจํ กตฺวา สํวํ อปฺริขณฺเตน
 ไรฺวิตฺวา โวทกํ กตฺวา มุหฺหคฺคํ อุณฺเฬ โอตาเปตพฺโพ น
 จ อุณฺเฬ ปคฺโค นิทฺทิตพฺโพ ปคฺคตจิวฺร นิทฺธิเปตพฺพํ ปคฺคํ
 นิทฺธิปนฺเตน เอเกน หตฺตฺเถน ปคฺคํ คเหตฺวา เอเกน หตฺตฺเถน

เหฏฺฐามณฺจํ วา เหฏฺฐาปฺปํ วา ปรมลลิตฺวา ปคฺโค นิฏฺฐิตฺพฺโพ
 น จ อนนฺตรหิตาย ภูมียา ปคฺโค นิฏฺฐิตฺพฺโพ จีวรํ นิฏฺฐิตฺพฺเพ
 เขณฺณ หคฺคเณน จีวรํ คเหตฺวา เขณฺณ หคฺคเณน จีวรํ วสํ วา
 จีวรํ ชฺชํ วา ปมชฺชิตฺวา ปารโค อนคํ โอรโค โภคํ กคฺวา
 จีวรํ นิฏฺฐิตฺพฺพํ อารยมฺหิ วุฏฺฐิเต อาสํ อุกฺกมิตฺพฺพํ
 ปาโททกํ ปาทปฺปํ ปาทกถิกํ ปฏฺฐิตฺวาเมตฺพฺพํ สเจ โส เตโส
 อุกฺกตาโป โหติ โส เตโส สมนฺมชฺชิตฺพฺโพ สเจ อารโย
 นหยาปคฺคาโม โหติ นหํ ปฏฺฐิตฺวาเมตฺพฺพํ สเจ สฺสเณน อคฺโค
 โหติ สฺสํ ปฏฺฐิตฺวาเมตฺพฺพํ สเจ อคฺคเณน อคฺโค โหติ อคฺคํ
 ปฏฺฐิตฺวาเมตฺพฺพํ สเจ อารโย ชนฺดาขรํ ปวิสิตฺวาโม โหติ
 จุณฺณํ สมนฺเนตฺพฺพํ มคฺคิกายา เตเมตฺพฺพา ชนฺดาขรํ ปิฏฺฐิตฺวา
 อารยสฺส ปิฏฺฐิตฺวา ปิฏฺฐิตฺวา คณฺหา ชนฺดาขรํ ปิฏฺฐิตฺวา จีวรํ
 ปฏฺฐิตฺวาเหตฺวา เขมณฺคํ นิฏฺฐิตฺพฺพํ จุณฺณํ ทาตฺพฺพํ มคฺคิกายา
 ทาตฺพฺพา สเจ อคฺคเณน ชนฺดาขรํ ปวิสิตฺพฺพํ ชนฺดาขรํ
 ปวิสิตฺพฺเพน มคฺคิกายา มุขํ มคฺคเณน ปุโรโค จ ปจฺจโค จ
 ปฏฺฐิตฺวาเหตฺวา ชนฺดาขรํ ปวิสิตฺพฺพํ น เถเว ภิภฺช อคฺคเณน
 นิฏฺฐิตฺพฺพํ น นว ภิภฺช อาสํเนน ปฏฺฐิตฺวาเหตฺวา ชนฺดาขรํ
 อารยสฺส ปริกมฺมํ ทาตฺพฺพํ ชนฺดาขรํ นิฏฺฐิตฺพฺเพน ชนฺดาขรํ
 อาทาย ปุโรโค จ ปจฺจโค จ ปฏฺฐิตฺวาเหตฺวา ชนฺดาขรํ นิฏฺฐิตฺพฺพํ
 อคฺคเณน อารยสฺส ปริกมฺมํ ทาตฺพฺพํ นหเตน ปจฺจมคฺคํ อคฺคเณน

อตุตโน คตุคํ โวทกํ กตุวา นิวาเสตุวา อาจวียสฺส คตุคโค
 อุกกํ ปมชฺชิตพฺพํ นิวาสนํ ทาคพฺพํ สงฺฆาญฺหิ ทาคพฺพา
 ธนฺตาธรมฺปิ อาทาย ปจฺมครํ อาคนฺตุวา อาสนํ ปณฺณาเปตพฺพํ
 ปาโททกํ ปาทปฺปิ ปาทกถลิกํ อุนฺนิกฺขิเปตพฺพํ อาจวีย ปานีเยน
 ปุจฺจติคฺคพฺโ พฺ สเจ อุกฺกิสํสาเปตฺกามาโม โหติ อุกฺกิสํสาเปตพฺโ
 สเจ ปริปุจฺจติคฺคามาโม โหติ ปริปุจฺจติคฺคพฺโ ยสฺมिํ วิหารเว อาจวีย
 วิหริติ สเจ โส วิหารเว อุกฺกตาโป โหติ สเจ ชุสฺสํหิต
 โสเชตพฺโ วิหารํ โสเชนฺเตน ปจฺมํ ปคฺคตจฺจวํ นีหริตุวา
 เอกมฺนุคํ นิกฺขิเปตพฺพํ นิสฺสํทนฺตปฺจจตุถรณํ นีหริตุวา เอกมฺนุคํ
 นิกฺขิเปตพฺพํ ภิสฺสํพิมฺโพนํ นีหริตุวา เอกมฺนุคํ นิกฺขิเปตพฺพํ มณฺโ
 นีจํ กตุวา สํรุกํ อปวิฆฺสํนฺเตน อสงฺฆมฺมฺญฺญนฺเตน กวาญฺปิฏฺจํ
 นีหริตุวา เอกมฺนุคํ นิกฺขิเปตพฺโ ปิํ นีจํ กตุวา สํรุกํ
 อปวิฆฺสํนฺเตน อสงฺฆมฺมฺญฺญนฺเตน กวาญฺปิฏฺจํ นีหริตุวา เอกมฺนุคํ นิกฺขิ-
 เปตพฺพํ มณฺจปฏฺธิปาทกา นีหริตุวา เอกมฺนุคํ นิกฺขิเปตพฺพา
 เขพมถฺตโก นีหริตุวา เอกมฺนุคํ นิกฺขิเปตพฺโ อปสฺสํเสนผลกํ
 นีหริตุวา เอกมฺนุคํ นิกฺขิเปตพฺพํ ญฺมมฺมฺคฺคถรณํ ยถาปณฺณตฺคํ
 สํถตฺตฺกเขตุวา นีหริตุวา เอกมฺนุคํ นิกฺขิเปตพฺพํ สเจ วิหารเว
 สํนฺตานกํ โหติ อุกฺกโถกา ปจฺมํ โอหาเรตพฺพํ อาโถกสํนฺธิ-
 กณฺณภาคา ปมชฺชิตพฺพา สเจ เกรกฺกปริกมฺมกตา ภิคฺคิ กณฺณภิกตา
 โหติ โจพกํ เตเมตุวา ปิเพตฺวา ปมชฺชิตพฺพา สเจ กภาพ-

วรรณกตา ภูมิ กณณกิตา โหติ โจพกํ เตเมตฺวา ปิเพตฺวา
 ปมชฺชิตฺตพฺพา สเจ อกตา โหติ ภูมิ อุตฺเทน ปริปิโผตฺวา
 สมฺมชฺชิตฺตพฺพา มา วิหาโร รเสน อฺหณณฺตีติ สงฺการํ วิจิณฺตีวา
 เอกมฺหํ ฌตฺตพฺพํ ภูมิํมคฺคตฺตริ โธตาเปตฺวา โสเชตฺวา
 ปปฺโปญฺเฑตฺวา อติหริตฺวา ยถาปณฺณคฺตํ ปณฺณาเปตฺพํ มณฺจปฏฺธิ-
 ปาทกา โธตาเปตฺวา ปมชฺชิตฺวา อติหริตฺวา ยถาจาเน ชเปตฺพพฺพา
 มณฺโจ โธตาเปตฺวา โสเชตฺวา ปปฺโปญฺเฑตฺวา นิจํ กตฺวา สารุํ
 อปฺริขฺสํเตน อสงฺฆญฺเฑน กวาญฺปิฏฺฐํ อติหริตฺวา ยถาปณฺณคฺตํ
 ปณฺณาเปตฺพุโป ปิจํ โธตาเปตฺวา โสเชตฺวา ปปฺโปญฺเฑตฺวา นิจํ
 กตฺวา สารุํ อปฺริขฺสํเตน อสงฺฆญฺเฑน กวาญฺปิฏฺฐํ อติหริตฺวา
 ยถาปณฺณคฺตํ ปณฺณาเปตฺพํ ภิสฺสิมฺโพหนํ โธตาเปตฺวา โสเชตฺวา
 ปปฺโปญฺเฑตฺวา อติหริตฺวา ยถาปณฺณคฺตํ ปณฺณาเปตฺพํ นิสฺสํ-
 ปจฺจคฺคตฺตริ โธตาเปตฺวา โสเชตฺวา ปปฺโปญฺเฑตฺวา อติหริตฺวา
 ยถาปณฺณคฺตํ ปณฺณาเปตฺพํ เขมมตฺตโก โธตาเปตฺวา ปมชฺชิตฺวา
 อติหริตฺวา ยถาจาเน ชเปตฺพุโป อปฺสฺสํเตนผลํ โธตาเปตฺวา
 ปมชฺชิตฺวา อติหริตฺวา ยถาจาเน ชเปตฺพํ ปคฺคํจิวํ นิกฺขิเปตฺพํ
 ปคฺคํ นิกฺขิปนฺเตน เอเกน หคฺคเณ ปคฺคํ คเหตฺวา เอเกน หคฺคเณ
 เหฏฺฐจามณฺจํ วา เหฏฺฐาปิจํ วา ปรามลิตฺวา ปคฺโคติ นิกฺขิเปตฺพุโป
 น จ อนฺนคฺคหิตาย ภูมิยา ปคฺโคติ นิกฺขิเปตฺพุโป จิวํ นิกฺขิปนฺเตน
 เอเกน หคฺคเณ จิวํ คเหตฺวา เอเกน หคฺคเณ จิวํจลํ วา

จัวรรชชํ วา ปมชชิตฺวา ปารโค ธนํ โอโรโต โภกํ กตฺวา
 จัวรํ นิกฺขมิตฺพํ สเจ ปฺรตฺติมา สฺรชา วาตา วายนฺติ ปฺรตฺติมา
 วาตปานา ถกตฺพพา สเจ ปจฺฉิมา สฺรชา วาตา วายนฺติ
 ปจฺฉิมา วาตปานา ถกตฺพพา สเจ อุตฺตรา สฺรชา วาตา
 วายนฺติ อุตฺตรา วาตปานา ถกตฺพพา สเจ ทกฺขิณา สฺรชา
 วาตา วายนฺติ ทกฺขิณา วาตปานา ถกตฺพพา สเจ สํคคาโต
 โหติ ทิวา วาตปานา วิวริตฺพพา รตฺติ ถกตฺพพา สเจ
 อฺนฺนกาโต โหติ ทิวา วาตปานา ถกตฺพพา รตฺติ วิวริตฺพพา
 สเจ ปริเวณํ อุกฺกตํ โหติ ปริเวณํ สํมชชิตฺพํ สเจ
 โกฏฺสโก อุกฺกตาโป โหติ โกฏฺสโก สํมชชิตฺพโ ฬ สเจ
 อฺปฺปจฺฉานสํสาตา อุกฺกตาปา โหติ อฺปฺปจฺฉานสํสาตา สํมชชิตฺพพา
 สเจ อคฺคิสาตา อุกฺกตาปา โหติ อคฺคิสาตา สํมชชิตฺพพา
 สเจ วจฺจกฺกํ อุกฺกตาปา โหติ วจฺจกฺกํ สํมชชิตฺพพา สเจ
 ปานํยํ น โหติ ปานํยํ อฺปฺปจฺฉาเปตฺพํ สเจ ปริโกชนํยํ น
 โหติ ปริโกชนํยํ อฺปฺปจฺฉาเปตฺพํ สเจ อจฺจนนํกฺมภิยา อุกฺกํ
 น โหติ อจฺจนนํกฺมภิยา อุกฺกํ อาสิณฺณจิตฺพํ สเจ อาจฺริยสฺส
 ธนภริตฺติ อฺปฺปนฺนา โหติ ธนฺเตวาสิเกน วุฏฺกาสํคทฺพโ ฬ วุฏฺกา-
 สํสาเปตฺพโ ฬ ชมฺมกถา วาสฺส กาทฺพพา สเจ อาจฺริยสฺส อุกฺกจฺจํ
 อฺปฺปนฺนํ โหติ ธนฺเตวาสิเกน วิโนทตฺพํ วิโนทาเปตฺพํ ชมฺม-
 กถา วาสฺส กาทฺพพา สเจ อาจฺริยสฺส ทิฏฺฐิจิคมํ อฺปฺปนฺนํ โหติ

อนุเตวาสีเถน วิเวเจตพฺพํ วิเวจาเปตพฺพํ ชมฺมกถา วาสฺส
 กาคพฺพา สฺเส อารยโย ครุชฺฌมํ อชฺฌมาปฺนโน โหติ ปรีวาธารโห
 อนุเตวาสีเถน อุตฺตํกํ กาคพฺพํ กิณฺติ นุ โห สงฺโฆ อารยิสฺส
 ปรีวาธํ ททฺธยาติ สฺเส อารยโย มฺมถาย ปฏิกุสฺสณารโห โหติ
 อนุเตวาสีเถน อุตฺตํกํ กาคพฺพํ กิณฺติ นุ โห สงฺโฆ อารยิ
 มฺมถาย ปฏิกุสฺสณียาติ สฺเส อารยโย มานคฺคตารโห โหติ
 อนุเตวาสีเถน อุตฺตํกํ กาคพฺพํ กิณฺติ นุ โห สงฺโฆ อารยิสฺส
 มานคฺคํ ททฺธยาติ สฺเส อารยโย อพฺภานารโห โหติ อนุเตวาสี-
 เถน อุตฺตํกํ กาคพฺพํ กิณฺติ นุ โห สงฺโฆ อารยิ อพฺภณียาติ
 สฺเส สงฺโฆ อารยิสฺส กมฺมํ กตฺตกาโม โหติ คชฺชนียํ वा
 นียิสฺส वा ปพฺพาชนียํ वा ปฏิสารณียํ वा อุกฺกเขปณียํ वा
 อนุเตวาสีเถน อุตฺตํกํ กาคพฺพํ กิณฺติ นุ โห สงฺโฆ อารยิสฺส
 กมฺมํ น กรียฺย สหุกายา वा ปริณามณียาติ กตํ वा
 ปนฺตํ โหติ สงฺเขม กมฺมํ คชฺชนียํ वा นียิสฺส वा ปพฺพาชนียํ
 वा ปฏิสารณียํ वा อุกฺกเขปณียํ वा อนุเตวาสีเถน อุตฺตํกํ
 กาคพฺพํ กิณฺติ นุ โห อารยโย สมฺมา วคฺคเตยฺย โถมํ ปาเตยฺย
 เนคตารํ วคฺคเตยฺย สงฺโฆ คํ กมฺมํ ปฏิปฺปสฺสสมฺภณียาติ สฺเส
 อารยิสฺส จีวรํ โรจิตพฺพํ โหติ อนุเตวาสีเถน โรจิตพฺพํ
 อุตฺตํกํ वा กาคพฺพํ กิณฺติ นุ โห อารยิสฺส จีวรํ โรจิตภาติ
 สฺเส อารยิสฺส จีวรํ กาคพฺพํ โหติ อนุเตวาสีเถน กาคพฺพํ

ชุตฺตํ กว กาคพฺพํ กิณฺติ นฺ ไซ อจฺริยสฺส จีวรํ กริเยถาคิ
 สเจ อจฺริยสฺส รชนํ ปจิตพฺพํ โหติ อนฺเดวาลิเกน ปจิตพฺพํ
 ชุตฺตํ กว กาคพฺพํ กิณฺติ นฺ ไซ อจฺริยสฺส รชนํ ปจฺเยถาคิ
 สเจ อจฺริยสฺส จีวรํ รเชตพฺพํ โหติ อนฺเดวาลิเกน รเชตพฺพํ
 ชุตฺตํ กว กาคพฺพํ กิณฺติ นฺ ไซ อจฺริยสฺส จีวรํ รชเยถาคิ
 จีวรํ รเชนฺเตน สํวฏฺฏํ สมนฺวริวตฺตํ สมนฺวริวตฺตํ รเชตพฺพํ น
 จ อจฺนิมุเน เถเว ปกฺกมิตพฺพํ น อจฺริยํ อนาปฺจุณา เอกจฺจสฺส
 ปคฺโคท ทาคพฺพํ น เอกจฺจสฺส ปคฺโคท ปฏฺฐิคุคฺคเหตุพฺพํ น
 เอกจฺจสฺส จีวรํ ทาคพฺพํ น เอกจฺจสฺส จีวรํ ปฏฺฐิคุคฺคเหตุพฺพํ
 น เอกจฺจสฺส ปริกฺขารํ ทาคพฺพํ น เอกจฺจสฺส ปริกฺขารํ
 ปฏฺฐิคุคฺคเหตุพฺพํ น เอกจฺจสฺส เกสํ เณเทตพฺพา น เอกจฺเจน
 เกสํ เณทาเปตพฺพา น เอกจฺจสฺส ปริกฺกมํ กาคพฺพํ น
 เอกจฺเจน ปริกฺกมํ การาเปตพฺพํ น เอกจฺจสฺส เวยฺยาวจฺจุ
 กาคพฺพํ น เอกจฺเจน เวยฺยาวจฺจุ การาเปตพฺพํ น เอกจฺ-
 จสฺส ปจฺจุณฺณสมณฺเนน โหตพฺพํ น เอกจฺจุ ปจฺจุณฺณสมณฺ
 ธาทาคพฺพํ น เอกจฺจสฺส ปิณฺฑปาโต นีหริตพฺพํ น เอกจฺเจน
 ปิณฺฑปาโต นีหราเปตพฺพํ น อจฺริยํ อนาปฺจุณา คาโม
 ปวิสฺสิตพฺพํ น สฺถํ คณฺตพฺพํ น ทิสฺสา ปกฺกมิตพฺพา สเจ
 อจฺริโย คิตาโน โหติ ยาวรํ อฺปฺปจฺจาทพฺพํ วุฏฺฐานสฺส
 อากเมตพฺพํ อิทํ ไซ ภิกฺขเว อนฺเดวาลิกานํ อจฺริเยสฺส วตฺถํ

ยถา อเนกวาสถิโก อจริยวัตถุ สัมมา วัตถุคิตัพพติ ฯ

[๔๔๔] เตน โข ปน สัมเมเน อจริยา อเนกวาสถิเกสุ น
 สัมมา วัตถุคิตัพพติ ฯ เย เต ภิกขุ อปเปจฺจนา ฯ เป ฯ เต อชฺชณ-
 ญนติ ชฺชณนติ วิปาเจนติ กถํ หิ นาม อจริยา อเนกวาสถิเกสุ
 น สัมมา วัตถุคิตัพพติ ฯ อถ โข เต ภิกขุ ภควโต เขตมคฺคํ
 อารโหเสสุ ฯ อถ โข ภควา เขตมคฺคํ นิทานเน เขตมคฺคํ ปกรณ-
 ภิขุสงฺฆํ สนิปาทาเปตฺวา ภิกขุ ปฏิปฺจุณิ สจฺจํ กิร ภิกขเว
 อจริยา อเนกวาสถิเกสุ น สัมมา วัตถุคิตัพพติ ฯ สจฺจํ ภควาติ
 ฯ เป ฯ วิกรหิตฺวา มมํ กถํ กตฺวา ภิกขุ อามนฺเตสิ เตนหิ
 ภิกขเว อจริยานํ อเนกวาสถิเกสุ วัตถุ ปณฺณามาเปสฺสํ ยถา
 อจริเยหิ อเนกวาสถิเกสุ สัมมา วัตถุคิตัพพติ ฯ

[๔๔๕] อจริเยเน ภิกขเว อเนกวาสถิกมฺหิ สัมมา วัตถุคิตัพพติ ฯ
 ตตฺตรายํ สัมมาวัตถุคิตา อจริเยเน ภิกขเว อเนกวาสถิโก สงฺก-
 ตพฺโพ อเนกคฺคเหตุพฺโพ อชฺชณเตสนํ ปฏิปฺจุณาย โอวาทเน อเนกาส-
 นินยา สจฺเจ อจริยสฺส ปคฺโค โหติ อเนกวาสถิโกสฺส ปคฺโค
 น โหติ อจริเยเน อเนกวาสถิโกสฺส ปคฺโค ทาคพฺโพ อสฺสํกํ
 วา ทาคพฺพํ กิณฺติ น โข อเนกวาสถิโกสฺส ปคฺโค อปฺปชฺชเยถาติ
 สจฺเจ อจริยสฺส จีวรํ โหติ อเนกวาสถิโกสฺส จีวรํ น โหติ
 อจริเยเน อเนกวาสถิโกสฺส จีวรํ ทาคพฺพํ อสฺสํกํ วา ทาคพฺพํ
 กิณฺติ น โข อเนกวาสถิโกสฺส จีวรํ อปฺปชฺชเยถาติ สจฺเจ อจ-

วยสฺส ปริทฺธาโร โหติ อนฺเตวาลิกสฺส ปริทฺธาโร น โหติ
 อาจริเยน อนฺเตวาลิกสฺส ปริทฺธาโร ทาคพฺโพ อุตฺตํกํ วา
 กาคพฺพํ กิณฺติ มุ โช อนฺเตวาลิกสฺส ปริทฺธาโร อุมฺปชฺชียเถติ
 สฺเส อนฺเตวาลิกโก คิลาโน โหติ กาสสฺเสว อุมฺมชฺช
 ทาคพฺพํ มุโชทํ ทาคพฺพํ อาสํ ปณฺณาเปตพฺพํ สฺเส ยาคุ
 โหติ ภาชนํ โรจิตฺวา ยาคุ อุมฺนาเมตพฺพา ยาคุ ปิตฺตํ
 อุกํ ทตฺวา ภาชนํ ปฏิกฺขเหตฺวา นิจํ ทตฺวา สํวฏฺฏํ อปริฆสฺสเคน
 โรจิตฺวา ปฏิสํเมตพฺพํ อนฺเตวาลิกมฺหิ วุจฺจิกเต อาสํ อุกฺขริ-
 ตพฺพํ สฺเส โส เทโส อุกฺกตาโป โหติ โส เทโส สมนฺชริ-
 ตพฺโพ สฺเส อนฺเตวาลิกโก คามํ ปวิสิคฺคาโม โหติ นีวาลํ
 ทาคพฺพํ ปฏินีวาลํ ปฏิกฺขเหตพฺพํ กายพฺพณํ ทาคพฺพํ สคฺคํ
 ทตฺวา สงฺฆาฏโย ทาคพฺพา โรจิตฺวา ปตฺโต สชฺชโก ทาคพฺโพ
 เอตฺตาวตฺตา นีวคฺคิตฺตํ อาสํ ปณฺณาเปตพฺพํ ปาทาทํ ปาท-
 ปิจํ ปาทกถิกํ อุมฺนิกฺขิปิตพฺพํ ปจฺจุคฺคณฺตฺวา ปตฺตจิวํ ปฏิกฺขเห-
 ตพฺพํ ปฏินีวาลํ ทาคพฺพํ นีวาลํ ปฏิกฺขเหตพฺพํ สฺเส
 จิวํ สีนํ โหติ มุหฺหคฺคํ อุมฺเนห อิตฺทาเปตพฺพํ น จ อุมฺเนห
 จิวํ นิตฺทิตพฺพํ จิวํ สํหริตพฺพํ จิวํ สํหรมฺเคน จคฺคฺจคฺคํ
 กณฺณํ อุตฺตํเตตฺวา จิวํ สํหริตพฺพํ มา มชฺเช ภงฺโก อโหสฺสติ
 โอโภเค กายพฺพณํ ทาคพฺพํ สฺเส ปิณฺฑปาโต โหติ อนฺเตวาลิกโก
 จ ภุณฺชิตฺคาโม โหติ อุกํ ทตฺวา ปิณฺฑปาโต อุมฺนาเมตพฺโพ

อนฺนฺเตวาลิกอ ปาณฺเณน ปุจฺฉิตฺตํ ภูตฺตวาลิสฺสํ ภูตํ ทคฺวา
 ปคฺคํ ปฏิกุคฺคเหตฺวา นิจํ กคฺวา ฐาตุํ อปฺริขฺสํนฺเตน ฐวิตฺวา
 วัทกํ กคฺวา มุหุคฺคํ ญฺเณห อิตฺตาเปตฺตํ น จ ญฺเณห
 ปคฺคโต นิตฺทิตฺตํ ปคฺคจํวํ นิกฺขิปิตฺตํ ปคฺคํ นิกฺขิปนฺเตน
 ๑เป๑ จํวํ นิกฺขิปนฺเตน ๑เป๑ ปารโต อนฺตํ โอโรโต โภคํ
 กคฺวา จํวํ นิกฺขิปิตฺตํ อนฺนฺเตวาลิกมฺหิ วุจฺฉิตฺเต อาสํ ญฺจฺจ-
 ติตฺตํ ปาโททกํ ปาทปฺปํ ปาทกถิตํ ปฏิสํเมตฺตํ ๔เจ ๓
 เท๓ อุกฺกตาไป โหติ ๓ เท๓ สมนฺนํชิตฺตํ ๔เจ
 อนฺนฺเตวาลิกอ นหํยคฺคาโม โหติ นหํ ปฏฺยาทคฺตํ ๔เจ
 ๓เตน อคฺคโต โหติ ๓ตํ ปฏฺยาทคฺตํ ๔เจ ญฺเณน อคฺคโต
 โหติ ญฺเณน ปฏฺยาทคฺตํ ๔เจ อนฺนฺเตวาลิกอ ชนฺตาวํ
 ปวิตฺติคฺคาโม โหติ จฺจนฺนํ สมนฺนํชิตฺตํ มคฺคิกา เตเมตฺตํ
 ชนฺตาวํปฺปํ อาทาย คณฺตฺวา ชนฺตาวํปฺปํ ทคฺวา จํวํ ปฏิกุคฺคเหตฺวา
 เอกมฺนํ นิกฺขิปิตฺตํ จฺจนฺนํ ทาทตฺตํ มคฺคิกา ทาทตฺตํ ๔เจ
 อุตฺตํหติ ชนฺตาวํ ปวิตฺติคฺตํ ชนฺตาวํ ปวิตฺตํนฺเตน มคฺคิกาย
 มุขํ มกฺกเหตฺวา ปุโรโต จ ปจฺจโต จ ปฏฺยจฺจาทคฺวา ชนฺตาวํ
 ปวิตฺติคฺตํ น เถเว ภูตฺตํ อนฺนฺเตวาลิก นิสฺสํชิตฺตํ น นว
 ภูตฺตํ อาสํเนน ปฏฺยาทคฺตํ ชนฺตาวํ อนฺนฺเตวาลิกสฺสํ ปริกมฺมํ
 กาทตฺตํ ชนฺตาวํ นิกฺขมฺนฺเตน ชนฺตาวํปฺปํ อาทาย ปุโรโต
 จ ปจฺจโต จ ปฏฺยจฺจาทคฺวา ชนฺตาวํ นิกฺขมิตฺตํ ๔เจ

อนุเตวาลิกัสสํ ปริกมฺมํ กาคพฺพํ นหาเคน ปจฺมตฺรํ อุตฺตริตฺวา
 อตฺตโน คคฺคํ โวทกํ กคฺควา นิวาเสตฺวา อนุเตวาลิกัสสํ คคฺคโต
 อุตฺกํ ปมชฺชิตพฺพํ นิวาสนํ ทาทพฺพํ สงฺฆาฏี ทาทพฺพา ชนฺดา-
 ฆรปฺปํ อาทาย ปจฺมตฺรํ อากฺขนฺตฺวา อาสนํ ปณฺณาเปตพฺพํ ปาโททกํ
 ปาทปฺปํ ปาทกถิตกํ อุนฺนิกฺขิเปตพฺพํ อนุเตวาลิกโก ปานํเยน
 ปุจฺฉิตพฺโพ ยสฺมึ วิหารเ อนุเตวาลิกโก วิหริติ สเจ โส
 วิหารเ อุตฺตาโป โหติ สเจ อุตฺตสฺสหิติ โสเชตพฺโพ วิหารํ
 โสเชนฺเตน ปจฺมํ ปคฺคจฺจวํ นีหริตฺวา เอกมฺนตํ นิกฺขิเปตพฺพํ
 วเปว สเจ อากฺขนฺตฺกมฺภิยา อุตฺกํ น โหติ อากฺขนฺตฺกมฺภิยา
 อุตฺกํ อาสิญฺจิตพฺพํ สเจ อนุเตวาลิกัสสํ อนภิริติ อูปฺปนฺนา
 โหติ อากฺริเยน วูปกาเสตพฺโพ วูปกาสาเปตพฺโพ ชฺมมกถา
 วาสฺสํ กาคพฺพา สเจ อนุเตวาลิกัสสํ กุกฺกจฺจํ อูปฺปนฺนํ โหติ
 อากฺริเยน วิโนเทตพฺพํ วิโนทาเปตพฺพํ ชฺมมกถา วาสฺสํ กาคพฺพา
 สเจ อนุเตวาลิกัสสํ ทิฏฺฐิจิตฺตํ อูปฺปนฺนํ โหติ อากฺริเยน วิเวเจตพฺพํ
 วิเวจาเปตพฺพํ ชฺมมกถา วาสฺสํ กาคพฺพา สเจ อนุเตวาลิกโก
 ครุชฺมมํ อชฺชณาปนฺโน โหติ ปรีวาสารโห อากฺริเยน อุตฺตสฺสํ
 กาคพฺพํ กิณฺติ นุ ไซฺ สงฺโฆ อนุเตวาลิกัสสํ ปรีวาสํ ทเทยฺยาติ
 สเจ อนุเตวาลิกโก มฺหฺตาย ปฏิกสฺสณฺนารโห โหติ อากฺริเยน อุตฺตสฺสํ
 กาคพฺพํ กิณฺติ นุ ไซฺ สงฺโฆ อนุเตวาลิกํ มฺหฺตาย ปฏิกสฺสณฺนียาติ
 สเจ อนุเตวาลิกโก มานคฺคตารโห โหติ อากฺริเยน อุตฺตสฺสํ

กาคพฺพํ ภิณฺติ นุ ไช สงฺโฆ อนุเตวาสิกถฺสฺส มานคฺคํ ททฺธเยยาคิ
 สํเจ อนุเตวาสิกโก อพฺพานารโห โหติ อจฺริเยน อุตฺตํสํกํ
 กาคพฺพํ ภิณฺติ นุ ไช สงฺโฆ อนุเตวาสิกํ อพฺพเยยาคิ สํเจ
 สงฺโฆ อนุเตวาสิกถฺสฺส กมฺมํ กคฺคกฺกาโม โหติ คชฺชนํ ยํ วา
 นิยสฺสํ วา ปพฺพชานํ ยํ วา ปฏิธารณํ ยํ วา อุกฺกเขปนํ ยํ วา
 อจฺริเยน อุตฺตํสํกํ กาคพฺพํ ภิณฺติ นุ ไช สงฺโฆ อนุเตวาสิกถฺสฺส
 กมฺมํ น กรเยย ตหฺกกาย วา ปริณามเยยาคิ กคฺคํ วา ปนสฺส
 โหติ สงฺฆเณ กมฺมํ คชฺชนํ ยํ วา นิยสฺสํ วา ปพฺพชานํ ยํ วา
 ปฏิธารณํ ยํ วา อุกฺกเขปนํ ยํ วา อจฺริเยน อุตฺตํสํกํ กาคพฺพํ
 ภิณฺติ นุ ไช อนุเตวาสิกโก สมนฺมา วคฺคเคยฺย โถมํ ปาเคยฺย
 เนคคณฺวํ วคฺคเคยฺย สงฺโฆ คํ กมฺมํ ปฏิปฺปสฺสสมนฺเยยาคิ สํเจ
 อนุเตวาสิกถฺสฺส จํวํ โชวิทพฺพํ โหติ อจฺริเยน อจฺจิกฺขิตพฺพํ
 เอวํ โชเวยฺยาสํคิ อุตฺตํสํกํ วา กาคพฺพํ ภิณฺติ นุ ไช อนุเตวา-
 สิกถฺสฺส จํวํ โชเวยฺยภาติ สํเจ อนุเตวาสิกถฺสฺส จํวํ กาคพฺพํ
 โหติ อจฺริเยน อจฺจิกฺขิตพฺพํ เอวํ กรเยยาสํคิ อุตฺตํสํกํ
 วา กาคพฺพํ ภิณฺติ นุ ไช อนุเตวาสิกถฺสฺส จํวํ กริเยภาติ สํเจ
 อนุเตวาสิกถฺสฺส รชนํ ปจิตพฺพํ โหติ อจฺริเยน อจฺจิกฺขิตพฺพํ
 เอวํ ปเจยฺยาสํคิ อุตฺตํสํกํ วา กาคพฺพํ ภิณฺติ นุ ไช อนุเตวา-
 สิกถฺสฺส รชนํ ปจิเยภาติ สํเจ อนุเตวาสิกถฺสฺส จํวํ รเชตพฺพํ
 โหติ อจฺริเยน อจฺจิกฺขิตพฺพํ เอวํ รเชยฺยาสํคิ อุตฺตํสํกํ วา

กาทพพ์ กิณฺติ นุ โข อนุเตวาสิกถฺส จีวรํ รัชฺเณถาติ จีวรํ
 รเชนฺเคน ตาธกํ สมนฺปวิวคฺคกํ สมนฺปวิวคฺคกํ รัชเตพพ์ น จ อจฺฉินฺเน
 เทเว ปกุกมิตพพ์ สเจ อนุเตวาสิกโก คิถาโน โหติ ยาวชฺฉิ
 กุปฺปจฺฉาตพฺโพ วุฏฺฐานถฺส อากเมตพพ์ อิทํ โข ภิกฺขเว
 อากฺขิยานํ อนุเตวาสิกถฺส วคฺคํ ยถา อากฺขิเยหิ อนุเตวาสิกถฺส
 สมนฺมา วคฺคิตพฺพนฺติ ฯ

วคฺคกฺกวนฺธกํ นิฏฺฐิตํ อฏฺฐมํ ฯ

อิมมฺหิ วนฺธเก วคฺคฺชฺเชนฺวีสฺสํ^๑ วคฺคา จคฺคฺทถฺส^๒ ฯ

คถาสํหุทาณํ

[๔๔๖] สอุปาทนคฺคา จ โยคฺคฺฉิ ลีลํ ปาณิยํ
 นวภิวาเท น ปุจฺฉนฺติ อหิ อชฺฉนฺติ เปสฺสา ฯ
 โอมุญฺจิจิ ฆคฺคํ วนฺธเก จ อตฺตณฺจ ปฏิกกมํ
 ปคฺคจฺฉิ นิกฺขิปา ปฏฺฐิปปณฺจ ปุจฺฉิตา
 ธาสฺสณฺจ โธวฺเตน จ^๓ สกฺกฺเขนตฺเตนฺอุปาทนา
 วุจฺฉโสม นวโก ปุจฺฉเจยฺย อชฺฉณาวุคฺคณฺจ โคจฺรา
 เสกฺกา วจฺจา ปาณิ ปริ กคฺคตฺรํ กคฺคิกฺกจฺฉิ^๔

๑ ย. ปณฺจปณฺณาสํ ฯ ม. รา. ปณฺจปณฺณาสํ ฯ ๒ ย. ม.
 วคฺคํ จคฺคฺทถฺส ฯ ๓ ย. ม. ธาสฺสณฺเจยฺย โธวฺเตน ฯ ๔ ย. ม.
 รา. กคฺคํ คโต ฯ

กาดํ มุหฺหุตฺตํ อุตฺตทาโป	ภุมฺมตฺตฺตณฺณํ ^๑ เห
ปฏฺฐิปาโท ภิสฺสิมฺโพ	มณฺจ ปิํ ^๒ จณฺจ มลฺลทกํ
อปลฺลเสณฺณโตก กณฺณนา	เครฺกกา กาพกาตคา
ตฺถการํ ภูมฺมตฺตฺตณฺณํ	ปฏฺฐิปาทก มณฺจกํ
ปิํ ^๒ ภิสฺส นิสฺสํ ^๓ ทณฺ	มลฺลทกํ อปลฺลเสณฺณกํ ^๒
ปตฺตจฺจวํ ภูมि จ	ปารมฺหํ โอรโภกโค
ปฺรตฺตติมา ปจฺจติมา จ	ตฺตฺตฺตรา อถ ทฏฺฐิณา
ตฺตฺตฺตฺตฺตฺต จ ทิवा รตฺตํ	ปฺริเวณณฺจ โทฏฺฐจโก
อฺปฏฺฐจํ ^๓ คฺคิสาธา จ	วตฺตํ วจฺจกฺกฺกฺกฺกฺกฺก จ
ปานิ ปฺริโกชนิกา	กฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺก จ
อโนปเมณ ปณฺณตฺตํ	วตฺตํ อากนฺตฺตฺตฺตฺตฺต ๑
เนวาสํ ^๓ น อฺทกํ	น ปจฺจ น จ ปานิยํ
นาภิวาเท น ปณฺณนาเป	อฺทฺตฺตฺตฺตฺตฺต จ เปตฺตทา
วตฺตฺตฺตฺตฺตฺต น อฺทกํ	ปจฺจจฺจคฺคฺคฺคฺค ๑ ปานิยํ
อฺปาทเน เอกมฺมตฺตํ	อภิวาเท จ ปณฺณนาเป
วตฺตํ โคจร เสณฺโฆ จ	จํ ^๓ ปานิย โภชนํ
กตฺตฺตํ กตฺติกํ กาดํ	นวกตฺตํ นิสฺสํ ^๓ นเก

๑ ย. ม. รา. กาด มุหฺหุตฺตํ อุตฺตทาโป ภูมฺมตฺตฺตณฺณ นํ^๑เห ๑

๒ ย. ม. ตฺถการณฺจ ภูมฺมตฺตฺตณฺณํ ปฏฺฐิปาทกํ มณฺจปิํ^๒ ๑ ภิสฺส
นิสฺสํ^๓ทณฺ มลฺลทกํ อปลฺลเสณ ๑ ๑

ឧភិវាតមេ ឧាទិកុខេ	យតា អេតុត្ថា គតា អមេ ។
និពុតិវិជ្ជា ឥតុត្ថាវេន	វតុត្ថំ ឧវាតិពេទិមេ ។
គមិកា ភារុមគុតិកា	វិវរិតុវា អ បុគ្គនិយ
អត្ថស្ថន្តិ ។ ឧគុតុគុណ	តុធិធាយន្តិ ។ បេតតា ។
បរិស្ថាមេតុវា ពកេតុវា ។	ឧបុគ្គនិកុវា ។ បកុកមេ ^២ ។
ភិកុឡ វា តាមនេវ វា	ឧរាមិកោ ឧបាសិកោ
បាសាណកេតុ ។ បុណ្ណ	បរិស្ថាមេ តកេយ្យ ។
តទេ ឧត្ថស្ថន្តិ ឧត្ថស្ថន្តិ	ឧណ្ណវត្ថុតេ គកេវ ។
តទេ ឧវត្ថស្ថន្តិ គាមំ	ឧឡាណកាតេ គកេវ ។
ឧបុបេវនកាមិ តេតេយ្យំ	វតុត្ថំ គមិកភិកុឡនា ។
អានុមោតន្តិ ពេរេន	ឧហាយ ឧបុបេវនកាមិ
វតុត្ថិត មុគ្គិត ឧត្ថិត	វតុត្ថានុមោតនេតុមេ ។
ឧត្ថិតភិកា តុនិវតុតា	ឧត្ថិត ។ តុបុបេវនកា
ឧណកបុបា ។ វិកុកុមុម	ពេរេ ឧបុបេវនកា ^៥
អវេ ភិកុឡ ។ ឥន្ទនាមិ	តុធិធាយន្តិ ។ បេតតា ។

-
- ១ ឧ. ម. គមិកា ភារុមគុតិ ។ វិវរិតុវា អ បុគ្គនិយ ។
 ២ ឧ. ម. បរិស្ថាមេតុវា ពកេតុវា ឧបុគ្គនិកុវា វ បកុកមេ ។
 ៣ ឧ. ម. ឧត្ថស្ថន្តិ ឧត្ថស្ថន្តិ វា ឧណ្ណវត្ថុតេ គកេវ ។ ។
 ៤ ឧ. ម. តទេ ។ ៥ ឧ. ម. ពេរេ ។ ឧបុបេវនកា ។ វា.
 ពេរេ ។ ឧបុបេវនកា ។ ។

คิมณฺฑลํ นิวาเสตุวา กายสํคฺคณคณฺจิกา
 น โวฏฺกมฺม ปฏิจฺจนฺนํ สํสํวโคภจิตฺตจกฺขุมา
 อุกฺกิตฺโตชฺชชคฺมิกา สทฺโท คโย เจว ปจาดมา
 ขมฺโปกุณฺเจ ฤทฺกฏิกิยา ปฏิจฺจนฺนํ สํสํวโค
 โอกฺกิตฺตคฺคณฺจิกิยา อชฺชชคฺมิ อปฺปสํทฺทา คโย จตา
 ขมฺโปก โอบุณฺเจ ปตฺตคฺติ^๒ อนฺนปชฺช นาสเน
 โอบุณฺจิตฺวา จ ฤทฺเก นิจํ กคฺวา จ สนิญฺจียา^๑ ฯ
 ปฏี สํมณฺศ สํฆา^๔ โอบเน จ ปฏีคฺคเท
 สฺมํ อุกฺกิตฺตคฺมิ น สํฆเพสํ สํมณฺศิ จ
 สํกฺกจํ ปตฺตคฺคณฺญํ จ สํสํปณฺจ คิตฺติกา
 น ตาว เกโร ภูณฺชเยยฺย อสํปคฺเค จ โอบเน
 สํกฺกจํ ปตฺตคฺคณฺญํ จ สํปทานํ จ สฺมกํ
 น ฤปโต ปฏิจฺจาทเ วิณฺณคฺคฺคฺคณฺณสํคฺคณฺณ
 มนฺค มณฺคท ทวารํ สํพฺพคฺโค น โวหเร
 อุกฺกเขโป เตทนา คณฺจํ ชฺชนํ สิกฺกาวการํ
 ชฺชานํจฺจารํ เจว จปฺปจฺจ สฺมฺสํ
 หคฺคปคฺโคตฺตจฺจนิฏฺเฬหํ สํมิเสณ ปฏีคฺคโท

๑ ย. ม. สํสํวโคภจิตฺตจกฺขุ ฯ ๒ ย. ม. รา. ขมฺโปกุณฺเจ
 ปตฺตคฺติ จ ฯ ๓ ย. ม. อุกฺกิตฺตคฺคณฺญํ ฤทฺเก นิจํ กคฺวา น
 สนิญฺจียา ฯ ๔ ย. ม. ปฏี สํมณฺศ สํฆา ฯ

ปฏิสัมเมยฺย สัมมชฺเช	วิคฺคํ คฺคจฺจํ อฺปฺปจฺเจ
หคฺคกาวเร น ภินฺนํ	วคฺคํ ปิณฺณปาตํเก ^๑ ฯ
ปานิ จ ปริ อคฺคิ รณิ	นคฺคตฺตํ ทิสฺส จอฺรกา ^๒
สพฺพํ นคฺคํติ โกญฺเฑว	ปคฺคํเต จีวรํ ตโต
อิทานิ อํเต สคฺคเคว	คิมนฺนํ ปริมณฺณํ
ยถา ปิณฺณจาวิคฺคํ	นเย อารณฺณเกสฺส ^๓
ปคฺคํเต จีวรํ สํเต	อาโรเหว จ ปานิ
ปรีโฆณิกา อคฺคิ	อณิ จาปี กคฺคํ
นคฺคตฺตํ สพฺพเทสํ ว	ทิสฺสํ กุสฺสโต ภเว ฯ
สคฺคตฺตํเมว ปณฺณคฺคํ	วคฺคํ อารณฺณเกสฺสเม ^๑ ฯ
อชฺโฆกาเต โยจิริสฺสุ ฯ	คฺคณายนุติ จ เปสฺสา ฯ
สเจ วิหาโร อคฺคตาไป	ปจฺจํ ปคฺคจํ
ภิสฺสํโพหนํ มณฺจํ	ปจฺจํ จ เวพฺพตฺถกํ
อปฺปเตนาลอกกณฺณา	เครกฺกํ กภาพ นาคํ
สงฺการํ ภิกฺขุสามนฺตา	เสนํ วิหารปานิ
ปรีโฆณียสามนฺตา	ปฏิวาเต จ อญฺเณ
อโรวาเต อคฺคณํ	ปฏิปาทกมณฺจ ^๓

๑ ย. ม. หคฺคกาวเร ภินฺนํ ๒ ย. ม. ปานิ ปรี อคฺคิ รณิ นคฺคตฺตํ ทิสฺส จอฺร จ ๑ ๓ ย. ม. ปฏิปาทกมณฺจ จ ๑

อุพฺพชฺช นิตฺตโน กญฺจ	วจุํ ปสฺสํว เขฬกํ
ผรฺธํ กุปฺ สหสฺ	อุพฺพชฺช จปฺ เถสฺกํ ^๑
พหิ อญฺโต จ อุกฺกาเส	รชฺช อตฺรมาณโก ^๒
สหสฺ อุพฺพชฺช จิตฺ	นิตฺตเน กญฺจวจุจกํ ^๓
ปสฺสํวเขฬผรฺธํ	กุปฺ จ วจุจปาทุกเ
นาคิสหสฺ อุพฺพชฺช	ปาทุกาย จปฺจปฺ
น เถสฺเย ปฏิจฺฉาเท	กฺขณา ปิจฺเรน จ
วจุจกฺขิ ปรีกฺขณํ	ปรีกฺขณญจ โกฏฺจโก
อาจมนเ จ กุทกํ	วตฺถํ วจุจกฺขิธฺสเม ๑
อุปาหนา ทนฺตกญฺจ	มฺโขทกญจ อาสํ
ยาคุ อุกฺกา ไซฺวิตฺวา ^๔	อุทฺทวารุกฺกตาปคามกํ ^๕
นิวาสํนา กายพฺพชฺ	ธคฺคณํ ปคฺคโสถกํ
ปจฺฉา คิมณฺชโต เจว	ปรีมณฺชต พฺพชฺ
ธคฺคณํ ไซฺวิตฺวา ปจฺฉา	นาคิทฺเร ปฏิกฺคเห
ภณฺมาณสฺส อापคฺติ	ปจฺมาคณฺตฺวาน อาสํ
อุทกํ ปิจฺ กถติ	ปจฺจกฺคณฺตฺวา นิวาสํ

๑ ยฺ. เถฺเชน ๑ ม. เถฺเส ๑ รา. เถฺเชน ๑ ๒ ยฺ. ม.
 อตฺรมาณญจ ๑ รา. อตฺรมาณา จ ๑ ๓ ยฺ. ม. สหสฺ
 อุพฺพชฺชิตฺวา นิตฺตเน กญฺจ วจุจญจ ๑ ๔ ยฺ. ม. ยาคุ อุกฺก
 ไซฺวิตฺวา ๑ ๕ ยฺ. ม. รา. อุทฺทวารุกฺกตาปคามญจ ๑

โธคาเป นิตฺติ ภงฺโก	โธโกเค ภณฺธิตุํ นเม
ปานํยํ อุกํ นํจํ	มฺหุคฺคํ น จ นิตฺเต
ปคฺคจํวํ ภูมि จ	ปารนฺตํ โธรโกคโค
อฺกฺกฺวเร ปฏิจาเม จ	อฺกฺกฺวาโป จ นหยาติตุํ
ลํคํ อฺกฺกํ ชนฺตาชวํ	จฺกฺกณฺ มคฺคิกปฏิจิโค
ปํจํ จ จํวํ จฺกฺกณฺ	มคฺคิกุสฺสํหิติ มฺกํ
ปฺรโต เถเร นเว น จ	ปฺริกมฺมณฺจ นิกฺกฺวเม
ปฺรโต อฺกฺกเก นฺหาเต	นิวาเสคฺคฺวปชฺฌาย จ
นิวาสนณฺจ สงฺฆาฏิ	ปํจํ วา อาสเนน จ ๒
ปาโท ปํจํ กถิตินฺจ	ปานํยฺกฺกฺเทสฺสํปฺจฺจนา
อฺกฺกฺวาปฺสฺสํโส ไลเชยฺย	ปจํ ปคฺคจํวํ
นิสฺสํทนปจฺจคฺคณฺ	ภิตฺติพฺมโพนฺหานิ จ
มณฺโโจ ปํจํ ปฏิปาทํ	มถฺกํ อปฺสฺสํเสกํ
ภุมฺมณฺตฺนคานหาโตกํ	เครกฺก กภาพกาคา
ภุมฺมคฺคณฺปฏิปาทา	มณฺโโจ ปํจํ พิมโพนฺ
นิสฺสํทนคฺคณฺ เฆพํ	อปฺสฺสํ ปคฺคจํวํ
ปฺรคฺคิมา ปจฺจคฺคิมา จ	อฺกฺกฺวรา อถ ทกฺกฺวินา
ลํคฺคณฺห จ ทิวา รคฺคิ	ปฺริเวณณฺจ โกฏฺจโก

๑ ม. นเว จ ๑ ๒ ย. ม. ปจํกํ อาสเนน จ ๑ ๓ ย. ม.
อฺกฺกฺวาปํ สฺ ไลเชยฺย ๑

ธาวริเยสุ ยํ วคฺคํ	ตเถว ธนุเควาลิเก
เอภนวุสฺสคิวกฺกุ	วคฺคา โจทลํ ฆนุชเเก ฯ
วคฺคํ อปริปรุเรนุโค ^๒	น สฺตํ ปริปรุติ
อสุทฺธสฺสโต ทุปฺปนฺนโ	จิตฺเตกคฺคํ น วินุทติ
วิกฺขิตฺตจิตฺโตเนกคฺโค	สมฺมา ฆมฺมํ น ปสฺสตี
อปสฺสสมฺมาโน สทฺธฆมฺมํ	ทฺฤชา น ปริมุจฺจติ ฯ
ยํ วคฺคํ ปริปรุเรนุโค	สฺตมฺมํ ปริปรุติ
วิสุทฺธสฺสโต สปปนฺนโ	จิตฺเตกคฺคมฺมํ วินุทติ
อวิกฺขิตฺตจิตฺโต เอกคฺโค	สมฺมา ฆมฺมํ วิปสฺสตี
สมฺปสฺสสมฺมาโน สทฺธฆมฺมํ	ทฺฤชา โส ปริมุจฺจติ ฯ
คสมฺมา หิ วคฺคํ ปฺเรยฺย	ชินฺนปฺตฺโต วิจฺจนฺโน
โอวาทํ พุทฺธเสฏฺฐสฺส	คโต นิพฺพานเมหิตี ฯ

๓ ย. โสฬส ฯ ๒ ย. อปริปรุเรนุโค ฯ

ปาติโมกฺขฐปณทฺชนทกั

[๔๔๗] เตน สมนฺเณ พุทฺโธ ภควา ตาวคฺคิยํ วิหริติ ปุพฺพารามเ
มิตฺตมาศฺส ปาสาเท ๑ เตน โช ปณ สมนฺเณ ภควา ตทหุโปสฺสเถ
ปณฺณรเส ภิกฺขุสงฺฆปรีวฺโต นิสฺสินฺโน โหติ ๑ อถโช อายสฺมา
อานนฺโท อภิกฺกนฺตาย รตฺติยา นิกฺขนฺเต ปจฺเม ยามเ อญฺจายาสนา
เอกํสํ อุตฺตตราสงฺกํ กริตฺวา เยน ภควา เตนนฺชติมฺปณฺนามेतฺวา
ภควนฺคํ เอตทโวจ อภิกฺกนฺตา ภาณฺเต รตฺติ นิกฺขนฺโต
ปจฺโม ยามเ จิรนิสฺสินฺโน ภิกฺขุสงฺโฆ อุกฺกิสฺสํ ภาณฺเต
ภควา ภิกฺขุํ ปาติโมกฺขนฺติ ๑ เอวํ อุตฺตเร ภควา ตฺถนฺทึ
อโหสิ ๑ ทฺติยมฺปี่ โช อายสฺมา อานนฺโท อภิกฺกนฺตาย รตฺติยา
นิกฺขนฺเต มชฺฌิเม ยามเ อญฺจายาสนา เอกํสํ อุตฺตตราสงฺกํ กริตฺวา
เยน ภควา เตนนฺชติมฺปณฺนามेतฺวา ภควนฺคํ เอตทโวจ อภิกฺ-
กนฺตา ภาณฺเต รตฺติ นิกฺขนฺโต มชฺฌิโม ยามเ จิรนิสฺสินฺโน
ภิกฺขุสงฺโฆ อุกฺกิสฺสํ ภาณฺเต ภควา ภิกฺขุํ ปาติโมกฺขนฺติ ๑
ทฺติยมฺปี่ โช ภควา ตฺถนฺทึ อโหสิ ๑ ตฺติยมฺปี่ โช อายสฺมา
อานนฺโท อภิกฺกนฺตาย รตฺติยา นิกฺขนฺเต ปจฺมิเม ยามเ อุกฺกิสฺสํ
อจฺจเน นนฺทิมุขิยา รตฺติยา อญฺจายาสนา เอกํสํ อุตฺตตราสงฺกํ
กริตฺวา เยน ภควา เตนนฺชติมฺปณฺนามेतฺวา ภควนฺคํ เอตทโวจ

อภิกุณฺหา ภนฺเต วตฺติ นิกฺขนฺโต ปจฺฉิโม ยามิ กุฑฺธสฺสํ
 อรฺจนํ นนฺทิมุขํ วตฺติ จิรนิสฺสินฺโน ภิกฺขุสงฺฆโฆ อุกฺกตํ ภนฺเต
 ภควา ภิกฺขุํ ปาติโมกฺขนฺติ ฯ อปริสฺสุทฺธา อานนฺท ปริสาติ ฯ

[๔๔๘] อถ โฆ อายสฺมา มหาโมคฺคตฺตานสฺส เอตทโหสิ กํ
 นุ โฆ ภควา ปุคฺคํ สฺนุชาย เวนฺมาห อปริสฺสุทฺธา อานนฺท
 ปริสาติ ฯ อถ โฆ อายสฺมา มหาโมคฺคตฺตานสฺส สพฺพาวนํ ภิกฺขุสงฺฆํ
 เจตสา เจโต ปริจุจ มนสาภาสี ฯ อทฺทสา โฆ อายสฺมา
 มหาโมคฺคตฺตานสฺส ตํ ปุคฺคํ ทสฺสํ ปาปมมํ อสฺสํ กสฺสํ สวมาจาร์
 ปฏิจฺจนฺนํ กมฺมํ อสฺสํ สมนํ สมนปฏินฺนํ อพฺรหฺมจาร์ พฺรหฺมจาร์-
 ปฏินฺนํ อนุโคปฺตี อวสฺสํ กสฺมํ พุกฺขาทํ มชฺเช ภิกฺขุสงฺฆสฺส
 นิสฺสินํ ทิสฺวาน เยน โส ปุคฺคโต เตนฺปสงฺกมิ อปสงฺ-
 กมิตฺวา ตํ ปุคฺคํ เอตทโวจ อญฺเจहि อาวุโส ทิฏฺฐิโส
 ภควตา นตฺติ เต ภิกฺขุหิ สทฺธิํ สฺวาโสติ ฯ เอวํ วุคฺเคปํ โส
 ปุคฺคโต ตุนฺหิ อโหสิ ฯ ทตฺติยมฺปิ โฆ อายสฺมา มหาโมคฺคตฺตานสฺส
 ตํ ปุคฺคํ เอตทโวจ อญฺเจहि อาวุโส ทิฏฺฐิโส ภควตา
 นตฺติ เต ภิกฺขุหิ สทฺธิํ สฺวาโสติ ฯ ทตฺติยมฺปิ โฆ โส ปุคฺคโต
 ตุนฺหิ อโหสิ ฯ ทตฺติยมฺปิ โฆ อายสฺมา มหาโมคฺคตฺตานสฺส ตํ
 ปุคฺคํ เอตทโวจ อญฺเจहि อาวุโส ทิฏฺฐิโส ภควตา นตฺติ
 เต ภิกฺขุหิ สทฺธิํ สฺวาโสติ ฯ ทตฺติยมฺปิ โฆ โส ปุคฺคโต ตุนฺหิ
 อโหสิ ฯ อถ โฆ อายสฺมา มหาโมคฺคตฺตานสฺส ตํ ปุคฺคํ พาทาย

๔๕๑] ปาติโมกฺขขุจปนกฺขนุทํ มหาสมฺมุเท อฏฺฐจฺฉริยพฺพุตฺตมฺมา ๒๘๕

คเหตฺวา พหิทฺวารโกฏฺฐกา นิฏฺฐาเมตฺวา สฺฐิจมฺภิกํ ทคฺวา เยน
ภคฺวา เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ภคฺวนคฺ เอตฺทโวจ นิฏฺฐา-
มิโต โส ภาณฺเต ปุคฺคโต มยา ปริสฺสุทฺธา ปริสา อุตฺติสฺสุ
ภาณฺเต ภคฺวา ภิกฺขุํ ปาติโมกฺขนฺติ ฯ อฏฺฐจฺฉริยํ โมคฺคกฺคฺตาม
อพฺพุตํ โมคฺคกฺคฺตาม ยาว พหาคคฺคณานิ นาม โส โมคฺคปริโส
อาคฺมิสฺสํคฺคิ ฯ

[๔๕๒] อถ โส ภคฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ อฏฺฐจฺฉริเย ภิกฺขเว
มหาสมฺมุเท อฏฺฐจฺฉริยา อพฺพุตา ๓มฺมา เย ทิสฺสุวา ทิสฺสุวา อสฺสุรา
มหาสมฺมุเท อภิรมฺนฺติ ฯ กตเม อฏฺฐจฺ ๑ มหาสมฺมุทโท ภิกฺขเว
อนุปฺพุพฺพนินฺโน อนุปฺพุพฺโปโน อนุปฺพุพฺพภาโร น อายตฺตเกเนว
ปปาโค ยมฺปิ ภิกฺขเว มหาสมฺมุทโท อนุปฺพุพฺพนินฺโน อนุปฺพุพฺโปโน
อนุปฺพุพฺพภาโร น อายตฺตเกเนว ปปาโค อยํ ภิกฺขเว มหาสมฺมุเท
ปจฺจโม อฏฺฐจฺฉริโย อพฺพุโต ๓มฺโม ยํ ทิสฺสุวา ทิสฺสุวา อสฺสุรา
มหาสมฺมุเท อภิรมฺนฺติ ฯ

[๔๕๓] ปุณ จปรํ ภิกฺขเว มหาสมฺมุทโท จิตฺตมฺโม เวธํ
นาทิวคฺคตฺติ ยมฺปิ ภิกฺขเว มหาสมฺมุทโท จิตฺตมฺโม เวธํ นาทิวคฺคตฺติ
อยมฺปิ^๑ ภิกฺขเว มหาสมฺมุเท ทฺติโย อฏฺฐจฺฉริโย อพฺพุโต ๓มฺโม
ยํ ทิสฺสุวา ทิสฺสุวา อสฺสุรา มหาสมฺมุเท อภิรมฺนฺติ ฯ

[๔๕๔] ปุณ จปรํ ภิกฺขเว มหาสมฺมุทโท น มคฺเคน กุณฺเปณ
๑ อยํ ปีสฺสทฺโท ยฺ. ม. วา. โปคฺคตฺเตสฺสุ น ทิสฺสํคฺคิ ฯ

สิวสติ ยัม โหติ มหาสมุทเท มคฺ กุณบํ คํ ชิปฺปนฺนํ
 คีรํ วาเหติ ถถํ อุตฺตํสาเทติ ยมฺปิ ภิกฺขเว มหาสมุทฺโท น
 มคฺเตน กุณฺเนน สิวสติ ยัม โหติ มหาสมุทฺเท มคฺ กุณบํ คํ
 ชิปฺปนฺนํ คีรํ วาเหติ ถถํ อุตฺตํสาเทติ ยมฺปิ ภิกฺขเว
 มหาสมุทฺเท ตติโย อจฺฉริโย อพฺพุโค ชมฺโม ยัม ทิสฺสุวา ทิสฺสุวา
 อุตฺตรา มหาสมุทฺเท อภिरมฺนฺติ ฯ

[๔๕๒] ปุณ จปวํ ภิกขเว ยถา กาจิ มหันทิโย เสยฺยถํ
 กงฺคา ยมฺมนา อจิรวตํ สรรณุ มหํ ตา มหาสมุทฺทํ ปคฺคา
 ชนฺหติ ปริมาณิ นามโคคฺคตานิ มหาสมุทฺทโทเทวฺว สงฺขยํ คจฺจนฺติ
 ยมฺปิ ภิกขเว ยถา กาจิ มหันทิโย เสยฺยถํ กงฺคา ยมฺมนา
 อจิรวตํ สรรณุ มหํ ตา มหาสมุทฺทํ ปคฺคา ชนฺหติ ปริมาณิ
 นามโคคฺคตานิ มหาสมุทฺทโทเทวฺว สงฺขยํ คจฺจนฺติ อยมฺปิ ภิกขเว
 มหาสมุทฺเท จคฺคโต จจฺฉริโย อพฺภุโต ชฺโมโม ยํ ทิสฺวา
 ทิสฺวา อสฺรา มหาสมุทฺเท อภิรมฺนฺติ ฯ

[๔๕๓] ปุณ จปร ภิภุชเว ยะ กาจิ โดเก สวณฺติโย
มหาสมุทฺทํ อปฺเปเนติ ยะ จ อนฺตติฏฐา ชารายา ปปคฺคณฺติ น
เตน มหาสมุทฺทสฺส อุนคฺคํ วา ปุรคฺคํ วา ปญฺญาเขตติ ยมฺปิ
ภิภุชเว ยะ กาจิ โดเก สวณฺติโย มหาสมุทฺทํ อปฺเปเนติ ยะ

๑ ย. ม. ชุ่ยสำเรติ ฯ ๒ ย. ม. วา. ชิงขั ฯ ๓ ย. ม.
วา. ยา ฯ โดเก สมนติโย ฯ

๔๕๖] ปาติโมกฺขญฺชปนกฺขนุชํ มหาสํมุตฺเต อฏฺฐจุฉริยพฺภุคฺคธมฺมา ๒๘๗

จ อฺนุคฺคิฉา อารา ปปคฺคณฺติ น เคน มหาสํมุตฺตํ อฺนุคฺคํ
วา ปุรคฺคํ วา ปณฺณายคฺติ อฺยมฺปิ ภิกฺขเว มหาสํมุตฺเต ปณฺจโม
อฺจุฉริโย อพฺภุโค ธมฺโม ยํ ทิสฺสุวา ทิสฺสุวา อสฺสุรา มหาสํมุตฺเต
อภิรมณฺติ ฯ

[๔๕๔] ปุณ จปรํ ภิกฺขเว มหาสํมุตฺโต เอกโรโส โฉนโรโส
ยมฺปิ ภิกฺขเว มหาสํมุตฺโต เอกโรโส โฉนโรโส อฺยมฺปิ ภิกฺขเว
มหาสํมุตฺเต อฏฺฐจุ อฺจุฉริโย อพฺภุโค ธมฺโม ยํ ทิสฺสุวา
ทิสฺสุวา อสฺสุรา มหาสํมุตฺเต อภิรมณฺติ ฯ

[๔๕๕] ปุณ จปรํ ภิกฺขเว มหาสํมุตฺโต พหุรคฺคโน อเนกรคฺคโน
คคฺคิรฺมานิ รคฺคณานิ เสงฺฆยถิํ มุคฺคตา มณฺนิ เวพฺฟูริโย สงฺโฆ
สิจฺจา ปวาฬํ รชคํ ชาตฺรฐํ โถหิตฺตํโก มสฺสารคคฺคํ ยมฺปิ
ภิกฺขเว มหาสํมุตฺโต พหุรคฺคโน อเนกรคฺคโน คคฺคิรฺมานิ รคฺคณานิ
สงฺฆยถิํ มุคฺคตา มณฺนิ เวพฺฟูริโย สงฺโฆ สิจฺจา ปวาฬํ รชคํ
ชาตฺรฐํ โถหิตฺตํโก มสฺสารคคฺคํ อฺยมฺปิ ภิกฺขเว มหาสํมุตฺเต
สคฺคคโม อฺจุฉริโย อพฺภุโค ธมฺโม ยํ ทิสฺสุวา ทิสฺสุวา อสฺสุรา
มหาสํมุตฺเต อภิรมณฺติ ฯ

[๔๕๖] ปุณ จปรํ ภิกฺขเว มหาสํมุตฺโต มหคฺคํ ภูคฺคณํ อววาโส
คคฺคิรฺเม ภูคฺคา คิมิ คิมิจฺจุโส คิมิคิมิจฺจุโส มหาคิมิจฺจุโส อสฺสุรา
นาคา คนฺธพฺพา สณฺธิ มหาสํมุตฺเต โยชนสคฺคิกายํ อคฺคภาวา

๓ ขุ. ม. วา. ปโตตฺถเกสฺส มหาคิมิจฺจุโสติ ปาโง น ทิสฺสุตฺติ ฯ

๔๕๘] ปาติโมกฺขฏฺฐปณฺทฺสนุทํ ฌมฺมวีนเย อฏฺฐจฺจนฺตริยพฺภุคฺคฌมฺมา ๒๘๘

นาทิวคฺคตฺติ เหวเมว โข ภิกฺขเว ยํ มยา สํวกานํ สิกฺขาปทํ
ปณฺณคฺคตํ ตํ มม สํวกา ชีวิตเหตุเปี นาทิกฺกมฺมตฺติ ยมฺปิ
ภิกฺขเว ยํ มยา สํวกานํ สิกฺขาปทํ ปณฺณคฺคตํ ตํ มม สํวกา
ชีวิตเหตุเปี นาทิกฺกมฺมตฺติ ยมฺปิ ภิกฺขเว อิมสฺมํ ฌมฺมวีนเย
ทฺตฺติโย อจฺจนฺตริโย อพฺภุคฺโค ฌมฺโม ยํ ทิสฺวา ทิสฺวา ภิกฺขุ
อิมสฺมํ ฌมฺมวีนเย อภิรฺมมฺมตฺติ ฯ

[๔๕๘] เสยฺยถาปี ภิกฺขเว มหาสฺมมฺพุทฺโธ น มเคน กุณฺเพน
สํวตฺติ ยํ โหติ มหาสฺมมฺพุทฺเธ มตํ กุณฺเปี ตํ ชีปฺปณฺณคฺคตํ ตีรํ
วาเหติ ถลํ อุตฺตสาเทติ เหวเมว โข ภิกฺขเว โย โส ปุคฺคโต
ทฺตฺตฺสโต ปาปชฺมโม อตฺตจิสฺสํกตฺตฺสํมาจาโร ปฏฺิจฺจนฺนํกมฺมมฺมโต
อตฺตสฺมโน สมนฺนปฏฺิณฺณโย อพฺรหฺมจาร์ พฺรหฺมจาร์ปฏฺิณฺณโย อนฺนโค-
ปฺปติ อวตฺตฺสโต กตฺตมฺพุทฺธาโต น เคน สงฺโฆ สํวตฺติ ชีปฺปณฺณคฺคตํ
นํ สนนฺนปิตฺตฺวา อุกฺกชิปติ กิณฺณจาปี โข โส โหติ มชฺเฌ
ภิกฺขุสงฺฆสฺส นิสฺสินโน อถ โข โส อารกา ว สงฺฆมฺมหา สงฺโฆ
จ เคน ยมฺปิ ภิกฺขเว โย โส ปุคฺคโต ทฺตฺตฺสโต ปาปชฺมโม
อตฺตจิสฺสํกตฺตฺสํมาจาโร ปฏฺิจฺจนฺนํกมฺมมฺมโต อตฺตสฺมโน สมน-
นปฏฺิณฺณโย อพฺรหฺมจาร์ พฺรหฺมจาร์ปฏฺิณฺณโย อนฺนโคปฺปติ อวตฺตฺสโต
กตฺตมฺพุทฺธาโต น เคน สงฺโฆ สํวตฺติ ชีปฺปณฺณคฺคตํ นํ สนน-
นปิตฺตฺวา อุกฺกชิปติ กิณฺณจาปี โข โส โหติ มชฺเฌ ภิกฺขุสงฺฆสฺส
นิสฺสินโน อถ โข โส อารกา ว สงฺฆมฺมหา สงฺโฆ จ เคน

อยมุเป ภิฏฐเว อิมัสมี รมุมวินเย คติโย อจฺฉริโย อพฺภุโต
 รมุโม ยํ ทิสฺสุวา ทิสฺสุวา ภิฏฐ อิมัสมี รมุมวินเย อภิรมนฺติ ฯ

[๔๖๐] เสยฺยถาเป ภิฏฐเว ยา กาจิ มหानทฺธิโย เสยฺยถํ
 คงฺคา ยมฺภนา อจิรวตฺถํ สฺสรว มหํ ตา มหาสุมฺพุทฺธํ ปตฺตนา ชฺชนฺติ
 ปริมาณิ นามโคตฺตานิ มหาสุมฺพุทฺธเทวฺว สงฺฆมฺปิ คจฺฉนฺติ
 เอวเมว โส ภิฏฐเว จตฺตาริเม วณฺณา ชฺชุตฺติยา พฺราหฺมณา
 เวสฺสสา สฺสุมฺหา เต ตถาคคฺคฺคฺคฺคฺค รมุมวินเย อคารสุมฺหา
 อนคาริยํ ปพฺพชิตฺวา ชฺชนฺติ ปริมาณิ นามโคตฺตานิ สมนฺนา
 สกฺกยปฺตฺติยาเทวฺว สงฺฆมฺปิ คจฺฉนฺติ อยมุเป ภิฏฐเว จตฺตาริเม
 วณฺณา ชฺชุตฺติยา พฺราหฺมณา เวสฺสสา สฺสุมฺหา เต ตถาคคฺคฺคฺค
 คคฺค รมุมวินเย อคารสุมฺหา อนคาริยํ ปพฺพชิตฺวา ชฺชนฺติ ปริมาณิ
 นามโคตฺตานิ สมนฺนา สกฺกยปฺตฺติยาเทวฺว สงฺฆมฺปิ คจฺฉนฺติ อยมุเป
 ภิฏฐเว อิมัสมี รมุมวินเย จคฺคฺโก อจฺฉริโย อพฺภุโต รมุโม
 ยํ ทิสฺสุวา ทิสฺสุวา ภิฏฐ อิมัสมี รมุมวินเย อภิรมนฺติ ฯ

[๔๖๑] เสยฺยถาเป ภิฏฐเว ยา กาจิ โถเก สจฺฉนฺติโย มหา
 สุมฺพุทฺธํ อปฺเปเนติ ยา จ อนฺตติฏฺฐา ชฺชาวา ปปคฺคฺคฺค น เคน
 มหาสุมฺพุทฺธสฺส อุนคฺคํ วา ปฺรคฺคํ วา ปณฺณายติ เอวเมว โส
 ภิฏฐเว พฺหุ เจเป ภิฏฐ อนฺปาติเสสฺสาย นิพฺพานชาคฺคฺคา ปรีนิพฺพา
 ยนฺติ น เคน นิพฺพานชาคฺคฺคา อุนคฺคํ วา ปฺรคฺคํ วา ปณฺณายติ
 อยมุเป ภิฏฐเว พฺหุ เจเป ภิฏฐ อนฺปาติเสสฺสาย นิพฺพานชาคฺคฺคา

๔๖๓] ปาติโมกฺขขุจฺปนกฺขนุชํ ฌมฺมวีนเย อฏฺฐจฺจนฺตริยพฺภุตฌมฺมา ๒๘๓

ปรีณิพฺพายนฺติ น เตน นิพฺพพานชาตฺยา อุนฺนาคํ วา ปฺรตฺตํ วา
ปณฺณายติ อยมฺปํ ภิกฺขเว อิมํสฺมํ ฌมฺมวีนเย ปณฺจโม อจฺจนฺตริย
อพฺภุโต ฌมฺโม ยํ ทิสฺสวา ทิสฺสวา ภิกฺขุ อิมํสฺมํ ฌมฺมวีนเย
อภีรมนฺติ ฯ

[๔๖๒] เสยฺยถาปํ ภิกฺขเว มหาสฺมคฺคโต เขรโรโต โถณฺรโรโต
เอวเมว โช ภิกฺขเว อยมํ ฌมฺมวีนโย เขรโรโต วิมุตฺติริโรโต
ยมฺปํ ภิกฺขเว ฯ เปว วิมุตฺติริโรโต อยมฺปํ ภิกฺขเว อิมํสฺมํ ฌมฺม-
วีนเย อฏฺฐจฺจนฺตริย อพฺภุโต ฌมฺโม ยํ ทิสฺสวา ทิสฺสวา ภิกฺขุ
อิมํสฺมํ ฌมฺมวีนเย อภีรมนฺติ ฯ

[๔๖๓] เสยฺยถาปํ ภิกฺขเว มหาสฺมคฺคโต พหุรตฺโน อนนฺตรตฺโน
คตฺติรฺมานิ รตฺนานิ เสยฺยถํทํ มุตฺตทา มณิ เวพฺพริโย สงฺโฆ
สิตฺตา ปวฺวาฬํ รชตํ ชาตฺรุมํ โถหิตฺตํโก มสฺสารคตฺตํ เอวเมว โช
ภิกฺขเว อยมํ ฌมฺมวีนโย พหุรตฺโน อนนฺตรตฺโน คตฺติรฺมานิ รตฺน-
านิ เสยฺยถํทํ จตฺตทาโร สติปฏฺฐาณา จตฺตทาโร สมฺมปฺปชานา
จตฺตทาโร อิทฺธิปาทา ปณฺจจฺจนฺตริยานิ ปณฺจ พถานิ สตฺต
โพชฌงฺกา อริโย อฏฺฐจฺจนฺตริโก มคฺโค ยมฺปํ ภิกฺขเว อยมํ
ฌมฺมวีนโย พหุรตฺโน อนนฺตรตฺโน คตฺติรฺมานิ รตฺนานิ เสยฺยถํทํ
จตฺตทาโร สติปฏฺฐาณา ฯ เปว อริโย อฏฺฐจฺจนฺตริโก มคฺโค อยมฺปํ
ภิกฺขเว อิมํสฺมํ ฌมฺมวีนเย สตฺตโม อจฺจนฺตริย อพฺภุโต ฌมฺโม
ยํ ทิสฺสวา ทิสฺสวา ภิกฺขุ อิมํสฺมํ ฌมฺมวีนเย อภีรมนฺติ ฯ

[๔๖๔] เสยฺยถาปี ภิกขเว มหาสมุทฺโท มหคํ ภูตานํ อาวาโส
 คคฺคิเม ภูตา คิมิ ฯ เป ฯ อสุรา นาคา คนฺธพฺพา สฺนฺติ
 มหาสมุทฺเท โยชนสฺสติกาปี อคฺคภาวา ทฺวียोชนสฺสติกาปี อคฺค-
 ภาวา ติโยชนสฺสติกาปี อคฺคภาวา จตุโยชนสฺสติกาปี อคฺคภาวา
 ปญฺจโยชนสฺสติกาปี อคฺคภาวา เอวเมว โช ภิกขเว อโย ชมฺม-
 วินโย มหคํ ภูตานํ อาวาโส คคฺคิเม ภูตา โสตาปนฺโน
 โสตาปนฺนคฺคิณฺณสฺสจฺฉริยาโย ปฏฺธิปนฺโน สกฺกิทาคามํ สกฺกิทาคามิณฺณสฺสจฺฉริ-
 ยาโย ปฏฺธิปนฺโน อนาคามํ อนาคามิณฺณสฺสจฺฉริยาโย ปฏฺธิปนฺโน
 อรหา อรหคฺคทาย ปฏฺธิปนฺโน ยมฺปิ ภิกขเว อโย ชมฺมวินโย
 มหคํ ภูตานํ อาวาโส คคฺคิเม ภูตา โสตาปนฺโน ฯ เป ฯ
 อรหคฺคทาย ปฏฺธิปนฺโน อโยภี ภิกขเว อิมสฺมํ ชมฺมวินเย
 อฏฺฐโม อจฺฉริโย อพฺพุโต ชมฺโม ยํ ทิสฺวา ทิสฺวา ภิกฺขุ
 อิมสฺมํ ชมฺมวินเย อภิรมฺหติ อิม โช ภิกขเว อิมสฺมํ ชมฺม-
 วินเย อฏฺฐ อจฺฉริยา อพฺพุตา ชมฺมา เย ทิสฺวา ทิสฺวา
 ภิกฺขุ อิมสฺมํ ชมฺมวินเย อภิรมฺหตฺติ ฯ

[๔๖๕] อถ โช ภควา เขตฺตมคฺคํ วิทิตฺวา ตายํ เวธายํ อิมํ
 อุตฺถานํ อุตฺทาเนติ

ณฺณมคฺคิณฺณสฺสจฺฉริยา วิวํ นาคิณฺณสฺสจฺฉริยา

คคฺคมา ณฺณํ วิวเรถ เอวณคํ นาคิณฺณสฺสจฺฉริยา ฯ

[๔๖๖] อถ โช ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ นทานาหํ ภิกขเว

๔๖๗] ปาติโมกฺขอุทฺทหฺนํ ฌพฺพคฺคิยาภิกฺขุวคฺค ๒๘๓

อิโต ปรํ อุโปสถํ กริสฺสามิ ปาติโมกฺขํ อุกฺกิสฺสามิ ตุมฺเห
วทานิ ภิกฺขเว อิโต ปรํ อุโปสถํ กรเขยฺยถ ปาติโมกฺขํ
อุกฺกิสฺเสยฺยถ อฏฺฐาณเมตํ ภิกฺขเว อนวกาโส ยํ ตถาคโต
อปริสฺสุทฺธาย ปริสฺสํ อุโปสถํ กรเขยฺย ปาติโมกฺขํ อุกฺกิสฺเสยฺย
น จ ภิกฺขเว ภิกฺขุณฺวํ สาปคฺคิเกน ปาติโมกฺขํ โสคพฺพํ โย
สุญฺเญยฺย สาปคฺคิ ทุกฺกฏสฺส ๑ อนฺชานามิ ภิกฺขเว โย สาปคฺคิ-
ติโก ปาติโมกฺขํ สฺสนาติ คสฺส ปาติโมกฺขํ ๕เปคฺ ๑ เอวญฺจ
ปน ภิกฺขเว ๕เปคพฺพํ ๑ ตทหุโปสเถ จาคฺคทฺทเส วา ปณฺณรเส
วา คสฺมํ ปุคฺคเถ สมนฺมุฏฺเฐ สงฺฆมชฺเช อุกฺกาทิสฺสํ สฺสนาตุ
เม ภนฺเต สงฺโฆ อิตฺถนฺนาโม ปุคฺคโต สาปคฺคิโก คสฺส
ปาติโมกฺขํ ๕เปมิ น คสฺมํ สมนฺมุฏฺเฐ ปาติโมกฺขํ อุกฺกิสฺ-
คพฺพนฺติ ๑ ๕เปตํ โหติ ปาติโมกฺขนฺติ ๑

[๔๖๗] เตน ๒ ปน สมนฺเยน ฌพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ นามฺเห
โกจิ ชานาตฺติ สาปคฺคิกา ว ปาติโมกฺขํ สฺสนนฺติ ๑ เถรา ภิกฺขุ
ปรจิตฺตวิทฺุโน ภิกฺขุณฺ อาริเจนฺติ อิตฺถนฺนาโม จ อิตฺถนฺนาโม
จ อากุโส ฌพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ นามฺเห โกจิ ชานาตฺติ สาปคฺคิ-
กา ว ปาติโมกฺขํ สฺสนนฺตฺติ ๑ อสฺสสฺส ๒ ฌพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ
เถรา กิร ภิกฺขุ ปรจิตฺตวิทฺุโน อเมห ภิกฺขุณฺ อาริเจนฺติ อิตฺถน-
นาโม จ อิตฺถนฺนาโม จ อากุโส ฌพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ นามฺเห

๑ ย. ม. รา. ปิตฺถเกสฺส ภิกฺขุณฺนาติ วจํ น ปณฺณายติ ๑

โกจิ ฆาณคิยิ ฐาปคิตกา ว ปาติโมกฺขิ สุนนคิติ ๑ เค ปรุมหากิ
 เปสตา ภิกฺขุ ปาติโมกฺขิ ฐาปคิติ ปฏิกจเจว สุตฺตทานิ ภิกฺขุ
 อนุปคิติกานิ อวคตฺตํ อการณ ปาติโมกฺขิ ฐาปคิติ ๑ เย
 เค ภิกฺขุ อนุปคิตา ๑ เป ๑ เค อชฺฌายนคิติ ฐิยนคิติ วิปาเจนคิติ
 กถิ หิ นาม นพฺพคิตยา ภิกฺขุ สุตฺตทานิ ภิกฺขุ อนุปคิติกานิ
 อวคตฺตํ อการณ ปาติโมกฺขิ ฐาปคิติ ๑ อถ ๒ เค
 ภิกฺขุ ภควโค เคตมคถิ อารโจะสิ ๑ เป ๑ สจฺจํ กิร ภิกฺขเว
 นพฺพคิตยา ภิกฺขุ สุตฺตทานิ ภิกฺขุ อนุปคิติกานิ อวคตฺตํ อการณ
 ปาติโมกฺขิ ฐาปคิติ ๑ สจฺจํ ภควาติ ๑ เป ๑ วิครหิตฺวา ฐมํ
 กถิ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ น ภิกฺขเว สุตฺตทานิ ภิกฺขุ
 อนุปคิติกานิ อวคตฺตํ อการณ ปาติโมกฺขิ ฐาปคิติ ๑ โย
 ฐาปคิติ ๑

[๔๖๘] เอกํ ภิกฺขเว อธมมิกํ ปาติโมกฺขญฺสปนํ เอกํ
 ฐมมิกํ ๑ เทว อธมมิกานิ ปาติโมกฺขญฺสปนานิ เทว ฐมมิกานิ ๑
 คีณิ อธมมิกานิ ปาติโมกฺขญฺสปนานิ คีณิ ฐมมิกานิ ๑ จตุตฺตาริ
 อธมมิกานิ ปาติโมกฺขญฺสปนานิ จตุตฺตาริ ฐมมิกานิ ๑ ปญฺจ
 อธมมิกานิ ปาติโมกฺขญฺสปนานิ ปญฺจ ฐมมิกานิ ๑ ฉ อธมมิกานิ
 ปาติโมกฺขญฺสปนานิ ฉ ฐมมิกานิ ๑ สคฺค อธมมิกานิ
 ปาติโมกฺขญฺสปนานิ สคฺค ฐมมิกานิ ๑ อญฺจ อธมมิกานิ
 ปาติโมกฺขญฺสปนานิ อญฺจ ฐมมิกานิ ๑ นว อธมมิกานิ ปาติ-

๔๗๔] ปาติโมက္ขฐุสປນກຸຊນຸກໍ ປາຕິໂມກຸຊູສປນານີ ໒໔໕

ໂມກຸຊູສປນານີ ນວ ຣຸມຸມິການີ າ ທຣໍ ອຣຸມຸມິການີ ປາຕິໂມກຸຊູສປນານີ
ທຣໍ ຣຸມຸມິການີ າ

[໔໖໔] ກຕມໍ ເອກໍ ອຣຸມຸມິກໍ ປາຕິໂມກຸຊູສປນໍ າ ອຸມຸຕິກາຍ
ສໍ້ຕວິປຕຸຕິຍາ ປາຕິໂມກຸຊໍ ສປເຕຕິ ອິທໍ ເອກໍ ອຣຸມຸມິກໍ ປາຕິ-
ໂມກຸຊູສປນໍ າ

[໔໖໐] ກຕມໍ ເອກໍ ຣຸມຸມິກໍ ປາຕິໂມກຸຊູສປນໍ າ ສຸມຸຕິກາຍ
ສໍ້ຕວິປຕຸຕິຍາ ປາຕິໂມກຸຊໍ ສປເຕຕິ ອິທໍ ເອກໍ ຣຸມຸມິກໍ ປາຕິ-
ໂມກຸຊູສປນໍ າ

[໔໖໑] ກຕມານີ ເທວ ອຣຸມຸມິການີ ປາຕິໂມກຸຊູສປນານີ າ
ອຸມຸຕິກາຍ ສໍ້ຕວິປຕຸຕິຍາ ປາຕິໂມກຸຊໍ ສປເຕຕິ ອຸມຸຕິກາຍ ອາຈາຣ-
ວິປຕຸຕິຍາ ປາຕິໂມກຸຊໍ ສປເຕຕິ ອິມານີ ເທວ ອຣຸມຸມິການີ ປາຕິ-
ໂມກຸຊູສປນານີ າ

[໔໖໒] ກຕມານີ ເທວ ຣຸມຸມິການີ ປາຕິໂມກຸຊູສປນານີ າ
ສຸມຸຕິກາຍ ສໍ້ຕວິປຕຸຕິຍາ ປາຕິໂມກຸຊໍ ສປເຕຕິ ສຸມຸຕິກາຍ ອາຈາຣວິປຕຸຕິຍາ
ປາຕິໂມກຸຊໍ ສປເຕຕິ ອິມານີ ເທວ ຣຸມຸມິການີ ປາຕິໂມກຸຊູສປນານີ າ

[໔໖໓] ກຕມານີ ຕໍ້ຣຸນີ ອຣຸມຸມິການີ ປາຕິໂມກຸຊູສປນານີ າ
ອຸມຸຕິກາຍ ສໍ້ຕວິປຕຸຕິຍາ ປາຕິໂມກຸຊໍ ສປເຕຕິ ອຸມຸຕິກາຍ ອາຈາຣວິປຕຸ-
ຕິຍາ ປາຕິໂມກຸຊໍ ສປເຕຕິ ອຸມຸຕິກາຍ ທິຊຸຈິວິປຕຸຕິຍາ ປາຕິໂມກຸຊໍ
ສປເຕຕິ ອິມານີ ຕໍ້ຣຸນີ ອຣຸມຸມິການີ ປາຕິໂມກຸຊູສປນານີ າ

[໔໖໔] ກຕມານີ ຕໍ້ຣຸນີ ຣຸມຸມິການີ ປາຕິໂມກຸຊູສປນານີ າ

๔๘๙] ปาติโมกฺขขุจฺปนกฺขนุชกํ ฌ สํตฺต ปาติโมกฺขขุจฺปนานิ ๒๘๗

ปาติโมกฺขํ จเปติ สํมุติเกน ปาจิคุติเยน ปาติโมกฺขํ จเปติ
สํมุติเกน ปาฐิตេสนึเยน ปาติโมกฺขํ จเปติ สํมุติเกน ทุกฺกเกน
ปาติโมกฺขํ จเปติ อิมานิ ปญฺจ ฌมฺมิกานิ ปาติโมกฺขขุจฺปนานิ ฯ

[๔๘๙] กตมานิ ฌ ฌมฺมิกานิ ปาติโมกฺขขุจฺปนานิ ฯ อมฺมุตฺตกาย
สํตฺตวิปคฺคิยา ปาติโมกฺขํ จเปติ อกตฺตาย อมฺมุตฺตกาย สํตฺตวิปคฺคิยา
ปาติโมกฺขํ จเปติ กตฺตาย อมฺมุตฺตกาย ฌาจรวิปคฺคิยา ปาติโมกฺขํ
จเปติ อกตฺตาย อมฺมุตฺตกาย ฌาจรวิปคฺคิยา ปาติโมกฺขํ จเปติ
กตฺตาย อมฺมุตฺตกาย ทิฏฺฐิจิวิปคฺคิยา ปาติโมกฺขํ จเปติ อกตฺตาย
อมฺมุตฺตกาย ทิฏฺฐิจิวิปคฺคิยา ปาติโมกฺขํ จเปติ กตฺตาย อิมานิ ฌ
ฌมฺมิกานิ ปาติโมกฺขขุจฺปนานิ ฯ

[๔๙๐] กตมานิ ฌ ฌมฺมิกานิ ปาติโมกฺขขุจฺปนานิ ฯ สํมุติเกน
สํตฺตวิปคฺคิยา ปาติโมกฺขํ จเปติ อกตฺตาย สํมุติเกน สํตฺตวิปคฺคิยา
ปาติโมกฺขํ จเปติ กตฺตาย สํมุติเกน ฌาจรวิปคฺคิยา ปาติโมกฺขํ
จเปติ อกตฺตาย สํมุติเกน ฌาจรวิปคฺคิยา ปาติโมกฺขํ จเปติ
กตฺตาย สํมุติเกน ทิฏฺฐิจิวิปคฺคิยา ปาติโมกฺขํ จเปติ อกตฺตาย
สํมุติเกน ทิฏฺฐิจิวิปคฺคิยา ปาติโมกฺขํ จเปติ กตฺตาย อิมานิ ฌ
ฌมฺมิกานิ ปาติโมกฺขขุจฺปนานิ ฯ

[๔๙๑] กตมานิ สํตฺต ฌมฺมิกานิ ปาติโมกฺขขุจฺปนานิ ฯ
อมฺมุตฺตเกน ปาราชิกเกน ปาติโมกฺขํ จเปติ อมฺมุตฺตเกน สํฆาติเสสฺเสน
ปาติโมกฺขํ จเปติ อมฺมุตฺตเกน กุตฺตจฺเจเนน ปาติโมกฺขํ จเปติ

อมุติเกน ปาจิตติเยน ปาติโมกข์ จเปติ อมุติเกน ปาฏิเทสนีเยน
 ปาติโมกข์ จเปติ อมุติเกน ทุกุกฺเขน ปาติโมกข์ จเปติ
 อมุติเกน ทุพฺภาสีเตน ปาติโมกข์ จเปติ อิมานิ สํคฺค อธมฺมิกานิ
 ปาติโมกฺขฏฺฐปณานิ ฯ

[๔๘๒] กตมานิ สํคฺค ธมฺมิกานิ ปาติโมกฺขฏฺฐปณานิ ฯ สมุติเกน
 ปาราชิกเกน ปาติโมกข์ จเปติ สมุติเกน สํฆาตีสํเสน ปาติโมกข์
 จเปติ สมุติเกน กุสฺสจฺเจน ปาติโมกข์ จเปติ สมุติเกน
 ปาจิตติเยน ปาติโมกข์ จเปติ สมุติเกน ปาฏิเทสนีเยน ปาติโมกข์
 จเปติ สมุติเกน ทุกุกฺเขน ปาติโมกข์ จเปติ สมุติเกน
 ทุพฺภาสีเตน ปาติโมกข์ จเปติ อิมานิ สํคฺค ธมฺมิกานิ
 ปาติโมกฺขฏฺฐปณานิ ฯ

[๔๘๓] กตมานิ อฏฺฐ อธมฺมิกานิ ปาติโมกฺขฏฺฐปณานิ ฯ
 อมุติกาย สํถวิปคฺคิยา ปาติโมกข์ จเปติ อกตายน อมุติกาย
 สํถวิปคฺคิยา ปาติโมกข์ จเปติ กตายน อมุติกาย อาจรวิปคฺคิยา
 ปาติโมกข์ จเปติ อกตายน อมุติกาย อาจรวิปคฺคิยา ปาติโมกข์
 จเปติ กตายน อมุติกาย ทิฏฺฐิจิวิปคฺคิยา ปาติโมกข์ จเปติ
 อกตายน อมุติกาย ทิฏฺฐิจิวิปคฺคิยา ปาติโมกข์ จเปติ กตายน
 อมุติกาย อาษิวิปคฺคิยา ปาติโมกข์ จเปติ อกตายน อมุติกาย
 อาษิวิปคฺคิยา ปาติโมกข์ จเปติ กตายน อิมานิ อฏฺฐ ธมฺมิกานิ
 ปาติโมกฺขฏฺฐปณานิ ฯ

ปาติโมกข์ จเปติ กตายน สัมมุติถาย สัตถวิปคฺติยา ปาติโมกข์
 จเปติ กตาทถาย สัมมุติถาย อจฺจรวิปคฺติยา ปาติโมกข์ จเปติ
 อกตายน สัมมุติถาย อจฺจรวิปคฺติยา ปาติโมกข์ จเปติ กตายน
 สัมมุติถาย อจฺจรวิปคฺติยา ปาติโมกข์ จเปติ กตาทถาย สัมมุติถาย
 ทิฏฺฐิจิวิปคฺติยา ปาติโมกข์ จเปติ อกตายน สัมมุติถาย ทิฏฺฐิจิวิปคฺติยา
 ปาติโมกข์ จเปติ กตายน สัมมุติถาย ทิฏฺฐิจิวิปคฺติยา ปาติโมกข์
 จเปติ กตาทถาย อิมานิ นว ฌมฺมิกานิ ปาติโมกฺขฐุจฺปนานิ ฯ

[๔๘๗] กตมานิ ทสฺส ฌมฺมิกานิ ปาติโมกฺขฐุจฺปนานิ ฯ น
 ปาราชิกโก คสฺสํ ปริธายํ นิสินฺโน โหติ น ปาราชิกกถา
 วิปฺปกตา โหติ น สิกฺขํ ปจฺจกฺขาทโก คสฺสํ ปริธายํ นิสินฺโน
 โหติ น สิกฺขํ ปจฺจกฺขาทกถา วิปฺปกตา โหติ ฌมฺมิกํ
 สํมคฺคํ อูเปติ น ฌมฺมิกํ สํมคฺคํ ปจฺจาทิยติ น ฌมฺมิกาย
 สํมคฺคิยา ปจฺจาทานกถา วิปฺปกตา โหติ น สัตถวิปคฺติยา
 ทิฏฺฐสํคฺคปริสํกฺกโต โหติ น อจฺจรวิปคฺติยา ทิฏฺฐสํคฺคปริสํกฺกโต
 โหติ น ทิฏฺฐิจิวิปคฺติยา ทิฏฺฐสํคฺคปริสํกฺกโต โหติ อิมานิ ทสฺส
 ฌมฺมิกานิ ปาติโมกฺขฐุจฺปนานิ ฯ

[๔๘๘] กตมานิ ทสฺส ฌมฺมิกานิ ปาติโมกฺขฐุจฺปนานิ ฯ ปาราชิกโก
 คสฺสํ ปริธายํ นิสินฺโน โหติ ปาราชิกกถา วิปฺปกตา โหติ
 สิกฺขํ ปจฺจกฺขาทโก คสฺสํ ปริธายํ นิสินฺโน โหติ สิกฺขํ ปจฺจกฺขาท-
 กถา วิปฺปกตา โหติ ฌมฺมิกํ สํมคฺคํ น อูเปติ ฌมฺมิกํ

๔๘๘] ปาติโมกฺขฏฺฐปณฺณนํ ฌมฺมิกํ ปาติโมกฺขฏฺฐปณฺ ๓๐๓

ถํมคฺคํ ปจฺจาทิยติ ฌมฺมิกาย ถํมคฺคิยา ปจฺจาทนถถา วิปฺปกตา
โหติ สํถวิปคฺคิยา ทิฏฺฐสํคฺคปริสํกฺโกโต โหติ อจฺจาวิปคฺคิยา
ทิฏฺฐสํคฺคปริสํกฺโกโต โหติ ทิฏฺฐวิปคฺคิยา ทิฏฺฐสํคฺคปริสํกฺโกโต โหติ
อิมานิ ทสฺ ฌมฺมิกานิ ปาติโมกฺขฏฺฐปณฺณานิ ฯ

[๔๘๘] กถํ ปาราชิกํ คตฺถํ ปริธายํ นิธินุโน โหติ ฯ อธิ
ภิกฺขเว เยหิ อากาเรหิ เยหิ ติจฺเจหิ เยหิ นิमितฺเตหิ ปาราชิกสํคฺค
ฌมฺมสํคฺคํ อชฺฌมาปคฺคิ โหติ เตหิ อากาเรหิ เตหิ ติจฺเจหิ เตหิ
นิमितฺเตหิ ภิกฺขุ ภิกฺขุ ปสํสํติ ปาราชิกํ ฌมฺมํ อชฺฌมาปชฺชนคํ
น เหว โห ภิกฺขุ ภิกฺขุ ปสํสํติ ปาราชิกํ ฌมฺมํ อชฺฌมาปชฺชนคํ
อปฺเปจ อณฺโณ ภิกฺขุ ภิกฺขุสํคฺคํ อโรเจติ อิตฺถนฺนาโม อากุโส
ภิกฺขุ ปาราชิกํ ฌมฺมํ อชฺฌมาปนฺโนติ น เหว โห ภิกฺขุ ภิกฺขุ
ปสํสํติ ปาราชิกํ ฌมฺมํ อชฺฌมาปชฺชนคํ น ปิ อณฺโณ ภิกฺขุ
ภิกฺขุสํคฺคํ อโรเจติ อิตฺถนฺนาโม อากุโส ภิกฺขุ ปาราชิกํ ฌมฺมํ
อชฺฌมาปนฺโนติ อปฺเปจ โส ๑ ภิกฺขุ ภิกฺขุสํคฺคํ อโรเจติ อหํ
อากุโส ปาราชิกํ ฌมฺมํ อชฺฌมาปนฺโนติ อากงฺฆมาโน ภิกฺขเว
ภิกฺขุ เตน ทิฏฺฐเณ เตน สํเตน ตาย ปริสํกฺกายํ คทฺหุโปสฺสเถ
จาคฺคทฺทเส วา ปณฺณรเส วา คตฺถํ ปุคฺคเต สมฺมุขํภูเต สงฺฆมชฺฌ
อฺทาทเรยฺย สํณาสฺ เม ภนฺเต สงฺโฆ อิตฺถนฺนาโม ปุคฺคโต
ปาราชิกํ ฌมฺมํ อชฺฌมาปนฺโน คตฺถํ ปาติโมกฺขํ จเปมิ น คตฺถํ

๓ รา. ปริสํกฺกิตาย ฯ

สัมมุขีภูเต ปาติโมกข์ อุกุทิสิตัพพนติ ๑ รมมิกัม ปาติโมกข์ฐาปนัม ๑

[๔๘๐] ภิกขุสงฆ์ ปาติโมกฺเข จมฺเเต ปริสา วุฏฐาติ ทสฺสนํ
อนนฺตรายานํ ฅณฺณตเวณ อนนฺตราเยณ^๑ ราชนฺตรายเณ วา โจรนฺตรา-
เยณ^๒ วา อคฺคยนฺตรายเณ วา อุกกนฺตรายเณ วา มนุสฺสํนฺตรายเณ
วา อมนุสฺสํนฺตรายเณ วา วาพฺพนฺตรายเณ วา สิริสํปนฺตรายเณ วา
ชีวิตฺตนฺตรายเณ วา พุทฺทมจฺริยนฺตรายเณ วา อากฺกขมาโน ภิกฺขเว
ภิกฺขุ คตฺถมํ อววาเส ฅณฺณตวคตฺถมํ วา อววาเส คตฺถมํ ปุคฺคเต
สํมุขีภูเต สํวชฺชเม อุกาหเรยฺย สฺสณาคฺค เม ภาณเต สํโฆ
อิตฺตณฺณามสฺส ปุคฺคตสฺส ปาราชิกกถา วิปฺปกถา คํ วคฺถํ อวินิจฺฉิตํ
ยถิ สํวชฺสํ ปคฺคตกถํ สํโฆ คํ วคฺถํ วินิจฺฉินฺนุยาติ ๑
เอวณฺเจ คํ ตเถถ อิจฺเจตํ กุสฺสํ โน เจ ตเถถ คทฺถุโปสฺสเถ
จาคฺคทฺถเส วา ปณฺณรเส วา คตฺถมํ ปุคฺคเต สํมุขีภูเต สํวชฺชเม
อุกาหริตพฺพํ สฺสณาคฺค เม ภาณเต สํโฆ อิตฺตณฺณามสฺส ปุคฺคตสฺส
ปาราชิกกถา วิปฺปกถา คํ วคฺถํ อวินิจฺฉิตํ คตฺถํ ปาติโมกฺข์
จเปมิ น คตฺถมํ สํมุขีภูเต ปาติโมกฺข์ อุกุทิสิตัพพนติ ๑
รมมิกัม ปาติโมกข์ฐาปนัม ๑

[๔๘๑] กถํ สิกฺขํ ปจฺจกฺกชาตโก คตฺถํ ปริสาณํ นิธินุโน
โหติ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ^๑นํ^๒ เยหิ อากาเรหิ เยหิ ติจฺเเคหิ

๑ ย. ม. ไปคฺคตเกสฺส อนนฺตรายเณนาติ ปาโส น ทิสฺสติ ๑

๒ ย. ม. รา. ไปคฺคตเกสฺส ภิกฺขุ^๑นาติ วจฺนํ น ทิสฺสติ ๑

៤៩២] ឋាតិណៃកុឡាសបរកុឡាសកំ ធម្មិកំ ឋាតិណៃកុឡាសវំ ៣០៣

เยหิ นิมิตฺเตหิ สิกฺขา ปจฺจุทฺตาตา โหติ เตหิ อากาเรหิ เตหิ
 ติจฺเจหิ เตหิ นิมิตฺเตหิ ภิกฺขุ ภิกฺขุํ ปสฺสํติ สิกฺขํ ปจฺจุทฺตํ
 น เหว โห ภิกฺขุ ภิกฺขุํ ปสฺสํติ สิกฺขํ ปจฺจุทฺตํ อปฺเปจ ฌนฺโด
 ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส อารโจะติ อิตฺถนฺนาเมน อาวุโส ภิกฺขุนา สิกฺขา
 ปจฺจุทฺตาตํ น เหว โห ภิกฺขุ ภิกฺขุํ ปสฺสํติ สิกฺขํ ปจฺจุทฺตํ
 น ปิ ฌนฺโด ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส อารโจะติ อิตฺถนฺนาเมน อาวุโส
 ภิกฺขุนา สิกฺขา ปจฺจุทฺตาตํ อปฺเปจ โส ๖ ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส
 อารโจะติ มยา อาวุโส สิกฺขา ปจฺจุทฺตาตํ อากฺขมาโน
 ภิกฺขเว ภิกฺขุ เตน ทิฏฺเฐน เตน สฺสฺเสน คาย ปริสํกาย คทฺหุโปสฺส
 จาคฺคฺทฺทฺเส วา ปณฺณรเส วา คสฺมึ ปุคฺคเต สํมฺมุทฺติเก สจฺจมชฺเช
 อุกฺทาหเรยฺย สฺสนาคฺ เม ภนฺเต สจฺโจ อิตฺถนฺนาเมน ปุคฺคเตน
 สิกฺขา ปจฺจุทฺตาตา คสฺส ปาติโมกฺขํ จเปมิ น คสฺมึ สํมฺมุทฺติเก
 ปาติโมกฺขํ กุทฺทิสิตฺตพฺพนฺติ ๗ ฐมฺมิกํ ปาติโมกฺขฏฺฐปํ ๘

[๔๘๒] ภิกขุสัสส ปาติโมกฺเข จปปีเต ปริสา วุฏฺฐาติ ทสฺสนํ
อนฺตรายานํ อยฺยตฺตเรณ อนฺตรายเณ ราชนฺตรายเณ วา ๑เป๑
พฺรหฺมจฺริยนฺตรายเณ วา อากงฺขมาโน ภิกขเว ภิกขุ คสฺมิมิ
อววาเส อยฺยตฺตรสฺมิมิ วา อววาเส คสฺมิมิ ปุคฺคเต สมนฺมุจฺฐิตะ
สงฺฆมชฺเช อุกาหเรยฺย สฺสณาคฺค เม ภนฺเต สงฺโฆ อิตฺถนฺนามสฺส
ปุคฺคตสฺส สิกฺขิ ปุจฺจุทฺทาคกฺคา วิปฺปกฺคา คํ วคฺถุ อวินิจฺฉิตํ
ยถิ สงฺฆสฺส ปคฺคตถลํ สงฺโฆ คํ วคฺถุ วินิจฺฉินฺเวยยาติ ๑

๔๘๕] ปาติโมกฺขฏฺฐปนกฺขณํ ฌมฺมิกํ ปาติโมกฺขฏฺฐปนํ ๓๐๕

อุเปติ ตสฺส ปาติโมกฺขํ จเปมิ น ตสฺมိ สฺมมุขฺภิเฏ ปาติโมกฺขํ
อุทฺทิสฺสิตพฺพนฺติ ฯ ฌมฺมิกํ ปาติโมกฺขฏฺฐปนํ ฯ

[๔๘๕] กถํ ฌมฺมิกํ สํมคฺคิ ปจฺจาทิยติ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว
เยหิ อากาเรหิ เยหิ ตฺถเคหิ เยหิ นิมิตฺเตหิ ฌมฺมิกาย สํมคฺคิยา
ปจฺจาทานํ โหติ เตหิ อากาเรหิ เตหิ ตฺถเคหิ เตหิ นิมิตฺเตหิ
ภิกฺขุ ภิกฺขุ ปสฺสตี ฌมฺมิกํ สํมคฺคิ ปจฺจาทิยนฺตํ น เหว โห
ภิกฺขุ ภิกฺขุ ปสฺสตี ฌมฺมิกํ สํมคฺคิ ปจฺจาทิยนฺตํ อปฺปจ อญฺโฆ
ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส อารุเจติ อิตฺถนฺนาโม อารุโส ภิกฺขุ ฌมฺมิกํ
สํมคฺคิ ปจฺจาทิยตีติ น เหว โห ภิกฺขุ ภิกฺขุ ปสฺสตี ฌมฺมิกํ
สํมคฺคิ ปจฺจาทิยนฺตํ น ปิ อญฺโฆ ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส อารุเจติ
อิตฺถนฺนาโม อารุโส ภิกฺขุ ฌมฺมิกํ สํมคฺคิ ปจฺจาทิยตีติ อปฺปจ
โส ว ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส อารุเจติ อหํ อารุโส ฌมฺมิกํ สํมคฺคิ
ปจฺจาทิยามตีติ อากงฺขมาโน ภิกฺขเว ภิกฺขุ เตน ทิฏฺฐเณ เตน
สุเตน คาย ปริสงฺกาย ตทหุโปสฺสเถ จาคฺคฺทสฺเส วา ปณฺณรเส
วา ตสฺมि ปุคฺคเต สฺมมุขฺภิเฏ สงฺฆมฺมชฺเณ อุทาทเรยฺย สฺสณาคฺ
เม ภาเน สงฺโฆ อิตฺถนฺนาโม ปุคฺคโต ฌมฺมิกํ สํมคฺคิ
ปจฺจาทิยติ ตสฺส ปาติโมกฺขํ จเปมิ น ตสฺมि สฺมมุขฺภิเฏ
ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสฺสิตพฺพนฺติ ฯ ฌมฺมิกํ ปาติโมกฺขฏฺฐปนํ ฯ

[๔๘๕] ภิกฺขุสฺส ปาติโมกฺเข จเปเต ปริสา วุฏฺฐาติ ทสฺสนํ
อนฺตรายานํ อนฺตฺตเรณ อนฺตรายเณ ราชนฺตรายเณ วา ฯ เป ฯ

พฺรหฺมจฺริยนฺตราเยน วา อากงฺขมาโน ภิกฺขเว ภิกฺขุ คสฺมึ
 อาวาเส อญฺเฐนคฺคสฺมึ วา อาวาเส คสฺมึ ปุคฺคเต สมนุชฺฐิเก
 สงฺฆมฆเณ อูทาทเรยฺย สฺสึณาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ อิตฺตุนฺนามสฺส
 ปุคฺคตสฺส ฐมฺมิกาย สํมคฺคิยา ปจฺจาทานกฺกา วิปฺปกตา คํ
 วคฺถุ อวินิจฺฉิตํ ยถิ สงฺฆสฺส ปคฺคตกฺกถํ สงฺโฆ คํ วคฺถุ
 วินิจฺฉินฺนุยาติ ฯ เอวญฺเจ คํ ตเถถ อิจฺเจตํ กุสฺสํ โน เจ
 ตเถถ ตทหุโปสฺสเถ จาคฺคหฺมเส วา ปณฺณรเส วา คสฺมึ ปุคฺคเต
 สมนุชฺฐิเก สงฺฆมฆเณ อูทาทริตพฺพํ สฺสึณาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ
 อิตฺตุนฺนามสฺส ปุคฺคตสฺส ฐมฺมิกาย สํมคฺคิยา ปจฺจาทานกฺกา
 วิปฺปกตา คํ วคฺถุ อวินิจฺฉิตํ คสฺส ปาติโมกฺขํ จเปมิ น คสฺมึ
 สมนุชฺฐิเก ปาติโมกฺขํ อุตฺทิสิตพฺพนฺติ ฯ ฐมฺมิกํ ปาติโมกฺขฏฺฐปํ ฯ

[๔๘๖] กถํ สํวิปคฺคิยา ทิฏฺฐสฺสคฺคปริสํกฺโกโต โหติ ฯ อธิ ปน
 ภิกฺขเว ภิกฺขุ เยหิ อากาเรหิ เยหิ ตึงฺเกหิ เยหิ นิมิตฺเตหิ
 สํวิปคฺคิยา ทิฏฺฐสฺสคฺคปริสํกฺโกโต โหติ เตหิ อากาเรหิ เตหิ
 ตึงฺเกหิ เตหิ นิมิตฺเตหิ ภิกฺขุ ภิกฺขุ ปสฺสตี สํวิปคฺคิยา ทิฏฺฐสฺสค-
 คปริสํกฺกํ น เหว โห ภิกฺขุ ภิกฺขุ ปสฺสตี สํวิปคฺคิยา
 ทิฏฺฐสฺสคฺคปริสํกฺกํ อปฺเปจ อญฺโฆ ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส อาโรเจติ
 อิตฺตุนฺนาโม อาวุโส ภิกฺขุ สํวิปคฺคิยา ทิฏฺฐสฺสคฺคปริสํกฺโกติ น
 เหว โห ภิกฺขุ ภิกฺขุ ปสฺสตี สํวิปคฺคิยา ทิฏฺฐสฺสคฺคปริสํกฺกํ
 น ปิ อญฺโฆ ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส อาโรเจติ อิตฺตุนฺนาโม อาวุโส

๔๘๗] ปาติโมกฺขญฺสพนกฺขนุชกํ ฌมฺมิกํ ปาติโมกฺขญฺสพนํ ๓๐๗

ภิกฺขุ สํวิปคฺคิยา ทิฏฺฐสํสฺสคฺคปริสํกฺโกโตติ อปฺเปจฺ โส ๑ ภิกฺขุ
ภิกฺขุสํสฺส อารโจะติ อหํ อากุโส สํวิปคฺคิยา ทิฏฺฐสํสฺสคฺคปริสํกฺโกติ
อากงฺขมาโน ภิกฺขเว ภิกฺขุ เตน ทิฏฺฐเณ เตน สฺสฺสฺส เตน
ปริสํสฺสกาย ตทหุโปสฺสเถ จาคฺคฺคทฺทเส ๑ ๑ ปณฺณรเส ๑ ๑ คสฺมํ
ปฺคฺคคเต สมนุชฺชิตฺเต สงฺขมชฺชเณ อฺททาหเรยฺย สฺสฺสฺสคฺค เม ภาเน
สํสฺสฺส อิตฺถนฺนาโม ปฺคฺคคโต สํวิปคฺคิยา ทิฏฺฐสํสฺสคฺคปริสํกฺโกโต
โหติ คสฺสํ ปาติโมกฺขํ จเปมิ น คสฺมํ สมนุชฺชิตฺเต ปาติโมกฺขํ
อฺททิสฺสคฺคพฺพนฺติ ๑ ๑ ฌมฺมิกํ ปาติโมกฺขญฺสพนํ ๑

[๔๘๗] กถํ อจฺจวปคฺคิยา ทิฏฺฐสํสฺสคฺคปริสํกฺโกโต โหติ ๑ อธิ
ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ เยหิ อจฺจเวหิ เยหิ สฺสฺสคฺคิเยหิ นิमितฺเตหิ
อจฺจวปคฺคิยา ทิฏฺฐสํสฺสคฺคปริสํกฺโกโต โหติ เตหิ อจฺจเวหิ เตหิ
สฺสคฺคิเยหิ นิमितฺเตหิ ภิกฺขุ ภิกฺขุ ปสฺสํสฺสคฺคิเยหิ อจฺจวปคฺคิยา
ทิฏฺฐสํสฺสคฺคปริสํกฺโกโต น เหว ๒ ภิกฺขุ ภิกฺขุ ปสฺสํสฺสคฺคิเยหิ อจฺจวปคฺคิยา
ทิฏฺฐสํสฺสคฺคปริสํกฺโกโต อปฺเปจฺ อณฺโณ ภิกฺขุ ภิกฺขุสํสฺส อารโจะติ
อิตฺถนฺนาโม อากุโส ภิกฺขุ อจฺจวปคฺคิยา ทิฏฺฐสํสฺสคฺคปริสํกฺโกโต
น เหว ๒ ภิกฺขุ ภิกฺขุ ปสฺสํสฺสคฺคิเยหิ อจฺจวปคฺคิยา ทิฏฺฐสํสฺสคฺคปริสํกฺโกโต
น มี อณฺโณ ภิกฺขุ ภิกฺขุสํสฺส อารโจะติ อิตฺถนฺนาโม อากุโส
ภิกฺขุ อจฺจวปคฺคิยา ทิฏฺฐสํสฺสคฺคปริสํกฺโกโตติ อปฺเปจฺ โส ๑ ๑ ภิกฺขุ
ภิกฺขุสํสฺส อารโจะติ อหํ อากุโส อจฺจวปคฺคิยา ทิฏฺฐสํสฺสคฺคปริ
สํกฺโกโตติ อากงฺขมาโน ภิกฺขเว ภิกฺขุ เตน ทิฏฺฐเณ เตน สฺสฺสคฺค

คายน ปริตังกาย คทหุโปสเถ จาคุททเถ วา ปณฺณรเส วา คสฺมึ
 ปุคฺคเถ สมนุชฺชเฏ สจฺจมชฺเช อุทาทเรยฺย สฺสณาคฺ เม ฆนฺเต
 สจฺโฆ อิตฺถนุณฺนาโม ปุคฺคโต อากาโรปคฺติยา ทิฏฺฐสฺสคปริตังกิตฺโต
 คสฺส ปาติโมกฺขํ จเปมิ น คสฺมึ สมนุชฺชเฏ ปาติโมกฺขํ
 อุกฺกทิสิตพฺพหฺนติ ฯ ฐมฺมิกํ ปาติโมกฺขญฺจปมํ ฯ

[๔๘๘] กถํ ทิฏฺฐจิวปคฺติยา ทิฏฺฐสฺสคปริตังกิตฺโต โหติ ฯ อธิ
 ปน ฆิกฺขเว ฆิกฺขุ เยหิ อากาเรหิ เยหิ ติจฺเจหิ เยหิ นิมิตฺเตหิ
 ทิฏฺฐจิวปคฺติยา ทิฏฺฐสฺสคปริตังกิตฺโต โหติ เตหิ อากาเรหิ เตหิ
 ติจฺเจหิ เตหิ นิมิตฺเตหิ ฆิกฺขุ ฆิกฺขุํ ปสฺสตี ทิฏฺฐจิวปคฺติยา ทิฏฺฐสฺสค-
 ปริตังกิตํ น เหว โส ฆิกฺขุ ฆิกฺขุํ ปสฺสตี ทิฏฺฐจิวปคฺติยา
 ทิฏฺฐสฺสคปริตังกิตํ อมฺเ จ อณฺโณ ฆิกฺขุ ฆิกฺขุสฺส อารุเจติ
 อิตฺถนุณฺนาโม อารุโส ฆิกฺขุ ทิฏฺฐจิวปคฺติยา ทิฏฺฐสฺสคปริตังกิตฺติ
 น เหว โส ฆิกฺขุ ฆิกฺขุํ ปสฺสตี ทิฏฺฐจิวปคฺติยา ทิฏฺฐสฺสคปริตังกิตํ
 น มํ อณฺโณ ฆิกฺขุ ฆิกฺขุสฺส อารุเจติ อิตฺถนุณฺนาโม อารุโส
 ฆิกฺขุ ทิฏฺฐจิวปคฺติยา ทิฏฺฐสฺสคปริตังกิตฺติ อมฺเ จ โส ว ฆิกฺขุ
 ฆิกฺขุสฺส อารุเจติ อหํ อารุโส ทิฏฺฐจิวปคฺติยา ทิฏฺฐสฺสคปริตังกิตฺติ
 อากงฺขมาโน ฆิกฺขเว ฆิกฺขุ เตน ทิฏฺฐเจน เตน สฺสฺเตน คายน
 ปริตังกาย คทหุโปสเถ จาคุททเถ วา ปณฺณรเส วา คสฺมึ
 ปุคฺคเถ สมนุชฺชเฏ สจฺจมชฺเช อุทาทเรยฺย สฺสณาคฺ เม ฆนฺเต
 สจฺโฆ อิตฺถนุณฺนาโม ปุคฺคโต ทิฏฺฐจิวปคฺติยา ทิฏฺฐสฺสคปริตังกิตฺโต

๔๘๘] ปาติโมกฺขฏฐปณฺณนํ อฺปฺปติปฺปจฺจา อตฺตาทาณํ ๓๐๘

คตฺถ ปาติโมกฺขํ ชเปมิ น คตฺถิ สมนุสฺสํญฺเฒ ปาติโมกฺขํ
อฺภูทิสฺสิตพฺพนฺติ ฯ ๑ ฌมฺมิกํ ปาติโมกฺขฏฐปณํ ฯ อิมานิ ทสฺส ฌมฺมิกานิ
ปาติโมกฺขฏฐปณานํติ ฯ

ปจฺจโม ภาณวาโร ฯ

[๔๘๘] อถโฆ อายสฺมา อฺปฺปติ เยน ภควา เตนุปลงฺกมิ
อฺปลงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เขมฺมนฺตํ นิสฺสีทิ ฯ ๑ เขมฺมนฺตํ
นิสฺสินฺโน โห อายสฺมา อฺปฺปติ ภควนฺตํ เขตทโวจ อตฺตาทาณํ
อาทาคฺคาเมน ภนฺเต ภิกฺขุณา กตมํจฺจสฺมนฺนาคํ อตฺตาทาณํ
อาทาคพฺพนฺติ ฯ ๑ อตฺตาทาณํ อาทาคฺคาเมน อฺปฺปติ ภิกฺขุณา ปญฺจจฺจ-
สฺมนฺนาคํ อตฺตาทาณํ อาทาคพฺพํ อตฺตาทาณํ อาทาคฺคาเมน
อฺปฺปติ ภิกฺขุณา เหวํ ปจฺจเวกฺขิตพฺพํ ยํ โห อหํ อิมํ อตฺตาทาณํ
อาทาคฺคาโม กาโต นุ โห อิมํ อตฺตาทาณํ อาทาคฺคํ อฺภูทํ
โนติ ฯ ๑ สเจ อฺปฺปติ ภิกฺขุ ปจฺจเวกฺขมาโน เหวํ ชานาติ อกาโต
อิมํ อตฺตาทาณํ อาทาคฺคํ โน กาโตติ น ตํ อฺปฺปติ อตฺตาทาณํ
อาทาคพฺพํ ฯ ๑ สเจ ปนุปฺปติ ภิกฺขุ ปจฺจเวกฺขมาโน เหวํ ชานาติ
กาโต อิมํ อตฺตาทาณํ อาทาคฺคํ โน อกาโตติ เตนุปฺปติ ภิกฺขุณา
อฺภูทํ ปจฺจเวกฺขิตพฺพํ ยํ โห อหํ อิมํ อตฺตาทาณํ อาทาคฺคาโม
ภฺตํ นุ โห อิทํ อตฺตาทาณํ อฺภูทํ โนติ ฯ ๑ สเจ อฺปฺปติ ภิกฺขุ
ปจฺจเวกฺขมาโน เหวํ ชานาติ อภฺตํ อิทํ อตฺตาทาณํ โน ภฺตนฺติ
น ตํ อฺปฺปติ อตฺตาทาณํ อาทาคพฺพํ ฯ ๑ สเจ ปนุปฺปติ ภิกฺขุ

ปรจุเวกขมาโน เอวံ ชานาติ ภุตํ อิทํ อตุตาทานํ โน อฏฺถนฺติ
 เตนฺอุปติ ภิกฺขุณา อตุตฺตํ ปรจุเวกฺขิตพฺพํ อิมํ โข อหํ อิมํ
 อตุตาทานํ อาทาทกฺกาโม อตุตฺตสฺสยฺหิตํ นุ โข อิทํ อตุตาทานํ
 อุกฺทาหุ โนติ ๑ ๔๔ อุปติ ภิกฺขุ ปรจุเวกขมาโน เอวံ ชานาติ
 อนตุตฺตสฺสยฺหิตํ อิทํ อตุตาทานํ โน อตุตฺตสฺสยฺหิตนฺติ น ตํ อุปติ
 อตุตาทานํ อาทาทพฺพํ ๑ ๔๔ ปรนฺอุปติ ภิกฺขุ ปรจุเวกขมาโน
 เอวံ ชานาติ อตุตฺตสฺสยฺหิตํ อิทํ อตุตาทานํ โน อนตุตฺตสฺสยฺหิตนฺติ
 เตนฺอุปติ ภิกฺขุณา อตุตฺตํ ปรจุเวกฺขิตพฺพํ อิมํ โข อหํ อตุตาทานํ
 อาทิยมาโน ตภิสฺสํสามิ สฺนฺหิตฺตฺเช สฺมมฺกตฺเต ภิกฺขุ รมฺมโต วินยโต
 ปกฺเข อุกฺทาหุ โนติ ๑ ๔๔ อุปติ ภิกฺขุ ปรจุเวกขมาโน เอวံ
 ชานาติ อิมํ โข อหํ อตุตาทานํ อาทิยมาโน น ตภิสฺสํสามิ
 สฺนฺหิตฺตฺเช สฺมมฺกตฺเต ภิกฺขุ รมฺมโต วินยโต ปกฺเขติ น ตํ
 อุปติ อตุตาทานํ อาทาทพฺพํ ๑ ๔๔ ปรนฺอุปติ ภิกฺขุ ปรจุเวกขมาโน
 เอวံ ชานาติ อิมํ โข อหํ อตุตาทานํ อาทิยมาโน ตภิสฺสํสามิ
 สฺนฺหิตฺตฺเช สฺมมฺกตฺเต ภิกฺขุ รมฺมโต วินยโต ปกฺเขติ เตนฺอุปติ
 ภิกฺขุณา อตุตฺตํ ปรจุเวกฺขิตพฺพํ อิมํ โข เม อตุตาทานํ อาทิยโต
 ภวิสฺสํสฺสํ ตโตนิทานํ ภณฺฑนํ กตฺโห วิคฺคโต วิวาโท
 สฺงฺฆภោโท สฺงฺฆวราชี สฺงฺฆววคฺคณํ สฺงฺฆนํนากรณํ อุกฺทาหุ โนติ ๑
 ๔๔ อุปติ ภิกฺขุ ปรจุเวกขมาโน เอวံ ชานาติ อิมํ โข เม
 อตุตาทานํ อาทิยโต ภวิสฺสํสฺสํ ตโตนิทานํ ภณฺฑนํ กตฺโห

๕๐๑] ปาติโมกฺขฏฺฐปนกฺขນุชํ อຸປາຕີປຸຈຸຣາ ໂຈທນາ ๓๑๑

ວິຊຸກໂທ ວິວາໂທ ສຸຸໝເກໂທ ສຸຸໝຣາຊີ ສຸຸໝວວຸດຖານຸ ສຸຸໝານາ-
ກຣນນຸຕິ ນ ຕໍ່ ອຸປາຕີ ອຸດຸຕາທານຸ ອາທາດພຸພໍ ។ ສເຈ ປຸປາຕີ
ຖິກຸຊຸ ປຸຈຸເຈເວກຸໝາໂນ ເອວໍ ສານາຕິ ອີມໍ ໄວ ເມ ອຸດຸຕາທານຸ
ອາທິຍໂຕ ນ ກວີສຸສຸຕິ ສຸຸໝສຸສຸ ຕໂຕນິທານຸ ກຣນຸທານຸ ກຣໂທ ວິຊຸກໂທ
ວິວາໂທ ສຸຸໝເກໂທ ສຸຸໝຣາຊີ ສຸຸໝວວຸດຖານຸ ສຸຸໝານາກຣນນຸຕິ
ອາທາດພຸພໍ ຕໍ່ ອຸປາຕີ ອຸດຸຕາທານຸ ເອວໍ ປຸປຸຈຸກຣສຸມນຸນາຕໍ່ ໄວ
ອຸປາຕີ ອຸດຸຕາທານຸ ອາທິນຸນຸ ປຸຈຸຣາປີ ອວີປຸປຸງິສາຣກຣ ກວີສຸສຸຕິຕິ ។

[๕๐๐] ໂຈທເຄນ ກຸນເຕ ຖິກຸຊຸນາ ປຸຣໍ ໂຈເຕຕຸກາເມນ ກຸຕິ
ຮມເມ ອຸຊຸເມຕຸຕໍ່ ປຸຈຸເຈເວກຸຊິຕຸວາ ປໂຣ ໂຈເຕຕຸກາເມນ ។ ໂຈທເຄນປາຕີ
ຖິກຸຊຸນາ ປຸຣໍ ໂຈເຕຕຸກາເມນ ປຸປຸຈ ຮມເມ ອຸຊຸເມຕຸຕໍ່ ປຸຈຸເຈເວກຸຊິຕຸວາ
ປໂຣ ໂຈເຕຕຸກາເມນ ໂຈທເຄນປາຕີ ຖິກຸຊຸນາ ປຸຣໍ ໂຈເຕຕຸກາເມນ ເອວໍ
ປຸຈຸເຈເວກຸຊິຕຸພຸພໍ ປຸຣິສຸທຸກຸກຸຍສຸມາຈາໂຣ ນຸ ໂຮມຸທິ ປຸຣິສຸທຸເຣນມຸທິ
ກຸກຸຍສຸມາຈາເຣນ ສຸມນຸນາຕໂຕ ອຸຈຸຕິທຸເທນ ອປຸປຸງິມໍເສນ ສໍວິຊຸຊຕິ
ນຸ ໄວ ເມ ເອໂສ່ ຮມໂມ ອຸທາຸ ໂນຕິ ។ ໂນ ເຈ ອຸປາຕີ
ຖິກຸຊຸ ປຸຣິສຸທຸກຸກຸຍສຸມາຈາໂຣ ໂທຕິ ປຸຣິສຸທຸເຣນ ກຸກຸຍສຸມາຈາເຣນ
ສຸມນຸນາຕໂຕ ອຸຈຸຕິທຸເທນ ອປຸປຸງິມໍເສນ ຕສຸສຸ ກຸກຸນຕິ ວຸດຸຕາໂຣ
ອິງຸໝ ຕາວ ອາຍສຸມາ ກຸກຸຍິກໍ ສິກຸຊສຸສຸຕິ ອິຕິສຸສຸ ກຸກຸນຕິ ວຸດຸຕາໂຣ ។

[๕๐๑] ປຸນ ຈປຸຣໍ ອຸປາຕີ ໂຈທເຄນ ຖິກຸຊຸນາ ປຸຣໍ ໂຈເຕຕຸກາເມນ ເອວໍ
ປຸຈຸເຈເວກຸຊິຕຸພຸພໍ ປຸຣິສຸທຸກຸວິຈິສຸມາຈາໂຣ ນຸ ໂຮມຸທິ ປຸຣິສຸທຸເຣນມຸທິ
ວິຈິສຸມາຈາເຣນ ສຸມນຸນາຕໂຕ ອຸຈຸຕິທຸເທນ ອປຸປຸງິມໍເສນ ສໍວິຊຸຊຕິ

นุ ไช เม เอโส ฌโม อุทาหุ โนติ ฯ โน เจ อุปาติ
ภิกขุ ปริสฺสทฺธวจฺจมาจาโร โหติ ปริสฺสทฺธเชน วจฺจมาจาเรน
สมนุหาคโค อจฺฉิตฺตเทเน อปฺปฏิมิเดเน คสฺส ภวนฺติ วตฺตารो
อิงฺฆ คาว อายสฺมา วาจสํ สิกฺขสฺสตี อิตฺตสฺส ภวนฺติ วตฺตารो ฯ

[๕๐๒] ปุณ จปรํ อุปาติ โจทเกเน ภิกขุณา ปรํ โจทเกฏาเมเน
เอวํ ปจฺจเวกฺขิตพฺพิ เมตฺตํ นุ ไช เม จิตฺตํ ปจฺจปฺปจฺจิตํ
สพฺพหุมจาริสฺส อนาฆาตํ สํวิชฺชติ นุ ไช เม เอโส ฌโม
อุทาหุ โนติ ฯ โน เจ อุปาติ ภิกขุโน เมตฺตํ จิตฺตํ ปจฺจปฺปจฺจิตํ
โหติ สพฺพหุมจาริสฺส อนาฆาตํ คสฺส ภวนฺติ วตฺตารอ อิงฺฆ
คาว อายสฺมา สพฺพหุมจาริสฺส เมตฺตํ จิตฺตํ อุปฺปจฺจาเปหิติ อิตฺตสฺส
ภวนฺติ วตฺตารอ ฯ

[๕๐๓] ปุณ จปรํ อุปาติ โจทเกเน ภิกขุณา ปรํ โจทเกฏาเมเน
เอวํ ปจฺจเวกฺขิตพฺพิ พหุสฺสโต นุ ไชมฺหิ สุตฺตรโร สุตฺตมฺหิจโย
เย เต ฌมฺมา อาทิกถฺยานา มชฺฌเมกถฺยานา ปริโยสานกถฺยานา
สาตฺถํ สํพยุญฺชนํ เกวตฺตปริปฺปณฺณํ ปริสฺสทฺธํ พฺรหฺมจริยํ อภิวทฺตติ
คถารูปา เม ฌมฺมา พหุสฺสตา โหนฺติ ธตฺตา วจฺสา ปริจิตา
มนธานูปะภุชิตา ทิฏฺฐิจิยา สุปฺปฏิจฺฉิชา สํวิชฺชติ นุ ไช เม
เอโส ฌโม อุทาหุ โนติ ฯ โน เจ อุปาติ ภิกขุ พหุสฺสโต
โหติ สุตฺตรโร สุตฺตมฺหิจโย เย เต ฌมฺมา อาทิกถฺยานา
มชฺฌเมกถฺยานา ปริโยสานกถฺยานา สาตฺถํ สํพยุญฺชนํ เกวต-

நிதி

[illegible]

[๕๐๕] โจทเถน ภนฺเต ภิกฺขุณา ปรํ โจทเหตุกาเมน กตํ
 ธมฺเม อชฺฌตฺตํ อปฺปญฺจาเปตฺวา ปโร โจทเหตุพฺโพติ ฯ โจทเถนปฺปติ
 ภิกฺขุณา ปรํ โจทเหตุกาเมน ปถฺย ธมฺเม อชฺฌตฺตํ อปฺปญฺจาเปตฺวา
 ปโร โจทเหตุพฺโพ กาเถน วทฺฐามิ โน อกาเถน ภูเตน วทฺฐามิ

๑ บ. วา. สุกตโต ฯ ๒ บ. ม. สมุปาทยติ ฯ

โน อฏฺเฐน สณฺเฑน วฏฺฐามิ โน ผรุสฺสฺสณฺ อตฺตถณฺหิเตน
 วฏฺฐามิ โน อนตฺตถณฺหิเตน เมตฺตจิตฺโต วฏฺฐามิ โน โทสฺสนฺตโร
 โจทเกนุปาทิ ภิกฺขุโน ปรี โจทกฺกามาเนน อิมเ ปญฺจ ฐมฺเม
 อชฺฌมฺมคฺคํ อปฺปญฺจํเปตฺวา ปโร โจทกฺกพฺโพติ ฯ

[๕๐๖] อธมฺมโจทกฺกสฺส ภาณเต ภิกฺขุโน กตฺถากาเรหิ วิปฺปญฺจิ-
 สํวโร อุตฺตมหาคพฺโพติ ฯ อธมฺมโจทกฺกสฺส อูปาทิ ภิกฺขุโน ปญฺจ-
 หากาเรหิ วิปฺปญฺจิสํวโร อุตฺตมหาคพฺโ อภาณนํายสฺมา โจทสิ
 โน กาเถน อตฺตมฺเ วิปฺปญฺจิสํวราย อฏฺเฐนํายสฺมา โจทสิ
 โน ฏฺเฐน อตฺตมฺเ วิปฺปญฺจิสํวราย ผรุสฺสํนํายสฺมา โจทสิ โน
 สณฺเฑน อตฺตมฺเ วิปฺปญฺจิสํวราย อนตฺตถณฺหิเตนํายสฺมา โจทสิ
 โน อตฺตถณฺหิเตน อตฺตมฺเ วิปฺปญฺจิสํวราย โทสฺสนฺตโร อายสฺมา
 โจทสิ โน เมตฺตจิตฺโต อตฺตมฺเ วิปฺปญฺจิสํวารายติ อธมฺม-
 โจทกฺกสฺส อูปาทิ ภิกฺขุโน อิมหิ ปญฺจหากาเรหิ วิปฺปญฺจิสํวโร
 อุตฺตมหาคพฺโ ฯ คํ กิสฺสํ เหตุ ฯ ยถา น อญฺโณปปี ภิกฺขุ
 อฏฺเฐน โจทกฺกพฺพํ มนฺเญยฺยติ ฯ

[๕๐๗] อธมฺมจฺจุทฺตสฺส ปน ภาณเต ภิกฺขุโน กตฺถากาเรหิ
 อวิปฺปญฺจิสํวโร อุตฺตมหาคพฺโพติ ฯ อธมฺมจฺจุทฺตสฺส อูปาทิ ภิกฺขุโน
 ปญฺจหากาเรหิ อวิปฺปญฺจิสํวโร อุตฺตมหาคพฺโ อภาณนํายสฺมา
 จฺจุทฺโต โน กาเถน อตฺตมฺเ อวิปฺปญฺจิสํวราย อฏฺเฐนํายสฺมา
 จฺจุทฺโต โน ฏฺเฐน อตฺตมฺเ อวิปฺปญฺจิสํวราย ผรุสฺสํนํายสฺมา

๕๐๘] ปาติโมกฺขฐปณฺณนํ อุปาทิปุจฺฉา โจทกขวิปฺปฏิสํวโร ๓๓๕

จฺหิตฺโต โน สฺสเนหฺน อตฺตํเต ขวิปฺปฏิสํวราย อณฺตุสฺสณฺหิ-
เตนํยสฺมา จฺหิตฺโต โน อตฺตํสฺสณฺหิเตน อตฺตํเต ขวิปฺปฏิสํวราย
โทสฺสนฺตเรนํยสฺมา จฺหิตฺโต โน เมตฺตจฺจิตฺเตน อตฺตํเต ขวิปฺปฏิ-
สํวรายาติ อมฺมจฺหิตฺตสฺส อุปาทิ ภิกฺขุโน อิมฺหิ ปญฺจหาการฺหิ
ขวิปฺปฏิสํวโร อุปทฺทาคพฺโพติ ฯ

[๕๐๘] อมฺมโจทกสฺส ภาณฺเต ภิกฺขุโน กตฺถาการฺหิ ขวิปฺปฏิสํวโร
อุปทฺทาคพฺโพติ ฯ อมฺมโจทกสฺส อุปาทิ ภิกฺขุโน ปญฺจหาการฺหิ
ขวิปฺปฏิสํวโร อุปทฺทาคพฺโ พ กาเถนํยสฺมา โจทฺสสิ โน อกาเถน
อตฺตํเต ขวิปฺปฏิสํวราย ภูเตนํยสฺมา โจทฺสสิ โน อภูเตน
อตฺตํเต ขวิปฺปฏิสํวราย สฺสเนหํยสฺมา โจทฺสสิ โน ฝรฺเสน
อตฺตํเต ขวิปฺปฏิสํวราย อตฺตํสฺสณฺหิเตนํยสฺมา โจทฺสสิ โน อณฺตุส-
สณฺหิเตน อตฺตํเต ขวิปฺปฏิสํวราย เมตฺตจฺจิตฺโต ยายสฺมา
โจทฺสสิ โน โทสฺสนฺตโร อตฺตํเต ขวิปฺปฏิสํวรายาติ อมฺม-
โจทกสฺส อุปาทิ ภิกฺขุโน อิมฺหิ ปญฺจหาการฺหิ ขวิปฺปฏิสํวโร
อุปทฺทาคพฺโ ฯ ๑ คํ กิสฺสํ เหตุ ฯ ยถา อณฺโณปปี ภิกฺขุ ภูเตน
โจทกพฺพํ มณฺเวยยยาติ ฯ

[๕๐๘] อมฺมจฺหิตฺตสฺส ปณ ภาณฺเต ภิกฺขุโน กตฺถาการฺหิ
วิปฺปฏิสํวโร อุปทฺทาคพฺโพติ ฯ อมฺมจฺหิตฺตสฺส อุปาทิ ภิกฺขุโน
ปญฺจหาการฺหิ วิปฺปฏิสํวโร อุปทฺทาคพฺโ พ กาเถนํยสฺมา จฺหิตฺโต
โน อกาเถน อตฺตํเต วิปฺปฏิสํวราย ภูเตนํยสฺมา จฺหิตฺโต โน

อญเตน อตฺตเต วิปฺปฐึสําราย สํเนหํนายสฺมา จุฑิโต โน
 ฌรฺสํเน อตฺตเต วิปฺปฐึสําราย อตฺตสํเนหิเตนํนายสฺมา จุฑิโต
 โน อนตฺตสํเนหิเตน อตฺตเต วิปฺปฐึสําราย เมตฺตจิตฺตํนายสฺมา
 จุฑิโต โน โทสํนุตเรน อตฺตเต วิปฺปฐึสํารายาติ ฌมฺม-
 จุฑิตสฺส อฺปาทิ ภิกฺขุโน อิมํหิ ปญฺจหาการํหิ วิปฺปฐึสํารो
 อฺปททาทพุโฑติ ฯ

[๕๑๐] โจทเกน ฆนฺเต ภิกฺขุณา ปรี โจเทตฺตกาเมน กตํ ฌมฺเม
 อชฺฌตฺตํ มนสิกริตฺวา ปโร โจเทตฺตพุโฑติ ฯ โจทเกนฺปาทิ ภิกฺขุณา
 ปรี โจเทตฺตกาเมน ปญฺจ ฌมฺเม อชฺฌตฺตํ มนสิกริตฺวา ปโร
 โจเทตฺตพุโ ภารุณฺณตา หิเตสฺสตา อญฺกมฺปิตา^๑ อปคฺคิตฺวฺจฺจํนตา
 วินยปฺรเกวฺวารคาคิ โจทเกนฺปาทิ ภิกฺขุณา ปรี โจเทตฺตกาเมน
 อิมํ ปญฺจ ฌมฺเม อชฺฌตฺตํ มนสิกริตฺวา ปโร โจเทตฺตพุโฑติ ฯ

[๕๑๑] จุฑิเตน ปน ฆนฺเต ภิกฺขุณา กตํ ฌมฺเมตฺตํ ปคฺคิฏฺฐา-
 ตพฺพนฺติ ฯ จุฑิเตนฺปาทิ ภิกฺขุณา ทวีสํ ฌมฺเมตฺตํ ปคฺคิฏฺฐาตพฺพํ
 สจฺเจ จ อญฺเป จาคิ ฯ

ปาทิโมกฺขขุสฺสปนฺทฺตํ นิฏฺฐิตํ นวมนํ ฯ

อิมํหิ ฆนฺตเก วตฺตฺตํ คีลํ ฯ

ภาณวารา เทว ฯ

๑ ย. ม. อญฺกมฺปิตา ฯ

คตัสสัทธานิ

[๕๑๒] อุโปสถเถ ยาวตัก	ปาปภิกขุ น นิกขมิต
โมคคตตนาเนน นินฺนุโก ^๒	อจฺจนํ ชินสาสเน
นินฺนุโนนุพฺพุตฺติกา จ	จิตฺตมฺโม นตฺตกม
กฺกณฺนุทฺติปติ สงฺโฆ	สวฺนุติโย ชนฺนุติ จ
สวฺนุติ ปฺริณิพฺพนุติ	เอกรส วิมฺบุตฺติ จ
พฺพุ ชมฺมวินโยปี	ภฺตฺตจํวียปฺคฺคตา
สฺมฺมทํ อุปมํ กตฺวา	จาเปสฺสิ สาสเน कुณ ^๓ ๑
อุโปสถเถ ปาติโมกฺขํ	น อเมห โกจิ ชานาติ
ปฏิกจฺเจว อชฺฌนฺนุติ	เอโก เทวํ คีณิ จาคฺุโร
ปณฺจ ๕ สคฺค อฏฺฐจํ	นว ^๕ จ ทสฺมานิ จ ๑
สํส อจฺจาร ทิฏฺฐิ จ	อาชวฺณฺจคฺคภาคิเถ ๑
ปาราสฺมิคฺคจ สงฺฆาติ	ปาจิตฺติ ปาฏิเทสฺมิ
ทกฺกฏฺฐํ ปณฺจภาเคสฺสุ	สํสจฺจวิปคฺคิตฺติ จ
อกตฺยา ยกตฺยา จ	นพฺภาเคสฺสุ ยถาวิธิ ^๖ ๑
ปาราสฺมิคํ จ สงฺฆาติ	กฺกตฺตปาจิตฺติเยน จ
ปาฏิเทสฺสนิยฺมจฺเว	ทกฺกฏฺฐนฺจ ทพฺภาสํ

๑ ย. ม. นิกขมิต ๑ ๒ ย. นินฺนุทฺโท ๑ ม. นินฺนุทฺโท ๑
 ๓ ย. ม. วาเจสฺสิ สาสเน कुณ ๑ ๔ ย. ม. วา. จาคฺุโร ๑
 ๕ ย. นว ๑ ๖ ย. ม. ยถา จิตฺติ ๑

สัถจารวิปคฺติ จ	อาชีวนญจ วิปคฺติยา
อญฺจํกตายน กเตน	สัถจารา จ ทิฏฺฐิจิยา ^๑
อกตายน กตายนี	กตาทกตายนเมว จ
เอวํ นววิธา จตุคฺตา	ยถาภูเตน ฌายโต ๑
ปาราสีโก วิปฺปคฺตา ^๒	ปจฺจุจฺจฺวาโต ตเถว จ
อุเปติ ปจฺจาทิยติ	ปจฺจาทานกตายน จ ^๓
สัถจารวิปคฺติ จ	คทา ^๔ ทิฏฺฐิวิปคฺติยา
ทิฏฺฐสํคฺตปริสํกิตฺ ^๕	ทสฺสา คํ วิชานถ ๑
ภิกฺขุ วิปสฺสติ ภิกฺขุ	อญฺโฆ จาโรจยาติ คํ
สํพุทฺธ ๑ คสฺส อภฺชาติ	ปาติโมกฺขํ จเปติ โส ๑
อญฺจํกตํ อนคฺตราเยน	ราชา โจรคฺคฺคฺทกํ
มนุสฺสํมมนุสฺสา วา	สัริสฺสา จ ชีวิตํ
พฺรหฺมจารี จ ทสฺสนํ	คสฺมี อญฺเณตเรสุ วา ^๖

๑ ย. ม. สัถจารวิปคฺติ จ ทิฏฺฐิอาชีวนวิปคฺติ ยา จ อญฺจํ
กตาทเต เตเนกา สัถจารทิฏฺฐิจิยา ๑ ๒ ย. ม. วิปฺปคฺโต ๑
๓ ย. ม. ปจฺจาทานกตา จ โย ๑ ๔ ย. ม. ยถา ๑ ๕ ย. ม.
ทิฏฺฐสํคฺตปริสํกิตฺ ๑ ๖ ย. ม. ภิกฺขุ วิปสฺสติ ภิกฺขุ วิปสฺสอญฺโฆ
จาโรจติ คํ สํพุทฺธ ๑ คสฺส อภฺชาติ ปาติโมกฺขํ จเปติ โส ๑
อญฺจํกตํ อนคฺตราเยน ราชาโจรคฺคฺทกา จ มนุสฺสํ มมนุสฺสา จ
วาพสัริสฺสา ชีวิตํ พฺรหฺมํ ทสฺสนญฺเณตเรเกณ คสฺมี อญฺเณตเรสุ วา ๑

ธมฺมิกาธมฺมิกา เจว	ยถามคฺเคน ชานถ ๑
กาตญฺจคตฺตณฺหิตํ	ถมฺมิตํมฺมิ ภวิตฺตติ
กายววจสํกขา เมคฺคา	พาหุสํจุจฺญายานิ คฺคิ ๑
กาตญฺจคตฺตณฺหิตํ	อตฺตเมคฺเคน โจทเย
วิปฺปวฺธิสํวโร อธมฺเมน	คถเอวํปํ วิโนทเย ๒
ธมฺมโจทจฺจุทฺตสํ	วิโนเท วิปฺปวฺธิสํวโร ๑
กรุณา หิตานุกมฺปา	วฺจุจฺจํมฺมํ ปุรฺกขิตา ๓
โจทกสํสํ ปวฺธิปคฺติ	สํมพฺพุเทเน ปกาสิคํ ๔
สํจเจ เจว อคฺคปเป จ	จฺจุทฺตสํสํ ๕ ธมฺมคาคิ ๑

๑ ย. ม. พาหุสํจุจํ จฺจุจฺจํ ๑ ๒ ย. ม. วิปฺปวฺธิสํวารธมฺเมน
คคา วาจา วิโนทเย ๑ ๓ ย. ม. ธมฺมโจทจฺจุทฺตสํ วิโนเทติ
วิปฺปวฺธิสํวโร กรุณา หิตานุกมฺมํ วฺจุจฺจํ ปุรฺกขิตา ๑ ๔ ย. ม.
วา. ปกาสิคํ ๑ ๕ ย. ม. จฺจุทฺตสํสํ ๑ วา. จฺจุทฺตสํสํ ๑

ภิกขุณีชนธกั

[๕๑๓] เตน ฌมเยน พุทฺโธ ภควา สกฺกเกสุ วิหริติ กปฺปี-
 วตฺตลฺลํ นีโคจรารามे ๑ อถโฆ มหาปชาปตี โคตมี เยน ภควา
 เตนฺปสฺสงฺกมึ อฺปสฺสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺหํ
 ฌฺยจําสึ ๑ เอกมฺหํ จิตฺวา โฆ มหาปชาปตี โคตมี ภควนฺตํ
 เอตทโวจ สํวํ ภาณเต ทเมยฺย มาตฺตุคามิ ตถาคคฺคฺปเวทิตะ
 ฌมฺมวินเย อการสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชติ ๑ อถ โคตมิ มา
 เต รุจฺจิ มาตฺตุคามสฺส ตถาคคฺคฺปเวทิตะ ฌมฺมวินเย อการสฺมา
 อนคาริยํ ปพฺพชฺชติ ๑ ทฺติยมฺปิ โฆ ๑เป๑ ตฺติยมฺปิ โฆ มหา-
 ปชาปตี โคตมี ภควนฺตํ เอตทโวจ สํวํ ภาณเต ทเมยฺย มาตฺตุคามิ
 ตถาคคฺคฺปเวทิตะ ฌมฺมวินเย อการสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชติ ๑
 อถ โคตมิ มา เต รุจฺจิ มาตฺตุคามสฺส ตถาคคฺคฺปเวทิตะ ฌมฺม-
 วินเย อการสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชติ ๑ อถโฆ มหาปชาปตี
 โคตมี น ภควา อานุชานาติ มาตฺตุคามสฺส ตถาคคฺคฺปเวทิตะ
 ฌมฺมวินเย อการสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชติ ทฺถจํ ทฺมมฺนา อสฺสํมฺหํ
 รุทฺมามา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา ปกฺกามิ ๑

[๕๑๔] อถโฆ ภควา กปฺปีวตฺตลฺลํ ยถาภินฺตํ วิหริตฺวา
 เยน เวลํถึ เตน จาริกํ ปกฺกามิ อานุพฺพเพน จาริกญฺจรมาโน
 เยน เวลํถึ ตทวสฺสริ ๑ ตตฺร สฺมํ ภควา เวลํถึ วิหริติ

มหาวเน กุฎาการสาธายํ ๑ อถโฆ มหาปชาปตี โมคมี เกเส
 เนทาเปตฺวา กาสายานิ วตฺถานิ อจฺจนาเทตฺวา สัมพุทฺธาหิ สํกิชยานีหิ
 สํกฺขี เยน เวสํตี เตเน ปฏฺกามิ อนุปฺพุเพเน เยน เวสํตี
 มหาวนํ กุฎาการสาธา เตเนปสงฺกมิ ๑ อถโฆ มหาปชาปตี
 โคตมี สฺสเนหิ ปาเทหิ รโฆกิณฺเณเน คคฺเตเน ทฺกฺขี ทุมฺมนา
 อสฺสํมุขี รุทฺมานา พหิทฺวารโกฏฺฐเก อฏฺฐาสี ๑ อทฺทสา โฆ
 อายสฺมา อานนฺโท มหาปชาปตี โคตมี สฺสเนหิ ปาเทหิ รโฆกิณฺ-
 เณเน คคฺเตเน ทฺกฺขี ทุมฺมนํ อสฺสํมุขี รุทฺมานํ พหิทฺวารโกฏฺฐเก
 จิตํ ทิสฺสวาน มหาปชาปตี โคตมี เอตทโวจ กิสฺสํ คฺวํ โคตมิ
 สฺสเนหิ ปาเทหิ รโฆกิณฺเณเน คคฺเตเน ทฺกฺขี ทุมฺมนา อสฺสํมุขี
 รุทฺมานา พหิทฺวารโกฏฺฐเก จิตาติ ๑ ตถา หิ ปน ภนฺเต อานนฺท
 น ภควา อนุชานาติ มาตุคามสฺสํ ตถาคคฺปฺเปเวทิตฺเต ชมฺมวินเย
 อการสฺมา อนุคาริยํ ปพฺพชฺชนฺติ ๑ เตเนหิ โคตมิ มุหฺหุคํ คฺวํ
 อีเชว ตาว โหหิ ยาวาหํ ภควนฺตํ ยาจามิ มาตุคามสฺสํ ตถา-
 คคฺปฺเปเวทิตฺเต ชมฺมวินเย อการสฺมา อนุคาริยํ ปพฺพชฺชนฺติ ๑

[๕๑๕] อถโฆ อายสฺมา อานนฺโท เยน ภควา เตเนปสงฺกมิ
 อุปสงฺกมิคฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนฺตํ นิสฺสีติ ๑ เอกมฺนฺตํ
 นิสฺสินฺโน โฆ อายสฺมา อานนฺโท ภควนฺตํ เอตทโวจ เอสา
 ภนฺเต มหาปชาปตี โคตมี สฺสเนหิ ปาเทหิ รโฆกิณฺเณเน คคฺเตเน
 ทฺกฺขี ทุมฺมนา อสฺสํมุขี รุทฺมานา พหิทฺวารโกฏฺฐเก จิตา น

ภควา อหุชานาติ มาตุคามสฺส ตถาคคปฺปเวทิตะ ชมฺมวินเย อคา-
 รสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชนฺติ ตํชฺช ภาณเต ตถายฺย มาตุคาโม
 ตถาคคปฺปเวทิตะ ชมฺมวินเย อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชนฺติ ฯ
 อถ อานนฺท มา เต ภุจฺจุ มาตุคามสฺส ตถาคคปฺปเวทิตะ
 ชมฺมวินเย อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชาติ ฯ ทฺติยมฺปิ โห
 ชายสฺมา อานนฺโท ภควนฺตํ เอตทโวจ ตํชฺช ภาณเต ตถายฺย
 มาตุคาโม ตถาคคปฺปเวทิตะ ชมฺมวินเย อคารสฺมา อนคาริยํ
 ปพฺพชฺชนฺติ ฯ อถ อานนฺท มา เต ภุจฺจุ มาตุคามสฺส ตถา-
 คคปฺปเวทิตะ ชมฺมวินเย อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชาติ ฯ ตฺติยมฺปิ
 โห ชายสฺมา อานนฺโท ภควนฺตํ เอตทโวจ ตํชฺช ภาณเต ตถายฺย
 มาตุคาโม ตถาคคปฺปเวทิตะ ชมฺมวินเย อคารสฺมา อนคาริยํ
 ปพฺพชฺชนฺติ ฯ อถ อานนฺท มา เต ภุจฺจุ มาตุคามสฺส ตถา-
 คคปฺปเวทิตะ ชมฺมวินเย อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชาติ ฯ อถ
 ชายสฺมา อานนฺโท น ภควา อหุชานาติ มาตุคามสฺส ตถา-
 คคปฺปเวทิตะ ชมฺมวินเย อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺช ยนฺนุนาหํ
 อญฺเณนํ ปรียาเยน ภควนฺตํ ยาเจยฺย มาตุคามสฺส ตถาคคปฺ-
 ปเวทิตะ ชมฺมวินเย อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชนฺติ ฯ อถ
 ชายสฺมา อานนฺโท ภควนฺตํ เอตทโวจ ภพฺโพ น โห ภาณเต
 มาตุคาโม ตถาคคปฺปเวทิตะ ชมฺมวินเย อคารสฺมา อนคาริยํ
 ปพฺพชฺชิตฺวา โสตาปคฺคิณฺถ วา สกิทากามิณฺถ วา อนากามิณฺถ วา

อรรถกถาว่า สัจฉิกากุณฺติ ๑ ภพฺโพ อานนฺท มาตุคฺคาโม ตถา-
คคฺคปฺปเวทิกเต ชฺมุมนฺนเย อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชิตฺวา โสตา-
ปคฺคิณฺตํ สกิทากามิณฺตํ อนากามิณฺตํ อรรถกถาว่า สัจฉิกากุณฺติ ๑
สเจ ภนฺเต ภพฺโพ มาตุคฺคาโม ตถาคคฺคปฺปเวทิกเต ชฺมุมนฺนเย
อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชิตฺวา โสตาปคฺคิณฺตํ สกิทากามิณฺตํ
อนากามิณฺตํ อรรถกถาว่า สัจฉิกากุณฺติ พหุปรการา ภนฺเต มหาปชาปคํ
โคคฺคํ ภควโต มาตุคฺคาโม อาปาทิกกา โปสีกา ชีรํสฺส ทายิกา
ภควนฺตํ ชนฺตคฺคิยา กาสกฺคตฺยา ถณฺณํ ปาเยสี สํชฺช ภนฺเต
ตถายฺย มาตุคฺคาโม ตถาคคฺคปฺปเวทิกเต ชฺมุมนฺนเย อคารสฺมา อนคาริยํ
ปพฺพชฺชิตฺวา ๑

[๕๑๖] สเจ อานนฺท มหาปชาปคํ โคคฺคํ อฏฺฐ ธรรมเม
ปฏิกุณฺณหาติ สํ วสฺสํ โหตุ อปฺปสมฺปทา วสฺสํสคฺคปฺปสมฺปนฺนํ
ภิกขุณฺนิยา ตทหุปฺปสมฺปนฺนํสคฺคํ ภิกขุโน อภิวาทํ ปจฺจุจฺจุจฺจุจํ อณฺชติ-
กมฺมํ สํมํจิกมฺมํ กาคพฺพิ อยมํ ชฺมุโม สกฺกตฺวา ครุคฺคตฺวา
มาเนคฺวา ปุเชคฺวา ยาวชฺฉํ อนตฺติกมฺมํนํโย น ภิกขุณฺนิยา อภิกขุเก
อาวาเส วสฺสํ วสฺสํคพฺพิ อยมํ ชฺมุโม สกฺกตฺวา ครุคฺคตฺวา
มาเนคฺวา ปุเชคฺวา ยาวชฺฉํ อนตฺติกมฺมํนํโย อนฺวตฺตมมาสํ ภิกขุณฺนิยา
ภิกขุสงฺฆสฺสโต เทว ชฺมุมา ปจฺจุจฺจุจฺจุจฺจุจฺจุจฺจุจฺจุจฺจุจฺจุจฺจุจ
โอวาทุปฺปสมฺปนฺนํนํโย อยมํ ชฺมุโม สกฺกตฺวา ครุคฺคตฺวา มาเนคฺวา
ปุเชคฺวา ยาวชฺฉํ อนตฺติกมฺมํนํโย วสฺสํ อฏฺฐจฺจุจฺจุจฺจุจฺจุจฺจุจฺจุจ
ภิกขุณฺนิยา อภิกขุ-

สงฺฆะ คีหิ จานเหติ ปวาเรตพฺพํ ทิฏฺฐเฐน วา สุตฺเตน วา ปริสงฺกาย
 วา อยมฺปิ รมฺโฆ สกฺกตฺวา ครุกตฺวา มาเนตฺวา ปุเชตฺวา
 ยาวชฺฉิ อณฺติกฺกมฺนีโย ครุชฺชมํ อชฺฌมาปณฺนาย ภิกฺขุณฺนิยา อุกฺโก-
 สงฺฆะ ปกฺขมานคฺคํ จริตพฺพํ อยมฺปิ รมฺโฆ สกฺกตฺวา ครุกตฺวา
 มาเนตฺวา ปุเชตฺวา ยาวชฺฉิ อณฺติกฺกมฺนีโย เทว วสฺสํสาณิ ฌสฺสุ
 รมฺเมสฺสุ สิกฺขิตฺตสิกฺขาเย สิกฺขมาณาย อุกฺโกสงฺฆะ อปฺปสมฺปทา ปริเยสฺสิ-
 ตพฺพา อยมฺปิ รมฺโฆ สกฺกตฺวา ครุกตฺวา มาเนตฺวา ปุเชตฺวา
 ยาวชฺฉิ อณฺติกฺกมฺนีโย น ภิกฺขุณฺนิยา เกณฺจิ ปริยาเยน ภิกฺขุ
 อุกฺโกตฺตคฺคพฺโพ ปรีภาสิตพฺโพ อยมฺปิ รมฺโฆ สกฺกตฺวา ครุกตฺวา
 มาเนตฺวา ปุเชตฺวา ยาวชฺฉิ อณฺติกฺกมฺนีโย อชฺชตฺตคฺเค โยวโฆ
 ภิกฺขุณฺนํ ภิกฺขุสฺสุ วจนปโก อโนวโฆ ภิกฺขุณฺนํ ภิกฺขุณฺนํสฺสุ วจนปโก
 อยมฺปิ รมฺโฆ สกฺกตฺวา ครุกตฺวา มาเนตฺวา ปุเชตฺวา ยาวชฺฉิ
 อณฺติกฺกมฺนีโย สจฺเจ ปณานนฺท มหาปชาปตี โคตมํ อิมะ อฏฺฐ
 ครุชฺชมะ ปฏฺฐิคฺคณฺหาติ สํ วสฺสํสาณิ โหตุ อปฺปสมฺปทาติ ฯ

[๕๓๗] อถ โข อายสฺมา อานนฺโต ภควโต สันฺติเก อฏฺฐ
 ครุชฺชมะ อุกฺคเหตฺวา เยน มหาปชาปตี โคตมํ เตนฺอุปสงฺกมิ
 อุปสงฺกมิตฺวา มหาปชาปตี โคตมํ เขตฺทโวจ สจฺเจ โข ทวํ
 โคตมิ อฏฺฐ ครุชฺชมะ ปฏฺฐิคฺคณฺหยาสิ สํ ว เต ภวิสฺสตี
 อุปสมฺปทา วสฺสํสาณิอุปสมฺปนาย ภิกฺขุณฺนิยา ตทหฺอุปสมฺปนฺนสฺส
 ภิกฺขุโน อภิวาทณํ ปจฺจุจฺจุจฺจํ อณฺชติกฺกมํ สํมํจิณฺมํ กาคพฺพํ

ยมมปี ฌมโม สกุกตวา ครุกตวา มาเนตวา ปุเชตวา ยาวชัวั
 อนติกกมณีโย น ภิกขุณียา อภิกขุเก อวาเส วสัส วสิตัพพ
 ยมมปี ฌมโม สกุกตวา ครุกตวา มาเนตวา ปุเชตวา ยาวชัวั
 อนติกกมณีโย อนวพทมาส ภิกขุณียา ภิกขุสงฆโต เทว ชมา
 ปจจาตีสิตัพพา ออุปสทปจจกณญ โอวาทอุปสทกมณญ ยมมปี
 ฌมโม สกุกตวา ครุกตวา มาเนตวา ปุเชตวา ยาวชัวั อนติกก
 มณีโย วสัส วุชชัย ภิกขุณียา อุกโตตังฆะ คีหิ ชานะ
 ปวาเรตัพพ ทิฏฐะเน วา สุตเน วา ปวิสุงกาย วา ยมมปี
 ฌมโม สกุกตวา ครุกตวา มาเนตวา ปุเชตวา ยาวชัวั อนติกก
 มณีโย ครุชมา อชฌาปนนาย ภิกขุณียา อุกโตตังฆะ ปกชมานคต
 จริตัพพ ยมมปี ฌมโม สกุกตวา ครุกตวา มาเนตวา ปุเชตวา
 ยาวชัวั อนติกกมณีโย เทว วสธานิ ฌตฺถ ชมเมตฺถ สิกขิตสิกขาย
 สิกขมานาย อุกโตตังฆะ อุปสทปทา ปริเยสิตัพพา ยมมปี ฌมโม
 สกุกตวา ครุกตวา มาเนตวา ปุเชตวา ยาวชัวั อนติกกมณีโย
 น ภิกขุณียา เกณจิ ปริยาเยน ภิกขุ อุกโกสิตัพโพ ปริภาสิตัพโพ
 ยมมปี ฌมโม สกุกตวา ครุกตวา มาเนตวา ปุเชตวา ยาวชัวั
 อนติกกมณีโย อชชตคฺเค โอวโฏ ภิกขุณีน ภิกขุสฺส วจนปโก
 อโหวโฏ ภิกขุณี ภิกขุณีสฺส วจนปโก ยมมปี ฌมโม สกุกตวา
 ครุกตวา มาเนตวา ปุเชตวา ยาวชัวั อนติกกมณีโย สเจ โช
 คว โคตมิ อิเม อฏฐั ครุชมา ปฏิกคณฺเฑหยาตี ส่า ว เท

ภวิสฺสติ อุตฺตมปทาติ ฯ เสยฺยถาปี่ ภาณเต อานนฺท อิตฺถิ วา
 ปุริโส วา ททโร ยฺวํ มนุชฺชนชาติโก สีสํหาโต อุตฺตมมาถิ
 วา วสฺสติกมาถิ วา อธิมคฺคกมาถิ วา^๑ ตถิกฺวา อุกฺโกทิตฺวา หตฺถเกหิ
 ปฏิคฺคเหตฺวา อุตฺตมมฺเฏ สิริสํ ปติฏฺฐาเปยฺย เอวเมว โส อหํ
 ภาณเต อานนฺท อิมํ อฏฺฐํ คุรุทฺตมเม ปฏิคฺคณฺหามิ ยาวชฺฉิ
 อนตฺติกฺกมนีเยติ ฯ

[๕๑๘] อถ โส อายสฺมา อานนฺโท เยเน ภควา เตนุปลงฺ-
 กมิ อุตฺตมมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนฺตํ นิสฺสีติ ฯ
 เอกมฺนฺตํ นิสฺสินโน โส อายสฺมา อานนฺโท ภควนฺตํ เอตทโวจ
 ปฏิคฺคหิตฺวา ภาณเต มหาปชาปคิยา โคตมียา อฏฺฐํ คุรุทฺตมา
 อุตฺตมปฺนฺนา ภควโต มาตุจฺฉนาติ^๒ ฯ สเจ ปนฺนํ นทฺติ นาทภิสฺส
 มาตุคาโม ตถาคคปฺปเวทิตฺเต ทมฺมวินเย อคารสฺมา อนคาริยํ
 ปพฺพชฺชํ จิรฏฺฐจติกํ อานนฺท พุทฺทมจฺริยํ อภวิสฺสํ วสฺสสฺสทฺสสฺส
 สทฺททฺมโม ติฏฺฐเจยฺย ยโต จ โส อานนฺท มาตุคาโม ตถาคคป-
 ปเวทิตฺเต ทมฺมวินเย อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชิตฺวา นทานิ
 อานนฺท พุทฺทมจฺริยํ จิรฏฺฐจติกํ ภวิสฺสติ ปณฺเฑวทานิ อานนฺท
 วสฺสสฺสทานิ สทฺททฺมโม จสฺสติ เสยฺยถาปี่ อานนฺท ยานิ กานิ จิ

๑ ย. อติมคฺคกมาถิ วา ฯ ม. อธิมคฺคกมาถิ วา ฯ

๒ มาตุจฺฉนาติปี่ ปาโสี ทิสฺสติ ฯ ๓ ย. ม. รา. สเจ
 อานนฺท ฯ

จิตา โห มหาปชาปคิ โคตมึ ภควนฺตํ เขตทโวจ กถาหิ ภนฺเต
 อิมาสฺ สํกขานีสุ ปฏิปชฺชามิตฺติ ฯ อถโห ภควา มหาปชาปคิ
 โคตมึ ฐมฺมียา กถาย สฺนหฺตฺตฺเตสฺส สฺมาทเปสฺส สฺมคฺเตเชสฺส สฺมป-
 หํสฺสสฺส ฯ อถโห มหาปชาปคิ โคตมึ ภควตา ฐมฺมียา กถาย
 สฺนหฺตฺตฺติคา สฺมาทปิตฺตา สฺมคฺเตชิตฺตา สฺมปหสิิตฺตา ภควนฺตํ อภิ-
 วาเทตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา ปกุกามิ ฯ อถโห ภควา เขตฺตฺมึ
 นิททาเน เขตฺตฺมึ ปกฺรณเณ ฐมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺส
 อนุชานามิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ภิกฺขุณฺโณ ย อฺปสฺมปฺปาเทคฺคฺคฺติ ฯ

[๕๒๐] อถโห คา ภิกฺขุณฺโณ มหาปชาปคิ โคตมึ เขตทโวจ
 อยฺยา อฺปสฺมปฺปนา มยญฺจมฺหา อฺปสฺมปฺปนา เอวํ หิ
 ภควตา ปณฺณตฺตํ ภิกฺขุหิ ภิกฺขุณฺโณ อฺปสฺมปฺปาเทคฺคฺคฺติ ฯ
 อถโห มหาปชาปคิ โคตมึ เยนายสฺมา อานนฺโท เตนฺอุปสฺงกมิ
 อฺปสฺงกมิตฺวา อายสฺมนฺตํ อานนฺทํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนฺตํ อญฺจาสี ฯ
 เอกมฺนฺตํ จิตา โห มหาปชาปคิ โคตมึ อายสฺมนฺตํ อานนฺทํ
 เขตทโวจ อีมา มํ ภนฺเต อานนฺท ภิกฺขุณฺโณ เอวมาหํ อยฺยา
 อฺปสฺมปฺปนา มยญฺจมฺหา อฺปสฺมปฺปนา เอวํ หิ ภควตา
 ปณฺณตฺตํ ภิกฺขุหิ ภิกฺขุณฺโณ อฺปสฺมปฺปาเทคฺคฺคฺติ ฯ อถโห อายสฺมา
 อานนฺโท เยน ภควา เตนฺอุปสฺงกมิ อฺปสฺงกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวา-
 เทตฺวา เอกมฺนฺตํ นิสฺสํติ ฯ เอกมฺนฺตํ นิสฺสินฺโณ โห อายสฺมา อานนฺโท

๕๒๑] ภิกขุนี้ขมฺมกํ มหาปชาปตีโคตมீวตฺถุ วรยาจนา ๓๒๘

ภควนฺตํ เอตทโวจ มหาปชาปตี ภาเต โคตมீ เอวมาห อิมามํ ภาเต อานนฺท ภิกขุนี้โย เอวมาหํสํ อยฺยา อุนฺนปสฺสํปฺนฺนา มยญฺจมฺหา อุนฺนปสฺสํปฺนฺนา เอวํ หิ ภควตา ปณฺณตฺตํ ภิกขุนี้ ภิกขุนี้โย อุนฺนปสฺสํปาทะพฺพาติ ฯ ยทฺทเคน อานนฺท มหาปชาปติยา โคตมียา อฏฺฐํ คุรุขมฺมา ปฏิกุคฺคิตา ตทฺทวสฺสํสา อุนฺนปสฺสํปฺนฺนาติ ฯ

[๕๒๑] อถโฆ มหาปชาปตี โคตมீ เยนายสฺมา อานนฺโท เตนฺนปสฺสํกมฺมิ อุนฺนปสฺสํกมิตฺวา อายสฺมฺนฺตํ อานนฺทํ อภิวาทะวา เอกมฺนฺตํ อฏฺฐํสาตี ฯ เอกมฺนฺตํ จิตฺตา โฆ มหาปชาปตี โคตมீ อายสฺมฺนฺตํ อานนฺทํ เอตทโวจ เอกาหํ ภาเต อานนฺท ภควนฺตํ วรํ ยาจามิ สํสาธุ ภาเต ภควา อุนฺนชาเนยฺย ภิกขุชฺชนฺนฺจ ภิกขุชฺชนฺนฺจ ยถาธุทฺธมฺ อภิวาทนํ ปจฺจุฏฺฐจํ อณฺชติกมฺมํ สํมํจิกมฺมฺนฺติ ฯ อถโฆ อายสฺมา อานนฺโท เยน ภควา เตนฺนปสฺสํกมฺมิ อุนฺนปสฺสํกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาทะวา เอกมฺนฺตํ นิสฺสีทิ ฯ เอกมฺนฺตํ นิสฺสีนฺโน โฆ อายสฺมา อานนฺโท ภควนฺตํ เอตทโวจ มหาปชาปตี ภาเต โคตมீ เอวมาห เอกาหํ ภาเต อานนฺท ภควนฺตํ วรํ ยาจามิ สํสาธุ ภาเต ภควา อุนฺนชาเนยฺย ภิกขุชฺชนฺนฺจ ภิกขุชฺชนฺนฺจ ยถาธุทฺธมฺ อภิวาทนํ ปจฺจุฏฺฐจํ อณฺชติกมฺมํ สํมํจิกมฺมฺนฺติ ฯ อฏฺฐจํเมตํ อานนฺท อนวกาโส ยํ ตถาคโต อุนฺนชาเนยฺย มาตุคามสฺสํ อภิวาทนํ ปจฺจุฏฺฐจํ อณฺชติกมฺมํ สํมํจิกมฺมํ อิมะหิ นาม อานนฺท อณฺณตฺติตฺติยา ทฺวักขาทธมฺมา มาตุคามสฺสํ

๑ เป ๑ อนุชานามิ ภิกขเว ภิกขุหนึ่ง ปาติโมกข์ อุตฺถิสฺสึคฺคํ ๑
 อถ ๒ ภิกขุหนึ่ง เอตทโหสิ เกณ น ๒ ภิกขุหนึ่ง ปาติโมกข์
 อุตฺถิสฺสึคฺคํ ๑ เต ภิกขุ ภควโต เอตมคฺคํ อารุเจสฺส ๑ เป ๑
 อนุชานามิ ภิกขเว ภิกขุหิ ภิกขุหนึ่ง ปาติโมกข์ อุตฺถิสฺสึคฺคํ ๑

[๕๒๕] เตน ๒ ปน สมเยน ภิกขุ ภิกขุญปลสฺสํ อปฺสฺส-
 กมิทฺวา ภิกขุหนึ่ง ปาติโมกข์ อุตฺถิสฺสึคฺคํ ๑ มนุสฺสา อชฺชฌายนฺติ
 ชียนฺติ วิปาเจนฺติ ชายาโย อิมา อิมสฺ อาริโย อิมา อิมสฺ
 อิทานิ อิเม อิมานิ สทฺธิ อภิรมิสฺสึคฺคํ ๑ อสฺโสสุ ๒ ภิกขุ เตสฺ
 มนุสฺसानํ อชฺชฌายนฺตานํ ชียนฺตานํ วิปาเจนฺตานํ ๑ อถ ๒ เต ภิกขุ
 ภควโต เอตมคฺคํ อารุเจสฺส ๑ เป ๑ น ภิกขเว ภิกขุหิ ภิกขุหนึ่ง
 ปาติโมกข์ อุตฺถิสฺสึคฺคํ โย อุตฺถิสฺสึคฺคํ อปฺสฺสึคฺคํ ๑
 อนุชานามิ ภิกขเว ภิกขุหนึ่ง ภิกขุหนึ่ง ปาติโมกข์ อุตฺถิสฺสึคฺคํ ๑
 ภิกขุญโย น ชานนฺติ เอว^๑ ปาติโมกข์ อุตฺถิสฺสึคฺคํ ๑ เป ๑
 เต ภิกขุ ภควโต เอตมคฺคํ อารุเจสฺส ๑ เป ๑ อนุชานามิ ภิกขเว
 ภิกขุหิ ภิกขุหนึ่ง อจฺจิสฺสึคฺคํ เอว ปาติโมกข์ อุตฺถิสฺสึคฺคํ ๑

[๕๒๖] เตน ๒ ปน สมเยน ภิกขุญโย อปฺสฺสึคฺคํ น ปฏิ-
 กโรนฺติ ๑ เป ๑ เต ภิกขุ ภควโต เอตมคฺคํ อารุเจสฺส ๑ เป ๑ น
 ภิกขเว ภิกขุญยา อปฺสฺสึคฺคํ น ปฏิกาสฺสึคฺคํ ยาน น ปฏิกเรยฺย
 อปฺสฺสึคฺคํ ๑ อุตฺถิสฺสึคฺคํ ๑ ภิกขุญโย น ชานนฺติ เอว^๑ อปฺสฺสึคฺคํ

๑ ย. เอว^๑ ๑

ปฏิบัติพหุพาติ ๑ เป ๑ เติ ภิกขุ ภควโต เอตมคตัม อาโรเจสุ
 ๑ เป ๑ อนุชานามิ ภิกขเว ภิกขุหิ ภิกขุณ्हิ อาจิตฺติตุ เอว
 อาปคตัม ปฏิกรยาธาคติ ๑ อตฺโธ ภิกขุณ्हิ เอตทโหสิ เกณ น
 โธ ภิกขุณ्हิ อาปคตัม ปฏิคฺคเหตพฺพาติ ๑ เติ ภิกขุ ภควโต
 เอตมคตัม อาโรเจสุ ๑ เป ๑ อนุชานามิ ภิกขเว ภิกขุหิ ภิกขุณ्हิ
 อาปคตัม ปฏิคฺคเหตุนฺติ ๑

[๕๒๗] เตน โธ ปน สมนฺน ภิกขุณฺนิโย วรียาเป วียูเหเป
 ติงฺฆาฏเกเป ภิกขุ ปสฺสตีคฺวา ปคตัม ญมฺมิมํ นิกรฺวตีคฺวา เอถํ
 อุตฺตราสํกํ กริตฺวา อุกฺกฏิกํ นิสฺสตีคฺวา อณฺชตี ปคฺคเหตฺวา อาปคตัม
 ปฏิกรโณติ ๑ มนุสฺสา อชฺชฌายนฺติ ชฺชนฺติ วิปาเจนฺติ ชายาโย
 อีมา อีเมสฺส ชาริโย อีมา อีเมสฺส รตฺติ วิมาเนตฺวา อิทานิ
 ขมาเปเนตฺติ ๑ เป ๑ เติ ภิกขุ ภควโต เอตมคตัม อาโรเจสุ ๑ เป ๑
 น ภิกขเว ภิกขุหิ ภิกขุณ्हิ อาปคตัม ปฏิคฺคเหตพฺพา โย ปฏิคฺค
 เณหฺยบ อาปคตัม ทฺถกฺกนฺตํ อนุชานามิ ภิกขเว ภิกขุณ्हิ
 ภิกขุณ्हิ อาปคตัม ปฏิคฺคเหตุนฺติ ๑ ภิกขุณฺนิโย น ชานนฺติ เอว
 เป อาปคตัม ปฏิคฺคเหตพฺพาติ ๑ ภควโต เอตมคตัม อาโรเจสุ
 ๑ เป ๑ อนุชานามิ ภิกขเว ภิกขุหิ ภิกขุณ्हิ อาจิตฺติตุ เอว
 อาปคตัม ปฏิคฺคเณหฺยธาคติ ๑

[๕๒๘] เตน โธ ปน สมนฺน ภิกขุหิ ภิกขุณ्हิ กมฺมํ น

๓ ย. ม. รา. ไปคตเกสุ ภิกขุหิติ สทฺโท น ปณฺณายติ ๑

กรียติ ๑เป ๑ เต ภิกขุ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเส ๑เป ๑
 อหฺมฺหานามิ ภิกฺขเว ภิกฺขุณฺโณ กมฺมํ กาคฺคฺหติ ๑ อถ ๒ ภิกฺขุณฺ
 เอตทโหติ เกณ หุ ๒ ภิกฺขุณฺโณ กมฺมํ กาคพฺพฺหติ ๑ เต
 ภิกฺขุ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเส ๑ อหฺมฺหานามิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ
 ภิกฺขุณฺโณ กมฺมํ กาคฺคฺหติ ๑

[๕๒๘] เตน ๒ ปน สฺมเยน กตกมฺมา ภิกฺขุณฺโณ รติยาปํ
 วิยฺเหปํ สฺมฺชาตฺถเกปํ ภิกฺขุํ ปสฺสํติคฺวา ปตฺตํ ญมฺยํ นิทฺธิปํติคฺวา เอกํ
 อุตฺตราสํคํ กริตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสํสิคฺวา อณฺชํ ปคฺคเหตฺวา
 ขมาเปนฺติ เอวํ ปน น กาคพฺพฺหติ มณฺเฑมานา ๑ มนุสฺสํ
 ตเถว อชฺชฌายนฺติ ชฺชนฺติ วิปาเจนฺติ ขายาโย อีมา อีเมสํ
 ขาริโย อีมา อีเมสํ รคฺติ วิมาเนตฺวา อิทานิ ขมาเปนฺตํติ ๑
 เต ภิกฺขุ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเส ๑ น ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ
 ภิกฺขุณฺโณ กมฺมํ กาคพฺพํ โย กรียฺย อปคฺติ ทุกฺกฏสฺส
 อหฺมฺหานามิ ภิกฺขเว ภิกฺขุณฺโณ ภิกฺขุณฺโณ กมฺมํ กาคฺคฺหติ ๑ ภิกฺขุณฺโณ
 น ขานนฺติ เอวํ กมฺมํ กาคพฺพฺหติ ๑ เต ภิกฺขุ ภควโต
 เอตมคฺคํ อารโหเส ๑ อหฺมฺหานามิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ภิกฺขุณฺโณ อจฺจุชฺชํ
 เอวํ กมฺมํ กรียฺยาถาติ ๑

[๕๓๐] เตน ๒ ปน สฺมเยน ภิกฺขุณฺโณ สํขมฺมฺเณ ภณฺฑาน-
 ขาตา กถฺหาตา วิวาทาปฺนฺนา อณฺเฑมณฺเฑ มุขสํคฺคํ วิตุทฺตา
 วิหรนฺติ น สํกฺโกนฺติ คํ อธิกรณํ วูปสํเมตฺ ๑เป ๑ เต ภิกฺขุ

๕๓๒] ภิกขุหนึ่งชุกรกัมมกรณํ อาปคฺติปฺปฏิกฺคหณํ ๓๓๕

ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเส ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ภิกฺขุหนึ่ง
อธิกรณํ วุပ္สเมตฺตุนฺติ ๑

[๒๓๑] เตน โข ปน สมฺเยน ภิกฺขุ ภิกฺขุหนึ่ง อธิกรณํ
วุပ္สเมตฺตุนฺติ ๑ คสฺมึ โข ปน อธิกรณํ วิณฺญณฺียมาเน ทิสฺสํนฺติ
ภิกฺขุณฺิโย กมฺมปฺปคฺตาโยปิ อาปคฺติคามินฺิโยปิ ๑ ภิกฺขุณฺิโย เอว-
มาหฺสํ สํว รณฺเศ อญฺญา ว ภิกฺขุหนึ่ง กมฺมํ กโรหฺนฺตุ อญฺญา
ว ภิกฺขุหนึ่ง อาปคฺติ ปฏิกฺคณฺ्हนฺตุ เอวํ หิ ภควตา ปณฺเณคฺคํ
ภิกฺขุหิ ภิกฺขุหนึ่ง อธิกรณํ วุပ္สเมตฺตพฺพนฺติ ๑ เต ภิกฺขุ ภควโต
เอตมคฺคํ อารโหเส ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ภิกฺขุหนึ่ง กมฺมํ
อารเปตฺวา ภิกฺขุหนึ่ง นิยฺยาเทคฺคํ ภิกฺขุหนึ่งหิ ภิกฺขุหนึ่ง กมฺมํ กาคฺคํ
ภิกฺขุหิ ภิกฺขุหนึ่ง อาปคฺติ อารเปตฺวา ภิกฺขุหนึ่ง นิยฺยาเทคฺคํ ภิกฺขุหนึ่งหิ
ภิกฺขุหนึ่ง อาปคฺติ ปฏิกฺคเหตฺตุนฺติ ๑

[๕๓๒] เตน โข ปน สมฺเยน อูปฺปตฺตวณฺเณน ภิกฺขุณฺิยา
อนฺุเตวาสินํ ภิกฺขุหนึ่ง สคฺคํ วสฺสํณิ ภควนฺคํ อนฺุพฺพชา โหติ วิณฺยํ
ปริยาปฺณนฺติ ๑ คสฺสํ มุจฺจสฺสํตฺติณฺิยา คหิโต คหิโต มุสฺสํติ ๑
อสฺสํสํสิ โข สํ ภิกฺขุหนึ่ง ภควา กิร สํวคฺคํ คณฺุคฺคาโมติ ๑
ชถโฆ คสฺสํ ภิกฺขุณฺิยา เอตทโหสิ อหํ โข สคฺคํ วสฺสํณิ
ภควนฺคํ อนฺุพฺพชํ วิณฺยํ ปริยาปฺณนฺติ คสฺสํ เม มุจฺจสฺสํตฺติณฺิยา
คหิโต คหิโต มุสฺสํติ ทุกฺกวํ โข ปน มาตฺตคามเณ ยาวชํว

๓ ย. อนฺุพฺพชา ๑

สังคการํ อนุพหุติ กถํ หุ โฆ มยา ปฏิปชชิตัพพนติ ฯ อถโฆ
 ส่า ภิกขุณี ภิกขุณีนํ เขตมคฺคํ อารโจะสิ ฯ ภิกขุณิโย ภิกขุณํ
 เขตมคฺคํ อารโจะสุ ฯ เต ภิกขุ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะสุ
 ฯ เป ฯ อนุชานามิ ภิกขเว ภิกขุ ภิกขุณีนํ วินยํ วาเจตฺตุนติ ฯ

ปจฺจมาณวารี ฯ

[๕๓๓] อถโฆ ภควา เวสาลียํ ยถาภิรุมํ วิหริตฺวา เยน
 สํวคฺคํ เตน จาริกํ ปฏกามิ อนุปฺพุเพน จาริกํ จรมาโน
 เยน สํวคฺคํ ตทวสฺริ ฯ ตตฺส สํกํ ภควา สํวคฺคิยํ วิหริติ
 เขตวเน อนาถปิตฺตํ สํสํ อารามे ฯ เตน โฆ ปน สมนเยน
 ฌพฺพคฺคิยา ภิกขุ ภิกขุณิโย กทฺทโมทเกน โอสถิณฺจุนติ อปฺเปว-
 นาม อเมหฺสํ สํวชฺเชยฺยุนติ ฯ เป ฯ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะสุ
 ฯ เป ฯ น ภิกขเว ภิกขุณา ภิกขุณิโย กทฺทโมทเกน โอสถิณฺจิตฺตพฺพา
 โย โอสถิณฺเจยฺย อปคฺติ ทฺถกฏสฺส อนุชานามิ ภิกขเว คสฺส
 ภิกขุโน ทนฺนทกมฺมํ กาคฺตุนติ ฯ อถโฆ ภิกขุณํ เขตทโหสิ กิณฺนุ
 โฆ ทนฺนทกมฺมํ กาคตัพพนติ ฯ เต ภิกขุ ภควโต เขตมคฺคํ
 อารโจะสุ ฯ อวฺนทฺติโย สํ ภิกขเว ภิกขุ ภิกขุณีนํ สงฺเขน กาคตฺตพฺโพติ ฯ

[๕๓๔] เตน โฆ ปน สมนเยน ฌพฺพคฺคิยา ภิกขุ กายํ วิวริตฺวา
 ภิกขุณีนํ ทสฺสํเสนฺติ อวฺริ วิวริตฺวา ภิกขุณีนํ ทสฺสํเสนฺติ อวฺริ
 วิวริตฺวา ภิกขุณีนํ ทสฺสํเสนฺติ ภิกขุณิโย โสภาสํเสนฺติ ภิกขุณีนํ
 สทฺธิ สมนฺปโยเชนฺติ อปฺเปวณาม อเมหฺสํ สํวชฺเชยฺยุนติ ฯ เป ฯ

๕๓๖] ภิกขุหนึ่งนรก กายาทิเทศนา ทนฺทกมฺมํ อวฺทิตโย ๓๓๗

ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะสุ ๑เป ๑ น ภิกฺขเว ภิกฺขุมา กาโย
วิวิริตฺวา ภิกฺขุหนึ่งํ ทสฺสเสตพฺโพ น อฺรฺ วิวิริตฺวา ภิกฺขุหนึ่งํ
ทสฺสเสตพฺพา น อํกษาคํ วิวิริตฺวา ภิกฺขุหนึ่งํ ทสฺสเสตพฺพํ น
ภิกฺขุณฺโง โอบาสิตพฺพา น ภิกฺขุหนึ่งํ สทฺธิ สมนฺปโยเชตพฺพํ โย
สมนฺปโยเชยฺย อปคฺติ ทุกฺกฏสฺส อฺนุชานามิ ภิกฺขเว คสฺส
ภิกฺขุโน ทนฺทกมฺมํ กาคฺคฺติ ๑ อถ โข ภิกฺขุหนึ่งํ เอตทโหสิ กิณฺหุ
โห ทนฺทกมฺมํ กาคพฺพคฺติ ๑ เค ภิกฺขุ ภควโต เอตมคฺคํ
อารโจะสุ ๑ อวฺทิตโย สํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภิกฺขุหนึ่งํสงฺเขน กาคพฺโพติ ๑

[๕๓๕] เตน โห ปน สมนฺเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุณฺโง ภิกฺขุ
กทฺทโมทเกน โอบสิญฺจคฺติ อปฺเปวณาม อเมหฺสุ สํวชเชยฺยคฺติ ๑
เค ภิกฺขุ ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะสุ ๑เป ๑ น ภิกฺขเว ภิกฺขุณฺเยา
ภิกฺขุ กทฺทโมทเกน โอบสิญฺจิตพฺพา ยา โอบสิญฺเจยฺย อปคฺติ
ทุกฺกฏสฺส อฺนุชานามิ ภิกฺขเว คสฺสา ภิกฺขุณฺเยา ทนฺทกมฺมํ
กาคฺคฺติ ๑ อถ โข ภิกฺขุหนึ่งํ เอตทโหสิ กิณฺหุ โห ทนฺทกมฺมํ
กาคพฺพคฺติ ๑ เค ภิกฺขุ ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะสุ ๑ อฺนุชานามิ
ภิกฺขเว อวฺวณํ กาคฺคฺติ ๑ อวฺวณเณ กเต น อาทิยคฺติ ๑ เค
ภิกฺขุ ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะสุ ๑ อฺนุชานามิ ภิกฺขเว โอวาทํ
จเปคฺคฺติ ๑

[๕๓๖] เตน โห ปน สมนฺเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุณฺโง กายํ
วิวิริตฺวา ภิกฺขุหนึ่งํ ทสฺสเสตคฺติ ๑นํ วิวิริตฺวา ภิกฺขุหนึ่งํ ทสฺสเสตคฺติ อฺรฺ

จิวิริตฺวา ภิกฺขุณฺโณ ทสฺสเนหฺนติ อํคชาตํ จิวิริตฺวา ภิกฺขุณฺโณ ทสฺสเนหฺนติ
 ภิกฺขุ โอภาสเนหฺนติ ภิกฺขุหิ สทฺธิํ สํมุปฺโยเชหฺนติ อปฺเปวณาม
 อเมหฺสํ สํวชฺเชยฺยุนฺนติ ฯ เป ฯ เค ภิกฺขุ ภควโต เขตมคฺคํ
 อารุเจสฺสํ ฯ เป ฯ น ภิกฺขเว ภิกฺขุณฺเณ กาโย จิวิริตฺวา ภิกฺขุณฺโณ
 ทสฺสเนคฺคพฺโพ น กนฺนิ จิวิริตฺวา ภิกฺขุณฺโณ ทสฺสเนคฺคพฺพํ น อรุ
 จิวิริตฺวา ภิกฺขุณฺโณ ทสฺสเนคฺคพฺพา น อํคชาตํ จิวิริตฺวา ภิกฺขุณฺโณ
 ทสฺสเนคฺคพฺพํ น ภิกฺขุ โอภาสิตพฺพา น ภิกฺขุหิ สทฺธิํ สํมุ-
 โยเชคฺคพฺพํ ยา สํมุปฺโยเชยฺย อปคฺติํ ทฺกฏสฺสํ อนุชานามิ
 ภิกฺขเว คสฺสํสา ภิกฺขุณฺเณ ทณฺฑกมฺมํ กาคฺคฺนติ ฯ อถ โช ภิกฺขุณฺโณ
 เขตทโหสิ กิณฺหุ โช ทณฺฑกมฺมํ กาคพฺพนฺนติ ฯ ภควโต
 เขตมคฺคํ อารุเจสฺสํ ฯ เป ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว อวฺวณํ กาคฺคฺนติ ฯ
 อวฺวณเณ กเต น อาทิยฺนฺนติ ฯ เป ฯ ภควโต เขตมคฺคํ อารุเจสฺสํ
 ฯ เป ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว โอวาทํ สเปคฺคฺนติ ฯ

[๕๓๗] อถ โช ภิกฺขุณฺโณ เขตทโหสิ กปฺปติ นุ โช โอวาทฏ-
 จมฺปิตาย ภิกฺขุณฺเณ สทฺธิํ อูโปสฺสํ กาคํ น นุ โช กปฺปตฺติํ ฯ
 ภควโต เขตมคฺคํ อารุเจสฺสํ ฯ เป ฯ น ภิกฺขเว โอวาทฏจฺมฺปิตาย
 ภิกฺขุณฺเณ สทฺธิํ อูโปสฺสํ กาคพฺโพ ยาว น ตํ อธิกรณํ
 วุปฺสํมคฺคิตํ ฯ

[๕๓๘] เตน โช ปน สมนฺเณ อายสฺมา อุกาเย โอวาทํ สเปคฺคา

๑ ย. น. วุปฺสํมคฺคํ โหตฺติ ฯ

จาวิกัม ปกุกามิ ฯ ภิกขุณีโย อชฺฌณายนฺติ ชฺชยนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ
นาม อโย อุกายิ โอวาทํ จเปตฺวา จาวิกัม ปกุกมิตฺตํ ๑ เป ฯ
ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเส ๑ เป ฯ น ภิกขเว โอวาทํ จเปตฺวา
จาวิกัม ปกุกมิตฺตพฺพ^๑ โย ปกุกเมยฺย อปคฺติ ทุกกฏฐํ สํสาติ ฯ

[๕๓๘] เตน โข ปน สมนฺเนน ภิกขุ^๒ พาทา อพฺยตฺตา โอวาทํ
จเปนฺติ ๑ เป ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเส ๑ เป ฯ น ภิกขเว
พาทเนน อพฺยตฺเตน โอวาทอ จเปตฺตพฺพ โย จเปยฺย อปคฺติ
ทุกกฏฐํ สํสาติ ฯ

[๕๔๐] เตน โข ปน สมนฺเนน ภิกขุ อวตฺตสฺสํ อการเณ
โอวาทํ จเปนฺติ ๑ เป ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเส ๑ เป ฯ
น ภิกขเว อวตฺตสฺสํ อการเณ โอวาทอ จเปตฺตพฺพ โย จเปยฺย
อปคฺติ ทุกกฏฐํ สํสาติ ฯ

[๕๔๑] เตน โข ปน สมนฺเนน ภิกขุ โอวาทํ จเปตฺวา วินิจฺจนํ
น เทนฺติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเส ๑ น ภิกขเว โอวาทํ
จเปตฺวา วินิจฺจโย น ทาคตฺตพฺพ โย น ทเทยฺย อปคฺติ
ทุกกฏฐํ สํสาติ ฯ

[๕๔๒] เตน โข ปน สมนฺเนน ภิกขุณีโย โอวาทํ น คจฺจนฺติ ฯ
ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเส ๑ น ภิกขเว ภิกขุณียา โอวาทอ

๑ ย. จาวิกา ปกุกมิตฺตพฺพา ๑ ๒ ย. ม. ปิตฺตเกสฺส ภิกขุ
สํสํโส น ทิสฺสํติ ฯ

น คนตพฺโพ ยาน คจฺเจยฺย ยถาธมฺโม กาเรตพฺโพติ ฯ

[๕๔๓] เตน ไช ปน สัมเณ สัพพะ ภาณุขันธ์งโฆ โอวาท
 คุญติ ฯ มนุสส์สา อชฺฌายนฺติ ชัยนฺติ วิปาเจนฺติ ขายาโย อิมา
 อิมេสฺ ขาริโย อิมา อิมេสฺ อิทานิ อิเม อิมานิ สพุธิ อภิ-
 รมิสฺสันตํ ภาควโต เอตมตฺถํ อารโหเจสฺ ภาณุ ภาณุขเว
 สัพเพ ภาณุขันธ์งเมน โอวาท คุนฺตพฺโพ คุญญเยย เจ
 อาปคฺติ ทุกฺกฏสฺส อานุขานามิ ภาณุขเว คุญฺติ ปณฺจหิ ภาณุขันธ์
 โอวาท คุนฺตุนฺติ ฯ

[illegible]

โอวาทอุปสงฺกมณนุจ ยาจติ ตมตฺ กิร ฆนเต ภิกขุนี้สงฺโฆ
 โอวาทอุปสงฺกมณนุติ ๑ ปาติโมกฺขทุทฺเทสฺสเกณ วคฺคพฺโพ อคฺคิ
 โกจิ ภิกฺขุ ภิกฺขุโนวาทโก สมนฺโตติ ๑ สเจ โหติ โกจิ
 ภิกฺขุ ภิกฺขุโนวาทโก สมนฺโต ปาติโมกฺขทุทฺเทสฺสเกณ วคฺคพฺโพ
 อิตฺตุนฺนาโม ภิกฺขุ ภิกฺขุโนวาทโก สมนฺโต ตํ ภิกฺขุนี้สงฺโฆ
 อุปสงฺกมคฺคิ ๑ สเจ น โหติ โกจิ ภิกฺขุ ภิกฺขุโนวาทโก
 สมนฺโต ปาติโมกฺขทุทฺเทสฺสเกณ วคฺคพฺโพ โก อายสฺมา อุตฺตสฺสหิ
 ภิกฺขุนี้โย โอวทิตฺตุนฺติ ๑ สเจ โกจิ อุตฺตสฺสหิ ภิกฺขุนี้โย โอวทิตฺ
 ติ ๑ โหติ อฏฺฐหฺงเคหิ สมนฺนาคโต สมนฺนนิคฺวา วคฺคพฺโพ
 อิตฺตุนฺนาโม ภิกฺขุ ภิกฺขุโนวาทโก สมนฺโต ตํ ภิกฺขุนี้สงฺโฆ
 อุปสงฺกมคฺคิ ๑ สเจ น โกจิ อุตฺตสฺสหิ ภิกฺขุนี้โย โอวทิตฺ
 ปาติโมกฺขทุทฺเทสฺสเกณ วคฺคพฺโพ นคฺคิ โกจิ ภิกฺขุ ภิกฺขุโนวาทโก
 สมนฺโต ปาธํเกณ ภิกฺขุนี้สงฺโฆ สมนฺปาเทคฺคิ ๑

[๕๔๕] เตน โห ปน สมนฺเยน ภิกฺขุ โอวาทํ น คณฺหนฺติ
 ๑ เป ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อาริเจสฺสุ ๑ เป ๑ น ภิกฺขเว โอวาทो
 น คเหตพฺโพ โย น คณฺเหยยฺย อปคฺคิ ทุกกฺกฏสฺสํสํติ ๑

[๕๔๖] เตน โห ปน สมนฺเยน อณฺณคโร ภิกฺขุ พาลो
 โหติ ๑ ตํ ภิกฺขุนี้โย อุปสงฺกมิตฺวา เอตทโวจํ โอวาทํ อยฺย
 คณฺหาหํติ ๑ อหฺมहि ๑ ภิกฺขุ พาลो กถาํ โอวาทํ คณฺหาหํติ ๑

คณฺหาหุยุ โยวาทํ เอวํ หิ ภควตา ปณฺณตฺตํ ภิกฺขุหิ
 ภิกฺขุณฺ्हํ โยวาโท คเหตฺตพฺโพติ ฯ ภควโต เอตมตฺตํ อารโจะสุ ฯ
 อุนฺชานามิ ภิกฺขเว จเปตฺวา พาทํ อวเสสฺสํ โยวาทํ คเหตฺตุนฺติ ฯ

[๕๔๗] เตน โส ปน สมนฺเยน อณฺณตโร ภิกฺขุ คิตาโน
 โหติ ฯ ตํ ภิกฺขุณฺ्हิโย อุปสงฺกมิตฺวา เอตทโวจํ โยวาทํ อยุย
 คณฺหาหํติ ฯ อหฺมํหิ ภคิณฺ्हํ คิตาโน กถาหํ โยวาทํ คณฺหาหํติ ฯ
 คณฺหาหุยุ โยวาทํ เอวํ หิ ภควตา ปณฺณตฺตํ จเปตฺวา
 พาทํ อวเสสฺสํ โยวาโท คเหตฺตพฺโพติ ฯ ภควโต เอตมตฺตํ
 อารโจะสุ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว จเปตฺวา พาทํ จเปตฺวา คิตาณํ
 อวเสสฺสํ โยวาทํ คเหตฺตุนฺติ ฯ

[๕๔๘] เตน โส ปน สมนฺเยน อณฺณตโร ภิกฺขุ คมิโก
 โหติ ฯ ตํ ภิกฺขุณฺ्हิโย อุปสงฺกมิตฺวา เอตทโวจํ โยวาทํ อยุย
 คณฺหาหํติ ฯ อหฺมํหิ ภคิณฺ्हํ คมิโก กถาหํ โยวาทํ คณฺหาหํติ ฯ
 คณฺหาหุยุ โยวาทํ เอวํ หิ ภควตา ปณฺณตฺตํ จเปตฺวา
 พาทํ จเปตฺวา คิตาณํ อวเสสฺสํ โยวาโท คเหตฺตพฺโพติ ฯ ภควโต
 เอตมตฺตํ อารโจะสุ ฯ เปฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว จเปตฺวา พาทํ
 จเปตฺวา คิตาณํ จเปตฺวา คมิโก อวเสสฺสํ โยวาทํ คเหตฺตุนฺติ ฯ

[๕๔๙] เตน โส ปน สมนฺเยน อณฺณตโร ภิกฺขุ อรณฺณ
 วิหริติ ฯ ตํ ภิกฺขุณฺ्हิโย อุปสงฺกมิตฺวา เอตทโวจํ โยวาทํ
 อยุย คณฺหาหํติ ฯ อหํ หิ ภคิณฺ्हํ อรณฺณ เว วิหฺรามิ กถาหํ

โอวาทํ คณหามิตี ฯ คณาหาหุยุ โอวาทํ เอวํ हि भवता
 पण्यत्तुं श्रेयसा पाठं श्रेयसा विज्ञानं श्रेयसा कर्मणि
 व्यवसेहि ओवातो कहेत्तुपोति ฯ भवतो हेतुमदं आविर्जेत् ।
 अनुशान्तिं भिक्षवे आरब्ध्वैनं भिक्षुना ओवातं कहेत् संकेतव्यं
 गार्ह्यं उत्तरं प्रवृत्तिस्तस्मिन्ति ।

[๕๕๐] เคน ไช ปน ส้มเขน ภิกขุ โอวาท คเหตฺวา น
 อารโจะนฺติ ฯ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะสุ ฯ เป ฯ น ภิกขเว
 โอวาท น อารโจะตพฺโพ โย น อารโจะยฺย อาปตฺติ
 ทุกฺกฏฐสํวาทิ ฯ

[๕๕๓] เคน ไช ปน ส้มเขน ภิกขุ โอวาทํ กเหตุวา น
ปจฺจาหฺรณติ ฯ เปฯ ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะสุ ฯ น ภิกขเว
โอวาทํ น ปจฺจาหริทพฺโพ โย น ปจฺจาหเรยฺย อาปตฺติ
ทุกกฏฐสํสาติ ฯ

[๕๕๒] เคน ไช ปน สัมเณน ภิกขุณิโย สังเกตํ น คจฺจนฺติ ฯ
 ภควโต เอตมคฺคํ อາโรเจสฺสุ ฯ น ภิกฺขเว ภิกขุณิยา สังเกตํ น
 คนฺตพฺพํ ยາ น คจฺເເຍຍ อາປຕฺติ ทຸຸຄຸງສຸສຳຕີ ຯ

[๕๕๓] เตน ไช ปน สัมเณ ภิกขุชโย ที่พานิ กายพจนานิ
 ธารนุติ เตเหว ผาสุเกี นเมนุติ ฯ มนุสสา อชฺฌณยานุติ
 ชัยนุติ วิปาเจนุติ ฯ เปฯ เสยฺยถาปี คีหิกามโกคินิโยติ ฯ ภควโต

ฆัฒาเปณติ โคหนุเกณ ชนมน โภฏฐาเปณติ หตุถ โภฏฐาเปณติ
 หตุถโกจุณ โภฏฐาเปณติ ปาท โภฏฐาเปณติ ปาทโกจุณ โภฏฐา-
 เปณติ อรุ โภฏฐาเปณติ มุข โภฏฐาเปณติ ทนตมัส โภฏฐาเปณติ ๑
 มนุสสา อชฌายณติ ชัยณติ วิปาเจณติ ๑เป ๑ เสยฺยถาป คิหิ-
 กามโกคินิโยติ ๑ ภควโต เขตมตุถ อารโจะสุ ๑ น ภิกขเว
 ภิกขุณียา อฏฐิตฺเตน ชนมน ฆัฒาเปตพฺพ น โคหนุเกณ ชนมน
 โภฏฐาเปตพฺพ น หตุถ โภฏฐาเปตพฺพ น หตุถโกจุณ
 โภฏฐาเปตพฺพ น ปาท โภฏฐาเปตพฺพ น ปาทโกจุณ
 โภฏฐาเปตพฺพ น อรุ โภฏฐาเปตพฺพ น มุข โภฏฐา-
 เปตพฺพ น ทนตมัส โภฏฐาเปตพฺพ ยา โภฏฐาเปยฺย
 อาปตฺติ ทุกกฏฐัสสาติ ๑

[๕๕๖] เณ ไช ปน สมนเณ นพฺพคฺคิยา ภิกขุณิโย มุข
 อาติมฺปนติ มุข อุมมทุเทณติ มุข จณฺเณณติ มโนลิตฺติกาย มุข
 ตณฺเณณติ อองฺคราค กโรณติ มุขวาค กโรณติ อองฺคราคมุขวาค
 กโรณติ ๑ มนุสสา อชฌายณติ ชัยณติ วิปาเจณติ ๑เป ๑ เสยฺยถาป
 คิหิกามโกคินิโยติ ๑ ภควโต เขตมตุถ อารโจะสุ ๑ น ภิกขเว
 ภิกขุณียา มุข อาติมฺปิเตพฺพ น มุข อุมมทุเทตพฺพ น มุข
 จณฺเณตพฺพ น มโนลิตฺติกาย มุข ตณฺเณตพฺพ น อองฺคราค
 กาคพฺพ น มุขวาค กาคพฺพ น อองฺคราคมุขวาค กาคพฺพ
 ยา กรียฺย อาปตฺติ ทุกกฏฐัสสาติ ๑

[๕๕๗] เตน โข ปน สมนเยน นพพศุคิยา ภิกขุณิโย อวงคํ
 กโรนฺติ วิเสสกํ กโรนฺติ โอลฺลทกนฺเทน โอลฺลทกนฺติ สาลฺลท
 คฺคฺยฺสฺสํ สมนฺจํ^๑ การฺราเปนฺติ เวสํ อฏฺฐจฺาเปนฺติ ปานาการํ จฺาเปนฺติ
 สฺมํ จฺาเปนฺติ อปณฺณํ ปสาเรนฺติ วทฺธํ ปโยเชนฺติ วณฺชิชฺชํ
 ปโยเชนฺติ ทาสํ อฏฺฐจฺาเปนฺติ ทาสํ อฏฺฐจฺาเปนฺติ กมฺมกโร
 อฏฺฐจฺาเปนฺติ กมฺมกโร อฏฺฐจฺาเปนฺติ ทิรจฺานคคํ อฏฺฐจฺาเปนฺติ
 หริตกปตฺติกํ^๒ ปกฺกนฺติ นมคํ ชาเรนฺติ ๑ มนุสฺสํ อชฺชฌายนฺติ
 ชฺยนฺติ วิปาเจนฺติ ๑เป ๑ เสยฺยถาเป ๑ คิหิกามโภคินิโยติ ๑ ภคฺวโต
 เขตมคฺคํ อาริเจสฺส ๑ น ภิกฺขเว ภิกขุณิโย อวงคํ กาคพฺพํ
 น วิเสสกํ กาคพฺพํ น โอลฺลทกนฺเทน โอลฺลทกคพฺพํ น สาลฺลท
 จาคพฺพํ น สมนฺจํ การฺราเปตพฺพํ น เวสํ อฏฺฐจฺาเปตพฺพา น
 ปานาการํ จฺาเปตพฺพํ น สฺมํ จฺาเปตพฺพํ^๓ น อปณฺณํ ปสาเรตพฺพ
 น วทฺธํ ปโยเชตพฺพา น วณฺชิชฺชา ปโยเชตพฺพา น ทาสํ
 อฏฺฐจฺาเปตพฺพํ น ทาสํ อฏฺฐจฺาเปตพฺพา น กมฺมกโร
 อฏฺฐจฺาเปตพฺพํ น กมฺมกโร อฏฺฐจฺาเปตพฺพา น ทิรจฺานคโค
 อฏฺฐจฺาเปตพฺพํ น หริตกปตฺติกํ ปกฺกนฺตพฺพํ น นมคํ
 ชาเรตพฺพํ ยา ชาเรยฺย อปคฺติ ๑ทุกกฏฺธสฺสํ ๑

[๕๕๘] เตน โข ปน สมนเยน นพพศุคิยา ภิกขุณิโย สพฺพนํถกานิ

๑ ม. สมนฺจํ ๑ ๒ ย. หริตกปณฺณิกํ ๑ ม. หริตกปณฺณิกํ ๑

๓ ย. สฺมา จฺาเปตพฺพา ๑ ม. สฺโม จฺาเปตพฺพํ ๑

๕๕๘] ภิกขุนี้ชนกัมม สัพพัตถกัมมสัพพัตถกาทิจีวรชารณ ๓๕๗

จีวรานิ ชาเรณฺติ สัพพัตถกานิ จีวรานิ ชาเรณฺติ สัพพโถหิตกานิ
จีวรานิ ชาเรณฺติ สัพพมณฺเฑฐกานิ จีวรานิ ชาเรณฺติ สัพพกณฺหานิ
จีวรานิ ชาเรณฺติ สัพพมหารุงฺครตฺตานิ จีวรานิ ชาเรณฺติ สัพพมหา-
นามรตฺตานิ จีวรานิ ชาเรณฺติ อจฺฉินฺนทสฺสานิ จีวรานิ ชาเรณฺติ
ทิมฺมทสฺสานิ จีวรานิ ชาเรณฺติ ปุပ္ฺพทสฺสานิ จีวรานิ ชาเรณฺติ ผลทสฺสานิ
จีวรานิ ชาเรณฺติ กณฺจกัมม จารเณณฺติ ตีรํ ฐาเรณฺติ ฯ มนุสฺสํ
อฺยุญฺญานํ ชีวนํ วิปาเจณฺติ ฯ เป ฯ เสยฺยถาเป คีหิกามโกคินิโยคิ ฯ
ภควโต เอตมตฺถํ อารโหเส ๑ น ภิกฺขเว ภิกฺขุณฺยา สัพพัตถกานิ
จีวรานิ ชาเรตฺตพฺพานิ น สัพพัตถกานิ จีวรานิ ชาเรตฺตพฺพานิ
น สัพพโถหิตกานิ จีวรานิ ชาเรตฺตพฺพานิ น สัพพมณฺเฑฐกานิ
จีวรานิ ชาเรตฺตพฺพานิ น สัพพกณฺหานิ จีวรานิ ชาเรตฺตพฺพานิ น
สัพพมหารุงฺครตฺตานิ จีวรานิ ชาเรตฺตพฺพานิ น สัพพมahanามรตฺตานิ
จีวรานิ ชาเรตฺตพฺพานิ น อจฺฉินฺนทสฺสานิ จีวรานิ ชาเรตฺตพฺพานิ
น ทิมฺมทสฺสานิ จีวรานิ ชาเรตฺตพฺพานิ น ปุပ္ฺพทสฺสานิ จีวรานิ ชาเร-
ตฺตพฺพานิ น ผลทสฺสานิ จีวรานิ ชาเรตฺตพฺพานิ น กณฺจกัมม จารเณณฺ
น ตีรํ ฐาเรตฺตพฺพานิ ยา ชาเรยฺย อปคฺติ ทุกกฺกสฺสํ สํวํ ๑

[๕๕๘] เตน โข ปน สมนฺเณ อญฺญตฺรา ภิกฺขุณฺโณ กถํ
กโรนฺตี เอวมาห มมจฺจุยฺเยน มยฺหํ ปรีกฺขาโร สงฺฆสฺสํ โหตฺติ ฯ
คตฺถ ภิกฺขุ ๑ ภิกฺขุณฺนํ ๑ วิวาทนํ อมฺหากํ โหติ อมฺหากํ
โหตฺติ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ อารโหเส ๑ เป ฯ ภิกฺขุณฺโณ ๑

ภิกขเว กาลัง กโรหตุ เอวံ วเทยฺย มมจฺเจเนน มยฺหํ ปริทฺธาโร
 สงฺขตฺตํ โหตุติ อนิสฺสโร ตตฺถ ภิกฺขุสงฺโฆ ภิกฺขุนี้สงฺขตฺเตวตํ ๑
 สิกฺขมาณา เจ ภิกฺขเว ๑เป ๑ สามณเริ์ เจ ภิกฺขเว กาลัง
 กโรหตุ เอวံ วเทยฺย มมจฺเจเนน มยฺหํ ปริทฺธาโร สงฺขตฺตํ
 โหตุติ อนิสฺสโร ตตฺถ ภิกฺขุสงฺโฆ ภิกฺขุนี้สงฺขตฺเตวตํ ๑
 ภิกฺขุ เจ ภิกฺขเว กาลัง กโรหตุ เอวံ วเทยฺย มมจฺเจเนน
 มยฺหํ ปริทฺธาโร สงฺขตฺตํ โหตุติ อนิสฺสโร ตตฺถ ภิกฺขุนี้สงฺโฆ
 ภิกฺขุสงฺขตฺเตวตํ ๑ สามณเริ์ เจ ภิกฺขเว ๑เป ๑ อฺปาสโก
 เจ ภิกฺขเว ๑เป ๑ อฺปาสิกา เจ ภิกฺขเว ๑เป ๑ อณฺโณ
 เจ ภิกฺขเว โกจิ กาลัง กโรหตุ เอวံ วเทยฺย มมจฺเจเนน
 มยฺหํ ปริทฺธาโร สงฺขตฺตํ โหตุติ อนิสฺสโร ตตฺถ ภิกฺขุนี้สงฺโฆ
 ภิกฺขุสงฺขตฺเตวตฺตํ ๑

[๕๖๐] เตน โข ปน สมนฺเณน อณฺณตฺวา อิตฺถิ^๒ ปฺราณมตฺถิ
 ภิกฺขุนี้สุ ปพฺพชิตา โหติ ๑ สํ วตฺถาย ทฺวพฺพตํ ภิกฺขุ ปสฺสิตฺวา
 อัสสฺสฺสฺสฺส ปหารํ ทตฺวา ปวฏฺเฐสิ ๑ ภิกฺขุ อฺชฺฌายนฺติ ชัยนฺติ
 วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม ภิกฺขุนี้ ภิกฺขุสฺส ปหารํ ทสฺสตีติ ๑
 ภควโต เอตมคฺคํ อาริเจสฺสุ ๑ น ภิกฺขเว ภิกฺขุณิยา ภิกฺขุสฺส ปหาโร
 ทาทพฺโพ ยา ทเทยฺย อปคฺติ ทฺวพฺพตํ อณฺณานามิ ภิกฺขเว

๑ ย. ม. ภิกฺขุนี้สงฺขตฺเตว ตํ ๑ ๒ ย. ม. รา. ไปคฺตฺเกสฺ
 อิตฺถิสุทฺโท น ปณฺณายติ ๑

ภิกขุณียา ภิกขุํ ปสฺสํติวาทุโร ๑ โยถกมิตฺวา มคฺคํ ทาตฺตุนฺติ ๑

[๕๖๑] เตน โห ปรน สมนฺเยน อญฺเณตฺรา อิตฺถํ ปวฺตฺตปตฺติกา
ชาเรณ คพฺภนํ โหติ ๑ ตํ คพฺภํ ปาเตตฺวา กุสฺสปกัํ ภิกขุณฺนี
เอตทโวจ หนฺนทฺยเย อิมํ คพฺภํ ปตฺเตน นํหฺราติ ๑ อถโห ตํ
ภิกขุณฺนี ตํ คพฺภํ ปตฺเตน ปกฺขิปิตฺวา สงฺฆาฏียา ปฏิจฺฉาเทตฺวา
อคฺมาสี ๑ เตน โห ปรน สมนฺเยน อญฺเณตฺเรณ ปิณฺฑจาวริเกณ
ภิกขุณา สฺมาทํนํ กตํ โหติ ยํ ยฺวหา^๑ ปจฺมํ ภิกขุํ ตภิสฺสํมิ
น ตํ^๒ อทฺตฺวา ภิกขุสฺสํ วา ภิกขุณียา วา ปรีกฺขณฺทิสฺสํมิติ ๑
อถโห โส ภิกขุํ ตํ ภิกขุณฺนี ปสฺสํติวาทุโร หนฺนทฺ ภคินี
ภิกขุํ ปฏิจฺฉคณฺหาติ ๑ อถ อญฺยาติ ๑ ทฺติยมฺปิ โห โส ภิกขุํ
ตํ ภิกขุณฺนี เอตทโวจ หนฺนทฺ ภคินี ภิกขุํ ปฏิจฺฉคณฺหาติ ๑ อถ
อญฺยาติ ๑ ทฺติยมฺปิ โห โส ภิกขุํ ตํ ภิกขุณฺนี เอตทโวจ หนฺนทฺ
ภคินี ภิกขุํ ปฏิจฺฉคณฺหาติ ๑ อถ อญฺยาติ ๑ มยา โห ภคินี
สฺมาทํนํ กตํ ยํ ยฺวหา ปจฺมํ ภิกขุํ ตภิสฺสํมิ น ตํ อทฺตฺวา
ภิกขุสฺสํ วา ภิกขุณียา วา ปรีกฺขณฺทิสฺสํมิติ หนฺนทฺ ภคินี ภิกขุํ
ปฏิจฺฉคณฺหาติ ๑ อถโห ตํ ภิกขุณฺนี เตน ภิกขุณา นิปฺปิพฺยมาณา
นํหฺริตฺวา ปตฺตํ ทสฺสํเสถิ ปสฺสํ อญฺย ปตฺเตน คพฺภํ มา กสฺสํสิ
อาโรเจสฺสํติ ๑ อถโห โส ภิกขุํ อญฺเณตฺติ ชัยติ วิปาเจติ กถํ

๑ ย. ม. รา. ย่าห์ ๑ ๒ คัดทุกโท ย. ม. รา. ไปตุณเณส
น ทิสฺสํติ ๑

หิ นาม ภิกขุนี้ ปตฺเตน คพฺภํ นีหริสฺสํตฺติ ๑ อถ โข โส ภิกขุ
 ภิกขุนี้ เอตมคฺคํ อารุเจสฺสิ ๑ เย เต ภิกขุ อปฺปิจฺจา ๑ เป ๑
 เต อชฺชฌายนฺติ ชยฺหานฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม ภิกขุนี้ ปตฺเตน
 คพฺภํ นีหริสฺสํตฺติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารุเจสฺสิ ๑ เป ๑ น ภิกขเว
 ภิกขุณฺเีย ปตฺเตน คพฺโภ นีหริตพฺโพ ยา นีหเรยฺย อापคฺติ
 ทุกฺกฏสฺส อนุชานามิ ภิกขเว ภิกขุณฺเีย ภิกขุํ ปสฺสํติว นีหริตฺวา
 ปคฺคํ ทสฺสํเตนฺติ ๑

[๕๖๒] เตน โข ปน สมนฺเยน นพฺพคฺคิยา ภิกขุณฺเีย ภิกขุํ
 ปสฺสํติว ปวิวคฺเตว ปคฺคมฺมํ ทสฺสํเตนฺติ ๑ เต ภิกขุ อชฺชฌายนฺติ
 ชยฺหานฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม นพฺพคฺคิยา ภิกขุณฺเีย ภิกขุํ
 ปสฺสํติว ปวิวคฺเตว ปคฺคมฺมํ ทสฺสํสฺสํตฺติ ๑ อถ โข เต
 ภควโต เอตมคฺคํ อารุเจสฺสิ ๑ เป ๑ น ภิกขเว ภิกขุณฺเีย ภิกขุํ
 ปสฺสํติว ปวิวคฺเตว ปคฺคมฺมํ ทสฺสํเตนฺติ ยา ทสฺสํเตยฺย อापคฺติ
 ทุกฺกฏสฺส อนุชานามิ ภิกขเว ภิกขุณฺเีย ภิกขุํ ปสฺสํติว ทุกฺกฏ-
 ฐิตฺวา ปคฺคํ ทสฺสํเตนฺติ ยนฺนํ ปคฺเต อามิสฺสํ โหติ เตน จ
 ภิกขุ นิมนฺเตคพฺโพติ ๑

[๕๖๓] เตน โข ปน สมนฺเยน สํวคฺคิยา วทิกาย ปุริสพฺยณฺชนํ
 นจฺจุทํ โหติ ๑ ตํ ภิกขุณฺเีย สกฺกจฺจํ อุนฺนิชฌายิสฺสํ ๑ มนุสฺสํ
 อุกฺกฏจิมกํสฺส ๑ ตา ภิกขุณฺเีย มจฺญ อเหสฺสํ ๑ อถ โข ตา ภิกขุณฺเีย
 อุนฺนิสฺสํ คนฺตฺวา ภิกขุณฺเีย เอตมคฺคํ อารุเจสฺสิ ๑ ยา ตา ภิกขุณฺเีย

ภิกขุณีโย ภิกขุณฺโณ เทนฺติ ฯ มนุสฺสํ อชฺชฌายนฺติ ชยฺนฺติ วิปาเจนฺติ
 กถํ หิ นาม ภิกขุณีโย อคฺคโน ปริโภคตุถาย ทิณฺณํ อณฺเวยสํ
 ทสฺสํนฺติ น มยฺมปี ชานาม ทานํ ทาตุณฺติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ
 อารโจะสฺส ฯ น ภิกฺขเว ภิกฺขิขฺยา อคฺคโน ปริโภคตุถาย ทิณฺณํ
 อณฺเวยสํ ทาทพฺพํ ยา ทเทยฺย อปคฺติ ทุกฺกฏสฺสํสํติ ฯ

[๕๖๘] เตน โข ปน สมฺเยน ภิกฺขุณฺณํ อามิสํ อสฺสํนํ โหติ ฯ
 ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะสฺส ฯ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว สงฺฆสฺสํ ทาตุณฺติ ฯ
 พาทุหฺว อสฺสํนํ โหติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะสฺส ฯ
 อนฺุชานามิ ภิกฺขเว ปุคฺคตักกํ ทาตุณฺติ ฯ

[๕๖๙] เตน โข ปน สมฺเยน ภิกฺขุณฺณํ สมนฺนิชฺชกํ อามิสํ อสฺสํนํ
 โหติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะสฺส ฯ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว ภิกฺขุณฺณํ
 สมนฺนิชฺชํ ภิกฺขุทฺธิ ภิกฺขุณฺณํทฺธิ ปฏิกุคฺคาเปตฺวา ปริภุชฺชิตฺตฺวา ฯ

[๕๗๐] เตน โข ปน สมฺเยน ภิกฺขุณฺโณ เสนาสนํ อสฺสํนํ โหติ ฯ
 ภิกฺขุณฺณํ เสนาสนํ น โหติ ฯ ภิกฺขุณีโย ภิกฺขุณฺโณ สมนฺติเก ทฺวํ
 ปาเหสฺสํ สํชฺช ภาเน อญฺญา อมฺหากํ เสนาสนํ เทนฺตุ ตาวกาติ-
 กนฺติ ฯ ภิกฺขุ ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะสฺส ฯ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว
 ภิกฺขุณฺณํ เสนาสนํ ทาตุํ ตาวกาติกนฺติ ฯ

[๕๗๑] เตน โข ปน สมฺเยน อคฺคฺนิโย ภิกฺขุณีโย โอนทฺุชมณฺเญจ
 โอนทฺุชปฺปจํ อภินิสฺสทฺทนิปปี อภินิปชฺชนฺติปปี ฯ เสนาสนํ โฉหิเตน

๓ ย. รา. ไปตุตเกสฺส เสนาสนนฺติ วจํ น ทิสฺสํติ ฯ

๕๗๓] ภิกขุนี้ชนบท อวสธจวราภิ จตุพัสสนุตราภิกขมา ๓๕๓

มกขยติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเสํ ๑ น ภิกฺขเว ภิกฺขุณียา
โชนทุมณจํ โชนทุมปจํ อภินิสฺสํทิตพฺพํ อภินิปรชิตพฺพํ ๑ ยะ อภิ-
นิสฺสํเทยฺย วา อภินิปรชเทยฺย วา อปคฺติ ทุกฺกฏสฺสํ อุนฺชานามิ
ภิกฺขเว อวสธจจฺวรณฺติ ๑ อวสธจจฺวรํ โถหิตฺเตน มกขยติ ๑ ภควโต
เขตมคฺคํ อารโหเสํ ๑ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว อานฺนิโจพกฺคณฺติ ๑ โจพกํ
นิปคฺติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเสํ ๑ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว
สฺสํคฺคเกน พนฺธิตฺวา อุนฺชา พนฺธิตฺตณฺติ ๑ สฺสํคฺคํ นิชฺชติ ๑ ภควโต
เขตมคฺคํ อารโหเสํ ๑ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว สํเวถฺติยํ กฺขิสฺสํคฺคกณฺติ ๑

[๕๗๒] เทน โข ปน สมนฺเยน นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุณฺโง สํพฺพกถํ
กฺขิสฺสํคฺคํ ชาเรณฺติ ๑ มนุสฺสํ อุนฺชณฺณณฺติ ชฺชณฺติ วิปาเจณฺติ
๑ เป ๑ เสยฺยถาปํ คิหิกาม โภคินฺโงติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเสํ ๑
น ภิกฺขเว ภิกฺขุณียา สํพฺพกถํ กฺขิสฺสํคฺคํ ชาเรตพฺพํ ยะ ชาเรยฺย
อปคฺติ ทุกฺกฏสฺสํ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว อุนฺชณฺณณฺติ กฺขิสฺสํคฺคกณฺติ ๑
ทุตฺติยาณวาร์ ๑

[๕๗๓] เทน โข ปน สมนฺเยน อฺปสฺมปฺนนาโย ทิสฺสํคฺคณฺติ อณฺนิมิตฺตาปํ
นิมิตฺตมคฺคตาปํ อโถหิตาปํ ชฺวโถหิตาปํ ชฺวโจพาปํ ปคฺคณฺณณฺติ
สฺสํคฺคณฺติ อิตฺถปณฺณทกานํ ๑ เวปฺริสฺสํคฺคณฺติ สมนฺนิณฺนาปํ อฺภโถพฺยณฺชน-
กานํ ๑ เป ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเสํ ๑ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว
อฺปสฺมปฺนาเทนฺติยา จตุสฺสํคฺคณฺติ อุนฺชณฺณณฺติ ๑ ชฺชณฺติ ๑ อเวณฺจ

๓ ย. นิปฺลณฺติ ๑ ๒ ย. อิตฺถปณฺณทกานํ ๑

ปน ภิกขเว ปุจฉิตพพา นสี อนิมิตตา นสี นิमितตมคฺคา
 นสี อโถหิตา นสี ชฺวโถหิตา นสี ชฺวโจพา นสี ปคฺขรณฺตี
 นสี สํวริณํ นสี อิตฺถํปณฺทกา นสี เวปฺริสฺสิกา นสี สํมภิฺนนา
 นสี อุกาโคพฺยณฺชนกา สํนฺติ เต เหวรฺรปา อาพาธา กฺกุจฺจํ คณฺโฑ
 กิตาโส ใสโส อปมาโร มนุสฺสํสาสี อิตฺถํสี ภฺขิสฺสํสาสี
 อนณาสี นสี ราชภฺมฺมํ อญฺญาตาสี มาตาปิตุหิ สํมิเกน
 ปริปฺปณฺณวํสํคิณฺณํสาสี ปริปฺปณฺณเต ปคฺคจฺจวํ กิณฺณามาตี
 กานามา เต ปวคฺคินฺตี ๑

[๕๗๔] เตน โข ปน สํมเยน ภิกฺขุ ภิกฺขุณฺโณ อญฺจรายิกะ
 ชฺมเม ปุจฺจนฺติ ๑ อุปสํมปทาเปกฺขาโย วิคฺคทายนฺติ มงฺกุ โหนฺติ
 น สกฺโกนฺติ วิสฺสํชฺเชตฺตุ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจสฺสุ ๑
 อญฺชานามิ ภิกฺขเว เอกโคอุปสํมปฺนนาย ภิกฺขุณฺโณสํฆเ วิสฺสํชฺชาย
 ภิกฺขุสํฆเ อุปสํมปาเทคฺคินฺตี ๑

[๕๗๕] เตน โข ปน สํมเยน ภิกฺขุณฺโณ อญฺจรายิกะ อุป-
 สํมปทาเปกฺขาโย อญฺจรายิกะ ชฺมเม ปุจฺจนฺติ ๑ อุปสํมปทา-
 เปกฺขาโย วิคฺคทายนฺติ มงฺกุ โหนฺติ น สกฺโกนฺติ วิสฺสํชฺเชตฺตุ ๑
 ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจสฺสุ ๑ อญฺชานามิ ภิกฺขเว ปจฺมํ อญ-
 สํสาสีคฺวา ปจฺจา อญฺจรายิกะ ชฺมเม ปุจฺจิคฺคินฺติ ๑ คคฺเคว สํฆ-
 มชฺเช อญฺสํสาสีนฺติ ๑ อุปสํมปทาเปกฺขาโย คคฺเคว วิคฺคทายนฺติ

๑ ย. อุปสํมปทฺนฺติ ๑

มงฺกุ โหณฺติ น สกฺโกณฺหิตฺติ วิสฺสํสฺสเชตฺตุ ๑ ภควโต เอตมตฺตํ อารโหเจสฺสุ ๑
 อนุชานามิ ภิกฺขเว เอกมฺมตฺตํ อนุสํสํสฺสวา สํมมชฺชเม อนุทราธิเก
 รมฺเม ปุจฺฉิตฺตุ ๑ เอวญฺจ ปน ภิกฺขเว อนุสํสํสฺสพฺพา ๑ ปจฺจํ
 อปฺปชฺฌนํ คาทาเปตฺตพฺพา อปฺปชฺฌนํ คาทาเปตฺตวา ปคฺคตจํวํ อากิณฺณิตฺตพฺพํ
 อยฺมฺหเต ปคฺโค อยํ สํมมชฺชวํ อยํ อคฺคตฺตวํสํสํสโค อยํ อนุทฺตวํสํสโค
 อิทํ สํมมชฺชนํ อยํ อคฺคตสํมมชฺชวํ คจฺฉน อมฺมมฺหิ โອกาสํ คิณฺณจฺจา-
 หิตฺติ ๑ พาลา อพฺยคฺคตา อนุสํสํสฺสวํ ๑ ทฺรณฺณสํสํสวํ ๑ อปฺปสํมมชฺชวํ
 วิคฺคตฺตวํ ๑ มงฺกุ โหณฺติ น สกฺโกณฺหิตฺติ วิสฺสํสฺสเชตฺตุ ๑ ภควโต
 เอตมตฺตํ อารโหเจสฺสุ ๑ น ภิกฺขเว พาลาย อพฺยคฺคตฺตวํ อนุสํสํสฺสพฺพา
 ย อนุสํสํสฺสย อปคฺคิตฺติ ทฺรณฺณสํสํส อนุชานามิ ภิกฺขเว พยคฺคตฺตวํ
 ภิกฺขุณฺเอย ปจฺจิตฺตวํ อนุสํสํสฺสวํ ๑ สํมมชฺชวํ อนุสํสํสฺสวํ ๑
 ภควโต เอตมตฺตํ อารโหเจสฺสุ ๑ น ภิกฺขเว สํมมชฺชวํ อนุสํสํ-
 สฺสพฺพา ย อนุสํสํสฺสย อปคฺคิตฺติ ทฺรณฺณสํสํส อนุชานามิ ภิกฺขเว
 สํมมชฺชวํ อนุสํสํสฺสวํ ๑ เอวญฺจ ปน ภิกฺขเว สํมมชฺชวํ ๑
 อคฺคตนา ๑ อคฺคตนา สํมมชฺชวํ ๑ ปราย วา ปราย สํมมชฺชวํ ๑

[๕๗๖] กถญฺจ อคฺคตนา ๑ อคฺคตนา สํมมชฺชวํ ๑ พยคฺคตฺตวํ
 ภิกฺขุณฺเอย ปจฺจิตฺตวํ สํมมชฺชวํ ๑ พาลา อพฺยคฺคตา
 สํมมชฺชวํ อคฺคตนา ๑ อคฺคตนา สํมมชฺชวํ ๑ ปราย วา ปราย
 สํมมชฺชวํ ๑

๑ ย. ม. อนุสํสํสวํ ๑

สัมปาเทยฺย อิตฺถนุณามาย อຍ္ຍาย ปวตฺตိณียา ฯ เสงฺสา ฅตฺติ ฯ
 สฺสณาคฺค เม อຍ္ຍေ สงฺໂໝ ອຍ໌ ອິຕฺถນຸນາມາ ອິຕັດນຸນາມາຍ ອຍຍາຍ
 ອຸປສັມປທາເປກຸຊາ ປຣິສຸທຸຊາ ອນຸຕຣາຍິເກທີ ຮມຸເມທີ ັ ປຣິປຸຣຸຣສຸສຳ
 ປຕຸຕຳຈິວຣ໌ ັ ອິຕັດນຸນາມາ ສັງໝ໌ ອຸປສັມປທ໌ ຍາຈຕິ ອິຕັດນຸນາມາຍ
 ອຍຍາຍ ປວຕຸຕິນຍາ ັ ສັງໂໝ ອິຕັດນຸນາມ໌ ອຸປສັມປາເຕຕິ ອິຕັດນຸນາມາຍ
 ອຍຍາຍ ປວຕຸຕິນຍາ ັ ຍສຸສຳ ອຍຍາຍ ພມຕິ ອິຕັດນຸນາມາຍ ອຸປ-
 ສັມປທາ ອິຕັດນຸນາມາຍ ອຍຍາຍ ປວຕຸຕິນຍາ ສຳ ຕຸຣຸຮສຸສ໌ ຍສຸສຳ
 ນກຸພມຕິ ສຳ ກາເສຍຍ ັ ທຸຕິຍມຸປ໌ ເອຕມຕຸຕ໌ ວາຫມີ ັເປ ັ
 ຕຕິຍມຸປ໌ ເອຕມຕຸຕ໌ ວາຫມີ ັ ສຸສນາຕຸ ເມ ອຍຍເ ສັງໂໝ ອຍ໌
 ອິຕັດນຸນາມາ ອິຕັດນຸນາມາຍ ອຍຍາຍ ອຸປສັມປທາເປກຸຊາ ປຣິສຸທຸຊາ
 ອນຸຕຣາຍິເກທີ ຮມຸເມທີ ັ ປຣິປຸຣຸຣສຸສຳ ປຕຸຕຳຈິວຣ໌ ັ ອິຕັດນຸນາມາ
 ສັງໝ໌ ອຸປສັມປທ໌ ຍາຈຕິ ອິຕັດນຸນາມາຍ ອຍຍາຍ ປວຕຸຕິນຍາ ັ
 ສັງໂໝ ອິຕັດນຸນາມ໌ ອຸປສັມປາເຕຕິ ອິຕັດນຸນາມາຍ ອຍຍາຍ ປວຕຸຕິນຍາ ັ
 ຍສຸສຳ ອຍຍາຍ ພມຕິ ອິຕັດນຸນາມາຍ ອຸປສັມປທາ ອິຕັດນຸນາມາຍ
 ອຍຍາຍ ປວຕຸຕິນຍາ ສຳ ຕຸຣຸຮສຸສ໌ ຍສຸສຳ ນກຸພມຕິ ສຳ
 ກາເສຍຍ ັ ອຸປສັມປນຸຊາ ສັງເໝນ ອິຕັດນຸນາມາ ອິຕັດນຸນາມາຍ
 ອຍຍາຍ ປວຕຸຕິນຍາ ັ ພມຕິ ສັງໝສຸສ໌ ຕສຸມາ ຕຸຣຸຮ໌ ັ ເວເມຕ໌
 ຫາຣາມ໌ຕິ ັ

[๕๗๘] ทาวเทว คํ อาทาย ภิกขุสงฺฆ໌ ອຸປສັງກມິຕຸວາ ເອກ໌ສ໌
 ອຸຕຣາສັງຄ໌ ກາຣາເປຕຸວາ ກິຣຸ໌ ປາເ ວນຸທາເປຕຸວາ ອຸກຸກຸ໌

๕๘๐] ภิกขุหนึ่งนุทกั ปุณเปี ฃคฺคิจคฺคตฺถกมฺมอุปสํมปทา ๓๕๘

นิตฺถาเปตฺวา อญฺชลํ ปคฺคณฺหาเปตฺวา อุปสํมปทํ ยาจาเปตพฺพา
อหํ อຍ္ယာ อิตฺถนฺนามา อิตฺถนฺนามาย อຍ္ယာယ อุปสํมปทาเปกฺขา
ເອກໂຕອຸປະສັນນາ ກິດຊຸນີ່ສັງເຂ ວິສຸທຸຈາ ສັງໝີ ອຍ໌ຍາ ອຸປະສັນນ
ຍາຈາມີ ອຸຕຸຕຸມຸປຕຸ ມໍ ອຍ໌ຍາ ສັງໂຂ ອນຸກມຸປໍ ອຸປາທາຍ ។
ອหํ ອຍ໌ຍາ ອິຕຸຕຸນາມາ ອິຕຸຕຸນາມາຍ ອຍ໌ຍາຍ ອຸປະສັນນາປະກຸຂາ
ເອກໂຕອຸປະສັນນາ ກິດຊຸນີ່ສັງເຂ ວິສຸທຸຈາ ທຸຕິຍມຸປີ ອຍ໌ຍາ ສັງໝີ
ອຸປະສັນນທໍ ຍາຈາມີ ອຸຕຸຕຸມຸປຕຸ ມໍ ອຍ໌ຍາ ສັງໂຂ ອນຸກມຸປໍ
ອຸປາທາຍ ។ ອหํ ອຍ໌ຍາ ອິຕຸຕຸນາມາ ອິຕຸຕຸນາມາຍ ອຍ໌ຍາຍ
ອຸປະສັນນາປະກຸຂາ ເອກໂຕອຸປະສັນນາ ກິດຊຸນີ່ສັງເຂ ວິສຸທຸຈາ ຕຕິ-
ຍມຸປີ ອຍ໌ຍາ ສັງໝີ ອຸປະສັນນທໍ ຍາຈາມີ ອຸຕຸຕຸມຸປຕຸ ມໍ ອຍ໌ຍາ
ສັງໂຂ ອນຸກມຸປໍ ອຸປາທາຍາຕິ ។

[๕๘๐] พุຍตฺเตน ກິດຊຸນາ ປຣືຖເຄນ ສັງໂຂ ເພາປະທຸໂຟ
ສຸຸຸຸຸຸຸ ເມ ກນຸເຕ ສັງໂຂ ອຍ໌ ອິຕຸຕຸນາມາ ອິຕຸຕຸນາມາຍ
ອຸປະສັນນາປະກຸຂາ ເອກໂຕອຸປະສັນນາ ກິດຊຸນີ່ສັງເຂ ວິສຸທຸຈາ ອິຕຸ-
ຕຸນາມາ ສັງໝີ ອຸປະສັນນທໍ ຍາຈຕິ ອິຕຸຕຸນາມາຍ ປວຕຸຕິນິຍາ ។
ຍຕິ ສັງໝສຸສ ປຕຸຕຸກຸດຸດໍ ສັງໂຂ ອິຕຸຕຸນາມໍ ອຸປະສັນນາເທຍຍ
ອິຕຸຕຸນາມາຍ ປວຕຸຕິນິຍາ ។ ເອສາ ເພຕຕິ ។ ສຸຸຸຸຸຸ ເມ ກນຸເຕ
ສັງໂຂ ອຍ໌ ອິຕຸຕຸນາມາ ອິຕຸຕຸນາມາຍ ອຸປະສັນນາປະກຸຂາ ເອກ-
ໂຕອຸປະສັນນາ ກິດຊຸນີ່ສັງເຂ ວິສຸທຸຈາ ອິຕຸຕຸນາມາ ສັງໝີ ອຸປະສັນນທໍ
ຍາຈຕິ ອິຕຸຕຸນາມາຍ ປວຕຸຕິນິຍາ ។ ສັງໂຂ ອິຕຸຕຸນາມໍ ອຸປະສັນນາເຕຕິ

อิตุถนุณามาย ปวคฺคตินิยา ฯ ยสฺสํยสฺมโต ชมติ อิตุถนุณามาย
 อุปสฺมปทา อิตุถนุณามาย ปวคฺคตินิยา โสฺ คุณฺหสฺสํ ยสฺสํ
 นกฺขมฺติ โสฺ ภาเสยฺย ฯ คุตฺติยมฺบิ เอตมคฺคํ วทามิ ฯ เปฯ
 คุตฺติยมฺบิ เอตมคฺคํ วทามิ ฯ สฺสํณาคฺค เม ภาณฺเต สฺงฺโฆ อຍ
 อิตุถนุณามา อิตุถนุณามาย อุปสฺมปทาเปกฺขာ เถกฺโคตฺตอุปสฺมปฺนุณา
 ภิกฺขุนี้สฺงฺฆေ วิสฺสํพุทฺธา อิตุถนุณามา สฺงฺฆํ อุปสฺมปทํ ยาจติ อิตุถนุ-
 หนามาย ปวคฺคตินิยา ฯ สฺงฺโฆ อิตุถนุณามํ อุปสฺมปทาเทติ อิตุถนุณามาย
 ปวคฺคตินิยา ฯ ยสฺสํยสฺมโต ชมติ อิตุถนุณามาย อุปสฺมปทา
 อิตุถนุณามาย ปวคฺคตินิยา โสฺ คุณฺหสฺสํ ยสฺสํ นกฺขมฺติ โสฺ
 ภาเสยฺย ฯ อุปสฺมปฺนุณา สฺงฺฆေန อิตุถนุณามา อิตุถนุณามาย
 ปวคฺคตินิยา ฯ ชมติ สฺงฺฆสฺสํ คสฺสํมา คุณฺหํ ฯ เหวเมคํ ธารยามีติ ฯ

[๕๘๑] คาวเทว ฉายา เมตพฺพา คุคฺคูปฺปมาณํ อากฺโขชิตพฺพํ
 ทิวสฺสภาโค อากฺโขชิตพฺโพ สฺงฺกฺคิ อากฺโขชิตพฺพา ภิกฺขุณีโย
 วคฺคพฺพา อิมิสฺสํ คโย จ นิสฺสํเย อฏฺฐ จ อกรณียานิ
 อากฺโขชเยยฺยาถาติ ฯ

[๕๘๒] เคน โข ปน สฺมเยน ภิกฺขุณีโย ภคฺคคฺเค ชาสํ
 สฺงฺคายนุติโย กาดํ วิตฺตินาเมสฺสุ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะสฺสุ ฯ
 อนุชานามิ ภิกฺขเว อฏฺฐนํ ภิกฺขุณีนํ ยถากุฑฺฒํ อวเสธํ
 ยถาคคิกนฺติ ฯ

๑ ย. ม. สฺงฺกายนุติโย ฯ

๕๘๗] ภิภุขุณิขุณกั ยถาธุขุณิขุณปฏิจาหนา อปฺปวาระนา ๓๖๑

[๕๘๓] เตน โข ปน สมฺเยน ภิภุขุณิโย ภควตา อญฺญวาทํ
อญฺจนํ ภิภุขุณิขุณิ ยถาธุขุณิ อวเสถํ ยถาคคิณฺติ สัพฺพตฺถ
อญฺเชว ภิภุขุณิโย ยถาธุขุณิ ปฏิจาหฺนฺติ อวเสถํ โย ยถาคคิ ๑
ภควโต เอตมคฺคํ อาริเจสฺสุ ๑ อญฺชานามิ ภิภุขุณิ ภิภุขุณิ
อญฺจนํ ภิภุขุณิขุณิ ยถาธุขุณิ อวเสถํ ยถาคคิ อญฺญวาทํ
ยถาธุขุณิ น ปฏิจาหิตพฺพํ ยา ปฏิจาเหยฺย อปคฺติ ทุกฺกฏสฺสํ ๑

[๕๘๔] เตน โข ปน สมฺเยน ภิภุขุณิโย น ปวาระนฺติ ๑
ภควโต เอตมคฺคํ อาริเจสฺสุ ๑ น ภิภุขุณิ ภิภุขุณิยา น ปวาระตพฺพํ
ยา น ปวาระยฺย ยถาธุขุณิ กวาระตพฺพโณ ๑

[๕๘๕] เตน โข ปน สมฺเยน ภิภุขุณิโย อคฺคณา ปวาระตฺวา
ภิภุขุณิ^๒ น ปวาระนฺติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อาริเจสฺสุ ๑ น
ภิภุขุณิ ภิภุขุณิยา อคฺคณา ปวาระตฺวา ภิภุขุณิ^๓ น ปวาระตพฺพโ
ยา น ปวาระยฺย ยถาธุขุณิ กวาระตพฺพโณ ๑

[๕๘๖] เตน โข ปน สมฺเยน ภิภุขุณิโย ภิภุขุณิ สทฺธิ เอโกโต
ปวาระนฺติโย โกตาหํ อกฺกํ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อาริเจสฺสุ ๑ น
ภิภุขุณิ ภิภุขุณิยา ภิภุขุณิ สทฺธิ เอโกโต ปวาระตพฺพํ ยา ปวาระยฺย
อปคฺติ ทุกฺกฏสฺสํ ๑

[๕๘๗] เตน โข ปน สมฺเยน ภิภุขุณิโย ปุเรภคํ ปวาระนฺติโย -

๑ อิทํ ปริ สัพฺพตฺถาติ ปาโสี ย. ม. ปุคฺคเกสฺสุ ทิสฺสํ ๑

๒ ย. ม. สจฺเจ ๑ ๓ ย. ม. ภิภุขุณิ^๓ น ปวาระตพฺพํ ๑

กาถ์ วิคิตินาเมธึ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเสธึ ๑ อานุชานามิ
ภิกฺขเว ภิกฺขุณฺเีย ปจฺจนาภคฺคํ ปวาเรคฺคณฺติ ๑ ปจฺจนาภคฺคํ ปวา-
เรคฺคิโยปปี วิกาเส อเหธึ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเสธึ ๑ อานุชานามิ
ภิกฺขเว อชฺชตนา ภิกฺขุณฺเียสงฺฆํ ปวาเรคฺควา อปรชฺช ภิกฺขุสงฺฆํ
ปวาเรคฺคณฺติ

[๕๘๘] เทน โข ปน สมนฺเยน สพัโพ ภิกฺขุณฺเียสงฺโฆ ปวาเรคฺคโต
โกธาทลํ อกาสิ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเสธึ ๑ อานุชานามิ
ภิกฺขเว เอกํ ภิกฺขุณฺเีย พยคฺคํ ปฏฺิพตํ สมนฺนนิคฺคํ ภิกฺขุณฺเียสงฺฆสฺส
อตุถาย ภิกฺขุสงฺฆํ ปวาเรคฺคํ ๑ เอวเมจ ปน ภิกฺขเว สมนฺนนิคฺคพฺพา
ปจฺจํ ภิกฺขุณฺเีย ยาจิตพฺพา ยาจิตฺวา พยคฺคตาย ภิกฺขุณฺเีย ปฏฺิพตาย
สงฺโฆ ฌาเปตพฺโพ สฺสณาตุ เม อญฺเเย สงฺโฆ ยถิ สงฺฆสฺส
ปคฺคกถถํ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุณฺเีย สมนฺนญฺเเยย ภิกฺขุณฺเียสงฺฆสฺส
อตุถาย ภิกฺขุสงฺฆํ ปวาเรคฺคํ ๑ เอสา ฌคฺคิ ๑ สฺสณาตุ เม อญฺเเย
สงฺโฆ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุณฺเีย สมนฺนญฺเียย ภิกฺขุณฺเียสงฺฆสฺส
อตุถาย ภิกฺขุสงฺฆํ ปวาเรคฺคํ ๑ ยสฺสํ อญฺยา ยมคฺคิ อิตฺถนฺนามาย
ภิกฺขุณฺเีย สมนฺนญฺเียย ภิกฺขุณฺเียสงฺฆสฺส อตุถาย ภิกฺขุสงฺฆํ ปวาเรคฺคํ
สํ ตุณฺหสฺส ยสฺสํ นกฺขมคฺคิ สํ ภาเสยฺย ๑ สมนฺนญฺเียย สงฺฆน
อิตฺถนฺนามา ภิกฺขุณฺเีย ภิกฺขุณฺเียสงฺฆสฺส อตุถาย ภิกฺขุสงฺฆํ ปวาเรคฺคํ ๑
ยมคฺคิ สงฺฆสฺส คสฺมา ตุณฺหิ ๑ เอวเมตํ ฌารยามีติ ๑

๑ ย. อชฺชตนา ปวาเรคฺควา ๑ ม. อชฺช ปวาเรคฺควา ๑

[๕๘๘] ตาย สมนุคตตาย ภิภุขุณฺหุณฺทํ ภิภุขุณฺหุณฺทํ อาทาย ภิภุขุณฺหุณฺทํ
 อุปสงฺกมิคฺวา เขกัถํ อุกฺคฺตราสงฺกํ กริตฺวา ภิภุขุณฺหุณฺทํ ปาเท วณฺทิตฺวา
 อุกฺกฏิกํ นิสํทิตฺวา อณฺทิตํ ปคฺคฺคฺเหตฺวา เอวมนฺทิตํ วจฺนีโย ภิภุขุณฺหุณฺทํ
 สงฺโฆ อຍယ ภิภุขุณฺหุณฺทํ ปวาวเรติ ทิฏฺฐເຈນ ວາ ສຸເຕນ ວາ ປຣິສັງກາຍ
 ວາ ວທຸ ຍຍຍາ ภิภุขุณฺหุณฺทํ ภิภุขุณฺหุณฺทํ อณฺกມຸມີ ອຸປາທາຍ
 ປຣັສັນໂຕ ປຣິກຣິສັສຕິ ។ ທຸຕິຍມຸມີ ຍຍຍາ າເປາ ຕຕິຍມຸມີ ຍຍຍາ
 ภิภุขุณฺหุณฺทํ ภิภุขุณฺหุณฺทํ ปวาวเรติ ทิฏฺฐເຈນ ວາ ສຸເຕນ ວາ ປຣິສັງກາຍ
 ວາ ວທຸ ຍຍຍາ ภิภุขุณฺหุณฺทํ ภิภุขุณฺหุณฺทํ อณฺกມຸມີ ອຸປາທາຍ
 ປຣັສັນໂຕ ປຣິກຣິສັສຕິ ។

[๕๘๐] เตน โห ปน สมนฺเยน ภิภุขุณฺหุณฺทํ ภิภุขุณฺหุณฺทํ อุโปສถံ
 จເປນຕິ ປວາຣນຸ ຈເປນຕິ ສ່ວຈນຶຍໍ ກໂຣນຕິ ອນຸວາທໍ ປງຸຈເປນຕິ
 ໂອກາສໍ ກາເຣນຕິ ໂຈເທນຕິ ສາເຣນຕິ າເປາ ກຄວໂຕ ເຂຕມຄຸກໍ
 ອາໂຣເຈສໍ າເປາ ນ ກິບຸເວ ກິບຸຂຸນີຍາ ກິບຸຂຸສຸ ອຸປັສໂກ
 ຈເປຕພຸໂພ ຈມີໂຕປີ ອງຸຈມີໂຕ ຈເປນຕິຍາ ອາປຕຕິ ທຸກຸກງສຸສຸ
 ນ ປວາຣນາ ຈເປຕພຸພາ ຈມີຕາປີ ອງຸຈມີຕາ ຈເປນຕິຍາ ອາປຕຕິ
 ທຸກຸກງສຸສຸ ນ ສ່ວຈນຶຍໍ ກາຕພຸພໍ ກຕມຸມີ ອກຕໍ ກໂຣນຕິຍາ
 ອາປຕຕິ ທຸກຸກງສຸສຸ ນ ອນຸວາໂທ ປງຸຈເປຕພຸໂພ ປງຸຈມີໂຕປີ
 ອບປງຸຈມີໂຕ ປງຸຈເປນຕິຍາ ອາປຕຕິ ທຸກຸກງສຸສຸ ນ ໂອກາສໍ
 ກາເຣຕພຸໂພ ກາຣິໂຕປີ ອກາຣິໂຕ ກາເຣນຕິຍາ ອາປຕຕິ ທຸກຸກງສຸສຸ
 ນ ໂຈເທຕພຸໂພ ໂຈຕິໂຕປີ ອໂຈຕິໂຕ ໂຈເທນຕິຍາ ອາປຕຕິ

ทุกกฏสฺส น ตาเรตพุโพ สารีโคปี่ อสฺสสารีโค ตาเรนฺติยา
อนาปคฺติ ทุกกฏสฺสํสํติ ฯ

[๕๘๓] เตน โห ปน สฺมเยน ภิกฺขุ ภิกฺขุณฺโณ อูโปสฺถํ
จฺเปเนติ ปวารณํ จฺเปเนติ สฺวจฺณํ กโรเนติ อนฺวาทํ ปญฺจสฺเปเนติ
โอภาสํ กาเรเนติ โจเทเนติ ตาเรเนติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อาริเจสฺสุ ฯ
อนฺวาทานิ ภิกฺขเว ภิกฺขุณา ภิกฺขุณฺเยา อูโปสฺถํ จฺเปตุ จฺมปีโคปี่
สฺยฺยจฺมปีโค จฺเปเนตสฺสํ อนาปคฺติ ปวารณํ จฺเปตุ จฺมปีตานิ
สฺยฺยจฺมปีตา จฺเปเนตสฺสํ อนาปคฺติ สฺวจฺณํ กาคฺุ กคฺมปี สฺยฺยคฺ
กโรเนตสฺสํ อนาปคฺติ อนฺวาทํ ปญฺจสฺเปตุ ปญฺจจฺมปีโคปี่ สฺยฺยปญฺจจฺมปีโค
ปญฺจสฺเปเนตสฺสํ อนาปคฺติ โอภาสํ กಾರೆตุ การิโคปี่ สฺยฺยสารีโค
กาเรเนตสฺสํ อนาปคฺติ โจเทตุ โจทิตานิ สฺยฺยโจทิตา โจเท-
เนตสฺสํ อนาปคฺติ ตาเรตุ สารีตานิ สฺยฺยสารีตา ตาเรเนตสฺสํ
อนาปคฺตีสํติ ฯ

[๕๘๔] เตน โห ปน สฺมเยน นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุณฺเียว ยานเน
ยายเนติ อิตฺถียุคฺเตนปี ปุริสํนุคฺเรน ปุริสํนุคฺเตนปี อิตฺถนุคฺเรน ฯ
มฺหุสฺสํ อชฺชฌายเนติ ชฺชเนติ วิปาเจเนติ ฯ เป ฯ เสยฺยถาปี คจฺจ-
มฺหิกายาติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อาริเจสฺสุ ฯ น ภิกฺขเว ภิกฺขุณฺเยา
ยานเน ยายิตพฺพํ ยา ยาเยยฺย ยถาขมฺโม กಾರೆตพุโพติ ฯ

[๕๘๕] เตน โห ปน สฺมเยน อนฺนคฺครา ภิกฺขุณฺเียว คิถานา
โหติ น สกฺโกติ ปทสา คนฺตุ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อาริเจสฺสุ ฯ

๕๘๕] ภิกขุฉันนรภิกขุ ยานเนน ยานนาทิ อทฺธมกาสีคณิกาวคฺค ๓๖๕

อนุชานามิ ภิกขเว ภิกขุณียา คิถาณาย. ยานเนน ยายิคฺคณฺติ^๑ ๑
อถโฆ ภิกขุณฺณํ เอตทโหสิ อิตฺถียุคฺคํ นุ โฆ ปริสฺสียุคฺคํ นุ โฆติ ๑
ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจสฺสุ ๑ อนุชานามิ ภิกขเว อิตฺถียุคฺคํ
ปริสฺสียุคฺคํ หคฺคตวฏฺฐกนฺติ ๑

[๕๘๕] เตน โฆ ปน สมฺเยน อณฺเณตริสฺสํสา ภิกขุณียา ยานุคฺ-
ฆาเตน พาพฺพหคฺคํ อณาสกํ อโหสิ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจสฺสุ ๑
อนุชานามิ ภิกขเว สิวํ ปาฏงฺกนฺติ ๑

[๕๘๕] เตน โฆ ปน สมฺเยน อทฺธมกาสี คณิกา ภิกขุณฺณํ
ปพฺพชิตา โหติ ๑ สํ ๑^๒ สํวคฺคํ คณคฺคกามา โหติ ภควโต
สํหิตเก อุปสํปชฺชิสฺสํสํมิตฺติ ๑ อสฺสํสํสํ โฆ รุคฺคา อทฺธมกาสี
กิริ คณิกา สํวคฺคํ คณคฺคกามาติ ๑ เตน มคฺเค ปริยฺยจฺจิสฺสุ ๑
อสฺสํสํสํ โฆ อทฺธมกาสี คณิกา รุคฺคา กิริ มคฺเค ปริยฺยจฺจิตาติ
ภควโต สํหิตเก ฐคฺคํ ปาเหสิ อหํ หิ อุปสํปชฺชิตคฺคกามา กถํ
นุ โฆ มยา ปฏฺธิปชฺชิตพฺพนฺติ ๑ อถโฆ ภควา เอตสฺมึ นิทาเน
เอตสฺมึ ปกรเณ ฐมฺมึ กถํ กคฺวา ภิกขุ อามนฺเตสิ อนุชานามิ
ภิกขเว ฐเตนปฺปี อุปสํปปาเทคฺคนฺติ ๑ ภิกขุฐเตน อุปสํปปาเทคฺคิ ๑
ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจสฺสุ ๑ น ภิกขเว ภิกขุฐเตน อุปสํ-
ปาเทคฺคพฺพา โย อุปสํปปาเทยฺย อปคฺคิติ ทุคฺคตวฏฺฐสํสํติ ๑

๑ ย. ม. รา. อนุชานามิ ภิกขเว คิถาณาย ยานนฺติ ๑ ๒ ย. ม.
รา. ไปคฺคตวฏฺฐ จสฺสทฺโท น ปณฺณายติ ๑

สิกขมานาทูเคน อุปสัมปทาเทหติ ๑ เป ๑ สามเณรทูเคน อุปสัม-
 ปทาเทหติ ๑ เป ๑ สามเณรทูเคน อุปสัมปทาเทหติ ๑ เป ๑ พาทาย
 อพฺยตฺตาย ทูเคน อุปสัมปทาเทหติ ๑ น ภิกฺขเว พาทาย อพฺยตฺตาย
 ทูเคน อุปสัมปทาเทหติ ๑ โย อุปสัมปทาเทหติ ๑ อปคฺติ ทฺวณฺณสฺส
 อนุชานามิ ภิกฺขเว พฺยตฺตาย ภิกฺขุณฺเีย ปฏฺิพฺพาย ทูเคน อุปสัม-
 ปทาเทหติ ๑ ตาย ทฺวคฺตาย ภิกฺขุณฺเีย สงฺฆํ ๑ อุปสงฺกมิตฺวา เอกํ
 อคฺคฺราสงฺคํ กวิตฺวา ภิกฺขุณฺเีย ปาทะ วณฺทิตฺวา อคฺคฺกฺกํ นิสฺสิตฺวา
 อคฺคฺกํ ปคฺคฺเทหฺวา เอวํสฺส วณฺเีย อคฺคฺกฺกํ อคฺคฺกํ
 อคฺคฺกํ อคฺคฺกํ อุปสัมปทาเปกฺขา เอกโคอุปสัมปทา
 ภิกฺขุณฺเียสงฺฆะ วิสฺสุทฺธา ตํ เกณจิทฺเว อนุคฺราเยน นาคจฺฉติ
 อคฺคฺกํ อคฺคฺกํ สงฺฆํ อุปสัมปทํ ยาจติ อคฺคฺกํคฺคํ คํ
 อคฺคฺกํ สงฺฆะ อนุคฺกมฺปิ อุปาทาย ๑ อคฺคฺกํ อคฺคฺกํ อคฺคฺกํ
 อคฺคฺกํ อคฺคฺกํ อุปสัมปทาเปกฺขา เอกโคอุปสัมปทา ภิกฺขุณฺเียสงฺฆะ
 วิสฺสุทฺธา ตํ เกณจิทฺเว อนุคฺราเยน นาคจฺฉติ ทฺวณฺณสฺส อคฺคฺกํ
 อคฺคฺกํ สงฺฆํ อุปสัมปทํ ยาจติ อคฺคฺกํคฺคํ คํ อคฺคฺกํ สงฺฆะ
 อนุคฺกมฺปิ อุปาทาย ๑ อคฺคฺกํ อคฺคฺกํ อคฺคฺกํ อคฺคฺกํ
 อุปสัมปทาเปกฺขา เอกโคอุปสัมปทา ภิกฺขุณฺเียสงฺฆะ วิสฺสุทฺธา ตํ
 เกณจิทฺเว อนุคฺราเยน นาคจฺฉติ คคฺคฺกมฺปิ อคฺคฺกํ อคฺคฺกํ
 สงฺฆํ อุปสัมปทํ ยาจติ อคฺคฺกํคฺคํ คํ อคฺคฺกํ สงฺฆะ อนุคฺกมฺปิ

๑ น. ภิกฺขุสงฺฆํ ๑

๕๘๖] ภิกขุนี้ชนุทกั ทูเคน ฃคฺคิจฺจคฺคตฺถกมฺมอุปสํมปทา ๓๖๗

อุปาทายาติ ฯ

[๕๘๖] พุยตุเคน ภิกขุณา ปฏฺพเณ สงฺโฆ ฃาเปตฺพุโ
สฺสณาคฺ เม ฃนฺเต สงฺโฆ อิตฺถนฺนามา อิตฺถนฺนามาย อุปสํ-
ปทาเปกฺขา เอกโตอุปสํปนฺนา ภิกขุนี้สงฺฆเ วิสฺสุทฺธา สฺมา เณจฺจิ-
เทว ฃนฺตราเยน นาคจฺฉติ อิตฺถนฺนามา สงฺฆิ อุปสํมปทํ ยาจติ
อิตฺถนฺนามาย ปวคฺคตินิยา ฯ ยถิ สงฺฆสฺส ปคฺคกถฺถิ สงฺโฆ
อิตฺถนฺนามิ อุปสํปาเทยฺย อิตฺถนฺนามาย ปวคฺคตินิยา ฯ เอสฺมา
ฃคฺคิ ฯ สฺสณาคฺ เม ฃนฺเต สงฺโฆ อิตฺถนฺนามา อิตฺถนฺนามาย
อุปสํปทาเปกฺขา เอกโตอุปสํปนฺนา ภิกขุนี้สงฺฆเ วิสฺสุทฺธา สฺมา
เณจฺจิเทว ฃนฺตราเยน นาคจฺฉติ อิตฺถนฺนามา สงฺฆิ อุปสํมปทํ
ยาจติ อิตฺถนฺนามาย ปวคฺคตินิยา ฯ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามิ อุปสํปาเทติ
อิตฺถนฺนามาย ปวคฺคตินิยา ฯ ยสฺสํยสฺมโต ฃมคิ อิตฺถนฺนามาย
อุปสํมปทา อิตฺถนฺนามาย ปวคฺคตินิยา โส คฺคณฺหสฺส ยสฺส
นฏฺฆมคิ โส ฃาเสยฺย ฯ ทฺติยมฺปิ เอตมคฺคํ วทามิ ฯ เป ฯ
คฺติยมฺปิ เอตมคฺคํ วทามิ ฯ สฺสณาคฺ เม ฃนฺเต สงฺโฆ อิตฺถนฺนามา
อิตฺถนฺนามาย อุปสํปทาเปกฺขา เอกโตอุปสํปนฺนา ภิกขุนี้สงฺฆเ
วิสฺสุทฺธา สฺมา เณจฺจิเทว ฃนฺตราเยน นาคจฺฉติ อิตฺถนฺนามา สงฺฆิ
อุปสํมปทํ ยาจติ อิตฺถนฺนามาย ปวคฺคตินิยา ฯ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามิ
อุปสํปาเทติ อิตฺถนฺนามาย ปวคฺคตินิยา ฯ ยสฺสํยสฺมโต ฃมคิ
อิตฺถนฺนามาย อุปสํมปทา อิตฺถนฺนามาย ปวคฺคตินิยา โส คฺคณฺ-

หตุสฺส ยสฺส นกฺขมตฺติ โส ภาเสยฺย ๑ อุปสฺมปฺนฺนา สงฺเขน
 อิตฺถนฺนามา อิตฺถนฺนามาย ปวคฺคินฺยา ๑ มตฺติ สงฺฆสฺส คสฺมา
 คฺคฺนฺที ๑ เอวเมตํ ชารยามีตฺติ ๑ ตาวเทว ฉายา เมตฺตพฺพา อุกฺกุ-
 ปฺมานํ อัจฺฉิตฺตพฺพํ ทิวสฺสภาโต อัจฺฉิตฺตพฺพโ ๑ สงฺกตฺติ อัจฺฉิ-
 ติพฺพา ภิกฺขุณฺนิโย วคฺคตฺตพฺพา คสฺสา คโย ๑ นิสฺสํเย อฏฺฐ
 ๑ อกรณฺยานิ อัจฺฉิตฺตเชยฺยาถาติ ๑

[๕๘๗] เตน โห ปน สฺมเขน ภิกฺขุณฺนิโย อรณฺณเว วิหรนฺติ ๑
 ชุคฺคา ทฺฐเนตฺติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะสฺส ๑ น ภิกฺขเว
 ภิกฺขุณฺนิยา อรณฺณเว วคฺคตฺตพฺพํ ยาวเสยฺย อปคฺคิ ทฺถกฏฺฐสฺสาติ ๑

[๕๘๘] เตน โห ปน สฺมเขน อณฺณตเรน อุปาสฺสเกน ภิกฺขุ-
 สงฺฆสฺส อุกฺกุทฺธสฺส ทินฺโน โหติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะสฺส ๑
 อณฺุชานามิ ภิกฺขเว อุกฺกุทฺธสฺสคฺคฺนฺติ ๑ อุกฺกุทฺธสฺส โน สฺมมตฺติ ๑
 ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะสฺส ๑ อณฺุชานามิ ภิกฺขเว อุปสฺสยฺนตฺติ ๑
 อุปสฺสโย น สฺมมตฺติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะสฺส ๑ อณฺ-
 ุชานามิ ภิกฺขเว นวกมฺมตฺติ ๑ นวกมฺมํ น สฺมมตฺติ ๑ ภควโต
 เอตมคฺคํ อารโจะสฺส ๑ อณฺุชานามิ ภิกฺขเว ปุคฺคตฺถกํ ปิ กาคฺคฺนฺติ ๑

[๕๘๙] เตน โห ปน สฺมเขน อณฺณตฺรา อิตฺถํ สมนฺนิตฺตฺต-
 คพฺภา ภิกฺขุณฺนํ ปพฺพชิตฺตา โหติ ๑ คสฺสา ปพฺพชิตาย คพฺโภ
 วุจฺจาสี ๑ อถ โห คสฺสา ภิกฺขุณฺนิยา เอตทโหสิ กถํ นุ โห
 มยา อิมสฺมิ ทารเก ปฏฺิปรชฺชิตพฺพตฺติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อาร-

๖๐๖] ภิกขุณีชนุชกํ น ภิกขุณียา สิกขาปจฺจุชานํ ๓๗๓

ยาจิ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเสํ ๑ น ภิกฺขเว ภิกขุณียา
สิกขาปจฺจุชานํ ยเทว สํ วิพฺพนฺตา ตเทว สํ อภิกฺขุณฺตี ๑

[๖๐๖] เตน โข ปน สฺมเยน อญฺญตฺรา ภิกฺขุณี สกาสํวา
ติคฺคทายคฺคํ สงฺกมิ ๑ สํ ปุณ ปจฺจาคฺคณฺตฺวา ภิกฺขุณฺโถ อปฺสํปทํ
ยาจิ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเสํ ๑ ยา สํ ภิกฺขเว ภิกฺขุณี
สกาสํวา ติคฺคทายคฺคํ สงฺกนฺตา สํ อากฺคา น อปฺสํปาทะ
ตพฺพาติ ๑

[๖๐๗] เตน โข ปน สฺมเยน ภิกฺขุณฺโถ ปุริเสหิ อภิวาทนํ
เกสฺสจฺเจทํ นนฺนจฺเจทํ วณฺนปฺปฏิกมฺมํ กุกฺกจฺจาณฺตา น สํทิ
ยนฺติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเสํ ๑ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว
สํทียิตฺตุนฺติ ๑

[๖๐๘] เตน โข ปน สฺมเยน ภิกฺขุณฺโถ ปตฺตงฺเกน นิสฺสํทิตฺตุนฺติ
ปณฺทิสฺสํมฺลสฺสํ สํทียนฺติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเสํ ๑ น
ภิกฺขเว ภิกฺขุณียา ปตฺตงฺเกน นิสฺสํทิตฺตพฺพํ ยา นิสฺสํเทยฺย อาปคฺติ
ทุกฺกฏสฺสํคิ ๑

[๖๐๙] เตน โข ปน สฺมเยน อญฺญตฺรา ภิกฺขุณี คิถานา
โหติ ๑ คสฺสํ วิชา ปตฺตงฺกา^๒ น ฆาฏํ โหติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ
อารโหเสํ ๑ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว ภิกฺขุณียา อทฺธมฺปตฺตงฺกนฺติ ๑

[๖๐๖] เตน โข ปน สฺมเยน ภิกฺขุณฺโถ วจฺจุกฺขียา วจฺจํ

๓ ย. สํทียนฺตา ๑ ๒ ย. ม. ปตฺตงฺเกน ๑

กโรนุติ ๑ นพพคฺคิยา ภิกฺขุณฺโณ ตตฺถเถว คพฺภํ ปาเตนุติ ๑ ภควโต
เอตมคฺคํ อารโหเส ๑ น ภิกฺขเว ภิกฺขุณฺเณ วรฺจกฺกมฺมิกา วรฺจโจ
กาทพฺโพ ยถา กโรยฺเยว อปคฺคิ ทุคฺคกฺกมฺมิกา ๑ อหฺมฺชา นามิ ภิกฺขเว
เหฏฺฐาวิวญฺเฐ อปฺปวิญฺญจฺจนฺเน วรฺจํ กาคฺคฺคิ ๑

[๖๐๗] เตน โข ปน สมฺเยน ภิกฺขุณฺโณ จฺจนฺเตน นหฺยนุติ ๑
มนุสฺสํ อชฺชฌายนุติ ชฺชยนุติ วิปาเจนุติ ๑ เป ๑ เสยฺยถาปี ทิหิกาม-
โกคฺคินฺโณติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเส ๑ น ภิกฺขเว ภิกฺขุณฺเณ
จฺจนฺเตน นหฺยิตพฺพํ ยถา นหฺยาเยยฺเยว อปคฺคิ ทุคฺคกฺกมฺมิกา อหฺม-
ชานามิ ภิกฺขเว กุคฺคกฺกมฺมิกา มคฺคิกนุติ ๑

[๖๐๘] เตน โข ปน สมฺเยน ภิกฺขุณฺโณ วาสิตกาย มคฺคิกาย
นหฺยนุติ ๑ มนุสฺสํ อชฺชฌายนุติ ชฺชยนุติ วิปาเจนุติ ๑ เป ๑
เสยฺยถาปี ทิหิกามโกคฺคินฺโณติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเส ๑
น ภิกฺขเว ภิกฺขุณฺเณ วาสิตกาย มคฺคิกาย นหฺยิตพฺพํ ยถา นหฺยา-
เยยฺเยว อปคฺคิ ทุคฺคกฺกมฺมิกา อหฺมชานามิ ภิกฺขเว ปกติมคฺคิกนุติ ๑

[๖๐๙] เตน โข ปน สมฺเยน ภิกฺขุณฺโณ ชนฺดาชเร นหฺยนุติ โย
โกธาทถํ อภิสํ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเส ๑ น ภิกฺขเว ภิกฺขุณฺเณ
ชนฺดาชเร นหฺยิตพฺพํ ยถา นหฺยาเยยฺเยว อปคฺคิ ทุคฺคกฺกมฺมิกา ๑

[๖๑๐] เตน โข ปน สมฺเยน ภิกฺขุณฺโณ ปฏฺฐิตเต นหฺยนุติ
ชาธมฺมมฺมิกา สํทิกนุติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเส ๑ น

๑ ย. สํทิกนุตา ๑

ภิกขเว ภิกขุณียา ปฏิสันเต นหยิตพฺพํ ยา นหาเยยฺย อปคฺติ
 ทุกฺกฏสฺสํสาติ ฯ

[๒๓๑] เคน โห ปน สฺมเยน ภิกขุณฺโง อคฺคฺเต นหายนฺติ ฯ
 ชฺชคฺคา ทฺฐเนนฺติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อโรเจสฺสํ ฯ น ภิกขเว
 ภิกขุณียา อคฺคฺเต นหยิตพฺพํ ยา นหาเยยฺย อปคฺติ ทุก-
 กฏสฺสํสาติ ฯ

[๒๓๒] เคน โห ปน สฺมเยน ภิกขุณฺโง ปุริสคฺคฺเต นหายนฺติ ฯ
 มนุสฺสํสา อชฺชฌายนฺติ ชฺชยนฺติ วิปาเจนฺติ ฯ เปฯ เสยฺยถาปี คิหิกาม-
 โภคินฺโงติ ฯ เปฯ ภควโต เอตมคฺคํ อโรเจสฺสํ ฯ เปฯ น ภิกขเว
 ภิกขุณียา-ปุริสคฺคฺเต นหยิตพฺพํ ยา นหาเยยฺย อปคฺติ ทุก-
 กฏสฺสํ อนุชานามิ ภิกขเว มหิพาคคฺเต นหยิตฺนฺติ ฯ

คตฺติยภาณวารํ ฯ

ภิกขุณีชนกัมม นิฏฺฐิตํ ทสฺมํ ฯ

อิมมฺหิ ชนฺตเก วคฺคฺเต เอกสฺสํ น ฯ

คสฺสํอุตฺตทานํ

[๒๓๓] ปพฺพชฺชํ โคตมํ ยาจิ นานุญญาสิ คถาโค
 กปฺปิตวคฺคฺเต เวสํสํ อคฺมาสิ วินายโก ฯ
 รโชกิตฺตนา โกฏสฺสเกสฺส อานนฺตสฺสํ ปเวทยิ ฯ

๓ ย. ม. รโชกิตฺตเน ฯ

ภพโพติ นยโต ยาจิ	มาตาคิ โปสิกาติ จ ๑
วสฺสสฺสคฺ คทหุ จ	อภิกขุ ปจฺจาสฺสํ
ปวารณา ครุชฺชมา	เทว วสฺสํ อนนฺทโกสฺสา
โอวโธ จ อฏฺฐ ชมฺมา ^๑	ยาวชฺชวานุวตฺตนา ๑
ครุชฺชมาปฏิกฺคโ	สํ วสฺสํ อุปสฺมปทา ๑
วสฺสสฺสสฺสํ ปณฺเฑ	กมฺภเกน กเสตฺถุจิ
มณฺเฑชฺชจิกา อุปมาหิ	เอวํ สทฺธชฺชมฺหิ สํ
ปาฬิ พนฺเชยฺยอุปมาหิ ^๒	ปฺน สทฺธชฺชมฺสณฺจิติ
อุปสฺมปาเทคฺ อยฺยา	ยถาวุทฺตมาภิวาทนา
น กริสฺสํนฺติ กิเมว	สํชาธนาธํชาธนํ
โอวาทํ ปาติโมกฺขนฺจ	เกน นฺ ๒ อุปสฺสํ
น ชานนฺติ จ อจิกฺขิ	น กโรนฺติ จ ภิกฺขุหิ
ปฏิกฺคเหคฺ ภิกฺขุหิ	ภิกฺขุหิ ปฏิกฺคโ
อจิกฺขิ กมฺมํ ภิกฺขุหิ	อุชฺฌายนฺติ ภิกฺขุหิ วา
อจิกฺขิคฺ ภาณฺทณฺจ	โรเปตฺวา อุปฺปตฺยา จ
สํวตฺติยา กทฺทโมทเก	อวฺนฺติ ทาย อฏฺฐ จ
อฏฺฐชาคฺ จ โอภาสํ	สํปโยเชนฺติ วคฺคิกา
อวฺนฺติโย ทณฺทกมฺมํ	ภิกฺขุหิโย ตถา ปฺน

๑ ย. ม. โอวาเทนฏฺฐํ เต ชมฺมา ๑ ๒ ย. ปาฬิ พนฺเชยฺย
ปา เอว ๑ ม. ปาฬิ พนฺเชยฺยอุปมา เอว ๑

ธาวรณญจ โธวาท	นุ ไช กปฺปติ ^๑ ปฏกมิ
พาทวตฺตวิจิณฺญา	โธวาท สงฺโฆ ปณฺจหิ
ทฺเว ติสฺโส น คณฺหนฺติ	พาทา คิตานคามิก
ธวณฺณ นารโจะนฺติ จ	ปฺน ปจฺจจากจฺจนฺติ จ ^๒
ทึฆิ วิตฺตวณฺณญจ	ทฺสฺสา จ เวณิ วฏฺฐิ จ
โจพเวณิ จ วฏฺฐิ จ	สฺสฺสฺสเวณิ จ วฏฺฐิกา
อฏฺฐิจฺฉตฺต โคหนฺนเกน	หตฺถโกจฺจํ ปทํ ตถา
อฏฺฐ มุขํ ทนฺตมฺล	ธาทิมุโป มทฺท จฺจนฺนนา
ธณฺเจนฺติ ธงฺครากณฺจ	มุขรํคํ ตถา ทฺเว
อวฺจํ วิเสโส โถโก	สาโถเกน สงฺจฺจน ^๓
เวสิ ปานาการํ สฺนํ	ธาปณํ วทฺธมิ วาณิชา
ทาสํ ทาสี กมฺมกวี	กมฺมการี อฺปฏฺฐยฺ ^๔
คิรจฺจน นริตฺติ	สงฺฆารยณฺติ นมาคํ
นิตํ ปิตํ โถหิตกํ	มณฺเชฏฺฐกณฺโหจฺจวรา
มหารจฺจ มหานามา จ	อจฺฉินฺนา ทึฆเมว จ
ปฺปฺปสฺส ผตฺต กณฺจกณฺจ	คิรีฏฺฐณฺเจว ธารยฺ ^๕ ๑
ภิกขุนี้สํกฺขมานาย	สํมณฺเธราย อจฺจเย

๑ ย. ม. กปฺปติ นุ ไช ๑ ๒ ย. ม. ธาวรณญกา นารโจะนฺติ
 น ปจฺจจากจฺจนฺติ จ ๑ ๓ ย. ม. สงฺจฺจเนน จ ๑ ๔ ย. อฺปฏฺฐยฺ^๕
 ม. อฺปฏฺฐยฺ^๕ ๑

นิยยาทีเค ปริกขาร	ภิกขุญโย ๑ อัสสรา
ภิกขุสัสสะ ตามเนรุต	อุปาธกสัสสะปาธกา
อญฺเณสญฺ ๑ ปริกขาร	นิยยาเต ภิกขุ อัสสรา ๑
มถฺตา คพฺภํ ปคฺคมฺมุต	พฺยญฺชนํ อามิสฺเสน ๑
อุสฺสํหณฺณ ๑ พพฺพทริ	สํนฺนิชิตคตวามิส
ภิกขุณฺ ๑ ยาทิสฺ ๑ เหญฺจ	ภิกขุณฺ ๑ คตา กเร ๑
เสนาสํ ๑ อุคฺคินฺโย	มกฺขียติ ปญฺยานิ ๑
ฉิขฺชติ สํพพกาถญ ๑	อนิมิตฺตวาปี ทิสฺสเร
นิมิตฺตา โถหิตา เจว	คเถว จฺวโถหิตา
จฺวโจพปคฺขรณฺตํ	ฉิขฺริณฺติเกปฺนชกา
เวปฺปิสฺ ๑ สมนฺนิหฺนา	อุภาโตพฺยญฺชนาปี ๑
อนิมิตฺตวาทีโค กคฺวา	ยาว อุภยพฺยญฺชนา
เขตฺ เปยฺยาลโต เหญฺจ	กฺขุจฺ คณฺโฑ ทิสฺส ๑
โสธํปมาโร มานุส	อิตฺถิสฺ ๑ ภูตฺสธํ ๑
อนฺนา น ราชภฺญ	อนฺนุณฺนาคา ๑ วัสฺติ
ปรีปฺนฺนา ๑ กิณฺนามา	กานามา เต ปวคฺคิน
จคฺคฺวสฺสตรายนํ	ปฺจฺจติคฺวา อุปสํปทา ๑
วิคฺคฺยณฺติ อนฺนุสฺสฺยา	สงฺฆมชฺเช คเถว ๑
อุปชฺฌมาคาค สจฺจวฺทิ	อุคฺคตรนฺตรวาทโก
สงฺกจฺจกฺกถาสฺมิ ๑	อากฺกขิตฺวาน เปสฺเย

พาลา อสฺมมเต กโค	ยาเจ ปุจฺจนนฺตฺรียิกา
เอกโคอุปสฺมปฺนฺนา	ภิกขุสงฺฆเ คถา ปุณ
ฉายา อุตฺตฺวิธํ จ	สงฺกตฺติ ตโย นิสฺสย
อฏฺฐ อกรณียานิ	กถํ สํพุทฺธอ อฏฺฐชา
น ปวาเรณฺติ ภิกขุนี้	ภิกขุสงฺฆํ คเถว จ
โกธาทลํ ปฺเรภคฺตํ	วิกาเถ จ กุธาทลํ
อุโปสฺสํ ปวารณํ	สวณํ อญฺวทํ
โอภาสํ โจเท สํเรณฺติ	ปฏิกุชิตํ มहेตฺติฯ ๑
คเถว ภิกขุ ภิกขุนี้	อนนฺตฺตํ มहेตฺติฯ ๑
ยานํ คิถานํ ยุตฺตคณฺจ	ยานุคฺชาตคณฺจกาติกา
ภิกขุ สิกฺขา สํมณเณร	สํมณเณรํ จ พาทิยา
อธมฺเบ อปาสฺสเกน	อฏฺฐโทสฺสโค อปสฺสยํ
น สมฺมตฺติ นวณฺมมํ	นิสฺสินนคพฺภเอกิกา
สํการณฺจ ครุณฺมมํ	อปฺปจฺจกฺขา ยา จ สงฺกมฺ
อภิวาทน เกสา จ	นชา จ วณณมฺมนา
ปตฺตฺตเกน คิถานา จ	วจุจํ จุณฺเณน วาสิตํ
ชนฺตาชเว ปฏฺฐิสฺสเ	อติคฺเต ปุริเสน จ
มหาโคตมํ ยายาจิ	อานนฺโท จาปี โยนิสฺสํ ๑
ปวิธา จตฺสฺส โทณฺติ	ปพฺพชฺชา ชินสาธเน ๑

สัมเวทชนนคฤถาย สทฺธมมุตฺต ๑ อุกฺกมฺปิยา
 อากฺขรุตฺต ๑ ภาสฺสชฺช เขวํ พุทฺธเชน เทสิคํ ๑
 เขวํ วิทิตา^๒ สทฺธมฺเม มาตฺตคามายี อิตฺรา
 ตา ยนฺติ อจฺจุตํ ชานํ ยคฺถ กนฺตฺวา น โสจเรติ ๑

๑ ย. พุทฺธิยา ๑ ๒ ย. วิทิตา ๑

ปณฺจสติกกฺขนฺธกั

[๒๑๔] อถโฆ อายสฺมา มหากัสสปิ ภิกฺขุ อามนฺเตสึ เอก-
 มิทาหิ อากุโส สมยํ ปาวาย กุสินารํ อทฺธานมคฺคปฏิปนฺโน มหตา
 ภิกฺขุสงฺฆเณ สทฺธิํ ปณฺจมคฺเตหิ ภิกฺขุสฺสเดหิ อถวฺวาทิ อากุโส
 มคฺคา โยกุกมฺม อญฺเจตฺรสมิ รุกฺขมฺเเต นิสฺสํที เคน โฆ ปน
 สมฺเยน อญฺเจตโร อาชีวกิ กุสินารายํ มนุทราวปฺปฬํ คเหตฺวา
 ปาวํ อทฺธานมคฺคปฏิปนฺโน โหติ อทฺทสฺส โฆ อหิ อากุโส คํ
 อาชีวกิ ทฺวโร ๖ อากฺขันฺนํ ทิสฺสุวณํ คํ อาชีวกิ เอตทโวจํ
 อปาวุโส อมฺหากํ สตฺถารํ ชานาสฺสํติ อามาวุโส ชานามิ
 อชฺช สตฺถาหปฺริณิพฺพุโต สมนิ โคตโม คโต เม อิทํ
 มนุทราวปฺปฬํ คหิตฺตํติ คตฺตาวุโส เย เต ภิกฺขุ อวิตรากา
 อปฺเปกฺขเจ พาวา ปคฺคยฺห กนฺทนฺติ ฉินฺนปาทาว ปตฺนํติ^๑
 อวฏฺฏนฺติ วิวฏฺฏนฺติ อติชิปฺปํ ภควา ปฺริณิพฺพุโต อติชิปฺปํ
 สุกฺโก ปฺริณิพฺพุโต อติชิปฺปํ จกฺขุ โถเถ อนฺตรหิตนฺติ เย
 ปน เต ภิกฺขุ วิตรากา เต สตฺถา สมนฺปชานา อธิวาสนฺติ
 อนิจฺจา สงฺฆารวํ คํ กุเคตฺถ ตพฺภาติ อถวฺวาทิ อากุโส
 เต ภิกฺขุ เอตทโวจํ อถ อากุโส มา โสจฺจฺจฺจ มา ปฺริเทวฺจฺจ
 นนฺเวคํ อากุโส ภควตา ปฏิกฺขเจว อถวาคํ สทฺเพเหว ปิเยหิ

๑ ยฺ. ฉินฺนปปาทํ ปปตฺนํติ ฯ

มฺหาเปหิ นานาภาโว วิณาภาโว อญฺเญถาภาโว คํ กุเตตฺต
 อาวุโส^๑ สพุภา ยนฺตํ ชาคํ ภูตํ สงฺฆคํ ปโตถมฺมํ คํ วต
 มา ปตฺตชฺชติ เนคํ จานํ วิชฺชคฺคิ เคน ไช ปนาวุโส สฺมเยน
 สุกฺกโท นาม อุกฺกมฺปพฺพชฺชิตฺถ คสฺสํ ปริสํยํ นิสิณฺโน โหติ
 อถ ไช อาวุโส สุกฺกโท อุกฺกมฺปพฺพชฺชิตฺถ เต ภิกฺขุ เอตทโวจ
 อถ อาวุโส มา สํจิศฺศ มา ปริเทวิตฺถ สุมฺมุตฺตา มยฺ เคน
 มหาสฺมเณน อุกฺกมฺปพฺพชฺชิตฺถ จ มยฺ โหม อิทํ โว กปฺปติ อิทํ
 โว น กปฺปติ อิทานิ ปน มยฺ ยํ อิจฺฉิสฺสํ คํ กริสฺสํ
 ยํ น อิจฺฉิสฺสํ น คํ กริสฺสํมาติ หนฺต มยฺ อาวุโส
 รมฺมณฺเจ วินยณฺเจ สงฺคายาม ปุเร อรมฺโม ทิปปติ รมฺโม
 ปฏฺิพาหิยติ อวินโย ทิปปติ วินโย ปฏฺิพาหิยติ ปุเร อรมฺม-
 วาทิโน พตฺตวฺโต โหนฺติ รมฺมวาทิโน ทฺพพฺพลา โหนฺติ อวินย-
 วาทิโน พตฺตวฺโต โหนฺติ วินยวาทิโน ทฺพพฺพลา โหนฺตํ ๑

[๖๑๕] เคนหิ ภาเนเต เถโร ภิกฺขุ อฺจุจฺฉินาตุติ ๑ อถ ไช
 อายสฺสุมํ มหากสฺสํไป เอเกณฺหนปณฺจอรหนฺตสฺสคานิ อฺจุจฺฉินิ ๑ ภิกฺขุ
 อายสฺสมนฺตํ มหากสฺสํไป เอตทโวจํ อยฺ ภาเนเต อายสฺสุมํ อานนฺโท
 กิณฺจาปํ เสฏฺโฆ สฺมาโน อภฺพุโพ ฌนฺททา โทสา โมหา ภา
 อคฺคิ คนฺตํ พหุ จเนน ภคฺวโต สํหติเก รมฺโม จ วินโย
 จ ปริยคฺโค เคนหิ ภาเนเต เถโร อายสฺสมนฺตํปํ อานนฺทํ
 ๑ อิทํ อาถปนํ อติเรกํ มณฺเฑ ๑

๖๑๕] ปณฺจสติกกฺขนุชกํ ปณฺจนุํ ภิกฺขุสํคานํ สํมมตติ ๓๘๑

อฺจุจินาคฺคิตี ๑ อถโฆ อายสฺมา มหาทสฺสโป อายสฺมณฺคปปี อานนฺทํ
อฺจุจินิ ๑ อถโฆ เถรณํ ภิกฺขุณฺํ เขตฺทโหสิ กคฺค นุ โฆ
มยํ ชมฺมณฺจ วินยณฺจ สํคาเขยฺยามาติ ๑ อถโฆ เถรณํ
ภิกฺขุณฺํ เขตฺทโหสิ ราชคหํ โฆ มหาโคจรํ ปหฺนุเตนํสํ ยนฺนุน
มยํ ราชคเห วสฺสํ วสฺสคฺคา ชมฺมณฺจ วินยณฺจ สํคาเขยฺยาม
น อญฺเณ ภิกฺขุ ราชคเห วสฺสํ อฺปคฺจเจยฺยนฺติ ๑ อถโฆ
อายสฺมา มหาทสฺสโป สํฆํ ฌาเปสิ สฺสฺนาตุ เม อาวุโส
สํโฆ ยถิ สํฆสฺส ปคฺคกคฺคํ สํโฆ อิมานิ ปณฺจ ภิกฺขุสํคานิ
สํมมณฺเษย ราชคเห วสฺสํ วสฺสคฺคานิ^๑ ชมฺมณฺจ วินยณฺจ สํคายิกุ
น อญฺเณหิ ภิกฺขุหิ ราชคเห วสฺสํ วสฺสคฺคพฺพนฺติ ๑ เอสา ฌตฺติ ๑
สฺสฺนาตุ เม อาวุโส สํโฆ สํโฆ อิมานิ ปณฺจ ภิกฺขุสํคานิ
สํมมณฺนฺติ ราชคเห วสฺสํ วสฺสคฺคานิ ชมฺมณฺจ วินยณฺจ สํคายิกุ
น อญฺเณหิ ภิกฺขุหิ ราชคเห วสฺสํ วสฺสคฺคพฺพนฺติ ๑ ยสฺสํยสฺมโค
ชฺมตติ อิมํสํ ปณฺจนุํ ภิกฺขุสํคานํ สํมมตติ ราชคเห วสฺสํ วสฺสคฺคานํ
ชมฺมณฺจ วินยณฺจ สํคายิกุ น อญฺเณหิ ภิกฺขุหิ ราชคเห
วสฺสํ วสฺสคฺคพฺพนฺติ โส คฺคณฺทสฺสํ ยสฺสํ นกฺชมตติ โส ภาเตยฺย ๑
สํมมคานิ^๒ สํฆเณ อิมานิ ปณฺจ ภิกฺขุสํคานิ ราชคเห วสฺสํ
วสฺสคฺคานิ ชมฺมณฺจ วินยณฺจ สํคายิกุ น อญฺเณหิ ภิกฺขุหิ
ราชคเห วสฺสํ วสฺสคฺคพฺพนฺติ ๑ ชฺมตติ สํฆสฺสํ คคฺคมา คฺคณฺทํ ๑

๑ ย. ม. วสฺสคฺคา ๑ ๒ ย. ม. สํมมคานา ๑

เอวเมตํ ชารยามีติ ฯ

[๖๑๖] อถ โข เถรา ภิกขุ ราชคหํ อคัมภํ ฐมมญฺจ วินยญฺจ
 สํกขาเยตุํ ฯ อถ โข เถรานํ ภิกขุณํ เอตทโหสิ ภควตา โข
 อวฺโส ชนฺทพฺผุตฺตปฏิสงฺขรณํ วณฺณิตํ หนฺต มยํ อวฺโส
 ปจํ มาสํ ชนฺทพฺผุตฺตํ ปฏิสงฺขโรม มชฺฌิมํ มาสํ สํนฺนิปตฺติว
 ฐมมญฺจ วินยญฺจ สํกขาเยตุสํมาติ ฯ อถ โข เถรา ภิกขุ ปจํ
 มาสํ ชนฺทพฺผุตฺตํ ปฏิสงฺขรํสูํ ฯ

[๖๑๗] อถ โข อายสุมํ อาณนฺโท เสว สํนฺนิปาโค น
 โข เม ตํ ปฏิรูปํ โยหํ เสกฺโก โสมาโน สํนฺนิปากํ คจฺเจยฺยนฺติ
 พหุเทว รคฺติ กายคตยา สติยา วิคินาเมคฺวา รคฺติยา ปจฺจุสฺสํมยํ
 นิชฺชริสฺสํมํติ กายํ อวญฺเฐติ ฯ อปฺปคฺคณฺจ สัสสํ ฬิมฺโพนํ ฯ
 ภูมิตฺ ๑ ปาทา มุคฺตา ฯ เอตสฺมี อนฺตเร อนฺุปาทาย อสฺสเวหิ
 จิตฺกํ วิมฺุจฺจิ ฯ อถ โข อายสุมํ อาณนฺโท ชรหา สํมาโน
 สํนฺนิปากํ อคมาสี ฯ

[๖๑๘] อถ โข อายสุมํ มหากสฺสโป สงฺฆํ ฌาเปสิ สฺุณฺนาตุ
 เม อวฺโส สงฺโฆ ยถิ สงฺฆสฺสํ ปคฺคตถตฺตํ อหํ อฺุปาถิ วินยํ
 ปจฺเจยฺยนฺติ ฯ อายสุมํ อฺุปาถิ สงฺฆํ ฌาเปสิ สฺุณฺนาตุ เม
 ภาณเต สงฺโฆ ยถิ สงฺฆสฺสํ ปคฺคตถตฺตํ อหํ อายสุมฺตา มหา
 กสฺสํเพน วินยํ ปฺุญฺโส วิสฺสชฺเษยฺยนฺติ ฯ อถ โข อายสุมํ
 มหากสฺสโป อายสุมฺหนํ อฺุปาถิ เอตทโวจ ปจํ อวฺโส

๒๒๐] ปณฺจสติกกฺขนุทฺธํ ชุทฺธานุชฺชุกตฺติกฺขาปทกถา ๓๘๕

ឫកុតតម្កបី ឫកុទិ ខេត្តពេជ្រ ខុបាយេន ឃុំរុក ឆិកាមេ ឫកុទិ ។
 ឫកុទិ ឫកុទិ ខាងស្តាំ ខាងលិច វិស័យសេដ្ឋកិច្ច ។

[๖๒๐] อดิธ อายสุมมา อานนุโท เถเว ภิกขุ เชตทวโจ
ภควา มํ ภนฺเต ปรินิพฺพานกาเถ เอวมาห อากงฺขมาโน อานนุ
ตังโฆ มมจฺจุเยน ชุทฺธานุชฺชุตฺถกานิ สิกฺขาปทานิ สํมูหเนยฺยาติ ฯ
ปฺปจฺฉิ ปน คุวํ อวฺกุโธ อานนุท ภควนฺตํ กตมานิ ปน ภนฺเต
ชุทฺธานุชฺชุตฺถกานิ สิกฺขาปทานํติ ฯ น ชฺวหาํ ภนฺเต ภควนฺตํ
ปฺปจฺฉิ กตมานิ ปน ภนฺเต ชุทฺธานุชฺชุตฺถกานิ สิกฺขาปทานํติ ฯ
เอกจฺจุ เถวา เอวมาหํสุ จตุตฺตาริ ปาราชิกานิ จเปตฺวา อวเสถํ
ชุทฺธานุชฺชุตฺถกานิ สิกฺขาปทานํติ ฯ เอกจฺจุ เถวา เอวมาหํสุ
จตุตฺตาริ ปาราชิกานิ จเปตฺวา เตรสํ สํฆาติเสถเสถ จเปตฺวา อวเสถํ
ชุทฺธานุชฺชุตฺถกานิ สิกฺขาปทานํติ ฯ เอกจฺจุ เถวา เอวมาหํสุ
จตุตฺตาริ ปาราชิกานิ จเปตฺวา เตรสํ สํฆาติเสถเสถ จเปตฺวา เทว
อนิยเต จเปตฺวา อวเสถํ ชุทฺธานุชฺชุตฺถกานิ สิกฺขาปทานํติ ฯ
เอกจฺจุ เถวา เอวมาหํสุ จตุตฺตาริ ปาราชิกานิ จเปตฺวา เตรสํ
สํฆาติเสถเสถ จเปตฺวา เทว อนิยเต จเปตฺวา ติสํ นิธํสํกฺขิเย
ปาจิตฺติเย จเปตฺวา อวเสถํ ชุทฺธานุชฺชุตฺถกานิ สิกฺขาปทานํติ ฯ
เอกจฺจุ เถวา เอวมาหํสุ จตุตฺตาริ ปาราชิกานิ จเปตฺวา เตรสํ
สํฆาติเสถเสถ จเปตฺวา เทว อนิยเต จเปตฺวา ติสํ นิธํสํกฺขิเย
ปาจิตฺติเย จเปตฺวา เทวณฺวติ ปาจิตฺติเย จเปตฺวา อวเสถํ

ปณฺเวคฺคํ ยาวิเมสํ สํคฺคา อฏฺฐาสิ คาวิเม สິຖຊາປເທສຸ
 ສິຖຸຂີ້ສຸ ຍໂຕ ອິເມສຸ ສັກຄາ ປຣິນິພຸພຸໂຕ ນທານິເມ ສິຖຸຊາປເທສຸ
 ສິຖຸຂນຸຕິຕິ າ ສັງໂຂ ອປປນວເຄຕິ ນ ປນວເຄຕິ ປນວເຄຕິ ນ
 ສັມມຸຈຸນິທຕິ ຍຄາປນວເຄຕສຸ ສິຖຸຊາປເທສຸ ສັມທາຍ ວຈຸຕຕິ າ
 ຍສຸສາຍສຸມໂຕ ພມຕິ ອປປນວເຄຕສຸສຸ ອປປນວເຄຕສຸ ປນວເຄຕສຸສຸ
 ອສັມມຸຈເໜ ຍຄາປນວເຄຕສຸ ສິຖຸຊາປເທສຸ ສັມທາຍ ວຈຸຕນາ
 ໂສ ຕຸນຸທສຸ ຍສຸສ ນກຸພມຕິ ໂສ ກາເສຍຍ າ ສັງໂຂ ອປປນວ
 ເຄຕິ ນ ປນວເຄຕິ ປນວເຄຕິ ນ ສັມມຸຈຸນິທຕິ ຍຄາປນວເຄຕສຸ
 ສິຖຸຊາປເທສຸ ສັມທາຍ ວຈຸຕຕິ າ ພມຕິ ສັງພສຸສຸ ຕສຸມາ ຕຸນຸທິ າ
 ເວເມຕິ ຫາຍາມິຕິ າ

[๖๒๒] ອຄໂຂ ເຄຣາ ກິຖຸຊ ອາຍສຸມນຸຕິ ອານນຸທິ ເຂຕໂວຈຸ
 ອິທນຸເຕ ອາວຸໂສ ອານນຸທ ທຸກຸກຸຸ ຍິ ຕຸວິ ກວນຸຕິ ນ ປຸຈຸນິ
 ກຕມານິ ປນ ກນຸເຕ ສຸທຸທານຸສຸທຸທານິ ສິຖຸຊາປທານິຕິ ທເເສຕິ
 ຕິ ທຸກຸກຸຸນຸຕິ າ ອຫິ ໂຂ ກນຸເຕ ອສັຕິຍາ ກວນຸຕິ ນ ປຸຈຸນິ
 ກຕມານິ ກນຸເຕ ສຸທຸທານຸສຸທຸທານິ ສິຖຸຊາປທານິຕິ ນາຫິ ຕິ ທຸກຸກຸຸ
 ປສັສາມິ ອປິຈາຍສຸມນຸຕານິ ສັທຸຮາຍ ທເເສມິ ຕິ ທຸກຸກຸຸນຸຕິ າ
 ອິທນຸປິ ຕ ອາວຸໂສ ອານນຸທ ທຸກຸກຸຸ ຍິ ຕຸວິ ກວໂຕ ວສຸສິກສາຸຸກິ
 ອກຸກມິຕຸວາ ສິພຸເຜສິ ທເເສຕິ ຕິ ທຸກຸກຸຸນຸຕິ າ ອຫິ ໂຂ ກນຸເຕ
 ນ ອຄາຣເວນ ກວໂຕ ວສຸສິກສາຸຸກິ ອກຸກມິຕຸວາ ສິພຸເຜສິ ນາຫນຸຕິ
 ທຸກຸກຸຸ ປສັສາມິ ອປິຈາຍສຸມນຸຕານິ ສັທຸຮາຍ ທເເສມິ ຕິ ທຸກຸກຸຸນຸຕິ າ

อิทมปิ เต อากุโล อานนท ทุกกฏมฺ ยํ ควุ มาตุคามเห
 ภควโค สรวํ ปจํ วนฺทาเปสํ ตาสํ โรทนต์นํ ภควโค สรวํ
 อสฺสฺเกน มกฺขิตํ เทเสหิ ตํ ทุกกฏนฺติ ฯ อหํ โช ภาเน
 มายิมา วิกาเส อหฺสฺนฺติ มาตุคามเห ภควโค สรวํ ปจํ
 วนฺทาเปสํ นานนํ ทุกกฏมฺ ปสฺสํมํ อปฺปายสฺมนฺตานํ สทฺธาย
 เทเสหิ ตํ ทุกกฏนฺติ ฯ อิทมปิ เต อากุโล อานนท ทุกกฏมฺ
 ยํ ควุ ภควตา โอพาริเก นิมิตฺเต กริยมาเน โอพาริเก โอภาเส
 กริยมาเน น ภควนํ ยาจิ คฺคิยฺสคฺ ภควา กปฺมํ คฺคิยฺสคฺ
 สฺสคโค กปฺมํ พหฺชนหิตาย พหฺชนสฺสชย โสภานุกมฺปาย อตฺถาย
 หิตาย สฺสชย เทวมนุสฺสํนฺติ เทเสหิ ตํ ทุกกฏนฺติ ฯ อหํ
 โช ภาเน มาเรน ปริยฺยจิตฺตจิตฺโต น ภควนํ ยาจิ คฺคิยฺสคฺ
 ภควา กปฺมํ คฺคิยฺสคฺ สฺสคโค กปฺมํ พหฺชนหิตาย พหฺชนสฺสชย
 โสภานุกมฺปาย อตฺถาย หิตาย สฺสชย เทวมนุสฺสํนฺติ นานนํ
 ทุกกฏมฺ ปสฺสํมํ อปฺปายสฺมนฺตานํ สทฺธาย เทเสหิ ตํ ทุกกฏนฺติ ฯ
 อิทมปิ เต อากุโล อานนท ทุกกฏมฺ ยํ ควุ มาตุคามสฺส ตถา-
 คคปฺปเวทิตเต รมฺมวินเย ปพฺพชฺชํ อสฺสํสํ อกาสิ เทเสหิ
 ตํ ทุกกฏนฺติ ฯ อหํ โช ภาเน อยํ มหาปชาปตํ โคตมํ
 ภควโค มาตุจฺณา อาปาทิกา โปสีลา ชีวสฺสํ ทายิกา ภควนํ
 ชเนตฺติยา กาดกคาย ญญํ ปาเยสฺสํ มาตุคามสฺส ตถาคคปฺปเวทิตเต
 รมฺมวินเย ปพฺพชฺชํ อสฺสํสํ อกาสิ นานนํ ทุกกฏมฺ ปสฺสํมํ

ภิกขุโน พรหมทณฺฑํ อาณาเปหิตี ๑ กถาหํ ภาณเต ฉนฺนสฺส
 ภิกขุโน พรหมทณฺฑํ อาณาเปมิ จณฺโท โส ภิกขุ ฌรฺุโสติ ๑
 เตนหาวิโส อานนฺท พหุเกหิ ภิกขุหิ สฺทฺธึ คจฺฉาหิตี ๑ เอวํ
 ภาณเตติ ๒ อายสฺมา อานนฺโท เถรานิ ภิกขุณํ ปฏิสสฺสควา มหตา
 ภิกขุสงฺฆเณ สฺทฺธึ ปณฺจมตฺเตหิ ภิกขุสฺสเตหิ นาวาย คนฺตฺวา
 โกสฺมพฺปี อฺุชฺชวณิกาย นาวาย ปจฺจโจโรหิตฺวา^๑ รณฺโณ อฺุเทณสฺส
 อฺุชฺชยานสฺส อวิทฺเฐ อณฺเณตฺรสฺมึ รุกฺขมฺเณ นิสฺสีติ ๑

[๖๒๕] เตน ๒ ปน สฺมเณน ราชา อฺุเทโน อฺุชฺชยานे ปรีจาวเรหิ^๒
 สฺทฺธึ โอโรเรน ปฏิวสฺสตี^๓ ๑ อสฺสโสสิ ๒ รณฺโณ อฺุเทณสฺส
 โอโรโร อมฺหากํ กิร อาจริโย อโย อานนฺโท อฺุชฺชยานสฺส
 อวิทฺเฐ อณฺเณตฺรสฺมึ รุกฺขมฺเณ นิสฺสินฺโติ ๑ อถ ๒ รณฺโณ อฺุเทณสฺส
 โอโรโร ราชาณํ อฺุเทณํ เขตทโวจ อมฺหากํ กิร เทว อาจริโย
 อโย อานนฺโท อฺุชฺชยานสฺส อวิทฺเฐ อณฺเณตฺรสฺมึ รุกฺขมฺเณ นิสฺสินฺโ
 อิจฺฉาม มยฺ เทว อโย อานนฺทํ ปสฺสตีคฺคฺติ ๑ เตนหิ สฺมณํ
 อานนฺทํ ปสฺสตีคฺคฺติ ๑ อถ ๒ รณฺโณ อฺุเทณสฺส โอโรโร เยน
 ยสฺมา อานนฺโท เตนฺปสฺสงฺมิ อฺุปสฺสงฺमितฺวา อายสฺมนฺคํ อานนฺทํ
 อภิวาทิตฺวา เขกมนฺคํ นิสฺสีติ ๑ เขกมนฺคํ นิสฺสินฺ ๒ รณฺโณ
 อฺุเทณสฺส โอโรโร อายสฺมา อานนฺโท รมฺมียา กถาย สฺนฺทสฺสเสสิ

๑ ม. รา. นาวาย โกสฺมพฺปี อฺุชฺชวณิ นาวาย ปจฺจโจโรหิตฺวา ๑

๒ ย. ม. ปรีจาวเรหิ ๑ ๓ ย. ม. ปุคฺคเก ปฏิวสฺสตีคฺคฺติ นตฺติ ๑

๖๒๖] ปณฺจสติกกฤษฺณํ อุกฺเทศวตฺตํ ปณฺจอุคฺตฺราสํกฺสฺตคานํ ๓๘๓

สฺมาทเปสฺส สํมฺมุตฺเตสฺส สํมฺปหฺสฺสํ ๑ อถฺว ฆณฺโณ อุกฺเทศสฺส
โอรฺธํ อายสฺมคฺคา อานนฺทฺเตน ชมฺมิมฺยา กถา ย สํมฺมุตฺตํ โส สฺมาทปฺปํ
สํมฺมุตฺเตสฺส สํมฺปหฺสฺสํ อายสฺมคฺคา อานนฺทฺสฺส ปณฺจ อุคฺตฺรา-
สํกฺสฺตคานํ ปาสาทํ ๑ อถฺว ฆณฺโณ อุกฺเทศสฺส โอรฺธํ อายสฺมคฺคา
อานนฺทฺสฺส ภาสํ อภินนฺทิตฺวา อนฺนโมทิตฺวา อญฺจายาสฺมา อายสฺ-
มฺมคฺคา อานนฺทํ อภินนฺทิตฺวา ปทกฺขิณํ กคฺคา เยน ราชา อุกฺเทโน
เตนฺอุปสงฺกมิ ๑

[๖๒๖] อทฺทสา ฆณฺโณ ราชา อุกฺเทโน โอรฺธํ ทูรโธ ๑ อากฺขณฺตํ
ทิสฺสวาน โอรฺธํ เอกทโวจ อปฺปํ นุ ฆณฺโณ อุกฺเทศ สมนํ อานนฺทํ
ปสฺสณฺทํ ๑ อปสฺสณฺทํ ฆณฺโณ มยฺ เตว อญฺญํ อานนฺทนฺทํ ๑
อปฺปํ อุกฺเทศ สมนฺทสฺส อานนฺทสฺส กิณฺนํ อทฺทณฺทํ ๑ อทฺทนฺทา
ฆณฺโณ มยฺ เตว อญฺญสฺส อานนฺทสฺส ปณฺจ อุคฺตฺราสํกฺสฺตคานํ ๑
ราชา อุกฺเทโน อุกฺเทศนฺทํ อญฺญํ วิปาเจติ กถํ หิ นาม สมนฺโน
อานนฺโท ตาวพฺพุ จํวํ ปฏิกฺกฺสฺสํ ทสฺสณฺทํ วา สมนฺโน
อานนฺโท ทิสฺสณฺทํ ปทกฺกํ วา ปสาเรสฺสณฺทํ ๑ อถฺว
ราชา อุกฺเทโน เยนายสฺมา อานนฺโท เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺ-
กมิตฺวา อายสฺมคฺคา อานนฺทฺเตน สทฺธิ สมนฺนํ สมนฺนํ กถํ
สํวณฺณํ วิทิสฺสณฺทํ เอกมฺมคฺคา นิสฺสํ ๑ เอกมฺมคฺคา นิสฺสํ
ฆณฺโณ ราชา อุกฺเทโน อายสฺมคฺคา อานนฺทํ เอกทโวจ อากฺมา

๑ ปฏิกฺกํ วา นิสฺสํ ปาโส วิชฺชติ ๑

๑ โภ อานนท อมฺหากํ โอโรโรติ ๑ อากมา โช เต^๒ มหาราช
 โอโรโรติ ๑ อปีจ^๓ ปน โภโค อานนทสฺส กิณฺจิ อทาสฺสติ ๑
 อทาสิ โช เม มหาราช ปญฺจ อุตฺตราสฺสํคฺคตานิ^๔ติ ๑ กิ ปน
 ภวํ อานนฺโท ตาวพฺหุ จีวรํ กริสฺสํคฺคติ ๑ เย เต มหาราช
 ภิกฺขุ ทุพฺพตจิวรา เตหิ สทฺธิ สํวิภขิสฺสํคฺคตานิ ๑ ยานิ โช ปน
 โภ อานนท ไปรานกานิ ทุพฺพตจิวรานิ ตานิ กถํ กริสฺสํคฺคตานิ ๑
 ตานิ มหาราช อุตฺตรคฺคตานิ กริสฺสํคฺคตานิ ๑ ยานิ ปน โภ อานนท
 ไปรานกานิ อุตฺตรคฺคตานิ ตานิ กถํ กริสฺสํคฺคตานิ ๑ ตานิ
 มหาราช ภิสฺสํคฺคตานิ กริสฺสํคฺคตานิ ๑ ยา ปน โภ อานนท
 ไปรานกา ภิสฺสํคฺคตานิ ตา กถํ กริสฺสํคฺคตานิ ๑ ตา มหาราช ภูม-
 มคฺคตานิ กริสฺสํคฺคตานิ ๑ ยานิ ปน โภ อานนท ไปรานกานิ
 ภูมคฺคตานิ ตานิ กถํ กริสฺสํคฺคตานิ ๑ ตานิ มหาราช ปาท-
 ปญฺณนิโย กริสฺสํคฺคตานิ ๑ ยา ปน โภ อานนท ไปรานกา
 ปาทปญฺณนิโย ตา กถํ กริสฺสํคฺคตานิ ๑ ตา มหาราช รโหโรณํ
 กริสฺสํคฺคตานิ ๑ ยานิ ปน โภ อานนท ไปรานกานิ รโหโรณานิ
 ตานิ กถํ กริสฺสํคฺคตานิ ๑ ตานิ มหาราช โภญฺเจตฺวา จิกฺขตฺเตน
 มทฺธิตฺวา ปริภณฺฑํ ติมฺปิสฺสํคฺคตานิ ๑ อถโช ราชา อุตฺเทโน
 สทฺเพ วิเม สมนา สกฺยปฺคฺคตานิ โยนิโส อูปเนหฺติ น กุสวํ

๑ ย. อากมา นุ โชช ๑ ม. อากมา นุ โช ๑ ๒ ย. เตช ๑
 ม. เต อีช ๑ ๓ ย. ม. ปโตกเกสฺส จสฺสโท น ทิสฺสติ ๑

๖๒๗] ปณฺจสํกัฏฺฐนุชํ ฌนฺนตฺถเรวตฺถุ พุทฺทมทณฺโฑ ๓๘๓

คเมณฺหํคํ อายสฺมโต อานนฺทสฺส อณฺณานิปี ปณฺจ ทสฺสสํคานิ
ปาทาสิ ๑ อยญฺจริ อายสฺมโต อานนฺทสฺส ปจฺมํ จีวรปริกฺขาริ^๑
กุปฺปชฺชริ จีวรสฺสสํ ๑

[๖๒๗] อถโฆ อายสฺมา อานนฺโฑ เยน โฆสิตารามิ
เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ปณฺณตฺเต อาสเน นิสฺสีติ ๑ อถโฆ
อายสฺมา ฌนฺโน เยนายสฺมา อานนฺโฑ เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสง-
กมิตฺวา อายสฺมณฺหํ อานนฺหํ อภิวาทิตฺวา เอกมณฺหํ นิสฺสีติ ๑
เอกมณฺหํ นิสฺสินฺหํ โฆ อายสฺมณฺหํ ฌนฺหํ อายสฺมา อานนฺโฑ
เอตทโวจ สํวเสน เต อาวุโส ฌนฺน พุทฺทมทณฺโฑ อาณตฺโตติ^๒ ๑
กถโม ปน ภนฺเต อานนฺท พุทฺทมทณฺโฑติ ๑ ตฺวํ อาวุโส
ฌนฺน ภิกฺขุ^๓ ยํ อิจฺฉเยยฺยาสี ตํ วเทยฺยาสี ภิกฺขุหิ ตฺวํ เวน
วตฺตพฺโพ น โยวทิตพฺโพ นานุสํสิตพฺโพติ ๑ นนฺวาทํ ภนฺเต
อานนฺท หโต เอกตฺวาตฺตา ยโตหํ ภิกฺขุหิ เวน วตฺตพฺโพ น
โยวทิตพฺโพ นานุสํสิตพฺโพติ ตตฺถเวย มุจฺฉิตฺวา ปปติ ๑ อถโฆ
อายสฺมา ฌนฺโน พุทฺทมทณฺเฑน อฏฺฐิยมาโน หรายมาโน ชิกฺขุณ-
มาโน เอโก วูปกฏฺโจะ อปฺปมคฺโค อาตาปี ปหิตคฺโค วิหรนฺโฑ
นจิรสฺสเวย ยสฺสสํคทาย กุสฺสปคฺคา สํมมเทว อคารสฺมา อนคาริยํ
ปพฺพชฺชติ ตทณฺตฺตรํ พุทฺทมจฺริยปริโยธานํ ทิฏฺเฐ ว ฐมฺเม
สยํ อภินฺณา สจฺฉนิกิตฺวา อุปสํมุชฺช วิหาสิ ชีณา ชาติ

๑ จีวรภิกฺขา ๑ ๒ ย. ม. อาณานิโคติ ๑ ๓ ย. ภิกฺขุ ๑

วุสิตํ พุทฺทมจฺริยํ กตํ กัรณียํ นาปรํ อิตถตฺตยายาติ อพฺภวณฺณาสี ๑
 อณฺเฏตโร จ ปณายสฺมา ฉนฺโน อรหํ อโหสี ๑ อถโฆ อายสฺมา
 ฉนฺโน อรหํคํ ปตฺโต เยนายสฺมา อานนฺโท เตนุปลสงฺกมิ
 อฺปลสงฺกมิตฺวา อายสฺมนํคํ อานนฺทํ เอตทโวจ ปฏิปฺปสฺสํเกหิ-
 ทานิ เม ภนฺเต อานนฺท พุทฺทมทณฺฑนฺติ ๑ ยทฺดเคน ตยา
 อาวุโส ฉนฺน อรหํคํ สจฺฉิกตํ คทฺดเคน เต พุทฺทมทณฺโฑ
 ปฏิปฺปสฺสทโรติ ๑

[๒๒๘] อิมาย ไช ปน วินยสังกัติยา ปญจ ภิกขุสัตธา นิทานิ
อนธิกานิ อเหตุ ๑ ตถัมภย วินยสังกัติ ปญจสัตติกาคี วุจฺจตฺติ ๑

ປະຊາທິການກຸ່ມ ນິກົດ ເອກາທຣ໌ມ າ

อัมมํหิ ชนุชเก วตฺถ เตวํสํติ ฯ

คณฺฐกฺขทฺท

[๒๒๘] ปรินิพพุเต หิ สัมพุทฺธเช	เถโร จ กตฺถสฺสปวฺทโย
อามนุญฺญิ ภิกฺขุชฺฌณํ	สทฺธมฺมมฺหุปาตโก
ปาวายทฺธานมคฺคมฺหิ	สุภทฺเทน ปเวทิตํ
สังคายยิสฺสํ สทฺธมฺมํ	อหฺมโม ปุเร ทิปปติ
เอเกนฺนปญฺจสํ	อามนุญฺมปิ จ อฺจุจฺฉิ
มฺมวินยสํกํ	วสันโต คฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺ

๑ บ. ปณฺฑิตคค ๑

อุปาถิ วิณยํ ปุจฺฉิ	สํคฺคตฺตํ นนฺตปณฺธิคํ
ปฺปิกํ คณิ สํคํ	อํสํ ชินฺตาวกา ๑
อุตฺตทานุทฺตกา นานา	ยถาปณฺณคฺคตฺตนา ๑
น ปุจฺฉิ อฏฺกมิคฺคาปิ	วณฺทาเปสิ น ยาจิ ๑
ปพฺพชฺช มาตฺตคามสฺส	สํทฺธาย ทฺตกฺกฺกานิ เม ๑
ปฺราโณ พุรฺหมทฺธนํ ๑	โอโรโธ อฺเทเนน สห
ตาว พหุ ทฺตพฺพตฺต	อฏฺกตฺตตฺตนา ภาติ
ภุมฺมตฺตตฺตนา ปณฺณนิโย	วโร จิกฺขตฺตตฺตนา
สํสํสํจํวํ อปฺปชฺช	ปจฺจมานนฺตสํสํวฺหา ๑
ตชฺชโต พุรฺหมทฺธนํ	จตฺตจํ อปาปฺนิ ๑
วสํสํคา ปณฺจสํคา	คตฺตมา ปณฺจสํคา อิตฺติ ๑

ศตตสติกกฤษณกัม

[๖๓๐] เตน โข ปน สมนเยน วสุตฺตคปรินิพฺพุเต ภควติ
 เวสํติกา วชฺชิปฺปคฺคกา ภิกฺขุ เวสํติยํ ทสฺส วคฺคณฺนิ ที่เปณฺติ
 กปฺปติ สังฺกิโตณกปฺโป กปฺปติ ทฺวํคฺคกปฺโป กปฺปติ คามนุ-
 ครกปฺโป กปฺปติ อาวาสกปฺโป กปฺปติ อนุมตีกปฺโป กปฺปติ
 อาจิณฺณกปฺโป กปฺปติ อมตีกกปฺโป กปฺปติ ชโลคิ^๑ ปาตุ
 กปฺปติ อทสํ นิสฺสํ กปฺปติ ชาตฺรปฺพรชตฺตนิ ๑

[๖๓๑] เตน โข ปน สมนเยน อายสฺมา ยโส กากณฺทกปฺปคฺโค
 วชฺชิสุ จาริกญฺจรมาโน เยน เวสํติ คทวสฺริ ๑ คตฺร สฺสํ
 อายสฺมา ยโส กากณฺทกปฺปคฺโค เวสํติยํ วิหริติ มหาวเน กุฎฺฐา-
 การสํถายํ ๑

[๖๓๒] เตน โข ปน สมนเยน เวสํติกา วชฺชิปฺปคฺคกา ภิกฺขุ
 คทหุโปสฺสเก กัสฺสจฺฉิ^๒ อุกฺเกณ ปุเรตฺวา มชฺฌเณ ภิกฺขุสงฺฆสฺส
 จเปตฺวา อากคาคเต^๓ เวสํติเก อฺปปาสฺสเก เอวํ วเทณฺติ เทถาตุโส
 สงฺฆสฺส กหาปณมฺบิ อชฺฌมมฺบิ ปาทมฺบิ มาสฺสกรุปมฺบิ ภวิสฺสติ
 สงฺฆสฺส ปริกฺขารเณ กรณียณฺติ ๑ เอวํ วคฺคเต อายสฺมา ยโส
 กากณฺทกปฺปคฺโค เวสํติเก อฺปปาสฺสเก เอคทโวจ มา อากุโส
 อทคฺค สงฺฆสฺส กหาปณมฺบิ อชฺฌมมฺบิ ปาทมฺบิ มาสฺสกรุปมฺบิ

๑ ย. ชโลคิ ๑ ๒ ย. วา. กัสฺสจฺฉิ ๑ ๓ ย. ม. วา. อากเต ๑

๖๓๓] สัตตสัจจกถา ๖๓๓] ๓๘๗

น กปฺปติ สมนํ สกฺขปฺปติยานํ ชาตฺรปฺรชํ น สํทียนฺติ
สมนํ สกฺขปฺปติยานํ ชาตฺรปฺรชํ นปฺปฏิกฺขณฺหนฺติ สมนํ สกฺข-
ปฺปติยานํ ชาตฺรปฺรชํ นิกฺขิตฺตมณฺสิวณฺณํ สมนํ สกฺขปฺปติยานํ
อเปตชาตฺรปฺรชคฺคํ ๑ เอวํปํ โข เวสํติกา อฺปาสฺกา อายสฺมคฺค
ยสฺส กากณฺทกปฺปคฺคํ อจฺจุมา นํ อทฺธํเยว สจฺจสฺส กหาปณฺมํ
อทฺธมฺมํ ปาทมํ มาสฺสกรมฺมํ ๑ อถ โข เวสํติกา วชฺชปฺปคฺค
กิกฺข คสฺสํ รคฺคิยา อจฺจุเยน คํ หิรณฺณํ กิกฺขคฺคํ ปฏฺวิสํ
สเปตฺวา ภาเชสฺ ๑ อถ โข เวสํติกา วชฺชปฺปคฺค กิกฺข อายสฺ-
มคฺคํ ยสฺ กากณฺทกปฺปคฺคํ เอตทวโจ อโส เต อวฺโส ยส
หิรณฺณสฺส ปฏฺวิสํติ ๑ นคฺคิ เม อวฺโส หิรณฺณสฺส ปฏฺวิสํ
นํ หิรณฺณํ สํทียนฺติ ๑

[๖๓๓] อถ โข เวสํติกา วชฺชปฺปคฺค กิกฺข อโย อวฺโส
ยโส กากณฺทกปฺปคฺค อฺปาสฺเก สทฺธํ ปสฺนํ อกฺโกสํติ ปริภาสํติ
อปฺปสํทํ กโรติ นนฺทสฺส มโย ปฏฺสํรณฺณํ กโรมาติ ๑
เต คสฺส ปฏฺสํรณฺณํ อกฺโส ๑ อถ โข อายสฺมา ยโส
กากณฺทกปฺปคฺค เวสํติกา วชฺชปฺปคฺค กิกฺข เอตทวโจ ภคฺวา
อวฺโส ปณฺณคฺคํ ปฏฺสํรณฺณํคคฺคํ กิกฺขโน อนฺทฺโต ทาค-
โพติ เทถ เม อวฺโส อนฺทฺคํ กิกฺขนฺติ ๑ อถ โข เวสํติกา
วชฺชปฺปคฺค กิกฺข เอกํ กิกฺขํ สมนฺนํคฺคํ อายสฺมคฺค ยสฺส
กากณฺทกปฺปคฺคสฺส อนฺทคํ อทฺธํ ๑ อถ โข อายสฺมา ยโส กากณ-

ทกปฺกฺโต อญฺญเตน ภิกฺขุณา สทฺธิ เวสํถิ ปวิสฺสิดฺวา เวสํถิเก
 อฺปาสํเก เอกทโวจ อหํ ภิกฺขุณฺณเต อฺปาสํเก สทฺธเช ปสฺนฺเน
 อกฺโกธํ ปริภาสํมิ อปฺปสาทํ กโรมิ โยหํ อชฺหมํ อชฺม-
 โมติ วทามิ ชฺหมํ ชฺมโมติ วทามิ อวินยํ อวินโยติ
 วทามิ วินยํ วินโยติ วทามิ ฯ

[๒๓๕] เอกมิตํ อากุโส สมยํ ภควา สํวคฺคิยํ วิหริติ เขตฺวเน
 อนาถปฺปณฺณิกสฺส อารามे ฯ ตตฺร ๒ อากุโส ภควา ภิกฺขุ
 อามนฺเตสิ จตุตาโรเม ภิกฺขเว จนฺทิมสฺสริยานํ อฺปภฺกฺติเตสํ เปหิ
 อฺปภฺกฺติเตเสหิ อฺปภฺกฺติตฺธิจฺจํ จนฺทิมสฺสริยา น ตปฺนฺติ น ภาสฺนฺติ
 น วิโรจนฺติ ฯ กตเม จตุตาโร ฯ อพฺภํ ภิกฺขเว จนฺทิมสฺสริยานํ
 อฺปภฺกฺติเตโส เยเน อฺปภฺกฺติเตเสน อฺปภฺกฺติตฺธิจฺจํ จนฺทิมสฺสริยา น
 ตปฺนฺติ น ภาสฺนฺติ น วิโรจนฺติ มหิกกา ภิกฺขเว จนฺทิมสฺสริยานํ
 อฺปภฺกฺติเตโส เยเน อฺปภฺกฺติเตเสน อฺปภฺกฺติตฺธิจฺจํ จนฺทิมสฺสริยา น
 ตปฺนฺติ น ภาสฺนฺติ น วิโรจนฺติ ชฺมร๒ ภิกฺขเว จนฺทิมสฺสริยานํ
 อฺปภฺกฺติเตโส เยเน อฺปภฺกฺติเตเสน อฺปภฺกฺติตฺธิจฺจํ จนฺทิมสฺสริยา น ตปฺนฺติ
 น ภาสฺนฺติ น วิโรจนฺติ ราชุ ภิกฺขเว อสฺสรินฺโท จนฺทิมสฺสริยานํ อฺปภ-
 กฺติเตโส เยเน อฺปภฺกฺติเตเสน อฺปภฺกฺติตฺธิจฺจํ จนฺทิมสฺสริยา น ตปฺนฺติ
 น ภาสฺนฺติ น วิโรจนฺติ อิเม ๒ ภิกฺขเว จตุตาโร จนฺทิมสฺสริยานํ
 อฺปภฺกฺติเตสํ เปหิ อฺปภฺกฺติเตเสหิ อฺปภฺกฺติตฺธิจฺจํ จนฺทิมสฺสริยา น ตปฺนฺติ
 น ภาสฺนฺติ น วิโรจนฺติ เอวเมว ๒ ภิกฺขเว จตุตาโรเม

๖๓๕] ศคฺคตตักกขุทฺธกํ สมันพฺราหฺมณานํ จตุตาโร อูปกฺกิตฺเตสา ๓๘๘

สมันพฺราหฺมณานํ อูปกฺกิตฺเตสา เขหิ อูปกฺกิตฺเตเสหิ อูปกฺกิตฺติจฺจา
เอเก สมันพฺราหฺมณา น ตปนฺนติ น ภาสฺนฺนติ น วิโรจฺนฺนติ ฯ
กตเม จตุตาโร ฯ สฺนฺนติ ภิกฺขเว เอเก สมันพฺราหฺมณา สฺรํ
ปฺปวณฺนติ เมรยํ ปฺปวณฺนติ สฺราเมรยปานา อปฺปปฏิวริตา อยํ ภิกฺขเว
ปจฺจโม สมันพฺราหฺมณานํ อูปกฺกิตฺเตโส เยน อูปกฺกิตฺเตเสน
อูปกฺกิตฺติจฺจา เอเก สมันพฺราหฺมณา น ตปนฺนติ น ภาสฺนฺนติ น
วิโรจฺนฺนติ ปฺน จปรํ ภิกฺขเว เอเก สมันพฺราหฺมณา เมถุนํ
ธมฺมํ ปฏิเสวณฺนติ เมถุนธมฺมา อปฺปปฏิวริตา อยํ ภิกฺขเว ทฺตฺติโย
สมันพฺราหฺมณานํ อูปกฺกิตฺเตโส เยน อูปกฺกิตฺเตเสน อูปกฺกิตฺติจฺจา
เอเก สมันพฺราหฺมณา น ตปนฺนติ น ภาสฺนฺนติ น วิโรจฺนฺนติ
ปฺน จปรํ ภิกฺขเว เอเก สมันพฺราหฺมณา ชาครุปฺปราชฺคํ สํทฺธิยณฺนติ
ชาครุปฺปราชคฺคปฺปฏิกุคฺคณา อปฺปปฏิวริตา อยํ ภิกฺขเว ตตฺติโย
สมันพฺราหฺมณานํ อูปกฺกิตฺเตโส เยน อูปกฺกิตฺเตเสน อูปกฺกิตฺติจฺจา
เอเก สมันพฺราหฺมณา น ตปนฺนติ น ภาสฺนฺนติ น วิโรจฺนฺนติ
ปฺน จปรํ ภิกฺขเว เอเก สมันพฺราหฺมณา มิจฺฉาชีเวณ ชีวติ
กปฺเปณฺนติ มิจฺฉาชีวา อปฺปปฏิวริตา อยํ ภิกฺขเว จตุตฺโถ สมัน-
พฺราหฺมณานํ อูปกฺกิตฺเตโส เยน อูปกฺกิตฺเตเสน อูปกฺกิตฺติจฺจา เอเก
สมันพฺราหฺมณา น ตปนฺนติ น ภาสฺนฺนติ น วิโรจฺนฺนติ อิมे
โฆ ภิกฺขเว จตุตาโร สมันพฺราหฺมณานํ อูปกฺกิตฺเตสา เขหิ
อูปกฺกิตฺเตเสหิ อูปกฺกิตฺติจฺจา เอเก สมันพฺราหฺมณา น ตปนฺนติ น

ภาสฺสํ น วิโรจนํ ๑ อิทมโวจาสุโส ภควา อิทํ วตฺวาน
 สํคโต อถาปวํ เอกทโวจ สํคตา

[๖๓๕] รากโทสปรกฺกิตฺตํ	เอเก สมนพฺรหฺมณา
อวิชฺชาหํวตฺตา โปสา	ปิยรูปาภินนฺทโน
สุรํ ปิณฺธุติ เมรยํ	ปฏฺฐิเสถวณฺติ เมณฺฑํ
วชฺศํ ชาตฺรรูปญจ	สํทียนฺติ อวิทฺทสฺสุ
มิจฺจนาถํเวณ ชีวณฺติ	เอเก สมนพฺรหฺมณา
เอเต อุกฺกเกเตสา วุคฺคา	พฺพุเรนํทิจฺจุพฺพนฺตนา
เยहि อุกฺกเกเตเสหิ อุกฺกเกตฺติจฺจา	เอเก สมนพฺรหฺมณา
น คปณฺติ น ภาสฺสํ	อสุทฺธา สฺรชา มิคา ^๒
อนนฺทกาเรน โอนนฺทรา	คณฺหาทาสา สเนคฺคิตฺตา
วจฺจเมณฺติ กญฺจํ ไชวํ	อาทียนฺติ ปุณฺนพฺภวณฺติ ๑

[๖๓๖] เอวํวาทํ กิราหํ อายสฺสํนเต อฺปาสํเก สทฺเธ ปสฺสเน
 อกฺโกธํมิ ปริภาสํมิ อปฺปสาหํ กโรมิ โยหํ อธมํ อธม-
 โมติ วทามิ ธมฺมํ ธมฺโมติ วทามิ อวินยํ อวินโยติ
 วทามิ วินยํ วินโยติ วทามิ ๑

[๖๓๗] เอกมิตํ อาวุโส สมนํ ภควา ราชคเห วิหฺรติ เวพฺพเน
 กตฺตทกฺกนิวาเป ๑ เตน โห ปน สมนฺน ราชนฺเตปุเร ราชปริสํายํ

๑ อิตฺโต ปวํ น วิโรจนฺติ เต สทาติปิ ปาโง วิชฺชติ ๑

๒ ย. ม. มคา ๑

สมนิสินฺหานํ สมนิปิตานํ อยมนุครา กถา อุตฺตปาติ กปฺปติ
 สมนานํ สกฺขยปฺปคฺติยานํ ชาตฺตฺรปฺรชตํ สํทียนฺนํ สมนํ สกฺขย-
 ปฺปคฺติยา ชาตฺตฺรปฺรชตํ ปฏิกฺคณฺหนฺนํ สมนํ สกฺขยปฺปคฺติยา ชาต-
 ตฺรปฺรชตฺตํ ๑ เทน โห อวฺวโส สมนเยน มณิจูฬโก คามณฺี
 ตสฺสํ ปริสํยํ นิสินฺนโก โหติ ๑ อถ โห อวฺวโส มณิจูฬโก
 คามณฺี ตํ ปริสํ เอตทโวจ มา อยฺยา เอวํ อวฺวคฺต น
 กปฺปติ สมนานํ สกฺขยปฺปคฺติยานํ ชาตฺตฺรปฺรชตํ น สํทียนฺนํ สมนํ
 สกฺขยปฺปคฺติยา ชาตฺตฺรปฺรชตํ นปฺปฏิกฺคณฺหนฺนํ สมนํ สกฺขยปฺปคฺติยา
 ชาตฺตฺรปฺรชตํ นิกฺขิตฺตมณฺีสูวณฺณา สมนํ สกฺขยปฺปคฺติยา อเปค-
 ชาตฺตฺรปฺรชตาคิ ๑ อสํกฺขิ โห อวฺวโส มณิจูฬโก คามณฺี ตํ
 ปริสํ สมนฺวเปคฺ ๑ อถ โห อวฺวโส มณิจูฬโก คามณฺี ตํ ปริสํ
 สมนฺวเปคฺวา เยน ภควา เทนุปลงฺกมิ อฺปปลงฺกมิคฺวา
 ภควนฺตํ อภิวาเทคฺวา เอกมฺนตํ นิสํกฺกิ ๑ เอกมฺนตํ นิสินฺนโน โห
 อวฺวโส มณิจูฬโก คามณฺี ภควนฺตํ เอตทโวจ อธิ ภนฺเต
 ราชนฺเตปฺเร ราชนฺปริสํยํ สมนิสินฺหานํ สมนิปิตานํ อยมนุครากถา
 อุตฺตปาติ กปฺปติ สมนานํ สกฺขยปฺปคฺติยานํ ชาตฺตฺรปฺรชตํ สํทียนฺนํ
 สมนํ สกฺขยปฺปคฺติยา ชาตฺตฺรปฺรชตํ ปฏิกฺคณฺหนฺนํ สมนํ สกฺขย-
 ปฺปคฺติยา ชาตฺตฺรปฺรชตฺตํ เอวํ วุคฺคเต อหํ ภนฺเต ตํ ปริสํ
 เอตทโวจ มา อยฺยา เอวํ อวฺวคฺต น กปฺปติ สมนานํ
 สกฺขยปฺปคฺติยานํ ชาตฺตฺรปฺรชตํ น สํทียนฺนํ สมนํ สกฺขยปฺปคฺติยา

ชาตฺรปรชคํ นปฺปฏิกคณฺหนฺติ สมนฺนา สกฺยปฺคฺติยา ชาตฺรปรชคํ
 นิฏฺฐิตคฺมณิสฺสวณฺณา สมนฺนา สกฺยปฺคฺติยา อเปตชาตฺรปรชคาคิ
 อสฺสกฺขิ โห อหํ ภนฺเต ตํ ปริสํ สณฺเฑาเปตฺตํ กจฺจุหาํ ภนฺเต
 เอวํ พฺยากรมาโน วุคฺควาทิ เจว ภควโต โหมิ น จ ภควนฺตํ
 อญฺเตน อพฺภาจิกฺขามิ ฌมฺมสฺส จานุฌมฺมํ พฺยากรโหมิ น จ
 โกจิ สหฺมมฺมิโก วาทานฺวาทิ คารยฺหํ จานํ อากจฺจตฺติ ๑ ตคฺข
 ตวํ คามณิ เอวํ พฺยากรมาโน วุคฺควาทิ เจว เม โหติ น
 จ มํ อญฺเตน อพฺภาจิกฺขาสิ ฌมฺมสฺส จานุฌมฺมํ พฺยากรโหติ
 น จ โกจิ สหฺมมฺมิโก วาทานฺวาทิ คารยฺหํ จานํ อากจฺจติ
 น หิ คามณิ กปฺปติ สมนฺนํ สกฺยปฺคฺติยานํ ชาตฺรปรชคํ น
 สํหิยนฺติ สมนฺนา สกฺยปฺคฺติยา ชาตฺรปรชคํ นปฺปฏิกคณฺหนฺติ
 สมนฺนา สกฺยปฺคฺติยา ชาตฺรปรชคํ นิฏฺฐิตคฺมณิสฺสวณฺณา สมนฺนา
 สกฺยปฺคฺติยา อเปตชาตฺรปรชคา ยสฺส โห คามณิ ชาตฺรปรชคํ
 กปฺปติ ปณฺจมี ฌามคฺคณา ตสฺส กปฺปนฺติ^๑ ยสฺส ปณฺจ
 ฌามคฺคณา กปฺปนฺติ เอกํเสเนตฺตํ^๒ คามณิ ชาเรยฺยาสิ อสฺสสมณ-
 ฌมฺโม อสฺสยปฺคฺติยฌมฺโมติ อปฺปิจาหํ คามณิ เอวํ วทามิ ตินํ
 ตินคฺคฺติเกน ปรีเยตฺตพฺพํ ทารุ ทารุคฺคฺติเกน ปรีเยตฺตพฺพํ สกฺก
 สกฺกคฺคฺติเกน ปรีเยตฺตพฺพํ ปุริสํ ปุริสคฺคฺติเกน ปรีเยตฺตพฺพํ น
 เทววาทิ คามณิ เกนจิ ปรียาเยน ชาตฺรปรชคํ สํหิตพฺพํ

๑ ย. ม. ปณฺจมี ตสฺส ฌามคฺคณา กปฺปนฺติ ๑ ๒ ย. ม. เอกํเสน ๑

๖๓๘] สัตตตถิกกฤษณกริ ยสกาณชกปคตตเถรวคฤ ๔๐๓

ปวิยลิตพพนติ วทามิติ เอววาที กิราห์ อายสุมนุเต อุปาสเก
สทฺเช ปสฺนเน อฏฺโถสํมิ ปริภาสํมิ อปฺปสํทำ กโรมิ โยหํ
อธมฺมํ อธมฺโมติ วทามิ ฐมฺมํ ฐมฺโมติ วทามิ อวินยํ
อวินโยติ วทามิ วินยํ วินโยติ วทามิ ฯ

[๖๓๘] เขมิกํ ชาวฺโส สมยํ ภคฺวา ตตฺถเลว ราชคฺเห
อายสุมนฺตํ อุปนฺนํ สกฺยปฺคตํ อารพฺภ ชาติรพฺรชตํ ปฏิกฺขิเป
ติฏฺฐาปทญฺจ ปณฺณาเปสํ ฯ เอววาที กิราห์ อายสุมนุเต อุปาสเก
สทฺเช ปสฺนเน อฏฺโถสํมิ ปริภาสํมิ อปฺปสํทำ กโรมิ โยหํ
อธมฺมํ อธมฺโมติ วทามิ ฐมฺมํ ฐมฺโมติ วทามิ อวินยํ
อวินโยติ วทามิ วินยํ วินโยติ วทามิติ ฯ

เอวํ วคฺเต เวสํติกา อุปาสกา อายสุมนฺตํ ยสํ กากณชก-
ปคตํ เขตทวโจ อโถ ว ฆนฺเต ยโย ยโส กากณชกปคฺโต
สมนฺโน สกฺยปคฺติโย สทฺเพ วิเม อสฺสสมณฺนา อสฺกยปคฺติยา วสฺส-
ฆนฺเต ยโย ยโส กากณชกปคฺโต เวสํติยํ มยํ ยโยยสฺส
ยสฺสสฺส กากณชกปคฺตสฺส อสฺสสฺสํ กวิสฺสํม จีวรปณฺทปาค-
เสนาสนคิตานปจฺยภสฺสชฺชปฏิกฺขารานนฺติ ฯ อถโฆ อายสุมํ ยโส
กากณชกปคฺโต เวสํติเก อุปาสเก สณฺณาเปคฺวา อนฺนทฺเณ
ภิกฺขุณา สทฺธิ อารามํ อคฺมาสี ฯ

[๖๓๘] อถโฆ เวสํติกา วชฺชิปคฺตกา ภิกฺขุ อนฺนทฺตํ ภิกฺขุ
ปจฺฉิณฺตุ ชมามิเต ชาวฺโส ยเสณ กากณชกปคฺเตน เวสํติกา

อุปาธกาคิ ๑ อุปาธเกหิ^๑ ปาปิกัง โน อากุโส กคัง เอโก ว
 ยโส กากณชกปฺปโต สมนเณ สกฺขปฺปติโย กโต สัพเพ ว
 มยํ อสฺสัสมณา อสฺสกฺขปฺปติยา กคาคิ ๑ อถโฆ เวสาธิกา
 วชฺชิปฺปุตตา ภิกฺขุ อยํ อากุโส ยโส กากณชกปฺปโต อเมหิ
 อสฺสมุโต คิหิณํ ปกาเสสสิ หนุทสฺส มยํ อุกฺกเขปนียกมฺมํ กโรมาคิ ๑
 เต คสฺส อุกฺกเขปนียกมฺมํ กคฺคตฺตกา มา สมนิปปตฺส ๑ อถโฆ
 อายสฺมา ยโส กากณชกปฺปโต เวหาสํ อพฺพุคฺคณฺหา โกธมฺพิยํ
 ปจฺจุจฺจาสิ ๑ อถโฆ อายสฺมา ยโส กากณชกปฺปโต ปาเชยฺย-
 กานญฺ ๑ อวฺนุติทฺทวิณาปนฺนากานญฺ ภิกฺขุณฺหํ สมนฺติเก ทฺตํ ปาเหสิ
 อากฺคจฺจนฺตฺ อายสฺมฺหา อิมํ อธิกรณํ อาทิยิสฺสํ ยาว^๒ ปุเร
 อธมฺโม ทิปปติ ธมฺโม ปฏฺฐิพาหิยติ อวินโย ทิปปติ วินโย
 ปฏฺฐิพาหิยติ ปุเร อธมฺมวาทิโน พทฺธวฺโต โหนฺติ ธมฺมวาทิโน
 ทฺพพฺพา โหนฺติ อวินยวาทิโน พทฺธวฺโต โหนฺติ วินยวาทิโน
 ทฺพพฺพา โหนฺตฺติ ๑

[๖๔๐] เตน โฆ ปน สมนเณ อายสฺมา สมนฺนุโต สำนวาสี
 อโหคฺคเ ปพฺพเต ปฏฺฐิสฺติ ๑ อถโฆ อายสฺมา ยโส กากณ-
 ชกปฺปโต เณ อโหคฺคโค ปพฺพโต เณายสฺมา สมนฺนุโต
 สำนวาสี เตนฺนปตฺถกมิ อฺปตฺถกมิคฺวา อายสฺมฺหํ สมนฺนุตฺ

๑ ยฺโรปียโปคฺคเก อุปาธเกหิติ ปาโส น ปณฺณายติ ๑

๒ ยฺ. ม. วา. โปคฺคเกสุ ยาวาติ ปาโส น ทิสฺสติ ๑

๒๔๐] สัตตสติกกขมฺหํ สัมภูตสํณวาดีคฺคเณวคฺคํ ทสฺสวคฺคฺคฺค ๔๐๕

สํณวาดี อภิวาเตหฺวา เอกมฺหํ นิสฺสีทิ ๑ เอกมฺหํ นิสฺสีโน
โฆ อายสฺมา ยโส กากณฺทกปฺปคฺโค อายสฺมมฺหํ สัมภูตํ สํณวาดี
เอตทโวจ อิมเ ภาเต เวสํติกา วชฺชปฺปคฺคกา ภิกฺขุ เวสํติยํ
ทสฺส วคฺคฺคฺค ทํเปนฺติ กปฺปติ สํคฺคิโณณกปฺโป กปฺปติ ทวฺงคฺค-
กปฺโป กปฺปติ คามนฺตรกปฺโป กปฺปติ อาวํสกปฺโป กปฺปติ
อนุมฺตีกปฺโป กปฺปติ อาจฺญณกปฺโป กปฺปติ อมตฺตีกปฺโป
กปฺปติ ชโลคิ ปาตุ กปฺปติ อทสํ นิสฺสีทํ กปฺปติ ชาต-
รฺปรชตฺตํ หนฺท มยํ ภาเต อิมํ อธิกรณํ อาทียามิ ปุเร
อธมฺโม ทปฺปติ ธมฺโม ปฏฺฐาหิยติ อวินโย ทปฺปติ วินโย
ปฏฺฐาหิยติ ปุเร อธมฺมวาทโน พทฺทวฺโศ โหนฺติ ธมฺมวาทโน
ทพฺพเตา โหนฺติ อวินยวาทโน พทฺทวฺโศ โหนฺติ วินยวาทโน
ทพฺพเตา โหนฺตฺติ ๑ เอวมาวุโสติ โฆ อายสฺมา สัมภูโต สํณวาดี
อายสฺมโต ยสฺสํ กากณฺทกปฺปคฺคสฺส ปจฺจสฺสํ ๑ อถโฆ
สํญจิมคฺคา ปาเจยฺยกา ภิกฺขุ สพฺเพ อารมฺณกา สพฺเพ ปิณฺฑปาติกา
สพฺเพ ปัสสฺสกา สพฺเพ เตจฺจวริกา สพฺเพ ว อรหฺนฺโต อโหคงฺเค
ปพฺพเต สมนฺนิปคฺคํ ๑ อสํคฺคิมคฺคา อวณฺตฺตทกฺขิณาปถกา ภิกฺขุ
อปฺเปกฺกเจ อารมฺณกา อปฺเปกฺกเจ ปิณฺฑปาติกา อปฺเปกฺกเจ
ปัสสฺสกา อปฺเปกฺกเจ เตจฺจวริกา สพฺเพ ว อรหฺนฺโต อโหคงฺเค
ปพฺพเต สมนฺนิปคฺคํ ๑

๓ ย. ม. อาทียิสํสา ม. ๑

สงฺกตฺตํ คโตติ ฯ อถ ๒ อายสฺมา เวโต สงฺกตฺตํ กณฺณกฺขรํ
 อคมาสี ๑ อถ ๒ เถว ภิกฺขุ สงฺกตฺตํ คนฺหา ปุจฺฉิตฺตํ กหํ
 อายสฺมา เวโตติ ฯ เถ เอวมาหํสฺส เอตฺถายสฺมา เวโต
 กณฺณกฺขรํ คโตติ ฯ อถ ๒ อายสฺมา เวโต กณฺณกฺขรํ
 อุกฺกมฺพรํ อคมาสี ๑ อถ ๒ เถว ภิกฺขุ กณฺณกฺขรํ คนฺหา
 ปุจฺฉิตฺตํ กหํ อายสฺมา เวโตติ ฯ เถ เอวมาหํสฺส เอตฺถายสฺมา
 เวโต อุกฺกมฺพรํ คโตติ ฯ อถ ๒ อายสฺมา เวโต อุกฺกมฺพรํ
 อคฺคพฺพรํ อคมาสี ๑ อถ ๒ เถว ภิกฺขุ อุกฺกมฺพรํ คนฺหา
 ปุจฺฉิตฺตํ กหํ อายสฺมา เวโตติ ฯ เถ เอวมาหํสฺส เอตฺถายสฺมา
 เวโต อคฺคพฺพรํ คโตติ ฯ อถ ๒ อายสฺมา เวโต อคฺคพฺพรํ
 สหชาติํ อคมาสี ๑ อถ ๒ เถว ภิกฺขุ อคฺคพฺพรํ คนฺหา
 ปุจฺฉิตฺตํ กหํ อายสฺมา เวโตติ ฯ เถ เอวมาหํสฺส เอตฺถายสฺมา
 เวโต สหชาติํ คโตติ ฯ อถ ๒ เถว ภิกฺขุ อายสฺมณฺหํ
 เวตํ สหชาติยา สมนฺวาเวสฺส ฯ

[๒๔๒] อถ ๒ อายสฺมา สมนฺวาโต สาณวาทิ อายสฺมณฺหํ ยสฺ
 กากณฺทกปฺปตฺตํ เขตฺทวโจ อโย อวฺโส อายสฺมา เวโต
 พหุสฺสโต อากคากโม ฐมฺขโร วินยฺขโร มาติกาโร ปณฺทิตो
 วิยตโต เมทวํ ตชฺชํ กุกฺกจฺจโก สิกฺขากาโม สเจ มโย
 อายสฺมณฺหํ เวตํ ปณฺทํ ปุจฺฉิตฺตํ ปณฺทิตอ อายสฺมา เวโต
 เอเกเนว ปณฺทหน สกตมฺปิ รคฺติ วิตฺตินาเมคฺคํ อิทานิ จ ปณายสฺมา

เรวโต อหุเตวาลี สรภาณกัม ภิกขุ อชฺชเมตฺตีสฺสติ โส ตวํ คตฺถ
 ภิกขุโน สรภณณปริโยธานเ อายสฺมมฺหํ เรวตํ อุปสงฺกมิทฺวา
 อิมานิ ทสฺส วตฺถุณิ ปุจฺเจยฺยาสีติ ฯ เอวํ ภาณเคติ โส อายสฺมา
 ยโส กากณชกปฺปโต อายสฺมาโต สมฺภูตสฺส ตาณวาลีสฺส ปุจฺจ-
 สีสฺสิ ฯ อถโส อายสฺมา เรวโต อหุเตวาลี สรภาณกัม ภิกขุ
 อชฺชเมตฺติ ฯ อถโส อายสฺมา ยโส กากณชกปฺปโต คตฺถ
 ภิกขุโน สรภณณปริโยธานเ เยนายสฺมา เรวโต เตนฺอุปสงฺกมิ
 อุปสงฺกมิทฺวา อายสฺมมฺหํ เรวตํ อภิวาทเฑทฺวา เอกมฺหํ นิสีทิ ฯ
 เอกมฺหํ นิสีนฺโน โส อายสฺมา ยโส กากณชกปฺปโต อายสฺมมฺหํ
 เรวตํ เขตทโวจ กปฺปติ ภาณเต สฺงฺกิตฺโตณกปฺโปติ ฯ โก โส
 อาวุโส สฺงฺกิตฺโตณกปฺโปติ ฯ กปฺปติ ภาณเต สฺงฺกิตฺตา โตณํ
 ปริหริตุํ ยตฺถ อโตณิกํ ภวิสฺสติ ตตฺถ ปริภุชฺชิสฺสํมิตฺติ ฯ
 นาวุโส กปฺปตฺตีติ ฯ กปฺปติ ภาณเต ทฺวงฺกุตฺตกปฺโปติ ฯ โก โส
 อาวุโส ทฺวงฺกุตฺตกปฺโปติ ฯ กปฺปติ ภาณเต ทฺวงฺกุตฺตาย ฉายาย
 วัตติวตฺตาย วิกาเต โภชนํ ภุชฺชิตฺตุนฺติ ฯ นาวุโส กปฺปตฺตีติ ฯ
 กปฺปติ ภาณเต คามนฺตรกปฺโปติ ฯ โก โส อาวุโส คามนฺตร-
 กปฺโปติ ฯ กปฺปติ ภาณเต อิทานิ คามนฺตรํ คมิตฺตํมิตฺติ ภุชฺชิตฺตาวินา
 ปวาริเตน อนตฺติริคฺตํ โภชนํ ภุชฺชิตฺตุนฺติ ฯ นาวุโส กปฺปตฺตีติ ฯ
 กปฺปติ ภาณเต อาวาสกปฺโปติ ฯ โก โส อาวุโส อาวาสกปฺโปติ ฯ
 กปฺปติ ภาณเต สมนฺพทฺตา อาวาสํ สมานสฺมา นานฺนุโปตฺถกํ กาคฺคฺคฺติ ฯ

นาวุโส กปฺปตฺติ ๑ กปฺปติ ภาเต อหฺมตฺกปฺโปติ ๑ โก โส
 อาวุโส อหฺมตฺกปฺโปติ ๑ กปฺปติ ภาเต วคฺเคน สงฺเขน กมฺม
 กาคุ ภาเต ภิกฺขุ อหฺมาเนตฺตํมาติ^๑ ๑ นาวุโส กปฺปตฺติ ๑
 กปฺปติ ภาเต อาจิณฺณกปฺโปติ ๑ โก โส อาวุโส อาจิณฺณ-
 กปฺโปติ ๑ กปฺปติ ภาเต อิทํ เม อปฺชฺมาเยน อชฺฉาจิณฺณ
 อิทํ เม อาจริเยน อชฺฉาจิณฺณนฺติ^๒ อชฺฉาจริณฺติ ๑ อาจิณฺณ-
 กปฺโป ไช อาวุโส เอกจฺโจ กปฺปติ เอกจฺโจ น กปฺปตฺติ ๑
 กปฺปติ ภาเต อมตฺตกปฺโปติ ๑ โก โส อาวุโส อมตฺตกปฺโปติ ๑
 กปฺปติ ภาเต ยํ ตํ ชีวํ ชีวภาวํ วิชิตํ อสฺมปฺคตํ ทริภาวํ
 ภคฺตาวินา ปวาริเตน อนตฺตริตฺตํ ปาคุณฺติ ๑ นาวุโส กปฺปตฺติ ๑
 กปฺปติ ภาเต ชโตคฺคิ ปาคุณฺติ ๑ กา ธา อาวุโส ชโตคฺคิ ๑
 กปฺปติ ภาเต ยา ธา สฺสุรา อสฺสุตา^๓ อสฺมปฺคตา มชฺชภาวํ ธา
 ปาคุณฺติ ๑ นาวุโส กปฺปตฺติ ๑ กปฺปติ ภาเต อทสฺสํ
 นิสฺสทฺทนฺติ ๑ นาวุโส กปฺปตฺติ ๑ กปฺปติ ภาเต ชาตฺตฺตฺตฺตฺตฺต ๑
 นาวุโส กปฺปตฺติ ๑ อิม ภาเต เวสฺสํติกา วชฺชิปฺคตฺตกา ภิกฺขุ
 เวสฺสํติยํ อิมานิ ทสฺส วคฺคฺตฺตฺตฺตฺตฺต ๑ หนฺนท มยํ ภาเต อิมํ
 อชฺชกรณํ อาทียามิ ปุเร อธมฺโม ทปฺปติ ธมฺโม ปฏฺฐาพฺพิติ

๑. ย. อหฺมาเนตฺตํมาติ ๑ ๒. ย. ม. รา. อาจิณฺณํ ตํ ๑

๓. ย. อสฺสุราตา ๑ อยํ ปาโจ มรฺมมฺโปคฺตเก น ทิสฺสติ ๑

๔. ย. ม. อาทียิสฺสํตาม ๑

อวินโย ทิปปติ วินโย ปฏีพาทิโย ปุเร อธมฺมวาทิโน พทวนุโต
 โหนติ ธมฺมวาทิโน ทุพฺพตา โหนติ อวินยวาทิโน พทวนุโต
 โหนติ วินยวาทิโน ทุพฺพตา โหนตฺติ ฯ เอวมาวุโสฺติ โข อายสฺมา
 เรวโต อายสฺมโต ยตฺตสฺส กากณฺทกปฺปุตฺตสฺส ปจฺจุสฺสโสฺสํ ฯ

ปจฺมภาณวารํ ฯ

[๖๔๓] อสฺสโสฺสํ โข เวสํติกา วรฺชชฺชปฺปุตฺตกา ภิกฺขุ ยโส
 กิร กากณฺทกปฺปุตฺโต อิมํ อธิกรณํ อาทียิตฺตกาโม ปกฺขํ ปริยตฺติ
 ตมฺปิ ฯ กิร ปกฺขมฺปิ ฯ อถ โข เวสํติกาณํ วรฺชชฺชปฺปุตฺตกาณํ
 ภิกฺขุณํ เอตทโหสิ อิทํ โข อธิกรณํ กกฺขพณฺจ วาพณฺจ กํ
 นุ โข มยํ ปกฺขํ ตถายยาม เยเน มยํ อิมสฺมึ อธิกรณ
 พทวนุตฺตรา อสฺสํมาติ ฯ อถ โข เวสํติกาณํ วรฺชชฺชปฺปุตฺตกาณํ
 ภิกฺขุณํ เอตทโหสิ อयํ โข อายสฺมา เรวโต พหุสฺสโต
 อากตาคโม ธมฺมธโร วินยธโร มาติกาธโร ปณฺชติโต วิยตฺโต
 เมธวํ อชฺชํ กุกฺกุจฺจโก สิกฺขาภาโม สฺเจ มยํ อายสฺมณฺหํ
 เรวตํ ปกฺขํ ตถายยาม เอวํ มยํ อิมสฺมึ อธิกรณ พทวนุตฺตรา
 อสฺสํมาติ ฯ อถ โข เวสํติกา วรฺชชฺชปฺปุตฺตกา ภิกฺขุ ปหุตฺ
 ตํมณํ ปริกฺขารํ ปฏฺยาเทสํ ปตฺตมฺปิ จํวรฺมฺปิ นิสฺสํมฺปิ
 สฺจุจฺจรมฺปิ กายพฺพณฺมฺปิ ปริสฺสํวณฺมฺปิ ธมฺมกรณฺมฺปิ ฯ อถ โข
 เวสํติกา วรฺชชฺชปฺปุตฺตกา ภิกฺขุ ตํ ตํมณํ ปริกฺขารํ อาทาย
 นาวาย สหชาตํ อชฺชวํสํ นาวาย ปจฺจุโรหิตฺวา อณฺเฏตรสฺมึ

รุกฺขมฺมเต ภคฺตวิสฺสคฺคํ กโรนฺติ ฯ

[๖๔๔] อถ โข อายสฺมโต สํพหุสฺส รโหคตสฺส ปฏิสถึตฺถนฺตสฺส
 เอวํ เจตโส ปริวิตกโก อุตฺปาติ เก นุ โข รมฺมวาทิโน
 ปาจิณฺหา วา ภิกฺขุ ปาเจยฺยกา วาติ ฯ อถ โข อายสฺมโต สํพหุสฺส
 รมฺมณฺจ วินยณฺจ ปจฺจเวกฺขนฺตสฺส เอตทโหสิ อรมฺมวาทิโน
 ปาจิณฺหา ภิกฺขุ รมฺมวาทิโน ปาเจยฺยกา ภิกฺขุติ ฯ อถ โข
 ฉนฺนตฺตรา สุตฺตทวารวาลกายิกา เทวตา อายสฺมโต สํพหุสฺส เจตสา
 เจโตปริวิตกกมณฺเวยาย เสยฺยถาปี นาม พทฺธวา ปุริโส สํมุณิยฺหิ
 วา พหํ ปสาเรยฺย ปสํวริตํ วา พหํ สํมุณิยฺเชยฺย เอวเมว
 สุตฺตทวารวาลสฺส เทวสฺส อหฺมตฺรหิตา อายสฺมโต สํพหุสฺส สํมุเข
 ปาตุโรหสิ ฯ อถ โข สํ เทวตา อายสฺมตฺตํ สํพหุํ เอตทโวจ
 สํวํ สํวํ ภาณเต สํพหุ อรมฺมวาทิโน ปาจิณฺหา ภิกฺขุ รมฺมวาทิโน
 ปาเจยฺยกา ภิกฺขุ เคนหิ ภาณเต สํพหุ ยถา รมฺโม คทา
 คิณฺฐาหํติ ฯ ปุพฺเพจํ เทวเต เอตฺรหิ จ ยถา รมฺโม คทา
 จิโต อปฺเปจํ น ตาว ทิณฺฐจํ อวิกโรมิ อปฺเปวณามํ มํ
 อิมสฺมิ อจฺจกรณฺเ สํมุณฺเญยฺยาติ ฯ

[๖๔๕] อถ โข เวสํติกา วชฺชิปฺคตฺตา ภิกฺขุ ตํ สํมณฺณํ
 ปริกฺขวํ อาทาย เยนายสฺมา เรวโต เคนฺอุปสงฺกมัสฺส อุปสงฺ-
 กมิคฺวา อายสฺมตฺตํ เรวตํ เอตทโวจํ ปฏิกฺคณฺหาตุ ภาณเต เกโร
 ๑. ย. ม. สํวติ สุตฺโต เอโกเยว ทิสฺสติ ฯ ๒. ย. ม. อปฺเปว ฯ

สามณิกัม ปริกขารัม ปคตมปิ จัวรรมปิ นิสัถนัมปิ สัจจัมปิ กาย-
 พนุณมปิ ปริสัถาณมปิ ชมมกรกมปิติ ๑ อถ อากุโส ปริปุณณัม
 เม ติจัวรรนติ น อิจฺฉิ ปฏิกุคเหตุมิ ๑ เตน โข ปน สัมเยน
 อุกฺคโร นาม ภิกฺขุ วีสติวสฺสโส อายสุมโต เวตสฺส อูปฺปจฺจาโก
 โหติ ๑ อถ โข เวสัถิกา วชฺชิปฺคตกา ภิกฺขุ เยนายสุม
 อุกฺคโร เตนุปลงฺกมัสสุ อุปสงฺกมิตฺวา อายสุมนฺตํ อุกฺครํ
 เขตทโวจุ ปฏิกุคณฺหาตุ อายสุม อุกฺคโร สามณิกัม ปริกขารัม
 ปคตมปิ จัวรรมปิ นิสัถนัมปิ สัจจัมปิ กายพนุณมปิ ปริสัถาณมปิ
 ชมมกรกมปิติ ๑ อถ อากุโส ปริปุณณัม เม ติจัวรรนติ น
 อิจฺฉิ ปฏิกุคเหตุมิ ๑ มนุสฺสา โข อากุโส อุกฺคร ภาวโต สามณิกัม
 ปริกขารัม อูปนาเมนฺติ สเจ ภาควา ปฏิกุคณฺหาติ เตเนว เต
 อคฺคตมฺหา โหณฺติ โน เจ ภาควา ปฏิกุคณฺหาติ อายสุมโต
 จิ อานนฺตสฺส อูปนาเมนฺติ ปฏิกุคณฺหาตุ ภาเนเต เถโร สามณิกัม
 ปริกขารัม ยถา ภาวตา ปฏิกุคหิโต เอวเมว โส^๑ ภวิสฺสํคตติ
 ปฏิกุคณฺหาตฺยาอฺยสุม อุกฺคโร สามณิกัม ปริกขารัม ยถา เถเรน
 ปฏิกุคหิโต เอวเมว โส ภวิสฺสํคตติ ๑ อถ โข อายสุม อุกฺคโร
 เวสัถิเกหิ วชฺชิปฺคตเกหิ ภิกฺขุหิ นิปฺปิพฺปิยาโน เอกํ จัวรรํ อคฺคเหตฺติ
 วเทยฺยาถ อากุโส เยน อคฺคโถติ ๑ เอกคฺคํ อายสุม อุกฺคโร

๑ อยํ จตฺตโท ย. ม. รา. ปคตมปิ น นิสัถนํ ๑ (อายสุมโต ว)

๒ ย. ม. เอวเมวโส ๑

๒๔๖] สัตตตตักกขุทฺธกัมมํ สงฺฆสฺส อธิกรณวินิจฺฉินฺตุกมฺมตา ๔๓๓

ເຄຣັ ວເທດຸ ເອດຸດກໍ ການເຕ ເຄໂຣ ສ່ວນໝູ່ເພ ວເທດຸ ປຸຣັດຕິເມສຸ
ໝປເທສຸ ພຸທຸຣາ ກວນໂຕ ອຸປປຣໝຸຕິ ຫມຸມວາທິໂນ ປາຈັນກາ
ກິດຊູ ອຫມຸມວາທິໂນ ປາເຈຍຍກາ ກິດຊູຕິ າ ເວມາວຸໂສຕິ ໂຂ
ອາຍສຸມາ ອຸດຸດໂຣ ເວສາຕິການໍ ວຊຸຣີປຸດຕການໍ ກິດຊູນໍ ປຸງສຸສຸດວາ
ເຍນາຍສຸມາ ເວໂຕ ເຕນຸປສຸ່ກມີ ອຸປສຸ່ກມີດວາ ອາຍສຸມນຸຕໍ
ເວດໍ ເອດທໂວຈ ເອດຸດກໍ ການເຕ ເຄໂຣ ສ່ວນໝູ່ເພ ວເທດຸ
ປຸຣັດຕິເມສຸ ໝປເທສຸ ພຸທຸຣາ ກວນໂຕ ອຸປປຣໝຸຕິ ຫມຸມວາທິໂນ
ປາຈັນກາ ກິດຊູ ອຫມຸມວາທິໂນ ປາເຈຍຍກາ ກິດຊູຕິ າ ອຫມຸມ
ມໍ ດຸວໍ ກິດຊູ ນິໂຍເສສິຕິ ເຄໂຣ ອາຍສຸມນຸຕໍ ອຸດຸດຣໍ ປຸນາເມສິ າ
ອຄໂຂ ເວສາຕິກາ ວຊຸຣີປຸດຕກາ ກິດຊູ ອາຍສຸມນຸຕໍ ອຸດຸດຣໍ ເອດທໂວຈຸ
ຕິ ອາວຸໂສ ອຸດຸດຣ ເຄໂຣ ອາຫາຕິ າ ປາປິກໍ ໂນ ອາວຸໂສ ກຕໍ
ອຫມຸມ ມໍ ດຸວໍ ກິດຊູ ນິໂຍເສສິຕິ ເຄໂຣ ມໍ ປຸນາເມສິຕິ າ ນນຸ
ດຸວໍ ອາວຸໂສ ອຸດຸດຣ ວຸທຸໂໝ ວິສັຕິວສຸໂສສິຕິ າ ອາມາວຸໂສ ອປິຈ
ມຍໍ ກຸນິສຸສິຍໍ ຄຸນຸຫາມາຕິ າ

[๒๔๖] อถ໌ໂຂ ສ່ວໂຂ ຕໍ ອຶກຣນໍ ວິນິຈຸຕິນິດຸກາໂມ ສ໌ນຸນປຕິ າ
ອຄໂຂ ອາຍສຸມາ ເວໂຕ ສ່ວ໌ ພາເປສິ ສຸດາດຸ ເມ ອາວຸໂສ
ສ່ວໂຂ ສ່ເຈ ມຍໍ ອິມໍ ອຶກຣນໍ ອຶໝ ວູປສເມສຸສາມີ ສິຍາປີ
ມູທາທາຍກາ^๒ ກິດຊູ ປຸນກຸກມຸມາຍ ອຸກໂກເຊຍຸຍໍ າ ຍທິ ສ່ວ໌ສຸສຸ
ປຕຸດກສຸຕໍ ຍຕຸເຄວິມໍ ອຶກຣນໍ ສ໌ມຸປປຸນໍ ສ່ວໂຂ ຕຕຸເຄວິມໍ

๑ ຍຸ ວູປສເມຍຸຍາມ າ ๒ ມູທາທາຍກາຕິປີ ປາໂຈ ອຕຸຕິ າ

อธิกรณํ วุปลเมยฺยาติ ฯ อถโฆ เถรา ภิกฺขุ เวสํถิ อคฺมํสุ ตํ
 อธิกรณํ วิณิจฺฉินิคุกามา ฯ เทน โฆ ปน สํมเยน สํพฺพกามิ
 นาม ปจฺพยา สงฺฆเถโร วีสวสฺสสํคิโก อุปสํมปฺปาย อายสุมโต
 อานนฺทสฺส สํทฺธิวิหาริโก เวสํถิยํ ปฏฺวิสฺสติ ฯ อถโฆ อายสุมา
 เรวโต อายสุมนฺตํ สํมฺภูตํ สํณวาสํ เอตทโวจ อหํ อายสุม
 ยสุมิ วิหารเ สํพฺพกามิ เถโร วิหริติ ตํ วิหารํ อุปคจฺฉามิ
 โส คุวํ กาสสฺสเสว อายสุมนฺตํ สํพฺพกามิ อุปสํมกมิตฺวา อิมานิ
 ทสฺส วคฺฉฺชนิ ปุจฺเจยฺยาสฺสํติ ฯ เอวํ ฆนฺเตติ โฆ อายสุมา สํมฺภูโต
 สํณวาสํ อายสุมโต เรวตสฺส ปจฺจสฺสโสสี ฯ อถโฆ อายสุมา
 เรวโต ยสุมิ วิหารเ สํพฺพกามิ เถโร วิหริติ ตํ วิหารํ อุปคณฺเณติ ฯ
 คพฺเพ อายสุมโต สํพฺพกามิสฺส เสนาสนํ ปณฺณคฺคํ โหติ ฯ
 คพฺพปฺนฺเช อายสุมโต เรวตสฺส ฯ อถโฆ อายสุมา เรวโต
 อยํ เถโร มหุตฺตโก น นิปฺชฺชตฺติ น เสยฺยํ กปฺเปติ ฯ อายสุม
 สํพฺพกามิ อยํ ภิกฺขุ อากนฺตุโก กิถนฺโต น นิปฺชฺชตฺติ น
 เสยฺยํ กปฺเปสิ ฯ

[๒๔๗] อถโฆ อายสุมา สํพฺพกามิ รคฺคิยา ปจฺจสฺสสํยํ ปจฺจจฺจุ-
 ฬายํ อายสุมนฺตํ เรวตํ เอตทโวจ กตฺเมน คุวํ ฆุมฺมิ วิหารเณ
 เอตฺรหิ พฺหุํ วิหริสฺสติ ฯ เมตฺตาวิหารเณ โฆ อหํ ฆนฺเต เอตฺรหิ
 พฺหุํ วิหารามิติ ฯ กุตฺตกวิหารเณ กิร คุวํ ฆุมฺมิ เอตฺรหิ พฺหุํ

๑ ย. ม. รา. ไปคฺคเกสฺส ปจฺจจฺจุฬายาติ วจฺนํ น ทิสฺสํติ ฯ

๖๔๘] สัตตสังคิกกขมฺหํ สาณวาสีสัมมุตตฺเตรปุจฺจา ๔๓๕

วิหริตี กุถฺถกวิหาโร เหาโส^๑ ภูมิมิ ยทิทํ เมตฺตาติ ๑ ปุพฺเพปิ
เม ภาณเต คิหิภูตสฺส อัจฉินฺณา เมตฺตา เคนาหิ เอตฺรหิปี
เมตฺตาวิหาเรน พหุติ วิหารามิ อปีจ มยา จิรปฺปคฺคํ อรหคฺคํ
เถโร ปน ภาณเต กตฺตเมน วิหาเรน เอตฺรหิ พหุติ วิหริตฺติ ๑
สฺสญฺเจตฺตาวิหาเรน ไช อหิ ภูมิมิ เอตฺรหิ พหุติ วิหารามิตฺติ ๑
มหาปริสฺสวิหาเรน กิร ภาณเต เหาโร เอตฺรหิ พหุติ วิหริตี มหาปริส-
สวิหาโร เหาโส ภาณเต ยทิทํ สฺสญฺเจตฺตาติ ๑ ปุพฺเพปิ เม ภูมิมิ
คิหิภูตสฺส อัจฉินฺณา สฺสญฺเจตฺตา เคนาหิ เอตฺรหิปี สฺสญฺเจตฺตา-
วิหาเรน พหุติ วิหารามิ อปีจ มยา จิรปฺปคฺคํ อรหคฺคณฺติ ๑

[๖๔๘] อยฺยจฺรหิ เถรานํ ภิกฺขุณฺโณ อหุตฺตารกถา วิปฺปกฺคา ๑
อถายสฺมา สมฺภุโต สาณวาสี^๒ อหุปฺปคฺคโต โหติ ๑ อถไช
อถายสฺมา สมฺภุโต สาณวาสี เยนายสฺมา สํพฺพุทฺตามิ เตนุปลงฺกมิ
คฺคปลงฺกมิตฺวา อถายสฺมณฺคํ สํพฺพุทฺตามิ อภิวาเทตฺวา เอกมณฺคํ นิสีทิ ๑
เอกมณฺคํ นิสีนฺโน ไช อถายสฺมา สมฺภุโต สาณวาสี อถายสฺมณฺคํ
สํพฺพุทฺตามิ เอตฺตทโวจ อิม ภาณเต เวสาลีกา วชฺชปฺปคฺคตฺตา ภิกฺขุ
เวสาลียํ ทส วคฺคณฺติ ทิเปณฺติ กปฺปติ สิงฺกิโถณกปฺโป กปฺปติ
ทวฺงคฺคกปฺโป กปฺปติ คามนฺตฺรกปฺโป กปฺปติ อาวาสกปฺโป
กปฺปติ อหุมตฺตีกปฺโป กปฺปติ อัจฉินฺณกปฺโป กปฺปติ อมตฺต-

๑ ย. ม. เหาโส ๑ ๒ อโธ ปรี ยุโรปปียมรมมโปคฺคเกสฺส
คสฺมิมฺหิ ปาโง ทิสฺสตี ๑

๒๔๘] สัตตตตติกกถนุหํ ปาจันกปาเจยยกานํ ภิกขุํ สัมมตติ ๔๓๗
 อมฺหากํ อิมสฺมึ อธิกรณ วิณิจฺฉิยาเน อนฺนทานิ เจว ภสฺสํ
 ฌายนฺติ น เจกสฺส ภาสิตสฺส อคฺโค วิญฺเวยติ ฯ ยถิ
 สฺงฺฆสฺส ปคฺคกถํ สฺงฺโฆ อิมํ อธิกรณํ-อุพฺพาหิกาย วูปสฺสเมยฺย ฯ
 สฺงฺโฆ จตฺตาริ ปาจันเก ภิกขุ จตฺตาริ ปาเจยฺยกเก ภิกขุ
 กุจฺฉินิ ปาจันกานํ ภิกขุํ อายสฺมนฺตญฺจ สํพุทฺธามิ อายสฺมนฺ-
 ตญฺจ สํพุทฺธํ อายสฺมนฺตญฺจ อฺรหฺมณํ อายสฺมนฺตญฺจ วาสกฺกามิ
 ปาเจยฺยกานํ ภิกขุํ อายสฺมนฺตญฺจ เรวตํ อายสฺมนฺตญฺจ สัมมุตฺ-
 ตํ อายสฺมนฺตญฺจ ยสฺส กากณฺทกปคฺคํ อายสฺมนฺตญฺจ สฺม-
 นฺนํ ๑ อคฺโข อายสฺมา เรวโต สฺงฺฆํ ฌาเปตฺติ สฺนาคุ เม ภนฺเต
 สฺงฺโฆ อมฺหากํ อิมสฺมึ อธิกรณ วิณิจฺฉิยาเน อนฺนทานิ เจว
 ภสฺสํ ฌายนฺติ น เจกสฺส ภาสิตสฺส อคฺโค วิญฺเวยติ ฯ ยถิ
 สฺงฺฆสฺส ปคฺคกถํ สฺงฺโฆ จตฺตาริ ปาจันเก ภิกขุ จตฺตาริ
 ปาเจยฺยกเก ภิกขุ สัมมมฺนฺนเมยฺย อุพฺพาหิกาย อิมํ อธิกรณํ วูปสฺสเมตฺตุ ๑
 เอตํ ฌตฺติ ๑ สฺนาคุ เม ภนฺเต สฺงฺโฆ อมฺหากํ อิมสฺมึ
 อธิกรณ วิณิจฺฉิยาเน อนฺนทานิ เจว ภสฺสํ ฌายนฺติ น
 เจกสฺส ภาสิตสฺส อคฺโค วิญฺเวยติ ฯ สฺงฺโฆ จตฺตาริ ปาจันเก
 ภิกขุ จตฺตาริ ปาเจยฺยกเก ภิกขุ สัมมมฺนฺนํ อุพฺพาหิกาย อิมํ
 อธิกรณํ วูปสฺสเมตฺตุ ๑ ยสฺสํ อายสฺมา ฌตฺติ จคฺคํ ปาจันกานํ
 จคฺคํ ปาเจยฺยกานํ ภิกขุํ สัมมตติ อุพฺพาหิกาย อิมํ อธิกรณํ

๓ ยฺโรปฺปมมฺมโปคฺคเกสฺส อิตฺตํ ๑ น ทิสฺสํ ๑

วูปถเมตฺถํ โสคุณหฺสฺสํ ยสฺสํ นกฺขมฺมํ โส ภาเสยฺย ๑
 สํมุตฺตา สงฺฆเณ จตุตฺตารํ ปาจันตา ภิกฺขุ จตุตฺตารํ ปาเจยฺยกา
 ภิกฺขุ อุกฺกุฬิกาย อิมํ อธิกรณํ วูปถเมตฺถํ ๑ ขมฺมํ สงฺฆสฺสํ
 ตตฺถมา คุณฺหํ ๑ เหวเมตฺถํ ธารยามีติ ๑

[๖๕๐] เตน ไซ ปน สมนฺเณ อชฺชิตฺตํ นาม ภิกฺขุ ทสฺวสฺสํ
 สงฺฆสฺสํ ปาติโมกฺขทุทฺเทสโก โหติ ๑ อถไซ สงฺโฆ อายสฺมณฺหํ
 อชฺชิตํ สมนฺนํ เกรณํ ภิกฺขุณฺหา สานนฺนํ ปณฺณํ ๑ อถไซ เกรณํ
 ภิกฺขุณฺหา เอตฺถโหสิ กตฺถ นู ไซ มยํ อิมํ อธิกรณํ วูปถเมย-
 ยามาติ ๑ อถไซ เกรณํ ภิกฺขุณฺหา เอตฺถโหสิ อยํ ไซ วาติการาโม
 รณนํ โย อปฺปสฺสํ ทุทฺโธ อปฺปนิคฺคํ โส ยนฺนํ มยํ วาติการาโม
 อิมํ อธิกรณํ วูปถเมยยามาติ ๑ อถไซ เกรณํ ภิกฺขุ วาติการาโม
 อคฺคํ สํ ตํ อธิกรณํ วินิจฺฉินฺตุกาโม ๑

[๖๕๑] อถไซ อายสฺมา เรวโต สงฺฆํ ฃาเปสิ สฺสณาคู เม
 ภาเต สงฺโฆ ยถิ สงฺฆสฺสํ ปตฺตกตฺถํ อหํ อายสฺมณฺหํ สํพุทฺธามิ
 วินยํ ปุจฺเจยฺยนฺติ ๑ อายสฺมา สํพุทฺธามิ สงฺฆํ ฃาเปสิ สฺสณาคู
 เม อาวุโส สงฺโฆ ยถิ สงฺฆสฺสํ ปตฺตกตฺถํ อหํ เรวเตน
 วินยํ ปุจฺจโง วิสฺสํ ฃาเปยฺยนฺติ ๑

[๖๕๒] อถไซ อายสฺมา เรวโต อายสฺมณฺหํ สํพุทฺธามิ เอตฺถโวจ
 กปฺปติ ภาเต สิงฺคิโถณกปฺปติ ๑ โก โส อาวุโส สิงฺคิโถณ-
 กปฺปติ ๑ กปฺปติ ภาเต สิงฺคินา โถณํ ปรีหริตุํ ยตฺถ อโถณิกํ

ภวิสฺสตีติ ทคฺคต ปรีภุณฺณิสฺสํสํมิตฺติ ๑ นาฏโส กปฺปตฺตีติ ๑ ทคฺคต
ปฏิกฺขิตฺตคฺคต ๑ สํวตฺตติยา สํคฺคตวิภังเกติ ๑ กิ อปชฺชตฺตีติ ๑
สํนุณฺทิกการโกชเน ปาจิตฺตियนฺติ ๑ สํณาคฺค เม ภนฺเต สํโฆ
อิทํ ปจฺมํ วตฺถุํ สํฆเนน วินิจฺฉิตํ ๑ อิตฺตํ วตฺถุํ อุกฺกมฺมํ
อุพฺพิณฺยํ อปคตสํคฺคตสํสํ ๑ อิทํ ปจฺมํ สํธากํ นิฏฺฐิปปามิ ๑

[๖๕๓] กปฺปตฺติ ภนฺเต ทวฺงคฺคตกปฺโปติ ๑ โโก โส อวฺโส
ทวฺงคฺคตกปฺโปติ ๑ กปฺปตฺติ ภนฺเต ทวฺงคฺคตยา ฉายาย วิตฺติวตฺตยา
วิกาเต โภชนํ ภุณฺณิสฺสคฺคต ๑ นาฏโส กปฺปตฺตีติ ๑ ทคฺคต ปฏิกฺขิตฺต-
คฺคต ๑ ราชคเห สํคฺคตวิภังเกติ ๑ กิ อปชฺชตฺตีติ ๑ วิกาตโกชเน
ปาจิตฺตियนฺติ ๑ สํณาคฺค เม ภนฺเต สํโฆ อิทํ ทฺตियํ วตฺถุํ
สํฆเนน วินิจฺฉิตํ ๑ อิตฺตํ วตฺถุํ อุกฺกมฺมํ อุพฺพิณฺยํ อปคต-
สํคฺคตสํสํ ๑ อิทํ ทฺตियํ สํธากํ นิฏฺฐิปปามิ ๑

[๖๕๔] กปฺปตฺติ ภนฺเต คามนฺตรกปฺโปติ ๑ โโก โส อวฺโส
คามนฺตรกปฺโปติ ๑ กปฺปตฺติ ภนฺเต อิทานิ คามนฺตรํ คมฺมิสฺสํมิตฺติ
ภุณฺณิตฺตวิญา ปวารีเตน อนตฺติริคฺคตํ โภชนํ ภุณฺณิสฺสคฺคต ๑ นาฏโส
กปฺปตฺตีติ ๑ ทคฺคต ปฏิกฺขิตฺตคฺคต ๑ สํวตฺตติยา สํคฺคตวิภังเกติ ๑
กิ อปชฺชตฺตีติ ๑ อนตฺติริคฺคตโกชเน ปาจิตฺตियนฺติ ๑ สํณาคฺค เม
ภนฺเต สํโฆ อิทํ ทฺตियํ วตฺถุํ สํฆเนน วินิจฺฉิตํ ๑ อิตฺตํ
วตฺถุํ อุกฺกมฺมํ อุพฺพิณฺยํ อปคตสํคฺคตสํสํ ๑ อิทํ ทฺตियํ สํธากํ
นิฏฺฐิปปามิ ๑

[๖๕๕] กปฺปติ ภาหุเต อวาสกปฺโปติ ๑ โโก โส อวฺโส
 อวาสกปฺโปติ ๑ กปฺปติ ภาหุเต สัมพหฺสา อวาสา สฺมานสฺมา
 นามฺโปสํ กาคฺคฺหติ ๑ นวฺโส กปฺปตฺติ ๑ กตฺถ ปฏิกฺขิตฺตฺหติ ๑
 ราชคฺเห อฺโปสํสํยฺคฺคฺเตติ ๑ กิ อปฺชฺชตฺติ ๑ วินยาคิสาเร
 ทฺถกฺกฺหติ ๑ สฺนาคฺ เม ภาหุเต สงฺโฆ อิทํ จตฺตํ วตฺถํ
 สงฺเขน วินิจฺฉิตํ ๑ อิตฺตํ วตฺถํ อฺพฺพินฺนํ อปคต-
 สฺตฺตฺตฺตํ ๑ อิทํ จตฺตํ สฺตํ นิกฺขิปามิ ๑

[๖๕๖] กปฺปติ ภาหุเต อหฺมตฺกปฺโปติ ๑ โโก โส อวฺโส
 อหฺมตฺกปฺโปติ ๑ กปฺปติ ภาหุเต วคฺเคน สงฺเขน กมฺมํ กาคฺคฺ
 อากฺเต วิกฺขฺ อหฺมาเนสฺสํมาติ ๑ นวฺโส กปฺปตฺติ ๑ กตฺถ
 ปฏิกฺขิตฺตฺหติ ๑ จมฺเปยฺเยเก วินยวตฺถสฺมิหฺติ ๑ กิ อปฺชฺชตฺติ ๑
 วินยาคิสาเร ทฺถกฺกฺหติ ๑ สฺนาคฺ เม ภาหุเต สงฺโฆ อิทํ ปญฺจํ
 วตฺถํ สงฺเขน วินิจฺฉิตํ ๑ อิตฺตํ วตฺถํ อฺพฺพินฺนํ อปคต-
 สฺตฺตฺตฺตํ ๑ อิทํ ปญฺจํ สฺตํ นิกฺขิปามิ ๑

[๖๕๗] กปฺปติ ภาหุเต อจฺฉินฺนกปฺโปติ ๑ โโก โส อวฺโส
 อจฺฉินฺนกปฺโปติ ๑ กปฺปติ ภาหุเต อิทํ เม อฺพฺพินฺนํ
 อจฺฉินฺนํ อิทํ เม อจฺฉิเยน อจฺฉินฺนํ อจฺฉินฺนํ อจฺฉินฺนํ ๑
 อจฺฉินฺนกปฺโป โส อวฺโส เอกจฺโจ กปฺปติ เอกจฺโจ น
 กปฺปตฺติ ๑ สฺนาคฺ เม ภาหุเต สงฺโฆ อิทํ อจฺฉํ วตฺถํ สงฺเขน

๑ มรฺมฺมโปคฺคเก อหฺมตฺ อหฺมาเนสฺสํมาติ ปาโง อากฺโต ๑

วตถุํ สงฺฆเณ วินิจฺฉิตํ ๑ อิตฺถํ วตถุํ อุกฺกมฺมํ อุกฺกมฺมํ
อปคตํคตํคตํ ๑ อิทํ ทมํ สํถาํ นิฏฺฐาปามิ ๑

[๖๖๓] กปฺปติ ภาเย ชาตฺรปรชตฺตํ ๑ นาวุโส กปฺปติ ๑
กตฺตํ ปฏฺฐิตํคตํ ๑ ราชคเณ สํคตํคตํ ๑ กิ อปชตํคตํ ๑
ชาตฺรปรชตฺตํคตํ ปาจิณฺณคตํ ๑ สํถาํ เม ภาเย สงฺฆเณ
อิตฺถํ ทมํ วตถุํ สงฺฆเณ วินิจฺฉิตํ ๑ อิตฺถํ วตถุํ อุกฺกมฺมํ
อุกฺกมฺมํ อปคตํคตํคตํ ๑ อิทํ ทมํ สํถาํ นิฏฺฐาปามิ ๑

[๖๖๔] สํถาํ เม ภาเย สงฺฆเณ อิมานิ ทสฺส วตฺถุณิ สงฺฆเณ
วินิจฺฉิตานิ ๑ อิตฺถมิมานิ ทสฺส วตฺถุณิ อุกฺกมฺมานิ อุกฺกมฺมานิ
อปคตํคตํคตํคตํ ๑

[๖๖๕] นีหคเมตํ นาวุโส อธิกรณํ สํคตํ วุปสํคตํ สํคตํ
อิมํ มํ ควํ นาวุโส สงฺฆมฺมชฺเชนํ อิมานิ ทสฺส วตฺถุณิ ปุจฺเจยฺยาสี
เคสํ ภิกฺขุณํ สํคตํคตํคตํ ๑ อถ โข อายสฺมา เรวโต อายสํคตํ
สํคตํคตํ สงฺฆมฺมชฺเชนํ อิมานิ ทสฺส วตฺถุณิ ปุจฺฉิ ๑ ปุจฺฉิ
ปุจฺฉิ อายสฺมา สํคตํคตํ วิสํคตํ ๑

อิมาย โข ปน วินยสงฺกคฺคิยา สํคตํ ภิกฺขุสงฺคตานิ อญฺญานิ
อนนฺทิกานิ อเหตุํ ๑ คตํคตํ วินยสงฺกคฺคิ สํคตํคตํคตํ อุกฺกมฺมํ ๑

สํคตํคตํคตํคตํ นิฏฺฐิตํ ทวาทมํ ๑

อิมมฺหิ ชนฺทเก วตฺถุ ปณฺจวีสติ ๑

ตสฺสอุตฺตทานํ

[๒๒๔] ทสฺส วตฺตญฺญิ ปุเรตฺวา กมฺมํ ทูเคน ปาวิสิ
 จตฺตาโร ปุณฺ ฐปณฺจ โกธมฺปิ จ ปาเจยฺยโก
 มคฺโค โสเรยฺยํ สํกตฺสํ กณฺณกฺขมฺ อุตฺตมฺพรํ
 สหชาติ^๑ จ มชฺเชติ อสฺสสฺสสิ กํ นุ โข มยํ
 ปตฺตนาถาย อชฺชวิ ทูโรหิ^๒ อุตฺตมสฺส
 ทารุณ^๓ สํโฆ จ เวสฺสํ เมตฺตา สํโฆ อุตฺตพาทิกาทิ ๑
 จุตฺตวคฺโค สมคฺโค ๑

๑ ย. ม. สหชาติ ๑ ๒ ย. ทูโรหิ ๑ ๓ ย. ทารุกํ ๑

ปทานุกรกโม

อภิป्रीयภณำ	ปพเพ ๒๘๑	องเก ๓๓๓
อจุยเทศนา	,, ๓๓๕	,, ๔๔
อตุคตมุตติ	,, ๕๗๖	,, ๓๕๕
อตุคาทานิ	,, ๔๘๘	,, ๓๐๘
อนุเทวาสิกวคฺคํ	,, ๔๔๕	,, ๒๖๗
อนุหุทียปฺกุกถา	,, ๘๐	,, ๓๔
อวิคตฺตฺธิยานิ	,, ๒๘๒	,, ๑๓๓
อเวณฺศิกยานิ	,, ๒๘๓	,, ๑๓๕
อาคนฺตูกวคฺคํ	,, ๔๑๕	,, ๒๑๔
อาจริยวคฺคํ	,, ๔๔๓	,, ๒๕๘
อาरणฺยวคฺคํ	,, ๔๒๘	,, ๒๓๔
อาวาสิกวคฺคํ	,, ๔๑๗	,, ๒๑๘
อุจฺจาสยมนมหาตฺथนานิ	,, ๒๖๗	,, ๑๒๐
อุปฺปณายวคฺคํ	,, ๔๓๘	,, ๒๔๕
โอโรโร	,, ๖๒๕	,, ๓๘๐
เขตฺตกรณวิธิ	,, ๓๓๘	,, ๑๕๖
คมิกวคฺคํ	,, ๔๑๘	,, ๒๒๒
เจพปฏิกา	,, ๑๒๒	,, ๔๘

ปทานุกรกโม

๔๒๕

โจทกสูตร ปฏิปคฺติ	ปพฺพ ๕๐๐	อฎฺเฏ ๓๓๓
ชนฺดาฆรวคฺคํ	,, ๔๓๓	,, ๒๔๐
ฃคฺคิจคฺคตฺถกมฺมอุปฺสํปทา	,, ๕๗๘	,, ๓๕๗
ทสฺสวคฺคปฺปจฺฉนาวิสฺสํชฺชนา	,, ๖๔๒	,, ๔๐๘
ทสฺส วคฺคญฺ	,, ๖๓๐	,, ๓๘๖
ทฺฐเคณ ฃคฺคิจคฺคตฺถกมฺมอุปฺสํปทา	,, ๕๘๖	,, ๓๖๗
ชมฺมวินยวินิจฺฉยถกฺขณา	,, ๕๒๓	,, ๓๓๓
ปกาธํยกมฺมํ	,, ๓๖๒	,, ๑๗๓
ปคฺคตฺถกฺขชฺชนา	,, ๑๑๘	,, ๔๕
ปคฺคตฺถิกกฺขชฺชนา	,, ๑๑๔	,, ๔๒
ปวสฺสมฺมตฺติ	,, ๕๗๗	,, ๓๕๖
ปาติโมกฺขขุจฺปนํ	,, ๔๖๖	,, ๒๘๓
ปฺปณฺชาจาวริกวคฺคํ	,, ๔๒๗	,, ๒๓๐
พฺรหฺมทณฺโฑ	,, ๖๒๔	,, ๓๘๘
ภคฺคตฺถกวคฺคํ	,, ๔๒๕	,, ๒๒๕
ภคฺคตฺถทฺธกสฺมมตฺติ	,, ๓๒๗	,, ๑๔๖
ภคฺคตฺถทฺธนาวิธิ	,, ๓๒๘	,, ๑๔๗
ภิกฺขุณฺเีย ฃคฺคิจคฺคตฺถกมฺมอุปฺสํปทา	,, ๕๗๘	,, ๓๕๗
วจฺจกฺกฏฺฐวคฺคํ	,, ๔๓๗	,, ๒๔๔
ธงฺฆวราชิ	,, ๔๐๔	,, ๒๐๕

สงฺฆเภทโท	ปพฺพเพ ๔๐๔	ขงฺเก ๒๐๕
สํกฺขิยวิหริกวตฺตํ	,, ๔๔๑	,, ๒๕๓
สํมุกฺกํสํกฺขา รหมมฺเทศนา	,, ๒๕๐	,, ๑๐๗
เสนาสนคฺคาหาปโก	,, ๒๗๗	,, ๑๒๖
เสนาสนปฺปญฺญาปกสํมุติ	,, ๓๓๐	,, ๑๔๗
เสนาสนวตฺตํ	,, ๔๓๑	,, ๒๓๖

สวัสดิวณานกานํ อสํชาวณนามานิ

ยชาตสตุคฺค เวเทหิปฺคฺคโต ราชานํ ราชโร	ปพฺพ ๖๓๘	อญฺเฏ ๓๘๕
ยชิตํ เกสํกมฺพโต สตุคฺคา	,, ๓๐	,, ๑๓
ยชิตํ เถโร	,, ๖๕๐	,, ๔๑๘
ยชฺฐมกาสํ คณิกา	,, ๕๘๕	,, ๓๖๕
ยนาคามํ อริยปฺคฺคโต	,, ๔๖๔	,, ๒๘๒
ยนาถปฺปณฺฑิตโก คหปติ	,, ๒๔๑	,, ๑๐๒
ยนฺนุทฺโต สตุโก	,, ๓๓๘	,, ๑๕๕
ยรหํ อริยปฺคฺคโต	,, ๔๖๔	,, ๒๘๒
ยวณฺติทกฺขิณาปถกา อสฺสํคิมคฺคา ภิกฺขุ	,, ๖๔๐	,, ๔๐๕
ยสฺสรา	,, ๔๔๘	,, ๒๘๕
ยนาถโต พุทฺธปฺปญฺชาโก ปจฺฉินโน	,, ๑๑๕	,, ๔๓
ยนาถโต สตุโก	,, ๓๔๑	,, ๑๕๘
ยชฺฐสสฺสโต เถโร	,, ๖๔๘	,, ๔๑๘
ยชฺฐสโร ภิกฺขุ เวตคฺคเณรสฺสํ อปฺปญฺชาโก	,, ๖๔๕	,, ๔๑๒
ยชฺฐายิ ภิกฺขุ	,, ๕๓๘	,, ๓๓๘
ยชฺฐโน โกสํมพิยํ ราชานํ	,, ๖๒๕	,, ๓๘๐
ยชฺชนฺโต สตุยปฺคฺคโต ภิกฺขุ	,, ๒๗๒	,, ๑๒๒
ยชฺชนฺตวณฺณา เถโร	,, ๕๓๒	,, ๓๓๕

อุปาติ กปฺปโก	ปฺพเพ ๓๔๓	อฺงเก ๓๕๘
อุปาติ วินยสงฺคาหโก เถโร	,, ๒๘๔	,, ๓๒๘
อุรุเวถกตฺถโป ชฺชิตฺถนํโย	,, ๓๘๖	,, ๗๘
กฏโมรคตฺถโก ภิกฺขุ	,, ๓๘๓	,, ๓๘๓
กิมฺโถ สกฺโก	,, ๓๔๓	,, ๓๕๘
โกกาทิโก ภิกฺขุ	,, ๓๘๓	,, ๓๘๓
ชฺชชทเววียา ปุคฺคโต ภิกฺขุ	,, ,,	,, ,,
ชฺชชชชช	,, ๔๖๐	,, ๒๘๐
คณฺฐพฺพา	,, ๔๕๖	,, ๒๘๗
คณฺโณ ภิกฺขุ	,, ๖๒๔	,, ๓๘๘
คพฺพคฺคชียา ภิกฺขุณฺโณ	,, ๕๓๕	,, ๓๓๗
คพฺพคฺคชียา ภิกฺขุ	,, ๓	,, ๓
ชฺวโก โกมารภจฺโจ เวชฺช	,, ๗๘	,, ๓๐
เชโต ราชกฺมาโร	,, ๒๕๖	,, ๓๓๐
คิมฺบฺบคฺโค ภูโต	,, ๔๕๖	,, ๒๘๗
คิมฺบฺบคฺโค ภูโต	,, ,,	,, ,,
คิมฺ ภูโต	,, ,,	,, ,,
ทพฺโพ มตฺตปฺคฺคโต เถโร	,, ๓๓๐	,, ๔๓
เทวทฺคฺโค สกฺโก	,, ๓๔๓	,, ๓๕๘
ชฺชชช กุมภการปฺคฺคโต ภิกฺขุ	,, ๖๓๘	,, ๓๘๓

สัพพัญญูญาณกานํ อสงฺขารณนามานิ

๔๒๘

นาคา	ปัพพะ ๔๕๖	อิงเก ๒๘๗
นาคาสิริ หตุถิ	,, ๓๗๗	,, ๓๘๗
นิคฺคณฺโง นามฺปฺคฺโต สํคฺตา	,, ๓๐	,, ๓๓
ปฏฺโธ กจฺจายโน สํคฺตา	,, ,,	,, ,,
ปเสนฺทิ โกสฺสโต ราชา	,, ๒๘๓	,, ๓๓๓
ปาจันกา อมฺมวาทิโน ภิกฺขุ	,, ๖๔๔	,, ๔๓๓
ปาเจยฺยกา อมฺมวาทิโน ภิกฺขุ	,, ,,	,, ,,
ปาเจยฺยกา สญฺจิมคฺตา ภิกฺขุ	,, ๖๔๐	,, ๔๐๕
ปฺปณฺโฑทการทฺวาโห เถโร	,, ๓๑	,, ๓๔
ปฺปฺราโณ เถโร	,, ๖๒๓	,, ๓๘๘
ปฺปฺรโณ กสฺสโป สํคฺตา	,, ๓๐	,, ๓๓
พฺรหฺมทฺตฺโต มาณโว	,, ๖๓๘	,, ๓๘๔
พฺรหฺมณา	,, ๔๖๐	,, ๒๘๐
พิมฺพิสาโร ราชา มาคโห	,, ๒๓	,, ๘
พฺพุโธ สพฺพญฺญุ	,, ๓	,, ๓
โพธิ ราชกฺุมาริ	,, ๓๒๐	,, ๔๖
ภคฺวา สํคฺตา เทวมณฺุสฺสํ	,, ๓	,, ๓
ภคฺ สกฺโก	,, ๓๔๓	,, ๓๕๘
ภทฺธิโย สกฺยราชา	,, ๓๔๐	,, ๓๕๗
มกฺขติ โคสฺสโต สํคฺตา	,, ๓๐	,, ๓๓

มณิจุพโก ความฉิ	ปพฺพ ๒๓๗	คฺงเก ๔๐๑
มหากสฺสโป สงฺฆคฺเคโร	,, ๒๑๔	,, ๓๗๘
มหาคิมฺภุสโส ภูโต	,, ๔๕๖	,, ๒๘๗
มหานาโม สกฺโก	,, ๓๓๘	,, ๑๕๕
มหาปชาปตี โคตมึ ภิกฺขุณิ	,, ๕๑๓	,, ๓๒๐
มหาโมคฺคสฺสตาโน อคฺคสฺสวาโก	,, ๓๑	,, ๑๓
เมฆุสโกกฺกุชฺสา เทวภาติกา ภิกฺขุ	,, ๑๘๐	,, ๒๘
เมคฺคยภุมฺมชกา ภิกฺขุ	,, ๑๓๐	,, ๔๐
ยโส กากณฺทปฺปฺโต เถโร	,, ๒๓๓	,, ๓๘๖
ราชคฺคโถ เสฏฺฐิ	,, ๒๔๑	,, ๑๐๒
ราหุ อสฺสริณฺโท	,, ๒๓๔	,, ๓๘๘
เรวโต เถโร	,, ๒๔๑	,, ๔๐๖
วชฺชปฺปฺตคฺกา ภิกฺขุ	,, ๒๓๐	,, ๓๘๖
วทฺโธมฺมิ ติจฺฉวิ	,, ๑๓๐	,, ๔๐
วาสภคามิโก เถโร	,, ๒๔๘	,, ๔๑๗
วิสาขา มิคารมาตา	,, ๑๒๖	,, ๕๐
เวสฺสสา	,, ๔๖๐	,, ๒๘๐
สกฺกิทาคามิ อริยปฺปฺคฺโต	,, ๔๖๔	,, ๒๘๒
สณฺขโย เวพฺพชฺชปฺปฺโต สกฺกา	,, ๓๐	,, ๑๓
สณฺขิกาปฺปฺโต มาณโว	,, ๑๒๐	,, ๔๖

ศัพท์นิพนธ์ภาษานี้ อักษรนามานี

๔๓๓

ศัพท์ศัพทวิทยา ภิภู	ปพเพ ๒๗๖	อังก ๓๒๔
ศัพท์ภาษามิ ปชพยา สังขตเถโร อานนทสัส		
ศัพท์วิหริโก	,, ๖๔๖	,, ๔๓๔
สมุญโต สาณวาสี เถโร	,, ๖๔๐	,, ๔๐๔
สมุทททศโต ภิภู	,, ๓๘๓	,, ๓๘๓
สาถิยานี ภควโต ฌาติกา	,, ๕๓๔	,, ๓๒๓
สารีปคุโต อคฺคสวโก	,, ๒๖๐	,, ๓๓๔
สาโหห เถโร	,, ๖๔๔	,, ๔๓๓
สัวโก ยกุโ	,, ๒๔๖	,, ๓๐๕
สุคโต สตุตา เทวมนุสฺสํ	,, ๓๒๒	,, ๔๘
สุทฺธโต นาม อนาถปณฺธิโก คหปติ	,, ๒๔๘	,, ๓๐๖
สุทฺธา	,, ๔๖๐	,, ๒๘๐
สุทฺธิโน กตฺตพฺคฺโต ภิภู	,, ๖๓๘	,, ๓๘๓
สุปฺปโย ปริพฺพาสโก	,, ๖๓๘	,, ๓๘๔
สุทฺธโท คุชฺฌปฺพพฺพิโต	,, ๖๓๔	,, ๓๘๐
สุมน โเถโร	,, ๖๔๘	,, ๔๓๗
โสตาปนโน อริยปฺคฺโต	,, ๔๖๔	,, ๒๘๒

อวิญญานกานัน อสธารณนามานี

อคุคพบุรี นคร	ปพเพ ๖๔๑	องเก ๔๐๗
อคุคพวี่ อาพวี่ เจติย	,, ๒๘๔	,, ๑๓๗
อจิรวดี มหานที	,, ๔๕๒	,, ๒๘๖
อนาคามิผล	,, ๕๑๕	,, ๓๒๒
อนุเปย์ นาม มลุตานัน นิคโม	,, ๓๓๗	,, ๑๕๕
อนุเปีย	,, ,,	,, ,,
อมพตฏจิกา นพนุทาย ราชาคาเว ตัญจติ	,, ๖๑๘	,, ๓๘๔
อมพตฏจิกา ราชคเห ราชยุยานัน	,, ,,	,, ,,
อรหคตผล	,, ๕๑๕	,, ๓๒๓
อโหคงโค ปพพโค	,, ๖๔๐	,, ๔๐๔
อาพวี่ นคร	,, ๒๘๔	,, ๑๓๗
อุมุมพวี่ นคร	,, ๖๔๑	,, ๔๐๗
กณณกฤษฐ นคร	,, ,,	,, ,,
กบิลวคฤ นคร	,, ๕๑๓	,, ๓๒๐
กัญจิริ ชนปโท	,, ๒๘๓	,, ๑๓๔
กฤษินารว นคร	,, ๖๑๔	,, ๓๗๘
กฐาคารธำธา ราชคเห มหาวเน ธำธา	,, ๗๕	,, ๒๘
โกกนุโท โพธิราชกุมารธัส ปาธำโท	,, ๑๒๐	,, ๔๖

มหาวณํ เวสํติยํ พุทฺทวณํ	ปํพฺเพ ๗๕	อํงเก ๒๘
มหาวณํ หิมวณเตกาพทฺธํ ชาตวณํ	„ ๖๓๓	„ ๓๘๖
มถิ มหันทิ	„ ๔๕๒	„ ๒๘๖
มิกฺขรมาตฺตปฺปาสํโถ ปุพฺพวราเม ปาสํโถ	„ ๔๔๗	„ ๒๘๓
มุกฺคตา รตนํ	„ ๔๕๕	„ ๒๘๗
ยมนุมา มหันทิ	„ ๔๕๒	„ ๒๘๖
รชตํ รตนํ	„ ๔๕๕	„ ๒๘๗
ราชคหิ นคฺวี	„ ๓	„ ๓
ราชาคารํ อมฺพตฺถจิกายํ รณฺโณ อคารํ	„ ๖๓๘	„ ๓๘๔
โถหิตฺตํโก รตนํ	„ ๔๕๕	„ ๒๘๗
วคฺคฺคฺมฺพา เวสํติยํ นถิ	„ ๖๓๘	„ ๓๘๓
วชฺชํ ชนปฺโถ	„ ๖๓๓	„ ๓๘๖
วาทิตวราโม สํฆวราโม	„ ๖๕๐	„ ๔๑๘
เวสํติยํ มหาวเน กุฏฺฐาคารสํสา	„ ๖๓๓	„ ๓๘๖
เวสํติ นคฺวี	„ ๗๐	„ ๒๗
เวฬุริโย รตนํ	„ ๔๕๕	„ ๒๘๗
เวฬุวณํ ราชคเห กตฺตมฺกนิวาโป. ฆารวโม	„ ๓	„ ๓
สํกฺโก ชนปฺโถ	„ ๕๑๓	„ ๓๒๐
สํกิตฺทาคามิณํ	„ ๕๑๕	„ ๓๒๒
สํกฺกสฺสํ นคฺวี	„ ๖๔๓	„ ๔๐๖

อภินิพพานทานิ อสัถารณนามานิ

๔๓๕

ตงุโธ รตน	ปพเพ ๔๕๕	ปงเก ๒๘๗
ตวฏ มหานที	,, ๔๕๒	,, ๒๘๖
ตหชาติ นคร	,, ๖๔๓	,, ๔๐๗
ตาวคฤ นคร	,, ๒๖๐	,, ๓๓๓
ติตา รตน	,, ๔๕๕	,, ๒๘๗
ตัตวนิ คิขณกฏปพเพเต วณ	,, ๒๔๗	,, ๓๐๖
ตัสุมารคิวิ ภาคเคต นคร	,, ๓๓๘	,, ๔๖
โตคาปคิติน	,, ๕๓๕	,, ๓๒๒
โตเรยนิ นคร	,, ๖๔๓	,, ๔๐๖

คาถานํ ปจํมปาทา

อนุปิเย อภินุณาตา	ปพฺพเพ ๔๓๓	อํงเก ๒๑๒
อาปายิโก เหนรยิโก	,, ๔๐๘	,, ๒๐๘
อุโปสเถ ยาวตักํ	,, ๕๑๒	,, ๓๑๗
ณฺหมมคิวสฺสํ	,, ๔๖๕	,, ๒๘๒
ทณฺเฑเนเก ทมยฺหุติ	,, ๓๘๑	,, ๑๘๐
ทสฺ วคฺคฺนิ ปฺเรตฺวา	,, ๖๖๕	,, ๔๒๓
ปพฺพชฺชํ โคคํ ยาจิ	,, ๖๑๓	,, ๓๗๓
ผถํ เว กทถํ หนฺติ	,, ๓๖๐	,, ๑๗๒
มหาวราหสฺสํ มหิํ วิภุพฺพโต	,, ๓๘๗	,, ๒๐๐
มา กุญฺชร นาคมาถํโท	,, ๓๗๘	,, ๑๘๘
มา ชาคฺ โกจิ โสภสฺมิ	,, ๔๐๓	,, ๒๐๓
ยสฺสํนฺตรโต น สํหฺติ โภปา	,, ๓๔๗	,, ๑๖๓
เย วุฑฺฒมปจายนฺติ	,, ๒๖๓	,, ๑๑๗
โย เว น พฺยาสติ ปตฺวา	,, ๔๐๐	,, ๒๐๑
รากโทสํปริกฺติชฺชา	,, ๖๓๕	,, ๔๐๐
รฺกฺเช อมฺเภ จ กุฑฺเฑ จ	,, ๑๘๗	,, ๗๘
วิฐฺปนฺนํ เม เมตฺตํ	,, ๒๗	,, ๑๑
วิหารํ พุทฺธเสฏฺเฐน	,, ๓๓๖	,, ๑๕๐

ธอฺปาหนนคฺคา จ	ปพฺเพ	๔๔๖	ปิฏเก	๒๗๒
ธคํ หคฺฉิ ธคํ อธคฺฉิ	,,	๒๔๖	,,	๓๐๕
ธพฺพทา เว ธฺวํ เถติ	,,	๒๔๘	,,	๓๐๖
ธคํ ธนฺทํ ปฏินฺทํ	,,	๒๐๓.๒๗๓	,,	๘๗.๓๒๓
ธกรํ ธาณฺนา ธาณฺ	,,	๓๘๘	,,	๓๘๕
ธฺวา ธงฺฆธฺวํ ธามคฺฉิ	,,	๔๓๐	,,	๒๐๘

ปทศุถปปเกโท

เอกกั

ธมฺมวินเย วโส	ปพฺเพ ๔๖๒	อฺงเก ๒๘๓
ปาติโมกฺขฏฺฐปณิ ธมฺมิกั	„ ๔๖๘	„ ๒๕๘
ปาติโมกฺขฏฺฐปณิ ธมฺมิกั	„ ๔๗๐	„ ๒๘๕
มหาธมฺมทศุสฺส วโส	„ ๔๕๔	„ ๒๘๗

ทกั

กายพฺพชฺฌานิ	„ ๓๖๔	„ ๖๔
จุกิตฺตสฺส ธมฺมา	„ ๕๓๓	„ ๓๓๖
ปคฺคตมณฺฑาทานิ	„ ๓๖	„ ๓๗
ปคฺคตา	„ ๓๔	„ „
ปาติโมกฺขฏฺฐปณานิ ธมฺมิกานิ	„ ๔๗๓	„ ๒๘๕
ปาติโมกฺขฏฺฐปณานิ ธมฺมิกานิ	„ ๔๗๒	„ „
ธมฺมตฺติโย	„ ๕๗๕	„ ๓๕๕

ติกั

ธาวายิกสฺส อํคานิ	„ ๔๐๒	„ ๒๐๓
คพฺภา	„ ๕๒๘	„ ๘๗
จยา	„ ๖๖	„ ๕๖
ตาณานิ	„ ๒๐๕	„ ๘๘

ປທຕຸປປເກໂທ

໔໓໒

ຕິກຸໂກງປຣິຊຸທຸ ມຈຸນມໍສ໌

ປພຸເພ ໓໒໔

ປງເກ ໓໒໓

ຕູຄານີ

,, ໒໑໗

,, ໒໓

ນິຊຸສຍາ

,, ໕໖໑

,, ໓໒໐

ປຣິຈຸຊາທິໂຍ

,, ໒໓

,, ໓໕

ປວາຣຣາ

,, ໕໖໒

,, ໓໒໓

ປາກາຣາ

,, ໑໒໒

,, ໗໓

ປາຕິໂມກຸຊຸຊປານີ ອຣມຸມິການີ

,, ໔໗໓

,, ໒໒໕

ປາຕິໂມກຸຊຸຊປານີ ຣມຸມິການີ

,, ໔໗໔

,, ,,

ປາທຂໍສິນຍາ

,, ໑໒໗

,, ໕໑

ປາສາທາ

,, ໓໓໒

,, ໑໕໕

ວຸງາ

,, ໒໓໒

,, ໑໐໑

ວຸນທິຍາ

,, ໒໒໔

,, ໑໑໒

ວາດປານານີ

,, ໒໐໗

,, ໒໒

ວາຣຄາ

,, ໒໕

,, ໓໒

ວິຊນິໂຍ

,, ໑໓໐

,, ໕໒

ສຸນຸດາຣາ

,, ໒໒

,, ໓໒

ເສນາສັນຍາທາ

,, ໒໒໒

,, ໑໒໒

ໂສປາຣາ

,, ໒໒

,, ໒໒

ຈຕຸກຸກິ

ອຣິຍຊຸຈານີ

,, ໒໕໐

,, ໑໐໗

อหิราชกุตานิ	ปพฺพ ๒๖	องฺเก ๓๓
อิทฺธิปาทว	,, ๔๖๓	,, ๒๘๑
จนฺทิมสฺสริยานํ อูปกฺกิตฺเตสา	,, ๖๓๔	,, ๓๘๘
ทนฺตกฏฐํ	,, ๓๗๕	,, ๖๘
ปาติโมกฺขฏฐปฺนานิ อธมฺมิกานิ	,, ๔๗๕	,, ๒๘๖
ปาติโมกฺขฏฐปฺนานิ ธมฺมิกานิ	,, ๔๗๖	,, ,,
วณฺณนา	,, ๔๖๐	,, ๒๘๐
ตฺติปฏฺฐาณา	,, ๔๖๓	,, ๒๘๑
สํมณพฺรหฺมณานํ อูปกฺกิตฺเตสา	,, ๖๓๔	,, ๓๘๘
สํมมปฺปชานา	,, ๔๖๓	,, ๒๘๑
สํมณฺณณณณณณ	,, ๕๓๕	,, ๓๒๒

ปญฺจกํ

อตุตฺตาทานํ	,, ๔๘๘	,, ๓๐๘
อธมฺมจฺกิตฺตํ อาการว	,, ๕๐๗	,, ๓๓๔
อธมฺมโฆทกฺตํ อาการว	,, ๕๐๖	,, ,,
อนุปฺพัพฺกถา	,, ๒๕๐	,, ๓๐๖
อปฺปมตฺตกวิสฺสํชฺชกตฺตํ องฺคานิ	,, ๓๓๑	,, ๓๔๘
อวิสฺสํชฺชียานิ	,, ๒๘๒	,, ๓๓๓
อเวณฺณคิยานิ	,, ๒๘๓	,, ๓๓๖
อินฺทฺริยานิ	,, ๔๖๓	,, ๒๘๑

ປທຸດປປເກໂ

໔໔໓

ວຽກກາສຸດສິ ອຸງຄານີ	ປພູເ ໓໒໒	ອຸງເກ ໓໔໗
ກາຍນຸດສຸດສິ ອຸງຄານີ	,, ໒໐	,, ໔
ໂຈທກສຸດສິ ອຸປຸງຈຳເປດພຸພຸໝຸມາ	,, ໕໐໕	,, ໓໓໓
ໂຈທກສຸດສິ ໝຸມາ	,, ໕໐໐	,, ໓໓໓
ຄຸທນານີ	,, ໒໔໐	,, ໓໐໒
ທນຸດກຸງສຸວາທເນ ອາທິນວາ	,, ໓໗໓	,, ໒໗
ທນຸດກຸງສຸວາທເນ ອານິສິດາ	,, ,,	,, ,,
ໝຸມຈຸທິສຸດສິ ອາກາວາ	,, ໕໐໒	,, ໓໓໕
ໝຸມໂຈທກສຸດສິ ອາກາວາ	,, ໕໐໒	,, ,,
ປາຕິໂມກຸງສຸປານີ ອຸໝຸມິການີ	,, ໔໗໗	,, ໒໒໒
ປາຕິໂມກຸງສຸປານີ ໝຸມິການີ	,, ໔໗໒	,, ,,
ພຸດານີ	,, ໔໒໓	,, ໒໒໑
ກຸດຸດຸທຸເທສຸດສິ ອຸງຄານີ	,, ໓໒໒	,, ໓໔໒
ກິດິໂຍ	,, ໒໓໒	,, ໒໔
ມຸທານິໂຍ	,, ໔໕໒	,, ໒໗໒
ວຸດຸດຸນີ	,, ໓໗໓	,, ໓໒໑
ສຸດຸດາໂວ	,, ໓໕໒	,, ໓໒໗
ສົມຖນປປາ	,, ໒໕	,, ໓໑
ເສນາສົນຸດາວາປກສຸດສິ ອຸງຄານີ	,, ໒໗໗	,, ໓໒໒
ເສນາສົນານີ	,, ໒໐໐	,, ໒໒

ฉกุกั

ปาดิโมกฺขฏฺฐปฺนานิ อธฺมมิกานิ	ปพฺพ ๔๗๘	อํ. ๒๘๗
ปาดิโมกฺขฏฺฐปฺนานิ ธฺมมิกานิ	,, ๔๘๐	,, ,,

สํคฺคกั

อาสํหิโก	,, ๒๓๓	,, ๘๐
ปาดิโมกฺขฏฺฐปฺนานิ อธฺมมิกานิ	,, ๔๗๓	,, ๒๘๗
ปาดิโมกฺขฏฺฐปฺนานิ ธฺมมิกานิ	,, ๔๗๒	,, ๒๘๘
โพชฌนฺคา	,, ๔๖๓	,, ๒๘๓

อฏฺฐกั

อภฺรณียานิ	,, ๕๗๓	,, ๓๖๐
อริโย มคฺโค	,, ๔๖๓	,, ๒๘๓
อาปายิกสฺส อํ. ๓	,, ๔๐๓	,, ๒๐๓
อฺปาสกสฺส วิปคฺคยํ. ๓	,, ๓๓๓	,, ๔๒
อฺปาสกสฺส สํ. ๒คฺคยํ. ๓	,, ๓๓๖	,, ๔๔
กฺรฺมมา	,, ๕๓๖	,, ๓๒๓
ทนฺคกฏฺฐิ	,, ๓๗๔	,, ๖๘
ทฺเตยฺยสฺส อํ. ๓	,, ๓๘๘	,, ๒๐๓
ธฺมมวินยวินิจฺจนยถกฺขณา	,, ๕๒๓	,, ๓๓๓
ธฺมมวินย อจฺฉริยพฺภกฺคธฺมมา	,, ๔๕๗	,, ๒๘๘
ปาดิโมกฺขฏฺฐปฺนานิ อธฺมมิกานิ	,, ๔๗๓	,, ๒๘๘

ปทศุถปฺปเภทโต

๔๔๓

ปาติโมกฺขขุจฺปนานิ ฌมฺมิกานิ	ปพฺพ ๔๘๔	อังก ๒๘๘
มณฺจปฺปฏิปาทกํ	,, ๒๓๖	,, ๘๒
มหาธมฺมุตเต อจฺฉริยพฺภุคฺคธมฺมา	,, ๔๔๘	,, ๒๘๕

นวกํ

ปาติโมกฺขขุจฺปนานิ อฌมฺมิกานิ	,, ๔๘๕	,, ๒๘๘
ปาติโมกฺขขุจฺปนานิ ฌมฺมิกานิ	,, ๔๘๖	,, ,,

ทศกํ

อวฺนุทฺธิยา	,, ๒๖๔	,, ๓๓๘
ฌมฺมิกานิ ปาติโมกฺขขุจฺปนานิ	,,	,, ๓๐๓
ปฏิกุคฺคหา	,, ๖๔	,, ๒๕
ปาติโมกฺขขุจฺปนานิ อฌมฺมิกานิ	,, ๔๘๗	,, ๓๐๐
ปาติโมกฺขขุจฺปนานิ ฌมฺมิกานิ	,, ๔๘๘	,, ,,
วคฺคณฺนิ อุตฺตมฺมานิ อุตฺตมฺมิกานิ	,, ๖๔๐	,, ๔๐๕
สํศุคฺคทณฺฑา	,, ๕๓	,, ๒๓

จตุพฺพัสติกํ

อนฺตรายิกธมฺมา	,, ๕๗๓	,, ๓๕๔
----------------	--------	--------

ໂສໝປຕຸຕໍ່

ອສຸທຸພາໂຈ	ສຸທຸພາໂຈ	ອະງເກ
ສຳພຸທຸເຄຣປຣິວິຕຸກໂກ	ສຳພຸທຸເຄຣປຣິວິຕຸກໂກ	໑
ອຸຣຸມປີ	ອຸຣຸມປີ	໒
ຫາເຣນຕ	ຫາເຣນຕີ	໑໒
ອຄຸຕິງຊຳນໍ້	ອຄຸຕິງຊຳນໍ້	໓໒
ພຸວາພາຫາ	ພຸວາພາຫາ	໔໐
ໂກງຊເກ	ໂກງຊເກ	໔໓
ປນ	ປນ	໔໔
ປີງຊສຸ່ງຊາງ	ປີງຊສຸ່ງຊາງ	໑໐໐
ວຸຮິຣຸ	ວິຮິຣຸ	໑໑໒
ເທວເຄຣນາສນປຣິພາຮນໍ	ເທວເຄຣນາສນປຣິພາຮນາ	໑໒໑
ອນຸຣຸຣາຣີ າ ຕຣາຄໂຕ	ອນຸຣຸຣາຣີ ຕຣາຄໂຕ	໑໕໑
ວາພຸ້	ວາພຸ້	໑໕໓
໓໔໑]	໓໔໒]	໑໕໑
[໓໔໒	[໓໔໓	໑໒໐
ປິງຊ	ປິງຊ	໑໒໔
ເນຣຍໂກ	ເນຣຍໂກ	໒໐໔
ປປໂປເຊຕຸວາ	ປປໂປເຊຕຸວາ	໒໑໔

	โถงนบตุด	๔๔๗
อสุทฺธปาไซ	สุทฺธปาไซ	อวฤ
กปปติ	กปปติ	๓๘๖
อนทค	อนทค	๓๘๗
ภิกขุ	ภิกขุ	๔๒๒

